

V2.
7
18/01/2022

PRESIDENT van de REPUBLIEK SURINAME

Telefoon: 420102

Bur
J.H.

Aan: de Voorzitter van
De Nationale Assemblée
de heer M. Bee, MSc, LLB

Kenmerk: secpres/4403/21

Paramaribo, 14. januari 2022

Onderwerp: aanbieding ontwerp wetten

Geachte Voorzitter,

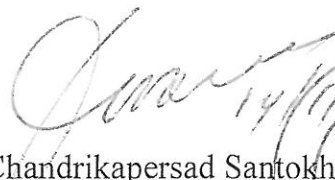
Hierbij doe ik u ter behandeling door De Nationale Assemblée toekomen de navolgende ontwerp wetten:

1. houdende vaststelling van een nieuw Burgerlijk Wetboek (Burgerlijk Wetboek), met de bijbehorende Memorie van Toelichting;
2. houdende aanpassing van de bestaande wetgeving in verband met de invoering van het nieuwe Burgerlijk Wetboek (Aanpassingswet nieuw Burgerlijk Wetboek), met de bijbehorende Memorie van Toelichting;
3. houdende berekening van termijnen in verband met de zaterdag, de zondag en algemeen erkende feestdagen (Algemene termijnenwet), met de bijbehorende Memorie van Toelichting;
4. houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot het handelsregister (Handelsregisterwet), met de bijbehorende Memorie van Toelichting;
5. regelende het overgangsrecht ter zake van de aanpassing van de bestaande wetgeving in verband met de invoering van het nieuwe Burgerlijk Wetboek (Overgangswet Aanpassingswetgeving nieuw Burgerlijk Wetboek), met de bijbehorende Memorie van Toelichting;
6. regelende het overgangsrecht ter gelegenheid van de invoering van het nieuwe Burgerlijk Wetboek (Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek), met de bijbehorende Memorie van Toelichting;

DE NATIONALE ASSEMBLEE	
Ingek.	17 januari 2022
Agenda no.	52/22
Verwezen	
Naar	

- * 7. houdende vaststelling van het nieuwe Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering), met de bijbehorende Memorie van Toelichting;

De President van de Republiek Suriname

Chandrikapersad Santokhi

Bijlage: 7x

**WET van .....,
houdende vaststelling van het
nieuwe Wetboek van Burgerlijke
Rechtsvordering (Wetboek
van Burgerlijke Rechtsvordering)**

ONTWERP

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat het wenselijk is in het kader van de herziening van het Burgerlijk Wetboek een nieuw Wetboek van Rechtsvordering vast te stellen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

BOEK 1

DE WIJZE VAN PROCEDEREN VOOR DE KANTONGERECHTEN
EN VOOR HET HOF VAN JUSTITIE

TITEL 1
Algemene bepalingen

Artikel A

Digitaal procederen is mogelijk naar regels gesteld in het Procesreglement.

AFDELING 1
Exploten van oproeping, aanzegging en betekening

Artikel 1

1. Elk exploit wordt gedaan door een deurwaarder die daartoe bevoegd is; hij laat afschrift van het exploit aan de persoon of aan de woonplaats van de geëxploiteerde.
2. Het afschrift geldt voor degene die het ontvangen heeft, als het oorspronkelijke.
3. Indien de geëxploiteerde weigert het afschrift in ontvangst te nemen, wordt hij geacht het afschrift in persoon te hebben ontvangen. De deurwaarder vermeldt die weigering op het exploit. Artikel 2 is van toepassing.

Artikel 2

1. Indien de deurwaarder noch de geëxploiteerde, noch aan zijn woonplaats iemand van diens huisgenoten of een andere persoon die zich daar bevindt en van wie

aannemelijk is dat deze zal bevorderen dat het afschrift de geëxploiteerde tijdig bereikt, vindt, stelt hij het afschrift terstond ter hand te Paramaribo aan de procureur-generaal en in de districten aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, die het oorspronkelijke kosteloos voor gezien tekent; deze doet het afschrift, zo mogelijk, aan de geëxploiteerde toekomen, zonder dat echter van dit laatste in rechte behoefte te blijken. Bovendien laat hij, indien dat feitelijk mogelijk is, een afschrift aan de woonplaats achter in een gesloten envelop. Indien ook dat feitelijk onmogelijk is, bezorgt hij terstond een afschrift ter post. De deurwaarder maakt, zowel in het ene als het andere geval tevens onder vermelding van de reden van de feitelijke onmogelijkheid, van deze handelingen melding in het exploit.

2. Op de envelop waarin het afschrift ingevolge lid 1 wordt achtergelaten of ter post wordt bezorgd, worden vermeld de naam en de woonplaats van degene voor wie het exploit is bestemd. De envelop vermeldt tevens de naam, de hoedanigheid, het kantooradres en het telefoonnummer van de deurwaarder, alsmede een aanduiding dat de inhoud de onmiddellijke aandacht behoeft.
3. Indien de deurwaarder op de in dit artikel vermelde wijze zijn exploit doet, is hij verplicht een tweede afschrift te vervaardigen, dat hij gedurende ten minste drie maanden moet bewaren.

Artikel 4

Aan elk van de geëxploiteerden wordt een afschrift van het exploit gelaten.

Artikel 5

Alle exploiten worden gedaan op de volgende wijze:

- 1°. ten aanzien van de Staat en van de President van de Republiek, in zaken hem bijzonder aangaande, aan de persoon of aan het parket van de Procureur-generaal; indien afschrift van een voor de Staat bestemd exploit wordt gelaten aan een persoon die daartoe is aangewezen, is het exploit gedaan aan de Staat in persoon;
- 2°. ten aanzien van openbare rechtspersonen, aan de persoon of ter woonplaats van het hoofd van het bestuur of ter plaatse waar het bestuur zitting of kantoor houdt; indien afschrift van het exploit wordt gelaten aan een bestuurder of aan een persoon die daartoe is aangewezen, is het exploit gedaan aan de rechtspersoon in persoon;
- 3°. ten aanzien van andere rechtspersonen aan de persoon of aan de woonplaats van een van de bestuurders en, na de ontbinding, van een van de vereffenaars of aan hun zetel of kantoor; indien afschrift van het exploit wordt gelaten aan een bestuurder of, na de ontbinding, aan een vereffenaar, is het exploit gedaan aan de rechtspersoon in persoon;
- 4°. ten aanzien van openbare vennootschappen aan de persoon of aan de woonplaats van een van de besturende vennoten en, na de ontbinding, van een van de vereffenaars of aan haar kantoor; indien afschrift van het exploit wordt gelaten aan een besturende vennoot of, na de ontbinding, aan een vereffenaar, is het exploit gedaan aan de vennootschap in persoon; ten aanzien van stille vennootschappen geschiedt de betekening aan hun woonplaats;
- 5°. ten aanzien van curators in een faillissement of bewindvoerders in een surséance

- van betaling, aan de persoon, het kantoor of de woonplaats van één van hen;
- 6°. ten aanzien van de gezamenlijke erfgenamen van een overledene, zonder vermelding van hun namen en woonplaatsen:
- a. aan de laatste woonplaats van de overledene, mits aldaar nog de overlevende echtgenoot of andere levensgezel, een broer, een zus of een nabestaande in de rechte lijn woont, of
  - b. aan de persoon of de woonplaats van een executeur of door de rechter benoemde vereffenaar van de nalatenschap, van een ten tijde van het overlijden fungerend curator of bewindvoerder, of, indien hoger beroep wordt ingesteld, aan het kantoor van de advocaat, zaakwaarnemer of deurwaarder, bij wie de overledene in de vorige instantie laatstelijk woonplaats heeft gekozen, of
  - c. aan de persoon of de woonplaats van een van de erfgenamen, mits betekening geschiedt binnen een jaar na het overlijden, in welk geval het exploit tevens moet worden aangekondigd in ten minste één in Suriname verschijnend, door de rechter te bepalen, dagblad;
- een en ander onverminderd de mogelijkheid van betekening aan ieder van de erfgenamen afzonderlijk op de gewone wijze;
- 7°. ten aanzien van degenen die in Suriname geen bekende woonplaats hebben, ter plaatse van hun werkelijk verblijf;
- indien degenen die in Suriname niet een woonplaats hebben, daar ook niet een bekend werkelijk verblijf bezitten en hun woonplaats of werkelijk verblijf buiten Suriname onbekend is, gelijk mede in geval in rechte worden opgeroepen onbekenden of houders van aandelen of andere effecten die niet op naam staan of waarvan de houders niet bij name bekend zijn, wordt het exploit gepubliceerd in ten minste één in Suriname verschijnend, door de rechter voor wie de vordering gebracht is of aanhangig is, te bepalen dagblad en wordt een afschrift afgegeven aan een ambtenaar van het Openbaar Ministerie, die het oorspronkelijke voor gezien tekent; daarenboven wordt het gedane exploit aangekondigd in het nieuwsblad, waarin van overheidswege de officiële berichten worden geplaatst;
- op gelijke wijze wordt gehandeld ten aanzien van naamloze vennootschappen, bestaande of ontbonden, bij gebreke van gemeenschappelijk kantoor, bestuurder of vereffenaar, of indien van de bestuurder of vereffenaar een woonplaats of de plaats van diens werkelijk verblijf in Suriname niet bekend is;
- indien het exploit niet een te voeren of aanhangig rechtsgeding betreft, wordt het gepubliceerd in ten minste één in Suriname verschijnend, door het kantongerecht waar de verzoeker zijn woonplaats of bij gebreke daarvan zijn verblijfplaats heeft, te bepalen dagblad en wordt een afschrift aan een ambtenaar van het Openbaar Ministerie afgegeven en geschiedt tevens aankondiging in het blad, waarin van overheidswege de officiële berichten worden geplaatst;
- indien het exploit ten verzoeken van de ene echtgenoot aan de andere wordt uitgebracht, houdt het de naam van de gemachtigde van die andere echtgenoot in, indien deze bekend is;
- 8°. ten aanzien van degenen die niet in Suriname wonen en daarin evenmin een bekend verblijf hebben, doch wier woonplaats of werkelijk verblijf buiten Suriname bekend is aan een ambtenaar van het Openbaar Ministerie, die de oorspronkelijke oproeping voor gezien zal tekenen; de ambtenaar van het Openbaar Ministerie doet

- het afschrift van het exploit ten behoeve van de belanghebbenden aan de Procureur-generaal toekomen; de Procureur-generaal draagt er zoveel mogelijk zorg voor dat het stuk de belanghebbenden ten spoedigste bereikt;
- 9°. ten aanzien van degene die met degene ten verzoeken van wie het exploit wordt gedaan, de woning deelt, aan hem in persoon; indien betekening in persoon niet kan geschieden, handelt de deurwaarder overeenkomstig artikel 2 en doet hij bovendien een afschrift van het exploit toekomen aan een ambtenaar van het Openbaar Ministerie, die de oorspronkelijke oproeping voor gezien zal tekenen; de ambtenaar van het Openbaar Ministerie doet het afschrift van het exploit ten behoeve van de betrokkene aan de Procureur-generaal toekomen; de Procureur-generaal draagt er zoveel mogelijk zorg voor dat het stuk de betrokkene ten spoedigste bereikt;
- 10°. ten aanzien van de eigenaar en de leden, dan wel de boekhouder van een rederij van een schip dat in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, teboekstaat, indien het exploit het schip of een in of krachtens Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek geregeld onderwerp betreft, aan de in artikel 194 lid 6 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek genoemde woonplaats;
- 11°. ten aanzien van de opvarenden van een schip, die geen bekende woonplaats in Suriname hebben, en die noch aan boord van dat schip, noch elders worden aangetroffen, indien het exploit het schip of een in of krachtens Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek geregeld onderwerp betreft, aan boord aan de kapitein van dat schip;
- 11a°. ten aanzien van de eigenaar van een luchtvaartuig dat in het in artikel 1302 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek genoemde register teboekstaat, indien het exploit het luchtvaartuig of een in of krachtens Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek geregeld onderwerp betreft, aan de in artikel 1303 lid 6 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek genoemde woonplaats.

Artikel 5a

1. In geval van verzet of hoger beroep kan het exploit ook worden gedaan aan het kantoor van de advocaat, zaakwaarnemer of deurwaarder bij wie degene voor wie het exploit is bestemd, laatstelijk terzake woonplaats heeft gekozen. Deze advocaat, zaakwaarnemer of deurwaarder bevordert dat het exploit degene voor wie het is bestemd, tijdig bereikt.
2. Aan een in verband met executie volgens wettelijk voorschrift gekozen woonplaats kunnen alle exploiten worden gedaan, zelfs van verzet en hoger beroep.

Artikel 6

1. Het exploit vermeldt:
  - a. de dag, de maand en het jaar;
  - b. de naam, en in geval van een natuurlijk persoon tevens de voornamen, en de woonplaats van de persoon op verzoek van wie, of naar aanleiding van wiens aan de rechter gericht verzoek het gedaan is;
  - c. de naam, de voornamen en het kantooradres van de deurwaarder;
  - d. de naam, en in geval van een natuurlijk persoon zo nodig de voornamen, en de

- e. de woonplaats van de geëxploiteerde;
- e. de persoon aan wie afschrift van het exploit gelaten is, onder vermelding van diens hoedanigheid.
- 2. Indien een partij een rechtspersoon of vennootschap is, wordt haar benaming vermeld.
- 3. Een oproeping om in rechte te verschijnen behelst bovendien de aanwijzing van de rechter die van de zaak kennis zal nemen, en dag en uur, waarop de geëxploiteerde in rechte moet verschijnen.
- 4. De deurwaarder ondertekent het exploit en de afschriften daarvan.

Artikel 7

1. De gewone termijn van oproeping is ten minste een week voor de geëxploiteerde die in Suriname woonachtig is of verblijf houdt ter plaatse waar de griffie van het gerecht voor hetwelk hij opgeroepen is, gevestigd is.
2. In spoed vereisende zaken, bij zijn beschikking als zodanig vermeld, is de kantonrechter of de President van het Hof van Justitie bevoegd om de tijd die tussen de oproeping van partijen en de rechtsdag verlopen moet, te verkorten.
3. Tegen de beschikking, bedoeld in lid 2, staat geen hogere voorziening open.

Artikel 8

Indien de geëxploiteerde op een andere plaats in Suriname woont of verblijf houdt dan waar de griffie van het gerecht, welks rechter van de eis moet kennis nemen, gevestigd is, zijn de termijnen van oproeping ten minste van de volgende duur:

- 1°. bij oproeping voor het Hof van Justitie of voor de kantonrechter in het Eerste Kanton of het Derde Kanton, zittinghoudende in Paramaribo, indien de opgeroepene woont of verblijft:
  - a. in een der districten Commewijne, Coronie, Nickerie, Para, Saramacca of Wanica, twee weken;
  - b. in een der overige districten, vier weken.
- 2°. bij oproeping voor de kantonrechter in het Derde Kanton, zitting houdende elders dan in Paramaribo, indien de opgeroepene woont of verblijft in Paramaribo of in een van de andere districten dan die van de zittingsplaats, vier weken.

Artikel 9

1. In het tweede geval in artikel 5, ten 7°, uitgedrukt, is de termijn van oproeping ten minste drie maanden.
2. De rechter is bevoegd ambtshalve of op verzoek van de eiser, zo nodig onder het stellen van voorwaarden, deze termijn te verkorten. Artikel 7 lid 2 vindt overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de voorwaarden waaronder de vergunning is verleend, aan het hoofd van de oproeping worden vermeld.

Artikel 10

1. Indien de geëxploiteerde in Suriname noch een bekende woonplaats noch een bekend werkelijk verblijf heeft en zijn woonplaats of werkelijk verblijf buiten Suriname bekend is, is de termijn van oproeping ten minste twee maanden.
2. Artikel 9 lid 2 is van toepassing.

Artikel 11

Indien een exploit aan iemand die buiten Suriname woont, aan zijn persoon in Suriname gedaan wordt, of indien deze in een bepaalde zaak woonplaats in Suriname heeft gekozen, zijn de artikelen 7 en 8 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 12

Indien meer personen wegens dezelfde vordering op verschillende termijnen moeten worden opgeroepen, geschiedt dit voor allen tegen de dag van verschijning, voor de verst verwijderd wonende bepaald.

Artikel 12a

Oproepingen van derden als partij in het geding geschieden met inachtneming van de voor oproeping van de geëxploiteerde geldende termijnen. Tenzij de oproeping geschiedt bij hetzelfde exploit als de oproeping van de verweerder, wordt een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van de vordering aan de derde uitgereikt.

Artikel 13

De dag van het exploit en de dag van verschijning worden niet meegerekend onder de algemene termijn, bepaald voor oproeping, aanzegging en betekening.

Artikel 14

De aanzeggingen en oproepingen om tegenwoordig te zijn ter terechtzitting drukken alleen plaats, dag en uur van de eerste terechtzitting uit; zij behoeven niet herhaald te worden, ook al wordt de terechtzitting op een andere dag verlegd of voortgezet.

Artikel 15

1. Op een zondag of een algemeen erkende feestdag, onderscheidenlijk een met de zondag gelijkgestelde dag kan geen exploit geschieden. Evenmin kan zulks op andere dagen geschieden vóór vijf uur 's morgens of na negen uur 's avonds.
2. Indien de laatste dag van de termijn waarbinnen het exploit kan worden gedaan, op een zondag of een algemeen erkende feestdag, onderscheidenlijk een met de zondag gelijkgestelde dag valt, mag het exploit worden gedaan op de eerstvolgende dag die geen zondag of algemeen erkende feestdag, onderscheidenlijk een met de zondag gelijkgestelde dag is.
3. De kantonrechter of de President van het Hof van Justitie kan verlof verlenen het

exploot te doen in afwijking van lid 1 op alle dagen en uren.

Artikel 16

Indien op de laatste dag van een termijn waarbinnen de indiening van enig verzoekschrift of enige akte, dan wel de aflegging van enige verklaring ter griffie van het kantongerecht of van het Hof van Justitie moet geschieden, de griffie gesloten is, kan die indiening of aflegging alsnog geschieden op de eerstvolgende dag waarop de griffie geopend is.

Artikel 17

1. De deurwaarder mag een exploit niet uitbrengen voor zijn bloedverwanten of aangehuwden, in de rechte linie onbepaaldelijk en in de zijlinie tot de graad van kinderen van broers en zussen ingesloten. In geval van beletsel uit dien hoofde voorziet zo nodig een ambtenaar van het Openbaar Ministerie in zijn vervanging.
2. Bij afwezigheid, belet of ontstentenis van bevoegde deurwaarders is de kantonrechter of de President van het Hof van Justitie bevoegd om een of meer personen aan te wijzen tot het verrichten van de vereiste werkzaamheden, daaronder begrepen die welke na elk eindvonnis nodig zijn.

Artikel 17a

Een exploit of akte van rechtspleging kan slechts nietig worden verklaard, indien dit exploit of deze akte lijdt aan een gebrek dat uitdrukkelijk met nietigheid is bedreigd of indien de nietigheid voortvloeit uit de aard van het gebrek.

Artikel 17b

1. De niet-naleving van hetgeen in deze afdeling is voorgeschreven, brengt slechts nietigheid mee voorzover aannemelijk is dat degene voor wie het exploit is bestemd, door het gebrek onredelijk is benadeeld.
2. Een gebrek in een exploit dat nietigheid meebrengt, kan, tenzij uit de wet anders voortvloeit, bij exploit worden hersteld.

Artikel 18

Indien een exploit door toedoen van de deurwaarder nietig verklaard wordt, is de rechter bevoegd om hem in de kosten van het exploit en van de vernietigde procedure te verwijzen, onverminderd het recht van de partij op schadevergoeding, zo daartoe gronden zijn.

AFDELING 2 De terechtzittingen

Artikel 18a

De rechter stelt partijen over en weer in de gelegenheid hun standpunten naar voren te brengen en toe te lichten en zich uit te laten over elkaars standpunten en over alle bescheiden en andere gegevens die in de procedure ter kennis van de rechter zijn gebracht, een en ander tenzij uit de wet anders voortvloeit. Bij zijn beslissing baseert de rechter zijn oordeel, ten nadele van een der partijen, niet op bescheiden of andere gegevens waarover die partij zich niet voldoende heeft kunnen uitlaten.

Artikel 18b

1. De rechter waakt tegen onredelijke vertraging van de procedure en treft, zo nodig, op verzoek van een partij of ambtshalve maatregelen.
2. Partijen zijn tegenover elkaar verplicht onredelijke vertraging van de procedure te voorkomen.

Artikel 18c

Partijen zijn verplicht de voor de beslissing van belang zijnde feiten volledig, naar waarheid en in een zo vroeg mogelijk stadium aan te voeren. Wordt deze verplichting niet nageleefd, dan kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.

Artikel 18d

De rechter kan bepalen dat geen griffier aanwezig zal zijn ter terechtzitting. In dat geval wordt het proces-verbaal door hem opgemaakt en slechts door hem ondertekend.

Artikel 19

De behandeling geschiedt ter openbare terechtzitting, maar de rechter kan gehele of gedeeltelijke behandeling met gesloten deuren bevelen in het belang van de goede zeden, van de openbare orde of staatsveiligheid, indien de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privéleven van procespartijen dit eisen, of indien zulks strikt noodzakelijk wordt geacht onder bijzondere omstandigheden, waarin behandeling ter openbare terechtzitting het belang van de rechtspraak zou schaden.

Artikel 20

1. Partijen verschijnen in persoon voor de rechter, desgewenst door een raadsman bijgestaan, tenzij zij verkiezen zich door een gemachtigde te doen vertegenwoordigen.
2. De rechter is bevoegd om in alle gevallen en in elke stand van het geding, de persoonlijke verschijning van een of meer der partijen te gelasten teneinde een verening te beproeven indien de zaak hem voor minnelijke schikking vatbaar schijnt.
3. De rechter houdt bij de beslissing van de zaak met het niet-verschijnen op een bevel tot persoonlijke verschijning of met een weigering om te antwoorden zodanige rekening, als hij met inachtneming van de wettelijke regels omtrent het bewijs meent

te behoren.

Artikel 21

1. Indien een minnelijke schikking tot stand komt, maakt de rechter, indien partijen zulks verlangen, een proces-verbaal op en doet dit ondertekenen door partijen of door hun daartoe bijzonderlijk gemachtigden; in dat proces-verbaal worden de verbintenissen die partijen ten gevolge van die schikking op zich nemen, uitgedrukt.
2. De uitgifte van dit proces-verbaal geschiedt in executoriale vorm.
3. Indien een minnelijke schikking niet tot stand komt, bepaalt de rechter aanstonds de dag waarop de zaak weer ter terechtzitting behandeld zal worden of waarop vonnis zal worden gewezen.

Artikel 21a

1. De rechter kan ook in elke stand van het geding, op verzoek van een der partijen of ambtshalve, partijen gelasten, in persoon dan wel vertegenwoordigd, op de bepaalde dag en het bepaalde uur voor hem te verschijnen tot het geven van inlichtingen. De rechter kan daarbij of op een later tijdstip aan partijen of aan een van hen bevelen bepaalde stellingen bij de verschijning mondeling toe te lichten of, in overeenstemming met artikel 141, bepaalde op de zaak betrekking hebbende boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen over te leggen.
2. De rechter ondervraagt de partijen. Deze kunnen, ook bij monde van haar gemachtigden of raadsliden, elkaar vragen stellen, behoudens de bevoegdheid van de rechter om te beletten dat aan een bepaalde vraag gevolg wordt gegeven.
3. De rechter kan uit de afgelegde verklaringen, uit het niet-verschijnen, uit een weigering om te antwoorden, dan wel uit een weigering om boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen over te leggen zonder dat een gewichtige reden de weigering rechtvaardigt, de gevolgtrekking maken, die hij geraden acht, behoudens hetgeen in artikel 133 is bepaald.

Artikel 22

1. De machtiging van een vertegenwoordiger wordt verleend bij onderhandse of notariële akte van algemene of bijzondere lastgeving, bij akte van bijzondere lastgeving voor de griffier van een kantongerecht of mondeling ter terechtzitting, waarvan aantekening wordt gehouden in het proces-verbaal. De griffier geeft de voor hem verleden akten van lastgeving in het oorspronkelijke uit.
2. Advocaten die als gemachtigden optreden, verklaren zulks in het door hen ondertekende stuk ofwel mondeling ter terechtzitting, tenzij een schriftelijke of een mondelinge door de vertegenwoordigde ter terechtzitting verleende machtiging gevorderd wordt.
3. De partij die zich door een gemachtigde doet vertegenwoordigen, wordt geacht woonplaats te hebben bij die gemachtigde.

Artikel 23

De partijen en haar gemachtigden of raadslieden verdedigen of bepleiten de zaak voor de rechter met bezadigdheid en nemen in alles de eerbied in acht die men aan de justitie schuldig is. Indien zij zich daarin te buiten gaan, is de rechter bevoegd aan hen het voortgaan te beletten.

Artikel 24

De toehoorders bij de terechtzittingen bewaren een betamelijk ontzag en stilzwijgen; al wat de voorzitter of de kantonrechter tot handhaving van de goede orde beveelt, wordt stipt en terstond ten uitvoer gelegd.

Artikel 25

Aan personen die gedurende de terechtzitting de stilte storen, beweging verwekken of tekenen van goed- of afkeuring geven, kan, indien zij zich niet dadelijk na de waarschuwing van de rechter of de deurwaarder stil houden, door de rechter het bevel gegeven worden te vertrekken; degene die daaraan geen gevolg geeft, kan terstond in bewaring gesteld worden en daarin voor een termijn van vierentwintig uren blijven op vertoon van een bevelschrift van de kantonrechter of voorzitter van het Hof van Justitie. De uitgifte van een dergelijk bevel moet in het proces-verbaal van de zitting vermeld worden.

Artikel 27

Indien de opschudding op de terechtzitting vergezeld is geweest van beledigingen of bedreigingen jegens een rechter of rechterlijke ambtenaren in het waarnemen van hun bedieningen, welke beledigingen of bedreigingen het kenmerk van misdrijf dragen, is de kantonrechter of de voorzitter van het Hof van Justitie bevoegd om de dader terstond te doen aanhouden en proces-verbaal van het ter terechtzitting voorgevallene te doen opmaken.

Artikel 28

Artikel 27 is van overeenkomstige toepassing indien de beledigingen of de bedreigingen tegen een rechter of tegen rechterlijke ambtenaren in het waarnemen van hun bedieningen, doch buiten de terechtzittingen, hebben plaatsgehad.

Artikel 29

1. Indien in de loop van een rechtsgeding de bijstand van een tolk vereist wordt, wordt die door partijen of, in geval van verschil van mening, door de kantonrechter of voorzitter van het Hof van Justitie gekozen.
2. Indien de gekozene niet een van overheidswege toegelaten beëdigd vertaler is, legt hij, alvorens zijn werkzaamheden aan te vangen, op de terechtzitting de eed of de

- belofte af dat hij de van hem als tolk gevorderde diensten met getrouwheid en naar zijn geweten zal verrichten.
3. Wordt bij verrichtingen van een rechter-commissaris een tolk vereist, dan gaan de bemoeienissen van de voorzitter op die rechter-commissaris over.

AFDELING 3

De rechters en het wraken van rechters

Artikel 30

1. De rechters, met uitzondering van de rechters-plaatsvervanger, de ambtenaren van het Openbaar Ministerie en die van de griffie belasten zich niet met het verdedigen van de zaken der partijen, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, hetzij bij wijze van consultatie.
2. Echter mogen zij hun eigen zaken, die van hun echtgenoten, bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie en die van hun pupillen bepleiten.
3. Zij mogen ook niet scheidslieden zijn en evenmin als derde een beslissing nemen als bedoeld in artikel 900 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 31

Op verzoek van een partij kan een rechter worden gewraakt op grond van feiten of omstandigheden waardoor de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden, zoals:

- 1°. indien de rechter persoonlijk belang bij het geschil heeft;
- 2°. indien de rechter aan een der partijen in bloedverwantschap of in zwagerschap bestaat tot in de vierde graad ingesloten;
- 3°. indien er, binnen het jaar vóór de wraking, tegen een der partijen of diens echtgenoot of nabestaanden en aangehuwden in de rechte linie een vervolging wegens misdrijf op beklag van de rechter of door diens toedoen heeft plaatsgehad;
- 4°. indien de rechter een advies in de zaak heeft gegeven;
- 5°. indien de rechter, hangende het geding, van iemand, die bij de zaak belang heeft, geschenken heeft ontvangen of deze geschenken aan de rechter zijn beloofd en de rechter die belofte heeft aangenomen;
- 6°. indien de rechter, zijn echtgenoot, hun bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie een verschil over een gelijksoortig onderwerp hebben als hetwelk tussen partijen en geschil is;
- 7°. indien er een burgerlijk rechtsgeding tussen de rechter, zijn echtgenoot, hun bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie en een der partijen hangende is;
- 8°. indien er tussen de rechter en een der partijen, sedert het aanleggen van het rechtsgeding of binnen zes maanden vóór de wraking, beledigingen of bedreigingen hebben plaatsgehad.

Artikel 32

1. Het verzoek wordt gedaan zodra de feiten of omstandigheden aan de verzoeker

- bekend zijn geworden.
2. Het verzoek geschiedt schriftelijk en is gemotiveerd. Na de aanvang van een terechtzitting kan het ook mondeling geschieden. De griffier doet een schriftelijk verzoek onmiddellijk aan de gewraakte rechter toekomen.
  3. Alle feiten of omstandigheden moeten tegelijk worden voorgedragen.
  4. Een volgend verzoek tot wraking van dezelfde rechter wordt niet in behandeling genomen, tenzij feiten of omstandigheden worden voorgedragen die na het eerdere verzoek aan de verzoeker bekend zijn geworden.
  5. Aanstonds na een verzoek tot wraking wordt de behandeling geschorst.

Artikel 33

Een rechter van wie wraking is verzocht, kan in de wraking berusten.

Artikel 34

1. Het verzoek tot wraking wordt zo spoedig mogelijk ter terechtzitting behandeld door een kamer van het Hof van Justitie waarin de rechter van wie wraking is verzocht, geen zitting heeft.
2. De verzoeker en de rechter van wie wraking is verzocht, worden in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Het Hof kan ambtshalve of op verzoek van de verzoeker of de rechter van wie wraking is verzocht, bepalen dat zij niet in elkaars aanwezigheid zullen worden gehoord, in welk geval zij door het Hof van de resultaten van het verhoor in kennis worden gesteld.
3. Het Hof beslist zo spoedig mogelijk. De beslissing is gemotiveerd en wordt onverwijld in het openbaar uitgesproken en aan de verzoeker, de andere partijen en de rechter van wie wraking was verzocht, medegedeeld.
4. In geval van misbruik kan het Hof bepalen dat een volgend verzoek niet in behandeling wordt genomen. Hiervan wordt in de beslissing melding gemaakt.
5. Tegen de beslissing staat geen rechtsmiddel open.

Artikel 35

Indien het verzoek tot wraking betrekking heeft op een kantonrechter, wordt het schriftelijk verzoek onderscheidenlijk het proces-verbaal van de terechtzitting waarop het mondeling verzoek is gedaan, door de griffier onverwijld ter behandeling overeenkomstig deze afdeling toegezonden aan het Hof.

Artikel 36

1. Op grond van feiten of omstandigheden als bedoeld in artikel 31 kan elk van de rechters die een zaak behandelen, verzoeken zich te mogen verschonen.
2. Het verzoek geschiedt schriftelijk en is gemotiveerd. Na de aanvang van een terechtzitting kan het ook mondeling geschieden.
3. Aanstonds na een verzoek zich te mogen verschonen wordt de behandeling geschorst.

Artikel 37

1. Het verzoek zich te mogen verschonen wordt zo spoedig mogelijk behandeld door een kamer van het Hof van Justitie waarin de rechter die dat verzoek heeft gedaan, geen zitting heeft.
2. Het Hof beslist zo spoedig mogelijk. De beslissing is gemotiveerd en wordt onverwijld aan partijen en de rechter die het verzoek had gedaan, medegedeeld.
3. Tegen de beslissing staat geen rechtsmiddel open.

Artikel 38

Indien het verzoek tot verschoning wordt gedaan door een kantonrechter, is artikel 35 van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 3A Het Openbaar Ministerie

Artikel 40

1. Het Openbaar Ministerie is bevoegd alle op een zaak betrekking hebbende en aan de rechter kenbaar gemaakte boeken, bescheiden en andere gegevensdragers in te zien of voorwerpen te onderzoeken en op elke terechtzitting tegenwoordig te zijn.
2. Blijkt van feiten of omstandigheden die een ernstig vermoeden doen rijzen dat een misdrijf is gepleegd, dan kan de rechter daarvan een proces-verbaal doen opmaken dat door hem en de griffier wordt ondertekend. De griffier doet het proces-verbaal toekomen aan het Openbaar Ministerie.
3. Het Openbaar Ministerie kan op verzoek van de rechter of een partij boeken, bescheiden of andere gegevensdragers, waarover het beschikt, in de procedure brengen. Indien een zodanig verzoek niet wordt ingewilligd, wordt het gemotiveerd.

Artikel 41

1. Wanneer het Openbaar Ministerie als partij optreedt, geschieden de inleiding en de behandeling van de zaak volgens de gewone regels, voorzover daarvan in dit artikel niet is afgeweken.
2. Hoger beroep wordt ingesteld door en tegen de ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het kantongerecht. Bij de verdere behandeling in hoger beroep treedt echter voor deze in de plaats de ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Hof van Justitie.
3. Een beslissing omtrent de kosten wordt ten aanzien van het Openbaar Ministerie genomen ten name van de Staat.

Artikel 42

Ingeval het Openbaar Ministerie niet als partij optreedt, wordt het gehoord, indien het de

wens daartoe te kennen heeft gegeven of de rechter zulks noodzakelijk oordeelt.

AFDELING 4

Het algemeen register, het proces-verbaal van de zitting en vonnissen in het algemeen

Artikel 45

1. De griffier houdt een algemeen register bij, waarin alle aanhangige zaken, elke zaak onder een afzonderlijk nummer, worden ingeschreven met de namen van de partijen, alsmede van haar gemachtigden of raadslieden, zo zij die hebben.
2. In het register wordt, met vermelding van de dagtekening, kortelijk aantekening gehouden van het in elke zaak voorgevallene en van de daarin genomen beslissingen.

Artikel 46

1. Onverminderd artikel 18d, maakt de griffier op aanwijzing van de rechter van de behandeling van een zaak een afzonderlijk doorlopend proces-verbaal op, waarin de namen en de woon- of verblijfplaatsen van partijen en van haar gemachtigden of raadslieden, alsmede het volgnummer van de zaak in het algemeen register en de datum van iedere terechtzitting, worden vermeld.
2. In dat proces-verbaal wordt, behoudens het bepaalde omtrent zaken die niet aan hoger beroep onderworpen zijn, al het ter terechtzitting voorgevallene vermeld. De voorzitter of de kantonrechter en de griffier ondertekenen dit proces-verbaal binnen tweemaal vierentwintig uren na iedere terechtzitting of verrichting.
3. Indien hetzij de kantonrechter, hetzij de griffier zich in de onmogelijkheid bevindt om het proces-verbaal te ondertekenen, maakt degene die niet in dat geval verkeert, daarvan melding in dat stuk.
4. Indien de voorzitter zich in de onmogelijkheid bevindt het proces-verbaal te ondertekenen, geschiedt zulks door het oudste lid dat over de zaak gezeten heeft. Ten aanzien van de griffier van het Hof van Justitie vindt lid 3 toepassing.
5. Eindvonnissen worden afzonderlijk opgemaakt en, behoudens in kort geding, vóór de uitspraak door de voorzitter of de kantonrechter en de griffier ondertekend. De leden 3 en 4 vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 47

1. De rechter is bevoegd om, alvorens de zaak definitief te beslissen, een preparatoire of een interlocutoire beslissing te nemen.
2. Voor preparatoir worden gehouden vonnissen en bevelschriften die gegeven zijn tot instructie van de zaak en die strekken om het proces in staat van wijzen te brengen, zonder dat zulks op de zaak ten principale van enige invloed kan zijn.
3. Voor interlocutoir worden gehouden vonnissen en bevelschriften waarbij de rechter, alvorens recht te doen, een bewijs, een onderzoek of een instructie beveelt, waarvan de beslissing in de zaak zelf afhankelijk kan zijn.

Artikel 48

1. Indien tijdens een aanhangig rechtsgeding of buiten eigenlijk rechtsgeding een door de kantonrechter te verrichten rechtshandeling moet geschieden buiten het rechtsgebied van de kantonrechter die van de zaak of van het verzoek kennis neemt, roept hij daartoe de tussenkomst in van zijn ambtgenoot binnen wiens rechtsgebied de handeling moet worden verricht.
2. Degene wiens tussenkomst is ingeroepen, geeft aan die opdracht gevolg en doet de rechter van wie de opdracht uitging, zo spoedig mogelijk een afschrift van het proces-verbaal van het krachtens die opdracht verrichte of bevonden toekomen. Dit afschrift heeft in het geding gelijke kracht als het proces-verbaal van de rechter van wie de opdracht uitging.

Artikel 48a

1. De rechter bepaalt na afloop van de behandeling de dag waarop hij vonnis zal wijzen.
2. Het vonnis wordt in het openbaar uitgesproken.
3. Het vonnis moet, tenzij uit de wet anders voortvloeit, met redenen zijn omkleed.

Artikel 48b

De rechter beslist over alles hetgeen partijen hebben gevorderd.

Artikel 48c

De rechter mag niet weigeren te beslissen.

Artikel 49

1. De vonnissen en beschikkingen die aan het eindvonnis voorafgaan, worden hetzij afzonderlijk opgemaakt, hetzij alleen in het proces-verbaal van de zitting aangetekend.
2. Deze aantekening behelst ten minste de gronden van de beslissing, wat het rechtspunt betreft, en de beslissing zelf.
3. Een vonnis waarbij de rechter zich onbevoegd verklaart, wordt als een eindvonnis beschouwd.

Artikel 50

1. Partijen mogen van de vonnissen en van de in artikel 49 bedoelde aantekeningen in hun zaak inzage en op hun kosten afschriften bekomen.
2. Zij zijn bevoegd alle op hun zaak betrekking hebbende en aan de rechter kenbaar gemaakte boeken, bescheiden en andere gegevensdragers in te zien of voorwerpen te onderzoeken.

Artikel 51

1. Indien de beslissing in een zaak niet heeft plaatsgehad uiterlijk drie maanden nadat de behandeling ter terechtzitting geëindigd is, en na het horen van het Openbaar Ministerie, indien dat is geschied, heeft elke partij het recht om te vorderen dat de zaak wordt bepleit of, indien dat reeds is geschied, andermaal wordt bepleit.
2. Indien de rechter de dag heeft bepaald, waarop de uitspraak zal plaatshebben, en partijen met elkaar in overleg zijn getreden over een schikking, is de rechter gehouden, bij hun gezamenlijk verzoek daartoe, de uitspraak gedurende een bepaalde tijd uit te stellen.

Artikel 52

Rechters vullen bij hun beraadslagingen van ambtswege de rechtsgronden aan, die partijen niet hebben aangevoerd.

Artikel 54

Indien er een provisionele eis gedaan is en de zaak zowel ten principale als op de provisie in staat van wijzen is, is de rechter bevoegd om op beide in hetzelfde vonnis uitspraak te doen.

Artikel 55

1. Tenzij uit de wet of uit de aard van de zaak anders voortvloeit, kan de rechter, indien dit wordt gevorderd, verklaren dat zijn vonnis uitvoerbaar bij voorraad zal zijn, niettegenstaande daartegen aan te wenden rechtsmiddelen. De rechter kan een vonnis waarbij op de voet van artikel 174 wordt beslist omtrent een voorschot ter zake van de kosten van deskundigen, ook ambtshalve uitvoerbaar bij voorraad verklaren.
2. De uitvoerbaarverklaring bij voorraad kan het gehele vonnis betreffen of een gedeelte daarvan.
3. De rechter kan aan de uitvoerbaarverklaring bij voorraad de voorwaarde verbinden dat tot een door hem te bepalen bedrag zekerheid wordt gesteld.

Artikel 56

Indien het vonnis niet uitvoerbaar bij voorraad is verklaard en tegen dat vonnis een rechtsmiddel is aangewend, kan alsnog een incidentele vordering tot uitvoerbaarverklaring bij voorraad van dat vonnis worden ingesteld.

Artikel 57

Indien het vonnis uitvoerbaar bij voorraad is verklaard, evenwel zonder dat daaraan de voorwaarde is verbonden dat zekerheid wordt gesteld, en indien tegen dat vonnis een rechtsmiddel is aangewend, kan alsnog een daartoe strekkende incidentele vordering worden ingesteld.

Artikel 60

1. Wie bij vonnis in het ongelijk gesteld wordt, wordt in de kosten verwezen. De kosten mogen echter geheel of ten dele gecompenseerd worden tussen echtgenoten of andere levensgezellen, bloedverwanten in de rechte linie, broers en zussen of aangehuwden in dezelfde graad, alsmede indien de partijen over en weer op enige punten in het ongelijk zijn gesteld. Ook kan de rechter de kosten die nodeloos worden gemaakt of veroorzaakt, voor rekening laten van de partij die ze aanwendde of veroorzaakte.
2. Bij provisionele, preparatoire en interlocutoire vonnissen is de rechter bevoegd om de beslissing over de kosten tot het eindvonnis voor te behouden.

Artikel 61

De veroordeling in de kosten strekt zich niet verder uit dan tot:

- a. de kosten van exploitatie, oproepingen van de zaak ter terechtzitting en comparities;
- b. de kosten van bewijsstukken;
- c. de kosten voor gevorderde en gegeven afschriften;
- d. de zegel- en registratierechten;
- e. de kosten van getuigen, deskundigen, bewaarders, tolken, die van hun beëdiging of aflegging van de belofte daaronder begrepen, en die van plaatsopneming en andere gerechtelijke verrichtingen;
- f. de kosten, veroorzaakt door het onderzoek omtrent de echtheid of onechtheid van geschriften;
- g. een door de rechter vast te stellen bedrag voor salaris en noodzakelijke verschotten van de gemachtigde van de wederpartij, tenzij de rechter om in het vonnis te vermelden redenen anders beslist;
- h. de kosten van tenuitvoerlegging van het vonnis.

Artikel 62

1. Bij het vonnis wordt het bedrag van de tot aan de uitspraak gemaakte kosten, voorzover zulks mogelijk is, bepaald.
2. Indien partijen zich over de vereffening van de kosten die niet in het vonnis zijn opgenomen, of over die van de kosten van tenuitvoerlegging niet kunnen verstaan, is de meest gereede partij bevoegd om de kantonrechter te verzoeken het bedrag vast te stellen.
3. De kantonrechter gelast daarop dat de partij ten behoeve van wie de veroordeling in de kosten werd uitgesproken, binnen acht dagen ter griffie van het kantongerecht een opgave van de haar verschuldigde kosten ter inzage van de wederpartij zal overleggen, en bepaalt tevens de dag waartegen partijen zullen worden opgeroepen.
4. Op de aldus bepaalde dag stelt de rechter, na verhoor van partijen, voorzover zij zijn opgekomen, het bedrag van de kosten vast en doet hij daarvan, behalve in het proces-verbaal van de zaak, ook op het vonnis aantekening houden.
5. De vaststelling geschiedt volgens de bestaande tarieven en, bij gebreke daarvan, volgens begroting van de rechter.

Artikel 63

Indien na de in artikel 62 bedoelde vaststelling van de staat van de kosten nog nadere kosten gemaakt zijn en partijen het over de vereffening niet eens kunnen worden, is de meest gerede partij bevoegd om de kantonrechter te verzoeken het bedrag van de kosten, op de in de artikelen 61 en 62 bedoelde wijze, nader vast te stellen.

Artikel 63a

Ter zake van verrichtingen waarvoor de in de artikelen 60 tot en met 63 bedoelde kosten een vergoeding plegen in te sluiten, zoals die ter voorbereiding van gedingstukken en ter instructie van de zaak, kan jegens de tegenpartij geen vergoeding op grond van artikel 96 lid 2 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek worden toegekend, maar zijn alleen de regels inzake proceskosten van toepassing.

Artikel 63b

1. De rechter kan bedragen die geacht kunnen worden te zijn bedongen ter vergoeding van proceskosten of van buitengerechtelijke kosten als bedoeld in artikel 96 lid 2 onder b en c van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, ambtshalve matigen, doch niet tot onder het bedrag van de krachtens de wet te begroten proceskosten, onderscheidenlijk het bedrag van de buitengerechtelijke kosten die, gelet op de tarieven volgens welke zodanige kosten aan de opdrachtgevers gewoonlijk in rekening worden gebracht, jegens de wederpartij redelijk zijn.
2. Lid 1 is niet van toepassing indien een overeenkomst is gesloten die strekt tot regeling van een reeds gerezen geschil.

Artikel 64

Advocaten, zaakwaarnemers en deurwaarders, die zich in hun bedieningen te buiten gaan, en al degenen die de belangen van het beheer dat aan hen is toevertrouwd, verwaarlozen, kunnen persoonlijk en uit hun eigen beurs geheel of gedeeltelijk in de kosten verwezen worden en zelfs tot schadevergoeding, zo daartoe gronden zijn, veroordeeld worden, zonder die op hun principalen te mogen verhalen.

Artikel 65

1. Het vonnis, zodanig als dat door de rechter wordt uitgesproken, moet behelzen:
  - a. de namen en de woonplaats van de partijen en de namen van de gemachtigden of raadslieden, indien partijen die gehad hebben;
  - b. de slotsom van de conclusie van het Openbaar Ministerie, indien dit gehoord is; en
  - c. de gronden van de beslissing, zowel wat betreft de daadzaken als het rechtspunt, ieder afzonderlijk, en de beslissing zelf.
2. Aan het slot van het vonnis worden vermeld de namen van de rechter of rechters die over de zaak hebben geoordeeld, en die van de ambtenaar van het Openbaar

Ministerie, indien deze daarbij tegenwoordig is geweest.

Artikel 66

1. De rechter verbetert te allen tijde op verzoek van een partij of ambtshalve in zijn vonnis een kennelijke rekenfout, schrijffout of andere kennelijke fout die zich voor eenvoudig herstel leent. De rechter gaat niet tot de verbetering over dan na partijen in de gelegenheid te hebben gesteld zich daarover uit te laten.
2. De verbetering wordt op een door de rechter te bepalen dag in het openbaar uitgesproken en wordt met vermelding van deze dag en van de naleving van de tweede volzin van lid 1 op de minuut van het vonnis gesteld.
3. Van de verbeterde minuut verstrekt de griffier op de dag van de uitspraak aan de in de oorspronkelijke procedure verschenen partijen een afschrift, zo nodig opgemaakt in executoriale vorm. Een eerder verstrekt afschrift opgemaakt in executoriale vorm verliest hierdoor haar kracht. De partij die in het bezit is van een afschrift als bedoeld in de vorige volzin, geeft dit af aan de griffier. Was de executie reeds aangevangen, dan kan deze met inachtneming van de verbetering worden voortgezet op grond van een na de verbetering afgegeven afschrift opgemaakt in executoriale vorm.
4. Tegen de verbetering of de weigering daarvan staat geen voorziening open.

Artikel 66a

1. De rechter vult te allen tijde op verzoek van een partij zijn vonnis aan indien hij heeft verzuimd te beslissen over een onderdeel van het gevorderde. De rechter gaat niet tot de aanvulling over dan na partijen in de gelegenheid te hebben gesteld zich daarover uit te laten.
2. Artikel 66 leden 2 en 3 is van overeenkomstige toepassing.
3. Tegen de weigering van de aanvulling staat geen voorziening open.

Artikel 67

De expeditie of uitgifte van het vonnis wordt zonder medewerking van partijen opgemaakt, en behelst, behalve hetgeen bij artikel 65 is vermeld:

- a. de eis, het antwoord en de slotsom van de wederzijdse beweringen en, voorzover niet schriftelijk ingediend, de door de griffier daarvan gehouden aantekeningen;
- b. de vermelding dat het vonnis in het openbaar is uitgesproken;
- c. de dag van de uitspraak.

Artikel 68

Een griffier is verplicht om op aanvraag van de partijen aan hen, zodra mogelijk, expeditie van het vonnis uit te reiken, op straffe van schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn.

Artikel 69

Elk vonnis dat wederkerige verplichtingen aan beide partijen oplegt, of waaruit rechten en verplichtingen ten behoeve of ten laste van beide partijen voortvloeien, kan door elke partij in haar belang ten uitvoer worden gelegd.

Artikel 70

Preparatoire en interlocutoire vonnissen en bevellschriften behoeven niet betekend te worden, tenzij dit ingevolge Boek 2 tot verhaal van geldelijke verplichtingen die de wederpartij krachtens die vonnissen te vervullen heeft, nodig is.

Artikel 70a

1. Beslissingen aangaande de rechtsbetrekking in geschil, vervat in een in kracht van gewijsde gegaan vonnis, hebben in een ander geding tussen dezelfde partijen bindende kracht.
2. Onder partijen wordt in lid 1 mede verstaan de rechtverkrijgenden onder algemene of bijzondere titel, tenzij uit de wet het tegendeel volgt.
3. Het gezag van gewijsde wordt niet ambtshalve toegepast.

AFDELING 5

Vrijwaring

Artikel 71

1. Indien de eiser op de dienende dag na het antwoord van de gedaagde meent gronden te hebben om van iemand vrijwaring te vorderen, is hij bevoegd om aan de rechter, onder aanvoering van die gronden, te verzoeken de oproeping van die persoon te bevelen.
2. Lid 1 is van overeenkomstige toepassing op de gedaagde, die zijn verzoek mag doen vóór schriftuur van antwoord of vóór zijn mondeling antwoord.
3. Bij toewijzing van het verzoek bepaalt de rechter met inachtneming van de daarvoor aangegeven termijn een nadere rechtsdag waarop het rechtsgeding zal worden voortgezet, en gelast hij de oproeping van de waarborg, met gelijktijdige uitreiking van een afschrift van het antwoord of van een uittreksel uit het proces-verbaal van de terechtzitting, voorzover het de gronden, voor de vrijwaring aangevoerd, vermeldt en doet hij hem aanzeggen zich van zijn getuigen te doen vergezellen en zijn bewijsstukken mee te brengen.
4. Dit uitstel is onnodig, indien de waarborg ter terechtzitting aanwezig en tot dadelijk antwoord bereid is.

Artikel 72

Indien het verzoek tot vrijwaring op de bovengemelde rechtsdag niet gedaan is, wordt zonder uitstel in de oorspronkelijke zaak voortgeprocedeerd.

Artikel 73

In geval van vrijwaring wegens uitwinning van een goed of wegens een recht waarmee het goed niet belast had mogen zijn, is de waarborg bevoegd de zaak van de gewaarborgde over te nemen, met dien verstande dat deze als partij in het geding blijft.

Artikel 74

1. In het geval van artikel 73 kan het tegen de waarborg gewezen vonnis tegen de gewaarborgde ten uitvoer worden gelegd.
2. Wat de kosten en de vordering tot schadevergoeding betreft, kan de vereffening en de tenuitvoerlegging niet dan tegen de waarborg geschieden.
3. In geval van kennelijk onvermogen van de waarborg, draagt echter de gewaarborgde de kosten en vergoedt hij, zo daartoe gronden zijn, ook de schade.

Artikel 75

In zaken van eenvoudige vrijwaring is de waarborg slechts bevoegd zich te voegen zonder de zaak van de gewaarborgde over te nemen.

Artikel 76

Indien de oorspronkelijke eis en die ter vrijwaring tegelijk in staat van wijzen zijn, wordt daarop gezamenlijk recht gedaan; is dit niet het geval, dan wordt de hoofdzaak, indien de oorspronkelijke eiser of gedaagde dit vordert, afzonderlijk beslist.

Artikel 77

Wie ter zake van vrijwaring opgeroepen is, behoort voor de rechter voor wie de oorspronkelijke zaak aanhangig is, te procederen, zelfs indien hij ontkent waarborg te zijn; doch indien duidelijk blijkt dat de oorspronkelijke eis alleen gedaan is om hem van zijn eigen rechter af te trekken, wordt hij naar deze verwezen.

AFDELING 6

Vonnissen bij verstek en verzet

Artikel 78

1. Indien de eiser op de betekende rechtsdag niet verschijnt, wordt er verstek tegen hem verleend en wordt de gedaagde van de instantie ontslagen, met verwijzing van de eiser in de kosten.
2. In dit geval mag verzet niet plaatshebben, maar is de eiser bevoegd om opnieuw oproeping van de gedaagde te verzoeken, na voorafgaande betaling van de kosten van het verstek.

Artikel 79

1. Indien de gedaagde niet verschijnt en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht genomen zijn, wordt er tegen hem verstek verleend en wordt de vordering van de eiser toegewezen, tenzij zij de rechter onrechtmatig of ongegrond voorkomt.
2. Tegen de gedaagde die vóór of op de rechtsdag bij schriftuur heeft geantwoord, maar noch in persoon, noch bij gemachtigde ter terechtzitting verschijnt, wordt verstek niet verleend.

Artikel 80

Het verstek wordt na het uitroepen van de zaak op de terechtzitting verleend; de in artikel 79 bedoelde uitspraak omtrent de vordering van de eiser kan worden aangehouden tot een volgende terechtzitting.

Artikel 81

Indien er in hetzelfde geding meer dan een gedaagde is opgeroepen en niet een van hen verschenen is, wordt in één en hetzelfde vonnis tegen hen verstek verleend.

Artikel 82

1. Zijn er meer gedaagden en is ten minste een van hen in het geding verschenen, dan wordt, indien ten aanzien van de overige gedaagden de voorgeschreven formaliteiten en termijnen in acht zijn genomen, tegen dezen verstek verleend en tussen de eiser en de verschenen gedaagden voortgeprocedeerd.
2. Tussen alle partijen wordt één vonnis gewezen, dat als een vonnis op tegenspraak wordt beschouwd.
3. De leden 1 en 2 zijn van overeenkomstige toepassing in geval van oproeping van derden als partij in het geding als bedoeld in artikel 12a.

Artikel 84

1. De gedaagde die bij verstek is veroordeeld, is bevoegd om daartegen verzet te doen. Het verzet wordt gedaan binnen twee weken na de aanzegging van het vonnis of van enige uit kracht daarvan opgemaakte of ter uitvoering daarvan strekkende akte aan de veroordeelde in persoon of na het plegen door deze van enige daad waaruit noodzakelijk voortvloeit dat het vonnis of de aangevangen tenuitvoerlegging hem bekend is.
2. Buiten de in lid 1 voorziene gevallen vangt de termijn waarbinnen het verzet moet worden gedaan, aan op de dag waarop het vonnis ten uitvoer is gelegd.
3. De veroordeelde die in het vonnis heeft berust, kan daartegen niet meer in verzet komen.

Artikel 85

Het vonnis wordt gerekend ten uitvoer gelegd te zijn:

- a. in geval van gerechtelijke verkoop van goederen, na de verkoop;

- b. in geval van derdenbeslag op een vordering, na de uitbetaling aan de beslaglegger, of, indien dit beslag wordt gelegd op een vordering tot periodieke betalingen, na de eerste uitbetaling;
- c. in geval van tenuitvoerlegging van een veroordeling tot levering of afgifte van goederen die geen registergoederen zijn, nadat de levering of afgifte heeft plaatsgevonden;
- d. in geval van gedwongen ontruiming van onroerende zaken, nadat de ontruiming heeft plaatsgevonden.

Artikel 86

Het verzet tegen een verstekvonnis wordt aanhangig gemaakt op de voor de indiening van vorderingen bepaalde wijze. De gronden van verzet kunnen op de dienende dag nog mondeling worden aangevuld.

Artikel 87

Het verzet, mits tijdig en op de voorgeschreven wijze gedaan, schorst de tenuitvoerlegging van het vonnis, tenzij dit uitvoerbaar bij voorraad was verklaard.

Artikel 88

De opposant die zich voor de tweede maal bij verstek laat vonnissen, wordt niet meer ontvangen tot het doen van een nieuw verzet.

Artikel 89

De kosten van het verstek, die van het vonnis daaronder begrepen, alsmede die welke als gevolg van het niet-verschijnen van de defaillant kunnen worden beschouwd, komen ten laste van de defaillant, tenzij deze bij verzet aantoont dat de oproeping om in rechte te verschijnen, niet op de juiste wijze is geschied en hij daarom niet verschenen is.

Artikel 90

De gedaagde tegen wie verstek is verleend, heeft, zolang het eindvonnis nog niet is gewezen, de bevoegdheid om alsnog in het geding te verschijnen, waardoor de gevolgen van het tegen hem verleende verstek vervallen, behalve ten aanzien van de daardoor veroorzaakte kosten.

AFDELING 7 Nietigheid

Artikel 91

Een exploit of akte van rechtspleging wordt slechts nietig verklaard, indien de nietigheid daarvan uitdrukkelijk bevolen is.

Artikel 92

1. De voorschriften in de artikelen 1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15 en 17 voorgeschreven, worden op straffe van nietigheid in acht genomen.
2. Bij niet-verschijning van de gedaagde mag de rechter tegen hem geen verstek verlenen; de rechter moet, de nietigheid uitsprekende, de eiser in de kosten veroordelen.

Artikel 93

1. Indien de gedaagde op de oproeping verschijnt en de nietigheid van het exploit inroept, is de rechter bevoegd om die exceptie te verwerpen, indien het verzuim of de overtreding van dien aard wordt bevonden, dat de gedaagde daardoor in zijn verdediging niet is benadeeld, en er om die reden geen belang bij heeft zich op de nietigheid te beroepen.
2. De rechter beveelt echter in die gevallen, zo daartoe gronden zijn, de aanvulling van het verzuim of de verbetering van de onregelmatigheden op kosten van de aanlegger.

Artikel 94

De kosten van nietige akten van rechtspleging komen ten laste van de advocaten, zaakwaarnemers of de deurwaarders die zich zodanige akten veroorloofd hebben. Deze zijn bovendien, zo daartoe gronden zijn, deswege tot vergoeding van de schade aansprakelijk.

TITEL 2

De wijze van procederen voor de kantonrechter

AFDELING 1

Voorafgaande bepalingen

§ 1. Relatieve bevoegdheid

Artikel 95

1. Tenzij de wet anders bepaalt, is bevoegd de kantonrechter van de woonplaats van de gedaagde.
2. Bij gebreke van een bekende woonplaats van de gedaagde in Suriname is bevoegd de kantonrechter van zijn werkelijk verblijf.
3. Indien de gedaagde woonplaats heeft gekozen, is bevoegd de kantonrechter van die gekozen woonplaats of de kantonrechter van het werkelijk verblijf van de gedaagde, ter keuze van de eiser.

Artikel 96

Indien de rechtspersoon Suriname eiser of gedaagde is, wordt als haar woonplaats beschouwd de plaats waar de President van de Republiek Suriname zijn zetel heeft.

Artikel 97

In zaken betreffende een overeenkomst die wordt gesloten door een partij die handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf en een natuurlijk persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, is mede bevoegd de kantonrechter van de woonplaats of, bij gebreke daarvan, van het werkelijk verblijf van die natuurlijke persoon.

Artikel 98

In zaken betreffende verbintenissen uit onrechtmatige daad is mede bevoegd de kantonrechter van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan.

Artikel 99

In zaken betreffende onroerende zaken is mede bevoegd de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de zaak is gelegen. In zaken betreffende huur van woonruimte is echter uitsluitend bevoegd de rechter binnen wiens rechtsgebied het gehuurde is gelegen.

Artikel 100

1. In zaken betreffende nalatenschappen is mede bevoegd de kantonrechter van de laatste woonplaats van de overledene.
2. In zaken betreffende schuldvorderingen ten laste van de overledene is de in lid 1 aangewezen rechter eveneens bevoegd

Artikel 101

In zaken betreffende de geldigheid, de nietigheid of de ontbinding van vennootschappen of rechtspersonen, de geldigheid, nietigheid of rechtsgevolgen van hun besluiten of die van hun organen dan wel de rechten en verplichtingen van hun leden of vennoten als zodanig, is mede bevoegd de kantonrechter van de woonplaats van de vennootschap of de rechtspersoon.

Artikel 102

In zaken betreffende de toepassing van de wettelijke bepalingen inzake faillissement is mede bevoegd de kantonrechter die de functie van rechter-commissaris vervult en inzake surséance van betaling de kantonrechter die over het verzoek tot het verlenen van surséance heeft geoordeeld.

Artikel 103

Indien een kantonrechter ten aanzien van een van de gezamenlijk in het geding betrokken gedaagden bevoegd is, is die rechter ook ten aanzien van de overige gedaagden bevoegd, mits tussen de vorderingen tegen de onderscheiden gedaagden een zodanige samenhang bestaat, dat redenen van doelmatigheid een gezamenlijke behandeling rechtvaardigen.

Artikel 103a

1. Hebben partijen bij overeenkomst een kantonrechter aangewezen voor de kennisneming van geschillen die zijn ontstaan of zullen ontstaan naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking die tot hun vrije bepaling staat, dan is die rechter bevoegd van de zaak kennis te nemen. Iedere andere kantonrechter voor wie de zaak is gebracht, verklaart zich onbevoegd, mits de gedaagde zich op de onbevoegdheid beroept.
2. Belooft de vordering evenwel minder dan een door de President van het Hof van Justitie vastgesteld bedrag of betreft het een zaak als bedoeld in artikel 97, dan heeft een overeenkomst als bedoeld in lid 1 geen gevolg, tenzij:
  - a. zij is aangegaan na het ontstaan van het geschil, of
  - b. de partij die niet handelt in de uitoefening van beroep of bedrijf zich tot de aangewezen rechter wendt.
3. Een overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegde kantonrechter wordt bewezen door een geschrift. Daarvoor is voldoende een geschrift dat een dergelijk beding bevat of dat verwijst naar algemene voorwaarden die een dergelijk beding bevatten, mits dat geschrift door of namens de wederpartij uitdrukkelijk of stilzwijgend is aanvaard.
4. Een overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegde kantonrechter dient als een afzonderlijke overeenkomst te worden beschouwd en beoordeeld. De aangewezen rechter is bevoegd te oordelen over de rechtsgeldigheid van de hoofdovereenkomst waarvan een overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegde rechter deel uitmaakt of waarop zij betrekking heeft.

Artikel 103b

Wijzen de artikelen 95 tot en met 103a geen bevoegde kantonrechter aan, dan is bevoegd de kantonrechter van de woonplaats van de eiser of een van de eisers en, bij gebreke daarvan, de kantonrechter in het Eerste Kanton.

§ 2. Overige voorafgaande bepalingen

Artikel 104

Indien de gedaagde, nadat hem de oproeping is betekend, ophoudt woonplaats of werkelijke verblijfplaats te hebben daar waar de kantonrechter zitting houdt, zonder aldaar voor de verdere behandeling van de zaak woonplaats te hebben gekozen, worden alle verdere voor hem bestemde exploitanten aangeplakt aan de hoofddeur van de gehoorzaal des rechters en wordt een tweede afschrift betekend aan een ambtenaar van het Openbaar Ministerie; deze doet dit afschrift zo mogelijk aan de gedaagde toekomen, zonder dat van

dit laatste echter in rechte behoeft te blijken.

Artikel 105

Indien op de dag van het eindvonnis een der partijen in het in artikel 104 omschreven geval verkeert, wordt de in artikel 119 bedoelde aangetekende dienstbrief met de daarin bedoelde mededeling verzonden aan de bedoelde ambtenaar van het Openbaar Ministerie, die deze, zo mogelijk, aan de betrokken partij doet toekomen, zonder dat van dit laatste echter in rechte behoeft te blijken, en wordt voorts een afschrift van die dienstbrief door of vanwege de griffier aangeplakt aan de hoofddeur van de gehoorzaal des rechters.

Artikel 108

Zolang de rechter nog geen eindvonnis heeft gewezen, kan de eiser te allen tijde zijn eis verminderen.

Artikel 109

1. Zolang de rechter geen eindvonnis heeft gewezen, is de eiser bevoegd zijn eis of de gronden daarvan schriftelijk, bij conclusie of bij akte ter rolle, te veranderen of te vermeerderen. De gedaagde is bevoegd hiertegen bezwaar te maken, op grond dat de verandering of vermeerdering in strijd is met de eisen van een goede procesorde. De rechter beslist, partijen gehoord, zo spoedig mogelijk. De rechter kan op dezelfde grond ook ambtshalve een verandering of vermeerdering buiten beschouwing laten.
2. Tegen de beslissingen van de rechter, bedoeld in lid 1, staat geen hogere voorziening open.
3. Indien een of meer gedaagden niet in het geding zijn opgekomen, zal de rechter, na het doen betekenen van de conclusie of akte aan de niet verschenen partijen met hun oproeping tegen een nadere rechtsdag, op een gemaakt bezwaar beslissen.
4. Artikel 120, eerste volzin, is niet van toepassing, voorzover de gedaagde door die bepaling, in verband met een verandering of vermeerdering, in zijn verdediging zou worden benadeeld.

AFDELING 2

De rechtsingang, de verweren en het voldingen van de zaak

Artikel 110

1. Elke rechtsingang voor de kantonrechter vangt aan met een aan deze gericht verzoekschrift, door de eiser of diens daartoe gemachtigde ondertekend.
2. Indien de eiser niet kan schrijven, mag hij zijn vordering mondeling voordragen aan de kantonrechter, die haar in geschrifte brengt of doet brengen. Deze bevoegdheid tot mondelinge voordracht geldt niet voor de gemachtigde.

Artikel 111

1. Het verzoekschrift of het ingevolge artikel 110 lid 2 opgemaakte geschrift vermeldt:
  - a. de naam, en in geval van een natuurlijk persoon tevens de voornamen, en de woonplaats van de eiser en, indien het verzoek door een gemachtigde wordt gedaan, de naam en de woonplaats van die gemachtigde;
  - b. de keuze van woonplaats daar waar de rechter zitting houdt, indien de eiser of zijn gemachtigde niet aldaar woonachtig is;
  - c. de naam, en in geval van een natuurlijk persoon zo nodig de voornamen, en de woon- of verblijfplaats van de gedaagde;
  - d. een aanduiding en omschrijving van het onderwerp van de vordering en datgene wat gevorderd wordt, de door de gedaagde tegen de eis aangevoerde verweren en de gronden daarvoor, alsmede de bewijsmiddelen waarover eiser kan beschikken en de getuigen die hij kan doen horen ter staving van de aldus betwiste gronden van de eis; en
  - e. de dagtekening van het verzoekschrift.
2. Behoudens artikel 22 lid 2, wordt daarbij, indien het verzoekschrift door een gemachtigde is ondertekend, de akte van volmacht overgelegd.

Artikel 112

1. Verzoekschriften die niet aan de in artikel 111 gestelde voorschriften voldoen, of waarbij de volmacht niet is overgelegd, kunnen aan de eiser in persoon of aan diens gemachtigde, met mondelinge of schriftelijke opgave van redenen, ter verbetering of aanvulling dan wel ter bijvoeging van de volmacht worden teruggegeven of gezonden; zij worden in afwachting daarvan niet aangetekend in het algemeen register.
2. De mondelinge voordracht wordt eerst in geschrift gebracht, nadat de eiser de gegevens heeft verstrekt om aan de in artikel 111 gestelde voorschriften te voldoen.
3. Terugzending bij met redenen omklede beschikking heeft plaats en de in lid 1 bedoelde aantekening wordt achterwege gelaten, indien het verzoekschrift bij een andere kantonrechter had moeten worden ingediend. Indien in dit geval de vordering mondeling is ingediend, is de kantonrechter bevoegd om het in geschrift brengen daarvan bij met redenen omklede beschikking te weigeren.
4. Van de in lid 3 bedoelde beschikkingen is hoger beroep toegelaten.
5. De krachtens lid 3 genomen beschikkingen en de daarop gevallen beslissingen in hoger beroep worden aangetekend in het algemeen register.

Artikel 113

1. Van de vordering houdt de griffier onverwijld aantekening in het algemeen register. Op de dag waarop die aantekening heeft plaatsgehad, wordt de vordering geacht ingesteld te zijn.
2. De kantonrechter bepaalt daarna dag en uur, waarop de zaak voor het kantongerecht zal dienen, en doet partijen oproepen teneinde alsdan te verschijnen, vergezeld van de getuigen die zij wensen te doen horen, en met medebrenging van de bewijsstukken waarvan zij zich willen bedienen.
3. Bij de oproeping van de gedaagde zegt de deurwaarder of de tot exploiteren bevoegde

persoon hem bij de uitreiking van een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van de vordering tevens aan dat hij daarop, desverkiezende, vóór of op de rechtsdag bij door hem of door zijn gemachtigde ondertekende schriftuur mag antwoorden.

4. Het afschrift van de vordering geldt voor degene die het ontvangen heeft, als de oorspronkelijke vordering.
5. Van de in lid 2 bedoelde beschikking houdt de griffier aantekening in het algemeen register, alsmede op de minuut van de vordering.

Artikel 114

In zaken waarin een onmiddellijke beslissing wenselijk en mogelijk is, is de kantonrechter bevoegd om op het daartoe strekkende mondelinge verzoek van de eiser, en indien de gedaagde vrijwillig met deze is verschenen, onmiddellijk tot de behandeling en beslissing van de zaak over te gaan.

Artikel 115

1. Alle oproepingen, aanzeggingen, betekeningen en in het algemeen alle exploiten die voor de geregelde gang van de zaak nodig zijn en aan het eindvonnis voorafgaan, geschieden door tussenkomst en op last van de kantonrechter.
2. Oproepingen, aanzeggingen of betekeningen behoeven niet te geschieden aan hen die blijkens het proces-verbaal van de zaak ter terechtzitting waarop de desbetreffende aan het eindvonnis voorafgegane uitspraken of beschikkingen genomen zijn, in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig waren.

Artikel 116

De kantonrechter draagt zorg voor de inschrijving van de zaak op de rol van de zitting.

Artikel 117

De behandeling van de zaak geschiedt mondeling ter terechtzitting, onverminderd de bevoegdheid van partijen om aldaar door haar of haar gemachtigden dan wel raadslieden ondertekende schrifturen, die vrij van zegel zijn, in te dienen. De kantonrechter kan bepalen dat schriftelijk wordt geconcludeerd.

Artikel 117a

De conclusie van antwoord van gedaagde vermeldt mede de bewijsmiddelen waarover gedaagde kan beschikken tot staving van de gronden van zijn verweer, alsmede de getuigen die hij daartoe kan horen. De kantonrechter kan gedaagde bevelen alsnog de ontbrekende gegevens te verstrekken.

Artikel 117b

Nadat de gedaagde voor antwoord heeft geconcludeerd, ook als daarbij een eis in reconventie is gedaan, kan de kantonrechter, indien hij oordeelt dat de zaak daartoe geschikt is, een verschijning van partijen ter terechtzitting bevelen met het oog op de mogelijkheid van een minnelijke schikking als bedoeld in artikel 20, het verkrijgen van inlichtingen als bedoeld in artikel 21a of de mogelijkheid procedureafspraken te maken. Tegen de beslissing om al dan niet een verschijning van partijen te bevelen staat geen hogere voorziening open.

Artikel 117c

1. Indien geen verschijning van partijen ter terechtzitting op de voet van artikel 117b is bevolen, geeft de kantonrechter aan eiser gelegenheid schriftelijk voor repliek te concluderen. Hierna kan gedaagde schriftelijk voor dupliek concluderen.
2. Is wel een verschijning van partijen ter terechtzitting op de voet van artikel 117b bevolen, dan wordt aan partijen slechts gelegenheid geboden voor repliek en dupliek, indien zulks met het oog op artikel 18a of met het oog op een goede instructie van de zaak noodzakelijk is. Indien een eis in reconventie is gedaan, kan de gedaagde daarop voorafgaand aan de comparitie of ter comparitie bij conclusie antwoorden.
3. De kantonrechter staat het nemen van nog meer conclusies toe, indien zulks met het oog op artikel 18a of met het oog op een goede instructie van de zaak noodzakelijk is.
4. Indien partijen op een terechtzitting op de voet van artikel 117b hun standpunt in voldoende mate mondeling hebben kunnen uiteenzetten, kan de kantonrechter bepalen dat geen gelegenheid zal worden gegeven voor pleidooien.
5. Tegen beslissingen over de toepassing van de leden 2, 3 of 4 staat geen hogere voorziening open.

Artikel 118

De kantonrechter is bevoegd om, indien hij dit voor de goede en geregelde gang van zaken nodig acht, partijen bij de behandeling van de zaak de nodige voorlichting te geven, hen te ondervragen en zelfs opmerkzaam te maken op de rechts- en bewijsmiddelen, die zij kunnen aanwenden.

Artikel 119

1. Indien gedaagde voor antwoord heeft geconcludeerd terwijl beide partijen zijn verschenen, hoort de kantonrechter hen over en weer en doet hij, indien mogelijk, dadelijk uitspraak.
2. Indien partijen op de dienende dag enig uitstel verzoeken, staat de kantonrechter dit verzoek, mits het hem gegrond voorkomt, toe en bepaalt de rechtsdag waarop partijen nader moeten verschijnen of schriftelijk kunnen concluderen.
3. Aan de partij, die niet persoonlijk of bij gemachtigde bij de uitspraak of de mededeling van de beschikking ter terechtzitting tegenwoordig is, doet de kantonrechter de inhoud van het vonnis of van de beschikking, voorzover zij aan het eindvonnis voorafgaan, aanzeggen bij exploit of op andere wijze, door hem te bepalen; hij doet aan hen de inhoud van het eindvonnis bij aangetekende dienstbrief

door de griffier mededelen.

4. De dagtekening van deze aangetekende dienstbrief wordt geacht de dag te zijn, waarop de mededeling heeft plaatsgehad.
5. Van de aanzeggingen of mededelingen en van de dag, waarop zij hebben plaatsgehad, houdt de griffier aantekening aan de voet van het vonnis of, voor zoveel het aan het eindvonnis voorafgaande vonnissen of beschikkingen betreft, aan de rand van de van het vonnis of de beschikking ter terechtzitting gedane aantekening.

Artikel 120

Alle excepties moeten tegelijk met het verweer op de hoofdzaak worden voorgesteld op straffe van verval van de niet voorgedragen excepties en, indien niet op de hoofdzaak geantwoord is, van het recht om zulks te doen. In afwijking van de eerste volzin kunnen zij die beroep willen doen op de termijn van artikel 104 van Boek 1 of van artikel 185 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek, hun verweer tot dit beroep beperken.

Artikel 121

Indien de beslissing niet dadelijk kan plaatshebben, stelt de kantonrechter die tot op een door hem bepaalde rechtsdag uit.

Artikel 121a

Het Hof van Justitie stelt een procesreglement vast.

AFDELING 3

Voorlopige verzoeken en de exceptie van onbevoegdheid

Artikel 122

1. Indien de eiser in Suriname geen woonplaats of gewone verblijfplaats heeft, of indien zodanige persoon zich in een aangelegde rechtszaak voegt of tussenkomt, stelt hij op vordering van de wederpartij en alvorens deze in rechte enig verweer of tegenzeggen behoeft te doen, zekerheid voor de proceskosten en de schadevergoeding tot betaling waarvan hij veroordeeld zou kunnen worden.
2. Geen verplichting tot het stellen van zekerheid bestaat:
  - a. indien dit voortvloeit uit een verdrag;
  - b. indien een veroordeling tot betaling van proceskosten en schadevergoeding op grond van een verdrag ten uitvoer zal kunnen worden gelegd ter plaatse waar degene van wie zekerheid gevorderd wordt, zijn woonplaats of gewone verblijfplaats heeft;
  - c. indien redelijkerwijs aannemelijk is dat verhaal voor een veroordeling tot betaling van proceskosten en schadevergoeding in Suriname mogelijk zal zijn;
  - d. indien daardoor voor degene van wie zekerheid wordt gevorderd de effectieve toegang tot de rechter zou worden belemmerd.
3. De partij die het stellen van zekerheid vordert, wordt niet geacht daardoor de

bevoegdheid van de rechter om van zijn zaak kennis te nemen, te hebben erkend.

Artikel 123

Het vonnis waarbij het stellen van zekerheid bevolen wordt, drukt de som uit tot beloop waarvan de zekerheid moet worden verstrekt.

Artikel 124

Degene die geroepen is voor een rechter die onbevoegd is om van het geschil kennis te nemen, mag vorderen dat de rechter zich onbevoegd verklaart.

Artikel 125

Indien de rechter onbevoegd is uit hoofde van het onderwerp van het geschil, is hij, ook al is de exceptie van onbevoegdheid niet voorgesteld, ambtshalve gehouden zich onbevoegd te verklaren.

Artikel 126

1. In zaken die reeds tevoren voor een andere rechter zijn aanhangig gemaakt tussen dezelfde personen en over hetzelfde onderwerp, of die reeds door dezelfde personen en over hetzelfde onderwerp ter beslissing aan scheidsmannen zijn opgedragen en voor hen aanhangig zijn, of indien het geschil aan een zaak verknocht is, mag verwijzing gevraagd worden naar die andere rechter of naar de benoemde scheidsmannen.
2. De verwijzing wordt met redenen omkleed gevraagd vóór alle verweren, op de dag voor het voordragen van het verweer bepaald.
3. Die verwijzing kan ook door de eiser gevorderd worden, maar alleen bij het doen van de eis.

Artikel 127

Indien voor dezelfde rechter tussen dezelfde personen en over hetzelfde onderwerp tegelijk zaken aanhangig zijn of voor dezelfde rechter verknochte zaken aanhangig zijn, mag daarvan op overeenkomstige wijze voeging worden gevraagd en bevolen.

Artikel 127a

1. De exceptie dat een zaak aanhangig gemaakt of een verzoek ingediend moet worden bij een andere kantonrechter, wordt met redenen omkleed voorgesteld vóór alle verweren, op de dag voor het voordragen van het verweer bepaald.
2. Indien de exceptie gegrond wordt bevonden, verwijst de rechter de zaak ter verdere behandeling en afdoening naar de in lid 1 bedoelde rechter.
3. De rechter naar wie de zaak wordt verwezen, is aan die verwijzing gebonden.
4. Tegen het in dit incident gewezen vonnis staat geen hogere voorziening open.

Artikel 127b

Indien een zaak naar een andere rechter wordt verwezen, doet de griffier de stukken toekomen aan die rechter, die na ontvangst daarvan dag en uur bepaalt, waarop de zaak weer zal dienen, en voorts partijen doet oproepen teneinde alsdan voort te procederen.

AFDELING 4

Algemene bepalingen van bewijsrecht

Artikel 128

1. Tenzij uit de wet anders voortvloeit, legt de rechter slechts die feiten of rechten aan zijn beslissing ten grondslag, die in het geding te zijner kennis zijn gekomen of zijn gesteld, en die overeenkomstig de voorschriften van deze en de volgende afdelingen zijn komen vast te staan. Feiten of rechten die door de ene partij zijn gesteld en door de wederpartij niet of niet voldoende betwist, beschouwt de rechter als vaststaand, behoudens zijn bevoegdheid bewijs te verlangen, zo vaak aanvaarding van de stellingen zou leiden tot een rechtsgevolg dat niet ter vrije bepaling van partijen staat.
2. Feiten of omstandigheden van algemene bekendheid, alsmede algemene ervaringsregels mogen door de rechter aan zijn beslissing ten grondslag worden gelegd, ongeacht of zij zijn gesteld, en behoeven geen bewijs.

Artikel 129

De partij die zich beroept op rechtsgevolgen van door haar gestelde feiten of rechten, draagt de bewijslast van die feiten of rechten, tenzij uit enige bijzondere rechtsregel of uit de eisen van redelijkheid en billijkheid een andere verdeling van de bewijslast voortvloeit.

Artikel 130

1. Dwingend bewijs houdt in dat de rechter hetzij de inhoud van bepaalde bewijsmiddelen als waar aanneemt hetzij de bewijskracht erkent die de wet aan bepaalde gegevens verbindt.
2. Tegenbewijs, ook tegen dwingend bewijs, staat vrij, tenzij de wet het uitsluit.

Artikel 131

1. Bewijs kan geleverd worden door alle middelen, tenzij de wet anders bepaalt.
2. De waardering van het bewijs is, voorzover de wet niet anders bepaalt, aan het oordeel van de rechter overgelaten.

Artikel 132

Overeenkomsten waarbij van het wettelijk bewijsrecht wordt afgeweken, blijven buiten

toepassing, indien zij betrekking hebben op het bewijs van feiten waaraan het recht gevolgen verbindt die niet ter vrije bepaling van partijen staan, onverminderd de gronden waarop zij krachtens het Burgerlijk Wetboek buiten toepassing blijven.

Artikel 133

1. Een gerechtelijke erkenning is het in een aanhangig geding door een partij uitdrukkelijk erkennen van de waarheid van een of meer stellingen van de wederpartij.
2. Een gerechtelijke erkenning kan slechts worden herroepen, indien aannemelijk is dat zij door een dwaling of niet in vrijheid is afgelegd.

AFDELING 5 Akten en vonnissen

Artikel 135

1. Akten zijn ondertekende geschriften, bestemd om tot bewijs te dienen.
2. Authentieke akten zijn akten, in de vereiste vorm en bevoegdelijk opgemaakt door ambtenaren aan wie bij of krachtens de wet is opgedragen op die wijze te doen blijken van door hen gedane waarnemingen of verrichtingen. Als authentieke akten worden tevens beschouwd de akten waarvan het opmaken aan ambtenaren is voorbehouden, doch waarvan de wet het opmaken in bepaalde gevallen aan anderen dan ambtenaren opdraagt.
3. Onderhandse akten zijn alle akten die niet authentieke akten zijn.

Artikel 135a

1. Onderhandse akten kunnen op een andere wijze dan bij geschrift worden opgemaakt op zodanige wijze dat het degene ten behoeve van wie de akte bewijs oplevert, in staat stelt om de inhoud van de akte op te slaan op een wijze die deze inhoud toegankelijk maakt voor toekomstig gebruik gedurende een periode die is afgestemd op het doel waarvoor de akte bestemd is te dienen, en die een ongewijzigde reproductie van de inhoud van de akte mogelijk maakt.
2. Aan een wettelijke verplichting tot het verschaffen van een onderhandse akte kan alleen op een andere wijze dan bij geschrift worden voldaan met uitdrukkelijke instemming van degene aan wie de akte moet worden verschaft. Een instemming ziet, zolang zij niet is herroepen, eveneens op het verschaffen van een gewijzigde onderhandse akte. Het in de eerste volzin bepaalde lijdt uitzondering indien de akte eveneens is ondertekend door degene aan wie de akte op grond van de wet moet worden verschaft.

Artikel 136

1. Authentieke akten leveren tegen een ieder dwingend bewijs op van hetgeen de ambtenaar binnen de kring van zijn bevoegdheid omtrent zijn waarnemingen en

verrichtingen heeft verklaard.

2. Een authentieke of onderhandse akte levert ten aanzien van de verklaring van een partij omtrent hetgeen de akte bestemd is ten behoeve van de wederpartij te bewijzen, tussen partijen dwingend bewijs op van de waarheid van die verklaring, tenzij dit zou kunnen leiden tot een rechtsgevolg dat niet ter vrije bepaling van partijen staat. Onder partij wordt mede verstaan: de rechtverkrijgende onder algemene of bijzondere titel, voorzover het desbetreffende recht verkregen is na het opmaken van de akte.

Artikel 137

1. Op een onderhandse akte waarin verbintenissen van slechts één partij zijn aangegaan of vastgelegd, is, voorzover die verbintenissen strekken tot voldoening van een geldsom, artikel 136 lid 2 niet van toepassing, tenzij deze partij de akte geheel met de hand heeft geschreven of heeft voorzien van een goedkeuring die de geldsom voluit in letters vermeldt.
2. Lid 1 is niet van toepassing op aandelen in een obligatielening en op verbintenissen, door de schuldenaar in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf aangegaan.

Artikel 138

1. Een geschrift dat het uiterlijk heeft van een authentieke akte, geldt als zodanig, behoudens bewijs van het tegendeel.
2. Een onderhandse akte waarvan de ondertekening door de partij waartegen zij dwingend bewijs zou opleveren, stellig wordt ontkend, levert geen bewijs op, zolang niet bewezen is van wie de ondertekening afkomstig is. Is degene tegen wie de akte wordt ingeroepen, een ander dan degene die haar ondertekend zou hebben, dan kan worden volstaan met de verklaring dat men de echtheid van de ondertekening niet erkent.

Artikel 139

1. De kracht van het schriftelijk bewijs is in de oorspronkelijke akte gelegen.
2. Grossen en gehele afschriften van een authentieke akte die volgens wettelijk voorschrift bewaard moet worden, leveren, indien zij zijn afgegeven door een daartoe bevoegde ambtenaar, hetzelfde bewijs op als de oorspronkelijke akte.

Artikel 140

Een in kracht van gewijsde gegaan op tegenspraak gewezen vonnis waarbij de strafrechter in Suriname bewezen heeft verklaard dat iemand een feit heeft begaan, levert dwingend bewijs op van dat feit.

AFDELING 5A

Overlegging van boeken, bescheiden, andere gegevensdragers
of voorwerpen en het verschaffen van inlichtingen

Artikel 141

1. De rechter kan in de loop van een geding, op verzoek of ambtshalve, aan partijen of aan een van hen de overlegging bevelen van onder hen berustende boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen.
2. Partijen kunnen dit weigeren indien daarvoor gewichtige redenen zijn, alsmede indien redelijkerwijs aangenomen kan worden dat een behoorlijke rechtsbedeling ook zonder verschaffing van de gevraagde gegevens is gewaarborgd.
3. De rechter beslist of die weigering gerechtvaardigd is, bij gebreke waarvan hij daaruit de gevolgtrekking kan maken die hij geraden acht.

Artikel 142

1. De rechter kan op verzoek van een der partijen aan anderen dan partijen, na deze te hebben gehoord of daartoe de gelegenheid te hebben gegeven, bevelen binnen een door de rechter te stellen termijn schriftelijk inlichtingen te verschaffen en onder hen berustende boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen over te leggen. Degene tot wie de rechter het bevel richt, is verplicht tot het verschaffen van de gevraagde inlichtingen en het overleggen van de gevraagde boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen.
2. De rechter bepaalt, zo nodig, de wijze waarop, en de voorwaarden waaronder de inlichtingen zullen worden verschaft, dan wel de boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen zullen worden overgelegd.
3. De rechter wijst het verzoek in elk geval af indien redelijkerwijs aangenomen kan worden dat een behoorlijke rechtsbedeling ook zonder verschaffing der gegevens is gewaarborgd.
4. Het in artikel 144 omtrent het verschoningsrecht van getuigen bepaalde is van overeenkomstige toepassing, maar ook andere gewichtige redenen, waaronder een gevaar voor onevenredige schade aan de belangen van degene tot wie het bevel is gericht of die van derden, kunnen een weigering rechtvaardigen.
5. Tegen een afwijzing van het verzoek staat geen hogere voorziening open.
6. Heeft de rechter het bevel gegeven, dan zijn de artikelen 152 en 152a van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 6

Getuigen

Artikel 143

Een getuigenverklaring kan slechts als bewijs dienen, voorzover zij betrekking heeft op aan de getuige uit eigen waarneming bekende feiten.

Artikel 144

1. Een ieder, daartoe op wettige wijze opgeroepen, is verplicht getuigenis af te leggen.
2. Van deze verplichting kunnen zich verschonen:

- a. de echtgenoot en de vroegere echtgenoot van een partij, de bloed- of aanverwanten van een partij of van diens echtgenoot, tot de tweede graad ingesloten, een en ander tenzij de partij in hoedanigheid optreedt;
  - b. zij die tot geheimhouding verplicht zijn uit hoofde van hun ambt, beroep of betrekking omtrent hetgeen aan hen in die hoedanigheid is toevertrouwd.
3. Een getuige kan zich verschonen van het beantwoorden van een hem gestelde vraag, indien hij daardoor zichzelf, een van zijn bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de zijlijn in de tweede of derde graad of zijn echtgenoot of vroegere echtgenoot aan het gevaar van een strafrechtelijke veroordeling ter zake van een misdrijf zou blootstellen.

Artikel 145

1. Indien bewijs door getuigen bij de wet is toegelaten, beveelt de rechter een getuigenverhoor, zo vaak een der partijen het verzoekt en de door haar te bewijzen aangeboden feiten betwist zijn en tot de beslissing van de zaak kunnen leiden. Hij kan dit ook ambtshalve doen.
2. Het vonnis vermeldt aan welke partij en omtrent welke feiten bewijs wordt opgedragen, alsmede plaats, dag en uur van het getuigenverhoor. Plaats, dag en uur van het getuigenverhoor kunnen ook later door de rechter worden vastgesteld.
3. Het verhoor van getuigen geschiedt ter terechtzitting.
4. Lid 1, eerste volzin, is niet van toepassing indien verzocht wordt een partij als getuige te horen, tenzij dit verhoor geboden is uit een oogpunt van gelijkheid van partijen. In andere gevallen is de rechter vrij om op verzoek het verhoor van een partij als getuige te bevelen.

Artikel 146

De rechter kan bepalen dat partijen bij de getuigenverhoren in persoon aanwezig moeten zijn.

Artikel 147

Het verhoor van getuigen tot het leveren van tegenbewijs staat van rechtswege vrij en wordt gehouden op de plaats, de dag en het uur, te bepalen dadelijk na afloop van het verhoor van de voor het bewijs gehoorde getuigen of op een later tijdstip, tenzij de rechter, na overleg met partijen, dit verhoor doet plaatsvinden in aansluiting op het verhoor van de voor het bewijs gehoorde getuigen.

Artikel 148

Indien een der partijen verkorting of verlenging van de termijnen, bedoeld in de artikelen 145 en 147, verzoekt, wordt op dit verzoek na verhoor of behoorlijke oproeping van de wederpartij beslist. Tegen de beslissing staat geen hogere voorziening open.

Artikel 149

1. De namen en woonplaatsen van de getuigen worden ten minste drie dagen voor het verhoor aan de wederpartij en aan de griffier opgegeven. De belanghebbende partij roept de getuigen ten minste drie dagen voor het verhoor op. Indien een partij meer getuigen heeft voorgebracht dan redelijkerwijs noodzakelijk was, kan de rechter met deze omstandigheden bij de veroordeling in de kosten rekening houden.
2. De oproeping maakt melding van plaats, dag en uur van het verhoor, van de feiten waaromtrent bewijs moet worden geleverd, en van de gevolgen, verbonden aan het niet verschijnen ter terechtzitting.

Artikel 150

Indien een niet bij exploit opgeroepen getuige niet verschijnt, bepaalt de rechter op verzoek van de belanghebbende partij een dag waartegen de getuige bij exploit kan worden opgeroepen. Daarbij wordt de in artikel 149 lid 1 genoemde termijn in acht genomen.

Artikel 150a

Indien een partij die gehouden is als getuige een verklaring af te leggen, niet ter zitting verschijnt, niet antwoordt op de haar gestelde vragen of weigert haar verklaring te ondertekenen, kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.

Artikel 151

De rechter kan bevelen dat de op een oproeping bij exploit niet verschenen getuige door de openbare macht voor hem wordt gebracht op een door hem te bepalen dag en uur om aan zijn verplichting te voldoen.

Artikel 152

1. Indien een getuige weigert zijn verklaring af te leggen, kan de rechter op verzoek van de belanghebbende partij bevelen, dat hij op kosten van die partij in gijzeling zal worden gesteld, totdat hij aan zijn verplichting zal hebben voldaan, met dien verstande dat de gijzeling ten hoogste een jaar kan duren. De eerste volzin is niet van toepassing indien het een partij betreft, die als getuige wordt gehoord.
2. De rechter beveelt de gijzeling slechts, indien naar zijn oordeel het belang van de waarheidsvinding toepassing van die maatregel rechtvaardigt.
3. De rechter die de gijzeling heeft bevolen, beëindigt ambtshalve of op verzoek van de gegijzelde de gijzeling, indien voortzetting ervan naar zijn oordeel niet meer wordt gerechtvaardigd door het belang dat met toepassing van de dwangmaatregel werd gediend.

Artikel 152a

1. De rechter kan op verzoek van een belanghebbende partij eveneens bepalen dat de

getuige die weigert zijn verklaring af te leggen, een dwangsom verbeurt aan de door de rechter aangewezen partij of partijen. Het in titel 5, afdeling 3, van Boek 2 omtrent de dwangsom bepaalde is van overeenkomstige toepassing.

2. Lid 1 is niet van toepassing indien het een partij betreft, die als getuige wordt gehoord.

Artikel 153

1. Indien een getuige niet woonachtig is of niet verblijf houdt waar de rechter zitting houdt, kan de rechter het verhoor opdragen aan zijn ambtgenoot die zitting houdt waar de getuige woonachtig is of verblijf houdt.
2. Lid 1 is niet van toepassing indien het een partij betreft, die als getuige wordt gehoord.

Artikel 154

Indien een getuige uit hoofde van ziekte of anderszins verhinderd is om voor de rechter te verschijnen, kan deze zich bij hem vervoegen tot het ontvangen van zijn verklaring of de rechter, bedoeld in artikel 153, verzoeken hem te verhoren.

Artikel 155

1. Voorzover niet bij verdrag anders is bepaald, kan de rechter, indien een getuige buiten Suriname woont, aan een door hem aan te wijzen autoriteit van het land waar de getuige zijn woonplaats heeft, verzoeken het verhoor, indien mogelijk onder ede, te houden, of dat verhoor opdragen aan de Surinaamse consulaire ambtenaar tot wiens ressort de woonplaats van die getuige behoort.
2. Bij een verzoek of opdracht als in lid 1 bedoeld, zal de rechter voorts de buitenlandse autoriteit verzoeken, dan wel de Surinaamse consulaire ambtenaar opdragen om aan partijen tijdig bij aangetekende brief kennis te geven van dag, uur en plaats, waarop het verhoor zal worden gehouden, en tevens de dag vaststellen, waarop de zaak weer ter rolle zal worden afgeroepen.
3. Het proces-verbaal van dit getuigenverhoor heeft gelijke kracht als dat van een door de rechter in Suriname gehouden verhoor.

Artikel 156

1. Op de bepaalde dag vraagt de rechter de getuigen hun naam, voornamen, leeftijd, beroep en woon- of verblijfplaats, of zij bloed- of aanverwant zijn van de partijen of van een van hen en, zo ja, in welke graad, alsmede of zij in dienstverband staan tot de partijen of tot een van hen.
2. De getuigen zweren, alvorens hun getuigenis af te leggen, op de bij de wet bepaalde wijze de eed of doen de belofte de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen.
3. Indien een getuige de betekenis van de eed of de belofte niet voldoende kan beseffen of de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, wordt hij niet beëdigd en wordt

hem niet de belofte afgenomen, doch wordt hij aangemaand de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zeggen. Indien het bewijs mede wordt aangenomen op de verklaring van een zodanige getuige, geeft het vonnis daarvan in het bijzonder reden.

4. Overigens mag de rechter aan een zonder eed of belofte afgelegde verklaring slechts bewijs ontleen, indien hij in het vonnis vermeldt dat de eed of de belofte ten onrechte niet is afgenomen en het niet mogelijk is de getuige opnieuw te horen.

Artikel 157

De opgeroepen getuige die niet verschijnt of, verschenen zijnde, weigert de eed of de belofte of zijn verklaring af te leggen, kan worden veroordeeld tot vergoeding van de vergeefs aangewende kosten, onverminderd zijn aansprakelijkheid tot schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn.

Artikel 158

1. De rechter hoort ieder van de getuigen buiten tegenwoordigheid van de mede ter terechtzitting verschenen getuigen die nog niet zijn gehoord, voorzover deze laatste getuigen niet tevens partij zijn.
2. Partijen en hun gemachtigden of raadslieden kunnen aan de getuigen vragen stellen, behoudens de bevoegdheid van de rechter om te beletten dat aan een bepaalde vraag gevolg wordt gegeven. De rechter kan ambtshalve of op verzoek van een der partijen getuigen tegenover elkaar of tegenover partijen of een van hen stellen.
3. De rechter kan naar aanleiding van de getuigenverklaringen aan de partijen vragen stellen. Indien het betreft het verhoor van een getuige die niet tevens partij is, kunnen ook partijen elkaar zelf of bij monde van hun gemachtigden of raadslieden vragen stellen, behoudens de bevoegdheid van de rechter om te beletten dat aan een bepaalde vraag gevolg wordt gegeven.
4. De rechter kan uit de op de voet van lid 3 afgelegde verklaringen, uit het niet-verschijnen ter terechtzitting of uit een weigering om te antwoorden of het proces-verbaal te ondertekenen de gevolgtrekkingen maken die hij geraden acht, behoudens hetgeen in artikel 133 is bepaald.

Artikel 159

1. Van het getuigenverhoor wordt proces-verbaal opgemaakt, waarin achtereenvolgens aantekening geschiedt van de in acht genomen vormen en van al hetgeen met betrekking tot de zaak voorvalt.
2. Dit proces-verbaal wordt aan iedere getuige voorgelezen voor het gedeelte dat hem betreft. Hij mag daarin zodanige veranderingen en bijvoegingen maken als hem goeddunkt.
3. De getuige ondertekent zijn verklaring. Weigert hij te ondertekenen of verklaart hij dit niet te kunnen, dan wordt die weigering of die verklaring, inhoudende de oorzaak van verhindering, in het proces-verbaal vermeld.
4. Op de door partijen afgelegde verklaringen zijn de leden 1 tot en met 3 van overeenkomstige toepassing.

5. Het proces-verbaal wordt ondertekend door de rechter voor wie het getuigenverhoor heeft plaatsgehad en door de griffier.

Artikel 160

In afwijking van artikel 159 behoeft in zaken die niet aan hoger beroep zijn onderworpen, geen proces-verbaal van het getuigenverhoor te worden opgemaakt. Het naar aanleiding van het getuigenverhoor te wijzen vonnis houdt, behalve de vermelding van de opgave, verklaringen en aflegging van eed of belofte, bedoeld in artikel 156, de summier inhoud van de afgelegde getuigenverklaringen in.

Artikel 161

Indien de getuige schadeloosstelling vordert, wordt deze door de rechter overeenkomstig de wettelijke voorschriften begroot. Daarvan wordt melding gemaakt in het proces-verbaal. De schadeloosstelling wordt voldaan door de partij die de getuige heeft voorgebracht.

Artikel 162

Indien de getuigen niet op één dag gehoord kunnen worden, stelt de rechter het verdere horen tot een nadere dag uit, en geschiedt er noch aan de ter terechtzitting verschenen getuigen noch aan de al dan niet aldaar verschenen partijen enige nieuwe oproeping.

Artikel 163

Het nalaten van een van de in deze afdeling voorgeschreven vormvoorschriften heeft, met uitzondering van het bepaalde in artikel 156 omtrent het afleggen van de eed of de belofte, alleen de nietigheid van het verhoor ten gevolge, indien de belanghebbende partij daardoor in haar belangen is benadeeld en het verzuim niet kan worden hersteld; in elk ander geval kan de rechter, zo daartoe gronden zijn, herstel van begane onregelmatigheden bevelen.

Artikel 164

Na afloop van het getuigenverhoor of indien dit achterwege blijft, bepaalt de rechter de dag waarop de zaak weer ter rolle zal worden afgeroepen.

AFDELING 6A Voorlopig getuigenverhoor

Artikel 166

1. In de gevallen waarin bij de wet het bewijs door getuigen is toegelaten, kan, voordat een geding aanhangig is, op verzoek van de belanghebbende onverwijld een voorlopig getuigenverhoor worden bevolen.

2. Tijdens een reeds aanhangig geding kan de rechter op verzoek van een der partijen een voorlopig getuigenverhoor bevelen.

Artikel 167

1. Het verzoek wordt gedaan aan de rechter die vermoedelijk bevoegd zal zijn van het geding, indien het aanhangig wordt gemaakt, kennis te nemen, of aan de rechter binnen wiens rechtsgebied de personen die men als getuigen wil doen horen, of het grootste aantal van hen, woonachtig zijn of verblijven.
2. Indien het geding reeds aanhangig is, wordt het verzoek gedaan aan de rechter voor wie het geding aanhangig is.
3. Het verzoekschrift houdt in:
  - a. de aard en het beloop van de vordering;
  - b. de feiten of rechten die men wil bewijzen;
  - c. de namen en woonplaatsen van de personen die men als getuigen wil doen horen;
  - d. de naam en de woonplaats van de wederpartij of de redenen waarom de wederpartij onbekend is.
4. Tenzij de wederpartij onbekend is en behoudens gevallen van onverwijlde spoed, wordt op het verzoekschrift niet eerder beschikt dan nadat een behandeling heeft plaatsgevonden, waartoe de verzoeker en de wederpartij worden opgeroepen.

Artikel 168

1. Indien de rechter het verzoek toestaat, bepaalt hij plaats, dag en uur, waarop het voorlopig getuigenverhoor zal plaatshebben en doet hij onverwijld partijen, onder toezending aan iedere wederpartij van een afschrift van het verzoekschrift, oproepen door een aangetekende dienstbrief van de griffier.
2. Voorzover het verzoek wordt toegewezen, staat geen hogere voorziening open.

Artikel 169

De bepalingen omtrent het getuigenverhoor zijn op het voorlopig getuigenverhoor van overeenkomstige toepassing.

Artikel 170

Verschijnt de wederpartij bij het verhoor, dan bepaalt de rechter die het verhoor gehouden heeft, na afloop daarvan op haar verzoek de plaats waar, en het tijdstip waarop het voorlopig getuigenverhoor voor tegenbewijs kan plaatshebben.

Artikel 170a

1. De rechter kan, op verzoek van partijen of een van hen dan wel ambtshalve, na afloop van het voorlopig getuigenverhoor of het voorlopig getuigenverhoor voor tegenbewijs een verschijning van partijen bevelen teneinde een schikking te beproeven of tot het geven van inlichtingen aan de rechter. Artikel 21 leden 1 en 2 en artikel 21a leden 2

- en 3 zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Bij een verschijning van partijen ter terechtzitting kan ook de verdere wijze van behandeling van geschillen over de vordering worden besproken. Afspraken dienaangaande worden, wanneer een partij dat verlangt, met overeenkomstige toepassing van artikel 21 leden 1 en 2, in een proces-verbaal vastgelegd. Een beroep in rechte op deze afspraken kan niet worden gedaan, voorzover zij in strijd komen met een dwingende wetsbepaling, met fundamentele beginselen van behoorlijke rechtspleging of voorzover een beroep daarop in verband met onvoorziene omstandigheden redelijkerwijs niet kan worden gedaan.

Artikel 171

1. Indien alle partijen bij het verhoor aanwezig of vertegenwoordigd zijn geweest, hebben de getuigenverklaringen in een voorlopig getuigenverhoor afgelegd, dezelfde bewijskracht als die welke op de gewone wijze in een aanhangig geding zijn afgelegd.
2. Zijn niet alle partijen bij het voorlopig getuigenverhoor aanwezig of vertegenwoordigd geweest, dan kan de rechter de daarin afgelegde verklaringen buiten beschouwing laten.

Artikel 172

Indien een getuige aannemelijk maakt dat de verzoeker met het voorlopig getuigenverhoor beoogt inlichtingen van hem te verkrijgen ten behoeve van een tegen hem in te stellen rechtsvordering, houdt de rechter het verhoor met inachtneming van de bepalingen die van toepassing zijn op het verhoor van de partij als getuige. Van een en ander wordt melding gemaakt in het proces-verbaal.

AFDELING 7 Deskundigen

Artikel 173

1. De rechter kan op verzoek van een partij of ambtshalve een bericht of verhoor van deskundigen bevelen. Het vonnis vermeldt de punten waaromtrent het oordeel van deskundigen wordt gevraagd.
2. De rechter benoemt bij vonnis of bij latere rolbeschikking een of meer deskundigen, na overleg met partijen, met opdracht bij hem schriftelijk bericht in te leveren of aan hem mondeling verslag uit te brengen.
3. De griffier zendt afschrift van deze benoeming aan de deskundigen.
4. Indien een deskundige de benoeming niet aanneemt of zijn taak niet naar behoren zal kunnen volbrengen of weigerachtig is dit te doen, kan de rechter ambtshalve of op verzoek van de meest gereede partij, na overleg met partijen, een andere deskundige in zijn plaats benoemen.
5. De rechter kan, op verzoek van een partij of ambtshalve, aan de deskundigen het geven van nadere mondelinge of schriftelijke toelichting of aanvulling bevelen, dan wel, na overleg met partijen, een of meer andere deskundigen benoemen.

Artikel 174

1. De rechter kan ambtshalve of op verzoek van een of meer partijen deskundigen vragen hun kosten te begroten. Door de eisende partij wordt een door de rechter te bepalen voorschot en, indien dit is bepaald, een nader voorschot ter zake van die kosten ter griffie gedeponereerd, voorzover niet bij het vonnis, bedoeld in artikel 173, in verband met de omstandigheden van het geding de wederpartij of beide partijen tezamen daartoe is of zijn aangewezen.
2. De rechter kan, zonodig ambtshalve, bij de bepaling van een voorschot, of nadien, een termijn vaststellen voor de voldoening van het voorschot. Deze termijn kan een of meermalen worden verlengd. Tegen deze beslissingen staat geen hogere voorziening open.
3. Wanneer een partij het voorschot niet binnen de daarvoor gestelde termijn voldoet, kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.

Artikel 174a

1. Indien de deskundigen een onderzoek moeten verrichten, bepaalt de rechter bij hun benoeming of op een later tijdstip, waar en wanneer zij daartoe zullen overgaan.
2. Bij de in lid 1 bedoelde beslissing bepaalt de rechter tevens de termijn waarbinnen de deskundigen hun schriftelijk bericht ter griffie moeten inleveren, of de terechtzitting waarop zij mondeling verslag moeten uitbrengen. In het eerste geval wordt mede de dag bepaald waarop de zaak weer op de rol zal komen. In het tweede geval wordt deze dag bepaald op de terechtzitting waarop het verslag is uitgebracht.
3. Indien op die dag het bericht van deskundigen nog niet mocht zijn ingekomen, kan de rechter op verzoek van partijen of van één van hen een nadere roldatum bepalen. Eveneens kan een nadere terechtzitting worden bepaald, indien op de daarvoor vastgestelde terechtzitting het mondeling verslag niet wordt uitgebracht.

Artikel 174b

1. De deskundige die zijn benoeming heeft aanvaard, is verplicht de opdracht onpartijdig en naar beste weten te volbrengen.
2. De deskundigen stellen hun onderzoek in, hetzij onder leiding van de rechter, hetzij zelfstandig. De deskundigen moeten bij hun onderzoek partijen in de gelegenheid stellen opmerkingen te maken en verzoeken te doen. Uit het schriftelijk bericht moet blijken of aan dit voorschrift is voldaan. Van de inhoud van de opmerkingen en verzoeken wordt in het schriftelijk bericht melding gemaakt. Indien een partij schriftelijk opmerkingen of verzoeken aan de deskundigen doet toekomen, verstrekt hij daarvan terstond afschrift aan de wederpartij.
3. Partijen zijn verplicht mee te werken aan een onderzoek door deskundigen. Wordt aan deze verplichting niet voldaan, dan kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht.
4. Het schriftelijk bericht is met redenen omkleed, zonder dat het persoonlijke gevoelens van ieder van de deskundigen behoeft te blijken. Ieder van de deskundigen kan van

zijn afwijkende mening doen blijken. Het schriftelijk bericht wordt door de deskundigen ondertekend. Indien een of meer deskundigen niet hebben ondertekend, wordt de oorzaak hiervan zo mogelijk op het schriftelijk bericht vermeld. Indien geen van de deskundigen zich in de gelegenheid bevindt te ondertekenen, wordt het bericht door de griffier ondertekend. De griffier zendt aan partijen afschrift van het schriftelijk bericht.

5. Het proces-verbaal van de slotsom van het mondeling verslag wordt na voorlezing, behalve door de griffier, ondertekend door de rechter aan wie het verslag is uitgebracht en door de deskundigen. Verklaart een deskundige niet te kunnen ondertekenen, dan wordt die verklaring, inhoudende de oorzaak van verhindering, in het proces-verbaal vermeld.

Artikel 174c

1. De deskundigen hebben aanspraak op schadeloosstelling en op loon, door de rechter te begroten onder de minuut van het schriftelijk bericht of onder het van het mondeling verslag opgemaakte proces-verbaal.
2. De griffier betaalt het bedrag ten laste van het gestorte voorschot aan de deskundigen. Indien het vastgestelde voorschot niet toereikend is, wordt voor het resterende bedrag een bevelschrift van tenuitvoerlegging op de minuut van het schriftelijk bericht uitgegeven ten laste van de in de tweede volzin van artikel 174 genoemde partij of partijen. In geval van mondeling verslag wordt dit bevelschrift gegeven op een in executoriale vorm uitgegeven uittreksel uit het proces-verbaal van dat verslag.

Artikel 174d

1. De rechter kan een partij op haar verzoek toestaan deskundigen te doen horen die niet door de rechter zijn benoemd.
2. De rechter ten overstaan van wie in een zaak bewijs wordt bijgebracht, kan aan partijen toestaan, bij die gelegenheid ook zodanige deskundigen te doen horen.
3. Indien de rechter een verhoor van een zodanige deskundige heeft toegestaan, is ook de wederpartij bevoegd op dezelfde voet deskundigen te doen horen.
4. De rechter kan, op verzoek van een partij of ambtshalve, aan een zodanige deskundige het geven van nadere mondelinge of schriftelijke toelichting bevelen.
5. Artikelen 145 lid 3, de artikelen 146 tot en met 149, de artikelen 153 tot en met 155, artikel 156 lid 1, artikel 158 leden 2 tot en met 4 en de artikelen 159 tot en met 164 omtrent het getuigenverhoor zijn van overeenkomstige toepassing op het verhoor van deze deskundigen.

AFDELING 8

Plaatsopneming en bezichtiging

Artikel 175

1. De rechter kan op verzoek van een partij of ambtshalve, vergezeld van de griffier, een plaatselijke gesteldheid opnemen of zaken bezichtigen die niet of bezwaarlijk ter

terechtzing kunnen worden overgebracht.

2. Het daartoe strekkende vonnis vermeldt de plaats of de zaak die in ogenschouw moet worden genomen, bepaalt de tijd van de plaatsopneming, de tijd en de plaats van de bezichtiging, de termijn waarbinnen het van de verrichting op te maken proces-verbaal ter griffie wordt neergelegd, alsmede de dag waarop de zaak weer op de rol zal komen.
3. De partijen worden in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken of verzoeken te doen. Uit het proces-verbaal moet blijken of aan dit voorschrift is voldaan. Van de inhoud van de opmerkingen of verzoeken wordt in het proces-verbaal melding gemaakt. Het proces-verbaal wordt door de rechter die de verrichting heeft gedaan en door de griffier ondertekend. De rechter kan ter plaatse getuigen horen. Afdeling 6, behoudens artikel 149, is hierop van toepassing.

AFDELING 8A

Voorlopig bericht of verhoor van deskundigen, voorlopige plaatsopneming en bezichtiging

Artikel 176

1. Voordat een zaak aanhangig is, kan op verzoek van de belanghebbende een voorlopig bericht of verhoor van deskundigen of een voorlopige plaatsopneming en bezichtiging worden bevolen.
2. Tijdens een reeds aanhangig geding kan dit op verzoek van een partij worden bevolen.

Artikel 176a

1. Het verzoek wordt gedaan aan de rechter bij wie het geding aanhangig is of, indien het niet aanhangig is, aan de rechter die vermoedelijk bevoegd zal zijn daarvan kennis te nemen. De rechter beoordeelt summierlijk of hij absoluut bevoegd is.
2. Het verzoekschrift houdt in:
  - a. de aard en het beloop van de rechtsvordering;
  - b. de punten waaromtrent het oordeel van de deskundigen wordt gevraagd, of de plaats of de zaak die in ogenschouw moet worden genomen;
  - c. de naam en de woonplaats van de wederpartij of de redenen waarom de wederpartij onbekend is.
3. Tenzij de wederpartij onbekend is en behoudens gevallen van onverwijlde spoed, wordt op het verzoekschrift niet eerder beschikt dan nadat een behandeling heeft plaatsgevonden, waartoe de verzoeker en de wederpartij worden opgeroepen.

Artikel 176b

1. Indien de rechter het verzoek toestaat, bepaalt hij tevens de uiterste dag waarop de verzoeker een afschrift van het verzoekschrift, indien dit nog niet is toegezonden, en van de beschikking aan de wederpartij moet toekomen, zo die bekend is.
2. Voorzover het verzoek wordt toegewezen, staat daartegen geen hogere voorziening

open.

Artikel 176c

De bepalingen omtrent deskundigen, plaatsopneming en bezichtiging zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 176d

Met inachtneming van de krachtens artikel 176b bepaalde termijn zendt de verzoeker een afschrift van het verzoekschrift, indien dit nog niet is toegezonden, en de beschikking van de rechter bij aangetekende brief aan de wederpartij, zo die bekend is, of doet hij deze afschriften bij deurwaardersexploot aan de wederpartij betekenen. Alvorens tot de verrichting over te gaan, vergewist de rechter zich ervan dat aan dit voorschrift is voldaan.

Artikel 176e

1. Indien alle partijen bij de verrichting aanwezig zijn geweest, hebben de verklaringen van de deskundigen, de plaatsopneming en de bezichtiging dezelfde bewijskracht als die welke op de gewone wijze in een aanhangig geding hebben plaatsgehad.
2. Zijn niet alle partijen aanwezig geweest, dan kan de rechter een en ander buiten beschouwing laten.

AFDELING 9 Incidentele vorderingen

Artikel 178

Incidenten worden schriftelijk of mondeling ter terechtzitting aangebracht.

Artikel 180

1. Incidentele vorderingen worden zoveel mogelijk tegelijk ingesteld.
2. De kosten van dezulke die naderhand worden gedaan, en waarvan de oorzaken reeds tegelijkertijd met de vroegere bestonden, mogen niet worden teruggevorderd.

Artikel 181

1. Op de incidentele vorderingen wordt, indien de zaak zulks meebrengt, eerst en vooraf beslist.
2. Voorzover de zaak het toelaat, bepaalt de rechter bij de beslissing op het incident tevens, hoe met de behandeling van de zaak wordt voortgegaan.

AFDELING 10 Reconventie

Artikel 182

De gedaagde is bevoegd om eis in reconventie te doen, uitgezonderd indien:

- a. de eiser in conventie is opgetreden in een kwaliteit en de reconventie hem persoonlijk zou betreffen, en omgekeerd;
- b. de rechter voor wie de eis in conventie aanhangig is, onbevoegd is kennis te nemen van de reconventie met betrekking tot het onderwerp van het geschil.

Artikel 183

De eis in reconventie moet dadelijk bij het antwoord in conventie worden gedaan.

Artikel 184

De zaken in conventie en in reconventie worden tegelijk voldongen en bij een en hetzelfde eindvonnis beslist, tenzij de rechter bevindt dat de ene vroeger dan de andere mag worden afgedaan.

AFDELING 11

De schorsing en het hervatten van het rechtsgeding

Artikel 185

De rechter schorst een rechtsgeding wegens:

- a. de dood van een der partijen;
- b. verandering in de persoonlijke staat van een der partijen;
- c. het ophouden van de betrekking waarin een der partijen het geding voerde.

Artikel 186

Schorsing van een rechtsgeding heeft niet meer plaats, indien de behandeling ter terechtzitting reeds geëindigd is.

Artikel 187

De belanghebbenden delen aan de rechter zo spoedig mogelijk mee de namen en de woonplaats van de persoon of de personen, ten name van wie het geding op de laatste gedingstukken kan worden hervat.

Artikel 188

De rechter bepaalt alsdan of ambtshalve dag en uur waarop het geding ter terechtzitting zal worden hervat, en doet partijen oproepen teneinde alsdan te verschijnen.

Artikel 189

Indien op de oproeping tot hervatting van het rechtsgeding verstek wordt verleend, verklaart de rechter het rechtsgeding niettemin op de laatste gedingstukken hervat.

Artikel 190

Het verzet tegen een beslissing bij verstek wordt op de terechtzitting behandeld.

AFDELING 12

Van ontkenenis van gerechtelijke verrichtingen

Artikel 191

Indien gedurende de loop van een geding, in naam van een der partijen, enige aanbiedingen zijn gedaan en aangenomen, erkenningen hebben plaatsgehad, toestemmingen zijn gegeven en aangenomen, zonder dat die partij daartoe een bijzondere en bepaalde schriftelijke volmacht gegeven is, is deze bevoegd om zodanige verrichtingen bij de rechter te ontkennen en hem te verzoeken te beslissen, dat die daden zullen worden beschouwd als niet gepleegd en dat alle daaruit voortgevloeide akten van den processe, en vonnissen, gewezen om de zaak in staat van wijzen te brengen, worden verklaard van onwaarde.

Artikel 192

De rechter bepaalt de dag en het uur waarop de zaak ter terechtzitting zal dienen, en doet de ontkenende partij en degene wiens daden ontkend worden, oproepen teneinde alsdan te verschijnen, met bevel tot uitreiking aan laatstgenoemde van een afschrift van het verzoekschrift.

Artikel 193

Ingeval degene wiens daden ontkend worden, overleden is, wordt de oproeping betekend aan zijn erfgenamen.

Artikel 194

De ontkenenis moet altijd gebracht worden voor de rechter voor welke de ontkend wordende verrichting in rechten is gebracht, ook indien de zaak, waarin zij voorvalt, voor een andere rechter hangende is.

Artikel 195

De rechter laat de wederpartij van de ontkenende partij in de hoofdzaak in het geding van ontkenenis oproepen en aan haar een afschrift van het verzoekschrift tot ontkenenis uitreiken.

Artikel 196

Het geding in de hoofdzaak wordt op straffe van nietigheid geschorst tot aan het vonnis van ontkenenis.

Artikel 197

De rechter is echter bevoegd om aan de ontkenende partij te bevelen, het geding van ontkenenis binnen zekere door hem bepaalde tijd voort te zetten; bij gebreke daarvan is de rechter bevoegd om in het rechtsgeding op de ontkenenis recht te doen.

Artikel 198

Indien de ontkenenis een zaak betreft, waarover een rechtsgeding niet hangende is, moet de eis worden gebracht voor de bevoegde rechter van de gedaagde.

Artikel 199

Indien de ontkenenis deugdelijk verklaard wordt, verklaart de rechter tevens de ontkende verrichting en het vonnis hetwelk daarop mocht zijn geweest, of hetgeen in de bepalingen van het vonnis betrekking heeft tot de punten waarover de ontkenenis gaat, nietig en van onwaarde.

Artikel 200

Bijaldien echter in de zaak reeds het eindvonnis is gevallen en de termijn van hoger beroep nog niet is verlopen, is de partij bevoegd om de nietigheid van de in het voorgaande artikel vermelde akten en vonnissen te doen uitspreken in het hoger beroep en de zaak ten principale te doen vervolgen.

Artikel 201

1. Is echter het eindvonnis geweest in het hoogste ressort of in kracht van gewijsde gegaan, dan is de benadeelde partij, zelfs nog gedurende de tenuitvoerlegging, bevoegd om van de rechter, die het heeft geweest, de intrekking daarvan te vorderen.
2. Hangende het geding daarover, wordt de tenuitvoerlegging van het vonnis geschorst.

Artikel 202

1. De gemachtigde, tegen wie de eis van ontkenenis wordt toegewezen, wordt, zo daartoe gronden zijn, jegens de eiser en jegens de andere partij tot schadevergoeding veroordeeld.
2. Indien de eiser in het ongelijk wordt gesteld, wordt hij tot schadevergoeding veroordeeld, zo daartoe gronden zijn.

Artikel 203

Indien een der partijen ontkent, dat de voor haar opgetreden advocaat van haar daartoe opdracht gekregen heeft, zijn de bepalingen van deze afdeling toepasselijk.

AFDELING 13 Jurisdictiongeschillen

Artikel 204

1. Jurisdictiongeschillen worden, vóórdat de dag van de uitspraak bepaald is, aanhangig gemaakt door middel van een verzoekschrift aan het Hof van Justitie.
2. Het verzoekschrift wordt, op last van de President van het Hof, betekend aan de wederpartij, met aanmaning om daarop, binnen twee weken, te dienen van antwoord, ter griffie van het Hof schriftelijk in te leveren.
3. De loop van het rechtsgeding wordt geacht te zijn geschorst vanaf de dag van de betekening.

Artikel 205

Na ontvangst van het antwoord en in elk geval na afloop van de daarvoor gestelde termijn doet het Hof van Justitie uitspraak en wijst, zo daarvoor redenen zijn, de rechter aan, die van het geschil verder kennis neemt.

AFDELING 14 Afbreking van de instantie

§ 1. Doorhaling op de rol

Artikel 206

1. Op verlangen van partijen wordt de zaak op de rol doorgehaald.
2. De enkele doorhaling op de rol heeft geen rechtsgevolgen. Partijen kunnen de rechtsgevolgen bij overeenkomst bepalen.

Artikel 207

Indien geen van partijen er, na in de gelegenheid te zijn gesteld zich daarover uit te laten, blijk van geeft het geding te willen voortzetten, kan de zaak ook ambtshalve op de rol worden doorgehaald.

§ 2. Afstand van instantie

Artikel 208

1. Zolang de gedaagde niet heeft geantwoord, kan de eiser afstand doen van de instantie.
2. De eiser is verplicht de proceskosten van de gedaagde te betalen.

3. Na het antwoord kan de afstand slechts plaatsvinden met toestemming van de gedaagde.

Artikel 209

1. Afstand van instantie wordt gedaan bij akte.
2. Indien de afstand door een gemachtigde wordt gedaan, legt deze een hem daartoe door de eiser verstrekte bijzondere volmacht over. Voor de toestemming geldt hetzelfde.
3. Door afstand van instantie worden partijen van rechtswege hersteld in de toestand als ware het geding niet in deze instantie aanhangig geweest, onverminderd het bepaalde in artikel 316 lid 2 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
4. Ter zake van de betaling van de kosten vaardigt de rechter op verlangen van de gedaagde een bevelschrift uit. Het bevelschrift is uitvoerbaar bij voorraad.

§ 3. Verval van instantie

Artikel 210

1. Indien de proceshandeling waarvoor de zaak staat, langer dan twaalf maanden niet is verricht, bepaalt de rechter op verlangen van de wederpartij van de partij die de proceshandeling moet verrichten, een datum waarop deze wederpartij verval van instantie kan vorderen, dan wel kan vragen om een laatste uitstel te verlenen aan de partij die de proceshandeling moet verrichten of om vonnis te wijzen. De rechter kan hiertoe, eveneens na verloop van twaalf maanden, ook ambtshalve een datum bepalen.
2. De in lid 1 bedoelde datum wordt in beide gevallen bepaald op een termijn van ten hoogste drie maanden.
3. Verval van instantie kan op de bepaalde datum slechts worden gevorderd indien het voornemen daartoe ten minste twee weken vóór die datum aan de nalatige partij is aangezegd.
4. De rechter wijst de vordering tot verval van instantie toe, tenzij vóór of op die datum:
  - a. de proceshandeling alsnog wordt verricht, of
  - b. de wederpartij van de partij die het verval vordert, aannemelijk maakt dat voor de vertraging van het geding een reden bestaat die deze in redelijkheid kan rechtvaardigen.
5. Indien op de ingevolge lid 1 bepaalde datum de proceshandeling waarvoor de zaak staat niet alsnog is of wordt verricht, en voorts de wederpartij van degene die de proceshandeling moet verrichten geen verval van instantie vordert noch zich anderszins uitlaat over de voortgang van het geding als bedoeld in lid 1, wordt de zaak op de rol doorgehaald.

Artikel 211

De kosten van de vervallen instantie worden van rechtswege gecompenseerd. De rechter kan echter, indien hij daartoe gronden aanwezig acht, een partij geheel of gedeeltelijk in

de kosten veroordelen.

Artikel 212

1. Door verval van instantie worden partijen van rechtswege hersteld in de toestand als ware het geding niet in deze instantie aanhangig geweest, onverminderd artikel 316 lid 2 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
2. Wordt de vordering opnieuw ingesteld, dan kan wederom gebruik worden gemaakt van in de vervallen instantie gedane gerechtelijke erkentnissen en bijgebracht bewijs.

AFDELING 16 Voeging en tussenkomst

Artikel 214

Een ieder die belang heeft bij een rechtsgeding, hangende tussen andere partijen, is bevoegd te vorderen zich daarin te mogen voegen of tussen te komen.

Artikel 215

Dit incident wordt aangebracht ter terechtzitting op de dienende dag vóór of op die waarop de behandeling van het aanhangige rechtsgeding eindigt.

Artikel 216

Bij het verzoek geschiedt opgave van de namen en woonplaats van degene die voeging of tussenkomst vordert, en van de gronden waarop de vordering berust.

Artikel 217

De rechter, op het incident beslissende, beveelt partijen voort te procederen en bepaalt bij hetzelfde vonnis de dag waarop zij te dien einde ter terechtzitting verschijnen.

TITEL 3

De wijze van procederen voor het Hof van Justitie, rechtdoende in eerste aanleg

Artikel 218

Op het rechtsgeding in eerste aanleg voor het Hof van Justitie is titel 2 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 219

In de gevallen waarin mondelinge voordracht van de vordering toegelaten is, wordt zij mondeling voorgedragen aan de voorzitter van het Hof van Justitie, die haar in geschrift

doet brengen.

Artikel 220

1. De voorzitter bewerkstelligt de ondervraging en het verhoor.
2. Ook de andere rechters mogen aan partijen, getuigen en deskundigen vragen stellen. De voorzitter geeft hun daartoe op hun verlangen het woord.

Artikel 224

1. Het Hof is bevoegd om het horen van getuigen, het horen van deskundigen, het verrichten van een opname, een bezichtiging of een onderzoek naar de echtheid of onechtheid van geschriften op te dragen aan een rechter-commissaris of een kantonrechter.
2. In elk geval worden partijen in de gelegenheid gesteld bij het onderzoek tegenwoordig te zijn en daarop gehoord te worden, waartoe zij op last van de rechter die het onderzoek houdt, worden opgeroepen.
3. De rechters voor wie een getuigenverhoor heeft plaatsgehad, werken zoveel als mogelijk is mee tot de einduitspraak in de zaak waarin het verhoor is gehouden.

Artikel 225

1. Van de verrichtingen van de rechter-commissaris of kantonrechter maakt de griffier proces-verbaal op.
2. De kantonrechter doet zo spoedig mogelijk een afschrift van het proces-verbaal aan het Hof toekomen. Dit afschrift heeft gelijke kracht als het proces-verbaal van het Hof.

TITEL 4

Het kort geding

Artikel 226

1. In alle spoedeisende zaken waarin, gelet op de belangen van partijen, een onmiddellijke voorziening bij voorraad wordt vereist, wendt de belanghebbende partij zich tot de kantonrechter met het verzoek om in die zaak zo spoedig mogelijk een beslissing bij voorraad te geven.
2. Tenzij de partijen vrijwillig zijn verschenen, beveelt de kantonrechter de oproeping van de wederpartij op een door hem bepaalde dag en uur; bij grote spoed 's zondags ingesloten.
3. De kantonrechter kan tevens gelasten dat de terechtzitting op een andere plaats dan in het gerechtsgebouw wordt gehouden.

Artikel 227

In het laatste geval geeft de kantonrechter mondelinge last aan een deurwaarder tot het doen van de oproeping, waarvan deze in het hoofd van zijn exploit melding maakt.

Artikel 228

Indien aan de kantonrechter blijkt, dat de zaak zonder groot of onherstelbaar nadeel uitstel gedooft, of dat zij niet vatbaar is om in het kort geding genoegzaam te worden toegelicht, verwijst hij partijen naar de gewone wijze van rechtspleging

Artikel 229

De beslissingen bij voorraad strekken niet ten nadele van de zaak ten principale.

Artikel 230

De kantonrechter kan zijn vonnis ook ambtshalve uitvoerbaar bij voorraad verklaren.

Artikel 231

Het verzet wordt eveneens behandeld in kort geding.

Artikel 232

Tegen beslissingen van de kantonrechter in kort geding is hoger beroep toegelaten.

Artikel 233

De minuten van de beslissingen in kort geding van de kantonrechter worden ter griffie ingeschreven in een afzonderlijk register; zij worden door de kantonrechter en de griffier ondertekend.

Artikel 234

Indien zulks in het belang van de zaak noodzakelijk is, is de kantonrechter bevoegd om de tenuitvoerlegging van zijn beslissing in kort geding te bevelen op de minuut.

Artikel 235

In geval van hoger beroep worden de termijnen, bedoeld in de artikelen 264, 266, 267, 271, 274, 275 en 276, verkort tot op de helft van de in die artikelen vermelde duur. Bij grote spoed kan de President van het Hof van Justitie deze termijnen op verzoek verder verkorten.

TITEL 6

Prorogatie van rechtspraak aan het Hof van Justitie

Artikel 257

In alle voor hoger beroep bij het Hof van Justitie vatbare geschillen over zaken die ter vrije bepaling van de partijen staan, kunnen partijen overeenkomen die geschillen bij de aanvang van het geding dadelijk ter kennis te brengen van het Hof.

Artikel 258

Voogden, curators of bewindvoerders zijn hiervan niet uitgesloten, mits daarbij in acht nemende de verplichtingen, aan hen bij wet opgelegd.

Artikel 259

1. Bij deze rechtsgedingen zijn de voorschriften ten aanzien van het rechtsgeding in eerste aanleg van overeenkomstige toepassing.
2. Het Hof beslist in het eerste en hoogste ressort, behoudens herroeping, indien daartoe gronden zijn.

TITEL 7

Het rechtsgeding in hoger beroep bij het Hof van Justitie van vonnissen en daaraan voorafgaande beschikkingen

Artikel 260

Partijen zijn bevoegd om bij het Hof van Justitie in hoger beroep te komen van het vonnis of van een aan het vonnis voorafgaande beschikking van de kantonrechter in een zaak waarin deze niet anders dan in eerste aanleg heeft geoordeeld.

Artikel 261

Degene die berust heeft in een vonnis, is niet meer ontvankelijk in een daarvan ingesteld hoger beroep.

Artikel 262

1. Van een veroordeling bij verstek staat geen hoger beroep open, doch indien de oorspronkelijke eiser van het vonnis in hoger beroep komt, is de gedaagde bevoegd om al zijn verdediging insgelijks in hoger beroep te doen gelden, zelfs bij wege van incidenteel beroep; hij mag dan echter van het middel van verzet tegen de beslissing bij verstek in eerste aanleg niet meer gebruik maken.
2. In afwijking van lid 1 kan de niet verschenen gedaagde van een vonnis als bedoeld in artikel 82 lid 2 in hoger beroep komen, mits hij vooraf bij voorraad, tegen het stellen van zekerheid, aan het vonnis voldoet, zelfs wanneer dat vonnis niet uitvoerbaar bij voorraad was.

Artikel 263

1. Van de vonnissen en beschikkingen die aan het eindvonnis voorafgaan, mag, behoudens artikel 263a, slechts hoger beroep worden ingesteld tegelijk met het beroep van het eindvonnis.
2. Dit beroep is ontvankelijk, zelfs wanneer die vonnissen en beschikkingen zonder voorbehoud van degene die er zich mee bezwaard acht, zijn ten uitvoer gelegd.

Artikel 263a

1. In afwijking van artikel 263 lid 1, mag van de daar genoemde vonnissen en beschikkingen afzonderlijk hoger beroep worden ingesteld, indien daartoe door het Hof van Justitie vergunning is verleend. Het tot het verkrijgen van die vergunning strekkende verzoekschrift wordt binnen twee weken, gerekend van de dag van de uitspraak, ingediend ter griffie van het kantongerecht waar de beslissing is gegeven.
2. De griffier zendt de processtukken onverwijld aan het Hof, dat zo spoedig mogelijk beschikt, na partijen te hebben gehoord of daartoe behoorlijk te hebben doen oproepen. De beschikking wordt in het openbaar uitgesproken.
3. Indien vergunning wordt verleend, is de beroepstermijn zes weken, gerekend van de dag van de uitspraak.
4. Indiening van het verzoekschrift heeft schorsing van het in eerste aanleg hangende geding, voorzover de voorziening daartegen is gericht, ten gevolge.
5. De schorsing duurt voort, totdat hetzij op het verzoek afwijzend is beschikt, hetzij, in geval van een toewijzende beschikking, op het vervolgens ingestelde hoger beroep is recht gedaan, dan wel de beroepstermijn ongebruikt is verstreken.
6. Indien vergunning wordt verleend, behoeft de wederpartij geen vergunning om harerzijds in beroep te komen.

Artikel 264

1. De beroepstermijn is zes weken, gerekend van de dag van de uitspraak.
2. Indien de eiser in beroep of zijn gemachtigde bij die uitspraak niet tegenwoordig is geweest, wordt de beroepstermijn gerekend van de dag waarop het eindvonnis hem volgens de wet is medegedeeld. Eiser is evenwel bevoegd eerder in hoger beroep te komen indien hij op andere wijze van de uitspraak kennis heeft gekregen.
3. Buiten de in de leden 1 en 2 bedoelde gevallen, vangt de termijn aan na de aanzegging van het vonnis of van enige uit kracht daarvan opgemaakte of ter uitvoering daarvan strekkende akte aan de veroordeelde in persoon of na het plegen door deze van enige daad waaruit noodzakelijk voortvloeit dat het vonnis of de aangevangen tenuitvoerlegging hem bekend is.
4. Indien in eerste aanleg een vordering tot vrijwaring geheel of gedeeltelijk is afgewezen op grond van de afwijzing van de vordering in de hoofdzaak, staat het hoger beroep daartegen open tot het moment dat in de hoofdzaak in hoger beroep de memorie van antwoord kan worden ingediend

Artikel 266

Bij overlijden van de in het ongelijk gestelde partij gedurende de loop van de termijn voor het hoger beroep zijn diens erfgenamen of rechtverkrijgenden nog bevoegd om het beroep in te stellen binnen zes weken na het overlijden, of binnen zes weken na afloop van de termijn, bedoeld in artikel 185 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 267

1. De gedaagde in beroep is bevoegd om van zijn zijde incidenteel beroep in te stellen, mits op de wijze en binnen de termijn, bepaald in artikel 274.
2. Afstand van het principaal beroep doet het ingestelde incidentele beroep niet vervallen.

Artikel 268

Het hoger beroep schorst de tenuitvoerlegging van het vonnis, indien dit niet bij voorraad mag worden ten uitvoer gelegd.

Artikel 269

Het hoger beroep van het eindvonnis heeft, tenzij bij de aantekening daarvan uitdrukkelijk het tegendeel is verlangd, ten gevolge dat de hogere rechter tevens kennis neemt van en oordeelt over de aan dat vonnis voorafgegane vonnissen en beschikkingen.

Artikel 270

1. Het hoger beroep vangt aan met een verklaring dat men van dat middel gebruik wil maken, door de eiser in beroep of diens daartoe gemachtigde ter griffie van het kantongerecht waar de beslissing is gegeven, afgelegd of aldaar schriftelijk ingediend.
2. Indien een gemachtigde de verklaring aflegt, legt hij daarbij de akte van volmacht over, tenzij die akte reeds vroeger werd overlegd of de volmacht mondeling ter zitting werd verleend.
3. Van de afgelegde of ingediende verklaring houdt de griffier onverwijld aantekening in het algemeen register, onder vermelding van de dagtekening waarop zij is afgelegd of ontvangen.
4. Het hoger beroep vervalt en de aantekening wordt doorgehaald indien niet, naar regels gesteld in het Procesreglement, tijdig de vereiste betekening heeft plaatsgevonden.
5. De dagtekening, bedoeld in lid 3, geldt bij de berekening van de beroepstermijn als tijdstip van de verklaring.

Artikel 271

Bij of na de verklaring waarbij hoger beroep wordt ingesteld, maar in alle gevallen binnen zes weken na de dag van deze verklaring, is de appelland of zijn gemachtigde bevoegd een ondertekende memorie, houdende de middelen waarop het hoger beroep gegrond is, vergezeld van zodanige bescheiden als hij geraden oordeelt, over te leggen

aan of in te dienen bij de griffier van het kantongerecht, die van de ontvangst in voege als voren aantekening houdt.

Artikel 272

Indien hoger beroep is ingesteld tegen een vonnis dat uitvoerbaar bij voorraad is verklaard, kan het Hof van Justitie op vordering van een partij alsnog de tenuitvoerlegging van het vonnis schorsen.

Artikel 273

1. Nadat de memorie is ingekomen of de termijn voor de indiening is verstreken, doet de kantonrechter onverwijld aan de wederpartij aanzeggen dat hoger beroep is ingesteld en doet hij een afschrift betekenen van de ingekomen memorie en van de daarbij overgelegde bescheiden.
2. Indien zich onder die bescheiden zodanige bevinden die, ter beoordeling van de rechter, wegens hun omvang of anderszins, niet voor overschrijving in aanmerking komen, mag de rechter volstaan met de aanzegging dat zij ter inzage van de wederpartij ter griffie zijn neergelegd.

Artikel 274

1. De wederpartij of haar gemachtigde is bevoegd om binnen zes weken na dagtekening van de aanzegging van het beroep op gelijke wijze een memorie in te dienen met zodanige bescheiden als zij geraden oordeelt.
2. Bij die memorie mag zij de verklaring afleggen dat zij harerzijds in hoger beroep wenst te komen, in welk geval de memorie de middelen inhoudt, waarop het hoger beroep gegrond is. De memorie wordt als niet ingediend beschouwd, indien de belanghebbende niet bij de indiening bij de griffier heeft vooruitbetaald de kosten van de betekening, zoals ten aanzien van de appellant is bepaald, desverlangd na taxatie door de rechter.
3. Van de ontvangst van de stukken en van de verklaring dat incidenteel beroep wordt ingesteld, houdt de griffier in voege als voren aantekening in het algemeen register, met uitzondering evenwel van het geval, bedoeld in lid 2, tweede volzin.

Artikel 275

1. Nadat de memorie van antwoord is ingekomen, doet de kantonrechter onverwijld afschrift daarvan en van de daarbij overgelegde bescheiden, behoudens artikel 273 lid 2, betekenen aan de eiser in beroep.
2. Indien bij het antwoord incidenteel beroep is aangetekend, heeft de eiser in beroep een termijn van zes weken na de dag van betekening om op het incidentele beroep bij memorie te antwoorden.
3. Afschrift van de memorie van antwoord op het incidenteel beroep en van de verdere bescheiden die haar vergezellen, worden met inachtneming van artikel 273 in voege als voren aan de incidenteel-eiser in beroep betekend. Indien de incidenteel-

verweerder bij de indiening van de memorie niet aan de griffier de kosten van de betekening, desverlangd na taxatie door de rechter, heeft vooruitbetaald, wordt de memorie als niet ingediend beschouwd.

Artikel 275a

1. In hoger beroep kunnen incidentele vorderingen worden gedaan uiterlijk binnen een week nadat de laatste memorie, genoemd in de artikelen 273, 274 en 275, is betekend, dan wel de voor de indiening daarvan gestelde termijn is verstreken.
2. Ten aanzien van deze conclusies, die ter griffie van het kantongerecht worden ingediend, en de daarbij overgelegde bescheiden wordt gehandeld overeenkomstig de artikelen 273 en 274.
3. De wederpartij heeft na de dag van betekening van de incidentele conclusie een termijn van twee weken om daarop te antwoorden.

Artikel 276

Uiterlijk binnen twee weken doch niet gedurende de eerste week nadat de laatste van de in deze afdeling bedoelde schrifturen is betekend of de voor de indiening daarvan bepaalde termijn is verstreken, zendt de griffier aan het Hof van Justitie de op de zaak betrekking hebbende stukken, met het in de zaak opgemaakte proces-verbaal en een afschrift van het vonnis, alsmede een uittreksel uit de in het register gehouden aantekening van beroep en de voor het bij artikel 283 bedoelde afschrift van het vonnis van de hogere rechter te bezigen zegels.

Artikel 277

1. Elk der partijen is bevoegd om, totdat de griffier de op de zaak betrekking hebbende stukken aan het Hof van Justitie toegezonden heeft, in het algemeen register een aantekening te doen houden dat zij wil dat de zaak ter terechtzitting van het Hof wordt bepleit.
2. Van die aantekening geeft de griffier de wederpartij bij aangetekende dienstbrief kennis.

Artikel 278

1. Artikel 108 en artikel 109 leden 1 en 3 zijn van overeenkomstige toepassing op het rechtsgeding in hoger beroep.
2. De oorspronkelijke verweerder kan nieuwe weren van rechten, een verdediging ten principale opleverende, inbrengen, tenzij dezelfde in het geding in eerste instantie zijn gedekt, waaronder niet begrepen is het geval dat het recht om ten principale te antwoorden ingevolge artikel 120 vervallen is, noch ook het geval dat de onverenigbaarheid van het in hoger beroep gevoerde verweer ten principale met het in eerste aanleg gevoerde het gevolg is van een verandering of vermeerdering in hoger beroep van de eis.

Artikel 279

In hoger beroep zijn de artikelen 122 en 123 van toepassing, met dien verstande dat:

- a. de oorspronkelijke gedaagde, eiser wordende in hoger beroep, niet is gehouden tot het stellen van de zekerheid;
- b. de gedaagde in hoger beroep daartoe evenmin is gehouden, zelfs niet bij het instellen van incidenteel beroep;
- c. de in eerste aanleg gestelde zekerheid ook blijft verbonden voor de kosten van het hoger beroep.

Artikel 280

1. Voorzover uit deze titel dan wel uit een andere wettelijke regeling niet anders voortvloeit, is titel 2 in hoger beroep van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat geen eis in reconventie kan worden ingesteld en geen verzoek tot vrijwaring kan worden gedaan.
2. Ook artikel 224 is van overeenkomstige toepassing.
3. Het Hof is bevoegd de behandeling van de rol op te dragen aan een uit zijn midden aangewezen lid.

Artikel 281

1. Indien door partijen of een der partijen het verlangen te kennen is gegeven dat de zaak ter terechtzitting van het Hof wordt bepleit, bepaalt het Hof een dag daartoe. De griffier geeft de partijen daarvan schriftelijk kennis.
2. Het Hof kan bepalen dat het pleidooi zal geschieden ten overstaan van een uit zijn midden aangewezen lid.

Artikel 281a

Het Hof kan, indien terzake geen middel is voorgesteld, ambtshalve recht doen.

Artikel 281b

Het Hof kan bepalen dat een veroordeling in de kosten geen voldoende belang oplevert voor het hoger beroep.

Artikel 282

Indien het hoger beroep van een vonnis waarbij de kantonrechter aan een beslissing van het bodemgeschil niet is toegekomen, leidt tot een uitspraak die meebrengt dat zodanige beslissing alsnog moet worden genomen, verwijst het Hof de zaak daartoe naar dezelfde rechter, dan wel, indien de zaak ter kennisneming staat van een andere kantonrechter, naar deze laatste, tenzij partijen verlangen dat het Hof de hoofdzaak zal afdoen, of het Hof daartoe termen aanwezig acht op grond dat het geding in die staat is dat daarover bij een en hetzelfde eindvonnis kan worden beslist.

Artikel 282a

In hoger beroep kan, met de vernietiging van het vonnis van het kantongerecht, teruggave worden gevorderd van hetgeen ter voldoening aan dat vonnis is voldaan.

Artikel 283

1. Het vonnis van de hogere rechter wordt in de gewone vormen opgemaakt en uitgesproken.
2. De griffier van het Hof zendt terstond een afschrift van het vonnis met de processtukken aan de eerste rechter.

Artikel 284

Alle beslissingen van het Hof in hoger beroep worden steeds beschouwd als op tegenspraak te zijn geweest.

Artikel 285

De griffier van het Hof houdt in een daartoe bestemd register nauwkeurig aantekening van de zaken die in hoger beroep van vonnissen worden aanhangig gemaakt. De aantekening bevat de namen van partijen en de dagtekening van het beklagde vonnis, van het daartegen ingestelde beroep, van de incidentele vonnissen en van het in hoger beroep gewezen eindvonnis.

Artikel 286

1. Zodra de uitspraak van de rechter in hoger beroep bij het kantongerecht is ontvangen, geeft de griffier van het kantongerecht bij aangetekende dienstbrief aan partijen kennis dat die uitspraak bij hem is ingekomen. Elke partij is bevoegd om, zolang het afschrift ter griffie berust, daarvan inzage te nemen en daarvan op haar kosten een door de griffier gewaarmerkt afschrift te vorderen.
2. Van de beslissingen in hoger beroep wordt aantekening gehouden in het algemeen register.

TITEL 8 Verzet door derden

Artikel 287

Derden zijn bevoegd om zich te verzetten tegen een vonnis dat hun rechten benadeelt, indien zij noch in persoon, noch wettig vertegenwoordigd, of indien degenen die zij vertegenwoordigen, niet in het rechtsgeding zijn geroepen, of niet door voeging of tussenkomst partij zijn geweest.

Artikel 288

Dit verzet wordt gedaan door middel van een verzoekschrift aan de rechter die het vonnis heeft gewezen en het verzet beoordelen moet. Deze rechter doet de partijen tussen wie het vonnis is gevallen, oproepen teneinde terzake te worden gehoord.

Artikel 289

Indien zodanig vonnis aan een derde is tegengeworpen in een rechtsgeding en het verzet daartegen is ingesteld op de voet van artikel 288, staat het aan de rechter voor wie dat rechtsgeding aanhangig is, vrij om, indien daartoe gronden bestaan, de schorsing van het rechtsgeding toe te staan, totdat op het ingestelde verzet zal zijn beslist.

Artikel 290

De rechter die over een verzet van derden oordeelt, is bevoegd om, indien daartoe gronden bestaan, de uitvoering van het aangevallen vonnis te schorsen, totdat op het verzet zal zijn beslist.

Artikel 291

Bij wettiging van het verzet wordt het vonnis waartegen dit gericht is geweest, alleen in zoverre verbeterd, als het de rechten van de in verzet gekomen derde heeft benadeeld, tenzij het onsplitsbare van de gevallen beslissing een gehele vernietiging daarvan noodzakelijk maakt.

TITEL 9 Herroeping

Artikel 382

Een vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan, kan op vordering van een partij worden herroepen indien:

- a. het berust op bedrog door de wederpartij in het geding gepleegd,
- b. het berust op stukken, waarvan de valsheid na het vonnis is erkend of bij gewijsde is vastgesteld, of
- c. de partij na het vonnis stukken van beslissende aard in handen heeft gekregen die door toedoen van de wederpartij waren achtergehouden.

Artikel 383

1. Het rechtsmiddel moet worden aangewend binnen drie maanden nadat de grond voor de herroeping is ontstaan en de eiser daarmee bekend is geworden. De termijn vangt niet aan dan nadat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan.
2. Indien de partij die gronden heeft de herroeping te vorderen binnen die termijn is overleden, is artikel 266 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 384

De vordering tot herroeping wordt gebracht voor de rechter die in laatste feitelijke instantie over de zaak heeft geoordeeld.

Artikel 385

Het geding wordt ingeleid met een verzoekschrift dat voldoet aan de eisen van artikel 6 en wordt verder gevoerd op de wijze als in titel 2 is bepaald.

Artikel 386

De vordering tot herroeping schorst de tenuitvoerlegging van het vonnis niet. De rechter die over de herroeping oordeelt, kan evenwel desgevorderd, bij voorlopige voorziening de tenuitvoerlegging schorsen.

Artikel 387

De rechter die de voor herroeping aangevoerde grond of gronden juist bevindt, heropent het geding geheel of gedeeltelijk. Hij geeft partijen gelegenheid hun stellingen en verweren te wijzigen en aan te vullen.

Artikel 388

1. Het vonnis waarbij het geding is heropend, schorst de tenuitvoerlegging van het bestreden vonnis in zoverre.
2. De beslissing inzake de heropening van het geding is niet vatbaar voor hoger beroep. Een vordering tot herroeping kan daartegen evenmin worden ingesteld.

Artikel 389

Indien de rechter met betrekking tot het geding voorzover het is heropend, tot een ander oordeel komt, doet hij daarin opnieuw uitspraak met herroeping in zoverre van het bestreden vonnis.

TITEL 10

De rechtspleging in zaken waarin een beschikking wordt gegeven

AFDELING 1 Algemene bepalingen

Artikel 429a

Vorzover uit de wet niet anders voortvloeit, is deze titel van toepassing op alle zaken waarin de rechter op schriftelijk verzoek of ambtshalve een beschikking geeft,

onverminderd hetgeen voor zaken betreffende het personen- en familierecht is bepaald in titel 6 van Boek 3.

Artikel 429b

1. Een beschikking wordt gegeven in de zaken ten aanzien waarvan dit uit de wet voortvloeit.
2. In zaken betreffende een arbeidsovereenkomst, een agentuurovereenkomst of een collectieve arbeidsovereenkomst wordt een beschikking gegeven.

Artikel 429ba

Aan de rechter komt geen rechtsmacht toe, indien het verzoek onvoldoende aanknopingspunt met de rechtssfeer in Suriname heeft.

AFDELING 2 Relatieve bevoegdheid

Artikel 429c

1. Tenzij de wet anders bepaalt, is bevoegd:
  - a. de kantonrechter van de woonplaats van hetzij de verzoeker of één van de verzoekers, hetzij één van de in het verzoekschrift genoemde belanghebbenden, dan wel, als zodanige woonplaats in Suriname niet bekend is, de kantonrechter van het werkelijk verblijf van één van hen;
  - b. indien het verzoek betrekking heeft op een ingevolge titel 1 ingeleid of in te leiden geding, de rechter die bevoegd is van dat geding kennis te nemen, tenzij het verzoek niet behoort tot diens absolute bevoegdheid.
2. In zaken die uitsluitend betreffen de aanvulling van een register van de burgerlijke stand of de inschrijving, doorhaling of wijziging daarin van een akte of latere vermelding, is bevoegd de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de akte is of moet worden opgenomen.
3. In zaken betreffende minderjarige kinderen is bevoegd de kantonrechter van de woonplaats of, bij gebreke van een woonplaats in Suriname, van het werkelijk verblijf van de minderjarige.
4. In zaken betreffende curatele, onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen of mentorschap is bevoegd de kantonrechter van de woonplaats of, bij gebreke van een woonplaats in Suriname, van het werkelijk verblijf van degene wiens curatele onderscheidenlijk goederen of mentorschap het betreft.
5. In zaken van afwezigheid of vermissing is bevoegd de kantonrechter van de verlaten woonplaats van de afwezige of vermiste. Ten aanzien van de verklaring dat er rechtsvermoeden van overlijden bestaat en ten aanzien van de vaststelling van overlijden in de gevallen bedoeld in artikel 426 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, is bevoegd de kantonrechter in het Eerste Kanton.
6. In zaken betreffende nalatenschappen is mede bevoegd de kantonrechter van de laatste woonplaats van de overledene. In afwijking van de eerste volzin is in zaken die volgens afdeling 7 van titel 5 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek met een

verzoekschrift moeten worden ingeleid, bevoegd de rechter van de woonplaats van de rechthebbende.

7. In zaken betreffende een arbeidsovereenkomst, een agentuurovereenkomst of een collectieve arbeidsovereenkomst is mede bevoegd de kantonrechter van de plaats waar de arbeid gewoonlijk wordt of laatstelijk gewoonlijk werd verricht.
8. Wijzen de vorige leden geen bevoegde rechter aan, dan is de kantonrechter in het Eerste Kanton bevoegd.

AFDELING 3 Oproeping

Artikel 429ca

Oproepingen geschieden door de griffier bij aangetekende brief, tenzij de kantonrechter anders bepaalt.

Artikel 429cb

Oproepingen die bij brief geschieden, vermelden de dag van de verzending. Deze vermelding geschiedt niet slechts op de envelop.

Artikel 429cc

Indien de griffier een bij aangetekende brief verzonden oproeping terug ontvangt en hem blijkt dat de geadresseerde op de dag van verzending of uiterlijk twee weken nadien in de daartoe bestemde registers ingeschreven stond op het op de oproeping vermelde adres, verzendt hij de oproeping onverwijld bij gewone brief. In de overige gevallen waarin de griffier de oproeping terug ontvangt, verbetert de griffier, indien mogelijk, het op de oproeping vermelde adres en verzendt hij de oproeping opnieuw bij aangetekende brief, tenzij de kantonrechter anders bepaalt.

Artikel 429cd

Oproepingen vermelden de plaats, de dag en het uur van de terechtzitting. Zij worden zo spoedig mogelijk en ten minste twee weken voor die dag verzonden, tenzij de kantonrechter anders bepaalt.

AFDELING 4 Verloop van de procedure in eerste aanleg

Artikel 429d

1. Het verzoekschrift vermeldt de voornamen, naam en woonplaats of, bij gebreke van een woonplaats in Suriname, het werkelijk verblijf van de verzoeker, alsmede een duidelijke omschrijving van het verzoek en de gronden waarop het berust. In zaken betreffende een nalatenschap vermeldt het verzoekschrift tevens de laatste woonplaats

- van de overledene of de reden waarom deze vermelding niet mogelijk is.
2. Het verzoekschrift wordt ondertekend en ter griffie ingediend. De griffier tekent op het verzoekschrift en op de afschriften de dag van ontvangst aan. Bij de indiening van het verzoekschrift worden, voorzover nodig, overgelegd de bescheiden die kunnen dienen tot bewijs van de gestelde feiten. Eveneens worden de nodige afschriften van het verzoekschrift en de bescheiden overgelegd.
  3. Indien een advocaat of zaakwaarnemer het verzoekschrift indient, geldt zijn kantoor als gekozen woonplaats van de verzoeker.
  4. Artikelen 110 lid 2 en artikel 112 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 429f

1. De kantonrechter bepaalt, tenzij hij zich aanstonds onbevoegd verklaart of het verzoek toewijst, onverwijld dag en uur waarop de behandeling aanvangt. Hij gelast tevens oproeping van de verzoeker en, voorzover nodig, van de in het verzoekschrift genoemde belanghebbenden. Bovendien kan hij te allen tijde belanghebbenden, bekende of onbekende, doen oproepen.
2. De oproepingen, behalve die van de verzoeker, gaan vergezeld van een afschrift van het verzoekschrift, tenzij een oproeping op andere wijze dan bij brief of exploit geschiedt, of de rechter anders bepaalt; in deze gevallen bevat de oproeping een korte omschrijving van het verzoek.
3. De opgeroepene verschijnt in persoon of bij een gemachtigde. De rechter kan verschijning in persoon gelasten.
4. De opgeroepene die in persoon verschijnt, mag zich door een raadsman doen bijstaan.
5. Indien de behandeling van een zaak wordt aangehouden, blijft een hernieuwde oproeping van diegenen, aan wie de dag en het uur reeds mondeling ter terechtzitting waren medegedeeld, achterwege.

Artikel 429g

De behandeling geschiedt ter openbare terechtzitting, maar de kantonrechter kan gehele of gedeeltelijke behandeling met gesloten deuren bevelen in het belang van de goede zeden, van de openbare orde of staatsveiligheid, indien de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privé-leven van de verzoeker of van belanghebbenden dit eisen, of indien zulks strikt noodzakelijk wordt geacht onder bijzondere omstandigheden waarin behandeling ter openbare terechtzitting de belangen van de rechtspraak zou schaden.

Artikel 429h

1. Iedere belanghebbende kan tot de aanvang van de behandeling of, indien de kantonrechter dit toestaat, in de loop van de behandeling een verweerschrift indienen. Artikel 429d is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat, indien de rechter zulks bepaalt, indiening van een verweerschrift in de loop van de behandeling kan geschieden ter terechtzitting onder verstrekking van een afschrift aan de verzoeker en de andere opgeroepen belanghebbenden.
2. Het verweerschrift en de overgelegde bescheiden gaan vergezeld van de nodige

- afschriften. De griffier tekent op het verweerschrift en op de afschriften de dag van ontvangst aan. Tenzij de indiening overeenkomstig lid 1 ter terechtzitting plaatsvindt, zendt de griffier onverwijld een afschrift aan de verzoeker en aan de andere opgeroepen belanghebbenden.
3. De griffier roept, voorzover dat nog niet is geschied, hen die verweerschriften hebben ingediend op tegen de dag van de behandeling.
  4. Het verweerschrift mag een zelfstandig verzoek bevatten, mits dit betrekking heeft op het onderwerp van het oorspronkelijke verzoek. De rechter kan aan de verzoeker en de overige belanghebbenden gelegenheid geven tegen dit zelfstandig verzoek een verweerschrift in te dienen.

Artikel 429i

Zolang de kantonrechter nog geen eindbeschikking heeft gegeven, is de verzoeker bevoegd het verzoek of de gronden daarvan schriftelijk te verminderen, veranderen of te vermeerderen. Artikel 109 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 429j

1. Titel 2, afdeling 4 tot en met afdeling 8B zijn van overeenkomstige toepassing, tenzij de aard van de procedure zich hiertegen verzet.
2. Indien de kantonrechter een getuigenverhoor beveelt, kan hij ook door hem aangewezen personen als getuigen doen oproepen. In dit geval kan de oproeping door de griffier geschieden.
3. Het verschoningsrecht komt aan de in artikel 144 lid 2 onder a genoemde personen niet toe in procedures omtrent de toepassing van de voorschriften van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, vervat in de titels 5 en 9 tot en met 20, en van die, vervat in titel 6, voorzover het betreft gedingen tussen echtgenoten. Evenwel kunnen ouders en kinderen van de echtgenoten zich in gedingen tot echtscheiding en tot scheiding van tafel en bed verschonen.
4. De overeenkomstige toepassing van de artikelen 174 en 174c vindt aldus plaats, dat de daarin bedoelde voorschotheffing, tenuitvoerlegging of voorlopige inebetstelling geschiedt ten laste van de belanghebbende die het verzoekschrift heeft ingediend, dan wel mede of uitsluitend ten laste van een of meer andere door de rechter aangewezen belanghebbenden.

Artikel 429k

1. De kantonrechter bepaalt na afloop van de behandeling de dag waarop hij uitspraak zal doen en deelt deze dag aan de verzoeker en de in de procedure verschenen belanghebbenden mede. Op verlangen van de verzoeker en de in de procedure verschenen belanghebbenden kan de rechter de uitspraak uitstellen.
2. De beschikking wordt in het openbaar uitgesproken. De artikelen 48b, 48c, 52, 66 en 66a zijn van overeenkomstige toepassing, alsmede, tenzij de geboden spoed daaraan in de weg staat, artikel 46 lid 5.

3. De beschikking moet, tenzij uit de wet anders voortvloeit, met redenen zijn omkleed. De rechter kan haar uitvoerbaar bij voorraad verklaren, met of zonder zekerheidstelling, en een veroordeling in de proceskosten uitspreken.

Artikel 429l

De verzoeker en iedere belanghebbende hebben recht op inzage en afschrift van het verzoekschrift, de verweerschriften, de op de zaak betrekking hebbende bescheiden, de processen-verbaal en de beschikkingen.

Artikel 429m

1. De kantonrechter kan, indien een verzoekschrift over hetzelfde of een verknocht onderwerp reeds bij een andere kantonrechter is ingediend, de verwijzing naar die andere rechter bevelen. Een verzoek daartoe kan worden gedaan tot de aanvang van de behandeling. De griffier zendt een afschrift van de beschikking, alsmede het verzoekschrift en de overige stukken van het geding, ter verdere behandeling aan de rechter naar wie is verwezen.
2. Indien bij dezelfde rechter meer verzoekschriften over hetzelfde of een verknocht onderwerp zijn ingediend, kan de voeging daarvan worden bevolen. Een verzoek daartoe kan worden gedaan tot het einde van de behandeling.

AFDELING 5

Hoger beroep

Artikel 429n

1. Van de eindbeschikking staat, behoudens berusting, hoger beroep open.
2. Door de verzoeker en door de in de procedure verschenen belanghebbenden moet het hoger beroep worden ingesteld binnen zes weken, te rekenen van de dag van de uitspraak en door andere belanghebbenden binnen zes weken na de betekening van de beschikking of nadat deze hun op andere wijze bekend geworden is. Bij het beroepschrift worden zoveel afschriften gevoegd als er anderen dan hij in eerste aanleg zijn opgeroepen.
3. De termijn loopt in zaken die volgens afdeling 7 van titel 5 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek met een verzoekschrift moeten worden ingeleid, vanaf de dagtekening van de beschikking, behoudens voorzover het niet verschenen belanghebbenden betreft die, hoewel zij ten tijde van de indiening van het verzoekschrift bekend waren, niet bij name, en zo zij toen onbekend waren, in het geheel niet zijn opgeroepen. Voor de in de vorige volzin bedoelde belanghebbenden loopt de termijn vanaf de betekening van de beschikking of het tijdstip waarop de beschikking hun op andere wijze bekend geworden is. Hetzelfde geldt in zaken betreffende executele en vereffening van een nalatenschap.
4. Van tussenbeschikkingen is afzonderlijk hoger beroep niet toegelaten, tenzij het Hof van Justitie anders bepaalt. De artikel 263a en 269 zijn van overeenkomstige toepassing.

5. Indien hoger beroep is ingesteld, kan ondanks het verstrijken van de in de eerste volzin van lid 2 genoemde termijn en ondanks berusting ieder van de aldaar genoemde personen alsnog bij verweerschrift incidenteel hoger beroep instellen.

Artikel 429o

1. Hoger beroep wordt ingesteld door indiening van een verzoekschrift ter griffie van de kantonrechter die de beschikking heeft gegeven. Artikel 270 is van overeenkomstige toepassing. De appellant geeft naam en woonplaats op van hen die in eerste aanleg zijn verschenen of bij name opgeroepen. De appellant is bevoegd de middelen waarop het hoger beroep gegrond is voor te dragen. Overigens vindt artikel 429d toepassing.
2. De griffier zendt dit verzoekschrift met een afschrift van de beroepen beschikking en van de bij het verzoekschrift overgelegde bescheiden onverwijld aan de griffier van het Hof.
3. Artikel 285 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 429p

1. Hoger beroep schorst de werking, tenzij de beschikking uitvoerbaar bij voorraad is verklaard.
2. Deze uitvoerbaarverklaring bij voorraad kan ook in hoger beroep geschieden. Niettegenstaande de uitvoerbaarverklaring bij voorraad in eerste aanleg kan het Hof van Justitie schorsing van de werking bevelen.

Artikel 429q

1. Het Hof van Justitie bepaalt dag en uur waarop de behandeling aanvangt. Het gelast tevens oproeping van de appellant, van de verzoeker in eerste aanleg en van de in eerste aanleg in de procedure verschenen belanghebbenden. Bovendien kan het te allen tijde belanghebbenden, bekende of onbekende, doen oproepen.
2. Indien aangaande dezelfde beschikking meer beroepschriften zijn ingediend, kan voeging worden bevolen.
3. Iedere belanghebbende kan een verweerschrift indienen ter griffie van het Hof. Door belanghebbenden die in hoger beroep zijn opgeroepen, moet het verweerschrift worden ingediend binnen zes weken na de toezending aan hen van een afschrift van het beroepschrift, tenzij het Hof anders bepaalt.
4. Indien een belanghebbende incidenteel hoger beroep heeft ingesteld, kunnen de appellant en de in hoger beroep opgeroepen belanghebbenden daartegen binnen zes weken na de toezending aan hen van een afschrift van het verweerschrift waarbij dit incidenteel hoger beroep is ingesteld, een verweerschrift indienen, tenzij het Hof anders bepaalt.
5. Afdeling 3 en artikel 429f leden 3 tot en met 5, artikel 429g, artikel 429h leden 1 tot en met 3 en de artikelen 429i tot en met 429l vinden overeenkomstige toepassing. Het Hof kan bepalen dat de behandeling geheel of gedeeltelijk zal geschieden door een uit zijn midden aangewezen lid.
6. De artikelen 281a tot en met 282a zijn van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 6 Herroeping

Artikel 429r

1. Een beschikking kan op verzoek van de oorspronkelijke verzoeker of een belanghebbende worden herroepen op de gronden genoemd in artikel 382, tenzij de aard van de beschikking zich daartegen verzet.
2. De artikelen 382 tot en met 384 en 386 tot en met 389 zijn van overeenkomstige toepassing. Overigens wordt het verzoek tot herroeping behandeld op de wijze als in deze titel is bepaald.

BOEK 2

DE GERECHTELIJKE TENUITVOERLEGGING VAN VONNISSEN, BESCHIKKINGEN EN AUTHENTIEKE AKTEN

TITEL 1 Algemene regels

Artikel 430

1. De grossen van in Suriname gewezen vonnissen, van beschikkingen van de rechter in Suriname en van in Suriname verleden authentieke akten, alsmede van andere bij de wet als executoriale titel aangewezen stukken, kunnen in Suriname worden ten uitvoer gelegd.
2. Zij moeten aan het hoofd voeren de woorden: In naam van de Republiek.
3. Zij kunnen niet worden ten uitvoer gelegd dan na betekening aan de partij tegen wie de executie zich zal richten.

Artikel 431

1. Behoudens de artikelen 985 tot en met 994 kunnen noch beslissingen, door vreemde rechters gegeven, noch buiten Suriname verleden authentieke akten in Suriname ten uitvoer worden gelegd.
2. De gedingen kunnen opnieuw bij de rechter in Suriname worden behandeld en afgedaan.

Artikel 431a

Indien de bevoegdheid tot tenuitvoerlegging van een executoriale titel op een ander overgaat, kan de executie eerst worden aangevangen of voortgezet na betekening van deze overgang aan de geëxecuteerde. Indien de rechtsopvolger bij wet is bepaald of door een fusie als bedoeld in artikel 309 of een splitsing als bedoeld in artikel 335 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vaststaat, kan worden volstaan met het schriftelijk mededelen

van de overgang van de bevoegdheid tot tenuitvoerlegging aan de schuldenaar mits deze hierdoor niet in zijn belang wordt geschaad.

Artikel 432

Geen vonnis waarvan de voorlopige tenuitvoerlegging niet is toegestaan, kan tegen een derde worden ten uitvoer gelegd, noch kan daaraan door die derde worden voldaan, dan acht dagen na betekening daarvan aan de partij die in het ongelijk is gesteld, en met overlegging van een verklaring van de griffier van het kantongerecht dat het bestreden vonnis heeft uitgesproken dat er in zijn registers geen verzet daartegen is aangetekend, onderscheidenlijk dat geen hoger beroep is aangetekend.

Artikel 434

De overhandiging van de executoriale titel waarvan men de uitvoering verlangt, aan de deurwaarder, machtigt hem in die zaak tot het doen van de gehele executie, uit die titel voortvloeiende, met uitzondering van die bij lijfswang, waartoe een bijzondere volmacht vereist wordt.

Artikel 435

1. Een executant kan tegelijkertijd beslag leggen op alle voor beslag vatbare goederen waartoe hij bevoegd is zijn vordering te verhalen.
2. Hij is verplicht een beslag dat strekt tot verhaal op een goed dat aan een ander dan de schuldenaar toebehoort, en dat ten laste van die ander wordt gelegd, binnen acht dagen aan de schuldenaar te betekenen.
3. Wordt een beslag van de in lid 2 bedoelde strekking ten laste van de schuldenaar gelegd, dan is de beslaglegger verplicht het binnen acht dagen aan de ander te betekenen of, zo hij diens recht niet kent, onverwijld nadat hij van dat recht kennis heeft gekregen. Indien de ander, voordat acht dagen na deze betekening zijn verstreken, schriftelijk aan de deurwaarder mededeelt zich tegen het verhaal op zijn goed te verzetten, geldt het beslag jegens hem slechts als conservatoir en kan de executie jegens hem slechts plaatsvinden uit hoofde van een tegen hem verkregen executoriale titel om deze executie te dulden.

Artikel 436

Voor de openbare dienst bestemde goederen zijn niet vatbaar voor beslag.

Artikel 436a

Onroerende zaken en de rechten waaraan deze zijn onderworpen die toebehoren aan de overheid worden geacht bestemd te zijn voor de openbare dienst.

Artikel 437

Hetgeen omtrent de executie van een goed is bepaald, is van overeenkomstige toepassing op de executie van een beperkt recht op of een aandeel in een zodanig goed.

Artikel 438

1. Geschillen die in verband met een executie rijzen, worden gebracht voor de kantonrechter die naar de gewone regels bevoegd zou zijn, of in wiens rechtsgebied de inbeslagneming plaatsvindt, zich een of meer van de betrokken zaken bevinden of de executie zal geschieden.
2. Tot het verkrijgen van een voorziening bij voorraad kan het geschil ook worden gebracht in kort geding voor de volgens lid 1 bevoegde kantonrechter. Onverminderd zijn overige bevoegdheden, kan de kantonrechter, desgevorderd, de executie schorsen voor een bepaalde tijd of totdat op het geschil zal zijn beslist, dan wel bepalen dat de executie slechts tegen zekerheidstelling mag plaatsvinden of worden voortgezet. Hij kan beslagen, al of niet tegen zekerheidstelling, opheffen. Hij kan gedurende de executie herstel bevelen van verzuimde formaliteiten, met bepaling welke op het verzuim gevolgde formaliteiten opnieuw moeten worden verricht en ten laste van wie de kosten daarvan zullen komen. Hij kan bepalen dat een in het geding geroepen derde de voortzetting van de executie moet gedogen, dan wel zijn medewerking daaraan moet verlenen, al dan niet tegen zekerheidstelling door de executant.
3. Voorzover de zaak zich niet leent voor behandeling in kort geding, kan de kantonrechter in plaats van de vordering af te wijzen de zaak op verlangen van de eiser verwijzen naar de gewone terechtzitting. Op verlangen van de eiser kan de kantonrechter tevens bepalen dat voor het vervolg artikel 114 van toepassing zal zijn. Tegen een gedaagde die op voormeld tijdstip niet verschijnt en ook in het kort geding niet bij advocaat, zaakwaarnemer of deurwaarder is verschenen, wordt slechts verstek verleend, zo hij tegen dit tijdstip bij exploit is opgeroepen met inachtneming van de voor oproeping voorgeschreven termijn, dan wel van de termijn die op verlangen van de eiser door de kantonrechter bepaald is.
4. De deurwaarder die met de executie is belast en daarbij op een bezwaar stuit dat een onverwijldde voorziening nodig maakt, kan zich met een daarvan door hem opgemaakt proces-verbaal bij de kantonrechter vervoegen teneinde deze in kort geding tussen de betrokken partijen te doen beslissen. De kantonrechter houdt de behandeling aan tot de partijen zijn opgeroepen, tenzij hij, gelet op de aard van het bezwaar, een onmiddellijke beslissing geboden acht. De deurwaarder die zijn voormelde bevoegdheid zonder instemming van de executant uitoefent, kan persoonlijk in de kosten worden veroordeeld, indien deze uitoefening nodeloos was.
5. In geval van verzet tegen de executie door een derde wordt zowel de executant als de geëxecuteerde opgeroepen.

Artikel 438a

1. In zaken betreffende een executie waarin volgens de titels 2 en 3 van dit Boek of titel 9 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek een beschikking wordt gegeven, is bevoegd de kantonrechter in wiens rechtsgebied de te executeren zaken zich geheel of grotendeels bevinden of de executie zal geschieden.

2. De indiening van verzoekschriften krachtens artikel 459 lid 3, artikel 461b, artikel 462 lid 2, artikel 463 lid 3, artikel 463a, artikel 465, artikel 481 lid 1, artikel 496 lid 2 en artikel 506 lid 2 kan ook door een deurwaarder geschieden. Hetzelfde geldt voor een verzoekschrift krachtens artikel 234 lid 3 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, indien de executie door een pandhouder geschiedt, of krachtens artikel 251 van dat Boek. Indien een deurwaarder het verzoekschrift indient, geldt zijn kantoor als gekozen woonplaats van de verzoeker.

Artikel 438b

Voorzover de executie andere handelingen vergt dan het doen van een exploit, is artikel 15 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor de overeenkomstige toepassing van lid 3 van dat artikel de plaats waar de handeling moet worden verricht bepalend is.

TITEL 2

De gerechtelijke tenuitvoerlegging op goederen die geen registergoederen zijn

AFDELING 1

Executoriaal beslag op roerende zaken die geen registergoederen zijn

Artikel 439

1. Het beslag op roerende zaken die geen registergoederen zijn, wordt voorafgegaan door een exploit van een deurwaarder, houdende bevel om binnen twee dagen aan de executoriale titel te voldoen. Eerst na verloop van die termijn kan het beslag worden gelegd. Indien daartoe gronden zijn, kan de kantonrechter, ook op mondeling verzoek van de deurwaarder, die termijn inkorten.
2. Indien bij het betekenen van de executoriale titel tevens het voorgeschreven bevel is gedaan, wordt geen afzonderlijk bevel vereist.
3. Bij het bevel of de betekening moet de executant tot het einde van de executie woonplaats kiezen ten kantore van de deurwaarder, op straffe van nietigheid van het exploit. Tevens kan woonplaats worden gekozen in Suriname ten kantore van een advocaat.

Artikel 440

1. Het beslag wordt gelegd bij een exploit van een deurwaarder, dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
  - a. de vermelding van de voornamen, naam en woonplaats van de executant en de naam, en zonodig de voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
  - b. de vermelding van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
  - c. indien het beslag wordt gelegd buiten het rechtsgebied waarin overeenkomstig artikel 439 lid 3 woonplaats is gekozen: een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder die het beslag legt.

2. De deurwaarder kan zich doen bijstaan door een of twee getuigen, wier naam en woonplaats hij in dat geval in het proces-verbaal zal vermelden, en die dat stuk mede zullen tekenen.

Artikel 441

1. Het beslag kan slechts worden gedaan voor een vordering waarvan het geldelijk beloop bepaalbaar is.
2. Indien de vordering niet is vereffend, worden na het beslag alle verdere vervolgingen gestaakt, totdat de vereffening is geschied.

Artikel 443

1. De deurwaarder gaat dadelijk, of uiterlijk op de volgende dag, over tot de meer bijzondere aanduiding van de zaken die hij in beslag neemt, en beschrijft deze op het door hem daarvan onverwijld op te maken proces-verbaal nauwkeurig met opgave van hun getal, gewicht en maat overeenkomstig hun aard. Het proces-verbaal wordt binnen drie dagen na de inbeslagneming betekend aan de geëxecuteerde en, als er een bewaarder is, ook aan deze.
2. De executant mag bij de inbeslagneming niet tegenwoordig zijn dan in geval de deurwaarder zulks ter aanwijzing van de in beslag te nemen zaken noodzakelijk acht.

Artikel 444

1. De deurwaarder heeft ter inbeslagneming toegang tot elke plaats, voorzover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.
2. Indien de deuren gesloten zijn, of de opening daarvan geweigerd wordt, gelijk mede indien geweigerd wordt enige kamer of stuk huisraad te openen, alsmede wanneer bij niet-tegenwoordigheid van de geëxecuteerde er niemand gevonden wordt om hem te vertegenwoordigen, zal de deurwaarder zich vervoegen bij een politieambtenaar die tevens hulpofficier van justitie is, in wiens tegenwoordigheid de opening van de deuren en van het huisraad zal worden gedaan voorzover dat redelijkerwijs nodig is. Van de tegenwoordigheid van deze ambtenaar en van hetgeen in zijn bijzijn, uit kracht van dit artikel en de artikelen 444a tot en met 445, is verricht, wordt melding gemaakt in het proces-verbaal van beslag.

Artikel 444a

1. Indien er redelijk vermoeden bestaat, dat in beslag te nemen zaken zich bevinden op een plaats, van een derde gehuurd of op andere wijze in gebruik verkregen, zodanig dat voor de toegang de medewerking van de derde nodig blijft, zal de deurwaarder in geval van weigering van de geëxecuteerde of de derde om de deuren die tot de plaats toegang geven, te openen, handelen op de wijze, in artikel 444 bepaald. Met weigering staat gelijk afwezigheid na behoorlijke sommatie om persoonlijk of bij gemachtigde te verschijnen om de deuren te openen. De deurwaarder kan inmiddels door een bewaarder beletten dat van de plaats iets wordt weggenomen.

2. De derde is gehouden de deurwaarder op vertoon van de titel uit kracht waarvan het beslag wordt gelegd, aanwijzing te doen van de verhuurde of op andere wijze in gebruik gegeven ruimte.
3. Personen die een bedrijf maken van het verhuren of op andere wijze in gebruik geven als bedoeld in de leden 1 en 2 zijn verplicht desgewenst de deurwaarder inzage te geven van het register of de stukken, waarin de gebruikers zijn vermeld.
4. Van het ogenblik dat de deurwaarder zich tot de derde heeft gewend om tot de inbeslagneming ingevolge dit artikel te komen, verleent de derde de geëxecuteerde geen toegang meer tot de ruimte dan in tegenwoordigheid van de deurwaarder.

Artikel 444b

1. Indien de derde niet voldoet aan enige hem bij artikel 444a leden 2, 3 en 4 opgelegde verplichting, kan hij worden veroordeeld tot voldoening van het bedrag van de vordering waarvoor het beslag wordt gelegd, met rente en kosten.
2. De schade die de derde lijdt door het openbreken der deuren, wordt hem, indien dit niet aan hem te wijten is, vergoed door de executant, behoudens het verhaal van deze op de geëxecuteerde, indien daartoe gronden aanwezig zijn. De derde kan verlangen dat, alvorens tot het openmaken der deuren wordt overgegaan, zekerheid wordt gesteld voor de voldoening van de hem verschuldigde schadevergoeding.
3. De deurwaarder en de politieambtenaar, bedoeld in artikel 444 lid 2, zijn tot geheimhouding verplicht nopens de inhoud van het register en de stukken, bedoeld in artikel 444a lid 3, behoudens wat de geëxecuteerde betreft, voorzover niet anders is vereist voor een behoorlijke vervulling van hun taak te dezen.

Artikel 445

Indien er bij de inbeslagneming gereed geld wordt gevonden, wordt het getal en de geldsoort vermeld; de deurwaarder geeft het geld, alsmede alle aandeelbewijzen, effecten en verder geldswaarde hebbend papier, aan een door hem aan te wijzen, in het kader van het toezicht op het bank- en kredietwezen geregistreerde, kredietinstelling, aan een door zodanige kredietinstelling gegarandeerd effectenbewaarbedrijf of aan de centrale bank in gerechtelijke bewaring, tenzij de executant en geëxecuteerde een andere plaats van bewaring zijn overeengekomen. De bewaring geschiedt ten name van de deurwaarder onder vermelding van het beslag, van de executant en van de geëxecuteerde.

Artikel 446

1. De deurwaarder kan ook andere zaken dan die, bedoeld in artikel 445, aan een door hem aan te wijzen geschikte bewaarder in gerechtelijke bewaring geven, indien dit voor het behoud van deze zaken redelijkerwijs noodzakelijk is. Artikel 445, tweede volzin, is van toepassing.
2. De deurwaarder maakt van de inbewaringgeving een afzonderlijk proces-verbaal op, dat binnen drie dagen na de inbewaringgeving wordt betekend aan de geëxecuteerde en aan de bewaarder.

Artikel 447

- Geen beslag op roerende zaken mag, uit welken hoofde ook, gedaan worden op:
- a. het nodige bed en beddengoed van de geëxecuteerde en de inwonende leden van zijn gezin en op de kleren waarmee zij gekleed en gedekt zijn;
  - b. de gereedschappen van ambachtslieden en werklieden, tot hun persoonlijk bedrijf behorende;
  - c. de in het huis voorhanden zijnde voorraad van spijs en drank, dienende tot de behoefte van het huisgezin gedurende een maand;
  - d. het ingevolge artikel 642c ter griffie van het kantongerecht gestorte bedrag.

Artikel 448

1. Evenmin kan beslag worden gelegd op de boeken die de geëxecuteerde nodig heeft voor zijn beroep, en op de werktuigen en gereedschappen, dienend tot enig onderwijs of de beoefening van kunsten en wetenschappen, telkens tot een door de President van het Hof van Justitie vast te stellen bedrag en te zijner keuze.
2. De in lid 1 bedoelde zaken kunnen wel in beslag worden genomen voor vorderingen:
  - a. wegens levensbehoeften, verstrekt aan de geëxecuteerde en de inwonende leden van zijn gezin;
  - b. ter zake van de vervaardiging of het herstel van deze zaken of de verkoop daarvan aan de geëxecuteerde.

Artikel 449

Dag en uur van de verkoop van de in beslag genomen zaken worden aan de geëxecuteerde betekend, hetzij tezamen met het proces-verbaal van inbeslagneming, hetzij binnen drie dagen na de betekening daarvan.

Artikel 451

1. Indien beesten of werktuigen voor de landbouw of vruchten te velde die reeds van de grond zijn afgescheiden, in beslag zijn genomen, kan de kantonrechter, op verzoek van de executant en na verhoor of behoorlijke oproeping van de geëxecuteerde, een geschikte persoon aanstellen teneinde voor de nodige bedrijfsvoering, verzorging of inzameling zorg te dragen.
2. Tegen een toewijzende beschikking krachtens lid 1 staat geen hogere voorziening open.

Artikel 453a

1. Een vervreemding, bezwaring, onderbewindstelling of verhuring van de zaak, totstandgekomen nadat deze in beslag genomen is, kan niet tegen de beslaglegger worden ingeroepen.
2. Rechten, door een derde anders dan om niet verkregen, worden geëerbiedigd, mits de zaak in zijn handen is gekomen en hij toen te goeder trouw was.

Artikel 455

1. Nog niet verantwoorde en afgedragen baten, voortgebracht door de in beslag genomen zaken, vallen mede onder het beslag en moeten aan de deurwaarder worden verantwoord en op zijn verlangen aan hem worden afgedragen, een en ander behoudens de rechten van derden, die de executant moet eerbiedigen.
2. Bestaat de bate in een vordering op een derde, dan valt zij niet onder het beslag dan nadat het beslag aan de derde is betekend. De artikelen 475i, 476 en 478 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 455a

1. Vorderingen tot vergoeding die na inbeslagneming in de plaats van de beslagen zaak zijn getreden, daaronder begrepen vorderingen ter zake van waardevermindering van de zaak, vallen, nadat het beslag aan de schuldenaar uit die vordering is betekend, eveneens onder het beslag, behoudens de rechten van derden, die de executant moet eerbiedigen. Zij moeten op verlangen van de deurwaarder aan hem worden voldaan.
2. De artikelen 475i, 476 en 478 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 456

1. Treft het beslag een zaak die geheel of ten dele aan een ander toebehoort, of ten aanzien waarvan een ander een recht geldend kan maken dat de executant moet eerbiedigen, dan kan deze ander zich tegen verkoop waarbij zijn recht niet in acht wordt genomen, tot op het tijdstip van verkoop verzetten.
2. De eiser die in het ongelijk wordt gesteld, wordt op vordering van de executant, zo daartoe gronden zijn, tot schadevergoeding veroordeeld.

Artikel 457

1. Op de in beslag genomen zaken kan tot het tijdstip van de verkoop opnieuw beslag worden gelegd. De beslaglegger is verplicht een zodanig beslag onverwijld te betekenen aan de deurwaarder die het eerdere beslag heeft gelegd, en, zo deze er is, aan de gerechtelijke bewaarder, met vermelding van de aard van de vordering en van het beloop van het bedrag waarvoor het nieuwe beslag is gelegd, of indien de vordering nog niet is vereffend, van het geschatte bedrag.
2. Is het eerdere beslag gelegd op de grondslag van het Wetboek van Strafvordering, dan is de beslaglegger verplicht het door hem later gelegde beslag onverwijld te betekenen aan het parket van de Procureur-generaal.
3. Indien onder een beslag vorderingen tot vergoeding vallen die voor in beslag genomen zaken in de plaats zijn getreden, worden deze ook door volgende beslagen op die zaken getroffen. Is een in beslag genomen zaak verloren gegaan, dan kan op die vorderingen tot op het tijdstip van de inning daarvan beslag worden gelegd, met inachtneming van dezelfde formaliteiten als wanneer deze zaak zich nog onder de schuldenaar zou hebben bevonden.

Artikel 458

1. Indien op de zaak meer beslagen zijn gelegd, wordt zij verkocht door de beslaglegger die het oudste executoriale beslag heeft gelegd.
2. Rust op een zaak een beperkt recht dat deze beslaglegger moet eerbiedigen, maar dat niet aan een latere beslaglegger kan worden tegengeworpen, dan wordt de zaak vrij van het beperkte recht verkocht, indien deze laatste beslaglegger aan de executant, de geëxecuteerde en de beperkt gerechtigde bij exploit mededeelt dit te verlangen.

Artikel 459

1. Indien de executant in gebreke blijft om binnen vier weken na afloop van de in artikel 462 bedoelde termijn de verkoop tot stand te brengen, kan iedere beslaglegger die een executoriale titel heeft, de executie van de door hem in beslag genomen zaken overnemen door zulks bij exploit aan de executant en de geëxecuteerde aan te zeggen.
2. De overneming kan niet geschieden dan nadat aan de executant schriftelijk een redelijke termijn is gesteld om alsnog tot verkoop over te gaan.
3. Indien er meer beslagleggers zijn die de overneming verlangen, is slechts degene die het oudste executoriale beslag heeft gelegd, daartoe bevoegd, tenzij de kantonrechter op verzoek van de meest gerede partij anders beslist.
4. Tegen beschikkingen krachtens lid 3 staat geen hogere voorziening open.

Artikel 461a

1. Indien de in beslag genomen zaak is verpand en de pandhouder bevoegd is tot executie over te gaan, kan hij, zo nodig overeenkomstig artikel 496 afgifte van de zaak vorderende, de executie overnemen en zelf executeren, met inachtneming van de bepalingen betreffende executie krachtens pandrecht.
2. Rusten op een zaak meer pandrechten, dan komt deze bevoegdheid uitsluitend toe aan de hoogst gerangschikte pandhouder die tot executie wenst over te gaan.
3. De pandhouder die van deze bevoegdheid gebruik wil maken, dient zulks uiterlijk op het tijdstip van de verkoop bij exploit aan de beslaglegger aan te zeggen, met opgave van de termijn waarbinnen hij tot verkoop zal overgaan.
4. Zolang geen aanzegging plaatsvindt, blijft de beslaglegger bevoegd de executie voort te zetten.

Artikel 461b

1. Indien de pandhouder de in artikel 461a lid 3 bedoelde termijn te lang stelt, dan wel binnen die termijn niet tot verkoop overgaat, kan de kantonrechter op verzoek van de beslaglegger een termijn bepalen waarbinnen de pandhouder uiterlijk tot de verkoop moet overgaan. Volgt binnen die termijn geen verkoop, dan is de executant met uitsluiting van de pandhouder bevoegd met de executie voort te gaan.
2. Tegen een beschikking krachtens lid 1 staat geen hogere voorziening open.

Artikel 461c

De schuldeiser die vóór het beslag ten aanzien van in beslag genomen zaken het beding, bedoeld in artikel 254 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, heeft gemaakt en van de in lid 2 van dat artikel bedoelde bevoegdheid tot gezamenlijke executie gebruik wil maken, kan de executie overeenkomstig artikel 461a overnemen. De artikelen 544 tot en met 548 zijn op de executie van deze zaken van toepassing.

Artikel 461d

Bevindt de in beslag genomen zaak zich onder een derde en beroept deze zich erop dat hij het beslag wegens de vorm ervan of wegens een hem ten aanzien van de zaak toekomend recht niet behoeft te dulden, dan dienen bij het beslag, voorzover de executant de executie zonder eerbiediging van het ingeroepen recht of bevoegdheid wenst door te zetten, de regels betreffende het derdenbeslag in afdeling 2 te worden gevolgd, met dien verstande dat het reeds gelegde beslag geldt als een uitsluitend op die zaken gelegd derdenbeslag en vervalt indien niet binnen drie dagen nadat de derde zich erop heeft beroepen dat hij het beslag niet behoeft te dulden, aan de derde een formulier in tweevoud als bedoeld in artikel 475, is betekend.

Artikel 462

1. De verkoop van de in beslag genomen zaken mag niet plaatshebben vóór vier weken, te rekenen vanaf de dag van de betekening aan de geëxecuteerde van het proces-verbaal, bedoeld in artikel 443, zulks op straffe van schadevergoeding.
2. Deze termijn kan verkort worden bij onderlinge toestemming van partijen of ook ten verzoeken van de meest gerede partij door de kantonrechter.

Artikel 463

1. De verkoop wordt in het openbaar gehouden ten overstaan van de deurwaarder en op een door deze daartoe aan te wijzen binnen zijn ambtsgebied gelegen plaats.
2. Is de in beslag genomen zaak op een markt of beurs verhandelbaar, dan kan de verkoop, in afwijking van de artikelen 464 tot en met 466 en 469, geschieden op die markt door tussenkomst van een makelaar in het vak of ter beurze door die van een bevoegde tussenpersoon, overeenkomstig de regels en gebruiken die aldaar voor een gewone verkoop gelden.
3. De kantonrechter kan ten verzoeken van de beslaglegger of de geëxecuteerde een verkoop als bedoeld in lid 2, ook bepalen ten aanzien van effecten aan toonder die niet ter beurze verhandelbaar zijn.

Artikel 463a

Geschillen over de veilingvoorwaarden, over de wijze van verkoop of over plaats, dag of uur daarvan worden op verzoek van de meest gerede partij of de deurwaarder beslist door

de kantonrechter, onverminderd de bevoegdheid van hen wier rechten bij de executie niet worden geëerbiedigd, zich daartegen overeenkomstig artikel 438 te verzetten.

Artikel 463b

Tegen een beschikking krachtens artikel 462 lid 2, artikel 463 lid 3 of artikel 463a staat geen hogere voorziening open.

Artikel 464

1. In het rechtsgebied waarin de verkoop zal geschieden, worden, ter plaatse daartoe bestemd, biljetten aangeslagen, houdende aanduiding van plaats, dag en uur van de verkoop, alsmede van de aard van de zaken, doch zonder vermelding van nadere bijzonderheden.
2. De biljetten worden in elk geval aangeslagen op de plaats waar de zaken zich bevinden en op die waar de verkoop zal plaatsvinden.

Artikel 465

1. Het aanslaan van de biljetten moet geschieden na de in artikel 449 bedoelde betekening en ten minste vier dagen vóór de verkoop, tenzij die termijn door de kantonrechter ten verzoeken van de meest gereede partij is verkort.
2. Tegen een beschikking krachtens lid 1 staat geen hogere voorziening open.

Artikel 466

1. De verkoop wordt daarenboven bekendgemaakt in een dagblad, verschijnend ter plaatse waar de verkoping zal geschieden.
2. Deze bekendmaking wordt echter niet vereist, indien het bedrag van de in beslag genomen zaken klaarblijkelijk minder dan een door de President van het Hof van Justitie vastgesteld bedrag bedraagt.

Artikel 467

De deurwaarder moet aan de voet van zijn proces-verbaal van beslag aantekening doen van het aanslaan van de biljetten en van de bekendmaking van de verkoop.

Artikel 469

1. De verkoop wordt gehouden bij opbod of, ter keuze van de executant, bij opbod, gevolgd door afmijning, en de toewijzing geschiedt aan de meestbiedende en tegen gereede betaling in handen van de deurwaarder.
2. De deurwaarder is bevoegd te vorderen dat hem door elke bieder de geboden koopsom ter hand wordt gesteld, en mag deze onder zich houden totdat de zaak is toegewezen.
3. Stelt een bieder na de vordering de geboden koopsom niet aan de deurwaarder ter

- hand, dan wordt zijn bod niet aangenomen en wordt hij gedurende de gehele verkoping niet meer als bieder toegelaten.
4. Bij de toewijzing wordt geen rekening gehouden met biedingen die ingevolge lid 3 niet mogen worden aangenomen.
  5. Bij gebreke van betaling wordt de zaak terstond weer verkocht ten laste van hem aan wie zij toegewezen is.

Artikel 470

1. Men zal met de verkoop van de in beslag genomen zaken niet verder gaan dan nodig is om een opbrengst te verkrijgen die voor betaling van de schulden en kosten voldoende is.
2. Te dien einde kan de geëxecuteerde de orde regelen volgens welke de zaken zullen worden verkocht.

Artikel 474

De deurwaarder is verantwoordelijk voor de verkregen opbrengst en voldoet daaruit onverwijld de kosten van de executie. Hij vermeldt in zijn proces-verbaal de namen en woonplaatsen van de kopers.

AFDELING 1A

Executoriaal beslag op rechten aan toonder of order, aandelen op naam, en effecten op naam die geen aandelen zijn

Artikel 474a

1. Het beslag op rechten aan toonder of order geschiedt door beslag op het papier. De afdelingen 1, 2 en 2B zijn, wat betreft het daar omtrent beslag op zaken bepaalde, van overeenkomstige toepassing, tenzij uit de desbetreffende bepaling in verband met de aard van het recht anders volgt. Indien het recht bestaat in een opeisbare vordering, kan de executant in plaats van tot verkoop overeenkomstig afdeling 1 over te gaan, de executie ook voortzetten door beslag onder derden overeenkomstig afdeling 2.
2. Is ter voltooiing van de executie endossement vereist, dan kan dit door de deurwaarder die met de verkoop is belast, in zijn hoedanigheid van deurwaarder worden gesteld onder vermelding van de woorden: ter executie.
3. In geval van verkoop worden de voormelde rechten op de biljetten, bedoeld in artikel 464, omschreven, met opgave van de naam van degene jegens wie het recht bestaat, van de aard van het recht, van het bedrag van de vordering waarin het recht bestaat, en van de renten die daarbij zijn bepaald.

Artikel 474aa

1. De executie van andere aandelen op naam dan die bedoeld in afdeling 1B en van effecten op naam die geen aandelen zijn, geschiedt met overeenkomstige toepassing van die afdeling, tenzij uit de betreffende bepaling in verband met de aard van het

- aandeel of effect anders voortvloeit.
2. Lidmaatschapsrechten in verenigingen worden als effecten op naam aangemerkt, indien zij voor vervreemding vatbaar zijn.

Artikel 474b

1. Nog niet aan de geëxecuteerde verantwoorde en afgedragen baten die voortvloeien uit een recht aan toonder of order, een aandeel op naam of een effect op naam dat geen aandeel is, en die bestaan in geld of andere waarden, vallen mede onder het beslag en moeten aan de deurwaarder worden verantwoord en op zijn verlangen aan hem worden afgedragen, een en ander behoudens de rechten van derden die de executant moet eerbiedigen.
2. Aan de schuldenaar die de baten heeft uitgekeerd aan iemand die zich door middel van het toonder- of orderpapier als gerechtigd tot die baten heeft gelegitimeerd, kan evenwel dit beslag niet worden tegengeworpen.
3. De artikelen 475i, 476 en 478 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 474ba

Het stemrecht, verbonden aan een in beslag genomen goed als bedoeld in artikel 474b, en andere aan een zodanig goed verbonden bevoegdheden die niet onder dat artikel vallen, blijven gedurende het beslag bij de geëxecuteerde. Desgevraagd is de bewaarder of, als deze ontbreekt, de deurwaarder verplicht hem daartoe een bewijsstuk af te geven en verder het nodige te verrichten om hem in de gelegenheid te stellen tot het uitoefenen van deze rechten.

Artikel 474bb

1. Rechten waarvan de executie niet elders geregeld is, en niet opeisbare rechten waarop beslag onder derden mogelijk is, kunnen met overeenkomstige toepassing van afdeling 1 worden geëxecuteerd, tenzij uit de wet of de aard van het recht anders volgt.
2. De artikelen 474b en 474ba zijn onder hetzelfde voorbehoud van overeenkomstige toepassing.
3. Gaat het om een recht dat jegens een derde moet worden uitgeoefend, dan is voor het beslag tevens betekening van het beslagexploot aan de derde vereist.
4. Indien door een zodanige executie van een niet opeisbaar recht waarop beslag onder derden mogelijk is, de geëxecuteerde of een andere belanghebbende onredelijk wordt benadeeld, beveelt de kantonrechter op diens vordering dat de executie wordt gestaakt.

AFDELING 1B

Executoriaal beslag op aandelen op naam in naamloze vennootschappen

Artikel 474c

1. Het beslag op aandelen op naam in een naamloze vennootschap geschiedt bij exploit van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
  - a. een aanzegging aan de vennootschap van de inbeslagneming;
  - b. de vermelding van de voornamen, naam en woonplaats van de executant en de naam, en zonodig voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
  - c. de vermelding van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
  - d. een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder.
2. De deurwaarder vermeldt in zijn proces-verbaal zo mogelijk het getal en de nummers der in beslag genomen aandelen.
3. Aan de vennootschap zal afschrift worden gelaten van het beslagexploot en van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd.
4. In het register van aandeelhouders wordt terstond een namens de vennootschap ondertekende en door de deurwaarder mede-ondertekende aantekening geplaatst, vermeldende de datum en het tijdstip van het gelegde beslag, de naam van de beslaglegger en het getal en zo mogelijk de nummers der in beslag genomen aandelen.
5. De vennootschap en een ieder die toegang heeft tot de ruimte waar het register van aandeelhouders wordt bewaard, zijn verplicht hun medewerking aan de bepaling van het vorige lid te verlenen. Indien geen register bestaat, vermeldt de deurwaarder dit in zijn proces-verbaal.
6. Indien voor de in beslag genomen aandelen aandeelbewijzen zijn uitgegeven, is de vennootschap verplicht, op verlangen van de deurwaarder, hem daarvan bij het uitbrengen van het exploit mededeling te doen.
7. Bij gebreke van enige medewerking als bedoeld in de drie voorafgaande leden is artikel 444b van overeenkomstige toepassing.
8. Indien het betreft aandelen op naam in beursgenoteerde vennootschappen welke statuten voorschrijven dat voor levering daarvan, al dan niet onder bepaalde omstandigheden, afgifte van het aandeelbewijs bij de vennootschap vereist is, geschiedt het beslag bij exploit van een deurwaarder met aanzegging als in lid 1 vermeld na voorafgaande inbeslagneming van de desbetreffende aandeelbewijzen op de wijze als omschreven in afdeling 1. Deze beslagneming en de bewaargeving, bedoeld in artikel 445, zullen onder verwijzing naar de akte of processen-verbaal, bedoeld in de artikelen 440 en 443, in het exploit worden vermeld.

Artikel 474d

1. De deurwaarder zal van het gelegde beslag onverwijld, zo mogelijk op dezelfde dag, schriftelijk mededeling doen aan de geëxecuteerde.
2. Daarenboven moet, op straffe van verval van het beslag, een afschrift van het exploit binnen acht dagen na het beslag, aan de geëxecuteerde worden betekend.
3. Indien voor de in beslag genomen aandelen aandeelbewijzen zijn uitgegeven, is de geëxecuteerde verplicht aan de deurwaarder, zo mogelijk reeds bij de betekening van het exploit van beslag, de aandeelbewijzen met de eventueel daarbij behorende dividendbewijzen en talons ter hand te stellen of het nodige te verrichten opdat deze

stukken hem ter hand gesteld worden. Indien voor die terhandstelling de medewerking van een derde vereist is, is die derde verplicht zijn medewerking tegen vergoeding der kosten te verlenen. Bij gebreke van medewerking van de derde is artikel 444b van overeenkomstige toepassing.

4. De deurwaarder zal, in afwachting van de executoriale verkoop, met die stukken handelen als bepaald in artikel 445.

Artikel 474e

De in beslag genomen aandelen kunnen niet ten nadele van de beslaglegger worden vervreemd, bezwaard of onder bewind gesteld.

Artikel 474f

Binnen acht dagen na het exploit van beslag zal de vennootschap aan de deurwaarder schriftelijk mededeling doen van rechten die vóór het exploit reeds op de in beslag genomen aandelen mochten zijn gevestigd, onder opgave van de namen en woonplaatsen der gerechtigden.

Artikel 474g

1. Binnen één maand na het exploit van beslag zal de beslaglegger, op straffe van verval van het gelegde beslag, aan de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied hij bij het beslagexploit woonplaats heeft gekozen, zo mogelijk onder overlegging van de mededeling bedoeld in het voorgaande artikel en de statuten der vennootschap, verzoeken bij beschikking te bepalen, dat en binnen welke termijn tot verkoop en overdracht van de in beslag genomen aandelen kan worden overgegaan.
2. De kantonrechter gelast alvorens de gevraagde beschikking te geven de oproeping van de deurwaarder, de beslaglegger, de geëxecuteerde, de vennootschap, en, zo hij dit nodig acht, van verdere belanghebbenden, om op het verzoek te worden gehoord. Verzet tegen de verkoop door derden-rechthebbenden, kan uitsluitend geschieden door tijdige indiening van een daartoe strekkend verzoekschrift, waarvan afschrift wordt betekend aan de beslaglegger en aan de deurwaarder, die het beslag heeft gelegd.
3. De kantonrechter zal in zijn beschikking bepalen op welke wijze en onder welke voorwaarden de verkoop en overdracht dienen te geschieden.
4. De wettelijke en statutaire bepalingen ter zake van vervreemding van aandelen moeten worden in acht genomen, met dien verstande, dat alle ten aanzien van de vervreemding aan de aandeelhouder toekomende rechten en op hem drukkende verplichtingen worden uitgeoefend en nagekomen door de deurwaarder. Ook de beschikking van de kantonrechter zal ten aanzien van deze wettelijke en statutaire bepalingen geen afwijkingen mogen inhouden, behoudens voorzover inachtneming van deze bepalingen de executoriale verkoop onmogelijk zou maken.

Artikel 474h

1. Van de verkoop wordt door de deurwaarder proces-verbaal opgemaakt. De koopprijs wordt de deurwaarder ter hand gesteld.
2. De levering van de aandelen heeft plaats door betekening van dat proces-verbaal en van de grosse der door de kantonrechter gegeven beschikking aan de vennootschap.
3. In het register van aandeelhouders wordt de dag der levering aangetekend.
4. Indien de verkrijger der aandelen niet de beschikking heeft kunnen krijgen over de aandeelbewijzen met de eventueel daarbij behorende dividendbewijzen en talons op naam, zal de vennootschap hem daarvan desverlangd en op zijn kosten duplicaten afgeven. Door de uitgifte der duplicaten verliezen de oorspronkelijke stukken hun geldigheid. Indien de bedoelde verkrijger niet de beschikking heeft kunnen krijgen over de eventueel bij de aandeelbewijzen behorende dividendbewijzen en talons aan toonder, zal de vennootschap hem daarvan desverlangd en op zijn kosten slechts duplicaten afgeven na zekerheidstelling zijnerzijds voor de door de vennootschap tengevolge van de uitgifte der duplicaten op te lopen schade.

Artikel 474i

Bij executie van een executoriale titel tot levering van een aandeel is artikel 474h leden 2 tot en met 4 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in plaats van het proces-verbaal en de beschikking, bedoeld in lid 2, de te executeren titel aan de vennootschap wordt betekend.

AFDELING 2

Executoriaal beslag onder derden

Artikel 475

1. Het beslag op vorderingen die de geëxecuteerde op derden heeft of uit een ten tijde van het beslag reeds bestaande rechtsverhouding rechtstreeks zal verkrijgen, en op hem toebehorende roerende zaken die onder derden berusten en geen registergoederen zijn, geschiedt bij een exploit van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
  - a. een bevel aan de derde om het verschuldigde of de zaken onder zich te houden op straffe van onwaarde van elke in weerwil van het beslag gedane betaling of afgifte;
  - b. een vermelding van de naam, voornamen en woonplaats van de executant en de naam, en zonodig de voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
  - c. een vermelding van de titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd, en een opgave van hetgeen de geëxecuteerde krachtens deze titel aan de executant verschuldigd is;
  - d. een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder.
2. De deurwaarder laat aan de derde-beslagene afschrift van het beslagexploit en van de executoriale titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd, alsmede een formulier in tweevoud volgens een door de Minister van Justitie vast te stellen model, waarop de verklaring, bedoeld in artikel 476b, kan worden gedaan.

Artikel 475a

1. Het beslag strekt zich niet uit tot vorderingen of zaken die volgens de wet niet voor beslag vatbaar zijn, noch tot vorderingen die recht geven op een volgens de wet of naar haar aard niet voor beslag vatbare prestatie.
2. Het beslag is niet geldig op het gedeelte van een vordering dat daarop wordt ingehouden krachtens de wet of uit hoofde van een ziektekostenverzekering, een pensioenspaarregeling of een ondernemingsspaarregeling voor een oudedagsvoorziening. Indien een in een breuk of percentage uitgedrukt gedeelte van de vordering niet voor beslag vatbaar is, wordt dit gedeelte berekend over het bedrag van de vordering, verminderd met de verplichte inhoudingen.
3. Vorderingen die recht geven op iets anders dan betaling van een geldsom of dan levering van roerende zaken die geen registergoederen zijn, of van rechten aan toonder of order, vallen slechts onder het beslag, voorzover zij in het beslagexploot uitdrukkelijk zijn omschreven.
4. Het beslag op een vordering tot levensonderhoud of tot voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding van een minderjarige, verschuldigd krachtens de wet of een overeenkomst ter nadere vaststelling van deze vordering of ter versterking van een desbetreffende natuurlijke verbintenis, dan wel een ter voldoening van een zodanige verbintenis gemaakt leaat, is niet geldig, tenzij het beslag voor een vordering van dezelfde aard wordt gelegd.

Artikel 475h

1. Een vervreemding, bezwaring, afstand of onderbewindstelling van een door het beslag getroffen vordering, totstandgekomen nadat het beslag is gelegd, kan niet tegen de beslaglegger worden ingeroepen. Hetzelfde geldt voor een in weerwil van het beslag gedane betaling of afgifte, tenzij de derde heeft gedaan wat redelijkerwijs van hem kon worden gevergd om de betaling of afgifte te voorkomen.
2. Op door het beslag getroffen zaken is artikel 453a van overeenkomstige toepassing.

Artikel 475i

De executant is verplicht om binnen acht dagen na het leggen van het beslag het beslagexploot aan de geëxecuteerde te doen betekenen, bij gebreke waarvan de kantonrechter het beslag op vordering van de geëxecuteerde kan opheffen.

Artikel 476

1. Een schorsing van de executie werkt tegen de derde-beslagene pas nadat deze schorsing hem, met de grond waarop zij berust, schriftelijk is meegedeeld.
2. De executie wordt mede geschorst door betekening aan de derde-beslagene van een oproeping met een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van het verzoekschrift waarbij de geëxecuteerde in kort geding schorsing van de executie of opheffing van het beslag vordert, indien dit verzoekschrift niet later is ingediend dan twee weken na de in artikel 475i bedoelde betekening van het beslag aan de

geëxecuteerde en in het exploit van betekening aan de derde tevens mededeling van deze schorsende werking wordt gedaan.

Artikel 476a

1. Zodra vier weken zijn verstreken na het leggen van het beslag, is de derde verplicht verklaring te doen van de vorderingen en zaken die door het beslag zijn getroffen. Is de executie geschorst op grond van een tegen de executoriale titel gericht rechtsmiddel of een tegen de executie gericht verzet, dan loopt de termijn vanaf de betekening van de uitspraak waarbij het rechtsmiddel is verworpen of het verzet is afgewezen, dan wel de schorsing is opgeheven of geweigerd.
2. De verklaring wordt door de derde-beslagene gedagtekend en ondertekend en bevat:
  - a. de met redenen omklede opgave of hij al dan niet iets aan de geëxecuteerde verschuldigd is of uit een ten tijde van het beslag reeds bestaande rechtsverhouding zal worden, dan wel of hij al dan niet iets voor deze onder zich heeft;
  - b. de aard en het beloop van de door het beslag getroffen vorderingen en eventueel de tijdsbepalingen of voorwaarden die daaraan zijn verbonden;
  - c. een gespecificeerde opgave van de door het beslag getroffen zaken;
  - d. een opgave van eventuele andere, onder de derde-beslagene ten laste van de geëxecuteerde liggende beslagen, met vermelding van de deurwaarders die ze hebben gelegd, en de tijdstippen waarop ze zijn gelegd;
  - e. een opgave van de aan de derde-beslagene bekende pandrechten die op door het beslag getroffen goederen rusten, met vermelding van de pandhouders;
  - f. de verdere gegevens die voor het vaststellen van de rechten van partijen dienstig zijn.

Artikel 476b

1. De verklaring wordt op een bij staatsbesluit vast te stellen wijze gericht tot de deurwaarder die het beslag heeft gelegd, of tot de advocaat die voor de beslaglegger optreedt, zo deze in het exploit is vermeld.
2. De verklaring gaat zo veel mogelijk vergezeld van afschrift van tot staving dienende bescheiden.
3. De deurwaarder of advocaat die een verklaring heeft ontvangen, zendt binnen drie dagen afschrift daarvan aan de geëxecuteerde.

Artikel 477

1. De derde-beslagene die overeenkomstig artikel 476b verklaring heeft gedaan, is verplicht de volgens zijn verklaring verschuldigde geldsommen aan de deurwaarder te voldoen en de verschuldigde goederen of af te geven zaken tot zijn beschikking te stellen.
2. Verschuldigde geldsommen worden uitbetaald tot het bedrag waarvoor het beslag is gelegd, verminderd met de kosten van de in artikel 476b lid 2 bedoelde afschriften, en vermeerderd met de door de deurwaarder aan de derde-beslagene op te geven kosten

- van executie, die door de deurwaarder uit het betaalde worden voldaan. Verschuldigde goederen of af te geven zaken mogen onder de derde worden gelaten, totdat zij voor de verdere afwikkeling van de executie nodig blijken.
3. Is een door het beslag getroffen vordering of een verplichting tot afgifte van een door het beslag getroffen zaak er een onder tijdsbepaling of voorwaarde, dan kan slechts betaling of afgifte na het verschijnen van het aangewezen tijdstip of de vervulling van de voorwaarde worden gevorderd.
  4. De beslaglegger is bevoegd tot opzegging, indien de vordering niet opeisbaar is, maar door opzegging opeisbaar gemaakt kan worden. Hij is jegens de geëxecuteerde gehouden niet onnodig van deze bevoegdheid gebruik te maken.
  5. Hetgeen in handen van de deurwaarder is gesteld, wordt verder geëxecuteerd overeenkomstig de gewone regels die voor de executie daarvan gelden.

Artikel 477a

1. Indien de derde-beslagene in gebreke blijft verklaring te doen, wordt hij op vordering van de executant veroordeeld tot betaling van het bedrag waarvoor het beslag is gelegd, als ware hij daarvan zelf schuldenaar, onverminderd zijn verplichting tot vergoeding van de schade, zo daartoe gronden zijn. De derde-beslagene tegen wie deze vordering wordt ingesteld, wordt toegelaten alsnog een gerechtelijke verklaring te doen. De kosten die in dat geval nodeloos zijn veroorzaakt, worden voor zijn rekening gebracht.
2. Indien de derde-beslagene wel een verklaring heeft afgelegd, is de executant bevoegd deze geheel of ten dele te betwisten, dan wel aanvulling daarvan te eisen door de derde binnen twee maanden na zijn verklaring te doen oproepen tot het doen van gerechtelijke verklaring en tot betaling of afgifte van hetgeen volgens de vaststelling door de rechter aan de executant zal blijken toe te komen. Overschrijding van deze termijn doet deze bevoegdheid vervallen. De rechter kan op verlangen van de derde-beslagene, te uiten vóór alle weren, bepalen dat de executant, op straffe van niet-ontvankelijkheid, zekerheid moet stellen voor de proceskosten waarin hij jegens de derde-beslagene kan worden veroordeeld.
3. De executant of de advocaat van de executant, die een gerechtelijke verklaring ontvangt, zendt binnen drie dagen afschrift daarvan aan de geëxecuteerde.
4. Indien de derde-beslagene die overeenkomstig artikel 476b verklaring heeft gedaan, zijn in artikel 477 bedoelde verplichting tot betaling of afgifte niet nakomt, wordt hij op vordering van de executant veroordeeld tot nakoming van deze verplichting, alsmede tot de vervangende schadevergoeding die hij in geval van niet-nakoming daarvan verschuldigd zal zijn.

Artikel 477b

1. Betaling of afgifte door de derde-beslagene overeenkomstig zijn buitengerechtelijke verklaring of krachtens een veroordeling als bedoeld in artikel 477a, geldt als betaling of afgifte aan de geëxecuteerde.
2. Levering uit hoofde van de executorialle verkoop van een goed dat de derde aan de geëxecuteerde verschuldigd was en ter beschikking van de deurwaarder heeft gesteld,

geldt tevens als levering van dit goed door de derde aan de geëxecuteerde. Indien het niet gaat om een roerende zaak die geen registergoed is, of een recht aan toonder of order, dient de terbeschikkingstelling schriftelijk te zijn geschied.

3. De derde-beslagene en de geëxecuteerde worden overigens niet gebonden door hetgeen in een vonnis ingevolge artikel 477a omtrent hun onderlinge rechtsverhouding is beslist, tenzij de derde-beslagene de geëxecuteerde tijdig in het geding heeft geroepen.

Artikel 478

1. Indien onder de derde-beslagene ten laste van de geëxecuteerde ook andere beslagen zijn gelegd, en niet bij voorbaat vaststaat dat alle beslagleggers uit de door de derde-beslagene verschuldigde geldsommen zullen kunnen worden voldaan, int de deurwaarder die het oudste executoriale beslag heeft gelegd, voor de gezamenlijke beslagleggers hetgeen de derde-beslagene heeft te betalen of af te geven. Wordt de executie door de legger van dit beslag niet voortgezet, dan neemt de deurwaarder die het daaropvolgende executoriale beslag heeft gelegd, de inning over.
2. Een derde-beslagene die een betaling of afgifte heeft gedaan aan een deurwaarder die een van de andere executoriale beslagen heeft gelegd, is niettemin bevrijd. De deurwaarder die de gelden of goederen heeft ontvangen, draagt deze onverwijld af aan de deurwaarder die ze had behoren te ontvangen.
3. Ieder van de deurwaarders die beslag hebben gelegd, is verplicht de anderen zodra mogelijk van het door hen gelegde beslag op de hoogte te brengen. De derde is verplicht ieder van hen desgevraagd in te lichten omtrent andere beslagen, de namen en gekozen woonplaatsen van de andere beslagleggers en het beloop van hun vorderingen. Deze verplichtingen gelden ook voor en jegens degene op wiens last beslag is gelegd op de grondslag van het Wetboek van Strafvordering.
4. Ieder van de beslagleggers kan tussenkomen in een procedure als bedoeld in artikel 477a.

Artikel 479

1. Derdenbeslag onder de Staat of een openbaar lichaam is, onverminderd artikel 436, toegelaten, echter slechts op bepaalde in het exploit of, in geval van het beslag als bedoeld in artikel 479g, in de kennisgeving omschreven vorderingen of zaken.
2. Om redenen van openbaar belang kan de Staat of het openbaar lichaam in kort geding voor de kantonrechter onmiddellijke opheffing van het derdenbeslag vorderen.

Artikel 479a

1. Indien een schuldeiser voor een vordering verhaal zoekt op een schuldenaar die om niet of tegen een onevenredig lage vergoeding geregeld werkzaamheden of diensten voor een derde verricht, waarvan de aard en omvang zodanig zijn dat zij gewoonlijk slechts tegen betaling worden verricht, wordt ten behoeve van die schuldeiser aangenomen dat daarvoor een redelijke vergoeding verschuldigd is.
2. Bij de beoordeling van de vraag of het in lid 1 bedoelde geval zich voordoet, en, zo

ja, welke vergoeding als redelijk aangenomen moet worden, worden alle omstandigheden van het geval in aanmerking genomen, in het bijzonder de aard van de verrichte werkzaamheden of diensten, de betrekkingen van verwantschap of van andere aard tussen de schuldenaar en de derde en de financiële draagkracht van deze laatste.

AFDELING 2A

Executoriaal beslag onder derden in zaken betreffende levensonderhoud en uitkering voor de huishouding

Artikel 479b

Het beslag tot verhaal van een uitkering tot levensonderhoud, verschuldigd krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek of bij wijze van voorlopige voorziening in verband met een scheidingsgeding, daaronder begrepen het verschuldigde voor verzorging en opvoeding van een minderjarige, alsmede het beslag tot verhaal van een uitkering, verschuldigd krachtens artikel 84 lid 2 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek door een echtgenoot, worden, indien de beslagen gelegd worden op loon of andere periodieke uitkeringen die de geëxecuteerde van een derde te vorderen heeft, gelegd en vervolgd op de wijze en met de gevolgen in de afdeling 2 bepaald, voorzover daarvan in deze afdeling niet is afgeweken.

Artikel 479c

De wettelijke bepalingen krachtens welke schuldeisers niet of alleen binnen de daarin aangegeven grenzen of op de daarin bepaalde wijze ten aanzien van loon en andere periodieke uitkeringen rechten kunnen doen gelden, zijn ten deze niet van toepassing.

Artikel 479d

De geëxecuteerde kan te allen tijde overeenkomstig artikel 438 verzet instellen op grond dat de beslissing over de uitkering inmiddels is gewijzigd of ingetrokken, of dat het recht op uitkering niet langer bestaat.

Artikel 479e

1. Vanaf de dag van het beslag is de derde-beslagene verplicht om, zolang de executant dit verlangt, naar gelang hij loon of andere periodieke uitkeringen aan de geëxecuteerde verschuldigd is, het door de executant aangegeven achterstallig bedrag en de termijnen van de uitkering tot verhaal waarvan het beslag is gelegd, aan de executant te betalen, tenzij onder hem beslag gelegd wordt wegens vorderingen van hogere of gelijke rang.
2. Verzet tegen het beslag door de geëxecuteerde schorst de verplichting tot betaling, behoudens de bevoegdheid van de kantonrechter de voorlopige voortzetting van de betaling te bevelen.
3. De derde die meer aan de executant heeft betaald dan waarop deze recht heeft, is

jegens de geëxecuteerde bevrijd, voorzover dat voortvloeit uit artikel 34 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 479f

De executant vervolgt de derde-beslagene die in gebreke blijft aan zijn verplichting ingevolge artikel 479e te voldoen, op de gewone wijze.

Artikel 479g

1. Indien het Bureau voor Familierechtelijke Zaken executant is, kan het dit beslag leggen hetzij op de gewone wijze, hetzij door van de beschikking in afschrift mededeling te doen aan de derde-beslagene. In het laatste geval zendt deze die schriftelijke kennisgeving, voor "gezien" getekend, aan het Bureau voor Familierechtelijke Zaken terug. Eerst door deze terugzending is het beslag voltooid.
2. Het Bureau voor Familierechtelijke Zaken kan beslag leggen op de dag, volgende op die waarop de uitkering moet geschieden, zonder voorafgaande betekening of bevel tot betaling en zonder overlegging van een verklaring van de griffier, als bedoeld in artikel 432.
3. Toezending door de executant van een afschrift van de kennisgeving bij aangetekende brief aan de geëxecuteerde binnen een week na de dag waarop die kennisgeving, voor "gezien" getekend, door de executant van de derde-beslagene is terugontvangen, geldt als de betekening, voorgeschreven in artikel 475i.

AFDELING 2B

Executoriaal beslag onder de schuldeiser zelf

Artikel 479h

Een schuldeiser kan ook beslag leggen op de vorderingen die zijn schuldenaar op hem heeft of uit een ten tijde van het beslag reeds bestaande rechtsverhouding rechtstreeks zal verkrijgen, alsook op de aan zijn schuldenaar toebehorende roerende zaken die hij voor deze onder zich heeft, en die geen registergoederen zijn.

Artikel 479i

1. Het beslag wordt gelegd bij een exploit van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
  - a. de voornamen, naam en woonplaats van de executant en de naam, en zonodig de voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
  - b. een gespecificeerde opgave en omschrijving van de vorderingen en zaken waarop het beslag wordt gelegd;
  - c. een vermelding van de titel waarvan de tenuitvoerlegging plaatsvindt, en een opgave van hetgeen de geëxecuteerde krachtens deze titel aan de executant verschuldigd is;
  - d. een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder.

2. Artikel 475a leden 1 en 2 en artikel 475h zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 479j

1. Twee weken na het leggen van het beslag is de executant bevoegd de door hem aan de geëxecuteerde verschuldigde goederen of af te geven zaken over te geven aan de deurwaarder, ter executie volgens de gewone regels voor zodanige goederen of zaken voorgeschreven.
2. Door de executoriale verkoop wordt de executant bevrijd van zijn verplichting tot levering van de goederen of afgifte van de zaken aan de geëxecuteerde.

Artikel 479k

Indien andere schuldeisers ten laste van de schuldenaar beslag op de vordering of de zaak hebben gelegd, is artikel 478 van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 2C

Executoriaal beslag op de rechten uit een sommenverzekering

§ 1. Algemene bepalingen

Artikel 479ka

1. Ten laste van degene die als begunstigde derde tot het ontvangen van een uitkering uit een sommenverzekering is aangewezen kan beslag worden gelegd onder de verzekeraar, indien:
  - a. de aanwijzing is aanvaard of aanvaard kan worden;
  - b. de aanwijzing onherroepelijk is volgens artikel 968, onderdelen b tot en met d, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de begunstigde derde zijn aanwijzing niet heeft afgewezen.
2. De begunstigde derde wordt in het geval, bedoeld in het eerste lid onderdeel b, geacht zijn aanwijzing te hebben aanvaard voor zover de executie strekt. Heeft de aanwijzing betrekking op een uitkering uit een levensverzekering, dan blijft de eerste volzin buiten toepassing zolang de begunstiging ingevolge de eerste volzin van artikel 479r, eerste lid, nog kan worden gewijzigd.

Artikel 479kb

1. Onder de verzekeringnemer of een begunstigde kan geen beslag worden gelegd op enig uit de verzekering voortvloeiend recht, tenzij hun rechten aan toonder of order zijn gesteld.
2. Zijn de rechten van de verzekeringnemer of de begunstigde aan toonder of order gesteld, dan kunnen deze rechten niet krachtens artikel 474a worden verkocht, doch dient de executie te worden voortgezet door beslag onder de verzekeraar overeenkomstig afdeling 2.

Artikel 479kc

1. Aan degene die ten laste van de verzekeringnemer beslag onder de verzekeraar heeft gelegd, kan een rechtshandeling, na de beslaglegging door of met medewerking van de verzekeringnemer met betrekking tot de verzekering verricht, niet worden tegengeworpen.
2. Aan degene die ten laste van de onherroepelijk aangewezen begunstigde beslag onder de verzekeraar heeft gelegd, kan een rechtshandeling, na de beslaglegging door of met medewerking van de begunstigde met betrekking tot de verzekering verricht, niet worden tegengeworpen.

§ 2. Beslag ten laste van de verzekeringnemer op diens rechten uit een levensverzekering

Artikel 479l

Het beslag op de rechten die voor de geëxecuteerde als verzekeringnemer voortvloeien uit een overeenkomst van levensverzekering, wordt uitsluitend gelegd en vervolgd op de wijze zoals in afdeling 2 voor de in artikel 475 bedoelde goederen is bepaald, voor zover daarvan in deze afdeling niet wordt afgeweken.

Artikel 479m

1. Nadat de verzekeraar verklaring heeft gedaan als bedoeld in artikel 476a, kan de executant de levensverzekering doen afkopen, tenzij de verzekeringnemer de bevoegdheid mist de verzekering te doen afkopen, en zulks niet het gevolg is van een beperking of uitsluiting als bedoeld in artikel 986, vierde lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens kan de executant de begunstiging wijzigen ten behoeve van de geëxecuteerde, voor zover deze niet reeds onherroepelijk was toen het beslag gelegd werd.
2. Ondanks het beslag kan de geëxecuteerde een uit de overeenkomst of de wet voortvloeiend recht tot belening van de levensverzekering uitoefenen ter voldoening, voor zover mogelijk, van hetgeen aan de executant verschuldigd is.
3. Het door de verzekeraar ingevolge afkoop, belening of uitkering van de levensverzekering aan de geëxecuteerde of diens rechtverkrijgenden verschuldigde bedrag, valt onder het beslag.

Artikel 479n

1. De executant is verplicht bij deurwaardersexploot aan de geëxecuteerde mededeling te doen welke van de in artikel 479m, eerste lid, bedoelde rechten hij wil uitoefenen. Het exploot houdt op straffe van nietigheid de vermelding in van de mogelijkheid als bedoeld in artikel 479p tot het vorderen van een verbod van de afkoop van de verzekering of de wijziging van de begunstiging, alsmede van de daarvoor gestelde termijn. Hij doet een afschrift van het exploot toekomen aan de verzekeraar.
2. Indien de executant de levensverzekering wil doen afkopen, houdt het exploot op straffe van nietigheid de vermelding in dat de geëxecuteerde binnen twee weken na de

dag waarop het exploit is uitgebracht aan de executant en de verzekeraar bij aangetekende brief mededeling kan doen dat hij de levensverzekering overeenkomstig artikel 479m, tweede lid, wil belenen.

3. De executant kan de bevoegdheden als bedoeld in artikel 479m, eerste lid, uitoefenen zodra twee weken zijn verstreken na de dag waarop het exploit bedoeld in het eerste lid is uitgebracht. Heeft de geëxecuteerde een mededeling gedaan als bedoeld in het tweede lid, dan kan de executant de levensverzekering evenwel eerst doen afkopen zodra vier weken na die mededeling zijn verstreken en de belening niet heeft plaatsgevonden.

Artikel 479o

1. Indien de executant de levensverzekering heeft doen afkopen of de geëxecuteerde deze overeenkomstig artikel 479m, tweede lid, heeft beleend, vervalt het beslag met betrekking tot die verzekering zodra de verzekeraar het uit die afkoop of die belening verschuldigde bedrag aan de deurwaarder heeft voldaan.
2. Indien de executant met betrekking tot een levensverzekering de begunstiging heeft gewijzigd, vervalt die wijziging door de beëindiging van het beslag op die verzekering.

Artikel 479p

1. Indien de geëxecuteerde of een begunstigde door een afkoop van de levensverzekering of een wijziging van de begunstiging onredelijk zou worden benadeeld, verbiedt de rechter in eerste aanleg in kort geding op diens vordering geheel of ten dele die afkoop of wijziging. De in de vorige volzin bedoelde vordering kan slechts worden ingesteld tot twee weken na de dag waarop het exploit bedoeld in artikel 479n, eerste lid, is uitgebracht. De in de eerste volzin bedoelde vordering kan in de gevallen, bedoeld in artikel 479r, tweede lid, eerste volzin, en derde lid, worden ingesteld tot twee weken na de dag waarop het exploit, bedoeld in artikel 479r, tweede lid, onderscheidenlijk derde lid, is uitgebracht.
2. Zolang op een vordering als bedoeld in het eerste lid niet is beslist, kan de executant de levensverzekering niet doen afkopen of de begunstiging wijzigen. Bij de beslissing op een vordering tot het verbieden van de afkoop van de verzekering kan de rechter, ook ambtshalve, de geëxecuteerde een nadere termijn van ten hoogste vier weken toestaan voor het belenen van de verzekering.

Artikel 479q

Indien met betrekking tot een levensverzekering door verschillende schuldeisers beslag is gelegd, geschiedt de voortzetting van de executie door degene die het oudste executoriaal beslag heeft gelegd. Wordt de executie door de legger van dit beslag niet voortgezet, dan neemt degene die het daaropvolgende beslag heeft gelegd, de executie over.

Artikel 479r

1. Indien de begunstiging na de beslaglegging onherroepelijk wordt, kan deze onherroepelijkheid niet aan de executant worden tegengeworpen. De verzekeraar is verplicht een uitkering, waarop de begunstiging betrekking heeft, onder zich te houden. Voor zover vaststaat dat de begunstiging niet zal worden gewijzigd, blijven de eerste en de tweede volzin buiten toepassing.
2. Eindigt het verzekerde risico door het overlijden van de verzekeringnemer binnen twee weken na de dag waarop het in artikel 479n, eerste lid, bedoelde exploit is uitgebracht, dan kan de executant niet tot wijziging van de begunstiging overgaan tot twee weken nadat hij de begunstigde bij deurwaardersexploit van zijn voornemen tot wijziging van de begunstiging op de hoogte heeft gesteld. Hij doet een afschrift van het exploit toekomen aan de verzekeraar. De verzekeraar is verplicht aan de executant de nodige gegevens te verschaffen om de begunstigde te kunnen bereiken. Artikel 479n, eerste lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing. De eerste volzin mist toepassing wanneer de begunstigde reeds een vordering als bedoeld in artikel 479p, eerste lid, heeft ingesteld.
3. Heeft de executant nog niet overeenkomstig artikel 479n, eerste lid, of overeenkomstig het tweede lid aan de geëxecuteerde, onderscheidenlijk de begunstigde, mededeling gedaan van zijn voornemen tot wijziging van de begunstiging, dan vervalt de mogelijkheid om de begunstiging te wijzigen, indien de executant de begunstigde niet binnen een door hem aan de executant gestelde termijn van ten minste vier weken bij deurwaardersexploit van zijn voornemen tot wijziging op de hoogte heeft gesteld.

AFDELING 3

De verdeling van de opbrengst van de executie

Artikel 480

1. Indien er geen andere schuldeiser is die op de goederen of de opbrengst van de executie beslag heeft gelegd, en evenmin een beperkt gerechtigde bekend is wiens recht door de executie is vervallen, keert de deurwaarder de netto-opbrengst aan de executant tot het beloop van diens vordering uit. Een eventueel overschot wordt aan de geëxecuteerde afgedragen.
2. Indien er wel schuldeisers of beperkt gerechtigden als bedoeld in lid 1, zijn, stort de deurwaarder de netto-opbrengst onverwijld bij een bewaarder als bedoeld in artikel 445. Indien de voormelde schuldeisers en beperkt gerechtigden, alsmede de geëxecuteerde en de executant, tot overeenstemming omtrent de verdeling van de netto-opbrengst komen, keert de deurwaarder, of in zijn opdracht de bewaarder, aan ieder het hem toekomende uit.

Artikel 481

1. Is na de inning van de opbrengst van de executie geen overeenstemming als bedoeld in artikel 480 lid 2 totstandgekomen, dan kan de meest gerede partij aan de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de executie in hoofdzaak heeft plaatsgehad, de benoeming van een rechter-commissaris verzoeken, ten overstaan van wie de verdeling zal plaatsvinden.

2. Bij het verzoekschrift is gevoegd een staat van alle in artikel 480 bedoelde belanghebbenden met vermelding van hun woonplaatsen, op te maken door de deurwaarder.
3. Tegen een benoeming krachtens lid 1 staat geen hogere voorziening open.

Artikel 482

1. De griffier doet onverwijld aan de voormelde belanghebbenden bij gewone brief mededeling van de benoeming van de rechter-commissaris, met vermelding van de termijn waarbinnen de in lid 2 bedoelde aanmelding van de vorderingen moet plaatsvinden.
2. De tot voormelde belanghebbenden behorende schuldeisers, onder wie begrepen de voormelde beperkt gerechtigden, dienen binnen twee weken na de mededeling hun vorderingen schriftelijk, zo veel mogelijk met overlegging van bewijsstukken, bij de rechter-commissaris aan te melden teneinde overeenkomstig de door hen daarbij aan te geven rang te worden gerangschikt.

Artikel 483

Na verloop van de twee weken maakt de rechter-commissaris naar aanleiding van de overgelegde stukken een staat van verdeling op.

Artikel 483a

Vorderingen onder een ontbindende voorwaarde worden in de rangschikking begrepen voor het gehele bedrag, onverminderd de werking van de voorwaarde wanneer zij vervuld wordt.

Artikel 483b

Vorderingen onder een opschortende voorwaarde worden in de rangschikking begrepen, hetzij voor hun waarde ten tijde van het opmaken van de staat van verdeling, hetzij, op verlangen van een van de schuldeisers of de geëxecuteerde, voorwaardelijk voor het gehele bedrag.

Artikel 483c

1. Niet opeisbare vorderingen en vorderingen die recht geven op periodieke uitkeringen, worden in de rangschikking begrepen voor hun waarde ten tijde van het opmaken van de staat van verdeling.
2. Bij de berekening wordt uitsluitend gelet op het tijdstip en de wijze van aflossing, het kansgenot, waar dit bestaat, en, indien de vordering rentedragend is, op de bedongen rentevoet.

Artikel 483d

Vorderingen waarvan de waarde onbepaald of onzeker is of niet in het in Suriname uitgegeven geld is uitgedrukt, worden in de rangschikking begrepen voor hun geschatte waarde in in Suriname uitgegeven geld ten tijde van het opmaken van de staat van verdeling.

Artikel 483e

Indien een pand- of hypotheekrecht strekt tot zekerheid van vorderingen die de pand- of hypotheekhouder uit hoofde van een bestaande rechtsverhouding zal verkrijgen, kunnen deze in de rangregeling worden begrepen, hetzij voor het gehele op het tijdstip van het opmaken van de staat reeds verschuldigde bedrag, hetzij, op verlangen van de pand- of hypotheekhouder, voorwaardelijk voor het gehele bedrag waarvoor het pand- of hypotheekrecht tot zekerheid strekt.

Artikel 483f

Vorderingen die betwist worden, kunnen door de rechter-commissaris voorwaardelijk worden opgenomen tot een door hem te bepalen bedrag. Indien de voorrang betwist wordt, kan deze door de rechter-commissaris voorwaardelijk worden erkend.

Artikel 484

1. De staat wordt door de rechter-commissaris ter griffie neergelegd. Van deze neerlegging wordt onverwijld door de griffier aan alle bovengenoemde belanghebbenden bij gewone brief kennis gegeven, met vermelding van dag en uur waarop alle partijen zich bij de rechter-commissaris kunnen vervoegen tot het voorstellen van hun tegenspraak.
2. Indien de geëxecuteerde niet tevens de schuldenaar is, geschiedt de kennisgeving mede aan deze laatste.

Artikel 485

1. Indien er geen tegenspraak gedaan wordt, sluit de rechter-commissaris zijn proces-verbaal en gelast bij bevelschrift de houder van de netto-opbrengst daaruit de nog niet eerder voldane kosten te voldoen en aan de schuldeisers en de geëxecuteerde uit te betalen hetgeen hun, volgens de staat, toekomt. Het bedrag waarvoor een vordering of een daaraan verbonden voorrang voorwaardelijk is opgenomen of erkend, wordt gereserveerd tot de vordering of de voorrang vaststaat.
2. De bevelschriften worden in executoriale vorm uitgegeven.

Artikel 485a

1. De tegenspraak wordt gericht tot de rechter-commissaris en op diens proces-verbaal aangetekend.
2. Heeft een schuldeiser als bedoeld in artikel 482 lid 2 de daar bedoelde termijn niet in acht genomen of niet op de in artikel 484 bedoelde dag tegenspraak gedaan, dan kan

hij slechts in zijn tegenspraak worden ontvangen, indien hij daarbij een redelijk belang heeft en hij de daardoor veroorzaakte kosten en schade voor zijn rekening neemt en deze tot een door de rechter-commissaris voorlopig te begroten bedrag onverwijld stort bij de bewaarder van de opbrengst.

Artikel 486

1. In geval van tegenspraak verwijst de rechter-commissaris de partijen, zo hij ze niet kan verenigen, en voorzover het geschil niet reeds aanhangig is, naar een door hem te bepalen terechtzitting van de kantonrechter, zonder dat daartoe een oproeping is vereist.
2. De gemachtigden die voor partijen optreden, verklaren dit bij het uitroepen ter terechtzitting.
3. Verschijnt de schuldeiser wiens vordering is tegengesproken, op de bepaalde terechtzitting niet, dan wordt hij geacht de aanmelding van zijn vordering te hebben ingetrokken; verschijnt degene die de tegenspraak doet, niet, dan wordt hij geacht zijn tegenspraak te hebben laten varen.
4. Belanghebbenden die geen tegenspraak hebben gedaan, kunnen in het geding niet tussenkomen of zich voegen.

Artikel 489

Nadat op het geschil bij in kracht van gewijsde gegane uitspraak is beslist of het geschil krachtens artikel 486 lid 3 is geëindigd, legt de meest gerede partij de uitspraak of een uittreksel uit het audiëntieblad waaruit van het niet verschijnen blijkt, aan de rechter-commissaris over. Deze sluit zijn proces-verbaal en beveelt de uitgifte van bevelschriften tot betaling overeenkomstig artikel 485.

Artikel 490

Na het sluiten van het proces-verbaal van verdeling kan geen tegenspraak meer worden gedaan, hebben de belanghebbenden onderling geen recht meer op rente over hetgeen aan hen is toegedeeld en kan geen beslag op de opbrengst van de executie meer worden gelegd.

Artikel 490a

Het bedrag, uitgetrokken voor een voorwaardelijk opgenomen vordering of een voorwaardelijk erkende voorrang, wordt, zodra blijkt dat de schuldeiser niets of minder te vorderen heeft dan wel geen of een lagere voorrang heeft, overeenkomstig de opgemaakte staat onder de schuldeisers verdeeld.

Artikel 490b

1. Indien een pandhouder krachtens zijn pandrecht heeft geëxecuteerd en er beperkt gerechtigden of beslagleggers zijn als bedoeld in artikel 253 lid 1, derde volzin, van

- Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, wordt het daar bedoelde overschot dat van de netto-opbrengst na afhouding van het aan de pandhouder krachtens zijn rang toekomende is overgebleven, aan hen uitgekeerd overeenkomstig hetgeen zij en de pandgever omtrent de verdeling daarvan zijn overeengekomen.
2. Is op het tijdstip dat de pandhouder tot uitkering kan overgaan, nog geen overeenstemming omtrent de verdeling bereikt, dan stort de pandhouder de opbrengst tot ten minste het bedrag van het overschot onverwijld bij een bewaarder, met overeenkomstige toepassing van artikel 445, en kan de meest gerede partij, onder wie de pandhouder zelf, een rangregeling verzoeken overeenkomstig de voorgaande artikelen van deze afdeling. Indien de pandhouder zelf aan de vereisten van artikel 445 voldoet, kan hij zichzelf als bewaarder aanwijzen.
  3. De rangregeling betreft het overeenkomstig lid 2 in bewaring gegeven bedrag, mits de pandhouder binnen de in artikel 482 bedoelde termijn aan de rechter-commissaris de stukken ter hand stelt waaruit van de verantwoording van het gestorte bedrag blijkt, en binnen de in artikel 484 bedoelde termijn geen tegenspraak ter zake van het door de pandhouder afgehouden bedrag wordt gedaan.
  4. Blijkt na tegenspraak de pandhouder volgens de definitief geworden staat teveel van de netto-opbrengst te hebben afgehouden, dan gelast de rechter-commissaris, desverlangd, bij een in executoriale vorm afgegeven bevelschrift dat door ieder bij genoemde staat batig gerangschikte kan worden geëxecuteerd, de pandhouder het tekort tegen kwijting aan de in lid 2 bedoelde bewaarder uit te keren.
  5. Heeft de pandhouder overeenkomstig artikel 482 rangschikking van zijn vordering gevorderd of blijkt hij na tegenspraak teveel te hebben afgehouden, dan draagt hij in de kosten van de rangregeling bij. In andere gevallen worden de kosten van de in de rangregeling betrokken pandhouder hem vergoed door degenen die zijn verantwoording betwist hebben. Desverlangd geeft de rechter-commissaris een desbetreffend bevelschrift in executoriale vorm uit.
  6. Indien belanghebbenden vóór de totstandkoming van een rangregeling alsnog over de verdeling overeenstemming bereiken en daarvan uit een onderhandse of authentieke akte doen blijken, keert de bewaarder ieder het hem volgens deze akte toekomende uit.

Artikel 490c

1. Een executant die betaling heeft ontvangen, is verplicht, desverlangd, aan hem wiens goed is verkocht, en aan de schuldenaar binnen één maand na de betaling rekening en verantwoording te doen.
2. Een schuldeiser die in de rangregeling is begrepen, kan binnen een maand na de sluiting daarvan een gelijke rekening en verantwoording vragen, indien hij daarbij een rechtstreeks belang heeft.

Artikel 490d

Beschikkingen van de rechter-commissaris krachtens deze afdeling zijn niet vatbaar voor hoger beroep.

AFDELING 4

Executie tot afgifte van roerende zaken die geen registergoederen zijn

Artikel 491

1. De executie tot afgifte van een roerende zaak die geen registergoed is, vangt aan met een bevel als bedoeld in artikel 439, welk artikel van overeenkomstige toepassing is, behoudens dat de in lid 1 van dat artikel bedoelde termijn niet hoeft te worden in acht genomen ter zake van de executie van vonnissen en beschikkingen die uitvoerbaar bij voorraad zijn verklaard.
2. De executie geschiedt doordat de deurwaarder de zaak onder zich neemt en afgeeft aan degene die haar krachtens de executoriale titel moet ontvangen. Hij maakt van een en ander onverwijld proces-verbaal op.
3. De artikelen 440 en 443 tot en met 444b zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor de toepassing van artikel 444b de waarde van de zaak in de plaats treedt van het bedrag van de vordering waarvoor beslag is gelegd.

Artikel 492

1. Ter inleiding van de toepassing van artikel 491 kan de deurwaarder op de zaak beslag tot verkrijging van afgifte leggen. De in artikel 439 lid 1 bedoelde termijn hoeft daarbij niet in acht te worden genomen.
2. Indien de deurwaarder bevindt dat de zaak reeds in beslag is genomen, is artikel 491 niet van toepassing, maar kan de deurwaarder daarop overeenkomstig lid 1 eveneens beslag leggen. Hij is verplicht dit beslag onverwijld te betekenen aan de deurwaarder die het reeds liggende beslag heeft gelegd.
3. De artikelen 440, 443 tot en met 446, 451, 453a en 455 zijn van overeenkomstige toepassing, met inachtneming van de volgende bepalingen van deze afdeling. Voor de toepassing van artikel 444b treedt de waarde van de in beslag te nemen zaak in de plaats van het bedrag van de vordering waarvoor het beslag is gelegd. De artikelen 445 en 446 worden niet toegepast, zolang de zaak zich reeds in gerechtelijke bewaring bevindt. Artikel 455 is alleen van toepassing voorzover het recht op afgifte mede de daar bedoelde baten betreft.
4. Indien geen ander beslag daaraan in de weg staat, kan de deurwaarder alsnog artikel 491 toepassen. Het door hem gelegde beslag eindigt daardoor.

Artikel 493

Betreft het recht op afgifte een of meer naar de soort bepaalde zaken, dan neemt de deurwaarder een aan dat recht beantwoordende hoeveelheid zaken van die soort onder zich of in beslag, uit te kiezen door de deurwaarder, tenzij de geëxecuteerde tijdig van een hem toekomende bevoegdheid tot kiezen gebruik maakt.

Artikel 494

1. Betreft het recht op afgifte te velde staande vruchten en beplantingen van een

- onroerende zaak, dan kan uit dien hoofde beslag worden gelegd op de zaak of het zakelijk recht van degene jegens wie dit recht bestaat, zulks overeenkomstig de bepalingen betreffende beslag op onroerende zaken, maar met vermelding in het proces-verbaal dat het beslag slechts ten aanzien van die vruchten of beplantingen zijn werking heeft.
2. Het beslag komt op de vruchten of beplantingen te rusten, zodra deze zijn afgescheiden. Zodra alle vruchten of beplantingen waarop het beslag betrekking heeft zijn afgescheiden, vervalt het beslag op de zaak of het zakelijk recht.
  3. Artikel 451 is, mede ter zake van de inoogsting, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 495

1. Betreft het recht op afgifte een orderpapier, dan is artikel 474a lid 2 van overeenkomstige toepassing.
2. Betreft het recht op afgifte een toonder- of orderpapier en is aan het daaruit voortvloeiende recht stemrecht verbonden, dan is artikel 474ba van overeenkomstige toepassing, tenzij het stemrecht blijkens de executoriale titel aan de executant toekomt.

Artikel 496

1. Betreft het een executie tot afgifte op vordering van een pandhouder als bedoeld in artikel 237 lid 3 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, dan geeft de deurwaarder de zaak af aan de pandhouder of derde in wiens macht de zaak moet worden gebracht.
2. Is het pandrecht uit hoofde waarvan de afgifte geëist wordt, niet bij een authentieke akte gevestigd, dan kan de deurwaarder de zaak slechts onder zich nemen of in beslag nemen met verlof van de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de zaak zich bevindt. Het verlof wordt verzocht bij een verzoekschrift waarbij de pandakte wordt overgelegd. De kantonrechter beslist na summier onderzoek. Het verlof en het verzoekschrift worden, met het in artikel 491 lid 2 bedoelde proces-verbaal, aan de pandgever betekend. Tegen het verlof staat geen hogere voorziening open.
3. Is op de zaak reeds beslag gelegd, dan kan de deurwaarder haar met handhaving van het beslag niettemin onder zich nemen, mits de pandhouder tevens overeenkomstig artikel 461a de executie van de beslaglegger overneemt. Hij betekent de in de vierde volzin van lid 2 bedoelde stukken onverwijld mede aan de deurwaarder die het beslag heeft gelegd.

Artikel 497

1. Bij samenloop van een beslag tot verkrijging van afgifte met een ander beslag, al of niet van dezelfde aard, kan de meest gereede partij zich overeenkomstig artikel 438 tot de rechter wenden.
2. Wordt op een zaak zowel beslag tot verkrijging van afgifte gelegd als tot verhaal van een geldvordering, dan geldt het beslag tot verkrijging van afgifte, zo nodig, tevens als een als tweede gelegd executoriaal beslag tot verhaal van de vordering tot vervangende schadevergoeding wegens uitblijven van de afgifte.

3. Een beslag tot verhaal van een vordering tot vervangende schadevergoeding wegens het uitblijven van afgifte van een zaak kan niet tegen de legger van een beslag tot verkrijging van afgifte van die zaak worden ingeroepen, indien deze andere goederen van de beslagene aanwijst die voor deze vordering voldoende verhaal bieden.

Artikel 498

Zolang de afgifte nog niet heeft plaatsgevonden, kan ieder wiens recht op de zaak de executant moet eerbiedigen, zich tegen de afgifte verzetten.

Artikel 499

Bevindt de zaak zich onder een derde die tegen de afgifte geen bezwaar maakt of zich niet te goeder trouw tegen een vordering tot afgifte aan de geëxecuteerde zou kunnen verzetten, dan geschiedt de executie overeenkomstig de voorgaande artikelen van deze afdeling. De afgifte aan de executant geldt mede als afgifte van de derde aan de geëxecuteerde.

Artikel 500

Tot afgifte van een zaak die zich onder een derde bevindt, kan ook derdenbeslag gelegd worden. De artikelen 475 tot en met 479 zijn van overeenkomstige toepassing. Het exploit van beslaglegging houdt in om de afgifte van welke zaak of zaken het gaat. De verklaring van de derde, bedoeld in artikel 476a, betreft uitsluitend deze zaak of zaken.

TITEL 3

De gerechtelijke tenuitvoerlegging op onroerende zaken

AFDELING 1

Executoriaal beslag op onroerende zaken

Artikel 502

1. Het beslag op onroerende zaken moet worden voorafgegaan door een exploit van een deurwaarder, houdende bevel om binnen twee dagen aan de executoriale titel te voldoen. Eerst na verloop van die termijn kan het beslag worden gelegd. Indien daartoe gronden zijn, kan de kantonrechter, ook op mondeling verzoek van de deurwaarder, die termijn inkorten.
2. Het bevel maakt melding van de titel uit kracht waarvan de vervolging plaats heeft, en drukt uit dat bij gebreke van betaling zal worden overgegaan tot executoriale maatregelen tegen de onroerende zaken van de geëxecuteerde, zulks op straffe van nietigheid van het exploit.
3. Indien bij het betekenen van de executoriale titel tevens het voorgeschreven bevel is gedaan, wordt geen afzonderlijk bevel vereist.
4. Bij het bevel of de betekening moet de executant tot het einde van de executie woonplaats kiezen ten kantore van de deurwaarder, zulks op straffe van nietigheid

van het exploit. Tevens kan woonplaats worden gekozen in Suriname ten kantore van een advocaat.

Artikel 503

Indien de schuldeiser een jaar na het bevel heeft laten verlopen, zal hij gehouden zijn het bevel te vernieuwen.

Artikel 504

1. Het beslag geschiedt bij een proces-verbaal van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
  - a. de vermelding van de voornamen, naam en woonplaats van de executant en de naam, en zonodig de voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
  - b. de vermelding van de titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
  - c. de aard van de in beslag genomen onroerende zaken, hun perceelsidentificatie, en, indien zij buiten de bebouwde kom zijn gelegen, zoveel mogelijk de grootte;
  - d. indien het beslag wordt gelegd buiten het rechtsgebied waarin overeenkomstig artikel 502 lid 4 woonplaats is gekozen, een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder die het beslag legt.
2. In het proces-verbaal kan tevens een notaris worden aangewezen ten overstaan van wie de verkoop zal geschieden. In dat geval wordt in plaats van bij de deurwaarder, woonplaats bij de notaris gekozen.

Artikel 504a

1. Het beslag kan slechts worden gelegd voor een vordering waarvan het geldelijk beloop bepaalbaar is.
2. Zolang de vordering niet is vereffend, kan niet tot executoriale verkoop worden overgegaan.

Artikel 505

1. Het proces-verbaal van inbeslagneming wordt in de in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde openbare registers ingeschreven. Een afschrift van het proces-verbaal wordt op straffe van nietigheid van het beslag niet later dan drie dagen na de inschrijving aan de geëxecuteerde betekend.
2. Een vervreemding, bezwaring, onderbewindstelling of verhuring, totstandgekomen na de inschrijving van het proces-verbaal, kan niet tegen de beslaglegger worden ingeroepen.
3. Indien de akte betreffende de vervreemding of bezwaring vóór de inschrijving van het beslag reeds was verleden, kan de vervreemding of bezwaring nog tegen de beslaglegger worden ingeroepen, mits de inschrijving van deze akte uiterlijk geschiedt de eerste dag waarop het kantoor van de bewaarder van de openbare registers na de dag van de inschrijving van het beslag voor het publiek is opengesteld.

Artikel 506

1. De geëxecuteerde is verplicht de in beslag genomen zaken in goede staat te houden.
2. De kantonrechter kan op verzoek van een beslaglegger een gerechtelijke bewaarder van de zaak aanstellen.
3. Tegen een aanstelling staat geen hogere voorziening open.

Artikel 507

1. Vruchten en beplantingen die ten tijde van de inschrijving zich nog op of in de zaak bevinden of te velde staan en vóór de verkoop worden geoogst, vallen mede onder het beslag, tenzij daarop rechten of beslagen van derden rusten, daaronder begrepen het pandrecht, bedoeld in artikel 237 lid 4 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
2. Artikel 451 is, mede ter zake van de inoogsting, van toepassing.
3. Na de betekening van het ingeschreven beslag aan de huurder valt de aan de geëxecuteerde nog verschuldigde huur onder het beslag en moet zij worden betaald aan de notaris ten overstaan van wie de executie zal plaatsvinden, mits dit bij de betekening uitdrukkelijk aan de huurder, met opgave van de plaats van betaling, wordt meegedeeld en behoudens de rechten van derden, die de executant moet eerbiedigen. Hetgeen aan de notaris wordt betaald, wordt gerekend tot de in artikel 551 bedoelde opbrengst van de zaak. De artikelen 475i, 476 en 478 zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Lid 3 is van overeenkomstige toepassing op hetgeen aan de geëxecuteerde verschuldigd is als canon uit hoofde van een erfpacht, als solarium uit hoofde van een opstalrecht of als retributie uit hoofde van een erfdienstbaarheid, of als tegenprestatie ter zake van een kwalitatieve verplichting als bedoeld in artikel 252 lid 4 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 507a

1. Eveneens vallen onder het beslag vorderingen tot vergoeding die na de inschrijving in de plaats van de zaak zijn getreden, daaronder begrepen vorderingen ter zake van waardevermindering van de zaak.
2. Zij moeten met overeenkomstige toepassing van artikel 507 lid 3 aan de notaris worden voldaan, behoudens de rechten van derden, die de executant moet eerbiedigen.

Artikel 508

Rusten op de in beslag genomen zaak een of meer hypotheken, dan doet de beslaglegger het door hem gelegde beslag uiterlijk binnen vier dagen na de inschrijving in de desbetreffende openbare registers aan de hypotheekhouders betekenen; de betekening mag geschieden aan de door deze overeenkomstig artikel 260 lid 1, derde volzin, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek gekozen woonplaats.

Artikel 509

1. Indien een hypotheekhouder die uit hoofde van zijn recht bevoegd is tot executoriale verkoop, de executie wil overnemen en dit binnen twee weken nadat het beslag aan hem is betekend, aanzegt aan de executant met inachtneming van artikel 544 lid 2, geschiedt de executie verder door de hypotheekhouder en zijn de desbetreffende bepalingen van toepassing.
2. Zijn er meer hypotheekhouders, dan komt deze bevoegdheid toe aan de hoogst gerangschikte hypotheekhouder die de in lid 1 bedoelde aanzegging heeft gedaan.
3. Wordt niet binnen twee weken een aanzegging gedaan, dan is de beslaglegger bevoegd de executie voort te zetten.

Artikel 513

1. Indien meer schuldeisers op dezelfde zaak beslag hebben gelegd, vindt de executie plaats op de vervolging van degene die het eerst overeenkomstig artikel 505 lid 1 het proces-verbaal van beslag heeft doen inschrijven.
2. De kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de zaak geheel of grotendeels is gelegen, kan op verzoek van een schuldeiser wiens proces-verbaal later is ingeschreven, bepalen dat deze de executie zal overnemen:
  - a. in geval van arglist van de schuldeiser wiens proces-verbaal het eerst is ingeschreven, of samenspanning van deze met de geëxecuteerde;
  - b. indien deze schuldeiser de executie niet met redelijke spoed voortzet.
3. Tegen een beschikking krachtens lid 2 staat geen hogere voorziening open.
4. Bij toepassing van lid 2 wordt de overneming bij exploit aan de geëxecuteerde aangezegd.

Artikel 513a

De inschrijving van het beslag kan worden doorgehaald met toepassing van de artikelen 28 en 29 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, met dien verstande dat de bewaarder mede tot doorhaling wordt gemachtigd door:

- a. een ingeschreven schriftelijke verklaring van de deurwaarder dat hij in opdracht van de executant het beslag opheft, of dat het beslag is vervallen;
- b. een overeenkomstig artikel 17 lid 1 onder e van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek ingeschreven rechterlijke uitspraak die tot opheffing van het beslag strekt.

AFDELING 2

Executoriale verkoop van onroerende zaken

Artikel 514

1. De executoriale verkoop geschiedt ten overstaan van een bevoegde notaris.
2. Zo de notaris niet reeds in het proces-verbaal van inbeslagneming is aangewezen, geschiedt de aanwijzing bij exploit aan de geëxecuteerde. Hetzelfde geldt voor de vervanging van een reeds aangewezen notaris.
3. Bij het exploit kiest de executant op straffe van nietigheid woonplaats ten kantore

van de aangewezen notaris.

Artikel 515

1. De notaris stelt binnen twee weken na zijn aanwijzing of, zo er hypothecaire inschrijvingen zijn, binnen twee weken na het ongebruikt verstrijken van de in artikel 509 lid 1 bedoelde termijn, plaats, dag en uur van de verkoop vast.
2. Hij deelt schriftelijk plaats, dag en uur van de verkoop mede aan de geëxecuteerde en aan alle in artikel 551 bedoelde beperkt gerechtigden en schuldeisers, een en ander aan de hand van een door de bewaarder van de openbare registers af te geven getuigschrift, waarin de inschrijvingen en de boekingen in de registers van voorlopige aantekeningen worden vermeld, die daartoe van belang zijn.

Artikel 516

1. Geen verkoop kan plaatsvinden dan na verloop van dertig dagen nadat zij door aanplakking, indien plaatselijk gebruikelijk, en door aankondiging in twee plaatselijk verspreide dagbladen is bekendgemaakt.
2. In de bekendmakingen wordt vermeld dat het een executoriale verkoop betreft.

Artikel 517

1. De notaris stelt de veilingvoorwaarden vast, zulks in overleg met de executant en met inachtneming van artikel 519. Ten minste acht dagen voor de verkoop doet hij de in artikel 515 lid 2 bedoelde ingeschrevenen en latere beslagleggers hiervan mededeling, met toezending van een exemplaar van deze condities, en legt hij tevens een exemplaar daarvan te zijnen kantore neder ter inzage voor het publiek.
2. Op verlangen van ieder van de voormelde belanghebbenden kunnen de veilingvoorwaarden tevens inhouden dat de zaak wordt verkocht vrij van daarop rustende rechten of beperkingen, die niet tegen het recht van deze belanghebbende kunnen worden ingeroepen.

Artikel 518

1. Geschillen over de veilingvoorwaarden, over de wijze van verkoop of over plaats, dag of uur daarvan worden op verzoek van de meest gereede partij of van de notaris beslist door de kantonrechter in wiens rechtsgebied de zaken geheel of grotendeels zijn gelegen, onverminderd de bevoegdheid van degenen wier rechten bij de executie niet worden geëerbiedigd, zich daartegen overeenkomstig artikel 538 te verzetten.
2. Tegen beschikkingen krachtens lid 1 staat geen hogere voorziening open.

Artikel 519

De verkoop vindt in het openbaar plaats, eerst bij opbod en vervolgens bij afmijning.

Artikel 520

1. De executant kan onroerende zaken die in verschillende rechtsgebieden zijn gelegen, slechts gezamenlijk voor één prijs verkopen, indien zij tezamen worden geëxploiteerd en een hogere opbrengst te verwachten is of door alle belanghebbenden bij de opbrengst gezamenlijke verkoop is overeengekomen.
2. Is zulks niet overeengekomen, dan kan de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de zaken grotendeels zijn gelegen, op verzoek van de meest gereede partij of van de notaris bepalen dat de zaken gezamenlijk zullen worden verkocht.
3. Tegen beschikkingen krachtens lid 2 staat geen hogere voorziening open.

Artikel 521

Heeft de executant voor de schuld waarvoor hij beslag heeft gelegd, tevens hypotheek op andere onroerende zaken of op beperkte rechten daarop, dan mag hij de in beslag genomen zaken slechts verkopen indien de aan hem verhypothekeerde goederen ontoereikend zijn.

Artikel 522

Indien meer onroerende zaken in dezelfde inbeslagneming zijn vervat en de opbrengst van het verkochte toereikend is om de executant, de beperkt gerechtigden wier recht vervalt, en de andere beslagleggers op deze zaken, met de kosten, te voldoen, gaat de notaris met de verkoop van de overige zaken niet verder, tenzij de geëxecuteerde verklaart die verkoop te verlangen.

Artikel 523

De notaris is verplicht, voorzover hem dit mogelijk is, uiterlijk op de dag na de verkoop, van de verkoop schriftelijk kennis te geven aan de geëxecuteerde en aan alle in artikel 551 bedoelde beperkt gerechtigden en schuldeisers.

Artikel 524

De koper is gehouden de koopprijs te voldoen in handen van de notaris. Deze voldoet daaruit de kosten van de executie.

Artikel 525

1. De koper verkrijgt het recht op de verkochte zaken door inschrijving van het proces-verbaal van toewijzing.
2. De bewaarder van de openbare registers weigert inschrijving indien niet tevens een verklaring van de notaris wordt overgelegd dat de koopprijs in zijn handen is gestort en, zo het gaat om een verkoop als bedoeld in artikel 477b lid 2 tevens een schriftelijke verklaring van de derde dat hij de zaak ter beschikking heeft gesteld van de deurwaarder die het beslag onder de derde heeft gelegd.
3. De geëxecuteerde wordt op vertoon van het proces-verbaal genoodzaakt tot

ontruiming op de wijze, bepaald in de artikelen 556 en 557.

Artikel 526

1. Artikel 273 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek is van toepassing.
2. Op de in artikel 273 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek aangegeven wijze vervallen ook beperkte rechten die wel tegen de verkoper ingeroepen kunnen worden, indien de zaak vrij van deze rechten is verkocht overeenkomstig artikel 517 lid 2.

Artikel 527

Schiet de koper tekort in de nakoming van de koopovereenkomst, dan mag de executant ten laste van de koper de verkochte zaak, met inachtneming van de artikelen 514 en volgende, wederom verkopen. De executant is tot deze verkoop gehouden, indien een van de bij de opbrengst direct belanghebbenden dit verlangt.

Artikel 528

De koper kan deze nieuwe verkoop voorkomen door vóór de verkoop alsnog aan de koopovereenkomst te voldoen en de met betrekking tot deze nieuwe verkoop reeds gemaakte kosten te betalen met aanbod van zekerheid voorzover deze nog niet bekend zijn.

Artikel 529

De koper die in de nakoming van de koopovereenkomst tekortschiet, is aansprakelijk voor het verschil tussen de prijs waarvoor hij de zaak heeft gekocht en die van de nieuwe verkoop, zonder dat hij nochtans het meerdere dat deze laatste verkoop heeft opgebracht, kan vorderen; dit meerdere wordt aan de schuldeisers, of zo die niet meer te vorderen hebben, aan degenen tegen wie het beslag is gedaan, betaald.

AFDELING 3

Opvordering door derden

Artikel 538

1. Treft het beslag een zaak die geheel of ten dele aan een ander toebehoort of waarop een recht van een ander rust dat de executant moet eerbiedigen, dan kan deze ander zich tegen verkoop waarbij zijn recht niet in acht wordt genomen, tot op het tijdstip van de verkoop verzetten.
2. De eiser die in het ongelijk wordt gesteld, wordt, op vordering van de executant, zo daartoe gronden zijn, tot schadevergoeding veroordeeld.

Artikel 539

De notaris aan wie een oproeping als bedoeld in artikel 538 wordt betekend, met een

door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van de vordering, is bevoegd de verkoop van alle bij de executie betrokken zaken op te schorten, totdat de kantonrechter omtrent de schorsing van de executie heeft beslist op vordering van de meest gerede partij of op verlangen van de notaris, die zich daartoe bij de kantonrechter kan vervoegen.

Artikel 540

Indien de verkoop door het verzet is vertraagd, kan deze niet plaatsvinden dan nadat de in artikel 516 bedoelde bekendmakingen opnieuw hebben plaatsgevonden en de daar bedoelde termijn opnieuw in acht is genomen.

AFDELING 4

Executie door een hypotheekhouder

Artikel 544

1. De hypotheekhouder is verplicht de executie te doen inleiden door een aanzegging daarvan of van de in artikel 509 bedoelde overneming aan de hypotheekgever, de schuldenaar en hen wier recht of beslag uit de registers blijkt en wier recht door de executoriale verkoop zal tenietgaan of vervallen.
2. De aanzegging van de executie of de overneming daarvan geschiedt bij exploit van een deurwaarder en houdt in:
  - a. zo nauwkeurig mogelijk het bedrag waarvoor de hypotheekhouder uit hoofde van zijn recht tot executie wil overgaan, en de ter zake tot het tijdstip van de aanzegging reeds gemaakte kosten;
  - b. de aanwijzing van de notaris ten overstaan van wie de verkoop zal plaatsvinden.
3. Een hypotheekhouder kan de executie ook overnemen van een andere hypotheekhouder, wiens recht in rang na het zijne komt, door binnen twee weken nadat hem de aanzegging is gedaan, van de overneming aanzegging te doen. Artikel 509 is van overeenkomstige toepassing. De leden 1 en 2 worden opnieuw in acht genomen.

Artikel 545

1. Indien de hypotheekhouder in gebreke blijft de executie met redelijke spoed voort te zetten, kan elke beslaglegger of hypotheekhouder aan de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de zaken geheel of grotendeels zijn gelegen, verzoeken een termijn vast te stellen waarbinnen de hypotheekhouder tot de verkoop of tot indiening van een verzoek tot onderhandse verkoop moet overgaan.
2. Bij overschrijding van de termijn wordt de executie voortgezet door de verzoeker met de hoogst gerangschikte hypotheek of, zo onder de verzoekers geen hypotheekhouder is, door de schuldeiser wiens beslag het eerst is ingeschreven.
3. Tegen een beschikking krachtens lid 1 staat geen hogere voorziening open.

Artikel 546

Artikelen 514 lid 2, tweede volzin, en lid 3, de artikelen 515 tot en met 520, 522, 523 en 525, artikel 526 lid 2 en de artikelen 527 tot en met 529 zijn ook bij executie door een hypotheekhouder van toepassing, met inachtneming van de volgende artikelen van deze afdeling.

Artikel 547

1. De in artikel 515 bedoelde termijn loopt vanaf de dag van de in artikel 544 bedoelde aanzegging aan de hypotheekgever.
2. In de in artikel 516 bedoelde aanplakking en aankondiging dient tevens te zijn opgenomen dat tot twee weken vóór de voor de verkoop bepaalde dag ondershands op de te executeren zaken kan worden geboden bij een aan de notaris gericht geschrift.
3. De notaris geeft van de binnengekomen biedingen onverwijld afschrift aan de executant en de geëxecuteerde.

Artikel 548

1. Tot één week vóór de voor de verkoop bepaalde dag kan bij de kantonrechter het in artikel 268 lid 2 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde verzoek dat de verkoop ondershands zal geschieden, worden ingediend.
2. Dit verzoek kan uitsluitend worden gedaan, indien tevens een volledige koopakte wordt overgelegd, zij het dat, indien het verzoek niet door de executant wordt gedaan, de akte niet door of namens hem ondertekend behoeft te zijn. Tevens dienen in afschrift te worden overgelegd de biedingen die bij de notaris zijn binnengekomen, dan wel een verklaring van de notaris dat hij zulke biedingen niet heeft ontvangen.
3. Bij verzoekschrift wordt voorts een lijst overgelegd van de in artikel 544 bedoelde belanghebbenden. De griffier deelt hun onverwijld mede dat het verzoek is gedaan, en dat zij op hun verlangen door de rechter kunnen worden gehoord.
4. Door tijdige indiening van het verzoek vervalt de voor de openbare verkoop bepaalde dag. Wordt het verzoek afgewezen, dan bepaalt de rechter tevens de dag waarop de openbare verkoop zal plaatsvinden. Deze verkoop zal ten minste twee weken tevoren op de in artikel 516 bedoelde wijze worden bekendgemaakt. De rechter kan de verzoeker in de kosten van de bekendmaking veroordelen, onverminderd diens verplichting de door het verzoek ontstane schade te vergoeden, zo daartoe gronden zijn.

AFDELING 5

De verdeling van de opbrengst van de executie

Artikel 551

1. Indien er geen andere schuldeiser is die op het geëxecuteerde of op de koopprijs beslag heeft gelegd, en evenmin door de executie een beperkt recht vervalt, draagt de notaris aan de executant uit de netto-opbrengst van de zaak af hetgeen aan deze blijkens een door hem te dien aanzien aan de notaris afgelegde verklaring krachtens

zijn executoriale titel toekomt; het overschot keert de notaris uit aan de geëxecuteerde.

2. Indien er wel schuldeisers of beperkt gerechtigden zijn als in lid 1 bedoeld, dan wel de in dat lid bedoelde verklaring wordt betwist of de notaris ernstige reden heeft te vermoeden dat zij onjuist is, stort de notaris de netto-opbrengst onverwijld bij een door hem aangewezen bewaarder die aan de in artikel 445 bedoelde vereisten voldoet.
3. Wanneer de schuldeisers die op de zaak of op de koopprijs beslag hebben gelegd, de beperkt gerechtigden wier recht door de executie vervalt, en de geëxecuteerde het vóór de betaaldag van de koopsom omtrent de verdeling van de te storten som eens zijn geworden, blijft de storting achterwege en keert de notaris aan ieder het hem toekomende uit.
4. In geval van executie door een hypotheekhouder is niet dit artikel, maar artikel 270 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing.
5. Van dit artikel kan in de koopvoorwaarden niet worden afgeweken.

Artikel 551a

1. Na de betaling van de koopprijs is ieder van de in artikel 551 lid 3 genoemde belanghebbenden bevoegd een gerechtelijke rangregeling te verzoeken.
2. Indien deze belanghebbenden met betrekking tot de verdeling alsnog tot overeenstemming komen en daarvan door een authentieke akte doen blijken aan de in artikel 551 lid 2 bedoelde bewaarder, keert deze aan ieder het hem volgens deze akte toekomende uit.

Artikel 552

1. Een gerechtelijke rangregeling als bedoeld in artikel 551a en in artikel 271 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, wordt verzocht aan de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied zich de geëxecuteerde zaken geheel of grotendeels bevinden.
2. Bij het verzoekschrift wordt gevoegd een door de bewaarder van de openbare registers af te geven getuigschrift, waarin de inschrijvingen en de boekingen in het register van voorlopige aantekeningen worden vermeld die voor de aanwijzing van de in artikel 551 bedoelde belanghebbenden van belang zijn, alsmede een door de notaris af te geven staat van de schuldeisers die beslag hebben gelegd op de opbrengst van de executie of hun vordering ontleen aan artikel 264 lid 3 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
3. Tegen een benoeming krachtens lid 1 staat geen hogere voorziening open.
4. Op de rangregeling zijn de artikelen 482 tot en met 490a, 490c en 490d van toepassing.

Artikel 553

1. Indien bij een executoriale verkoop meer onroerende zaken of daarop rustende rechten tezamen, dan wel een of meer onroerende zaken of daarop rustende rechten tezamen met daarbij behorende roerende zaken, als omschreven in artikel 254 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, voor één prijs zijn verkocht en er deelnemers aan

de rangregeling zijn wier recht of voorrang niet alle verkochte zaken of rechten betreft, deelt ieder van hen alleen mee of alleen met voorrang mee in het gedeelte van de netto-opbrengst dat naar schatting kan worden toegerekend aan de zaken of rechten waarop zijn recht of voorrang betrekking had.

2. In de in artikel 483 bedoelde staat van verdeling zal de rechter-commissaris aan de hand van de overgelegde stukken en zo nodig na verhoor van deskundigen een verdeling overeenkomstig lid 1 voorstellen.

AFDELING 6 Gedwongen ontruiming

Artikel 555

De gedwongen ontruiming van onroerende zaken moet worden voorafgegaan door een exploit van een deurwaarder, houdende bevel om binnen drie dagen aan de executoriale titel te voldoen. De artikelen 502 en 503 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 556

1. De gedwongen ontruiming geschiedt door een deurwaarder.
2. Deze kan zich doen bijstaan door een of twee getuigen, wier naam en woonplaats hij in dat geval in zijn proces-verbaal zal vermelden en die dit stuk mede zullen tekenen.

Artikel 557

Indien de deuren gesloten zijn, of de opening geweigerd wordt, gelijk mede indien geweigerd wordt enige kamer te openen, is artikel 444 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 558

Is de executant overeenkomstig artikel 299 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek gemachtigd ten aanzien van een onroerende zaak zelf datgene te verrichten waartoe nakoming van een jegens hem bestaande verplichting zou hebben geleid, en is daartoe gehele of gedeeltelijke al of niet tijdelijke ontruiming nodig, dan is deze afdeling mede van toepassing.

TITEL 4 De gerechtelijke tenuitvoerlegging van schepen en luchtvaartuigen

AFDELING 1 Executoriaal beslag op en executie van schepen

Artikel 562a

In deze titel wordt onder schepen mede verstaan: schepen in aanbouw.

Artikel 563

1. Het beslag op schepen moet worden voorafgegaan door een aan de eigenaar of boekhouder te betekenen exploit van een deurwaarder, houdende een bevel om binnen vierentwintig uren aan de executoriale titel te voldoen. Eerst na verloop van die termijn kan het beslag worden gelegd.
2. Indien er echter vrees bestaat dat het schip spoedig naar een andere plaats zal vertrekken, kan de kantonrechter, ook op mondeling verzoek van de deurwaarder, bepalen dat deze ook zonder voorafgaand bevel tot de inbeslagneming kan overgaan.
3. In dat geval kan, in afwijking van artikel 430 lid 3, de betekening van de titel tezamen met die van het proces-verbaal van inbeslagneming geschieden.

Artikel 564

1. Het beslag op schepen wordt aan boord daarvan gedaan.
2. De deurwaarder kan zich doen bijstaan door een of twee getuigen, wier naam en woonplaats hij in dat geval in het in artikel 565 bedoelde proces-verbaal zal vermelden, en die dat stuk mede zullen ondertekenen.
3. De deurwaarder kan een bewaarder aan boord stellen en de nodige maatregelen nemen om het vertrek van het schip te beletten.
4. Artikel 444 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 565

1. Het beslag geschiedt bij een proces-verbaal van een deurwaarder dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
  - a. de vermelding van de voornamen, naam en woonplaats van de executant;
  - b. de vermelding van de titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
  - c. een opgave van het bedrag dat krachtens deze titel aan de executant verschuldigd is;
  - d. de naam en de woonplaats van de eigenaar of de boekhouder, de naam van de kapitein, telkens indien zij bekend zijn, en de naam en woonplaats van hem jegens wie de in onderdeel b bedoelde titel luidt, indien deze een ander is dan de eigenaar;
  - e. de naam, de soort en de ruimte van het schip en, zo het schip teboekstaat in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, het nummer waaronder de teboekstelling van het schip in de openbare registers is geschied, de aanwijzing van de rubriek waartoe dat schip behoort, de aanduiding van het kantoor waar de teboekstelling is geschied, en het jaar van teboekstelling;
  - f. de algemene omschrijving van het sloopstoebehooren.
2. In het proces-verbaal moet de executant tot het einde van de executie woonplaats kiezen in Suriname:
  - a. in geval in het proces-verbaal een notaris wordt aangewezen ten overstaan van wie de verkoop met toepassing van artikel 570 zal plaatsvinden: bij die notaris of bij een advocaat;

- b. in geval het voornemen bestaat de verkoop met toepassing van artikel 575 te doen plaatsvinden voor de kantonrechter: bij een advocaat;
  - c. in geval de verkoop dient plaats te vinden met toepassing van artikel 576: bij de deurwaarder of bij een advocaat.
3. Het proces-verbaal wordt binnen acht dagen betekend aan de eigenaar van het schip of, als deze een rederij is en een boekhouder heeft, aan de boekhouder, alsmede aan degene jegens wie de in lid 1 onder b bedoelde titel luidt, indien dit een andere is dan de eigenaar.
  4. Indien de eigenaar van het schip of de boekhouder niet bekend is, kan aan de in lid 3 bedoelde eis worden voldaan door het proces-verbaal te betekenen aan boord aan de kapitein of zijn plaatsvervanger; zo deze niet te bereiken zijn, vindt de betekening plaats door een afschrift van het betekende proces-verbaal aan boord van het schip aan te plakken.
  5. Artikel 435 lid 3 is niet van toepassing.

Artikel 566

1. Het proces-verbaal van inbeslagneming van schepen die teboekstaan in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register, wordt ingeschreven in die registers.
2. Een vervreemding, bezwaring, onderbewindstelling, verhuring of vervoer, totstandgekomen na de inschrijving van het proces-verbaal, kan niet tegen de beslaglegger worden ingeroepen.
3. De in artikel 565 lid 3 bedoelde betekening dient tevens binnen acht dagen na de inschrijving te geschieden.
4. Artikel 513a is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 567

Een inbeslagneming van schepen die niet teboekstaan in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register, heeft tot gevolg dat een vervreemding, bezwaring, onderbewindstelling, verhuring of vervoer, totstandgekomen na de in artikel 565 lid 3 bedoelde betekening, niet tegen de beslaglegger kan worden ingeroepen.

Artikel 568

Indien op een in beslag genomen schip dat teboekstaat in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register, een of meer hypotheeken rusten, zijn de artikelen 508 en 509 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 569

1. Indien meer schuldeisers op hetzelfde schip beslag hebben gelegd, vindt de executie plaats op vervolging van degene die het oudste executoriale beslag heeft gelegd.
2. De kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de verkoop zal plaatsvinden, kan op

verzoek van een schuldeiser die later beslag heeft gelegd, bepalen dat deze de executie zal overnemen, indien de executant de executie niet met redelijke spoed voortzet.

3. Tegen een beschikking als bedoeld in lid 2, staat geen hogere voorziening open.
4. Bij toepassing van lid 2 wordt de overneming bij exploit aangezegd aan de in artikel 565 leden 3 en 4 aangewezen personen.

Artikel 570

De executorialle verkoop geschiedt ten overstaan van een bevoegde notaris, tenzij de executant gebruik maakt van de hem in artikel 575 toegekende bevoegdheid of artikel 576 van toepassing is.

In geval van verkoop ten overstaan van een notaris zijn artikel 514 leden 2 en 3, artikel 515, de artikelen 517 tot en met 519, de artikelen 523 en 525 en de artikelen 528 tot en met 540 van overeenkomstige toepassing, voorzover daarvan in de volgende bepalingen van deze afdeling niet wordt afgeweken.

Artikel 571

1. Geen verkoop kan plaatsvinden dan na verloop van twee weken nadat zij is bekendgemaakt door aanplakking volgens plaatselijk gebruik, die in elk geval mede op een in het oog vallende plaats van het schip geschiedt, en door aankondiging in twee ter plaatse waar het schip zich bevindt, verspreide dagbladen.
2. Geldt het de verkoop van een buitenlands zeeschip, dan wordt, zo mogelijk, een kennisgeving bovendien geplaatst in een of meer door de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de verkoop zal plaatsvinden, aan te wijzen nieuwsbladen van het land waartoe het schip behoort.
3. Geldt het de verkoop van een buitenlands zeeschip, dan wordt in plaats van een termijn van twee weken in acht genomen de door de kantonrechter te bepalen termijn.
4. Lid 3 geldt eveneens indien het de verkoop betreft van een binnenschip dat een vrachtschip is van twintig of meer tonnen laadvermogen dan wel een ander binnenschip is met tien of meer kubieke meters verplaatsing, zijnde de in kubieke meters uitgedrukte waterverplaatsing tussen het vlak van inzinking van het lege binnenschip in zoet water en het vlak van de grootste toegelaten diepgang.
5. De in de leden 2 tot en met 4 bedoelde beslissingen van de kantonrechter worden gegeven op verzoek van de executant of de notaris, ten overstaan van wie de verkoop zal geschieden. Tegen toewijzing van het verzoek staat geen hogere voorziening open.

Artikel 572

De in artikel 571 bedoelde aanplakkingen en aankondigingen moeten inhouden:

- a. naar gelang de verkoop zal plaatsvinden met toepassing van artikel 570, 575 of 576: de naam van de notaris ten overstaan van wie de verkoop zal geschieden, de kantonrechter voor wie de verkoop zal plaatsvinden of de naam van de deurwaarder die met de verkoop is belast;

- b. de voornamen, naam en woonplaats van de executant, alsmede de door deze met inachtneming van artikel 565 lid 2 gekozen woonplaats;
- c. de titel uit hoofde waarvan de verkoop plaatsvindt, en het bedrag dat krachtens deze titel aan de executant verschuldigd is;
- d. de naam en de woonplaats van de eigenaar of de boekhouder van het in beslag genomen schip, indien een en ander bekend is, alsmede van hem jegens wie de in onderdeel c bedoelde titel luidt, indien deze een ander is dan de eigenaar;
- e. de naam van het schip;
- f. de scheepsruimte;
- g. de plaats waar het schip zich bevindt;
- h. plaats, dag en uur van de verkoop.

Artikel 573

Vindt verkoop ten overstaan van een notaris plaats van een schip dat niet te boek staat in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek genoemde register, dan vinden de in artikel 515 lid 2 en artikel 517 lid 1 bedoelde mededelingen plaats aan de rechthebbenden en beslagleggers die aan de notaris bekend zijn.

Artikel 574

In het in artikel 573 bedoelde geval is artikel 525 leden 1 en 2 niet van toepassing en geschiedt de levering met toepassing van de regels die ter zake van een schip van de desbetreffende soort in acht dienen te worden genomen.

Artikel 575

- 1. Geldt de verkoop een buitenlands zeeschip, dan kan zij ook plaatsvinden voor de kantonrechter ter openbare terechtzitting. De executant verzoekt daartoe aan de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied hij bij het beslagexploot woonplaats heeft gekozen, bepaling van dag en uur van de verkoop. De rechter stelt deze vast met inachtneming van de in lid 2 bedoelde termijnen waarbinnen geen verkoop kan plaatsvinden.
- 2. De verkoop kan, onverminderd de in artikel 571 voorgeschreven termijn, niet plaatsvinden voordat dertig dagen, dan wel een door de rechter wegens een dringende reden bepaalde kortere termijn, zijn verstreken nadat de executant ter griffie heeft gedeponeed:
  - a. de veilingvoorwaarden;
  - b. een verklaring van de deurwaarder of van een advocaat dat aan de in artikel 571 lid 1 voorgeschreven aanplakkingen en aankondigingen is voldaan, waarbij exemplaren daarvan zijn gevoegd;
  - c. een door een advocaat opgestelde en ondertekende lijst van de bekende rechthebbenden en beslagleggers op het schip.
- 3. De executant deelt onverwijld aan de in lid 2 onder c bedoelde rechthebbenden en beslagleggers schriftelijk dag en uur van de verkoop mee en deponeert ter griffie een

- verklaring van een advocaat dat aan dit voorschrift is voldaan.
4. Ten minste drie dagen voor de aanvang van de verkoop stelt de rechter een staat van geschatte kosten van de executie op, die op de griffie en ter terechtzitting ter inzage wordt gegeven.
  5. De verkoop geschiedt eerst bij opbod en vervolgens bij afmijning. Met betrekking tot de veilingvoorwaarden zijn artikel 517 lid 2 en artikel 518 van overeenkomstige toepassing. De executant geeft schriftelijk van de verkoop kennis aan de geëxecuteerde en de hem bekende rechthebbenden en beslagleggers.
  6. Tegen het vonnis van verkoop en toewijzing staat geen hogere voorziening open.
  7. Artikel 538 is van overeenkomstige toepassing. De oproeping waarbij het verzet plaatsvindt, wordt mede aan de griffier betekend met een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van de vordering. Deze betekening schorst de executie.
  8. De rechter kan op verzoek van de executant nader dag en uur van de verkoop vaststellen. In dat geval vinden de in artikel 571 lid 1 bedoelde aanplakkingen en aankondigingen opnieuw plaats.

Artikel 575a

De kantonrechter kan de termijn van dertig dagen, gesteld in artikel 575 lid 2, in bijzondere omstandigheden, zo nodig onder het stellen van voorwaarden, verkorten.

Artikel 576

1. De verkoop geschiedt als die van andere roerende zaken, indien het beslag is gelegd op schepen waarvan de bruto-inhoud minder dan 20 kubieke meters of de brutotonnage minder dan 6 bedraagt of, in geval van een schip in aanbouw, zal bedragen, en die niet in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek teboekstaan.
2. De bekendmaking geschiedt door aankondiging in een dagblad, verspreid ter plaatse waar het schip zich bevindt, en door aanplakking naar plaatselijk gebruik en in elk geval op een in het oog vallende plaats van het schip.

Artikel 577

1. De koopprijs wordt gestort in handen van de notaris, de griffier of de deurwaarder, naar gelang de verkoop plaats heeft gevonden met toepassing van artikel 570, 575 of 576, dan wel bij een door de notaris, de griffier of deurwaarder aan te wijzen bewaarder die aan de vereisten van artikel 445 voldoet, telkens onverminderd de bevoegdheid van de koper om in afwachting van de betaling voldoende zekerheid te stellen.
2. Bij gebreke van zodanige betaling, bewaring of zekerheidstelling is de executant bevoegd het schip ten laste van de koper, met inachtneming van de artikelen 570 en volgende, wederom te verkopen. De executant is tot deze verkoop gehouden, indien een van de bij de opbrengst direct belanghebbenden dit verlangt.

Artikel 578

1. Door betaling van de koopprijs, onderscheidenlijk zekerheidstelling of inbewaringgeving overeenkomstig artikel 577 lid 1 wordt het schip bevrijd van de daarop bij voorrang verhaalbare vorderingen en vervallen de daarop gelegde beslagen, alsook de beperkte rechten die niet tegen de verkoper ingeroepen kunnen worden, of ter zake waarvan artikel 517 lid 2 is toegepast.
2. Ter zake van schepen die teboekstaan in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register is artikel 273 leden 2 en 3 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat bevoegd is de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de verkoop heeft plaatsgevonden.

Artikel 579

Bij de executie door een hypotheekhouder van een schip dat teboekstaat in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, zijn de artikelen 544 en 545 van overeenkomstige toepassing. De executie geschiedt voorts met toepassing van artikel 570, artikel 571 lid 1 en artikel 572.

Artikel 580

Op de verdeling van de opbrengst zijn de artikelen 551 tot en met 552 van overeenkomstige toepassing. Is een schip als bedoeld in artikel 576, verkocht, dan zijn de artikelen 480 tot en met 490a, 490c en 490d van toepassing.

Artikel 581

1. Indien bij een executoriale verkoop van een schip voor één prijs mede sloopstoebehoren is verkocht dat ten tijde van de verkoop aan een ander dan de eigenaar van het schip toebehoorde en deze ander de eigendom van het sloopstoebehoren als gevolg van de verkoop verloren heeft, wordt aan hem uit de netto-opbrengst met voorrang boven allen jegens wie hij zijn recht ten tijde van de verkoop kon inroepen, een vergoeding uitgekeerd ten bedrage van de waarde die het sloopstoebehoren ten tijde van de executie naar schatting had.
2. Indien er bij de verdeling van de netto-opbrengst deelnemers aan de rangregeling zijn, wier recht of voorrang niet gelijkelijk schip en sloopstoebehoren betreft, is artikel 553 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 582

1. De executie tot afgifte van een schip vangt aan met een bevel als bedoeld in artikel 563, welk artikel van overeenkomstige toepassing is.
2. De executie geschiedt doordat de deurwaarder het schip, zo nodig met overeenkomstige toepassing van de artikelen 556 tot en met 558, onder zich neemt en afgeeft aan degene die het krachtens de executoriale titel moet ontvangen.

3. De artikelen 444 tot en met 444b, artikel 492 leden 1, 2 en 4 en de artikelen 497, 499, 500 en 564 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor de toepassing van artikel 444b de waarde van het schip in de plaats treedt van de vordering waarvoor het beslag is gelegd.

AFDELING 2

Executoriaal beslag op en executie van luchtvaartuigen

Artikel 584a

1. De in artikel 1300 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek opgenomen begripsomschrijvingen gelden ook voor deze afdeling.
2. In deze afdeling wordt voorts verstaan onder:
  - a. het Verdrag van Chicago: het op 7 december 1944 te Chicago totstandgekomen Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart;
  - b. nationaliteitsregister: een register als bedoeld in artikel 17 van het Verdrag van Chicago.

Artikel 584b

1. Het beslag op een luchtvaartuig dat te boek staat in de openbare registers of in een verdragsregister moet worden voorafgegaan door een aan de geëxecuteerde te betekenen exploit van een deurwaarder, houdende een bevel om binnen vierentwintig uren aan de executoriale titel te voldoen. Eerst na verloop van die termijn kan het beslag worden gelegd.
2. De kantonrechter kan, ook op mondeling verzoek van de deurwaarder, bepalen dat deze ook zonder voorafgaand bevel tot inbeslagneming kan overgaan.
3. In een geval als bedoeld in lid 2, kan, in afwijking van artikel 430 lid 3, de betekening van de titel tezamen met die van het proces-verbaal van inbeslagneming geschieden.

Artikel 584c

1. De deurwaarder legt het beslag ter plaatse waar het luchtvaartuig zich bevindt, bij een proces-verbaal dat, behalve de gewone formaliteiten, op straffe van nietigheid inhoudt:
  - a. de vermelding van de voornamen, naam en woonplaats van de executant en de naam, en zonodig de voornamen, en woonplaats van de geëxecuteerde;
  - b. de vermelding van de titel uit hoofde waarvan het beslag wordt gelegd;
  - c. een opgave van de vordering waarvoor het beslag wordt gelegd;
  - d. de kentekenen van het luchtvaartuig en een korte aanduiding van de inhoud van het bewijs van inschrijving, bedoeld in artikel 29 van het Verdrag van Chicago, dan wel de vermelding dat dit hem, deurwaarder, bij navraag niet is vertoond;
  - e. het adres van de in artikel III lid 1 van het Verdrag van Genève bedoelde dienst;
  - f. een keuze van woonplaats ten kantore van de deurwaarder die het beslag legt en, desgewenst, in Suriname ten kantore van een advocaat.
2. De deurwaarder kan zich doen bijstaan door een of twee getuigen, wier naam en

woonplaats hij in dat geval in het proces-verbaal zal vermelden en die dit stuk mede zullen ondertekenen.

3. De deurwaarder neemt de nodige maatregelen om vertrek van het luchtvaartuig te beletten. Hij is gerechtigd het luchtvaartuig of enig onderdeel daarvan in gerechtelijke bewaring te geven, waartoe hij tot verplaatsing in Suriname mag overgaan. Artikel 445, tweede volzin, en artikel 446 lid 2 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 584d

1. Wanneer beslag is gelegd op een luchtvaartuig dat te boek staat in de openbare registers, zal het proces-verbaal van inbeslagneming daarin worden ingeschreven.
2. Indien beslag is gelegd op een in een verdragsregister teboekstaand luchtvaartuig, zendt de deurwaarder een door hem gewaarmerkt afschrift van het proces-verbaal ten spoedigste rechtstreeks aangetekend en zo mogelijk per luchtpost naar de in artikel III lid 1 van het Verdrag van Genève bedoelde dienst, alsmede aan de bewaarder van het nationaliteitsregister waar het luchtvaartuig is ingeschreven.
3. In elk geval wordt het proces-verbaal van beslag op straffe van nietigheid binnen drie dagen na het leggen daarvan aan de geëxecuteerde betekend.

Artikel 584e

Een vervreemding, bezwaring of onderbewindstelling, tot stand gebracht na de inschrijving in de openbare registers, kan niet tegen de beslaglegger of de koper ter executie worden ingeroepen, wanneer deze totstandbrenging geschiedde door de geëxecuteerde terwijl hij kennis droeg van het beslag.

Artikel 584f

1. De beslaglegger legt op de griffie van het kantongerecht binnen welks rechtsgebied het luchtvaartuig zich dan bevindt, neer een afschrift van het proces-verbaal van inbeslagneming, alsmede een uittreksel uit de registratie voor luchtvaartuigen, behelzende alle met betrekking tot het luchtvaartuig bestaande teboekstellingen en aantekeningen, voorzover deze nog niet zijn doorgehaald, dan wel een soortgelijk uittreksel uit het verdragsregister.
2. De beslaglegger verzoekt voorts aan de President van het Hof van Justitie:
  - a. benoeming van een rechter-commissaris voor de verificatie van de rechten waaraan het luchtvaartuig is onderworpen, en van de vorderingen die daarop verhaalbaar zijn;
  - b. vaststelling van plaats, dag en uur van de verkoop en de toewijzing, welke dag ten minste een week na de dagtekening van de beschikking van de President moet liggen;
  - c. vaststelling van de dag vóór welke zij die beweren rechten en vorderingen als bedoeld in onderdeel a, te bezitten, deze bij de rechter-commissaris moeten kenbaar maken, welke dag niet meer dan vier weken voor de dag van de verkoop moet liggen.
3. Ten minste zes weken vóór de voor de verkoop bestemde dag brengt de beslaglegger

deze ter openbare kennis ter plaatse en op de wijze als voorgeschreven door de President van het Hof van Justitie. Indien beslag is gelegd op een in een verdragsregister teboekstaand luchtvaartuig, brengt hij de verkoop tevens ter openbare kennis ter plaatse waar het nationaliteitsregister waarin het luchtvaartuig is ingeschreven, is gevestigd, op de aldaar voorgeschreven wijze.

4. De beslaglegger verwittigt voorts zes weken vóór de voor de verkoop bestemde dag degenen die in de registratie voor luchtvaartuigen of in een verdragsregister als beperkt gerechtigd of beslaglegger staan vermeld, van de voorgenomen verkoop bij aangetekende brief, alsmede, zo mogelijk, bij per luchtpost verzonden aangetekende brief, beide gericht naar hun woonplaatsen, vermeld in de registratie voor luchtvaartuigen, dan wel in het verdragsregister.

Artikel 584g

De kennisgevingen uit hoofde van artikel 584f lid 3 behelzen:

- a. de voornamen, de naam, en woonplaats van de executant;
- b. de korte vermelding van de titel uit kracht waarvan hij beslag heeft gelegd;
- c. de vordering waarvoor het beslag is gelegd;
- d. de door hem in het proces-verbaal gekozen woonplaats;
- e. de veilingvoorwaarden;
- f. de door de kantonrechter op grond van artikel 584f lid 2 gegeven beschikkingen.

Artikel 584h

Op verzoek van de executant kan de President van het Hof van Justitie ook na het verstrijken van de krachtens artikel 584f lid 2 onder c gestelde termijn, nader plaats, dag en uur van de verkoop en de toewijzing vaststellen, alsmede een nadere dag vóór welke de in artikel 584f bedoelde vorderingen bij de rechter-commissaris moeten zijn kenbaar gemaakt. De President neemt bij deze nadere vaststelling, die slechts éénmaal kan worden verricht, de termijnen, vermeld in artikel 584f, in acht en stelt overigens die voorwaarden, die hem dienstig voorkomen. De executant vervult de formaliteiten, vermeld in artikel 584f leden 3 en 4 en in artikel 584g.

Artikel 584i

1. Na het verstrijken van de krachtens artikel 584f lid 2 onder c of artikel 584h door de President van het Hof van Justitie gestelde termijn maakt de rechter-commissaris uit de ingediende beweringen een staat op van de in artikel 584f lid 2 bedoelde rechten en vorderingen.
2. De artikelen 483a tot en met 490a, 490c en 490d zijn van overeenkomstige toepassing, voorzover uit de volgende artikelen van deze afdeling niet anders voortvloeit.

Artikel 584j

1. De in artikel 484 bedoelde neerlegging en mededeling vinden plaats ten minste twee

weken vóór de voor de verkoop vastgestelde dag.

2. De rechter-commissaris sluit de lijst van rechten en vorderingen niet vóór het voor de verkoop vastgestelde tijdstip; tot dit tijdstip kunnen schuldeisers tegenspraak doen.

Artikel 584k

1. Indien voor het tijdstip van de verkoop geen tegenspraak is gedaan dan tegen rechten en vorderingen die in rang na die van de executant komen, sluit de rechter-commissaris de lijst en wordt tot verkoop overgegaan.
2. Indien voor het tijdstip van verkoop wel bedoelde tegenspraak is gedaan, verdaagt de rechter-commissaris de verkoop.
3. Zodra op de tegenspraak is beslist bij een vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan, sluit de rechter-commissaris op verzoek van de executant de lijst en bepaalt hij plaats, dag en uur van de verkoop en de toewijzing. Deze dag moet ten minste een week liggen na de dagtekening van de beschikking van de rechter-commissaris.
4. De executant vervult in dat geval opnieuw de formaliteiten, vermeld in artikel 584f lid 3. Hij verwittigt voorts hen die een bewering hebben ingediend, alsmede de in artikel 584f lid 4 bedoelde beperkt gerechtigden en beslagleggers, van de voorgenomen verkoop bij, zo mogelijk per luchtpost verzonden, aangetekende brief.

Artikel 584l

1. Iedere schuldeiser wiens vordering op de door de rechter-commissaris vastgestelde lijst rang neemt boven die van de beslaglegger, kan bij de verkoop diens plaats innemen, mits hij de beslaglegger ten minste een week vóór de verkoop van zijn voornemen hiertoe bij aangetekende brief heeft kennis gegeven.
2. Indien de beslaglegger de uitwinning niet of niet op de bepaalde dag vervolgt, heeft iedere schuldeiser wiens vordering op de door de rechter-commissaris vastgestelde lijst rang neemt boven die van de beslaglegger, het recht dit te doen. Dit recht vervalt, indien hij, na aanmaning door een belanghebbende, er binnen een redelijke termijn geen gebruik van maakt. De schuldeiser die van dit recht gebruik wenst te maken, vervult in dat geval opnieuw de formaliteiten, vermeld in artikel 584k lid 4; artikel 584g vindt, voorzover mogelijk, overeenkomstige toepassing.

Artikel 584m

1. De verkoop geschiedt bij opbod en vervolgens bij afmijning voor de rechter-commissaris met inachtneming van de veilingvoorwaarden zoals hiervan door de beslaglegger is kennisgegeven of zoals deze door de rechter-commissaris op verzoek van een belanghebbende nader zijn bepaald, en overigens op de door de rechter-commissaris na raadpleging van de executant te bepalen wijze.
2. De rechter-commissaris beslist over de toewijzing. Toewijzing vindt niet plaats, indien niet alle vorderingen die op de door de rechter-commissaris vastgestelde lijst voorkomen als bevoorrecht boven de vordering van degene op wiens verzoek de verkoop geschiedt, uit de opbrengst worden voldaan of door de koper te zijnen laste worden genomen.

3. In een geval als bedoeld in lid 2, blijven de kosten van uitwinning ten laste van degene op wiens verzoek de verkoop geschiedt.

Artikel 584n

1. De koopprijs wordt binnen twee dagen voldaan in handen van de griffier van het kantongerecht binnen wiens rechtsgebied de verkoop is geschied, dan wel bij een door de griffier aan te wijzen bewaarder die aan de vereisten van artikel 445 voldoet. De griffier voldoet daaruit op last van de rechter-commissaris de kosten van de executie die in het gezamenlijk belang van de schuldeisers zijn gemaakt, en keert de netto-opbrengst uit overeenkomstig de door de rechter-commissaris opgestelde lijst, zodra deze gesloten is.
2. Schiet de koper in de nakoming van de koopovereenkomst tekort, dan zijn de artikelen 527 tot en met 529 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 584o

1. De koper verkrijgt de eigendom van een in het register teboekstaand luchtvaartuig door inschrijving van het proces-verbaal van toewijzing.
2. De bewaarder van de registers weigert inschrijving, indien niet tevens een verklaring van de griffier wordt overgelegd dat de koopprijs in zijn handen is gestort.
3. De koper verkrijgt de eigendom van een in het verdragsregister teboekstaand luchtvaartuig door de voldoening van de koopprijs.

Artikel 584p

1. Tenzij in de veilingvoorwaarden anders is bepaald, vervallen door de levering aan de koper en de voldoening van de koopprijs alle op een in het register teboekstaand luchtvaartuig rustende rechten, voorzover deze niet rang nemen boven het recht van de executant, alsmede de rechten die niet op de lijst van de rechter-commissaris voorkomen. De ingeschreven overeenkomsten, bedoeld in de artikelen 1308 en 1309 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, worden ontbonden, voorzover de daaruit voortvloeiende rechten rang nemen na de vordering van de executant. Aldus waardeloos geworden inschrijvingen van hypotheek en beslagen worden ambtshalve doorgehaald.
2. Tenzij in de veilingvoorwaarden anders is bepaald, vervallen door de eigendomsverkrijging overeenkomstig artikel 584o lid 3 alle in lid 1 bedoelde rechten die op een in het verdragsregister teboekstaand luchtvaartuig rusten.

Artikel 584q

Indien het beslag en de executie niet overeenkomstig deze afdeling hebben plaatsgevonden, kan een ieder die daardoor is benadeeld, binnen zes maanden na de toewijzing vorderen dat de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de verkoop is geschied, de verkoop en daaropgevolgde eigendomsovergang vernietigt. Indien deze vordering een in het register teboekstaand luchtvaartuig betreft, moet zij op straffe van

niet-ontvankelijkheid binnen drie dagen na de instelling daarvan in de openbare registers worden ingeschreven.

Artikel 584r

1. De executie tot afgifte van een in het register of een verdragsregister teboekstaand luchtvaartuig vangt aan met een bevel als bedoeld in artikel 584b, welk artikel van overeenkomstige toepassing is.
2. De executie geschiedt doordat de deurwaarder het luchtvaartuig onder zich neemt en afgeeft aan degene die het krachtens executoriale titel moet ontvangen.
3. De artikelen 444 tot en met 444b, artikel 492 leden 1, 2 en 4 en de artikelen 497, 499, 500 en 584c zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor de toepassing van artikel 444b de waarde van het luchtvaartuig in de plaats treedt van de vordering waarvoor het beslag is gelegd.

TITEL 5

Lijfswang en haar tenuitvoerlegging en dwangsom

AFDELING 1

Lijfswang

Artikel 585

De rechter kan op verlangen van de schuldeiser de tenuitvoerlegging bij lijfswang toestaan van:

- a. vonnissen en beschikkingen, voorzover zij een veroordeling tot iets anders dan het betalen van geld inhouden;
- b. vonnissen, beschikkingen en authentieke akten waarbij een uitkering tot levensonderhoud, krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek verschuldigd, daaronder begrepen het verschuldigde voor verzorging en opvoeding van een minderjarige en voor levensonderhoud en studie van een meerderjarige die de leeftijd van vijf en twintig jaren niet heeft bereikt, is bevolen of toegezegd, alsmede beschikkingen waarbij een uitkering krachtens artikel 84 lid 2 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek door de ene echtgenoot aan de andere verschuldigd, is bevolen.

Artikel 586

Tenzij de tenuitvoerlegging bij lijfswang reeds was toegestaan in het vonnis of de beschikking tot nakoming waarvan dit dwangmiddel strekt, wordt een vordering tot uitvoerbaarverklaring ingesteld en behandeld als een kort geding.

Artikel 587

De rechter verklaart een vonnis, beschikking of akte als bedoeld in artikel 585 slechts uitvoerbaar bij lijfswang, indien aannemelijk is dat toepassing van een ander dwangmiddel onvoldoende uitkomst zal bieden en het belang van de schuldeiser

toepassing daarvan rechtvaardigt.

Artikel 588

Uitvoerbaarheid bij lijfswang wordt niet uitgesproken indien de schuldenaar buiten staat is aan de verplichting waarvoor tenuitvoerlegging bij lijfswang wordt verlangd, te voldoen.

Artikel 589

1. De tenuitvoerlegging van de lijfswang duurt ter zake van dezelfde verplichting ten hoogste een jaar.
2. Strekt de verplichting van de schuldenaar tot nalaten, dan bepaalt de rechter de termijn na ommekomst waarvan geen lijfswang meer kan worden ten uitvoer gelegd. Bij andere verplichtingen kan de rechter een zodanige termijn bepalen.

Artikel 590

De rechter kan zijn beslissing over de uitvoerbaarheid bij lijfswang voor een door hem te bepalen termijn aanhouden.

AFDELING 2

Tenuitvoerlegging van lijfswang en ontslag

Artikel 591

1. Behoudens verlov tot dadelijke tenuitvoerlegging, kan lijfswang niet worden ten uitvoer gelegd dan een dag na betekening van het vonnis of de beschikking waarin de uitvoerbaarheid bij lijfswang is toegestaan.
2. Het exploit houdt mede een bevel tot nakoming in.

Artikel 592

1. De deurwaarder heeft voor de ingijzelingstelling van de schuldenaar toegang tot elke plaats, voorzover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is. Artikel 444 lid 2 is van overeenkomstige toepassing.
2. De schuldenaar mag niet worden gegijzeld zolang een vrijgeleide duurt, waarvan de tijd moet worden bepaald door de rechter die het heeft gegeven teneinde de schuldenaar voor zich te laten verschijnen.

Artikel 593

De ingijzelingstelling kan op alle dagen en uren plaatsvinden.

Artikel 594

De deurwaarder kan zich door een of twee getuigen doen bijstaan.

Artikel 595

De deurwaarder kan de sterke arm verzoeken bij de aanhouding bijstand te verlenen.

Artikel 596

De gegijzelde schuldenaar wordt overgebracht naar een huis van bewaring.

Artikel 597

1. De schuldeiser schiet iedere dertig dagen een toereikende som tot onderhoud van de schuldenaar voor, volgens een door de President van het Hof van Justitie vastgesteld tarief.
2. Indien de schuldeiser niet aan lid 1 voldoet, is de directeur van het huis van bewaring bevoegd de schuldenaar uit de gijzeling te ontslaan .

Artikel 598

1. Van de ingijzelingstelling en de insluiting in het huis van bewaring maakt de deurwaarder een akte op.
2. De akte vermeldt:
  - a. het vonnis of de beschikking waarin de tenuitvoerlegging bij lijfswang is toegestaan;
  - b. de datum van de betekening;
  - c. de naam, de voornamen en de woonplaats van de schuldeiser;
  - d. een door de schuldeiser gekozen woonplaats ter plaatse waar de schuldenaar is ingesloten;
  - e. de voornamen, de naam en het kantooradres van de deurwaarder;
  - f. de naam en de woonplaats van de schuldenaar;
  - g. plaats en tijdstip van de ingijzelingstelling en, indien daarbij getuigen aanwezig waren, hun namen en woonplaatsen;
  - h. het voorschot van onderhoud voor ten minste dertig dagen;
  - i. de vermelding dat de schuldenaar een afschrift van de akte heeft ontvangen.

Artikel 599

1. De directeur van het huis van bewaring schrijft de gegevens, bedoeld in artikel 598 lid 2 onder a tot en met h in in zijn register.
2. De deurwaarder verstrekt de directeur afschriften van het vonnis of de beschikking waarin de tenuitvoerlegging bij lijfswang werd toegestaan en van de akte van insluiting. Deze afschriften worden bij het in lid 1 bedoelde register gevoegd. Indien de deurwaarder de afschriften niet verstrekt, weigert de directeur de opname van de schuldenaar.

Artikel 600

De schuldenaar wordt uit de gijzeling ontslagen indien:

- a. de schuldeiser daarin schriftelijk toestemt;
- b. de schuldenaar alsnog zijn schuld met de verschenen rente betaalt dan wel zich, in het geval zijn verplichting een andere is dan de betaling van geld, onder het stellen van voldoende waarborg bereid verklaart daaraan te voldoen, een en ander onder betaling van vereffende kosten, de kosten van de gijzeling en de voorgeschoten onderhoudskosten;
- c. de gijzeling een zodanig nadelige invloed op de gezondheid van de schuldenaar heeft dat zijn leven daardoor in gevaar komt;
- d. de schuldenaar buiten staat is te voldoen aan de prestatie waartoe hij verplicht is;
- e. het belang van de schuldeiser voortzetting van de gijzeling niet rechtvaardigt;
- f. toepassing van een ander dwangmiddel alsnog redelijkerwijs voldoende uitkomst kan bieden.

AFDELING 3

Dwangsom

Artikel 611a

1. De rechter kan op vordering van een der partijen de wederpartij veroordelen tot betaling van een geldsom, dwangsom genaamd, voor het geval dat aan de hoofdveroordeling niet wordt voldaan, onverminderd het recht op schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn. Een dwangsom wordt echter niet opgelegd in geval van een veroordeling tot betaling van een geldsom.
2. De dwangsom kan ook voor het eerst in verzet of in hoger beroep worden gevorderd.
3. De dwangsom wordt niet verbeurd vóór de betekening van de uitspraak waarbij zij is vastgesteld.
4. De rechter kan bepalen dat de veroordeelde pas na verloop van een zekere termijn de dwangsom zal kunnen verbeuren.

Artikel 611b

De rechter kan de dwangsom hetzij op een bedrag ineens, hetzij op een bedrag per tijdseenheid of per overtreding vaststellen. In de laatste twee gevallen kan de rechter eveneens een bedrag bepalen waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd.

Artikel 611c

De dwangsom, eenmaal verbeurd, komt ten volle toe aan de partij die de veroordeling heeft verkregen. Deze partij kan de dwangsom ten uitvoer leggen krachtens de titel waarbij zij is vastgesteld.

Artikel 611d

1. De rechter kan op vordering van de veroordeelde de dwangsom opheffen, de looptijd ervan opschorten gedurende de door hem te bepalen termijn, of de dwangsom verminderen in geval van blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid voor de veroordeelde om aan de hoofdveroordeling te voldoen.
2. Indien de verbeurte van een dwangsom in de gegeven omstandigheden tot kennelijk onaanvaardbare gevolgen leidt, kan de rechter de verplichting tot betaling van verbeurde dwangsommen matigen.

Artikel 611e

1. De dwangsom kan gedurende het faillissement van de veroordeelde niet worden verbeurd.
2. Dwangsommen die vóór de faillietverklaring verbeurd zijn, worden in het passief van het faillissement niet toegelaten.

Artikel 611f

1. Na overlijden van de veroordeelde wordt een dwangsom die op een bepaald bedrag per tijdseenheid is vastgesteld, niet verder verbeurd, maar de vóór het overlijden verbeurde dwangsommen blijven verschuldigd. De dwangsom wordt door erfgenamen van de veroordeelde pas opnieuw verbeurd, nadat de rechter aldus heeft beslist. De rechter kan het bedrag en de voorwaarden ervan wijzigen.
2. Andere dwangsommen kunnen, op vordering van de erfgenamen, door de rechter worden opgeheven of verminderd, hetzij blijvend, hetzij tijdelijk, en, in voorkomend geval, met ingang van de dag waarop de veroordeelde is overleden.

Artikel 611g

1. Een dwangsom verjaart door verloop van zes maanden na de dag waarop zij is verbeurd.
2. De verjaring wordt geschorst door faillissement en ieder ander wettelijk beletsel voor tenuitvoerlegging van de dwangsom.
3. De verjaring wordt ook geschorst zolang degene die de veroordeling verkreeg, met het verbeuren van de dwangsom redelijkerwijs niet bekend kon zijn.

Artikel 611i

Onder rechter wordt in deze afdeling mede verstaan: scheidsmann.

TITEL 6

Het vereffenen van schadevergoeding

Artikel 612

De rechter die een veroordeling tot schadevergoeding uitspreekt, begroot, voorzover hem dit mogelijk is, de schade in het vonnis. Indien begroting in het vonnis hem niet mogelijk

is, spreekt hij een veroordeling uit tot schadevergoeding op te maken bij staat.

Artikel 613

1. De tenuitvoerlegging van een veroordeling tot schadevergoeding op te maken bij staat, vangt aan met de betekening aan de wederpartij van een staat waarin het beloop van de schade waarvan de vereffening wordt gevorderd, gespecificeerd wordt opgegeven.
2. Binnen veertien dagen na de betekening is de verweerder gehouden een aanbod van zodanige som tot vergoeding van de schade te doen, als hij zal te rade worden.
3. Indien partijen zich niet kunnen verstaan, is de meest gereede partij bevoegd om de rechter te verzoeken het bedrag vast te stellen. De bepalingen inzake oproeping zijn van overeenkomstige toepassing. Bevoegd is de rechter die in eerste instantie over de hoofdzaak heeft geoordeeld.

Artikel 614

De schuldeiser kan in de schadestaat ook vereffening van de schade in andere vorm dan betaling van een geldsom vorderen.

Artikel 615

De schuldeiser kan, onverschillig of in de hoofdzaak reeds schadeposten waren gesteld, nieuwe posten in de schadestaat opnemen. Indien de wederpartij zich door de opneming in haar verdediging onredelijk bemoeilijkt acht, kan zij daartegen bezwaar maken met overeenkomstige toepassing van artikel 109 leden 1 en 2. Het bezwaar wordt in elk geval afgewezen, voorzover de schuldeiser ten tijde van de hoofdzaak niet met de schade bekend was.

Artikel 615a

Voor de toepassing van de artikelen 78 tot en met 90, 108, 109, 185 tot en met 190 en 208 tot en met 212 worden hoofdzaak en schadestaatprocedure als afzonderlijke gedingen beschouwd.

Artikel 615b

De schuldenaar wordt veroordeeld de vastgestelde schade te voldoen. Op verlangen van de schuldeiser kan de rechter de schadeposten afzonderlijk toewijzen, zodra zij zijn komen vast te staan.

TITEL 7

Het stellen van zekerheid

Artikel 616

1. In geval van geschil over een krachtens vonnis of beschikking te stellen zekerheid wordt daarover op vordering van de meest gerede partij in kort geding beslist door de kantonrechter door wie de zaak in eerste aanleg is behandeld, of, in geval van een arbitraal vonnis, van de kantonrechter ter griffie van wiens gerecht dat vonnis is neergelegd.
2. Gaat het om een uitspraak van het Hof van Justitie in eerste aanleg, dan wordt de vordering ingesteld voor de kantonrechter die naar de gewone regels in eerste aanleg bevoegd zou zijn.
3. Zowel de rechter die het vonnis of de beschikking, bedoeld in de leden 1 en 2, wijst, als de rechter die over het geschil omtrent de te stellen zekerheid oordeelt, kan een termijn bepalen waarbinnen:
  - a. de zekerheid moet worden aangeboden of gesteld, op straffe van verval van de bevoegdheid met het oog op de uitoefening waarvan de zekerheidstelling is bevolen;
  - b. een aangeboden zekerheid door de wederpartij moet worden aanvaard of geweigerd, op straffe van verval van haar bevoegdheid zekerheidstelling te eisen.
4. De rechter die de termijn heeft bepaald, kan deze op verzoek van de meest gerede partij, in te dienen vóórdat de termijn is verstreken, verlengen. Tegen een verlenging staat geen hogere voorziening open.

BOEK 3

RECHTSPLEGING VAN ONDERSCHEIDEN AARD

TITEL 1

Rechtspleging in zaken van verkeersmiddelen en vervoer

AFDELING 1

Algemene bepalingen

Artikel 621

Bevoegd tot het kennismaken van een betwisting als bedoeld in artikel 168 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, en van verzoeken tot verkoop als bedoeld in titel 3, afdeling 1, van Boek 8 van dat wetboek, is de kantonrechter van de woonplaats, genoemd in artikel 194 lid 6 van Boek 8 van dat wetboek. Verkoop van het schip geschiedt slechts na verhoor of behoorlijke oproeping van de leden van de rederij en de boekhouder, zo die er is.

Artikel 622

1. Indien binnen een maand nadat de boekhouder aan de leden van de rederij kennis heeft gegeven van zijn verlangen als bedoeld in artikel 170 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, tussen hem en alle leden van de rederij geen eenstemmigheid is verkregen omtrent de benoeming van de in dat artikel bedoelde deskundigen, zullen deze, in oneven getale, op verzoek van de boekhouder, dan wel een lid van de rederij,

worden benoemd door de kantonrechter van de woonplaats, bedoeld in artikel 194 lid 6 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek.

2. Indien binnen een maand nadat een lid van de rederij aan de andere leden daarvan kennis heeft gegeven van zijn verlangen als bedoeld in artikel 174 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, tussen hem en die andere leden geen eenstemmigheid is verkregen omtrent de benoeming van de in dat artikel bedoelde deskundigen, worden deze, in oneven getale, op verzoek van het eerstgenoemde lid van de rederij, benoemd door de in lid 1 bedoelde rechter.

Artikel 623

Een vonnis, verkregen tegen de rederij of tegen de boekhouder als zodanig, kan op het gemeenschappelijke vermogen van de leden van de rederij ten uitvoer worden gelegd en daarnaast voor ieders aandeel op het overige vermogen van die leden, die leden van de rederij waren op de dag dat de vordering waarvoor beslag wordt gelegd, is ontstaan.

Artikel 624

1. Bevoegd tot kennisneming van verzoeken tot goedkeuring als bedoeld in artikel 1303 lid 4 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, en tot machtiging tot doorhaling als bedoeld in de artikelen 195 of 1304 van Boek 8 van dat wetboek, zijn de kantonrechter van de woonplaats, bedoeld in artikel 194 lid 6 of artikel 1303 lid 6 van Boek 8 van dat wetboek, alsmede de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied het kantoor waar het schip te boek staat in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, is gelegen.
2. Machtiging wordt slechts verleend na verhoor of behoorlijke oproeping van degenen van wier recht of beslag uit een inschrijving blijkt of ten gunste van wie voorlopige aantekeningen bestaan. Deze machtiging wordt door de griffier van het kantongerecht op het verzoekschrift aangetekend.

Artikel 626

1. Een vervoerder kan ter zake van het hem verschuldigde conservatoir beslag leggen op onder de vervoerovereenkomst aan boord van een schip vervoerde zaken gedurende één maand na de aanvang van de dag waarop zij niet meer aan boord van het schip zijn, zolang niet een derde te goeder trouw en anders dan om niet daarop enig recht heeft verkregen.
2. Het beslag wordt gelegd met toepassing van de regels betreffende conservatoir beslag op roerende zaken in handen van de schuldenaar. Artikel 461d, artikel 711 lid 1 en artikel 708 lid 2 zijn op dit beslag niet van toepassing.

Artikel 627

De aanwijzing van een derde als bedoeld in artikel 481 lid 2 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek of in enig desbetreffend partijbeding, geschiedt ten verzoeken van de meest gerede partij door de kantonrechter van de plaats waar het cognossement aan de

vervoerder moet worden afgegeven.

Artikel 628

Op een verzoek van de vervoerder tot toestemming om ten vervoer ontvangen zaken op te slaan, onder zichzelf te houden of daarvoor andere maatregelen te treffen wordt beslist door de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de zaken zich bevinden.

Artikel 629

1. Bevoegd tot de kennisneming van geschillen tussen een vervoerder en een ontvanger die niet de afzender was, inzake overeenkomsten tot vervoer geheel of gedeeltelijk per schip van een buiten Suriname gelegen plaats naar een in Suriname gelegen plaats van eindbestemming, is de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied die plaats in Suriname ligt. Onder ontvanger wordt mede verstaan: degene die een vordering instelt ter zake van niet afgeleverde zaken.
2. Nietig is ieder beding waarbij van lid 1 wordt afgeweken, tenzij zulk een beding:
  - a. bevoegd verklaart een rechter van een met name genoemde plaats, gelegen op het grondgebied van de staat waarin hetzij de vervoerder, hetzij de ontvanger woonplaats heeft, dan wel
  - b. is neergelegd in een afzonderlijk, niet naar algemene voorwaarden verwijzend geschrift.

Artikel 631

Geschillen naar aanleiding van het stellen, aanvullen of vervangen van zekerheid als bedoeld in de artikelen 30, 69 en 489 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, worden op verzoek van de meest gerede partij beslist door de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de aflevering plaatsvindt of moet plaatsvinden.

Artikel 632

1. Op een verzoek tot machtiging ten vervoer ontvangen zaken te verkopen, wordt beslist door de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de zaken zich bevinden. De verzoeker is verplicht bij zijn verzoek aan te geven op welke wijze of wijzen de zaken kunnen worden verkocht.
2. De rechter bepaalt op verzoek van de meest gerede partij in zijn beschikking of en, zo ja, op welke wijze de opbrengst van het verkochte of een gedeelte daarvan zal strekken tot zekerheid voor nog niet vaststaande vorderingen van de vervoerder.

Artikel 633

1. Op een verzoek tot gerechtelijk onderzoek als bedoeld in de artikelen 494 en 495 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, wordt beslist door de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de zaken zich bevinden. Deze wijst daarbij hetzij één, hetzij drie deskundigen aan en bepaalt op welke wijze deze de wederpartij van de verzoeker

- zullen oproepen bij het onderzoek aanwezig te zijn.
2. Op een verzoek van de in lid 1 bedoelde verzoeker tot het geheel of gedeeltelijk ten laste van zijn wederpartij brengen van de kosten van het onderzoek of van een begroting als bedoeld in artikel 494 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, dan wel van de door dat onderzoek geleden schade, wordt beslist door de in dat lid bedoelde rechter.

Artikel 635

1. De eiser kan in zaken van aanvaring of van een voorval als bedoeld in artikel 541 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, te zijner keuze zijn verzoekschrift richten aan:
  - a. de kantonrechter van de woonplaats van de verweerder of, indien er meer verweerders zijn, van een van hen;
  - b. de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de aanvaring of het voorval heeft plaatsgehad;
  - c. de kantonrechter van de plaats waarin het kantoor waar het schip te boek staat in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, is gelegen;
  - d. de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied op het schip beslag is gelegd.
2. Indien volgens lid 1 geen rechter in Suriname bevoegd is, geschiedt de oproeping voor de kantonrechter van de verblijfplaats van de verweerder of, indien er meer verweerders zijn, van een van hen, dan wel de kantonrechter van de woonplaats van de eiser of, indien er meer eisers zijn, van een van hen.

Artikel 636

1. Een hulpverlener kan ter zake van het hem uit hoofde van hulpverlening verschuldigde conservatoir beslag leggen op zaken waaraan hulp is verleend doch die niet meer aan boord van het schip zijn, zolang niet een derde te goeder trouw en anders dan om niet daarop enig recht heeft verkregen.
2. Het beslag kan niet worden gelegd op zaken die zich onder beheer van de strandvonder bevinden.
3. Tenzij het een schip betreft dat teboekstaat in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde register, wordt het beslag gelegd met toepassing van de regels betreffende conservatoir beslag op roerende zaken in handen van de schuldenaar. Artikel 461d, artikel 711 lid 1 en artikel 708 lid 2 zijn op dit beslag niet van toepassing.

Artikel 637

1. De eiser kan in zaken van hulpverlening te zijner keuze zijn verzoekschrift richten aan:
  - a. de kantonrechter van de woonplaats van de verweerder of, indien er meer verweerders zijn, van een van hen;
  - b. de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de hulp is verleend;
  - c. de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied tot verhaal van vorderingen ter zake

van de hulpverlening beslag is gelegd.

2. Indien volgens lid 1 geen rechter in Suriname bevoegd is, geschiedt de oproeping voor de kantonrechter van de verblijfplaats van de verweerder of, indien er meer verweerders zijn, van een van hen, dan wel de kantonrechter van de woonplaats van de eiser of, indien er meer eisers zijn, van een van hen.
3. Bevoegd ten aanzien van verzoeken als bedoeld in titel 6, afdeling 2, van Boek 8 en van geschillen met betrekking tot de zekerheid als bedoeld in artikel 571 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek is de rechter, bedoeld in lid 1 of lid 2.

Artikel 638

1. Indien zich naar zijn mening een geval van averij-grosse voordeed, is de eigenaar van het schip en in geval van rompbevrachting de rompbevrachter verplicht met inachtneming van lid 3 binnen redelijke termijn na het einde van de onderneming een persoon, dispacheur geheten, aan te wijzen ter berekening van de averij-grosse en ter vaststelling van degenen die recht hebben op vergoedingen, en van degenen ten laste van wie de bijdragen in de averij-grosse komen. Hij is verplicht van deze aanwijzing tijdig mededeling te doen aan degenen die naar zijn mening in de averij-grosse moeten bijdragen.
2. Indien de in lid 1 genoemde verplichting niet is nagekomen, is ieder die van mening is recht te hebben op een vergoeding in averij-grosse, dan wel in een averij-grosse te zullen moeten bijdragen, bevoegd de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de onderneming eindigde, te verzoeken de dispacheur te benoemen. Gelijke bevoegdheid komt toe aan ieder die zich niet kan verenigen met de ingevolge lid 1 aangewezen dispacheur.
3. Tenzij de in lid 2 bedoelde belanghebbenden anders overeenkomen, moet de dispacheur kantoor houden in, dan wel zo dicht mogelijk bij de plaats waar de onderneming eindigde. Ligt deze plaats in Suriname, dan moet de dispacheur in Suriname kantoor houden.

Artikel 639

1. De belanghebbenden bij de averij-grosse zijn verplicht de dispacheur iedere inlichting en alle documenten die hij ter opstelling van de dispache vraagt, te doen toekomen.
2. Indien een partij niet aan de in lid 1 genoemde verplichting voldoet, is de dispacheur gerechtigd zich de noodzakelijke inlichtingen of documenten te verschaffen; deze worden alsdan vermoed juist te zijn.

Artikel 640

De dispacheur is bevoegd een door hem ondertekend exemplaar van de dispache ter griffie van het kantongerecht van het Eerste Kanton te deponeren en is alsdan verplicht, voorzover hem dit redelijkerwijs mogelijk is, alle belanghebbenden, onder toezending van een exemplaar der dispache of een uittreksel daarvan, bericht te zenden.

Artikel 641

Degene die de hem toegezonden, dan wel ter griffie van het kantongerecht gedeponeerde dispache wenst af te wikkelen, verzoekt de kantonrechter de dispache te homologeren. Zo dit nog niet is geschied, legt hij een exemplaar van de dispache of een uittreksel daarvan ter griffie neer.

Artikel 641a

1. Ieder van de in artikel 638 bedoelde personen die zich niet met de hem toegezonden, dan wel ter griffie van het kantongerecht gedeponeerde dispache kan verenigen, verzoekt de kantonrechter de dispache te herzien. Zo dit nog niet is geschied, legt hij een exemplaar van de dispache of een uittreksel daarvan ter griffie neer.
2. Wijst de rechter het verzoek af, dan homologeert hij de dispache.

Artikel 641b

1. Gaat de rechter in het geval van artikel 641 of artikel 641a niet tot homologatie over, dan is de dispacheur of een mogelijkkerwijs door de rechter aangewezen andere dispacheur verplicht de dispache in overeenstemming met de rechterlijke beslissing te wijzigen, dan wel haar in te trekken. In geval van intrekking wordt, tenzij de rechter anders beslist, de dispache desalniettemin wat betreft honorarium en kosten van de dispacheur gehomologeerd.
2. Gaat de rechter in het geval van artikel 641 of artikel 641a tot homologatie over, dan zijn zij die de dispache betwistten, hoofdelijk verplicht de belanghebbenden die niet tot dergelijke betwisting overgingen, de ten gevolge van de betwisting geleden schade te vergoeden.

Artikel 641c

Ieder die de dispache betwist, is op verzoek van ieder die dit niet deed, verplicht ten behoeve van deze laatste zekerheid te stellen voor de door deze laatste mogelijkkerwijs geleden of te lijden schade. Geschillen naar aanleiding van het stellen, aanvullen of vervangen van deze zekerheid worden ten verzoeke van de meest gerede partij beslist door de kantonrechter.

Artikel 641d

Na het in kracht van gewijsde gaan van een beschikking van homologatie levert de dispache een voor tenuitvoerlegging vatbare titel op.

Artikel 642

Tegen een beslissing van de rechter, gegeven in de gevallen van de artikelen 621 tot en met 641d, staat geen andere voorziening open.

AFDELING 2

Rechtspleging inzake beperking van aansprakelijkheid van scheepseigenaren

Artikel 642a

1. Degene die op grond van artikel 750 of 751 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek een beroep wil doen op beperking van zijn aansprakelijkheid, verzoekt het kantongerecht in het Eerste Kanton het bedrag of de bedragen waartoe zijn aansprakelijkheid is beperkt, het bedrag van het fonds of van de fondsen, vast te stellen en te bevelen dat tot een procedure ter verdeling van een te stellen fonds zal worden overgegaan.
2. Het verzoek vermeldt:
  - a. de naam van het schip;
  - b. de nationaliteit van het schip;
  - c. de naam en de woonplaats van de verzoeker;
  - d. het bedrag dat naar het oordeel van de verzoeker het fonds of de fondsen belopen, en de gegevens, noodzakelijk ter berekening hiervan;
  - e. de dag en de plaats van het voorval dat aanleiding gaf tot de vorderingen ten aanzien waarvan de verzoeker zijn aansprakelijkheid meent te kunnen beperken, alsmede een omschrijving daarvan;
  - f. de naam en de woonplaats van de aan de verzoeker bekende personen tegenover wie hij meent zich op de beperking van zijn aansprakelijkheid te kunnen beroepen, met een schatting van het maximumbedrag van ieders vordering.
3. De verzoeker doet in het verzoekschrift een voorstel omtrent de wijze waarop hij fonds denkt te stellen.
4. Het indienen van een verzoek vormt niet een erkenning van aansprakelijkheid.
5. De behandeling geschiedt op de dag en de tijd die door de griffier aan de in lid 2 onder f bedoelde personen worden meegedeeld. Bovendien doet de griffier van het verzoek aankondiging in een of meer door het kantongerecht mogelijkerwijs aan te wijzen nieuwsbladen.

Artikel 642b

Indien naar aanleiding van hetzelfde voorval meer dan één op eenzelfde schip betrekking hebbend verzoek als bedoeld in artikel 642a is ingediend, beveelt het kantongerecht, alvorens op deze verzoeken te beslissen, tenzij een verzoeker zich daartegen verzet en dit verzet gegrond is bevonden, de voeging van de zaken die op één fonds betrekking hebben.

Artikel 642c

1. Bij de behandeling van het in artikel 642a bedoelde verzoek kan geen beroep worden gedaan op artikel 754 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek.
2. Bij toewijzing van het verzoek bepaalt het kantongerecht met inachtneming van de artikelen 755 en 756 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek het in rekeneenheden uitgedrukte beloop van het fonds of de fondsen. Hij beveelt de verzoeker op een door hem te bepalen dag, die niet later ligt dan één maand na de dag van de beschikking,

fonds te stellen:

- a. door het bedrag van het fonds, berekend met inachtneming van de artikelen 755, 756 en 759 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, vermeerderd met de wettelijke rente ingevolge artikel 757 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede vermeerderd met een bedrag ter bestrijding van de kosten van de procedure, ter griffie van het kantongerecht te storten, of
  - b. door op andere door hem bepaalde wijze zekerheid te stellen ten belope van het in onderdeel a bedoelde bedrag, alsnog vermeerderd met de wettelijke rente daarover van de aanvang van de dag, volgende op de dag van laatstbedoelde zekerheidstelling, tot de aanvang van de dag waarop de griffier de in artikel 642v bedoelde oproep doet uitgaan.
3. De kantonrechter vervult tevens de functie van rechter-commissaris ter vaststelling van de staat van verdeling van het fonds of de fondsen. Hij benoemt een vereffenaar van het fonds of de fondsen. Zo hij daartoe termen aanwezig acht, kan hij voor ieder fonds meer dan één vereffenaar benoemen.
  4. Het fonds wordt gesteld ten name van de rechter-commissaris en de vereffenaar, die daarover met uitsluiting van de verzoeker, doch slechts gezamenlijk, kunnen beschikken.
  5. De beschikking van het kantongerecht is uitvoerbaar bij voorraad. De werking van de beschikking kan door de hogere rechter niet worden geschorst.
  6. De verzoeker die aan het bevel van het kantongerecht heeft voldaan, richt zich onverwijld tot haar met het verzoek zulks te verklaren. Indien het kantongerecht deze verklaring weigert, kan het de verzoeker een hernieuwd bevel tot het stellen van fonds geven op een door haar te bepalen dag, die niet later kan liggen dan één maand na de dag van de beschikking. De verzoeker die aan dit hernieuwde bevel van het kantongerecht heeft voldaan, richt zich wederom tot haar met het verzoek zulks te verklaren. De tweede volzin is alsdan niet van toepassing.
  7. De verzoeker ten aanzien van wie het kantongerecht geen verklaring heeft gegeven, kan zijn aansprakelijkheid niet meer op grond van artikel 750 of 751 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek beperken.
  8. Op de voldoening aan een bevel tot storting of andere zekerheidstelling als bedoeld in dit artikel, zijn de artikelen 45 tot en met 48 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 38 tot en met 45 van de Faillissementswet niet van toepassing.

Artikel 642d

Indien ter zake van één en hetzelfde voorval een fonds is gesteld door een van de personen of zijn verzekeraar, genoemd in:

- a. artikel 758 lid 1 onder a van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek;
- b. artikel 758 lid 1 onder b van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek;
- c. artikel 758 lid 1 onder c van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, of
- d. artikel 758 lid 2 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek;

wordt dit fonds aangemerkt als door alle in hetzelfde onderdeel genoemde personen te zijn gesteld, en zulks ten aanzien van de vorderingen waarvoor het fonds werd gesteld.

Artikel 642e

1. Indien na toewijzing van een op artikel 750 of artikel 751 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek gegrond verzoek geen van de schuldeisers binnen de in artikel 642g genoemde termijn betwist heeft dat de schuldenaar zijn aansprakelijkheid kan beperken, dan wel omtrent een zodanige betwisting onherroepelijk afwijzend is beslist en een fonds is gesteld ten aanzien waarvan het kantongerecht een verklaring als bedoeld in artikel 642c lid 6 heeft afgegeven, en dat werkelijk ten bate van de schuldeiser beschikbaar is, alsmede de schuldeiser zijn vordering op het fonds in rechte geldend kan maken, kan het kantongerecht op verzoek van degene ten behoeve van wie het fonds is gesteld, de opheffing van beslagen die zijn gelegd, ter zake van de vorderingen waarvoor het fonds is gesteld, dan wel de teruggave van de ter zake daarvan gegeven zekerheid, bevelen.
2. Indien aan de in lid 1 gestelde vereisten is voldaan, geeft het kantongerecht op een verzoek als bedoeld in dat lid, een bevel als bedoeld in dat lid, wanneer het fonds is gesteld:
  - a. in de haven waar het ongeval waaruit de aansprakelijkheid is voortgevloeid, plaatsvond of, indien dit ongeval niet in een haven plaatsvond, in de eerste haven die het schip daarna aanliep,
  - b. in de haven van ontscheping van de betrokken persoon, indien de schade is voortgevloeid uit dood of letsel van personen,
  - c. met betrekking tot beschadigde lading in de haven van lossing, of
  - d. in de Staat waarin het beslag is gelegd.
3. De leden 1 en 2 zijn slechts van toepassing, indien het fonds aan de schuldeiser, wat zijn vordering betreft, vrij kan worden overgemaakt.

Artikel 642f

1. Indien aan de in artikel 642e gestelde vereisten is voldaan, worden procedures ter zake van vorderingen waarvoor het fonds is gesteld, geschorst door betekening vanwege de belanghebbenden aan de partij, ook al waren deze procedures reeds in staat van wijzen.
2. Behoudens de gevallen, bedoeld in lid 3, wordt na schorsing van een hangende procedure het geding op verzoek van de meest gerede partij van de rol afgevoerd, wanneer:
  - a. het verzoek van de schuldeiser tot verificatie als bedoeld in artikel 642l, is afgewezen,
  - b. de staat van verdeling, bedoeld in artikel 642v, op de in dat artikel genoemde wijze is vastgesteld, of
  - c. de vordering van de schuldeiser ingevolge artikel 642w is tenietgegaan.
3. Het geschorste geding wordt hervat, indien:
  - a. alsnog onherroepelijk wordt beslist dat de schuldenaar zijn aansprakelijkheid niet kan beperken, of
  - b. in een van de in lid 2 bedoelde gevallen de schuldenaar de veroordeling van de schuldeiser in de kosten van het geding vordert.
4. Blijft een beroep op schorsing als bedoeld in lid 1, achterwege, dan verliest een schuldenaar de bevoegdheid jegens de betrokken schuldeiser beroep te doen op zijn

beperkte aansprakelijkheid.

5. Op de schorsing en de hervatting van het geding zijn de artikelen 185 tot en met 190 van toepassing.

Artikel 642g

1. Nadat de in artikel 642c lid 6 bedoelde verklaring is afgegeven, bepaalt de rechter-commissaris, de vereffenaar gehoord, zo spoedig mogelijk de dag waarop uiterlijk de vorderingen op de schuldenaar, alsmede de betwistingen van diens beroep op beperking van zijn aansprakelijkheid, hetzij ten aanzien van alle, hetzij ten aanzien van een of meer van de schuldeisers, bij de vereffenaar moeten worden ingediend.
2. De rechter-commissaris bepaalt, de vereffenaar gehoord hebbend, tevens de dag of de dagen met bepaling van tijd waarop, en plaats waar door hem zal worden overgegaan tot verificatie van de ingediende vorderingen en behandeling van betwistingen van het beroep op beperking van aansprakelijkheid. Deze dagen, tijden en plaatsen kunnen voor elk van de fondsen alsmede voor een van deze fondsen verschillend zijn.
3. Tussen de in lid 1 genoemde dag voor de indiening van de vorderingen en het verrichten van betwistingen als in dat lid bedoeld, en de dag van de verificatiezitting of de zitting waarop deze betwistingen worden behandeld, liggen ten minste acht weken.

Artikel 642h

Indien een schuldenaar aantoonbaar dat hij op een later tijdstip, niettegenstaande artikel 642f lid 1, gedwongen zou kunnen worden geheel of gedeeltelijk een bedrag te betalen waarvoor hij, als hij dit bedrag vóór de verdeling van het fonds had betaald, op grond van artikel 642j in de rechten van de schuldeiser zou zijn gesubrogeerd, kan de rechter-commissaris gelasten dat voorlopig een bedrag terzijde zal worden gesteld dat voldoende is om het de schuldenaar mogelijk te maken op dat latere tijdstip zijn rechten overeenkomstig artikel 642j geldend te maken.

Artikel 642i

De vereffenaar geeft van de beschikkingen, genoemd in artikel 642g, onverwijld bij aangetekende brief kennis aan de schuldenaar of de schuldenaren en de door deze opgegeven schuldeisers. Bovendien doet hij, indien de rechter-commissaris zulks beveelt, van deze beschikkingen aankondiging in een of meer door de rechter-commissaris aan te wijzen nieuwsbladen.

Artikel 642j

Een bedrag dat een schuldenaar of diens verzekeraar vóór de verdeling van een fonds heeft betaald, kan door hem niet geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd; hij wordt voor het betaalde bedrag van rechtswege gesubrogeerd in de rechten van de schuldeiser.

Artikel 642k

De schuldeiser die tegen het verzoek van een schuldenaar verweer voert, moet niettemin zijn vordering ter verificatie aanmelden. Hetzelfde geldt ten aanzien van een schuldeiser die twijfelt of de schuldenaar, gezien de aard van de vordering, met betrekking tot deze vordering jegens hem een beroep kan doen op de beperking van zijn aansprakelijkheid.

Artikel 642l

1. De indiening van de schuldvorderingen geschiedt bij de vereffenaar door de overlegging van een rekening of andere schriftelijke verklaring, aangevende de aard en het bedrag van de vordering, vergezeld van de bewijsstukken of een afschrift daarvan. De in artikel 642k, tweede volzin, bedoelde schuldeiser legt bovendien over een schriftelijke verklaring, bevattende de gronden van zijn in die volzin bedoelde twijfel.
2. Indiening van een vordering ter verificatie wordt ten aanzien van verjaring en verval aangemerkt als het in rechte instellen van deze vordering.
3. De schuldeisers zijn bevoegd van de vereffenaar een ontvangstbewijs te vorderen.
4. De vereffenaar toetst de ingezonden rekeningen aan de administratie en opgaven van de schuldenaar, treedt, als hij tegen de toelating van een vordering bezwaar heeft, met de schuldeiser en de schuldenaar of schuldenaren in overleg en is bevoegd van deze overlegging van ontbrekende stukken alsook raadpleging van hun administratie en van de oorspronkelijke bewijsstukken te vorderen.
5. Voor ieder fonds brengt de vereffenaar de vorderingen die hij goedkeurt op een lijst van voorlopig erkende schuldvorderingen, en de vorderingen die hij betwist op een afzonderlijke lijst vermeldende de gronden van de betwisting.
6. De door de vereffenaar opgestelde lijsten liggen gedurende ten minste 21 dagen vóór de voor de verificatie bestemde dag ter griffie ter kosteloze inzage voor ieder. De neerlegging geschiedt kosteloos.
7. De vereffenaar vermeldt de verweerschriften ingediend tegen het door een schuldenaar gedane verzoek, vermeldende de gronden van de betwisting.

Artikel 642m

Van de krachtens artikel 642l gedane neerlegging der lijsten geeft de vereffenaar aan alle bekende schuldeisers en de schuldenaar of schuldenaren schriftelijk bericht, waarbij hij een nadere oproeping tot de verificatievergadering voegt.

Artikel 642n

Op de ingevolge artikel 642g bepaalde dag of dagen houdt de rechter-commissaris in tegenwoordigheid van de vereffenaar een of meer openbare zittingen.

Artikel 642o

1. Vorderingen die zijn ingediend na afloop van de in artikel 642g lid 1 genoemde termijn, kunnen op verzoek van de schuldeiser door de rechter-commissaris tot de

- verificatie worden toegelaten.
2. Een dergelijk verzoek moet worden toegestaan indien de schuldeiser buiten Suriname woont en daardoor verhinderd was zich eerder te melden.
  3. In geval van geschil over het al dan niet aanwezig zijn van de verhindering beslist de rechter-commissaris na de vergadering te hebben geraadpleegd.

Artikel 642p

1. Alle schuldeisers en schuldenaren kunnen een vordering betwisten.
2. Vorderingen die niet worden betwist, worden door de rechter-commissaris vastgesteld op het beweerde bedrag.
3. Van de vaststelling door de rechter-commissaris wordt aantekening gemaakt in het proces-verbaal ter zitting en op de door de vereffenaar opgestelde lijst.

Artikel 642q

1. In geval van betwisting ter zitting van een vordering of van het beroep op beperking van aansprakelijkheid verwijst de rechter-commissaris partijen en de schuldenaar, zo hij hen niet kan verenigen, naar een of meer door hem te bepalen terechtzittingen van het kantongerecht ter beslissing van het punt van geschil. De rechter-commissaris verwijst ook de in artikel 642k, tweede volzin, bedoelde schuldeiser wiens vordering overigens niet wordt betwist, naar de terechtzitting van het kantongerecht ter beslissing van de vraag of zijn vordering terecht ter verificatie werd ingediend.
2. Indien een schuldeiser wiens vordering wordt betwist, of een schuldenaar niet ter zitting aanwezig is, geeft de vereffenaar hem onmiddellijk kennis per aangetekende brief van iedere verwijzing.

Artikel 642r

1. Verschijnt de schuldeiser die de verificatie vraagt, niet ter terechtzitting van het kantongerecht, dan wordt hij geacht zijn vordering voorzover zij betwist is, te hebben ingetrokken.
2. Verschijnt degene die een betwisting van enige stelling van een schuldenaar of schuldeiser deed niet, dan wordt hij geacht deze betwisting te hebben laten varen.
3. De in artikel 642q lid 2 genoemde personen kunnen zich in het geding niet op het ontbreken van de in die bepaling bedoelde kennisgeving beroepen.
4. Schuldeisers die bij de indiening van hun vordering noch ter vergadering betwisting hebben gedaan, kunnen in het geding zich voegen noch tussenkomen; tussenkomst kan in geval van faillissement van een schuldenaar worden gevorderd door de curator in dat faillissement.
5. Een onherroepelijke beslissing, inhoudende dat een schuldenaar zijn aansprakelijkheid ten opzichte van een of meer vorderingen niet kan beperken, heeft bindende kracht zowel jegens een schuldenaar als in geval van diens faillissement jegens zijn schuldeisers.

Artikel 642s

1. Na afloop van de in artikel 642n bedoelde zittingen of, indien deze tot geschillen aanleiding hebben gegeven, nadat daarover onherroepelijk is beslist, wordt door de vereffenaar een staat van verdeling van het betrokken fonds opgemaakt en aan de goedkeuring van de rechter-commissaris onderworpen.
2. Indien onherroepelijk is beslist dat de schuldenaar zijn aansprakelijkheid niet kan beperken, vervalt de gestelde zekerheid en wordt een gestort bedrag uitgekeerd aan degene die de storting verrichtte, doch niet eerder dan één maand nadat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan en de vereffenaar op de in artikel 642i voorgeschreven wijze kennis heeft gegeven van de dag waarop deze uitkering zal plaatsvinden.

Artikel 642t

1. Vorderingen waarvan de waarde in buitenlandse valuta is uitgedrukt, worden geverifieerd voor hun geschatte waarde in het in Suriname uitgegeven geld.
2. Indien de schuldenaar gebruik maakte van de hem in artikel 750 of 751 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek gegeven bevoegdheid, zijn de volgende regels van toepassing:
  - a. het personenfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen betreffende personenschade;
  - b. het passagiersfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen betreffende personenschade van reizigers;
  - c. het zakenfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen betreffende zaakschade en van vorderingen betreffende personenschade, voorzover deze nog onvoldaan zijn na toepassing van onderdeel a, met dien verstande dat vorderingen met betrekking tot beschadiging van kunstwerken van havens, dokken, waterwegen en van hulpmiddelen bij de navigatie vóór alle andere vorderingen betreffende zaakschade worden voldaan;
  - d. het wrakkenfonds wordt aangewend ter voldoening van vorderingen als bedoeld in artikel 752 lid 1 onder d en e van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek;
  - e. indien een volgens de onderdelen a tot en met d te verdelen bedrag niet voldoende is ter voldoening van de vorderingen waartoe het volgens die onderdelen wordt aangewend, worden die vorderingen naar evenredigheid gekort.
3. Voor de toepassing van lid 2 wordt verstaan onder:
personenschade: alle schade, voortvloeiende uit dood of letsel van personen;
zaakschade: alle schade die niet is personenschade.
4. Behoudens lid 2 onder c is ieder fonds uitsluitend bestemd voor de voldoening van de vorderingen met betrekking waartoe het is gesteld.

Artikel 642u

1. Een door de rechter-commissaris goedgekeurde staat van verdeling van het beschikbare fonds ligt gedurende twee weken ter griffie van het kantongerecht ter kosteloze inzage van de schuldeisers van wie vorderingen zijn erkend, en van de schuldenaren. De neerlegging geschiedt kosteloos.
2. Van de neerlegging wordt door de vereffenaar aankondiging gedaan op de wijze,

voorgeschreven in artikel 642i, terwijl daarvan bovendien bij aangetekende brief kennis wordt gegeven aan de schuldenaren en aan ieder der schuldeisers van wie de vorderingen zijn erkend, met vermelding van het voor hen uitgetrokken bedrag; ieder van hen kan gedurende genoemde termijn bij het kantongerecht tegen de staat van verdeling in verzet komen door indiening van een met redenen omkleed bezwaarschrift ter griffie.

3. Na afloop van de termijn geeft het kantongerecht haar beschikking, nadat zij de schuldeisers en de schuldenaren heeft gehoord of behoorlijk doen oproepen. De oproeping geschiedt bij aangetekende brief door de vereffenaar.

Artikel 642v

1. Nadat een staat van verdeling door de rechter-commissaris of, indien tijdig verzet is gedaan, door het kantongerecht is vastgesteld, roept de griffier bij aangetekende brief de schuldeisers op het hun toekomende bedrag in ontvangst te nemen.
2. De staat ligt na de vaststelling ter griffie ter kosteloze inzage van belanghebbenden.
3. Een nog bestaand batig saldo en uitkeringen waarover niet binnen één jaar is beschikt, worden uitgekeerd aan degene die de storting verrichtte. Artikel 642s lid 2 is daarbij van overeenkomstige toepassing.

Artikel 642w

Behoudens artikel 642f lid 4, gaan de vorderingen van schuldeisers die, hoewel daartoe behoorlijk opgeroepen zijnde, deze niet ter verificatie hebben aangemeld, door het in kracht van gewijsde gaan van de staat van verdeling teniet.

Artikel 642x

1. De rechter-commissaris is bevoegd te allen tijde een voorlopige staat van verdeling vast te stellen. In dat geval zijn de artikelen 642s tot en met 642v van overeenkomstige toepassing.
2. De rechter-commissaris kan bevelen dat door schuldeisers aan wie op grond van een voorlopige staat van verdeling een uitkering wordt gedaan, een door hem aan te wijzen vorm van zekerheid wordt gegeven.

Artikel 642y

1. De beschikkingen van de rechter-commissaris, alsmede die van het kantongerecht krachtens artikel 642u lid 3, zijn niet vatbaar voor hoger beroep.
2. Tegen de andere uitspraken waartoe de artikelen 642a tot en met 642z aanleiding geven, kan door de schuldenaar en door de verschenen schuldeisers binnen vier weken na de dag van de uitspraak hoger beroep worden ingesteld, tenzij krachtens enige algemene regeling een kortere termijn van toepassing is.
3. De uitspraak op het rechtsmiddel wordt door de griffier van het Hof van Justitie onverwijld meegedeeld aan de griffier van het kantongerecht, die daarvan bij aangetekende brief aan schuldeisers en schuldenaren kennis geeft.

Artikel 642z

Behoudens de toepassing van de artikelen 60 tot en met 63 en artikel 64 komen de kosten, voortvloeiende uit de toepassing van de artikelen 642a tot en met 642y ten laste van de schuldenaar.

TITEL 2

Procedures betreffende een nalatenschap of een gemeenschap

AFDELING 1

De verzegeling

Artikel 658

1. Zaken die behoren tot een nalatenschap of een gemeenschap waarop titel 7, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing is, kunnen worden verzegeld met verlob van de kantonrechter in wiens rechtsgebied de verzegeling moet plaatsvinden. De verzegeling geschiedt door een bij dit verlob aan te wijzen notaris met diens zegel. Tegen het verlob staat geen hogere voorziening open.
2. De notaris kan een bewaarder van de gelegde zegels aanstellen.

Artikel 659

De artikelen 444 en 444a en artikel 444b leden 2 en 3 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 660

1. Verlob tot verzegeling kan worden verzocht:
  - a. door degene die de nalatenschap kan opeisen of als deelgenoot of beperkt gerechtigde op een aandeel van de gemeenschap verdeling daarvan kan vorderen;
  - b. zo zich onder de in onderdeel a bedoelde personen onbekwamen bevinden die geen wettelijke vertegenwoordiger hebben of wier wettelijke vertegenwoordiger afwezig is, door een bloed- of aanverwant van de onbekwame;
  - c. in geval van een nalatenschap:
    - 1°. mede door de overgebleven echtgenoot of door een executeur van de nalatenschap;
    - 2°. zo noch de ten 1° bedoelde personen, noch een van de erfgenamen aanwezig is, door een van degenen die in dienst van de overledene waren of met hem samenwoonden;
    - 3°. zo de nalatenschap onder bewind staat: door de bewindvoerder;
  - d. door een schuldeiser van de nalatenschap of gemeenschap, doch alleen indien hij zonder de verzegeling ernstig gevaar zou lopen zijn vordering niet te kunnen verhalen;
  - e. door een door de rechter benoemde vereffenaar van de nalatenschap of

gemeenschap.

2. Het verlov wordt slechts gegeven, indien de verzoeker zijn recht of bevoegdheid en een voldoende ernstig belang bij de verzegeling summierlijk aannemelijk maakt.

Artikel 661

Indien in geval van een nalatenschap een der in artikel 660 lid 1 onder a bedoelde personen afwezig of onbekwaam is en deze geen wettelijke vertegenwoordiger heeft of een wettelijke vertegenwoordiger die afwezig is, kan het verlov tot verzegeling ook door een notaris worden verzocht of door de kantonrechter ambtshalve worden bevolen.

Artikel 662

Van de verzegeling moet door een proces-verbaal blijken, dat inhoudt:

- a. dag en uur van de verzegeling;
- b. naam, voornamen en woonplaats van degene op wiens verzoek de verzegeling is gedaan, en een keuze van woonplaats ten kantore van de notaris die de verzegeling verricht;
- c. de vermelding van het verlov tot verzegeling;
- d. de verschijning van de partijen en hun verzoeken en beweringen;
- e. de opgave van de plaatsen en de voorwerpen waarop het zegel is gezet, en een korte beschrijving van de zaken die buiten verzegeling zijn gebleven;
- f. naam, woonplaats en beroep van de bewaarder, bedoeld in artikel 658 lid 2;
- g. de eed of belofte bij de sluiting der verzegeling die in handen van de notaris moet worden afgelegd door degenen die de zaken onder zich hadden, of het huis bewonen waar de verzegeling is gedaan, dat zij niets verduisterd hebben, noch gezien hebben, noch weten dat iets is verduisterd.

Artikel 663

1. Indien bij de verzegeling boeken of papieren worden gevonden, kunnen zij door de notaris worden geopend. Indien zij voor de nalatenschap of gemeenschap of de daartoe behorende goederen of schulden van belang kunnen zijn, worden zij overgebracht naar de griffie van het kantongerecht of naar een andere door de notaris aan te wijzen plaats, waar zij ter beschikking van de partijen blijven.
2. Zodra blijkt dat de overgebrachte boeken of papieren niet van belang zijn of aan een derde toebehoren, zorgt de notaris voor afgifte aan de rechthebbende.

Artikel 664

De notaris kan op verlangen en op kosten van elk der partijen de voorwerpen, boeken en papieren, alsmede de plaats waar zij zijn aangetroffen, doen fotograferen of kopiëren. Hij hecht de foto's of kopieën aan het proces-verbaal van verzegeling.

Artikel 665

1. Indien geen tot de nalatenschap of gemeenschap behorende roerende zaken van voldoende belang worden aangetroffen, wordt dit in het proces-verbaal vermeld en kan verzegeling achterwege blijven.
2. Zaken die niet voor beslag vatbaar zijn of niet zonder schade verzegeld kunnen worden, blijven buiten de verzegeling, maar worden overeenkomstig artikel 662 onder e in het proces-verbaal beschreven.

AFDELING 2 Ontzegeling

Artikel 666

1. De in artikel 660 lid 1 onder a en c, ten 1°, bedoelde personen kunnen aan de kantonrechter die verlot tot de verzegeling gaf, verlot tot ontzegeling verzoeken. Tegen het verlot staat geen hogere voorziening open.
2. Ontzegeling heeft in elk geval plaats voorzover van de nalatenschap of gemeenschap van goederen een partijen bindende boedelbeschrijving wordt opgesteld of alle partijen hun toestemming tot de ontzegeling geven en het vrije beheer over hun goederen hebben.

Artikel 667

1. De in artikel 660 lid 1 onder a en c, ten 1°, bedoelde personen en degene die de verzegeling heeft uitgelokt, worden opgeroepen om op het verzoekschrift te worden gehoord, indien zij het verlangen daartoe tijdig aan de notaris die de verzegeling heeft verricht, hebben meegedeeld, met opgave van de redenen van dit verlangen en van hun woonplaats.
2. Bij het verzoekschrift wordt een verklaring van de notaris overgelegd, waaruit blijkt of en, zo ja, welke mededelingen zijn gedaan.

Artikel 668

De ontzegeling geschiedt door de in het verlot tot ontzegeling aangewezen notaris.

Artikel 669

De in artikel 660 lid 1 onder a en c, ten 1°, bedoelde personen en degene die de verzegeling heeft uitgelokt, worden door de notaris ten minste vierentwintig uren tevoren van het tijdstip van ontzegeling op de hoogte gesteld. Hetzelfde geldt voor de schuldeiser van de nalatenschap of gemeenschap die zijn verlangen daartoe tijdig aan de notaris heeft meegedeeld, met opgave van zijn vordering en van zijn woonplaats.

Artikel 670

Het proces-verbaal van de ontzegeling moet bevatten:

- a. dag en uur waarop zij wordt gedaan;

- b. naam, voornamen en woonplaats of gekozen woonplaats van degene die de ontzegeling heeft verzocht;
- c. vermelding van het verlof tot ontzegeling;
- d. vermelding van de in artikel 669 bedoelde mededelingen;
- e. de verschijning van partijen en hun opmerkingen;
- f. de herkenning van de zegels en de bevinding daarvan als gaaf en ongeschonden, of indien zij dit niet zijn, de vermelding van de toestand waarin zij worden bevonden.

AFDELING 3 Boedelbeschrijving

Artikel 671

Indien alle partijen zich daarmee verenigen en het vrije beheer over hun goederen hebben, kan een voorgeschreven boedelbeschrijving plaatsvinden bij een onderhandse akte. In alle andere gevallen geschiedt zij bij notariële akte.

Artikel 672

1. De kantonrechter in wiens rechtsgebied de boedel zich geheel of voor een groot deel bevindt, kan op verzoek van een der in artikel 660 lid 1 onder a en c, ten 1°, bedoelde personen of van iemand die daarbij op andere grond voldoende belang heeft, een boedelbeschrijving bevelen door een bij dat bevel aan te wijzen notaris. Tegen het bevel staat geen hogere voorziening open.
2. Het verzoek kan worden gedaan tezamen met een verzoek, strekkende tot verzegeling of tot ontzegeling.
3. Het bevel wordt slechts gegeven, indien de verzoeker zijn recht en belang summierlijk aannemelijk maakt.

Artikel 673

Indien de notaris het nodig oordeelt de te beschrijven zaken zelf in ogenschouw te nemen, zijn de artikelen 444 en 444a en artikel 444b leden 2 en 3 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 674

De boedelbeschrijving bevat:

- a. naam, voornamen en woonplaats van de verschenen of opgeroepen partijen en van de aangewezen schatters;
- b. een korte beschrijving van alle tot de boedel behorende goederen en schulden en, zo een der partijen zulks wenst, een schatting van de waarde van de roerende zaken door een of meer door partijen aan te wijzen schatters, met hun beëdiging of aflegging van de belofte;
- c. een opgave van de plaats waar de beschreven zaken zich bevinden, of waarheen zij zijn overgebracht;

- d. een opgave van tot de boedel behorende geldsommen;
- e. een opgave van de aangetroffen boeken en registers met betrekking tot de boedel, die op de eerste en laatste bladzijden worden gewaarmerkt, in geval van een notariële beschrijving door de notaris en in geval van een onderhandse beschrijving door de partijen;
- f. vermelding van de akten die op de goederen en de schulden van de boedel betrekking hebben;
- g. in geval van een notariële beschrijving, vermelding van de eed of belofte, af te leggen in handen van de notaris, van degenen die vóór de beschrijving de goederen in hun macht hadden, of het huis waarin deze zich bevinden, bewoond hebben, dat zij niets hebben verduisterd, noch gezien hebben noch weten dat iets is verduisterd.

Artikel 675

Indien partijen het niet eens worden over de aanwijzing van de schatters, worden deze benoemd door de notaris of in geval van een onderhandse boedelbeschrijving door de in artikel 672 bedoelde kantonrechter.

AFDELING 4

Geschillen in verband met verzegeling, ontzegeling en boedelbeschrijving

Artikel 676

Geschillen die in verband met een verzegeling, ontzegeling of boedelbeschrijving rijzen, worden in kort geding gebracht voor de kantonrechter in wiens rechtsgebied de verzegeling is geschied of de te beschrijven boedel zich geheel of grotendeels bevindt.

AFDELING 4A

Rechtsmiddelen tegen beschikkingen in procedures betreffende een nalatenschap

Artikel 676a

Geen hogere voorziening staat open tegen beschikkingen ingevolge:

- a. artikel 25 lid 4 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- b. artikel 143 lid 1, tweede volzin, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- c. artikel 147 lid 2 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- d. artikel 149 lid 2, tweede volzin, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- e. artikel 150 lid 2 onder b, tweede volzin, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- f. artikel 157 lid 4 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- g. artikel 164 lid 2, tweede volzin, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- h. artikel 173, derde volzin, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek, waarbij een machtiging als in die bepaling bedoeld wordt verleend;
- i. artikel 185 lid 2 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek waarbij maatregelen als in die bepaling bedoeld worden voorgeschreven;
- j. artikel 185 lid 3 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;

- k. artikel 191 lid 2 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek, waarbij maatregelen als in die bepaling bedoeld worden voorgeschreven;
- l. artikel 192 lid 2 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- m. artikel 196 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- n. artikel 197 lid 2, eerste volzin, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- o. artikel 201 lid 2 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- p. artikel 202 lid 1 onder a van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- q. artikel 206 lid 5, tweede volzin, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- r. artikel 211 lid 4 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- s. artikel 215 lid 2, tweede volzin, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- t. artikel 218 lid 1, tweede volzin, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- u. artikel 221 lid 2, eerste volzin, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- v. artikel 223 lid 1, tweede volzin, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek;
- w. artikel 226 lid 3 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek, waarbij een machtiging als in die bepaling bedoeld wordt verleend.

Artikel 676b

1. Van de beschikkingen van de kantonrechter ingevolge afdeling 3 van titel 6 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek is gedurende vijf dagen hoger beroep op het Hof van Justitie toegelaten, behoudens voorzover het beschikkingen betreft waartegen ingevolge artikel 676a geen hogere voorziening is toegelaten.
2. Artikel 63 lid 2 van de Faillissementswet is van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 5

De verdeling van een gemeenschap

Artikel 677

1. Het vonnis waarbij een vordering tot verdeling van een gemeenschap wordt toegewezen, zonder dat de rechter de vaststelling van de verdeling aan zich houdt, houdt in een bevel tot verdeling ten overstaan van een notaris, alsmede, zo partijen het over de keuze niet eens zijn, de benoeming van deze notaris. De rechter die een notaris benoemt, kan de zaak wat betreft hetgeen overigens ter zake van de verdeling is gevorderd, aanhouden totdat is gebleken of de notaris partijen kan verenigen. De griffier van het gerecht dat de benoeming deed, zendt de notaris onverwijld een expeditie van de uitspraak.
2. Op verlangen van elk der partijen kan het vonnis tevens de benoeming inhouden van een onzijdig persoon als bedoeld in artikel 181 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.
3. De notaris bepaalt dag en uur waarop partijen voor hem moeten verschijnen, en roept hen tegen het vastgestelde tijdstip op. Indien zij niet allen verschijnen, kan hij partijen eenmaal of meermalen tegen een nieuwe dag oproepen.
4. Deze afdeling is van overeenkomstige toepassing op verzoeken en beschikkingen betreffende de verdeling van een gemeenschap van goederen die door of tijdens een huwelijk is ontstaan.

Artikel 678

1. Indien de notaris partijen niet kan verenigen, constateert hij dit in een proces-verbaal, waarin hij desverlangd opgeeft op welke punten partijen reeds tot overeenstemming zijn gekomen.
2. Zolang geen volledige overeenstemming is bereikt, kan de meest gerede partij vorderen dat de rechter de wijze van verdeling gelast of zelf de verdeling vaststelt, dan wel wat overigens ter zake van hetgeen partijen verdeeld houdt, nodig is.
3. Zolang hem geen afschrift van het proces-verbaal wordt overgelegd, kan de rechter op verlangen van elk der partijen de zaak aanhouden teneinde de notaris opnieuw gelegenheid te geven tot toepassing van artikel 677 lid 3.

Artikel 679

1. Indien partijen het niet eens worden over de benoeming van een deskundige om de waarde van een of meer van de te verdelen goederen te schatten, geschiedt de benoeming op verzoek van de meest gerede partij door de kantonrechter.
2. Is met betrekking tot de verdeling een procedure aanhangig, dan kan de benoeming ook, op verlangen van een der partijen of ambtshalve, worden gedaan door de rechter voor wie de zaak in eerste aanleg of in hoger beroep dient, of door de rechter voor wie een getuigenverhoor of verschijning van partijen is gelast.

Artikel 680

1. Indien een vordering tot verdeling, tot het gelasten van de wijze van verdeling of tot vaststelling van een verdeling niet de gehele voor verdeling vatbare gemeenschap betreft, kan ieder van de opgeroepen overeenkomstig de hem in de artikelen 179 en 185 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek toegekende bevoegdheden eisen dat de verdeling van de gehele voor verdeling vatbare gemeenschap wordt bevolen of door de rechter zelf wordt vastgesteld.
2. Indien de vordering strekt tot het verkrijgen van een bevel tot verdeling of tot de wijze van verdeling van de gehele voor verdeling vatbare gemeenschap, kan ieder van de opgeroepen vaststelling van de verdeling door de rechter zelf vorderen.
3. Een eis als bedoeld in lid 1 of lid 2 moet worden gedaan voor alle wren die niet de bevoegdheid van de rechter of zekerheidstelling overeenkomstig artikel 122 betreffen.
4. Zijn een of meer partijen niet verschenen, dan doet de rechter op verzoek van degene die de eis heeft gedaan, deze aan haar betekenen met inachtneming van de voor oproeping voorgeschreven termijnen en met oproeping tegen de dag waarop degene die de eis heeft gedaan de zaak wederom ter rolle wil doen dienen.
5. Zijn niet allen die aan de verdeling dienen mee te werken, in het geding betrokken, dan kan ieder van de opgeroepen de rechter verzoeken hen met overeenkomstige toepassing van lid 4 alsnog in het geding te roepen, met betekening tevens van een afschrift van de aan hemzelf uitgebrachte oproeping met een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van de vordering.

TITEL 4
Middelen tot bewaring van zijn recht

AFDELING 1
Algemene bepalingen

Artikel 700

1. Voor het leggen van conservatoir beslag is verlof vereist van de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied zich een of meer van de betrokken zaken bevinden, dan wel, indien het beslag niet op zaken betrekking heeft, de schuldenaar of degene of een van degenen onder wie het beslag wordt gelegd, woonplaats heeft.
2. Het verlof wordt verzocht bij een verzoekschrift, waarin de aard van het te leggen beslag en van het door de verzoeker ingeroepen recht en, zo dit recht een geldvordering is, ook het bedrag of, zo dit nog niet vaststaat, het maximum bedrag daarvan, worden vermeld, onverminderd de bijzondere vereisten door de wet gesteld voor een beslag van de soort waarom het gaat. De rechter beslist na summier onderzoek. In geval van een geldvordering stelt hij het bedrag vast waarvoor het verlof wordt verleend, met inbegrip van de kosten waarin de schuldenaar kan worden veroordeeld. Bij het verlof kan de rechter, onverminderd artikel 15 lid 3, tevens verlof verlenen het beslag te leggen op alle dagen en uren. Tegen een verlof staat geen hogere voorziening open.
3. Tenzij op het tijdstip van het verlof reeds een eis in de hoofdzaak is ingesteld, wordt het verlof verleend onder voorwaarde dat het instellen daarvan geschiedt binnen een door de rechter daartoe te bepalen termijn van ten minste acht dagen na het beslag. De rechter kan de termijn verlengen, indien de beslaglegger dit voor het verstrijken van de termijn verzoekt. Tegen de beschikking staat geen hogere voorziening open. In het geval van een beslag als bedoeld in artikel 714 of 718 moet de verlenging, om haar werking te hebben, binnen acht dagen na het tijdstip waarop de termijn zonder de verlenging zou verstrijken, schriftelijk zijn medegedeeld aan de in artikel 715 bedoelde vennootschap, onderscheidenlijk de in artikel 718 bedoelde derde. Overschrijding van de termijn voor het instellen van een eis in de hoofdzaak doet het beslag vervallen.

Artikel 701

1. De kantonrechter kan het verlof verlenen onder voorwaarde dat tot een door hem te bepalen bedrag zekerheid wordt gesteld voor schade die door het beslag kan worden veroorzaakt.
2. De zekerheid moet voor of bij de betekening van het beslagexploot aan de beslagene worden aangeboden. Voor het overige is artikel 616 van toepassing.

Artikel 702

1. Tenzij de wet anders bepaalt, wordt een conservatoir beslag gelegd met overeenkomstige toepassing van de voorschriften die gelden voor het leggen van

executoriaal beslag tot verhaal van een geldvordering op een goed van de soort als in beslag wordt genomen. In plaats van de executoriale titel wordt in het beslagexploot het in artikel 700 bedoelde verlov van de kantonrechter vermeld.

2. Dit verlov en het verzoekschrift waarop het is gegeven, worden tezamen met het beslagexploot aan de beslagene betekend.

Artikel 703

Voor de openbare dienst bestemde goederen zijn niet vatbaar voor beslag.

Artikel 704

1. Zodra de beslaglegger in de hoofdzaak een executoriale titel heeft verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, gaat het conservatoir beslag over in een executoriaal beslag, mits de verkregen titel aan de beslagene en, zo het beslag onder een derde is gelegd, ook aan deze is betekend.
2. Wordt de eis in de hoofdzaak afgewezen en is deze afwijzing in kracht van gewijsde gegaan, dan vervalt daardoor tevens van rechtswege het beslag. Hetzelfde geldt, indien voor de tenuitvoerlegging van de beslissing in de hoofdzaak een rechterlijk bevelschrift of verlov nodig is en de beslissing waarbij dit door de rechter is geweigerd, in kracht van gewijsde is gegaan.

Artikel 705

1. De kantonrechter die verlov tot het beslag heeft gegeven kan, rechtdoende in kort geding, het beslag op vordering van elke belanghebbende opheffen, onverminderd de bevoegdheid van de gewone rechter.
2. De opheffing wordt onder meer uitgesproken bij verzuim van op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, indien summierlijk van de ondeugdelijkheid van het door de beslaglegger ingeroepen recht of van het onnodige van het beslag blijkt of, zo het beslag is gelegd voor een geldvordering, indien voor deze vordering voldoende zekerheid wordt gesteld.
3. Artikel 438 lid 2, vierde volzin, en de leden 3 tot en met 5 en artikel 438a zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 706

De kosten van het beslag kunnen, al of niet in de hoofdzaak, van de beslagene worden teruggevorderd, tenzij het beslag nietig, onnodig of onrechtmatig was.

Artikel 707

De bepalingen omtrent conservatoir beslag op een goed zijn van overeenkomstige toepassing op conservatoir beslag op een beperkt recht op of een aandeel in een zodanig goed.

Artikel 708

1. De bepalingen omtrent conservatoir beslag op een goed van de schuldenaar zijn van overeenkomstige toepassing op conservatoir beslag op een goed waarop de schuldeiser zich kan verhalen, en dat aan een ander dan de schuldenaar toebehoort. De beslaglegger is in dit geval verplicht het beslag binnen acht dagen aan de schuldenaar te betekenen.
2. Wordt het beslag ten laste van de schuldenaar gelegd, dan is de beslaglegger verplicht het binnen acht dagen aan de ander te betekenen of, zo hij diens recht niet kent, onverwijld nadat hij van dat recht kennis heeft gekregen. Indien de ander, voordat acht dagen na deze betekening zijn verstreken, schriftelijk aan de deurwaarder meedeelt zich tegen het voorgenomen verhaal op zijn goed te verzetten, gaat het beslag jegens hem slechts over in een executoriaal beslag uit hoofde van een tegen hem verkregen executoriale titel om de executie te dulden.

Artikel 709

1. Op verzoek van degene die verlof vraagt tot het leggen van conservatoir beslag op roerende zaken die geen registergoederen zijn, of die op zodanige zaken reeds beslag heeft gelegd, kan de kantonrechter die het verlof geeft of heeft gegeven of in wiens rechtsgebied zich een of meer van de betrokken zaken bevinden, bevelen dat zij tevens ter gerechtelijke bewaring zullen worden afgegeven aan een door de rechter aan te wijzen bewaarder.
2. Een overeenkomstig verzoek kan worden gedaan door een pandhouder als bedoeld in artikel 237 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, wanneer op de verpande zaak conservatoir of executoriaal beslag is gelegd.
3. De kantonrechter wijst het verzoek niet toe dan na de beslagene en eventuele andere belanghebbenden gelegenheid te hebben gegeven te worden gehoord, tenzij bijzondere omstandigheden eisen dat het bevel terstond wordt gegeven. Tegen het bevel staat geen hogere voorziening open.
4. Artikel 701 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 710

1. Indien over een of meer goederen geschil bestaat aan wie van twee of meer partijen zij toekomen, kunnen zij op vordering van elk der partijen in kort geding onder bewind worden gesteld door de kantonrechter in wiens rechtsgebied zich een of meer van de betrokken zaken bevinden, voor wie de hoofdzaak aanhangig is of die naar de gewone regels bevoegd zou zijn van de hoofdzaak kennis te nemen.
2. Tenzij reeds een eis in de hoofdzaak is ingesteld, vindt onderbewindstelling slechts plaats onder voorwaarde dat deze eis binnen een door de rechter daartoe te bepalen termijn wordt ingesteld. De rechter kan de termijn verlengen, indien dit voor het verstrijken van de termijn door een der partijen of de bewindvoerder wordt verzocht. Tegen de beschikking staat geen hogere voorziening open. Overschrijding van de termijn doet het bewind eindigen.
3. Door partijen op een of meer van de goederen gelegde beslagen beperken de

- bewindvoerder niet in de hem als zodanig toekomende bevoegdheden.
4. De bewindvoerder doet de onder het bewind staande goederen toekomen aan degene die daarop krachtens een in kracht van gewijsde gegane of uitvoerbaar bij voorraad verklaarde uitspraak recht heeft, tenzij de rechter anders heeft bepaald.
  5. De rechter kan voor het bewind zodanige voorschriften geven als hij dienstig acht. Op het bewind zijn, voorzover deze voorschriften niet anders bepalen, artikel 433 lid 1, artikel 435, artikel 436 lid 1 tot en met lid 3, artikel 437, artikel 438 lid 1, artikel 439, artikel 441 lid 1, eerste volzin, en de artikelen 442 tot en met 448 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing. Het kan door een gezamenlijk besluit van partijen of op verzoek van een der partijen door de kantonrechter worden opgeheven.

Artikel 710a

De indiening van verzoekschriften krachtens artikel 700 lid 3, tweede volzin, artikel 709 leden 2 en 3, artikel 715 lid 2, derde volzin, en artikel 721, tweede volzin, kan ook door een deurwaarder geschieden. Indien een deurwaarder het verzoekschrift indient, geldt zijn kantoor als gekozen woonplaats van de verzoeker.

AFDELING 2

Conservatoir beslag in handen van de schuldenaar

Artikel 711

1. Verlof om conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering te leggen op roerende zaken die geen registergoederen zijn en op rechten aan toonder of order, wordt slechts verleend, indien de schuldeiser aantoonde dat er gegronde vrees bestaat voor verduistering, hetzij verduistering door de schuldenaar van zijn goederen, hetzij, zo de voor het beslag vatbare goederen aan een ander dan de schuldenaar toebehoren, verduistering door deze ander van die goederen.
2. De eis van vrees voor verduistering geldt niet wanneer het verlof wordt verleend aan de houder van een wisselbrief, een orderbiljet of cheque, waarvan de non-betaling door protest of een voor de cheque daarmee gelijk te stellen verklaring is vastgesteld, telkens voor hetgeen deze houder te vorderen heeft van de trekker, de acceptant, de avalist en de endossanten. Ook artikel 701 is in dit geval niet van toepassing.
3. De leden 1 en 2 zijn mede van toepassing op de goederen, bedoeld in artikel 474bb. Het in beslag te nemen goed moet in het in artikel 700 lid 2 bedoelde verzoekschrift worden omschreven.

Artikel 712

Artikel 441 lid 1, de artikelen 443 tot en met 445 en de artikelen 447, 448, 451, 453a, 455a, 457 en 461d zijn op het in artikel 711 bedoelde beslag van overeenkomstige toepassing.

Artikel 713

Wordt het beslag gelegd op een recht aan toonder of order, dan worden de in artikel 474b bedoelde baten geïnd door de bewaarder van het papier en zijn voorts dat artikel en artikel 474ba van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 3

Conservatoir beslag op aandelen op naam, en effecten op naam die geen aandelen zijn

Artikel 714

De bepalingen van artikel 474b lid 2, artikel 474ba en artikel 711 leden 1 en 2 zijn van overeenkomstige toepassing op het conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering op aandelen op naam en effecten op naam die geen aandelen zijn.

Artikel 715

1. Conservatoir beslag op aandelen op naam in een naamloze vennootschap wordt gelegd op de wijze en met de gevolgen als bepaald in de artikelen 474c, 474d, 474e en 474f, met dien verstande dat het verlov van de kantonrechter treedt in de plaats van de executoriale titel.
2. Het beslagexploot houdt in waar de hoofdzaak aanhangig is of binnen welke termijn zij blijkens het verlov moet worden ingesteld. Is nog geen eis in de hoofdzaak ingesteld, dan is de beslaglegger verplicht binnen acht dagen na dit instellen een afschrift van het bewijs van instellen, met een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van het verzoekschrift, of, zo de eis op andere wijze is ingesteld, van het stuk waarbij dit geschiedde, aan de vennootschap te betekenen. De rechter kan deze termijn op verzoek van de beslaglegger verlengen, in dier voege dat de verlenging om haar werking te hebben binnen acht dagen na het verstrijken van de termijn schriftelijk aan de vennootschap moet zijn medegedeeld. Tegen de beschikking is geen hogere voorziening toegelaten.
3. De termijn, vermeld in artikel 474g lid 1, eindigt eerst één maand na de dag, waarop de in kracht van gewijsde gegane executoriale titel aan de vennootschap is betekend.

Artikel 716

Ten aanzien van de baten uit in beslag genomen aandelen op naam voortvloeiende geldt het beslag als een beslag onder de vennootschap. Van deze baten doet de vennootschap verklaring aan de kantonrechter alvorens deze de beschikking bedoeld in artikel 474g geeft. Bij deze beschikking wordt tevens beslist omtrent de deugdelijkheid van deze verklaring, en wordt de afgifte van de baten aan de deurwaarder gelast, mits alle kosten aan de zijde van de vennootschap ter zake van de deugdelijk bevonden verklaring worden vergoed.

Artikel 717

1. De bepalingen van de artikelen 715 en 716 zijn voorzover mogelijk eveneens van toepassing op andere aandelen op naam dan in een naamloze vennootschap en op

- effecten op naam die geen aandelen zijn.
2. Lidmaatschapsrechten in verenigingen worden als effecten op naam aangemerkt, indien zij voor vervreemding vatbaar zijn.

AFDELING 4 Conservatoir beslag onder derden

Artikel 718

Een schuldeiser kan onder derden conservatoir beslag leggen op de in artikel 475 bedoelde goederen.

Artikel 719

1. Onverminderd hetgeen voortvloeit uit artikel 702, moeten op straffe van nietigheid in het beslagexploot worden vermeld het bedrag waarvoor het in artikel 700 bedoelde verlot werd verleend, alsmede waar de hoofdzaak aanhangig is, of binnen welke termijn zij blijkens het verlot moet worden ingesteld.
2. Bij het beslagexploot wordt aan de derde tevens een afschrift betekend van het verlot van de kantonrechter en van het verzoekschrift waarop het is gegeven.

Artikel 720

De artikelen 475a tot en met 475i, 476a en 476b, 479 en 479a zijn van overeenkomstige toepassing. In het geval van artikel 475a lid 3 moet de vordering waarop het beslag wordt gelegd, in het verzoekschrift waarbij verlot van de kantonrechter wordt gevraagd, uitdrukkelijk worden omschreven.

Artikel 721

De beslaglegger is op straffe van nietigheid van het beslag verplicht om, zo de eis in de hoofdzaak na het beslag wordt ingesteld, binnen acht dagen na dit instellen een afschrift van het bewijs van instellen met een door de deurwaarder voor eensluidend getekend afschrift van de vordering of, zo de eis op andere wijze is ingesteld, van het stuk waarbij de instelling is geschied, aan de derde te betekenen. De kantonrechter kan deze termijn op verzoek van de beslaglegger verlengen, in dier voege dat de verlenging om haar werking te hebben binnen acht dagen na het verstrijken van de termijn schriftelijk aan de derde moet zijn meegedeeld. Tegen de beschikking staat geen hogere voorziening open.

Artikel 722

De betekening aan de derde, voorgeschreven in artikel 704 lid 1, dient te geschieden binnen één maand nadat ter zake van de hoofdvordering een executoriale titel is verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden; blijft betekening binnen deze termijn uit, dan zullen de door de derde gedane betalingen van waarde zijn.

Artikel 723

De in artikel 477 bedoelde verplichting van de derde en de in 477a bedoelde bevoegdheden van de executant gaan niet in voordat vier weken sedert de in artikel 722 bedoelde betekening zijn verstreken.

AFDELING 5

Conservatoir beslag onder de schuldeiser zelf

Artikel 724

1. Een schuldeiser kan onder zichzelf beslag leggen op de in artikel 479h bedoelde goederen. Deze goederen moeten in het in artikel 700 lid 2 bedoelde verzoekschrift worden omschreven.
2. Artikel 475a leden 1 en 2 en artikel 475h zijn van overeenkomstige toepassing.
3. De termijn van artikel 479j lid 1 begint te lopen vanaf de dag dat de schuldeiser een executoriale titel heeft verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden en aan de schuldenaar is betekend.

AFDELING 5A

Conservatoir beslag op de rechten uit een sommenverzekering

Artikel 724a

1. Een schuldeiser kan conservatoir beslag leggen op de rechten die voor de verzekeringnemer voortvloeien uit een sommenverzekering. Voorts kan in de gevallen, bedoeld in artikel 479ka, eerste lid, conservatoir beslag worden gelegd ten laste van degene die tot het ontvangen van een uitkering uit sommenverzekering is aangewezen. De artikelen 479kb, eerste lid, 479kc, 479m, tweede en derde lid, 479o, eerste lid, 479p, eerste lid, eerste volzin, en 479r, eerste lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Het beslag wordt onder de verzekeraar gelegd op de wijze en met de gevolgen als in afdeling 4 is bepaald, tenzij de rechten van de verzekeringnemer of de begunstigde aan toonder of order zijn gesteld. In het geval, bedoeld aan het slot van de eerste volzin, wordt het beslag gelegd op de wijze en met de gevolgen als in afdeling 2 is bepaald.

AFDELING 6

Conservatoir beslag op onroerende zaken

Artikel 725

Indien is voldaan aan de vereisten die in artikel 711 leden 1 en 2 voor het verlot worden gesteld, kan ook verlot worden verleend om beslag te leggen op een of meer bepaald aan te wijzen onroerende zaken.

Artikel 726

1. Artikelen 504a lid 1 en de artikelen 505, 506, 507a en 513a zijn van overeenkomstige toepassing.
2. De termijn van artikel 508 begint te lopen vanaf de dag dat de schuldeiser een executoriale titel heeft verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden en aan de schuldenaar is betekend.

Artikel 727

Indien de eis in de hoofdzaak niet binnen de overeenkomstig artikel 700 lid 3 bepaalde termijn is ingesteld, is de beslaglegger verplicht de inschrijving van het beslag in de openbare registers onverwijld te doen doorhalen op straffe van schadevergoeding.

AFDELING 6A Conservatoir beslag op schepen

Artikel 728

1. Tot het geven van verlof tot het leggen van conservatoir beslag op schepen is mede bevoegd de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied het schip wordt verwacht. Artikel 711 lid 1 is niet van toepassing. Artikel 712 is evenmin van toepassing, tenzij het beslag is gelegd op een schip als bedoeld in artikel 576. Artikel 444 is van overeenkomstige toepassing.
2. In het proces-verbaal van inbeslagneming kan woonplaats worden gekozen ten kantore van de deurwaarder in plaats van bij een notaris. Tevens kan woonplaats worden gekozen in Suriname ten kantore van een advocaat.

Artikel 728a

1. Artikel 708 lid 2 is niet van toepassing. De artikelen 513a, 566 en 567 zijn van overeenkomstige toepassing.
2. De termijn van artikel 508, in verbinding met artikel 568, begint te lopen vanaf de dag dat de schuldeiser een executoriale titel heeft verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden en is betekend aan de schuldenaar jegens wie deze titel luidt.

Artikel 728b

Indien het beslag is gelegd op een schip dat teboekstaat in de openbare registers, bedoeld in titel 1, afdeling 2, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, en de eis in de hoofdzaak niet binnen de overeenkomstig artikel 700 lid 3 bepaalde termijn is ingesteld, is de beslaglegger verplicht de waardeloosheid van de inschrijving van het beslag onverwijld te doen inschrijven op straffe van schadevergoeding.

AFDELING 6B Conservatoir beslag op luchtvaartuigen

Artikel 729

1. Deze afdeling geldt uitsluitend voor in de openbare registers te boek staande luchtvaartuigen en voor luchtvaartuigen van de nationaliteit van een vreemde staat ten aanzien waarvan het op 29 mei 1933 te Rome gesloten verdrag tot het vaststellen van enige eenvormige bepalingen inzake conservatoir beslag op luchtvaartuigen van kracht is.
2. De in artikel 1300 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek opgenomen begripsomschrijvingen gelden ook voor deze afdeling.

Artikel 729a

1. Voor beslag zijn niet vatbaar:
  - a. luchtvaartuigen die bij uitsluiting zijn bestemd voor de dienst van een vreemde Staat, postvervoer daaronder begrepen, doch met uitsluiting van handelsvervoer;
  - b. luchtvaartuigen die daadwerkelijk in dienst zijn gesteld op een geregelde luchtlijn van openbaar vervoer en de daarvoor onontbeerlijke reserveluchtvaartuigen;
  - c. elk ander luchtvaartuig dat dient voor het vervoer van personen of zaken tegen betaling, wanneer het gereed staat voor zulk een vervoer te vertrekken, behalve indien het beslag wordt gelegd voor een schuld, aangegaan ten behoeve van de reis die het luchtvaartuig op het punt staat te ondernemen, of voor een vordering die tijdens de reis is ontstaan.
2. Lid 1 is niet van toepassing ten aanzien van beslag dat wordt gelegd ter zake van terugvordering van een ontvreemd luchtvaartuig.

Artikel 729b

1. Onverminderd artikel 729a, mag geen beslag op een luchtvaartuig worden gelegd, indien ter voorkoming daarvan voldoende zekerheid is gesteld. Onmiddellijke opheffing van gelegd beslag wordt gelast, wanneer voldoende zekerheid wordt gesteld.
2. De zekerheid is voldoende, indien zij het bedrag van de schuldvordering en de kosten dekt en uitsluitend is bestemd voor de betaling van de schuldeiser of, indien zij de waarde van het luchtvaartuig dekt, indien deze geringer is dan het bedrag van de schuld en de kosten.
3. Wanneer bij het aanbieden van zekerheid ter voorkoming van beslag geschil ontstaat over het bedrag of de aard van de te stellen zekerheid, beslist de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied het luchtvaartuig zich bevindt, op verzoek van de meest gereede partij, na verhoor of behoorlijke oproeping.

Artikel 729c

1. Wanneer in strijd met deze afdeling of zonder goede grond beslag op een luchtvaartuig is gelegd, is de beslaglegger gehouden de daardoor ontstane schade te vergoeden.

2. Lid 1 is mede van toepassing wanneer de schuldenaar zekerheid heeft moeten stellen om een beslag te voorkomen dat, ware het gelegd, in strijd met de artikelen 729 tot en met 729b of zonder goede grond zou zijn geweest.

Artikel 729d

1. Tot het geven van verlof tot het leggen van conservatoir beslag op luchtvaartuigen is mede bevoegd de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied het luchtvaartuig wordt verwacht. Artikelen 711 lid 1 en artikel 712 zijn niet van toepassing.
2. Artikel 708 lid 2, tweede volzin, is niet van toepassing. De artikelen 584c tot en met 584e en 513a zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Indien het beslag is gelegd op een in het register teboekstaand luchtvaartuig en de eis in de hoofdzaak niet binnen de overeenkomstig artikel 700 lid 3 bepaalde termijn is ingesteld, is de beslaglegger verplicht de inschrijving van het beslag in de openbare registers onverwijld te doen doorhalen op straffe van schadevergoeding.

Artikel 729e

Indien ter zake van de hoofdvordering een executoriale titel is verkregen en deze voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, gaat de beslaglegger tot executie over overeenkomstig artikel 584f.

AFDELING 7

Conservatoir beslag tot afgifte van zaken en levering van goederen

Artikel 730

Ieder die recht heeft op afgifte van een roerende zaak of levering van een goed, of die zodanig recht door een rechterlijke uitspraak tot vernietiging of ontbinding kan verkrijgen, kan deze zaak of dit goed ter bewaring van dit recht in beslag nemen.

Artikel 731

Betreft het recht op afgifte een of meer naar de soort bepaalde zaken, dan neemt de deurwaarder een aan dat recht beantwoordende hoeveelheid zaken van die soort in beslag, uit te kiezen door de deurwaarder, tenzij de beslagene tijdig een redelijke andere keuze doet.

Artikel 732

Betreft het recht op afgifte te velde staande vruchten of beplantingen van een onroerende zaak, dan kan uit dien hoofde beslag worden gelegd overeenkomstig artikel 494.

Artikel 733

1. Degene die verdeling van een gemeenschap kan vorderen, kan de daartoe behorende

- goederen in beslag nemen, voorzover zij in het bijzonder in aanmerking komen om aan hem of aan de deelgenoot voor wiens aandeel hij optreedt, te worden toegeedeeld.
2. Het beslag vervalt, naarmate de goederen aan een ander worden toegeedeeld.

Artikel 734

1. Op een beslag als bedoeld in deze afdeling, zijn de voorschriften inzake conservatoir beslag tot verhaal van geldvorderingen van overeenkomstige toepassing, behoudens voorzover dit zou leiden tot toepasselijkheid van de artikelen 447 en 448, artikel 505 lid 3 en artikel 541.
2. In geval van overeenkomstige toepassing van artikel 444b treedt de waarde van het in beslag te nemen goed in de plaats van het bedrag van de vordering waarvoor beslag is gelegd.
3. Artikel 474b is slechts van overeenkomstige toepassing, indien uit hoofde van het recht waarvoor het beslag is gelegd, tevens recht op de in dat artikel bedoelde baten bestaat.
4. In het in artikel 700 lid 2 bedoelde verzoekschrift wordt het in beslag te nemen goed omschreven. Vrees voor verduistering behoeft niet te worden gesteld.

Artikel 735

1. Een beslag als bedoeld in de artikelen 730 tot en met 734, gelegd ter verkrijging van levering van een goed, blijft van kracht, totdat hetzij de levering heeft plaatsgevonden, hetzij zes maanden zijn verstreken nadat in de hoofdzaak een beslissing is verkregen die een executoriale titel oplevert, en die in kracht van gewijsde is gegaan.
2. Een beslag als bedoeld in de artikelen 730 tot en met 734, op een roerende zaak die geen registergoed is, gaat krachtens artikel 704 lid 1 over in een executoriaal beslag als bedoeld in artikel 492, indien de door de beslaglegger verkregen executoriale titel tot afgifte strekt.

Artikel 736

1. Bij samenloop van een beslag als bedoeld in deze afdeling, met een ander beslag, al of niet van dezelfde aard, kan de meest gereede partij zich tot de rechter wenden, al naar de aard van het andere beslag overeenkomstig artikel 438 of overeenkomstig artikel 705.
2. Wordt op een goed zowel een beslag als bedoeld in deze afdeling, als een beslag tot verhaal van een geldvordering gelegd, dan geldt eerstbedoeld beslag, zo nodig, tevens als een conservatoir beslag, gelegd tot verhaal van de vordering tot vervangende schadevergoeding wegens uitblijven van afgifte of levering.
3. Een beslag tot verhaal van een vordering tot vervangende schadevergoeding wegens het uitblijven van afgifte of levering kan niet tegen de legger van een beslag tot verkrijging van afgifte of levering van dezelfde zaak of hetzelfde goed worden ingeroepen, indien deze andere goederen van de beslagene aanwijst die voor de vordering voldoende verhaal bieden.

Artikel 737

1. Een beslag als bedoeld in deze afdeling, kan mede worden gelegd door een schuldeiser die door een rechterlijke uitspraak tot vernietiging op grond van artikel 45 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek de bevoegdheid kan verkrijgen zich op het goed te verhalen.
2. Is de vernietiging uitgesproken, dan gaat het beslag over in een conservatoir beslag op het goed tot verhaal van zijn vordering of, als ter zake daarvan is voldaan aan de eisen van artikel 704 lid 1 in een overeenkomstig executoriaal beslag.

AFDELING 8

Conservatoir beslag tegen schuldenaren zonder bekende woonplaats in Suriname

Artikel 765

Indien de schuldenaar geen bekende woonplaats in Suriname heeft, kan in Suriname overeenkomstig de voorgaande afdelingen beslag worden gelegd, zonder dat vrees voor verduistering behoeft te worden aangetoond.

Artikel 766

De beslaglegger is van rechtswege bewaarder van de in beslag genomen zaken indien deze zich onder hem bevinden en, zo niet, dan kan daarover naar de regels inzake executoriaal beslag een gerechtelijke bewaarder worden aangesteld.

Artikel 767

Bij gebreke van een andere weg om een executoriale titel in Suriname te verkrijgen, kan de eis in de hoofdzaak, de vordering ter zake van de beslagkosten daaronder begrepen, worden ingesteld voor de kantonrechter die het verlot tot het gelegde of het tegen zekerheidstelling voorkomen of opheffen beslag heeft verleend. In geval van verlot tot beslag onder een derde geldt dit alleen indien het goed waarop beslag zal worden gelegd, in het verzoekschrift uitdrukkelijk is omschreven.

AFDELING 9

Middelen tot bewaring van het recht op goederen der gemeenschap

Artikel 768

1. Indien echtgenoten of gewezen echtgenoten gehuwd zijn of waren in een gemeenschap van goederen, kan ieder van hen de kantonrechter verzoeken hem verlot te verlenen tot verzegeling, boedelbeschrijving en waardering van goederen der gemeenschap, alsmede tot het leggen van conservatoir beslag op goederen der gemeenschap.
2. Indien nog geen verzoek tot opheffing van de gemeenschap, tot echtscheiding of tot

scheiding van tafel en bed is gedaan, is de in artikel 700 aangewezen kantonrechter bevoegd. Is een zodanig verzoek reeds gedaan, dan is bevoegd de kantonrechter bij wie dat verzoek aanhangig is of laatstelijk was.

3. Tot het leggen van conservatoir beslag verleent de kantonrechter slechts verlof, indien de verzoeker aantoont dat er gegronde vrees voor verduistering van de goederen der gemeenschap bestaat.
4. Tegen een verlof als bedoeld in lid 1, staat geen hogere voorziening open.

Artikel 769

1. Op het beslag zijn de bepalingen inzake conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat geen vermelding van een bedrag wordt vereist, en dat als hoofdzaak geldt het verzoek tot opheffing van de gemeenschap respectievelijk tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, alles behoudens voorzover daarvan in de volgende artikelen niet wordt afgeweken.
2. Voor de overeenkomstige toepassing van artikel 444b treedt de waarde van het in beslag te nemen goed in de plaats van het bedrag van de vordering waarvoor het beslag wordt gelegd.

Artikel 770

1. Indien het beslag is gelegd onder een derde, is deze verplicht verklaring te doen van de vorderingen en zaken die door het beslag zijn getroffen. De artikelen 475 tot en met 477a zijn van overeenkomstige toepassing.
2. De derde voldoet op verlangen van de deurwaarder aan zijn verplichtingen tot voldoening, afgifte of terbeschikkingstelling van de uit te keren gelden, zaken of goederen, naar gelang dit voor de afwikkeling van de verdeling van de gemeenschap nodig is.

Artikel 770a

In geval van een beslag op een onroerende zaak is artikel 505 lid 3 niet van toepassing.

Artikel 770b

1. Bij toewijzing van het verzoek tot opheffing van de gemeenschap respectievelijk tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, vervalt het beslag zodra de goederen aan de andere echtgenoot worden toegedeeld of krachtens de verdeling aan de beslaglegger worden geleverd.
2. Het beslag vervalt eveneens zodra het verzoek wordt ingetrokken.
3. Artikel 704 lid 1, artikel 715 lid 3, de artikelen 722 en 723 en artikel 724 lid 3 zijn niet van toepassing.

Artikel 770c

Een eventueel overschot van een executie wordt door de deurwaarder, notaris of pandhouder onverwijld gestort bij een bewaarder als bedoeld in artikel 445, ten behoeve van de echtgenoot aan wie dit overschot wordt toegeedeeld.

TITEL 5 Rekenprocedure

Artikel 771

1. Indien rekening en verantwoording moet worden gedaan aan belanghebbenden die allen of voor een deel onbekend of afwezig zijn, worden op verzoek van de rekenplichtige allen tot het opnemen en goedkeuren van de rekening opgeroepen op de wijze in het tweede geval in artikel 5, ten 7°, uitgedrukt.
2. De bekende belanghebbenden worden bovendien opgeroepen op de wijze als voor ieder van hen is bepaald in titel 1, afdeling 1 van Boek 1.
3. De termijn van oproeping is ten minste drie maanden.

Artikel 772

De rekenplichtige deponereet de rekening met de daarbij behorende bescheiden ter griffie, waar deze ter inzage van de belanghebbenden ligt. Dit depot wordt in het exploit van oproeping vermeld.

Artikel 773

Artikel 82 leden 1 en 2 is van toepassing, met dien verstande dat de rechter, indien tegen een of meer gedaagden verstek is verleend, ambtshalve de rechtmatigheid en de gegrondheid van de vordering onderzoekt.

Artikel 774

1. Wordt tegen alle belanghebbenden verstek verleend, dan onderzoekt de rechter ambtshalve de rechtmatigheid en de gegrondheid van de vordering. Indien dit onderzoek niet leidt tot afwijzing van de vordering, stelt de rechter het saldo aan de hand van de overgelegde bescheiden vast en sluit hij de rekening. Tegen dit vonnis staat geen verzet open.
2. De rechter geeft zodanige beslissing over de kosten van het geding als hij geraden acht. Een gedaagde tegen wie verstek is verleend, wordt niet verwezen in de kosten.

Artikel 775

De rekenplichtige kan zich van het onder hem berustende saldo bevrijden door storting in de consignatiekas. Deze storting kan ook op vordering van belanghebbenden worden bevolen.

Artikel 776

Wordt tussen de belanghebbenden over de verdeling van een batig saldo geen overeenstemming bereikt, dan kan de meest gerede partij rangregeling overeenkomstig de voorschriften van titel 2, afdeling 3 van Boek 2 verzoeken.

TITEL 6

Rechtspleging in zaken betreffende het personen- en familierecht

AFDELING 1

Rechtspleging in andere zaken dan scheidingszaken

Artikel 798

1. Voor de toepassing van deze afdeling wordt onder belanghebbende verstaan: degene op wiens rechten of verplichtingen de zaak rechtstreeks betrekking heeft.
2. Ter zake van de instelling en opheffing van curatele, onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen of mentorschap worden onder belanghebbenden bovendien verstaan: de echtgenoot of andere levensgezel en de kinderen of, bij gebreke van deze, de ouders, broers en zussen van degene wiens curatele, goederen of mentorschap het betreft.

Artikel 799

Onverminderd artikel 429d lid 1, bevat een verzoekschrift de namen en, voorzover bekend, de voornamen en de woonplaats van de belanghebbenden, alsmede van anderen wier verklaring in verband met de beoordeling van het verzoek van betekenis kan zijn.

Artikel 800

1. Tenzij de rechter aanstonds een beschikking geeft waarbij hij zich onbevoegd verklaart of het verzoek toewijst, wordt aan de belanghebbenden, voorzover hun woonplaats bekend is, een afschrift van het verzoekschrift en van de daarbij behorende bescheiden toegezonden en worden de belanghebbenden opgeroepen voor de behandeling. Is de woonplaats niet bekend, dan wordt bij de oproeping het verzoek kort aangeduid.
2. Voorts kan de rechter bevelen dat degenen wier verklaring in verband met de beoordeling van het verzoek van betekenis kan zijn, worden opgeroepen om ter terechtzitting te verschijnen.
3. Een beschikking tot voorlopige ondertoezichtstelling van een minderjarige kan alleen dan aanstonds worden gegeven, indien de behandeling niet kan worden afgewacht zonder onmiddellijk en ernstig gevaar voor de minderjarige. Deze beschikking verliest haar kracht na verloop van twee weken, tenzij de belanghebbenden binnen deze termijn in de gelegenheid zijn gesteld hun mening kenbaar te maken.

Artikel 801

1. In zaken van levensonderhoud wordt in de oproeping van de belanghebbenden een termijn vermeld, waarbinnen deze een verweerschrift kunnen indienen. Indien binnen die termijn geen verweerschrift wordt ingediend, kan, tenzij de artikelen 809 en 810 toepassing vinden, een behandeling ter terechtzitting achterwege blijven.
2. De oproeping van de belanghebbende gaat in deze zaken vergezeld van de mededeling dat de rechter kan bepalen dat de behandeling achterwege kan blijven, indien binnen de voor het indienen van een verweerschrift vastgestelde termijn geen verweerschrift wordt ingediend.

Artikel 802

Indien een verzoeker, een belanghebbende of een ander wiens verklaring in verband met de beoordeling van het verzoek van betekenis kan zijn, en die moet worden ondervraagd, in Suriname verblijft, doch buiten staat is zich naar het gerechtsgebouw te begeven, kan de ondervraging op diens verblijfplaats geschieden.

Artikel 803

De behandeling geschiedt met gesloten deuren.

Artikel 803a

De rechter kan in elke stand van de zaak aan iedere verzoeker en belanghebbende bevelen de gegevens en bewijsstukken te verstrekken waarvan hij de kennisneming nodig acht.

Artikel 804

Na afloop van de behandeling deelt de rechter aan de ter behandeling verschenen personen mede op welke terechtzitting de beschikking zal worden uitgesproken.

Artikel 805

1. De griffier verstrekt of verzendt onverwijld een afschrift van de beschikking aan de verzoeker, de verschenen belanghebbenden en de niet verschenen belanghebbenden aan wie een afschrift van het verzoekschrift is verzonden. De griffier verstrekt of verzendt eveneens een afschrift van een beschikking die een minderjarige of de herroeping van een adoptie betreft aan het Bureau voor Familierechtelijke Zaken.
2. De griffier vermeldt daarbij de termijn waarbinnen en de wijze waarop hoger beroep kan worden ingesteld.

Artikel 806

Op de procedure in hoger beroep zijn de artikelen 799 tot en met 803a van overeenkomstige toepassing.

Artikel 807

Tegen beschikkingen ingevolge:

- a. de artikelen 257 en 260, met uitzondering van beschikkingen ingevolge artikel 263a lid 2 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
  - b. artikel 278 lid 2 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
  - c. artikel 253s of 336a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
  - d. artikel 435 lid 2 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
  - e. artikel 452 lid 2 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
- staat geen hogere voorziening open.

Artikel 809

1. In zaken betreffende minderjarigen, uitgezonderd die welke het levensonderhoud van een minderjarige betreffen, beslist de rechter niet dan na de minderjarige van twaalf jaren of ouder in de gelegenheid te hebben gesteld hem zijn mening kenbaar te maken, tenzij het naar het oordeel van de rechter een zaak van kennelijk ondergeschikt belang betreft. De rechter kan minderjarigen die de leeftijd van twaalf jaren nog niet hebben bereikt, in de gelegenheid stellen hem hun mening kenbaar te maken op een door hem te bepalen wijze. De rechter is hiertoe verplicht indien de minderjarige in staat moet worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake. Aan de mening van de minderjarige dient passend belang te worden gehecht in overeenstemming met diens leeftijd of rijpheid.
2. In zaken betreffende curatele, onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen en mentorschap is de eerste volzin van lid 1 van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de onder curatele te stellen of gestelde persoon, ten aanzien van degene wiens goederen het betreft, alsmede ten aanzien van de persoon ten behoeve van wie mentorschap is verzocht of is ingesteld.
3. Indien de gelegenheid waarop de minderjarige zijn mening kenbaar kan maken, niet kan worden afgewacht zonder onmiddellijk en ernstig gevaar voor de minderjarige, kan de rechter een beschikking tot voorlopige ondertoezichtstelling van een minderjarige geven zonder toepassing van lid 1. Deze beschikking verliest haar kracht na verloop van twee weken, tenzij de minderjarige binnen deze termijn in de gelegenheid is gesteld zijn mening kenbaar te maken.
4. Indien de minderjarige van de in de leden 1 en 3 bedoelde gelegenheid geen gebruik heeft gemaakt, kan de rechter een nadere dag bepalen waarop hij voor hem gebracht zal worden. Verschijnt de minderjarige alsdan wederom niet, dan kan de zaak zonder hem worden behandeld.

Artikel 810

1. De rechter kan in zaken betreffende minderjarigen, indien hij dit met het oog op de beoordeling van de belangen van de minderjarige noodzakelijk acht, het advies van het Bureau voor Familierechtelijke Zaken inwinnen. Hij kan het Bureau daartoe in elke stand van de zaak oproepen.
2. Het Bureau voor Familierechtelijke Zaken kan in deze zaken eigener beweging zijn mening schriftelijk aan de rechter kenbaar maken of ter terechtzitting verschijnen,

- indien het Bureau dit met het oog op de beoordeling van de belangen van de minderjarige noodzakelijk acht.
3. Het Bureau voor Familierechtelijke Zaken ontvangt daartoe onverwijld een afschrift van het verzoekschrift en wordt tijdig van het tijdstip van de terechtzitting op de hoogte gesteld.
  4. Indien de zaak evenwel de ondertoezichtstelling van een minderjarige betreft, de toepassing of overeenkomstige toepassing van de artikelen 260, 261, 262 en artikel 263 leden 1 tot en met 4 onder a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek daaronder niet begrepen, dan wel de ontheffing of ontzetting van het ouderlijk gezag of van de voogdij, beslist de rechter niet dan na verhoor of behoorlijke oproeping daartoe van het Bureau voor Familierechtelijke Zaken.

Artikel 811

1. In zaken betreffende minderjarigen worden bij het recht op inzage en afschrift, bedoeld in artikel 429l, van door het Bureau voor Familierechtelijke Zaken of het Openbaar Ministerie overgelegde bescheiden alsmede van door een deskundige op verzoek van de rechter overgelegde bescheiden als belanghebbenden aangemerkt:
  - a. de verzoekers,
  - b. de ouders en voogden,
  - c. degenen die de minderjarige als behorende tot hun gezin verzorgen en opvoeden en die uit dien hoofde een nauwe persoonlijke betrekking met het kind hebben, en
  - d. de minderjarige van twaalf jaren of ouder, tenzij de rechter is gebleken dat hij niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.
2. Inzage of afschrift kan evenwel worden geweigerd door de rechter aan wie de bescheiden zijn overgelegd, voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel derden.
3. Tegen de beschikking staat geen andere voorziening open.

Artikel 812

Iedere beschikking betreffende de gezagsuitoefening over minderjarigen, de beschikkingen ingevolge de artikelen 253s, 262, 263, 326 en 336a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek daaronder begrepen, geeft degene aan wie deze minderjarigen ingevolge de beschikking tijdelijk of blijvend worden toevertrouwd, van rechtswege het recht tot het aan hem doen afgeven van deze minderjarigen, zo nodig met behulp van de sterke arm.

Artikel 813

1. Het Openbaar Ministerie verleent, zo nodig, zijn medewerking tot:
  - a. de voorgeleiding van een minderjarige voor de rechter ingevolge artikel 261 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 809 van dit wetboek;
  - b. de overbrenging van een minderjarige naar een inrichting of naar een andere

- plaats ingevolge de artikelen 262, 263 en 326 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
- c. de afgifte van minderjarigen, bedoeld in artikel 812;
  - d. de tenuitvoerlegging van de beschikkingen, bedoeld in artikel 278 lid 2 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
  - e. de tenuitvoerlegging van de beschikkingen, bedoeld in artikel 387 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.
2. De dienaar der openbare macht die door het Openbaar Ministerie is aangewezen om de medewerking te verlenen, dan wel medewerking te verlenen aan de tenuitvoerlegging van de bevelen, gegeven door de officier van justitie ingevolge de artikelen 241, 272 en 332 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, heeft toegang tot elke plaats, voorzover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.
  3. Wordt de toegang tot een woning hem door de bewoner geweigerd of door gesloten deuren belet, dan oefent hij deze bevoegdheid niet uit dan in tegenwoordigheid van de officier van justitie of van een hulpofficier van justitie.
  4. Daarvan wordt een proces-verbaal opgemaakt, dat mede wordt ondertekend door de ambtenaar in wiens tegenwoordigheid de woning is binnengetroten.

AFDELING 2 Rechtspleging in scheidingszaken

§ 1. Echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed

Artikel 815

1. Onverminderd artikel 429d lid 1, vermeldt het verzoekschrift:
  - a. de naam, de voornamen en, voorzover bekend, de woonplaats en de werkelijke verblijfplaats van de echtgenoot die niet de verzoeker is;
  - b. voorzover bekend, de naam van diens raadsman;
  - c. de naam, de voornamen en, voorzover bekend, de woonplaats en de werkelijke verblijfplaats van ieder minderjarig kind van de echtgenoten tezamen of van een van hen.
2. Bij de indiening van het verzoekschrift moeten worden overgelegd:
  - a. een afschrift of uittreksel van de huwelijksakte;
  - b. bescheiden betreffende de gronden waarop de rechter ingevolge artikel 814 rechtsmacht heeft;
  - c. een afschrift of uittreksel van de akte van geboorte van ieder minderjarig kind van de echtgenoten tezamen of van een van hen;
  - d. de processtukken die betrekking hebben op de voorlopige voorzieningen, bedoeld in de artikelen 822 en 823, indien deze zijn gevraagd;
  - e. indien het een verzoek tot ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed betreft, een authentiek afschrift van de rechterlijke uitspraak waarbij de scheiding van tafel en bed is uitgesproken.
3. Indien de stukken, bedoeld in lid 2 onder a tot en met c, redelijkerwijs niet kunnen worden overgelegd, kan worden volstaan met overlegging van andere stukken of kan

- op andere wijze daarin worden voorzien, een en ander ter beoordeling van de rechter.
4. Indien ten behoeve van minderjarige kinderen voorzieningen moeten worden getroffen, zendt de griffier onverwijld een afschrift van het verzoekschrift aan het Bureau voor Familierechtelijke Zaken.

Artikel 816

1. Betreft het een verzoek van een der echtgenoten, dan doet de rechter een afschrift daarvan betekenen aan de andere echtgenoot. Uiterlijk op een in het exploit vermeld tijdstip kan de andere echtgenoot hetzij een verweerschrift indienen, hetzij om uitstel te dier zake verzoeken.
2. Het tijdstip dat in het exploit moet worden vermeld, wordt bepaald met inachtneming van een termijn van ten minste zes weken, te rekenen vanaf de dag van de betekening. Heeft de andere echtgenoot geen bekende woonplaats in Suriname, dan bedraagt deze termijn ten minste drie maanden.
3. Indien de andere echtgenoot tijdig om uitstel heeft verzocht, alsmede indien een ingediend verweerschrift een zelfstandig verzoek bevat, bepaalt de rechter een termijn waarbinnen de andere echtgenoot respectievelijk de echtgenoot die het oorspronkelijke verzoekschrift heeft ingediend, een verweerschrift kan indienen.
4. Op eensluidend verzoek van de echtgenoten verlengt de rechter de termijn, tenzij dit leidt tot onredelijke vertraging van het geding. Hij kan deze termijn ook verlengen op verzoek van een der echtgenoten of ambtshalve.

Artikel 817

1. Betreft het een verzoek van een der echtgenoten, terwijl de andere echtgenoot op grond van een geestesstoornis verblijft in een ziekenhuis, verpleeghuis, verpleeginrichting of een psychiatrische inrichting, dan vermeldt het verzoekschrift het feit van dit verblijf.
2. In een geval als bedoeld in lid 1 voegt de rechter aan deze echtgenoot, indien deze nog geen advocaat heeft, een advocaat toe teneinde kosteloos rechtskundige bijstand te verlenen en bepaalt hij tevens een nieuwe termijn voor het indienen van een verweerschrift.

Artikel 818

1. In afwijking van artikel 429f lid 1, kan een behandeling ter terechtzitting achterwege blijven, indien er geen minderjarige kinderen zijn die ingevolge artikel 809 in de gelegenheid moeten worden gesteld hun mening kenbaar te maken en er, indien het een verzoek van een der echtgenoten betreft, niet tijdig verweer is gevoerd.
2. Op een eensluidend mondeling of schriftelijk verzoek van de echtgenoten wordt de behandeling niet aangevangen of voortgezet vóór het verstrijken van een door hen aangeduide termijn, tenzij dit leidt tot onredelijke vertraging van het geding.
3. Indien tijdig een verweerschrift is ingediend dat een zelfstandig verzoek bevat, vangt de behandeling niet aan, voordat tegen dit verzoek een verweerschrift is ingediend, dan wel de daarvoor geldende termijn ongebruikt is verstreken.

4. De behandeling geschiedt, indien mogelijk, in één zitting.
5. De artikelen 802 tot en met en 803a zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 819

Betreft het een gemeenschappelijk verzoek, dan kan de rechter de getroffen onderlinge regelingen, daaronder begrepen afspraken omtrent uitkeringen tot levensonderhoud en omtrent de kosten van verzorging en opvoeding van een minderjarige, geheel of gedeeltelijk in de beschikking opnemen.

Artikel 820

1. In afwijking van artikel 429n lid 2, kan een echtgenoot die in eerste aanleg niet in de procedure is verschenen, tegen een beschikking waarbij een verzoek tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed is toegewezen, hoger beroep instellen binnen zes weken na de betekening van deze beschikking aan hem in persoon dan wel binnen zes weken nadat zij op andere wijze is betekend en overeenkomstig lid 2 openlijk is bekendgemaakt.
2. De openlijke bekendmaking geschiedt door plaatsing van een uittreksel van de beschikking in het nieuwsblad waarin van overheidswege de officiële berichten worden geplaatst. Het uittreksel bevat de dagtekening van de beschikking en de aanduiding van de rechter die haar heeft gewezen, alsmede de naam, voornamen en woonplaats van ieder der echtgenoten.
3. Indien een echtgenoot slechts hoger beroep heeft ingesteld tegen een beslissing omtrent nevenvoorzieningen, kan de andere echtgenoot na het verstrijken van de voor het instellen van het hoger beroep geldende termijn of na berusting geen beroep meer instellen tegen de uitspraak, voorzover daarbij een verzoek tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed is toegewezen.
4. In hoger beroep zijn de artikelen 802 tot en met 803a en 817 van overeenkomstige toepassing.

§ 2. Voorlopige voorzieningen

Artikel 821

1. In zaken van echtscheiding of scheiding van tafel en bed kan elke echtgenoot bij verzoekschrift voorlopige voorzieningen als bedoeld in de artikelen 822 en 823, vragen. Een voorlopige voorziening kan worden gevraagd tot het tijdstip waarop een zodanige voorziening, indien gegeven, ingevolge artikel 826 haar kracht verliest.
2. De behandeling ter terechtzitting vangt niet later aan dan in de derde week, volgende op die waarin de voorziening is gevraagd.
3. De rechter beslist zo spoedig mogelijk na de behandeling ter terechtzitting.
4. De beschikking houdende voorlopige voorzieningen, gegeven vóórdat een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed is gedaan, verliest haar kracht, indien niet binnen vier weken na haar dagtekening een verzoek tot echtscheiding of tot

scheiding van tafel en bed is gedaan.

5. De artikelen 810, 812 en 814 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 822

1. De rechter kan bij beschikking voor de duur van het geding:
  - a. bepalen dat een van de echtgenoten bij uitsluiting gerechtigd zal zijn tot het gebruik van de echtelijke woning, met bevel dat de andere echtgenoot die woning dient te verlaten en deze verder niet mag betreden;
  - b. bevelen dat elke echtgenoot aan de andere echtgenoot beschikbaar zal stellen de goederen tot diens dagelijks gebruik strekkend, alsmede de goederen strekkend tot het dagelijks gebruik door de kinderen;
  - c. bepalen aan welke echtgenoot ieder minderjarig kind van de echtgenoten tezamen zal worden toevertrouwd, waarbij tevens, indien het kind niet reeds in de macht van die echtgenoot is, de afgifte van dat kind aan hem zal worden bevolen, en bovendien het bedrag bepalen dat de andere echtgenoot voor de verzorging en opvoeding van ieder van de kinderen moet betalen;
  - d. een regeling vaststellen inzake de omgang tussen het kind en de echtgenoot aan wie het kind niet is of zal worden toevertrouwd, alsmede inzake het verschaffen van informatie over het kind aan dan wel de raadpleging van deze echtgenoot;
  - e. het bedrag bepalen dat de ene echtgenoot moet betalen voor het levensonderhoud van de andere echtgenoot.
2. De voorzieningen vangen aan op de dag van de dagtekening der beschikking, tenzij de rechter een eerdere of latere aanvangsdag heeft vastgesteld.

Artikel 823

De rechter is bevoegd op verzoek van een echtgenoot of van het Bureau voor Familierechtelijke Zaken een kind onder toezicht te stellen als bedoeld in artikel 254 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 824

1. Tegen de op grond van de artikelen 822 en 823 gegeven beschikkingen en tegen de beschikkingen tot wijziging of intrekking daarvan staan geen hogere voorzieningen open.
2. Op een verzoek van de echtgenoten of van één van hen kunnen beschikkingen als bedoeld in de artikelen 822 en 823, door de kantonrechter die of het Hof van Justitie dat de beschikking heeft gegeven, worden gewijzigd of ingetrokken, indien de omstandigheden na de dagtekening van de beschikking in zodanige mate zijn gewijzigd, of indien bij het geven van de beschikking in zodanige mate van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan, dat, alle betrokken belangen in aanmerking genomen, de voorziening niet in stand kan blijven. Artikel 821 leden 2 tot en met 5 is van overeenkomstige toepassing.
3. De rechter kan op verzoek van het Bureau voor Familierechtelijke Zaken of ambtshalve een voorziening als bedoeld in artikel 823, wijzigen of intrekken.

Artikel 825

Als belanghebbenden bij het recht op inzage en afschrift, bedoeld in artikel 429l, van de bescheiden die betrekking hebben op de voorlopige voorzieningen, worden aangemerkt de echtgenoten, met dien verstande dat in zaken betreffende minderjarigen artikel 811 van toepassing is.

Artikel 826

1. De voorlopige voorzieningen verliezen hun kracht zodra een beschikking waarbij de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed is uitgesproken, wordt ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand onderscheidenlijk het huwelijksgoederenregister, aangewezen in artikel 116 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, of de mogelijkheid daartoe vervalt, met dien verstande dat:
  - a. de voorlopige voorzieningen, bedoeld in artikel 822 lid 1 onder a hun kracht behouden totdat de beslissing op een verzoek tot bepaling wie de huur van de woning zal voortzetten, indien dit verzoek is gedaan, in kracht van gewijsde gaat;
  - b. de voorlopige voorzieningen die op de kinderen betrekking hebben, hun kracht behouden totdat het gezag overeenkomstig artikel 253p van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is begonnen;
  - c. de voorlopige voorzieningen, bedoeld in artikel 822 lid 1 onder e hun kracht behouden totdat de beslissing op een verzoek als bedoeld in artikel 157 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, indien dit verzoek is gedaan, bij toewijzing voor tenuitvoerlegging vatbaar wordt, dan wel bij afwijzing in kracht van gewijsde gaat.
2. De voorlopige voorzieningen verliezen eveneens hun kracht, zodra een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed wordt ingetrokken, alsmede zodra een beschikking waarbij een verzoek tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed wordt afgewezen, in kracht van gewijsde gaat.

§ 3. Nevenvoorzieningen

Artikel 827

1. Indien de echtscheiding, de scheiding van tafel en bed of de ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed wordt uitgesproken, kan de rechter als nevenvoorziening:
  - a. een uitkering tot levensonderhoud aan een echtgenoot ten laste van de andere echtgenoot toekennen;
  - b. voorzieningen treffen met betrekking tot de verdeling van de gemeenschap of de bij huwelijkse voorwaarden overeengekomen verrekening van inkomsten of vermogen;
  - c. voorzieningen treffen betreffende het gezag over, de omgang met, de informatie en raadpleging over en een bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van minderjarige kinderen van de echtgenoten;

- d. indien de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed wordt uitgesproken, artikel 165 lid 1 of artikel 175 lid 1 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek toepassen;
  - e. een andere voorziening dan bedoeld in de onderdelen a tot en met d treffen, mits deze voldoende samenhang vertoont met het verzoek tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, en niet te verwachten is dat de behandeling daarvan tot onnodige vertraging van het geding zal leiden.
2. Ten aanzien van nevenvoorzieningen als bedoeld in lid 1 onder c zijn artikel 809 lid 1 en de artikelen 810, 811 en 812 van toepassing, en komt, in afwijking van artikel 429n, het recht van hoger beroep slechts toe aan de ouders, voorzover deze tot het gezag bevoegd zijn, alsmede aan het Bureau voor Familierechtelijke Zaken.

TITEL 7

Enige bijzondere rechtsplegingen

AFDELING 1

Afschrift, uittreksel en inzage van akten en andere bewijsmiddelen

Artikel 838

1. De griffiers en de andere bewaarders van openbare registers zijn verplicht daarvan, zonder rechterlijk bevel, tegen betaling van de kosten, afschrift of uittreksel af te leveren aan ieder die zulks verlangt, op straffe van schadevergoeding.
2. Niettemin mag aan een persoon die niet partij in de zaak is geweest, uitgifte van het vonnis in een strafzaak niet geschieden zonder machtiging van de rechter die, of van de voorzitter van het Hof van Justitie dat het vonnis heeft geveld; het verzoek daartoe mag alleen worden toegestaan op het bewijs dat de verzoeker daarbij belang heeft.

Artikel 839

1. De notarissen of andere bewaarders van minuten of akten zijn verplicht om daarvan, tegen betaling van de kosten, afschrift uit te reiken aan zowel de onmiddellijk belanghebbende personen als hun erfgenamen of rechtverkrijgenden.
2. In geval van weigering van de uitreiking als bedoeld in lid 1, is de kantonrechter bevoegd hen daartoe te veroordelen, met schadevergoeding, indien daartoe gronden aanwezig zijn, en zelfs bij lijfswang.

Artikel 840

1. Een geschil dat uit een weigering voortvloeit, wordt als een gewone vordering behandeld en de rechter is bevoegd om de tenuitvoerlegging van het vonnis bij voorraad te bevelen, niettegenstaande verzet of hoger beroep.
2. Ten aanzien van de schadevergoeding echter staat de rechter dit laatste alleen toe tegen het stellen van voldoende zekerheid.

Artikel 841

De partij die zich een tweede of verdere grosse wil doen afgeven, dient daartoe een verzoekschrift in bij de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de bewaarder zijn woonplaats heeft. De rechter beveelt, zo nodig, aan de bewaarder om op een bepaalde dag en uur de afgifte te doen en aan de belanghebbende partijen om bij de afgifte tegenwoordig te zijn. Aan de voet van de tweede of verdere grosse wordt melding gemaakt van dat bevelschrift, alsmede de som waarvoor het stuk ten uitvoer kan worden gelegd, indien de schuldvordering gedeeltelijk is voldaan of afgestaan.

Artikel 842

In geval van tegenspraak beslist de kantonrechter.

Artikel 843

Aan dezelfde partij mag een tweede of verdere uitgifte in executoriale vorm van een vonnis alleen gedaan worden krachtens een bevelschrift van de kantonrechter die, of van de voorzitter van het Hof van Justitie dat het gewezen heeft; hieromtrent moeten daarenboven de vormen die voorgeschreven zijn ter bekoming van tweede of verdere grossen van akten, in acht worden genomen.

Artikel 843a

1. Degene die daarbij rechtmatig belang heeft, kan op zijn kosten inzage, afschrift of uittreksel vorderen van bepaalde bescheiden of andere gegevensdragers aangaande een rechtsbetrekking waarin hij of zijn rechtsvoorgangers partij zijn, van degene die deze bescheiden of andere gegevensdragers te zijner beschikking of onder zijn berusting heeft.
2. De rechter bepaalt, zo nodig, de wijze waarop en de voorwaarden waaronder inzage, afschrift of uittreksel zal worden verschaft.
3. Degene die uit hoofde van zijn ambt, beroep of betrekking tot geheimhouding verplicht is, is niet gehouden aan deze vordering te voldoen, indien de bescheiden of andere gegevensdragers uitsluitend uit dien hoofde te zijner beschikking staan of onder zijn berusting zijn.
4. Degene die de bescheiden of andere gegevensdragers te zijner beschikking of onder zijn berusting heeft, is niet gehouden aan deze vordering te voldoen, indien daarvoor gewichtige redenen zijn, alsmede indien redelijkerwijs aangenomen kan worden dat een behoorlijke rechtsbedeling ook zonder verschaffing van de gevraagde gegevens is gewaarborgd.

Artikel 843b

1. Degene die een schriftelijk bewijsmiddel heeft verloren, kan van degene die de beschikking heeft over bescheiden of andere gegevensdragers die tot bewijs kunnen dienen van enig feit waarop het verloren bewijsmiddel betrekking had, of die

zodanige bescheiden of andere gegevensdragers onder zijn berusting heeft, vorderen daarvan te zijnen behoeve, op zijn kosten, voorzover nodig, inzage, afschrift, of uittreksel te verschaffen.

2. De rechter bepaalt, zo nodig, de wijze waarop inzage, afschrift of uittreksel zal worden verschaft.
3. Degene die uit hoofde van zijn ambt, beroep of betrekking tot geheimhouding verplicht is, is niet gehouden aan deze vordering te voldoen, indien de bescheiden of andere gegevensdragers uitsluitend uit dien hoofde te zijner beschikking staan of onder zijn berusting zijn.

AFDELING 2 Gerechtelijke bewaring

Artikel 853

Behalve in de andere in de wet vermelde gevallen kan een zaak in gerechtelijke bewaring worden gesteld op een in kort geding gegeven bevel van de kantonrechter.

Artikel 854

De rechter die de gerechtelijke bewaring van een bepaalde zaak beveelt, kan iedere daartoe geschikte persoon die bereid is deze benoeming te aanvaarden, als gerechtelijk bewaarder van die zaak aanwijzen. Hetzelfde geldt voor de deurwaarder die gebruik maakt van zijn bevoegdheid om een zaak in bewaring te geven krachtens artikel 446, en die ter plaatse geen voor zodanige zaken aangewezen gerechtelijke bewaarder tegen een redelijk loon tot de bewaring bereid vindt.

Artikel 855

1. Degene die gerechtelijke bewaring verlangt van een roerende zaak die geen registergoed is, geeft bij de inbewaringgeving aan de bewaarder de wettelijke bepaling of het rechterlijk bevel op uit hoofde waarvan de bewaring zal geschieden. De bewaarder geeft hem een ontvangstbewijs waarop deze bepaling of dit bevel is vermeld.
2. Degene die de zaak in bewaring heeft gegeven, is verplicht hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling te doen aan degenen tegen wie de bewaring zich richt, en daarbij op te geven op welke grond de inbewaringstelling geschiedt.

Artikel 856

1. De gerechtelijke bewaring van een zaak geschiedt op de voorwaarden die door de bewaarder gewoonlijk voor zaken van dezelfde soort worden overeengekomen, of, bij gebreke daarvan, volgens de regels die krachtens het Burgerlijk Wetboek op de overeenkomst van toepassing zijn, telkens tenzij de rechter die de gerechtelijke bewaring beveelt, anders bepaalt.
2. De inbewaringstelling kan aldus geschieden dat de bewaarder de zaak mag afgeven

aan degene tegen wie de bewaring zich richt, mits deze tevoren aan zijn verplichtingen jegens de bewaargever heeft voldaan. Van een zodanig beding wordt melding gemaakt in de mededeling, bedoeld in artikel 855 lid 2.

3. De kantonrechter kan op verzoek van de bewaarder of een belanghebbende de voorwaarden vaststellen of wijzigen of een gerechtelijk bewaarder aanwijzen die de gerechtelijke bewaring van de oorspronkelijke zal overnemen. De indiening van het verzoekschrift kan ook door de deurwaarder geschieden, voorzover de bewaring haar grond vindt in een beslag.

Artikel 857

1. De kosten van de bewaring worden aan de bewaarder voldaan door degene die de zaak in bewaring heeft doen geven of het bevel tot bewaring heeft uitgelokt, onverminderd de rechten van hemzelf tegen degenen die jegens hem voor de kosten aansprakelijk zijn.
2. De bewaarder heeft voor al hetgeen hem ter zake van de bewaring toekomt een retentierecht op de in bewaring gestelde zaken, dat hij kan uitoefenen tegen ieder die recht op afgifte van die zaken heeft.

Artikel 858

1. Wanneer de kosten van de bewaring niet op tijd aan de bewaarder worden voldaan, kan deze op een door de kantonrechter op zijn verzoek te bepalen wijze het in bewaring gestelde verkopen; de opbrengst treedt voor het in bewaring gestelde in de plaats en wordt, na aftrek van de kosten van bewaring en van de verkoop, ten behoeve van belanghebbenden in de consignatiekas gestort.
2. Indien de bewaring haar grond vindt in een beslag, wijst de kantonrechter het verzoek niet toe, dan nadat de beslagene is opgeroepen om te worden gehoord.
3. Tegen een toewijzende beschikking staat geen hogere voorziening open.
4. Van dit artikel kan niet bij de overeenkomst van bewaargeving worden afgeweken, tenzij de rechter krachtens artikel 856 anders bepaalt.

Artikel 859

Indien degene die de zaak in bewaring heeft doen geven, in verband daarmee ten aanzien van de zaak een verzekering heeft gesloten, kan hij de door hem betaalde premies en kosten op dezelfde voet als de kosten van de bewaring terugvorderen van degenen die jegens hem voor die kosten aansprakelijk zijn, tenzij het niet redelijk was om de verzekering te sluiten.

Artikel 860

1. Een gerechtelijke bewaring kan op vordering van elke belanghebbende in kort geding, al of niet tegen zekerheidstelling, worden opgeheven door de kantonrechter die de bewaring heeft bevolen of in wiens rechtsgebied de zaken zich bevinden. De kantonrechter bepaalt, desverlangd, aan wie de bewaarder de zaak dient af te geven.

2. Opheffing van het beslag waarin de gerechtelijke bewaring haar grond vindt, heeft van rechtswege tevens opheffing van de bewaring tot gevolg. De bewaarder is verplicht tot afgifte van de zaak aan de beslagene.
3. Opheffing van de bewaring doet niet af aan de rechten van de bewaarder tot het tijdstip van de afgifte.

Artikel 861

1. In geval van een gerechtelijke bewaring die haar grond vindt in een beslag tot verhaal van een geldvordering, geeft de bewaarder het in bewaring gestelde op verzoek van de deurwaarder die met de executoriale verkoop is belast, tijdig aan deze af.
2. Is een zaak in bewaring gesteld in afwachting van de beslissing wie op afgifte daarvan recht heeft, dan geeft de bewaarder haar af aan degene aan wie zij krachtens een in kracht van gewijsde gegane of uitvoerbaar bij voorraad verklaarde beslissing toekomt.

AFDELING 3

Toelating om kosteloos te procederen

Artikel 876

De rechter bij wie een rechtsgeding of geschil moet worden aangevangen of hangende is, is bevoegd om aan personen die daarin als eiser of verweerder willen optreden of optreden, en die van hun onvermogen om proceskosten te dragen doen blijken, toelating te verlenen om kosteloos te procederen.

Artikel 877

1. Indien de eiser verlangt kosteloos te procederen, doet hij daartoe het verzoek in het verzoekschrift of bij zijn mondelinge voordracht.
2. Indien de verweerder dergelijke toelating verlangt, vraagt hij haar aan bij zijn schriftelijk antwoord, indien hij zodanig stuk indient, en anders ter terechtzitting vóór of bij zijn mondeling antwoord.

Artikel 878

1. Het verzoekschrift of het schriftelijk antwoord mag op ongezegeld papier worden gesteld.
2. De verzoeker legt aan de rechter over een bewijs van zijn onvermogen om de proceskosten te betalen, afgegeven door een der daartoe door de President aangewezen ambtenaren.

Artikel 879

Tenzij de rechter reeds bij voorraad bevindt dat de voorgenomen vordering of verdediging klaarblijkelijk van alle grond is ontbloomt, onderzoekt hij of genoegzaam

blijkt van het onvermogen van de verzoeker om de proceskosten te betalen; hij staat in dat geval het verzoek toe.

Artikel 880

1. Indien de verkrijger van de toelating in eerste aanleg in het ongelijk is gesteld, moet hij, om ook in hoger beroep kosteloos te kunnen procederen, daartoe tevoren de toelating van de hogere rechter hebben bekomen op de wijze als voor de eerste aanleg is voorgeschreven.
2. Indien hij echter in eerste aanleg in het gelijk is gesteld, behoeft hij die nadere toelating om in hoger beroep kosteloos te procederen niet.

Artikel 881

De toelating om kosteloos te procederen, al de akten die daaraan zijn voorafgegaan, alsmede de bij het verzoek overgelegde stukken zijn vrij van zegel.

Artikel 882

Het gevolg van de verleende toelating om kosteloos te procederen is dat de gerechtelijke akten van de zijde van de verkrijger vrij van zegel zijn en kosteloos worden geregistreerd, alsmede dat aan hem het salaris van deurwaarders aan zijn zijde gevallen, niet in rekening mag worden gebracht.

Artikel 883

Indien de wederpartij van de verkrijger van de toelating in het ongelijk gesteld en vervolgens in de kosten verwezen wordt, mogen de salarissen van deurwaarders op haar worden verhaald, alsof er niet kosteloos zou zijn geprocedeerd.

Artikel 884

Indien daarentegen de verkrijger van de toelating bij eindvonnis in het ongelijk gesteld en in de kosten verwezen wordt, staat het de wederpartij vrij om op hem de kosten, van haar zijde gevallen, zo mogelijk, te verhalen.

Artikel 885

1. Indien in het algemeen een behoeftige als in deze titel bedoeld, buiten eigenlijk rechtsgeding, enige rechterlijke machtiging, goedkeuring of andere rechterlijke beschikking op eenvoudige verzoekschriften of andere aanvragen nodig heeft, is hij bevoegd om zijn daartoe strekkende verzoekschrift, vergezeld van het bewijs van onvermogen, bedoeld in artikel 878, op ongezegeld papier in te dienen; de beschikking daarop is vrij van zegel en wordt vrij van alle andere kosten aan hem uitgereikt.
2. De rechter is verder bevoegd om aan behoeftigen toelating te verlenen tot het

kosteloos ten uitvoer leggen van rechterlijke beschikkingen en tot het executeren van grossen.

Artikel 886

1. Indien een rechterlijke beschikking wordt verzocht met betrekking tot een arbeidsovereenkomst of een overeenkomst als in de Arbeidswet bedoeld, dan wel een agentuurovereenkomst, kan het daartoe strekkende verzoekschrift op ongezegeld papier ingediend worden en zal de beschikking vrij zijn van zegel, kosteloos worden geregistreerd en vrij van alle kosten worden uitgereikt.
2. Degene die in rechte optreedt:
  - 1°. in een geding, uitsluitend strekkende tot verstrekking van een uitkering tot levensonderhoud, krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek verschuldigd, dan wel tot tenuitvoerlegging, wijziging of intrekking van een beschikking of een regeling tussen partijen omtrent zodanige uitkering;
  - 2°. in een geding betrekkelijk tot een arbeidsovereenkomst of een overeenkomst als in de Arbeidswet bedoeld, dan wel een agentuurovereenkomst; wordt, indien hij het bij artikel 878 vermelde bewijs van onvermogen overlegt, geacht van de rechter vergunning te hebben verkregen om kosteloos te procederen.
3. Deze bepaling geldt niet ten aanzien van degene die zijn reeds vroeger afgewezen verzoek andermaal aanhangig maakt.

Artikel 887

Armeninrichtingen, besturen van gods- en gasthuizen, benevens de kerkbesturen der verschillende godsdienstige gezindheden in Suriname, zijn bevoegd om op gelijke wijze en met gelijk gevolg als in deze titel ten aanzien van onvermogenen is bepaald, kosteloze toelating te vragen en te verkrijgen; zij zijn echter niet verplicht om een bewijs van onvermogen over te leggen.

Artikel 888

Tegen de beslissingen aangaande de toelating om kosteloos te procederen, staat geen hogere voorziening open.

AFDELING 4

De wijze van procederen in ambtenarenzaken

Artikel 889

1. Vorderingen als bedoeld in artikel 79 lid 1 van de Personeelswet worden ter griffie van het Hof van Justitie ingediend.
2. De griffier tekent op het verzoekschrift de dag van ontvangst aan en verzendt onverwijld bij aangetekende brief een afschrift van het verzoekschrift aan de wederpartij.
3. De verweerder dient binnen zes weken na de dag van afzending ter griffie van het

Hof een verweerschrift in. Het Hof kan, indien daartoe gronden zijn, deze termijn op verzoek van de verweerder telkens met ten hoogste gelijke duur verlengen.

4. De griffier verzendt onverwijld een afschrift van het verweerschrift aangetekend aan de eisende partij.

Artikel 890

1. Nadat het verweerschrift is ingekomen danwel de termijn voor inzending daarvan is verstreken, bepaalt het Hof een dag voor het verhoor van partijen. Zij worden door de griffier bij aangetekende brief opgeroepen. De termijn van oproeping bedraagt ten minste veertien dagen.
2. Partijen mogen zich door gemachtigden laten vertegenwoordigen of bijstaan. De gemachtigden, met uitzondering van de advocaten, moeten aan het Hof een onderhandse of notariële akte van lastgeving overleggen. Het Hof kan de persoonlijke verschijning van partijen gelasten.

Artikel 891

1. Het Hof kan de overlegging van op de zaak betrekking hebbende ambtelijke stukken, andere gegevensdragers of voorwerpen gelasten. Indien en voorzover zulks om dringende redenen van algemeen belang wordt gevorderd, kan het Hof aan een partij de kennisneming van bepaalde ambtelijke stukken, andere gegevensdragers of voorwerpen onthouden. Het Hof maakt van die stukken, andere gegevensdragers of voorwerpen geen gebruik voor het bewijs van een door die partij betwist feit of omstandigheid.
2. Het Hof kan ambtshalve of op verzoek omtrent bepaalde aangewezen feiten of omstandigheden getuigen of deskundigen horen dan wel een plaatsopneming en bezichtiging gelasten. Boek 1, titel 2, afdelingen 6, 7 en 8 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 892

Na afloop van het verhoor doet het Hof zo spoedig mogelijk bij met redenen omkleed vonnis in het openbaar uitspraak.

AFDELING 5

Overtreding van notarissen en andere ambtenaren

Artikel 893

Overtredingen van notarissen en andere ambtenaren, waarvan de burgerlijke rechter kennis neemt, worden als strafzaken ter kennisneming van de kantonrechter vervolgd en berecht.

TITEL 8

Het niet toelaten van gemachtigden

Artikel 894

1. De kantonrechter is bevoegd om te weigeren iemand die van het verlenen van rechtsgeleerde hulp zijn beroep maakt en niet is advocaat, als gemachtigde toe te laten of verder toe te laten.
2. Bij zodanige weigering houdt hij de zaak tot een volgende terechtzitting aan, tenzij de partij wiens gemachtigde niet of niet verder is toegelaten, tegenwoordig zijnde, dadelijk behandeling wenst.
3. De griffier stelt bij aangetekende brief de partij wiens gemachtigde niet of niet verder is toegelaten, met de aanhouding en de reden daarvan in kennis en roept deze partij tevens op om op de voor de zaak bepaalde nadere terechtzitting in persoon of bij een andere gemachtigde tegenwoordig te zijn.
4. De beschikking van de kantonrechter tot het niet of niet verder toelaten is uitvoerbaar bij voorraad.

Artikel 895

1. De persoon die niet of niet verder als gemachtigde is toegelaten, is bevoegd om daarover aan het Hof van Justitie door tussenkomst van de kantonrechter die hem niet toeliet, schriftelijk zijn beklag te doen gedurende zes weken na de hem daarvan door de kantonrechter gedane mededeling.
2. Het onderzoek van de klacht geschiedt door het Hof in raadkamer, dat daarover oordeelt na van de betrokken kantonrechter de nodige inlichtingen te hebben ontvangen en na de klager te hebben gehoord, indien deze zich in Suriname bevindt.

Artikel 896

Het Hof van Justitie kan bepalen dat in het algemeen personen die van het verlenen van rechtsgeleerde hulp hun beroep maken en niet zijn advocaat, om als gemachtigde op te treden door het Hof van Justitie daartoe moeten zijn toegelaten. Het Hof kan aan de verlening en handhaving van toelating voorwaarden verbinden.

TITEL 9

De formaliteiten, vereist voor de tenuitvoerlegging van in vreemde Staten totstandgekomen executoriale titels

AFDELING 1 Algemene bepalingen

Artikel 985

Indien een beslissing, gegeven door de rechter van een vreemde Staat, in Suriname uitvoerbaar is krachtens een verdrag of krachtens de wet, wordt zij niet ten uitvoer gelegd dan na daartoe verkregen rechterlijk verlof. De zaak zelf wordt niet aan een nieuw onderzoek onderworpen. Tot de kennisneming van het verzoek om verlening van het

verlof zijn bevoegd de kantonrechter in wiens rechtsgebied de wederpartij van de verzoeker woonplaats heeft en die in wiens rechtsgebied de tenuitvoerlegging wordt verlangd.

Artikel 986

1. Het verlof tot tenuitvoerlegging wordt gevraagd bij verzoekschrift. Het verzoekschrift houdt in de keuze van een woonplaats binnen het rechtsgebied van de kantonrechter.
2. Bij het verzoekschrift wordt een authentiek afschrift van de beslissing overgelegd, benevens de stukken waardoor kan worden vastgesteld dat zij uitvoerbaar is in het land waar zij is gewezen.
3. De kantonrechter kan legalisatie van het afschrift van de beslissing en van de overige in lid 2 bedoelde stukken verlangen. Hij kan tevens eisen dat de beslissing en de overige overgelegde stukken worden vertaald in het Nederlands, en dat deze vertaling voor eensluidend wordt verklaard hetzij door een in Suriname toegelaten beëdigde vertaler, hetzij door een beëdigde vertaler, toegelaten in het land waar de beslissing is gegeven, hetzij door de diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger van bedoeld land in Suriname.
4. Bij ongenoegzaamheid van de overgelegde stukken wordt de verzoeker de gelegenheid tot aanvulling gegeven.

Artikel 987

1. De kantonrechter geeft zijn beschikking met bekwame spoed, doch niet dan na verhoor, althans behoorlijke oproeping, van de partijen tegen wie de tenuitvoerlegging wordt verlangd.
2. De rechter bepaalt dag en uur voor het verhoor, alsmede de bij de oproepingen in acht te nemen termijn.
3. De oproepingen geschieden vanwege de verzoeker bij deurwaardersexploot. De verzoeker legt de bewijzen van oproeping vóór of bij het verhoor aan de rechter over.
4. De rechter kan, indien een opgeroepene niet verschijnt, zijn nadere oproeping bevelen. Hetzelfde geldt, indien een partij ten onrechte niet is opgeroepen.
5. Na afloop van het verhoor deelt de rechter mee wanneer de uitspraak zal plaatsvinden.

Artikel 988

1. De beschikking van de kantonrechter is met redenen omkleed en wordt in het openbaar uitgesproken.
2. De beschikking is uitvoerbaar bij voorraad zonder zekerheidstelling, voorzover de rechter niet anders beslist.
3. Ten aanzien van de proceskosten zijn de artikelen 60 tot en met 64 van toepassing.

Artikel 989

1. De beschikking van de kantonrechter is niet vatbaar voor verzet.

2. Partijen kunnen tegen de beschikking hoger beroep instellen bij het Hof van Justitie binnen een maand na de dag van de uitspraak.
3. In geval van hoger beroep vinden de artikelen 986 tot en met 988 en artikel 989 lid 1 overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat ook de oorspronkelijke verzoeker wordt verhoord, althans behoorlijk opgeroepen.

Artikel 992

Deze titel is slechts van toepassing, voorzover een verdrag of een bijzondere wet geen afwijkende voorzieningen inhoudt.

AFDELING 2 Bijzondere bepalingen

Artikel 993

1. Afdeling 1 is van overeenkomstige toepassing, indien een in een vreemde Staat verleden authentieke akte in Suriname uitvoerbaar is krachtens verdrag of wet.
2. Bij staatsbesluit kan worden bepaald dat onder dit artikel tevens zullen vallen niet eerder in deze titel bedoelde, in vreemde Staten totstandgekomen executoriale titels die krachtens verdrag of wet in Suriname uitvoerbaar zijn.

Artikel 994

Deze titel is niet van toepassing op uitspraken van internationale organen.

BOEK 4

ARBITRAGE

TITEL 1 Arbitrage in Suriname

AFDELING 1 De overeenkomst tot arbitrage en de benoeming tot arbiter

Artikel 1020

1. Partijen kunnen bij overeenkomst geschillen die tussen hen uit een bepaalde, al dan niet uit een overeenkomst voortvloeiende, rechtsbetrekking zijn ontstaan dan wel zouden kunnen ontstaan, aan arbitrage onderwerpen.
2. De overeenkomst tot arbitrage betreft zowel het compromis waarbij de partijen zich verbinden om een tussen hen bestaand geschil aan arbitrage te onderwerpen als het arbitraal beding waarbij de partijen zich verbinden om geschillen die tussen hen zouden kunnen ontstaan, aan arbitrage te onderwerpen.
3. De overeenkomst tot arbitrage mag niet leiden tot de vaststelling van rechtsgevolgen

- die niet ter vrije bepaling van de partijen staan.
4. Bij overeenkomst kunnen tevens aan arbitrage worden onderworpen:
    - a. de enkele vaststelling van de hoedanigheid of van de toestand van zaken;
    - b. de enkele bepaling van de hoogte van een schadevergoeding of van een verschuldigde geldsom;
    - c. de aanvulling of wijziging van de rechtsbetrekking, bedoeld in lid 1.
  5. Onder de overeenkomst tot arbitrage wordt mede begrepen een arbitraal beding dat is opgenomen in de partijen bindende statuten of reglementen.
  6. Een arbitragereglement waarnaar in een overeenkomst tot arbitrage wordt verwezen, wordt geacht deel van die overeenkomst uit te maken.

Artikel 1021

De overeenkomst tot arbitrage wordt bewezen door een geschrift. Daarvoor is voldoende een geschrift dat in arbitrage voorziet of dat verwijst naar algemene voorwaarden die in arbitrage voorzien, en dat door of namens de wederpartij uitdrukkelijk of stilzwijgend is aanvaard.

Artikel 1022

1. De rechter bij wie een geschil aanhangig is gemaakt waarover een overeenkomst tot arbitrage is gesloten, verklaart zich onbevoegd, indien een partij zich vóór alle weren op het bestaan van deze overeenkomst beroept, tenzij de overeenkomst ongeldig is.
2. Een overeenkomst tot arbitrage belet niet dat een partij de gewone rechter verzoekt om een maatregel tot bewaring van recht dan wel zich wendt tot de kantonrechter in kort geding overeenkomstig artikel 226; deze besluit in dit geval met inachtneming van artikel 1051.
3. Een overeenkomst van arbitrage belet niet dat een partij de gewone rechter verzoekt een voorlopig getuigenverhoor, een voorlopig deskundigenbericht of een voorlopige plaatsopneming en bezichtiging te bevelen, tenzij ten tijde van dit verzoek arbiters zijn benoemd. Artikel 167 lid 1 vindt toepassing alsof geen overeenkomst tot arbitrage van kracht is.

Artikel 1023

Iedere handelingsbekwame, natuurlijke persoon kan tot arbiter worden benoemd. Geen persoon is om reden van zijn nationaliteit van benoeming uitgesloten, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.

Artikel 1024

1. Het compromis bevat een aanduiding van hetgeen de partijen aan arbitrage wensen te onderwerpen.
2. Door het sluiten van een compromis is de zaak aanhangig, tenzij de partijen een andere wijze van aanhangig maken zijn overeengekomen.
3. Indien de partijen zijn overeengekomen dat de benoeming van de arbiter of arbiters,

of een of meer van hen, door een derde zal geschieden, zendt de meest gerede partij een afschrift van het compromis aan die derde.

Artikel 1025

1. In geval van een arbitraal beding is een zaak aanhangig op de dag van de ontvangst van een schriftelijke mededeling waarbij een partij aan haar wederpartij bericht tot arbitrage over te gaan. Die mededeling bevat een aanduiding van hetgeen de partij die de zaak aanhangig maakt, aan arbitrage wenst te onderwerpen.
2. Indien de partijen zijn overeengekomen dat de benoeming van de arbiter of arbiters, of een of meer van hen, door een derde zal geschieden, zendt de partij die tot arbitrage overgaat een afschrift van de mededeling aan die derde.
3. De partijen kunnen overeenkomen dat de zaak op een andere wijze aanhangig wordt gemaakt dan voorzien in dit artikel.

Artikel 1026

1. Een scheidsgerecht heeft een oneven aantal arbiters. Het kan ook uit één arbiter bestaan.
2. Indien de partijen het aantal arbiters niet zijn overeengekomen, of indien een overeengekomen wijze van bepaling van het aantal niet wordt uitgevoerd en de partijen niet alsnog tot overeenstemming komen over het aantal, wordt dat aantal op verzoek van de meest gerede partij bepaald door de kantonrechter.
3. Indien de partijen een even aantal arbiters zijn overeengekomen, benoemen deze arbiters een aanvullend arbiter als voorzitter van het scheidsgerecht.
4. Bij gebreke van overeenstemming tussen de arbiters wordt deze aanvullend arbiter, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen, op verzoek van de meest gerede partij benoemd door de kantonrechter.

Artikel 1027

1. De arbiter of arbiters wordt of worden benoemd op de wijze zoals de partijen zijn overeengekomen. De partijen kunnen de benoeming van de arbiter of arbiters, of van een of meer van hen, aan een derde opdragen. Indien geen wijze van benoeming is overeengekomen, worden de arbiter of arbiters door de partijen gezamenlijk benoemd.
2. De benoeming dient te geschieden binnen twee maanden nadat de zaak aanhangig is, tenzij de arbiter of arbiters reeds voordien is of zijn benoemd. Indien evenwel een van de gevallen, bedoeld in artikel 1026 lid 2 zich voordoet, vangt de termijn van twee maanden aan op de dag dat het aantal van de arbiters is bepaald. Deze termijn is drie maanden indien ten minste een van de partijen buiten Suriname woont of feitelijk verblijf houdt. De termijnen kunnen door de partijen bij overeenkomst worden bekort of verlengd.
3. Vindt de benoeming van de arbiter of arbiters niet binnen de in lid 2 bedoelde termijn plaats, dan geschiedt de benoeming, op verzoek van de meest gerede partij, door de kantonrechter. De wederpartij wordt in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.

4. De kantonrechter of de derde benoemt de arbiter of arbiters ongeacht de vraag of de overeenkomst tot arbitrage geldig is. Door mee te werken aan de benoeming van de arbiter of arbiters verliezen de partijen niet het recht om een beroep te doen op de onbevoegdheid van het scheidsgerecht wegens het ontbreken van een geldige overeenkomst tot arbitrage.

Artikel 1028

Indien in de overeenkomst tot arbitrage aan een der partijen een bevoorrechte positie bij de benoeming van de arbiter of arbiters is toegekend, kan de wederpartij, in afwijking van de in deze overeenkomst neergelegde benoemingsregeling, binnen een maand nadat de zaak aanhangig is, de kantonrechter verzoeken de arbiter of arbiters te benoemen. De wederpartij van de verzoeker wordt in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Artikel 1027 lid 4 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 1029

1. Een arbiter aanvaardt zijn opdracht schriftelijk.
2. Een arbiter die zijn opdracht heeft aanvaard, kan op eigen verzoek daarvan worden ontheven, hetzij met instemming van de partijen, hetzij door een door de partijen aangewezen derde of, bij gebreke daarvan, door de kantonrechter.
3. Een arbiter die zijn opdracht heeft aanvaard, kan door de partijen gezamenlijk van zijn opdracht worden ontheven.
4. Een arbiter die zijn opdracht heeft aanvaard, kan, indien hij rechtens of feitelijk niet meer in staat is zijn opdracht te vervullen, op verzoek van een der partijen van zijn opdracht worden ontheven door een door de partijen aangewezen derde of, bij gebreke daarvan, door de kantonrechter.

Artikel 1030

1. Een arbiter die ingevolge artikel 1029 leden 2, 3 of 4 van zijn opdracht is ontheven, wordt vervangen volgens de regels die van toepassing waren op de oorspronkelijke benoeming, tenzij de partijen een andere wijze van vervanging zijn overeengekomen. Hetzelfde geldt in geval van overlijden van een arbiter.
2. Indien de partijen in de overeenkomst tot arbitrage de arbiter of arbiters met name hebben aangewezen, vindt vervanging in de in lid 1 bedoelde gevallen eveneens plaats, tenzij de partijen zijn overeengekomen dat de overeenkomst tot arbitrage alsdan eindigt.
3. In geval van vervanging is het geding van rechtswege geschorst, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen. Na de schorsing wordt het geding voortgezet in de stand waarin het zich bevindt, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.

Artikel 1031

1. De partijen kunnen gezamenlijk de opdracht van het scheidsgerecht beëindigen.
2. Op verzoek van de meest gereede partij kan een door de partijen aangewezen derde of,

bij gebreke daarvan, de kantonrechter, de wederpartij en de arbiter of arbiters gehoord, de opdracht van het scheidsgerecht beëindigen, indien het, ondanks herhaalde aanmaning, zijn opdracht, alle omstandigheden in aanmerking genomen, op onaanvaardbaar trage wijze uitvoert. In dat geval herleeft de bevoegdheid van de gewone rechter, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.

Artikel 1032

1. Het overlijden van een partij doet de overeenkomst tot arbitrage noch de opdracht van het scheidsgerecht eindigen, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.
2. Het scheidsgerecht schorst het geding voor een door hem te bepalen termijn. Het scheidsgerecht kan op verzoek van de rechtsopvolgers van een overleden partij deze termijn verlengen. Het scheidsgerecht stelt de wederpartij in de gelegenheid op het verzoek te worden gehoord.
3. Na de schorsing wordt het geding voortgezet in de stand waarin het zich bevindt, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.

Artikel 1033

1. Een arbiter kan worden gewraakt, indien gerechtvaardigde twijfel bestaat aan zijn onpartijdigheid of onafhankelijkheid. Om dezelfde redenen kan een aan het scheidsgerecht toegevoegde secretaris worden gewraakt. Artikel 1035 is in dit geval van overeenkomstige toepassing.
2. Een door een partij benoemde arbiter kan door die partij slechts worden gewraakt om redenen die haar na de benoeming bekend zijn geworden.
3. Een partij kan een door een derde of door de kantonrechter benoemde arbiter niet wraken, indien zij in diens benoeming heeft berust, tenzij de reden tot wraking haar eerst later bekend is geworden.

Artikel 1034

1. Een als arbiter of secretaris aangezochte persoon die het vermoeden heeft dat hij zou kunnen worden gewraakt, doet daarvan schriftelijk mededeling aan degene die hem heeft aangezocht, onder vermelding van de vermoedelijke redenen tot wraking.
2. Een tot arbiter of secretaris benoemde persoon die het vermoeden heeft dat hij zou kunnen worden gewraakt, doet daarvan schriftelijk mededeling aan de partijen zodra zijn benoeming heeft plaatsgevonden, tenzij zij deze mededeling reeds hebben ontvangen.

Artikel 1035

1. De wrakende partij brengt de wraking, onder opgave van redenen, schriftelijk ter kennis van de betrokken arbiter, het scheidsgerecht, haar wederpartij en tevens, indien een derde de gewraakte arbiter heeft benoemd, van die derde. Het geding kan door het scheidsgerecht worden geschorst vanaf de dag van de ontvangst van de kennisgeving.
2. Trekt een gewraakte arbiter zich niet binnen twee weken na de dag van de ontvangst

van die kennisgeving terug, dan wordt over de gegrondheid van de wraking op verzoek van de meest gerede partij door de kantonrechter beslist. Wordt dit verzoek niet binnen vier weken na de dag van de ontvangst van de kennisgeving gedaan, dan vervalt het recht tot wraking en wordt het geding, indien het was geschorst, hervat in de stand waarin het zich bevindt.

3. Trekt de gewraakte arbiter zich terug of wordt diens wraking door de kantonrechter gegrond bevonden, dan wordt hij vervangen volgens de regels die van toepassing waren op zijn oorspronkelijke benoeming, tenzij de partijen een andere wijze van vervanging zijn overeengekomen. Artikel 1030 leden 2 en 3 is van overeenkomstige toepassing.
4. Indien de betrokken arbiter, een der partijen of beide partijen buiten Suriname wonen of feitelijk verblijf houden, zijn de in lid 2 vermelde termijnen zes onderscheidenlijk acht weken.

AFDELING 2 Het arbitraal geding

Artikel 1036

Onverminderd deze titel wordt het arbitraal geding gevoerd op de wijze als door de partijen is overeengekomen of, voorzover de partijen daarin niet hebben voorzien, als door het scheidsgerecht bepaald.

Artikel 1037

1. De plaats van arbitrage wordt door de partijen bij overeenkomst bepaald en bij gebreke daarvan door het scheidsgerecht. Door de bepaling van de plaats van arbitrage is tevens de plaats van de uitspraak vastgesteld.
2. Indien de plaats van arbitrage noch door de partijen noch door het scheidsgerecht is bepaald, geldt de plaats van de uitspraak, door het scheidsgerecht in het vonnis vermeld, als plaats van arbitrage.
3. Het scheidsgerecht kan zitting houden, beraadslagen, getuigen en deskundigen horen op elke andere plaats, in of buiten Suriname, die het daartoe geschikt acht.

Artikel 1038

1. De partijen kunnen voor het scheidsgerecht in persoon verschijnen of zich doen vertegenwoordigen door een advocaat dan wel door een bijzonderlijk daartoe schriftelijk gevolmachtigde.
2. De partijen kunnen zich in het geding door personen van hun keuze doen bijstaan.

Artikel 1039

1. De partijen worden op voet van gelijkheid behandeld. Het scheidsgerecht geeft iedere partij de gelegenheid voor haar rechten op te komen en haar stellingen voor te dragen.
2. Het scheidsgerecht geeft, op verzoek van een der partijen of uit eigen beweging, aan

- de partijen de gelegenheid tot het geven van een mondelinge toelichting.
3. Het scheidsgerecht kan, op verzoek van een der partijen, een partij toestaan om getuigen of deskundigen voor te brengen. Het scheidsgerecht is bevoegd om een van zijn leden aan te wijzen om getuigen of deskundigen te horen.
  4. Het scheidsgerecht is bevoegd overlegging van stukken te bevelen.
  5. Voorzover de partijen niet anders zijn overeengekomen, is het scheidsgerecht vrij ten aanzien van de toepassing van de regels van bewijsrecht.

Artikel 1040

1. Blijft de eiser, ofschoon daartoe behoorlijk in de gelegenheid gesteld, in gebreke zijn eis in te dienen of naar behoren toe te lichten, zonder daartoe gegronde redenen aan te voeren, dan kan het scheidsgerecht bij vonnis een einde maken aan het arbitraal geding.
2. Blijft de verweerder, ofschoon daartoe behoorlijk in de gelegenheid gesteld, in gebreke verweer te voeren, zonder daartoe gegronde redenen aan te voeren, dan kan het scheidsgerecht aanstonds vonnis wijzen.
3. Bij het vonnis wordt de eis toegewezen, tenzij deze aan het scheidsgerecht onrechtmatig of ongegrond voorkomt. Het scheidsgerecht kan, alvorens vonnis te wijzen, van de eiser het bewijs van een of meer van zijn stellingen verlangen.

Artikel 1041

1. Indien een getuigenverhoor plaatsvindt, bepaalt het scheidsgerecht tijdstip en plaats van het verhoor en de wijze waarop het verhoor zal geschieden. Indien het scheidsgerecht het nodig oordeelt, hoort het de getuigen, nadat deze op de bij de wet bepaalde wijze de eed hebben gezworen of de belofte hebben afgelegd de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen.
2. Indien een getuige niet vrijwillig verschijnt dan wel, verschenen zijnde, weigert een verklaring af te leggen, kan het scheidsgerecht aan de partij die dit verzoekt, toestaan om zich binnen een door het scheidsgerecht te bepalen termijn te wenden tot de kantonrechter, met het verzoek dat voor hem het getuigenverhoor zal plaatsvinden. Het verhoor vindt plaats op dezelfde wijze als in gewone zaken, met dien verstande dat de arbiter of arbiters door de griffier van het kantongerecht in de gelegenheid wordt of worden gesteld, bij het getuigenverhoor aanwezig te zijn.
3. De griffier van het kantongerecht zendt ten spoedigste afschrift van het verslag van het verhoor aan het scheidsgerecht en aan de partijen.
4. Het scheidsgerecht kan het geding schorsen tot de dag dat het scheidsgerecht het verslag van het verhoor heeft ontvangen.

Artikel 1042

1. Het scheidsgerecht kan een of meer deskundigen benoemen tot het uitbrengen van een advies. Het scheidsgerecht zendt ten spoedigste afschrift van de benoeming en van de aan deskundigen gegeven opdracht aan de partijen.
2. Het scheidsgerecht kan van een partij verlangen, de deskundigen de vereiste

- inlichtingen te verschaffen en de benodigde medewerking te verlenen.
3. Na de ontvangst van het deskundigenbericht wordt dit door het scheidsgerecht ten spoedigste in afschrift aan de partijen toegezonden.
  4. Op verzoek van een der partijen worden de deskundigen in een zitting van het scheidsgerecht gehoord. Indien een partij zulk een verzoek wenst te doen, deelt zij dit ten spoedigste mee aan het scheidsgerecht en aan de wederpartij.
  5. Het scheidsgerecht stelt de partijen in de gelegenheid de deskundigen vragen te stellen en van hun zijde deskundigen voor te brengen.
  6. Artikel 1041 lid 1 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 1043

Het scheidsgerecht kan in elke stand van het geding de persoonlijke verschijning van de partijen bevelen voor het geven van inlichtingen dan wel teneinde een vergelijk te beproeven.

Artikel 1045

1. Op schriftelijk verzoek van een derde die enig belang heeft bij een arbitraal geding kan het scheidsgerecht hem toestaan om zich daarin te voegen of tussen te komen. Het scheidsgerecht zendt ten spoedigste een afschrift van het verzoek aan de partijen.
2. Een partij kan een derde in vrijwaring oproepen. De oproep wordt ten spoedigste in afschrift gezonden aan het scheidsgerecht en aan de wederpartij.
3. De voeging, tussenkomst of vrijwaring kan slechts door het scheidsgerecht, de partijen gehoord, worden toegelaten indien de derde bij schriftelijke overeenkomst met de partijen tot de overeenkomst tot arbitrage is toegetreden.
4. Door de toelating van de voeging, tussenkomst of vrijwaring wordt de derde in het arbitraal geding partij. Het scheidsgerecht regelt de verdere gang van het geding, tenzij de partijen daarin bij overeenkomst hebben voorzien.

Artikel 1046

1. Indien voor een scheidsgerecht in Suriname een arbitraal geding aanhangig is waarvan het onderwerp samenhangt met dat van een bij een ander scheidsgerecht in Suriname aanhangig geding, kan de meest gereede partij de kantonrechter verzoeken de samenvoeging van de gedingen te gelasten, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.
2. De kantonrechter kan, nadat hij alle partijen en de arbiters in de gelegenheid heeft gesteld hun mening kenbaar te maken, het verzoek geheel of gedeeltelijk toewijzen dan wel afwijzen. Zijn beslissing wordt aan alle partijen en de betrokken scheidsgerechten schriftelijk meegedeeld.
3. Indien de kantonrechter algehele samenvoeging beveelt, benoemen de partijen in onderling overleg de arbiter of arbiters, in oneven getale, en bepalen zij welke regels op het samengevoegde geding van toepassing zullen zijn. Indien de partijen daarover binnen een door de kantonrechter te stellen termijn geen overeenstemming kunnen

- bereiken, benoemt de kantonrechter, op verzoek van de meest gereede partij, de arbiter of arbiters en bepaalt hij, zo nodig, welke regels op het samengevoegde geding van toepassing zullen zijn. De kantonrechter bepaalt voor de arbiter of arbiters die als gevolg van de algehele samenvoeging van hun opdracht worden ontheven, de beloning voor de reeds door hen verrichte werkzaamheden.
4. Beveelt de kantonrechter gedeeltelijke samenvoeging, dan beslist hij welke geschillen daaronder zijn begrepen. De kantonrechter benoemt op verzoek van de meest gereede partij de arbiter of arbiters en bepaalt welke regels op het samengevoegde geding van toepassing zijn, indien de partijen daaromtrent binnen een door de kantonrechter te bepalen termijn geen overeenstemming bereiken. In dit geval schorsen de scheidsgerechten waarbij de bij de gedeeltelijke samenvoeging betrokken zaken reeds aanhangig zijn, de behandeling van die zaken. Het vonnis van het voor de samengevoegde zaken benoemde scheidsgerecht wordt door dit gerecht aan de andere betrokken scheidsgerechten toegezonden. Na de ontvangst van dit vonnis zetten deze scheidsgerechten de bij hen aanhangige zaken voort en beslissen zij met inachtneming van het in het samengevoegde geding gewezen vonnis.
  5. In de gevallen, bedoeld in lid 3 of lid 4 is artikel 1027 lid 4 van overeenkomstige toepassing.
  6. Tegen een op voet van lid 3 of lid 4 gewezen vonnis staat arbitraal hoger beroep open, voorzover alle bij het samengevoegde geding betrokken partijen bij een overeenkomst in zodanig hoger beroep hebben voorzien.

Artikel 1047

In geval van arbitrage omtrent zaken als bedoeld in artikel 1020 lid 4 onder a blijft, behoudens artikel 1037, deze afdeling buiten toepassing. Het geding wordt alsdan gevoerd op de wijze als door de partijen is overeengekomen of, voorzover de partijen daarin niet hebben voorzien, als door het scheidsgerecht is bepaald.

Artikel 1048

De bepaling van het tijdstip waarop het vonnis zal worden gewezen, is het scheidsgerecht voorbehouden.

AFDELING 3 Het arbitraal vonnis

Artikel 1049

Het scheidsgerecht kan een geheel of gedeeltelijk eindvonnis dan wel een tussenvonnis wijzen.

Artikel 1050

1. Arbitraal hoger beroep van een arbitraal vonnis is slechts mogelijk indien de partijen bij overeenkomst daarin hebben voorzien.

2. Arbitraal hoger beroep van een gedeeltelijk eindvonnis kan slechts tezamen met het hoger beroep van het laatste eindvonnis worden ingesteld, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.
3. Arbitraal hoger beroep van een tussenvonnis kan slechts worden ingesteld tezamen met het hoger beroep van een geheel of gedeeltelijk eindvonnis, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.
4. De termijn voor het instellen van het arbitraal hoger beroep belooft drie maanden na de dag van neerlegging van het vonnis ter griffie van het kantongerecht, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.

Artikel 1051

1. De partijen kunnen bij overeenkomst het scheidsgerecht dan wel de voorzitter daarvan, binnen de in artikel 226 lid 1 gestelde grenzen de bevoegdheid verlenen om in kort geding vonnis te wijzen.
2. Indien, niettegenstaande een zodanige overeenkomst, de zaak in kort geding bij de kantonrechter is aangebracht, kan deze, indien een partij zich op het bestaan van deze overeenkomst beroept, alle omstandigheden in aanmerking nemende, zich onbevoegd verklaren door de zaak te verwijzen naar het overeengekomen arbitraal kort geding, tenzij de overeenkomst ongeldig is.
3. Een uitspraak, gedaan in arbitraal kort geding, geldt als een arbitraal vonnis; daarop zijn de afdelingen 3 tot en met 5 van toepassing.
4. Tegen een verwijzing naar het arbitraal kort geding staat geen voorziening open.

Artikel 1052

1. Het scheidsgerecht is gerechtigd over zijn bevoegdheid te oordelen.
2. Een partij die in het arbitraal geding is verschenen, dient een beroep op de onbevoegdheid van het scheidsgerecht op de grond dat een geldige overeenkomst tot arbitrage ontbreekt, voor alle wesen te doen, op straffe van verval van haar recht op dat ontbreken later, in het arbitraal geding of bij de gewone rechter, alsnog een beroep te doen, tenzij dit beroep wordt gedaan op de grond dat het geschil volgens artikel 1020 lid 3 niet vatbaar is voor arbitrage.
3. Een partij die aan de samenstelling van het scheidsgerecht heeft meegewerkt, kan in het arbitraal geding of bij de gewone rechter geen beroep doen op de onbevoegdheid van het scheidsgerecht op de grond dat het scheidsgerecht in strijd met de daarvoor geldende regels is samengesteld. Een partij die in het arbitraal geding is verschenen en die niet aan de samenstelling van het scheidsgerecht heeft meegewerkt, dient het beroep op de onbevoegdheid van het scheidsgerecht op de grond dat het scheidsgerecht in strijd met de daarvoor geldende regels is samengesteld, voor alle wesen te doen, op straffe van verval van haar recht daarop later, in het arbitraal geding of bij de gewone rechter, alsnog een beroep te doen.
4. De beslissing waarbij het scheidsgerecht zich bevoegd verklaart, kan slechts tegelijk met een daaropvolgend geheel of gedeeltelijk eindvonnis met de rechtsmiddelen, genoemd in artikel 1064 lid 1 worden bestreden.
5. Indien het scheidsgerecht zich onbevoegd verklaart, is de gewone rechter tot de

- kennisneming van de zaak bevoegd, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.
6. Zowel in geval van bevoegdverklaring als van onbevoegdverklaring door het scheidsgerecht, is arbitraal hoger beroep, indien overeengekomen, toegelaten. De gewone rechter is alsdan niet eerder bevoegd ingevolge de leden 4 of 5 dan nadat in hoger beroep uitspraak is gedaan of de voor dit beroep geldende termijn ongebruikt is verstreken, dan wel eerder, indien schriftelijk van hoger beroep afstand is gedaan.

Artikel 1053

De overeenkomst tot arbitrage dient als een afzonderlijke overeenkomst te worden beschouwd en beoordeeld. Het scheidsgerecht is bevoegd te oordelen over de rechtsgeldigheid van de hoofdovereenkomst waarvan de overeenkomst tot arbitrage deel uitmaakt of waarop zij betrekking heeft.

Artikel 1054

1. Het scheidsgerecht beslist naar de regels van het recht.
2. Indien de partijen een rechtskeuze hebben gedaan, beslist het scheidsgerecht naar de door de partijen aangewezen regels van het recht. Indien een dergelijke rechtskeuze niet heeft plaatsgevonden, beslist het scheidsgerecht volgens de regels van het recht die het in aanmerking acht te komen.
3. Het scheidsgerecht beslist als goede mannen naar billijkheid, indien de partijen het daartoe bij overeenkomst opdracht hebben gegeven.
4. In alle gevallen houdt het scheidsgerecht rekening met de toepasselijke handelsgebruiken.

Artikel 1055

Staat van het vonnis arbitraal hoger beroep open, dan kan het scheidsgerecht zijn vonnis uitvoerbaar bij voorraad verklaren in de gevallen waarin de gewone rechter daartoe bevoegd is. Het scheidsgerecht kan bepalen dat zekerheid wordt gesteld alvorens het vonnis bij voorraad ten uitvoer kan worden gelegd.

Artikel 1056

In de gevallen waarin de gewone rechter een dwangsom kan opleggen, is een scheidsgerecht daartoe eveneens bevoegd. De artikelen 611a tot en met 611i zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in de gevallen, bedoeld in artikel 611d, de opheffing, de opschorting, de vermindering of de matiging van de dwangsom bij verzoekschrift moet worden verzocht aan de kantonrechter ter griffie van wiens gerecht het origineel van het vonnis ingevolge artikel 1058 lid 1 moet worden neergelegd.

Artikel 1057

1. Het scheidsgerecht beslist, indien het uit meer arbiters bestaat, bij meerderheid van stemmen, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.

2. Het vonnis wordt op schrift gesteld en door de arbiter of arbiters ondertekend.
3. Weigert een minderheid van de arbiters te ondertekenen, dan wordt daarvan door de andere arbiters onder het door hen ondertekende vonnis melding gemaakt. Deze melding wordt door hen ondertekend. Een overeenkomstige melding vindt plaats, indien een minderheid niet in staat is te ondertekenen en niet verwacht kan worden dat het beletsel daartoe binnen korte tijd zal zijn opgeheven.
4. Het vonnis bevat, naast de beslissing, in elk geval:
  - a. de namen en woonplaatsen van de arbiter of arbiters;
  - b. de namen en woonplaatsen van de partijen;
  - c. de dagtekening van de uitspraak;
  - d. de plaats van de uitspraak;
  - e. de gronden voor de in het vonnis gegeven beslissing, tenzij het vonnis uitsluitend betreft de enkele vaststelling van de hoedanigheid of van de toestand van zaken, bedoeld in artikel 1020 lid 4 onder a dan wel de vastlegging van een vergelijk als bedoeld in artikel 1069.

Artikel 1058

1. Het scheidsgerecht draagt er zorg voor dat ten spoedigste:
  - a. elk vonnis in afschrift, getekend door een arbiter of de secretaris van het scheidsgerecht, aan de partijen wordt gezonden;
  - b. het origineel van een geheel of gedeeltelijk eindvonnis wordt neergelegd ter griffie van het kantongerecht binnen welks rechtsgebied de plaats van de arbitrage is gelegen.
2. De opdracht van het scheidsgerecht eindigt door de neerlegging ter griffie van het laatste eindvonnis, onverminderd de artikelen 1060 en 1061.

Artikel 1059

1. Slechts een geheel of gedeeltelijk arbitraal eindvonnis kan gezag van gewijsde verkrijgen. Het heeft dit met ingang van de dag waarop het is gewezen.
2. Indien echter arbitraal hoger beroep is overeengekomen, verkrijgt een in eerste aanleg gewezen geheel of gedeeltelijk eindvonnis gezag van gewijsde met ingang van de dag waarop de voor dit beroep geldende termijn ongebruikt is verstreken dan wel met ingang van de dag waarop in hoger beroep uitspraak is gedaan, voorzover het vonnis in eerste aanleg in dat hoger beroep is bevestigd.

Artikel 1060

1. Een partij kan tot dertig dagen na de dag van de neerlegging van het vonnis ter griffie van het kantongerecht, het scheidsgerecht schriftelijk verzoeken, een kennelijke rekenfout of schrijffout in het vonnis te herstellen.
2. Indien de gegevens, genoemd in artikel 1057 lid 4 onder a tot en met d, onjuist zijn vermeld of geheel of gedeeltelijk in het vonnis ontbreken, kan een partij tot dertig dagen na de dag van de neerlegging van het vonnis ter griffie het scheidsgerecht schriftelijk de verbetering van die gegevens verzoeken.

3. Een verzoek als bedoeld in lid 1 of lid 2 wordt door het scheidsgerecht in afschrift aan de wederpartij gezonden.
4. Het scheidsgerecht kan tot dertig dagen na de dag van neerlegging van het vonnis ter griffie ook uit eigen beweging tot het herstel, bedoeld in lid 1, of de verbetering, bedoeld in lid 2, overgaan.
5. Gaat het scheidsgerecht tot het herstel of de verbetering over, dan wordt door het scheidsgerecht op het origineel en op de afschriften van het vonnis het herstel of de verbetering aangebracht en ondertekend, dan wel in een apart door het scheidsgerecht ondertekend stuk vermeld, welk stuk geacht wordt deel uit te maken van het vonnis. Artikel 1057 leden 1 tot en met 3 en artikel 1058 lid 1 zijn van overeenkomstige toepassing.
6. Wijst het scheidsgerecht het verzoek tot het herstel of de verbetering af, dan deelt het zulks schriftelijk aan de partijen mee.
7. Een verzoek als bedoeld in dit artikel schort de mogelijkheid tot tenuitvoerlegging of vernietiging niet op, tenzij de kantonrechter gewichtige redenen aanwezig acht om die mogelijkheid wel op te schorten totdat over het verzoek is beslist.

Artikel 1061

1. Heeft het scheidsgerecht nagelaten te beslissen omtrent een of meer zaken die aan zijn oordeel waren onderworpen, dan kan de meest gereede partij, tot dertig dagen na de dag van neerlegging van het vonnis ter griffie van het kantongerecht, het scheidsgerecht verzoeken een aanvullend vonnis te wijzen.
2. Het verzoek wordt door het scheidsgerecht in afschrift aan de wederpartij toegezonden.
3. Voordat het scheidsgerecht op het verzoek beslist, stelt het de partijen in de gelegenheid, te worden gehoord.
4. Een aanvullend vonnis geldt als een arbitraal vonnis; daarop zijn de afdelingen 3 tot en met 5 van toepassing.
5. Wijst het scheidsgerecht het verzoek tot een aanvullend vonnis af, dan deelt het zulks schriftelijk aan de partijen mee. Een afschrift van deze mededeling, getekend door een arbiter of de secretaris van het scheidsgerecht, wordt, overeenkomstig artikel 1058 lid 1 onder b ter griffie neergelegd.
6. Indien arbitraal hoger beroep is overeengekomen, kan het in eerste aanleg gewezen arbitraal vonnis slechts in hoger beroep worden aangevuld. Het verzoek daartoe moet binnen de voor het hoger beroep geldende termijn worden gedaan.

AFDELING 4

De tenuitvoerlegging van het arbitraal vonnis

Artikel 1062

1. De tenuitvoerlegging in Suriname van een geheel of gedeeltelijk arbitraal eindvonnis dat niet vatbaar is voor arbitraal hoger beroep dan wel uitvoerbaar bij voorraad is verklaard, of van een geheel of gedeeltelijk eindvonnis, gewezen in arbitraal hoger beroep, kan eerst plaatsvinden nadat de kantonrechter ter griffie van wiens gerecht het

- origineel van het vonnis volgens artikel 1058 lid 1 onder b moet worden neergelegd, daartoe op verzoek van een der partijen verlof heeft verleend.
2. Het verlof wordt aangetekend op het origineel van het vonnis of, zo geen neerlegging heeft plaatsgevonden, opgenomen in een beschikking. De griffier zendt ten spoedigste aan de partijen een gewaarmerkt afschrift van het vonnis, met het daarop aangetekend verlof tot tenuitvoerlegging of een gewaarmerkt afschrift van de beschikking waarbij het verlof tot tenuitvoerlegging is verleend.
  3. Staat arbitraal hoger beroep open, dan kan het verlof tot tenuitvoerlegging van een in eerste aanleg gewezen arbitraal vonnis dat niet uitvoerbaar bij voorraad is verklaard, eerst worden gegeven nadat de voor dat arbitraal hoger beroep geldende termijn ongebruikt is verstreken, dan wel eerder, indien schriftelijk van hoger beroep afstand is gedaan.
  4. Verleent de kantonrechter het verlof tot tenuitvoerlegging, dan staan de wederpartij van de verzoeker slechts de rechtsmiddelen, genoemd in artikel 1064 lid 1 open. Vernietiging of herroeping van het arbitraal vonnis brengt van rechtswege die van het verlof tot tenuitvoerlegging met zich mee.

Artikel 1063

1. De kantonrechter kan de tenuitvoerlegging van het arbitraal vonnis slechts weigeren, indien het vonnis of de wijze waarop dit tot stand kwam, kennelijk in strijd is met de openbare orde of de goede zeden, dan wel indien in strijd met artikel 1055 tenuitvoerlegging bij voorraad is bevolen of in strijd met artikel 1056 een dwangsom is opgelegd. In dit laatste geval betreft de weigering alleen de tenuitvoerlegging van de dwangsom.
2. De griffier zendt ten spoedigste een gewaarmerkt afschrift van de beschikking van de kantonrechter waarbij deze het verlof weigert, aan de partijen.
3. Van de weigering van het verlof tot tenuitvoerlegging kan de verzoeker binnen twee maanden na de dagtekening van de beschikking hoger beroep bij het Hof van Justitie instellen.
4. Indien in hoger beroep het verlof tot tenuitvoerlegging alsnog wordt verleend, is artikel 1062 lid 4, eerste volzin, van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 5

De vernietiging en de herroeping van het arbitraal vonnis

Artikel 1064

1. Tegen een geheel of gedeeltelijk arbitraal eindvonnis dat niet vatbaar is voor arbitraal hoger beroep, of tegen een geheel of gedeeltelijk eindvonnis, gewezen in arbitraal hoger beroep, staan slechts de rechtsmiddelen van vernietiging en herroeping op de voet van deze afdeling open.
2. De vordering tot vernietiging wordt ingesteld bij de kantonrechter ter griffie van wiens gerecht het origineel van het vonnis volgens artikel 1058 lid 1 onder b moet worden neergelegd.
3. Een partij kan de vordering tot vernietiging instellen zodra het vonnis gezag van

gewijsde heeft verkregen. De bevoegdheid daartoe vervalt drie maanden na de dag van neerlegging van het vonnis ter griffie van het kantongerecht. Wordt echter het vonnis, voorzien van een verlot tot tenuitvoerlegging, aan de wederpartij betekend, dan kan die partij, ongeacht het verstreken zijn van de termijn van drie maanden, genoemd in de vorige zin, alsnog binnen drie maanden na deze betekening de vordering tot vernietiging instellen.

4. Tegen een arbitraal tussenvonnis kan de vordering tot vernietiging slechts worden ingesteld tezamen met de vordering tot vernietiging van het geheel of gedeeltelijk arbitraal eindvonnis.
5. Alle gronden tot vernietiging moeten, op straffe van verval van het recht daartoe, in het verzoekschrift worden voorgedragen.

Artikel 1065

1. Vernietiging kan slechts plaatsvinden indien:
  - a. een geldige overeenkomst tot arbitrage ontbreekt;
  - b. het scheidsgerecht in strijd met de daarvoor geldende regels is samengesteld;
  - c. het scheidsgerecht zich niet aan zijn opdracht heeft gehouden;
  - d. het vonnis niet overeenkomstig artikel 1057 ondertekend of niet met redenen omkleed is;
  - e. het vonnis of de wijze waarop dit tot stand kwam, in strijd is met de openbare orde of de goede zeden.
2. De grond, bedoeld in lid 1 onder a kan niet tot vernietiging leiden in het geval, genoemd in artikel 1052 lid 2.
3. De grond, bedoeld in lid 1 onder b kan niet tot vernietiging leiden in de gevallen, genoemd in artikel 1052 lid 3.
4. De grond, bedoeld in lid 1 onder c, kan niet tot vernietiging leiden indien de partij die deze aanvoert aan het geding heeft deelgenomen zonder daarop een beroep te doen, hoewel haar bekend was dat het scheidsgerecht zich niet aan zijn opdracht hield.
5. Indien het scheidsgerecht meer of anders heeft toegewezen dan werd gevorderd, wordt het arbitraal vonnis gedeeltelijk vernietigd, voorzover het meer of anders toegewezen kan worden gescheiden van het overige gedeelte van het vonnis.
6. Voorzover het scheidsgerecht heeft nagelaten uitspraak te doen omtrent een of meer zaken die aan zijn oordeel waren onderworpen, kan de vordering tot vernietiging op de grond, bedoeld in lid 1 onder c, slechts worden ingesteld indien een aanvullend vonnis als bedoeld in artikel 1061 lid 1 is gewezen dan wel een verzoek tot aanvulling als bedoeld in artikel 1061 lid 1 geheel of ten dele is afgewezen.
7. In afwijking van artikel 1064 lid 3, tweede volzin, vervalt de termijn voor het instellen van de in lid 6 bedoelde vordering tot vernietiging drie maanden na de dag van neerlegging ter griffie van het kantongerecht van het aanvullend vonnis dan wel van het afschrift van de mededeling van de afwijzing, bedoeld in artikel 1061, vijfde lid.

Artikel 1066

1. De vordering tot vernietiging schorst de tenuitvoerlegging van het vonnis niet.

2. De rechter die omtrent de vernietiging oordeelt, kan echter, indien daartoe gronden zijn, op verzoek van de meest gerede partij de tenuitvoerlegging schorsen totdat over de vordering tot vernietiging onherroepelijk is beslist.
3. Het verzoek tot schorsing wordt door de griffier van het kantongerecht ten spoedigste aan de wederpartij in afschrift toegezonden.
4. De rechter beslist niet op het verzoek dan nadat de wederpartij in de gelegenheid is gesteld zich daarover uit te laten.
5. Bij toewijzing van het verzoek kan de rechter bepalen dat door de verzoeker zekerheid wordt gesteld. Bij afwijzing van het verzoek kan de rechter bepalen dat de wederpartij zekerheid stelt.
6. In geval van schorsing van de tenuitvoerlegging kan de meest gerede partij de rechter verzoeken de schorsing op te heffen. De leden 3 tot en met 5 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 1067

Zodra het vonnis waarbij een arbitraal vonnis is vernietigd, onherroepelijk is geworden, herleeft de bevoegdheid van de gewone rechter, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.

Artikel 1068

1. Herroeping kan slechts plaatsvinden op een of meer van de navolgende gronden:
  - a. het vonnis berust geheel of ten dele op na de uitspraak ontdekt bedrog, door of met medeweten van de wederpartij in de arbitrale procedure gepleegd;
  - b. het vonnis berust geheel of ten dele op stukken die na de uitspraak blijken vals te zijn;
  - c. een partij heeft na de uitspraak stukken die op de beslissing van het scheidsgerecht van invloed zouden zijn geweest en door toedoen van de wederpartij zijn achtergehouden, in handen gekregen.
2. De vordering tot herroeping wordt met overeenkomstige toepassing van artikel 1064 lid 3 of, indien dit een later tijdstip zal opleveren, binnen drie maanden nadat het bedrog of de valsheid bekend is geworden of een partij de nieuwe stukken in handen heeft gekregen, aangebracht voor het Hof van Justitie. Indien de partij die gronden heeft de herroeping te vorderen binnen de in de eerste volzin bedoelde termijn is overleden, is artikel 266 van overeenkomstige toepassing. De procedure wordt ingeleid met een verzoekschrift dat voldoet aan de eisen van artikel 111 en wordt verder gevoerd op de wijze als in titel 2 van Boek 1 is bepaald. Artikel 1066 is van overeenkomstige toepassing.
3. Indien de rechter de voor herroeping aangevoerde grond of gronden juist bevindt, vernietigt hij het vonnis geheel of gedeeltelijk. Artikel 1067 is van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 6

Het arbitraal vonnis, houdende een vergelijk tussen de partijen

Artikel 1069

1. Indien de partijen gedurende een arbitraal geding tot een vergelijk komen, kan op gezamenlijk verzoek het scheidsgerecht de inhoud daarvan in een arbitraal vonnis vastleggen. Het scheidsgerecht kan het verzoek zonder opgave van redenen weigeren.
2. Het arbitraal vonnis, houdende een vergelijk tussen de partijen, geldt als een arbitraal vonnis waarop de afdelingen 3 tot en met 5 van toepassing zijn, met dien verstande dat het vonnis:
  - a. slechts kan worden vernietigd op de grond dat het in strijd is met de openbare orde of de goede zeden;
  - b. in afwijking van artikel 1057, niet de gronden waarop het berust, behoeft te bevatten; en;
  - c. door de partijen wordt mede-ondertekend.

AFDELING 7 Slotbepalingen

Artikel 1070

Tegen beschikkingen van de kantonrechter als bedoeld in de afdelingen 1 tot en met 3, staat geen voorziening open.

Artikel 1072

De partijen kunnen bij overeenkomst een bepaalde kantonrechter als bevoegde rechter aanwijzen voor zaken als bedoeld in artikel 1026 leden 2 en 4, artikel 1027 lid 3, artikel 1028, artikel 1029 leden 2 en 4, artikel 1031 lid 2, artikel 1035 lid 2 en artikel 1041 lid 2.

Artikel 1073

1. Deze titel is van toepassing indien de plaats van arbitrage in Suriname is gelegen.
2. Indien de partijen de plaats van arbitrage niet hebben bepaald, kan de benoeming of de wraking van de arbiter of arbiters of de aan het scheidsgerecht toegevoegde secretaris met toepassing van de voorzieningen in afdeling 1 reeds plaatsvinden, indien ten minste een der partijen in Suriname woont dan wel feitelijk verblijf houdt.

TITEL 2 Arbitrage buiten Suriname

Artikel 1074

1. De rechter in Suriname bij wie een geschil aanhangig is gemaakt waarover een overeenkomst tot arbitrage is gesloten waaruit voortvloeit dat arbitrage buiten Suriname moet plaatsvinden, verklaart zich onbevoegd, indien een partij zich vóór alle weren op het bestaan van deze overeenkomst beroept, tenzij de overeenkomst ongeldig is onder het op die overeenkomst toepasselijke recht.

2. De overeenkomst belet niet dat een partij de Surinaamse rechter verzoekt om een maatregel tot bewaring van recht dan wel zich wendt tot de kantonrechter in kort geding overeenkomstig artikel 226.

Artikel 1075

Een in een vreemde Staat gewezen arbitraal vonnis waarop een erkennings- en tenuitvoerleggingsverdrag van toepassing is, kan in Suriname worden erkend en ten uitvoer gelegd. De artikelen 985 tot en met 991 zijn van overeenkomstige toepassing, voorzover het verdrag geen afwijkende voorzieningen inhoudt en met dien verstande dat de termijn voor hoger beroep twee maanden bedraagt.

Artikel 1076

1. Is geen erkennings- en tenuitvoerleggingsverdrag van toepassing of laat een toepasselijk verdrag toe zich te beroepen op de wet van het land waar de erkenning of tenuitvoerlegging wordt verzocht, dan kan een in een vreemde Staat gewezen arbitraal vonnis in Suriname worden erkend en kan daarvan in Suriname de tenuitvoerlegging worden verzocht, tegen overlegging van het origineel of een gewaarmerkt afschrift van de overeenkomst tot arbitrage en van het arbitraal vonnis, tenzij:
  - A. de partij tegen wie de erkenning of tenuitvoerlegging wordt verzocht, stelt en bewijst dat:
    - a. een geldige overeenkomst tot arbitrage ontbreekt onder het op die overeenkomst toepasselijke recht;
    - b. het scheidsgerecht in strijd met de daarvoor geldende regels is samengesteld;
    - c. het scheidsgerecht zich niet aan zijn opdracht heeft gehouden;
    - d. tegen het arbitraal vonnis hoger beroep bij arbiters of de rechter openstaat in het land waar het arbitraal vonnis is gewezen;
    - e. het arbitraal vonnis is vernietigd door een bevoegde autoriteit van het land waar dat vonnis is gewezen;
  - B. de rechter oordeelt dat de erkenning of tenuitvoerlegging strijdig is met de openbare orde.
2. De grond in lid 1 onder A sub a leidt niet tot weigering van erkenning of tenuitvoerlegging, indien de partij die zich daarop beroept, in het arbitraal geding is verschenen en heeft nagelaten vóór alle weren een beroep te doen op de onbevoegdheid van het scheidsgerecht op grond dat een geldige overeenkomst tot arbitrage ontbreekt.
3. De grond in lid 1 onder A sub b leidt niet tot weigering van erkenning of tenuitvoerlegging, indien de partij die zich daarop beroept, aan de samenstelling van het scheidsgerecht heeft meegewerkt of indien de partij die niet aan de samenstelling van het scheidsgerecht heeft meegewerkt, in het arbitraal geding is verschenen en heeft nagelaten vóór alle weren een beroep te doen op de onbevoegdheid van het scheidsgerecht op de grond dat het scheidsgerecht in strijd met de daarvoor geldende regels is samengesteld.
4. De grond in lid 1 onder A sub c leidt niet tot weigering van de erkenning of

tenuitvoerlegging, indien de partij die deze aanvoert aan het geding heeft deelgenomen zonder daarop een beroep te doen, hoewel haar bekend was dat het scheidsgerecht zich niet aan zijn opdracht hield.

5. Is meer of anders toegewezen dan gevorderd, dan is het arbitraal vonnis voor gedeeltelijke erkenning of tenuitvoerlegging vatbaar voorzover het anders of meer toegewezen kan worden gescheiden van het overige gedeelte van het vonnis.
6. De artikelen 985 tot en met 991 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de termijn voor hoger beroep twee maanden bedraagt en geen stukken behoeven te worden overgelegd waaruit blijkt dat het arbitraal vonnis uitvoerbaar is in het land waar het is gewezen.
7. Indien de vernietiging van een in een vreemde Staat gewezen arbitraal vonnis is verzocht aan de bevoegde autoriteit van het land waar dat vonnis is gewezen, is, indien in Suriname de erkenning of tenuitvoerlegging wordt verzocht, artikel 1066 leden 2 tot en met 6 van overeenkomstige toepassing.

ALGEMENE SLOTBEPALINGEN

Artikel 1077

1. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de termijn, gesteld in artikel 443 lid 1, eerste volzin, en artikel 479g lid 2.
2. Voor de toepassing van de Algemene termijnenwet worden de termijnen, gesteld in de artikelen 7 en 9 en krachtens artikel 10, als termijnen in de zin van artikel 1 lid 2 van die wet aangemerkt.
3. In dit wetboek en de daarop berustende nadere regelingen en uitvoeringsvoorschriften wordt verstaan onder algemeen erkende feestdagen: de in de Algemene termijnenwet als zodanig genoemde en de bij of krachtens die wet daarmee gelijkgestelde dagen.

Artikel 1078

Het bestaande Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (G.B. 1935 no. 80, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2008 no. 19) wordt ingetrokken.

Artikel 1079

1. De citeertitel van het nieuwe Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering blijft: Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
2. Zij wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
3. Zij treedt in werking met ingang van de dag waarop het nieuwe Burgerlijk Wetboek inwerking treedt.
4. De Minister van Justitie en Politie is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de

.....

CHANDRIKAPERSAD SANTOKHI

**WET van .....,
houdende vaststelling van het
nieuwe Wetboek van Burgerlijke
Rechtsvordering (Wetboek
van Burgerlijke Rechtsvordering)**

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

1. De herziening van het Burgerlijk Wetboek maakt een ingrijpende aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering noodzakelijk; men denke onder meer aan het personen- en familierecht en het executie- en beslagrecht. Wat het executie- en beslagrecht betreft, zie G.P. Davala, *Het Surinaamse executie- en beslagrecht, een rechtsvergelijkende studie met het Nederlandse recht*, diss. 1998 en B.A. Halfhede, *Surinaams algemeen vermogensrecht: beslag en executie en zekerheidsrechten in kort bestek*, 2006. De hoeveelheid wijzigingen met bedoelde aanpassing gemoeid – vooral in het Tweede en Derde Boek – is dermate omvangrijk dat gekozen is voor een volledige nieuwe vaststelling van het wetboek. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om – vooral in het Eerste Boek – ook wenselijke wijzigingen aan te brengen die niet onmiddellijk samenhangen met het nieuwe personen- en familierecht en vermogensrecht. Voorts is het taalgebruik, dat in het huidige wetboek nog de 19e-eeuwse herkomst van een groot deel van de bepalingen verraadt, in veel bepalingen gemoderniseerd en waar nodig aangepast aan de in het nieuwe BW gebruikte terminologie.
2. Voorzover de wijzigingen samenhangen met het nieuwe vermogensrecht, zij voor nadere toelichting verwezen naar: C.J. van Zeben (red.), *Parlementaire Geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, Invoering Boeken 3, 5 en 6, Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Wet op de rechterlijke organisatie en de Faillissementswet*, 1992, p. 1-78 (hierna bij verwijzingen aangeduid als: PG Wijz. Rv.). Per 1 januari 2002 is het Eerste Boek van het Nederlandse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ingrijpend gewijzigd. Een aantal verbeteringen is overgenomen in het onderhavige ontwerp. Voor de Nederlandse wetsgeschiedenis terzake zij verwezen naar: A.I.M. van Mierlo, F.M. Bart (reds.), *Parlementaire Geschiedenis Herziening van het burgerlijk procesrecht voor burgerlijke zaken, in het bijzonder de wijze van procederen in eerste aanleg*, 2002 (hierna: Parl. Gesch. Burg. Procesrecht, Van Mierlo/Bart).
3. In de Nederlandse Antillen en Aruba is per 1 augustus 2005 een nieuw aan het nieuw BW aangepast Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in werking getreden. Voor de Arubaanse wetsgeschiedenis zie H.Th. Lopez, *Wetboek van Burgerlijk Procesrecht van Aruba met de betreffende toelichtingen*, 2005. De Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse procesvoering is gelijk aan die in Suriname. Het (eenvormige) Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aldaar is bijna geheel gelijk, ook wat betreft de nummering der artikelen, aan het Surinaamse. Het per 1 augustus 2005 herziene Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is daarom als basis genomen voor het onderhavige ontwerp. De nummering der artikelen is dezelfde (zoals ook in het verleden); overigens stemt de nummering van de artikelen in Boek 2 (De gerechtelijke tenuitvoerlegging van vonnissen, beschikkingen en authentieke

akten), Boek 3 (Rechtspleging van onderscheiden aard) en Boek 4 (Arbitrage) overeen met de Nederlandse. Dit vergemakkelijkt raadpleging van Nederlandse bronnen, in het bijzonder literatuur en rechtspraak.

4. Bepalingen die niet zijn gewijzigd, zijn niet toegelicht. Daarvoor zij verwezen naar de hier te lande bestaande, de Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse, alsmede – voorzover er een Nederlandse pendant is – de Nederlandse rechtsvorderlijke literatuur.

ONDERDEELSGEWIJZE TOELICHTING

Boek 1 - de wijze van procederen voor de kantongerechten en voor het hof van justitie

Boek 1, titel 1 - Algemene bepalingen

Aan artikel 1 is een derde lid toegevoegd dat antwoord geeft op de voor de praktijk niet onbelangrijke vraag wat het rechtsgevolg is van een weigering om een exploit in ontvangst te nemen. Deze vraag wordt beantwoord in die zin dat een weigering de rechtsgeldigheid van de betekening niet beïnvloedt. Wel is artikel 2 toepasselijk, zodat een eerste afschrift zo mogelijk, bijvoorbeeld in de brievenbus, moet worden achtergelaten, enz. Men zie artikel 46 Ned.Rv.

In artikel 2, eerste lid, is nieuw dat het afschrift behalve aan een huisgenoot ook kan worden gelaten aan een andere persoon die zich daar bevindt en van wie aannemelijk is dat deze zal bevorderen dat het afschrift degene voor wie het exploit bestemd is tijdig bereikt. Hier kan het bijvoorbeeld gaan om een dienstbode die in het huis werkzaam is. Men zie de artikelen 46 en 47 Ned.Rv.

Voorts wordt - uit praktische overwegingen - voorgeschreven dat de deurwaarder, indien hij niemand thuis aantreft, in een gesloten envelop een afschrift achterlaat, zo dat althans mogelijk is. Deze verplichting staat naast de bestaande verplichting om een afschrift ter hand te stellen aan de procureur-generaal of hoofd van het plaatselijk bestuur.

Artikel 4, komt overeen met het huidige artikel 5. Het tweede lid is echter vervallen. Dat het bezwaarlijk is elk der echtgenoten een kopie te verschaffen, valt in de huidige tijd moeilijk in te zien.

In artikel 5 van het nieuwe Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (overeenstemmende met het huidige Surinaamse artikel 6) is destijds uit praktische redenen (raadpleging van literatuur en rechtspraak) de aanduiding der onderdelen in overeenstemming gebracht met die welke in Nederland bestond. Nederland heeft echter inmiddels (sedert 2002) een geheel andere opzet (afdeling 1.1.6 Ned.Rv). Het voorgestelde artikel 5 stemt overeen met het Nederlands-Antilliaans/Arubaanse.

In het nieuwe onderdeel 5 (het bestaande onderdeel 4) wordt ook rekening gehouden met een surséance van betaling.

Nieuw is, in onderdeel 1, de ten aanzien van de Staat ingevoerde mogelijkheid tot het doen van een exploit in persoon. Dit is in het bijzonder van belang bij de betekening van verstekvonnissen. Zie ook de soortgelijke toevoeging in de volgende drie onderdelen.

Onderdeel 4 (3) is aangepast aan de nieuwe titel 7.13 inzake de personenvennootschap.

De onderdelen 6 (5) en 9 (8 en 9) zijn gemoderniseerd; het bestaande onderdeel 9 kon vervallen

aangezien het geval onder het nieuwe onderdeel 9 valt. In onderdeel 6 (5) is de levensgezel toegevoegd; vergelijk ook artikel 60, eerste lid.

Onderdeel 7 (6) houdt ook rekening met andere effecten aan toonder dan schuldbrieven en aandelen. In het voorlaatste, in dit onderdeel geregelde geval is duidelijk aangegeven om welke rechter het gaat. Onderdeel 9 betreft een exploit aan een woningdeler; hoofdregel is betekening aan persoon teneinde verduistering en achterhouden van het exploit tegen te gaan.

De nieuwe onderdelen 10 tot en met 11a hangen samen met het nieuwe Boek 8 van het BW.

In het nieuwe artikel 5a wordt een praktische regeling voorgesteld, ontleend aan artikel 63 Ned.Rv (en de artikelen 343, eerste lid, 407, vijfde lid, en 438a Ned.Rv).

In artikel 6 (overeenstemmende met het huidige artikel 7), eerste lid, onderdeel d, is vermelding van de voornamen van de geëxploiteerde - hetgeen voor de verzoeker bezwaarlijk kan zijn - slechts verplicht gesteld indien zulks nodig is (in verband met verwarringsgevaar); zie ook artikel 111.

In onderdeel e is toegevoegd dat de hoedanigheid van degene aan wie afschrift van het exploit is gelaten moet worden vermeld. Dit maakt het mogelijk om na te gaan of het exploit inderdaad is afgegeven aan een huisgenoot of andere persoon als bedoeld in artikel 2.

De termijn van drie dagen in het huidige artikel 8 is in artikel 7 verlengd tot een week. Drie dagen is aan de korte kant. Ingevolge het tweede lid is verkorting mogelijk.

In artikel 8 is het huidige artikel 9 vereenvoudigd; de termijnen zijn met het oog op de moderne communicatie- en reismogelijkheden verkort.

In artikel 9 is de termijn gesteld op drie maanden, zoals ook in artikel 115, tweede lid, Ned.Rv; vergelijk ook artikel 816, tweede lid.

Artikel 12a houdt verband met een aantal bepalingen in het nieuwe BW die oproeping van derden voorschrijven. Men denke aan de artikelen 3:218 en 3:245 BW, alsmede de artikelen 5:32 en 5:95 BW. Een soortgelijk figuur is te vinden in het nieuwe artikel 438, tweede lid, laatste zin, en het nieuwe artikel 477b, derde lid, van het onderhavige ontwerp. Zie voorts PG Wijz. Rv., p. 18-20.

Artikel 15

In deze gemoderniseerde bepaling wordt aangesloten bij de Algemene termijnenwet. Anders dan in de Algemene termijnenwet is echter de zaterdag niet uitgezonderd in artikel 15. Zie voorts PG Wijz. Rv., p. 20-24. De betekenis van artikel 15, tweede lid, is beperkt tot niet door de Algemene termijnenwet bestreken gevallen; men denke aan termijnen in uren, in meer dan negentig dagen, twaalf weken, drie maanden enz., alsmede aan door de rechter vastgestelde termijnen. Zie ook artikel 1, tweede lid, van de Algemene termijnenwet: het eerste lid (verlenging tot de volgende vrije dag) geldt niet voor terugrekentermijnen.

In het eerste lid is uit praktische overwegingen het tijdstip waarna een exploit mag geschieden, vervroegd naar vijf uur 's morgens.

Voor beslag en tenuitvoerlegging zie artikel 438b.

De nieuwe artikelen 17a en 17b betreffende de vraag naar de nietigheid van exploten en de mogelijkheid van herstel van gebreken; men vergelijk de artikelen 65 en 66 Ned.Rv.

In artikel 18 vindt slechts een terminologische aanpassing plaats. Deze bepaling heeft, in tegenstelling tot artikel 94, ook betrekking op het betekenen van exploiten buiten rechtsgeding.

In artikel 18a, ontleend aan artikel 19 Ned.Rv, is het recht op rechterlijk gehoor – en het daaruit voortvloeiende recht op hoor en wederhoor – neergelegd. Het gaat hier om een der meest fundamentele beginselen van procesrecht. Uitzonderingen zijn toegestaan, maar alleen indien de wet daarvoor een uitdrukkelijke grondslag biedt; men denke bijvoorbeeld aan artikel 700 ter zake van conservatoir beslag.

De artikelen 18b en 18c zijn ontleend aan de artikelen 20 en 21 Ned.Rv. Dat een procedure binnen redelijke tijd behoort te verlopen vloeit voort uit artikel 10 van de Grondwet. Het procesrecht hier te lande kenmerkt zich vanouds door een snelle en efficiënte mondelinge procesvoering. De laatste tijd krijgt het proces echter meer en meer een schriftelijk karakter en heeft het de neiging langer te duren. Hiertegen moet worden gewaakt. De onderhavige artikelen stellen de norm. Onder omstandigheden kunnen zij bijvoorbeeld ertoe leiden dat een partij niet meer wordt toegestaan stellingen te betrekken of stukken in te dienen omdat zulks reeds eerder behoorde te zijn geschied. Ook voor het hoger beroep - waarin in beginsel ruimte is voor het herstellen van fouten - kunnen de twee artikelen consequenties hebben.

Het huidige wetboek - dat stamt uit de negentiende eeuw, toen het proces altijd mondeling verliep - gaat ervan uit dat een griffier ter terechtzitting aanwezig is. In de huidige tijd is deze aanwezigheid vaak overbodig, doordat schriftelijke conclusies of pleitnota's worden overgelegd. Artikel 18d maakt het daarom mogelijk voor de rechter te bepalen dat geen griffier aanwezig zal zijn.

Artikel 19 is zoveel mogelijk in overeenstemming gebracht met het nieuwe artikel 429g. Uitdrukkelijk is bepaald dat de behandeling ter terechtzitting in beginsel openbaar is; in zoverre is sprake van een herhaling van hetgeen artikel 10 van de Grondwet inhoudt. De formulering van de beperkingen der openbaarheid zijn voor een belangrijk deel ontleend aan artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR). Zie ook het nieuwe artikel 48a over - onder meer - de openbaarheid van de uitspraak. Het tweede lid is als zijnde overbodig geschrapt.

De artikelen 20 en 21 betreffen de zgn. 'schikkingscomparitie'; zie ook in artikel 21a de zgn. 'inlichtingencomparitie'. In artikel 117b is de verplichte (schikkings- of inlichtingen)comparitie na antwoord neergelegd.

Artikel 21a betreft de 'inlichtingencomparitie'. De rechter kan ook bevelen dat boeken, bescheiden, andere gegevensdragers (bijvoorbeeld een elektronisch bestand) of voorwerpen worden overgelegd, in overeenstemming met artikel 142. Partijen kunnen evenwel gewichtige redenen hebben om te weigeren. De rechter beslist of de weigering gerechtvaardigd is, bij gebreke waarvan hij daaruit de conclusies kan trekken die hij geraden acht. Zie ook artikel 20 ('schikkingscomparitie') en de artikelen 117b tot en met 117c (comparitie na antwoord).

Uit praktische overwegingen is het tweede gedeelte van artikel 22, derde lid, geschrapt. Zie ook het nieuwe artikel 5a.

Artikel 26 is vervallen. De sanctie dient gevonden te worden in de regelingen betreffende het ambt van deurwaarder en ambtenarenregelingen.

In artikel 31 is een algemene grond voor wraking van rechters vooropgesteld. De bestaande specifieke gronden zijn, met enige aanpassingen, gehandhaafd. De opsomming is evenwel niet limitatief, maar enuntiatief.

De procedure inzake wraking en verschoning (hoor- en wederhoor, openbaarheid enz.) is gemoderniseerd in de nieuwe artikelen 32 tot en met 38, welke zijn ontleend aan afdeling 4 van Boek 1 Ned.Rv, welke weer aansluit op afdeling 8.1.4 van de Nederlandse Algemene wet bestuursrecht (waarover *Parlementaire geschiedenis van de Algemene wet bestuursrecht, Tweede tranche*, 1994, p. 409-412).

Het nieuwe artikel 39 komt, zonder inhoudelijke wijziging, in de plaats van de huidige artikelen 41 en 43.

De artikelen 40 tot en met 42 - samen omvattende de nieuwe afdeling 3A - betreffen het Openbaar Ministerie. Belangrijk is dat het Openbaar Ministerie concludeert indien het dat wenst of de rechter dat noodzakelijk oordeelt. Mede gelet op de rechtspraak van het Europese Hof voor de rechten van de mens (zaak *Borgers v. Belgium* van 30-10-1991, NJ 1992, 73, alsmede onder meer de zaken *J.J. en K.d.B. v. the Netherlands* van 27-3-1998, NJ 1999, 110-111) is niet langer bepaald dat partijen niet meer mogen reageren op de conclusie van het Openbaar Ministerie; wel kunnen uit de eisen van een goede procesorde beperkingen voortvloeien (vergelijk HR 21-11-1997, NJ 1998, 164). Artikel 40, tweede lid, geeft - in reactie op HR 30 maart 1998, NJ 1998, 554 - de rechter de bevoegdheid aangifte te doen van een gebleken vermoeden van ernstige strafbare feiten.

De wetgeving verleent op verschillende plaatsen aan het Openbaar Ministerie de bevoegdheid op te treden in civiele zaken. Hierbij kan het gaan om de behartiging van de belangen van kwetsbare personen (kinderen, curandi, verpleegden wegens geestelijke stoornis) en om het algemeen belang, inclusief het belang van de openbare orde en het overheidsbelang. In zulke gevallen is het Openbaar Ministerie partij (artikel 41).

Het huidige derde lid van artikel 45 is van onvoldoende betekenis en kan vervallen.

Artikel 46, eerste lid, wijkt in zoverre af van de reeds bestaande bepaling dat hierin is bepaald dat de griffier proces-verbaal opmaakt op aanwijzing van de rechter. In het vijfde lid is bepaald dat, behoudens kort geding, een eindvonnis wordt getekend vóór de uitspraak. Hierdoor wordt verzekerd dat de tekst onmiddellijk na de uitspraak beschikbaar zal zijn; zie ook artikel 429k, tweede lid, ten aanzien van beschikkingen.

Het nieuwe artikel 48a betreft de aankondiging, openbaarheid en motivering van de uitspraak. Strikt genomen zijn het tweede en derde lid niet nodig in verband met hetgeen de Grondwet (artikelen 10 en 136) dienaangaande inhoudt, maar opneming is wenselijk in verband met het nieuwe artikel 429k. Het heeft iets onevenwichtigs dat het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wel een dergelijke bepaling bevat ten aanzien van beschikkingen en niet ten aanzien van vonnissen. Zie ook het herziene

artikel 19, betreffende de openbare behandeling van de zaak.

Artikel 48b, bepalende dat de rechter beslist over alle onderdelen van de vordering, spreekt voor zich. Er is verband tussen dit nieuwe artikel en het nieuwe artikel 66a inzake aanvulling van een vonnis.

Artikel 48c komt in de plaats van de obsoleete achtste afdeling van de zesde titel van het Derde Boek (Van rechtsweigeren), bevattende de artikelen 726 tot en met 734. Deze - zeer ingewikkelde - artikelen zijn in het verleden vrijwel nooit toegepast. Er bestaat geen behoefte aan, naast de mogelijkheid van een klacht bij de president van het Hof van Justitie en een vordering tot schadevergoeding jegens de Staat (vergelijk de uitspraak van het Europese Hof voor de rechten van de mens van 25-6-1987, NJ 1990, 231, inzake *Capuano*). Men lette op het verschil tussen het onderhavige artikel 48c en artikel 48b. In artikel 48b ligt het accent op het vereiste dat het vonnis alle geschilpunten betreft, in het onderhavige artikel 48c gaat het om de verplichting om te beslissen als zodanig.

Dat partijen de bevoegdheid hebben tot inzage en onderzoek, bedoeld in artikel 50, tweede lid, spreekt van zelf ('equality of arms'); vergelijk artikel 40 ten aanzien van het Openbaar Ministerie.

In artikel 51, eerste lid, slot, is rekening gehouden met de mogelijkheid dat na het pleidooi het vonnis wederom te lang uitblijft (vergelijk Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba 9-2-1993, TAR-Justicia 1994, p. 93).

Indien partijen beiden aanhouding willen, moet de rechter dat doen toestaan.

Artikel 53 van het huidige wetboek is geschrapt in verband met het vervallen van de beslissende en aanvullende eed.

De artikelen 55 tot en met 57 behoeften aanpassing aan het nieuwe BW; men denke aan de regeling van de reële executie en aan de zekerheidstelling van artikel 6:51 BW. Ook afgezien van deze aanpassing, is wijziging van de bestaande bepalingen wenselijk. De limitatief opgesomde gevallen waarin uitvoerbaarheid bij voorraad kan worden bevolen, gaan enerzijds te ver en anderzijds niet ver genoeg. Uitgangspunt behoort te zijn dat de rechter vrij is om zijn vonnis uitvoerbaar bij voorraad te verklaren in alle gevallen waarin het bij voorbaat onaannemelijk is dat het openstaande rechtsmiddel succes zal hebben of waarin op grond van andere omstandigheden, bijvoorbeeld in verband met de spoedeisendheid van het voldoen aan de veroordeling, het belang van degene die de veroordeling verkreeg, zwaarder weegt dan het belang van de veroordeelde bij behoud van de bestaande toestand totdat op het rechtsmiddel is beslist. De uitvoerbaarheid bij voorraad kan niet ambtshalve worden bevolen. Ingevolge artikel 55, derde lid, kan de rechter zekerheidstelling bevelen; zie ook artikel 57. Men zie verder PG Wijz. Rv., p. 25-35.

Artikel 58 is vervallen; men zie PG Wijz. Rv. p. 28 onder 4.

Ook artikel 59 is geschrapt. De veroordeelde kan door hoger beroep in te stellen - daarvoor geldt geen wachttijd - schorsende werking bewerkstelligen van de tenuitvoerlegging van het vonnis.

In artikel 60, eerste lid, zijn de andere levensgezellen dan echtgenoten toegevoegd (vergelijk HR 24-11-1995, NJ 1996, 163).

In artikel 61 onderdeel g wordt geïntroduceerd dat ook in eerste aanleg een kostenveroordeling wordt gegeven. Voor het ontbreken daarvan in eerste aanleg is moeilijk een rechtvaardiging te geven. Dat procesvertegenwoordiging niet verplicht is schiet als zodanig te kort. In het algemeen is het immers aan te bevelen dat men als rechtzoekende een advocaat inschakelt.

Het gaat in artikel 63a om de samenloop van de bepalingen betreffende proceskosten en die van artikel 6:96, tweede lid, onderdelen b en c, nieuw BW. Te denken valt bijvoorbeeld aan de kosten van voorbereiding van de oproeping en andere gedingstukken en die van de instructie van de zaak. Zo het tot een proces komt, moeten deze kosten begrepen worden geacht in de salarissen en verschotten. Als het echter niet tot een proces komt, zullen de kosten, voorzover zij redelijk zijn, krachtens genoemde bepalingen van het nieuw BW voor vergoeding in aanmerking komen. Zie voorts PG Wijz. Rv., p. 35-37.

Artikel 63b beoogt buiten twijfel te stellen dat de rechter ook ambtshalve incassobedingen kan matigen. Toepassing van objectieve normen, te ontlenen aan de tarieven waartegen als bona fide bekend staande incassobureaus, deurwaarders en advocaten werken, brengen de incassokosten op het peil van een normale kostenliquidatie die de grenzen der redelijkheid niet overschrijdt. De rechter zal de gevorderde buitengerechtigde incassokosten bezien in combinatie met de gewone proceskosten van het lopend geding. Zie voorts PG Wijz. Rv., p. 38-43, alsmede de Antilliaanse zaak HR 22-1-1993, NJ 1993, 597, inzake *Windward Islands Bank v. Jongma*.

1. Artikel 66 geeft de mogelijkheid tot verbetering van vonnissen die een voor ieder kenbare, eenvoudig te herstellen vergissing inhouden. Het ontbreken van die mogelijkheid dwingt partijen nu tot het instellen van hoger beroep, waar het voor de hand ligt dat de rechter die de vergissing begaan heeft, haar herstellen kan.
2. De verbetering kan door een partij verzocht worden. In dat geval is de rechter, indien hij constateert dat van een fout als in dit artikel bedoeld sprake is, verplicht het verzoek in te willigen; vergelijk HR 29-4-1994, NJ 1994, 497. Ook kan een rechter die na de uitspraak ontdekt dat in het vonnis een kennelijke fout is geslopen, ambtshalve tot verbetering overgaan. Wel is bepaald dat hij, voordat hij dit doet, partijen de gelegenheid moet bieden zich over de verzochte of ambtshalve door hem voorgenomen verbetering uit te laten.
3. Met de woorden 'op verzoek van een partij' is niet bedoeld de artikelen 429a e.v. van toepassing te doen zijn. Het verzoek kan worden gedaan bij brief aan de rechter, maar ook op andere wijze, bijvoorbeeld per telefoon. Ook kan de partij die belang heeft bij verbetering de zaak weer op de rol doen plaatsen en bij akte de verbetering verzoeken. De rechter die ambtshalve het vonnis wil verbeteren, behoeft de zaak niet naar de rol te verwijzen om partijen te horen. Hij kan ook op andere wijze partijen in de gelegenheid stellen zich over de verbetering uit te laten.
4. De verbetering is niet mogelijk indien de vergissing berust op een materieel verkeerde beoordeling van een geschilpunt, maar uitsluitend indien sprake is van een kennelijke vergissing, zoals bij reken- of schrijffouten. Het is niet mogelijk precies aan te geven in welke gevallen sprake is van een fout die zich voor eenvoudig herstel leent. Men denke bijvoorbeeld aan het geval dat alle verweren van gedaagde tegen een vordering onjuist zijn bevonden en niettemin in het dictum de vordering wordt afgewezen in plaats van toegewezen. Criterium is of voor partijen en derden direct duidelijk is dat van een vergissing sprake is.
5. De rechter die het vonnis heeft gewezen is ook de rechter die bevoegd is tot verbetering. Is de

- zaak inmiddels in beroep bij een hogere rechter aanhangig, dan ligt het voor de hand dat de eerdere rechter terughoudend zal zijn met het aanbrenge van verbeteringen. Een bepaling dat verbetering dan in het geheel niet mogelijk is, lijkt echter in haar algemeenheid onwenselijk.
6. De verbetering is ook nog mogelijk - blijkens de bewoordingen 'te allen tijde' - indien het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan.
  7. Ingevolge het tweede lid moet de verbetering op de minuut worden gesteld en in het openbaar worden uitgesproken. Door de verbetering verliest de grosse die de fout bevat haar kracht. Om te voorkomen dat een reeds uitgesproken grosse met de fout naast de verbeterde versie in omloop blijft, is het wenselijk dat de uitgifte van een grosse van de verbeterde versie geschiedt. Een voorwaarde voor de uitgifte van de nieuwe grosse kan dit echter niet zijn, omdat de partij die belang heeft bij de nieuwe grosse niet altijd zal beschikken over de grosse van het vonnis dat de fout bevat.
  8. De laatste volzin van het derde lid beoogt zeker te stellen dat er geen 'gaten' vallen in de tenuitvoerlegging na verbetering. Reeds verrichte executiehandelingen dienen, voorzover zij niet samenhangen met de verbetering, hun geldigheid te behouden.
  9. Blijkens het vierde lid zijn rechtsmiddelen tegen de verbetering of weigering daarvan niet mogelijk. Voorkomen moet worden dat de vraag of verbetering mogelijk en wenselijk is, inzet wordt van een afzonderlijke procedure.
  10. Indien het vonnis wordt verbeterd voordat het in kracht van gewijsde is gegaan, rijst de vraag of dat invloed moet hebben op de termijn voor het instellen van beroep. Het komt niet wenselijk voor te bepalen dat een nieuwe beroepstermijn begint te lopen op de dag waarop de verbetering is uitgesproken, nu beide partijen met de mogelijkheid van verbetering rekening hebben moeten houden. Verbetering vindt immers alleen plaats bij kennelijke fouten.

In aansluiting op het nieuwe artikel 66, is in artikel 66a een bepaling opgenomen die erin voorziet dat de rechter zijn vonnis kan aanvullen indien hij heeft verzuimd over een bepaald onderdeel van het gevorderde te beslissen; vergelijk HR 10-6-1994, NJ 1994, 654 en ook artikel 48b. Er is een belangrijk verschil met artikel 66. Aanvulling kan alleen op verzoek van partijen geschieden en niet ambtshalve. Het zou een te grote inbreuk op de rechtszekerheid zijn wanneer de rechter zonder enige beperking in de tijd zijn vonnis nog ambtshalve zou kunnen aanvullen met bijvoorbeeld een kostenveroordeling.

Artikel 70a - dat overeenstemt met artikel 236 Ned.Rv - betreft het gezag van gewijsde. Het treedt in de plaats van de bepalingen uit de vierde afdeling van het vijfde boek van het oude BW, welk boek zal komen te vervallen.

In de artikelen 73 en 74 is - naast taalkundige en terminologische wijzigingen - de vrijwel nimmer toegepaste bepaling inzake het 'buiten het proces stellen' geschrapt. Deze bepaling verdraagt zich slecht met het in artikel 7:16 nieuw BW uitgedrukte stelsel. Zie voorts PG Wijz. Rv., p. 43-45. Met de bestaande behoefte aan snelheid en efficiency is niet goed te rijmen dat, zoals het huidige artikel 82 inhoudt, iemand die reeds met inachtneming van alle voorschriften is opgeroepen, opnieuw moet worden opgeroepen met alle kosten en tijdverlies van dien, alleen omdat hij niet, maar andere gedaagden wel in het geding waren verschenen. De hoofdregel is dat één goede oproep voldoende moet zijn. Een gedaagde kan aan het exploot zien dat er meer gedaagden zijn en kan dus rekening houden met het in dit artikel geregelde gevolg van niet-verschijnen. Dat gevolg is voor hem dat hij, hoewel tegen hem verstek is verleend, niet in verzet kan gaan. Zijn verweer

kan hij eventueel nog wel in hoger beroep aanvoeren. Ook in zogenaamde EJ-zaken (zaken die met een beschikking eindigen, kunnen niet-verschenen belanghebbenden slechts in hoger beroep gaan (artikel 429n lid 2).

Artikel 83 is vervallen in verband met de wijziging van artikel 84, tweede lid.

Artikel 84 is aangepast aan het vervallen van artikel 8. Voorts is het tweede lid niet onbelangrijk gewijzigd. Het huidige tweede lid maakt het mogelijk dat iemand aan wie een verstekvonnis niet in persoon is betekend, in feite geen verzetmogelijkheid meer heeft indien hij pas van het vonnis kennis neemt wanneer dit tegen hem ten uitvoer is gelegd; vergelijk in dit verband HR 25-2-2000, NJ 2000, 509. Daarom wordt nu voorgesteld dat de verzettermijn in de bedoelde gevallen niet eindigt, maar pas ingaat.

In artikel 85 vindt een aanpassing plaats aan de nieuwe regels betreffende executie en beslag. Zie voorts PG Wijz. Rv., p. 45-47.

Hetgeen in de huidige tekst bepaald is omtrent de staat van personen is niet overgenomen, aangezien alle familierechtelijke procedures thans verlopen langs de weg van de artikelen 798 e.v. in verbinding met de artikelen 429a e.v.

Het bestaande artikel 87 is met artikel 83 komen te vervallen. Zie wel de artikelen 430 en 432. In het nieuwe artikel 87 wordt uitdrukkelijk bepaald dat verzet schorsende werking heeft, behoudens uitvoerbaarheid bij voorraad.

Artikel 92 is aangepast aan het vervallen van artikel 8:

In artikel 94 is het slot vervallen; de schorsingsbevoegdheid behoort slechts toe te komen aan de desbetreffende tuchtinstantie.

Boek 1, titel 2 - De wijze van procederen voor de kantonrechter

Boek 1, titel 2, afdeling 1 - Voorafgaande bepalingen

Deze afdeling is geheel herzien. In § 1 zijn de bepalingen van relatieve competentie opgenomen. Het onderscheid tussen zakelijke, persoonlijke en gemengde rechtsvorderingen sluit niet aan bij het stelsel van het nieuwe BW. In het nieuwe BW komen geen afzonderlijke bezitsacties meer voor. Voorts is de afdeling aan moderne inzichten aangepast. Overbodige of achterhaalde bepalingen zijn geschrapt. Aangesloten is bij de artikelen 99 e.v. Ned.Rv, dat in verschillende opzichten geïnspireerd is door het Europees Jurisdicctie- en Executieverdrag (EEX/EVEX). Anders dan in Nederland wordt geen aparte afdeling inzake de absolute competentie voorgesteld. Regels inzake de absolute competentie worden overgelaten aan de rechtspraak.

In artikel 95 wordt de aloude hoofdregel van relatieve bevoegdheid in contentieuze zaken gegeven. Bevoegd is de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de gedaagde woonplaats heeft (eerste lid), met als subsidiaire bevoegdheid die van de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de gedaagde zijn werkelijke verblijfplaats (te onderscheiden van ‘gewone verblijfplaats’, waarin meer het element van een zekere duur besloten is) heeft. Het derde lid komt overeen met het bestaande artikel 96, negende

lid.

Artikel 96 komt overeen met het bestaande artikel 95, vijfde lid.

In artikel 97 tot en met 102 is telkens de desbetreffende kantonrechter ‘mede’ bevoegd. Dit impliceert dat het telkens gaat om een alternatieve bevoegdheid, naast die van artikel 95. Richtsnoer is soepelheid en daarom is exclusieve bevoegdheid zoveel mogelijk vermeden. Exclusieve bevoegdheid kan wel door partijen gekozen worden; men zie artikel 103a, eerste lid, laatste volzin.

In § 2 van deze afdeling, spreekt het nieuwe artikel 108, inzake vermindering van eis, voor zich; vergelijk het huidige artikel 109, eerste lid.

Artikel 109 is gewijzigd in overeenstemming met artikel 130 Ned.Rv. De eis dat de gedaagde die bezwaar wil maken tegen de verandering of vermeerdering, dit bij akte ter rolle moet doen, is vervallen. Nieuw is het criterium waaraan de rechter moet toetsen, namelijk of de verandering of vermeerdering strijd oplevert met de eisen van een goede procesorde. Dit criterium (vergelijk HR 12 oktober 1990, NJ 1991, 186) impliceert de huidige criteria. De rechter kan ook ambtshalve, op dezelfde grond, een verandering of vermeerdering van eis buiten beschouwing laten. Deze ambtshalve bevoegdheid is te beschouwen als een uitwerking van de verplichting van de rechter te waken tegen onredelijke vertragung van het geding (artikel 18b, eerste lid).

De mogelijkheid van tussentijds appèl is hier komen te vervallen. Deze mogelijkheid bestond al lang niet meer in Nederland. Hier te lande, waar de procedure in beginsel in meerdere mate gekenmerkt wordt door eenvoud en snelheid, is daarvoor a fortiori reden. De mogelijkheid van tussentijds appèl - eventueel voorafgegaan door een toestemming tot tussentijds appèl op de voet van artikel 263a - leidt tot vertragung en opent de mogelijkheid van chicanes. Ook in de artikel 429a-procedure is hoger beroep terzake uitgesloten (zie artikel 429i). Overigens kan de eiser, indien de verandering of vermeerdering niet wordt toegestaan, alsnog daartoe overgaan in hoger beroep (artikel 278).

Boek 1, titel 2, afdeling 2 - De rechtsingang, de verweren en het voldingen van de zaak

Artikel 111 is in overeenstemming gebracht met artikel 6. Voor het begrip ‘woonplaats’ zij verwezen naar artikel 1:10 BW. De woonplaats van een natuurlijk persoon bevindt zich te zijner woonstede (artikel 10 lid 1 BW). Voor ‘woonstede’ is nog bruikbaar de omschrijving van HR 19-1- 1880, W 4475: de plaats, waar iemand werkelijk woont met zijn gezin, waar hij de zetel van zijn fortuin heeft, zijn zaken behartigt, zijn goederen en eigendommen beheert, zodat men er niet vandaan gaat dan met een bepaald doel en voor een bepaalde tijd en tevens met het plan om als dat doel bereikt is terug te keren. Met het woord ‘woonstede’ wordt ook tot uitdrukking gebracht, dat men daarbij aan een woning en niet aan een gemeente moet denken .

Voorts is in onderdeel d, dat ontleend is aan artikel 111, derde lid, Ned.Rv, de zgn. ‘substantiëringsplicht’ en ‘bewijsaandraagplicht’ neergelegd; voor de gedaagde zie artikel 117a. Deze aanvulling ligt in het verlengde van artikel 18c (de verplichting van partijen om de voor de beslissing van belang zijnde feiten volledig, naar waarheid en in een zo vroeg mogelijk stadium aan te voeren). De regeling beoogt een stimulans te zijn voor partijen om sneller en doelmatiger te procederen en de ‘houd je kruit droog-taktiek’ te bestrijden. Zonder deze substantiërings- en bewijsaandraagplicht is een comparitie na antwoord (zie de artikelen 117b en 117c) ook weinig zinvol, omdat de rechter nog te weinig weet.

In artikel 112, eerste lid, is van een verplichting een bevoegdheid gemaakt.

De laatste zin van artikel 117 (voorlezing stukken) is, zijnde uit de tijd, geschrapt. Toegevoegd is dat de rechter kan bepalen dat schriftelijk wordt geconcludeerd.

In artikel 117a wordt ook aan de gedaagde een bewijsaandragplicht opgelegd. Zie de toelichting bij artikel 111, eerste lid, onderdeel d.

In de artikelen 117b en 117c (vergelijk de artikelen 131, 132 en 134, eerste lid, Ned.Rv), is de comparitie na antwoord neergelegd. De comparitie na antwoord wordt bevolen ook als de conclusie van antwoord een eis in reconventie bevat. In de praktijk in Nederland en de Nederlandse Antillen is gebleken dat zulks niet bezwaarlijk is. De gedaagde in reconventie kan desgewenst voorafgaand aan de comparitie of zelfs nog ter comparitie een conclusie van antwoord in reconventie indienen (artikel 117c, tweede lid, slotzin). Na deze comparitie is er in beginsel geen ruimte meer voor repliek en dupliek. De bedoeling is dat procedures minder lang duren. Na een comparitie kan de rechter ook een pleidooi uitsluiten indien dat zinloos is (artikel 117c, vierde lid). Één gelegenheid voor een mondelinge toelichting moet voldoende zijn in het licht van de eisen die voor een (grondwettelijk en verdragrechtelijk) eerlijk proces gelden. De ervaringen in Nederland en in de Nederlandse Antillen met een comparitie na antwoord zijn zeer gunstig. De doorlooptijden worden aanzienlijk korter en veel zaken kunnen aldus worden geschikt.

Het komt voor dat advocaten hun cliënt adviseren om niet in persoon ter comparitie te verschijnen. Artikel 117b, tweede lid, waakt daartegen. Het lid kan ook worden toegepast als beide partijen niet verschijnen. Het ligt voor de hand in dat geval het wegblijven van eiser zwaarder te laten wegen. Verschijnt men wel maar weigert men vragen te beantwoorden of stukken over te leggen, dan geldt ingevolge artikel 20, derde lid, of artikel 21a, derde lid (welke bepalingen dan in elk geval rechtstreeks toepasselijk zijn) hetzelfde.

In de praktijk is gebleken dat indien partijen zonder gemachtigde procederen, het bezwaarlijk (kostbaar) is dat voor alle tussentijdse uitspraken of mededelingen noodzakelijkerwijs een deurwaarder moet worden ingeschakeld. Vandaar dat wordt voorgesteld artikel 119, derde lid, te versoepelen. Het eerste lid van artikel 119 (met het ‘indien mogelijk’) is gehandhaafd, al gebeurt het in de huidige praktijk zelden dat de rechter dadelijk uitspraak doet.

In artikel 121a wordt op aandringen van de Orde van Advocaten voorgeschreven dat het Hof van Justitie – uiteraard na overleg met de advocatuur en de deurwaarders – een procesreglement vaststelt. Dit zal ook op het hoger beroep betrekking hebben (vergelijk artikel 280, eerste lid).

Boek 1, titel 2, afdeling 3 - Voorlopige verzoeken en de exceptie van onbevoegdheid

Artikel 122 inzake de cautie is aangepast. Een onderscheid tussen Surinamers en vreemdelingen wordt niet langer gemaakt. Beslissend is of de eiser al dan niet hier te lande woonplaats heeft. Verder wordt rekening gehouden met executieverdragen en met artikel 14 IVBPR (‘the right of access to a court’). Men zie artikel 224 Ned.Rv.

De tweede zin van artikel 123 is vervallen in verband met artikel 6:51 nieuw BW.

Boek 1, titel 2, afdelingen 4 tot en met 8B: het nieuwe bewijsrecht

1. In overeenstemming met de opzet van het nieuwe BW worden de onderwerpen van bewijsrecht, die thans in het BW zijn geregeld, overgebracht naar het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, zodat de algemene regels van bewijsrecht - zowel de formele als de materiële - voortaan geheel in dit wetboek zullen voorkomen.

Voorts wordt reeds lange tijd ingezien dat het bestaande bewijsrecht sterk verouderd is. Het uitgangspunt van het nieuwe bewijsrecht is om de vrijheid van de rechter ten aanzien van de bewijsmiddelen zo weinig mogelijk te beperken. Een vernieuwing is ook uit technisch oogpunt wenselijk. Voorts biedt het ontwerp de gelegenheid tot een systematische groepering van de stof te komen.

2. De bepalingen van het onderhavige ontwerp komen voor een belangrijk deel overeen met de artikelen 149 e.v. Ned.Rv, die in Nederland goed zijn ontvangen. Voor de geschiedenis van de totstandkoming zie G.R. Rutgers, R.J.C. Flach (reds.), *Parlementaire geschiedenis van de nieuwe regeling van het bewijsrecht in burgerlijke zaken*, 1988 en Parl. Gesch. Burg. Procesrecht, Van Mierlo/Bart, 2002, p. 351 e.v. Het was hier niet mogelijk dezelfde nummering aan te houden als de Nederlandse.

Boek 1, titel 2, afdeling 4 - Algemene bepalingen van bewijsrecht

In deze afdeling vindt men enige principiële bepalingen, waaruit kan blijken wanneer in een geding plaats is voor bewijs en welke betekenis 'bewijs' heeft zowel voor de rechter als voor partijen. Wat betreft de feiten en rechten die niet ter vrije bepaling van partijen staan (artikel 128, eerste lid, tweede volzin), denke men bijvoorbeeld aan familierechtelijke betrekkingen. De rechter kan ten aanzien van deze feiten en rechten ambtshalve bewijs opdragen. Men zie voorts de artikelen 132 en 136, tweede lid.

Artikel 129 betreft de bewijslast. Het uitgangspunt is objectiefrechtelijk. In dit verband is van betekenis dat de artikelen in het nieuwe BW geformuleerd zijn met de gedachte aan de bewijslastverdeling. Met de woorden 'uit enige bijzondere rechtsregel' in artikel 129 en de woorden 'of de eisen van redelijkheid en billijkheid' wordt voldoende ruimte voor afwijking gegeven. Bovendien kan in een gegeven geval de bewijslast van een partij aanzienlijk worden verlicht door een mededelingsplicht (motiveringsplicht, aanvullende stelplicht) aan te nemen van de andere partij, met name indien de feiten zich hebben voorgedaan in de sfeer van die andere partij.

In artikel 131 is de vrije bewijsleer neergelegd. De wet noemt wel een aantal bewijsmiddelen, maar niet limitatief. Men denke in dit verband aan geluidsbanden, foto's, computerbestanden enz. Een limitatieve opsomming der bewijsmiddelen is niet mogelijk. Wat betreft de waardering der bewijsmiddelen wordt de rechter zo weinig mogelijk belemmerd.

Artikel 133 spreekt van gerechtelijke erkenning in plaats van bekentenis, omdat die term reminiscenties oproept aan het strafproces. Het gaat hier slechts om de erkenning tijdens het geding. Een buitengerechtelijke erkenning valt buiten het regime van artikel 133, tweede lid (en 128, eerste

lid). Dat de feiten buiten het geding erkend zijn, is uiteraard een sterke aanwijzing voor de juistheid ervan en het gaat dus erom om die erkenning te bewijzen, bijvoorbeeld door geschriften of getuigen. De bewijskracht is dan een vrije.

Boek 1, titel 2, afdeling 5 - Akten en vonnissen

Deze afdeling betreft hoofdzakelijk akten (voor een definitie zie artikel 135, eerste lid); slechts artikel 140 heeft betrekking op een (straf)vonnis.

In artikel 135, tweede lid, wordt een omschrijving gegeven van authentieke akten. Dit is van belang aangezien slechts de authentieke akte grondslag is van executie (artikel 430); zij is daarin gelijkgesteld met het executabel rechterlijk vonnis. In verband met deze afdeling is aan de authentieke akte een belangrijke bewijskracht toegekend (artikel 136, eerste lid). Deze dwingende (verplicht volledige) bewijskracht berust op de betrouwbaarheid van de auteur; slechts door tegenbewijs kan zij worden ontzenuwd (artikel 130).

Wat betreft het nieuwe artikel 135a zij het volgende opgemerkt.

1. Het verdient aanbeveling de elektronische verzekeringspolis onder voorwaarden mogelijk te maken. De argumenten die pleiten voor het mogelijk maken van een elektronische polis gelden echter ook voor veel andere onderhandse akten. In dit voorstel wordt daarom niet alleen de elektronische verzekeringspolis mogelijk gemaakt, maar worden ook bepaalde andere onderhandse akten in elektronische vorm toegestaan. Hiervoor worden in dit voorstel nadere voorwaarden gesteld.
2. Ingevolge artikel 135 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is een akte een ondertekend geschrift, bestemd om tot bewijs te dienen. Akten zijn onder te verdelen in authentieke akten en onderhandse akten. Authentieke akten worden in het tweede lid van artikel 135 Rv omschreven als akten in de vereiste vorm en bevoegdelijk opgemaakt door ambtenaren, aan wie bij of krachtens de wet is opgedragen op die wijze te doen blijken van door hen gedane waarnemingen of verrichtingen. Als authentieke akten worden tevens beschouwd de akten, waarvan het opmaken aan ambtenaren is voorbehouden, doch waarvan de wet het opmaken in bepaalde gevallen aan anderen dan ambtenaren opdraagt. Onderhandse akten zijn volgens het derde lid van artikel 135 Rv alle akten die niet authentieke akten zijn. Onderhandse akten leveren ten aanzien van de verklaring van een partij omtrent hetgeen de akte bestemd is ten behoeve van de wederpartij te bewijzen, tussen partijen dwingend bewijs op van de waarheid van die verklaring. Dwingend bewijs wil zeggen dat het de rechter niet vrijstaat aan de akte die bewijskracht toe te kennen die hem goeddunkt. Daarmee is overigens niet gezegd dat tegenbewijs niet mogelijk is. Ingevolge het tweede lid van artikel 130 Rv staat immers ook tegen dwingend bewijs tegenbewijs vrij.
3. Het nieuwe artikel 135a Rv ziet alleen op onderhandse akten. De wet kent in verschillende bepalingen het vereiste van een onderhandse akte. Onderhandse akten kunnen zijn voorgeschreven als vormvereiste zoals in het BW in de artikelen 3:94 (cessie) en 3:95 (overdracht goederen waarvoor de overdracht niet elders is geregeld), 3:237 en 3:239 (bezitloos pandrecht), 4:95 (onderhandse akte uiterste wil), 4:97 (codicil), 7:2 (koop woning) en 7A:1557i (huurkoop). Zij kunnen ook zijn voorgeschreven als enig bewijsmiddel of als bijzonder bewijsstuk voor een overeenkomst zoals in artikel 7:932 (verzekeringspolis; in het

onderhavige ontwerp). Daarnaast worden onderhandse akten in de praktijk ook gebruikt zonder dat de wet daartoe verplicht.

4. Twee van de eisen die aan een akte worden gesteld, zijnde de ondertekening en de schriftelijkheid, kunnen leiden tot een belemmering van de mogelijkheden die het elektronisch verkeer biedt. De Wet Elektronisch Rechtsverkeer biedt de mogelijkheid van een elektronische handtekening.
5. In het eerste lid van artikel 135a Rv wordt bepaald dat onderhandse akten op een andere wijze dan schriftelijk kunnen worden opgemaakt door middel van ieder hulpmiddel dat degene ten behoeve van wie de akte bewijs oplevert, in staat stelt om de inhoud van de akte op te slaan op een wijze die deze inhoud toegankelijk maakt voor toekomstig gebruik gedurende een periode die is afgestemd op het doel waarvoor de akte kan dienen, en die een ongewijzigde reproductie van de inhoud van de akte waarborgt. Op grond van deze bepaling heeft een elektronische onderhandse akte dezelfde bewijskracht als een schriftelijke onderhandse akte.
6. De wet schrijft voor sommige onderhandse akten voor dat zij moeten worden verschaft. Dit geldt onder meer voor de koopakte (artikel 7:2, tweede lid, BW) en de verzekeringspolis (artikel 7:932, eerste lid, BW). Een onderhandse akte die niet in schriftelijke vorm is opgemaakt, zou de positie van degene aan wie de akte moet worden verschaft, kunnen schaden wanneer deze laatste niet de middelen heeft om kennis te nemen van de inhoud van de niet-schriftelijke akte. Om die reden bepaalt het tweede lid van artikel 135a Rv dat aan een wettelijke verplichting tot het verschaffen van een onderhandse akte alleen op een andere wijze dan bij geschrift kan worden voldaan met uitdrukkelijke instemming van degene aan wie de akte moet worden verschaft. Een elektronische polis, waaronder een elektronische zorgpolis, is dus alleen mogelijk met uitdrukkelijke instemming van degene aan wie de polis moet worden verschaft.
7. De eis van toestemming moet nadrukkelijk onder de aandacht worden gebracht. Instemming met algemene voorwaarden waarin een bepaling is opgenomen dat wordt ingestemd met een elektronische akte voldoet dus niet aan de eis van uitdrukkelijke toestemming. De toestemming kan bijvoorbeeld worden gegeven door het aanvinken van een hokje achter een daartoe strekkende verklaring op de koopovereenkomst, de verzekeringsovereenkomst of op een afzonderlijk formulier.
8. Het is van groot belang dat onderhandse akten waarvoor de wet voorschrijft dat zij moeten worden verschaft werkelijk ter beschikking komen van degene aan wie de akte moet worden verschaft. Om werkelijk over de elektronische onderhandse akte te beschikken dient de akte op het emailadres van de geadresseerde te zijn terecht gekomen. Het tweede lid van artikel 135a Rv bepaalt daarom voorts dat aan een wettelijke verplichting tot het verschaffen van een onderhandse akte wordt geacht niet te zijn voldaan zolang de ontvangst van die akte door de ontvanger niet aan de verschaffer is bevestigd indien de onderhandse akte op een andere wijze dan bij geschrift is opgemaakt.
9. Voor een dergelijke bevestiging van ontvangst voldoet ook een automatische ontvangstbevestiging. Niet is vereist dat het bericht met de elektronische onderhandse akte ook daadwerkelijk is geopend. Blijft een ontvangstbevestiging uit, dan is niet aan de wettelijke plicht tot het verschaffen van een onderhandse akte voldaan.
10. Indien degene ten behoeve van wie de akte bewijs oplevert deze akte heeft verloren, kan hij ingevolge artikel 843a, eerste lid, en artikel 843b, eerste lid, Rv van degene die de beschikking heeft over deze akte of andere bescheiden die tot bewijs kunnen dienen,

verlangen dat hem tegen vergoeding een nieuw bewijsstuk wordt verschafft. Dit geldt blijkens deze bepalingen nadrukkelijk ook ten aanzien van op gegevensdragers aangebrachte gegevens. Te denken valt bijvoorbeeld aan het verloren gaan van een elektronische akte omdat een computer onklaar is geraakt of het bestand verloren is gegaan. Indien degene die de elektronische akte heeft verloren niet meer in staat is om deze langs elektronische weg te ontvangen, ligt het voor de hand dat hij daarvan een schriftelijk afschrift ontvangt. Zonodig kan de rechter ingevolge artikel 843a, tweede lid, en artikel 843b, tweede lid, Rv degene die over de akte of andere bewijsstukken de beschikking heeft daartoe veroordelen. Hetzelfde geldt vanzelfsprekend ook voor de in artikel 932, derde lid, van Boek 7 BW bedoelde afgifte van een verloren polis.

11. Gezien de bijzondere aard van het erfrecht en het familierecht en de daarbij te beschermen belangen is het wenselijk om ingeval van een wettelijke verplichting tot het opmaken van een onderhandse akte op het terrein van het familierecht of het erfrecht de eis van schriftelijkheid te handhaven. Daarnaast is in artikel 135a, derde lid, Rv een uitzondering opgenomen voor onderhandse akten betreffende overeenkomsten waarbij persoonlijke of zakelijke zekerheden worden verstrekt door personen die niet handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf. Het gaat hier om zowel akten die worden opgemaakt van dergelijke overeenkomsten als om akten ten bewijze van de uitvoering van dergelijke overeenkomsten. Deze uitzondering is opgenomen met het oog op de grote belangen die kunnen zijn gemoeid met het verstrekken van persoonlijke of zakelijke zekerheden en de mogelijk beperkte kennis die een persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf heeft van de gevolgen van een dergelijke handeling.

Het tweede lid van artikel 136 betreft zowel authentieke als onderhandse akten. De dwingende bewijskracht heeft alleen betrekking op hetgeen de akte bestemd is te bewijzen: dus in het kader van de bedoeling waarmee de akte is opgemaakt. Vervolgens moet de partijverklaring geplaatst zijn in het raam van de bewijsbestemming: hetgeen de akte bestemd is ten behoeve van de wederpartij te bewijzen. Een onderhandse schuldbekentenis (met betrekking tot een geldbedrag) moet om dwingend bewijs op te leveren aan bijzondere eisen voldoen (artikel 137).

Boek 1, titel 2, afdeling 5A - Overlegging van boeken, bescheiden, andere gegevensdragers of voorwerpen en het verschaffen van inlichtingen

Artikel 141 correspondeert met de artikelen 6 en 7 van het Wetboek van Koophandel die zullen komen te vervallen. Deze bepalingen zijn beter op hun plaats in het bewijsrecht. De artikelen 2, 3 en 4 van dat wetboek worden overgebracht naar artikel 3:15a nieuw BW. Artikel 5 van het Wetboek van Koophandel betreft de vrije bewijskracht van boekhouding en kan, als niet afwijkend van artikel 131, tweede lid, van het onderhavige ontwerp vervallen. Vervallen kan ook artikel 8 van genoemd wetboek. Aan deze rogatoire commissie-bepaling bestaat geen behoefte. De rechter kan een partij opdracht geven de boeken die zich buiten zijn rechtsgebied bevinden, op te halen.

Artikel 142

1. In dit artikel - dat voorkomt in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van de Nederlandse Antillen en Aruba, maar in Nederland ontbreekt - wordt, in het belang van de waarheidsvinding, de mogelijkheid geopend dat de rechter, op verzoek, derden beveelt inlichtingen te geven dan wel stukken of voorwerpen over te leggen. Vooral aan de verplichte overlegging van stukken

(‘disclosure of documents’) bestaat in de praktijk behoefte. De mogelijkheid van (voorlopig) getuigenverhoor komt aan deze behoefte slechts ten dele tegemoet. In het huidige recht is immers een getuige wel verplicht mee te delen wat in bepaalde documenten staat, maar hij kan niet verplicht worden om die documenten over te leggen (vergelijk HR 11-3-1994, NJ 1995, 3, rov. 3.4, met noot van H.J. Snijders onder 4).

2. Het gaat hier om een discretionaire bevoegdheid van de rechter. Verwacht mag worden dat de rechter deze bevoegdheid met omzichtigheid hanteert. De derde kan gewichtige redenen hebben om de stukken of voorwerpen niet over te leggen, ook al zijn zij nodig voor een behoorlijke rechtspleging. De rechter dient te beoordelen of de aangevoerde redenen de weigering kunnen rechtvaardigen. De verschoningsgronden van artikel 144 leveren in elk geval een gewichtige reden op, maar de te honoreren gewichtige redenen zijn daartoe niet beperkt; men denke aan het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Ook bij twijfel kan - nu het hier een discretionaire bevoegdheid betreft - de rechter na weging der betrokken belangen ervan afzien om de derde tot overlegging te verplichten. Daartegen staat geen hogere voorziening open (vijfde lid).
3. In verband met hoger beroep, indien het bevel is gegeven, zij opgemerkt dat de beslissing van de rechter een incidenteel vonnis is en dat de derde wiens bezwaren door de rechter ontoereikend zijn geoordeeld, partij in het incident is geworden. Wenst de derde tussentijds hoger beroep in te stellen, dan zal, ingevolge artikel 263a, wel verlov van het Hof van Justitie nodig zijn; het verzoek om verlov heeft echter schorsende werking (artikel 263a, vierde en vijfde lid). Weigert de rechter het bevel te geven, dan is daartegen, zoals reeds opgemerkt, ingevolge het vierde lid van het onderhavige artikel 142, geen hogere voorziening toegelaten.
4. Nieuw ten opzichte van het Nederlandse recht is ook dat de rechter ten laste van de onwillige derde - evenals ten laste van een onwillige getuige - een dwangsom kan opleggen (artikel 142, zesde lid, in verbinding met het nieuwe artikel 152a). De dwangsom wordt verbeurd aan de door de rechter aangewezen partij of partijen. In het laatste geval heeft ieder der partijen een vorderingsrecht voor een gelijk deel (artikel 6:15 nieuw BW). De algemene regels inzake de dwangsom uit Boek 2 Rv zijn van overeenkomstige toepassing. Zo zal de dwangsom niet worden verbeurd vóór de betekening van de uitspraak waarbij zij is vastgesteld (artikel 611a, derde lid). Ook deze uitspraak is een incidenteel vonnis. Voorts is gijzeling mogelijk (artikel 142, zesde lid, in verbinding met artikel 152), zoals ook een onwillige getuige kan worden gijzeld.
5. Bovendien zal het opzettelijk of wederrechtelijk weigeren van de gevraagde medewerking, bedoeld in artikel 142, eerste lid, strafrechtelijk worden bedreigd in het Wetboek van Strafrecht.
6. In artikel 142, tweede lid, is bepaald dat de rechter zo nodig de wijze van en de voorwaarden voor de ‘disclosure’ bepaalt. Men denke aan een beperkte inzage of voorinzage, alsmede aan een kostenvergoeding.

Boek 1, titel 2, afdeling 6 - Getuigen

1. Belangrijk is dat de partijgetuige-verklaring niet langer is uitgesloten; men zie [artikel 145](#), vierde lid. Een einde wordt gemaakt aan de situatie dat een partij-natuurlijk persoon niet onder ede

gehoord kan worden, terwijl haar wederpartij, speciaal indien die rechtspersoon is, wel de aan haar zijde betrokken persoon als getuige kan voorbrengen, die materieel aan de aan het geding ten grondslag liggende feiten deelnam en toen tegenover de eerder genoemde partij-natuurlijke persoon stond. Men zie het arrest van het Europese Hof voor de rechten van de mens van 27-10-1993, NJ 1994, 534 (*Dombo Beheer v. the Netherlands*). Een partijgetuige heeft niet een algemeen verschoningsrecht (artikel 144).

2. In artikel 145 is het zgn. prognoseverbod neergelegd. Het bewijsaanbod mag evenwel niet te vaag zijn en moet ter zake dienende zijn. Het prognoseverbod geldt echter - anders dan in Nederland - niet voor een aangeboden partijgetuigenverhoor, tenzij honorering van het verzoek geboden is uit oogpunt van gelijke behandeling van partijen (artikel 145, vierde lid, eerste volzin); zie hetgeen hierboven is opgemerkt over het arrest inzake *Dombo Beheer*. Wel is de rechter te allen tijde vrij om het partijgetuigenverhoor te bevelen: ambtshalve (artikel 145, eerste lid, tweede volzin) of naar aanleiding van een aanbod daartoe (artikel 145, vierde lid, tweede volzin). In dit verband is niet zonder betekenis dat hier te lande geen verplichte procesvertegenwoordiging bestaat. Bovendien is het wenselijk dat de rechter zoveel mogelijk armslag heeft met het oog op het behoud van de hier te lande bestaande informele en snelle procesvoering.

Tegenbewijs staat ingevolge artikel 147 van rechtswege open, zodat een interlocutoir vonnis daarvoor niet nodig is.

In afwijking van wat in Nederland geldt, worden de getuigen ten minste drie dagen voor het verhoor opgeroepen. De Algemene termijnenwet is van toepassing, zodat in de termijn ten minste twee werkdagen moeten voorkomen (artikel 2).

In artikel 152 zijn waarborgen voor de bescherming van de gegijzelde onwillige getuige geven. Bij de nakoming van de getuigplicht gaat het om het belang van de waarheidsvinding. In die waarheidsvinding ligt de rechtsgrond voor de inbreuk op het recht op persoonlijke vrijheid. Daarom wordt in het tweede lid met zoveel woorden bepaald dat de rechter de gijzeling slechts beveelt, indien naar zijn oordeel het belang van de waarheidsvinding toepassing van deze maatregel rechtvaardigt. Bovendien is het wenselijk, ter vermijding van onevenredigheid tussen doel en middel, de mogelijkheid te geven om de lijfswang op een later moment te beëindigen (derde lid).

Nieuw, ook ten opzichte van het Nederlandse recht, is artikel 152a inzake de betaling van een dwangsom waartoe de onwillige getuige kan worden veroordeeld; men zie de toelichting bij artikel 142, tweede lid. Bovendien is de weigering strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht. Deze strafbaarstelling zal echter na een voorgenomen aanpassing van het Wetboek van Strafrecht niet voor de onwillige partijgetuige gaan gelden. Ook gijzeling en de oplegging van een partijgetuige is uitgesloten. Is voor getuigen algemeen reeds bepaald dat zij een ('familiaal') verschoningsrecht hebben ten opzichte van echtgenoot en vroegere echtgenoot, bloed- of aanverwanten of van diens echtgenoot, tot de tweede graad ingesloten (artikel 144, tweede lid, onderdeel a), ten aanzien van de partij zelf moet geoordeeld worden dat niemand gedwongen kan worden tegen zich zelf getuigenis af te leggen. Ook in het recht van de overige Caricom-landen kan een partij niet gedwongen worden om als getuige op te treden.

Artikel 160 betreft zaken waarin hoger beroep is uitgesloten. Met het oog op een werklastbesparing is bepaald dat niet per se een proces-verbaal van het getuigenverhoor moet worden opgemaakt. Het praktisch nut daarvan is immers zonder hoger beroep-mogelijkheid zeer beperkt.

Met de woorden 'overeenkomstig de wettelijke voorschriften' in artikel 161, wordt geduid op de regels ter zake van tarieven in burgerlijke zaken.

Boek 1, titel 2, afdeling 6A - Voorlopig getuigenverhoor

1. Vermeldenswaard is dat in artikel 166 niet de eis wordt gesteld dat het gevaar voor verloren gaan van het bewijsmiddel bestaat.
2. Op de procedure tot het verkrijgen van een bevel tot voorlopig getuigenverhoor zijn de artikelen 429a e.v. van toepassing. Een voorlopig getuigenverhoor wordt niet toegestaan in geval van misbruik. Hiervan kan onder meer sprake zijn wanneer de verzoeker wegens de onevenredigheid van de over en weer betrokken belangen in redelijkheid niet tot het uitoefenen van die bevoegdheid kan worden toegelaten (vergelijk HR 6-2-1987, NJ 1988, 1).

Artikel 170a is ontleend aan artikel 191 Ned.Rv. De mogelijkheid om na afloop van een voorlopig getuigenverhoor een comparitie van partijen te doen plaatsvinden, kan nuttig zijn. Ingevolge het tweede lid kunnen procedure-afspraken worden vastgelegd in het proces-verbaal. Aan de bindende kracht van dergelijke procedure-afspraken worden in de tweede volzin beperkingen gesteld.

Boek 1, titel 2, afdeling 7 - Deskundigen

Wat artikel 173, tweede lid, betreft, zij opgemerkt dat tegen de benoeming van deskundigen wel hoger beroep mogelijk is, maar men behoeft daarvoor de toestemming van het Hof, zoals in het algemeen is bepaald in artikel 263a.

Nieuw is de voorschotregeling, neergelegd in artikel 174. Toegevoegd is dat ook een aanvullend voorschot kan worden opgelegd. Het tweede lid geeft de rechter de mogelijkheid, zonodig ambtshalve, te voorkomen dat de procedure wordt vertraagd doordat een partij in gebreke blijft met de storting van het voorschot. Blijft het deskundigenonderzoek bij gebreke van voorschot achterwege, dan ligt het voor de hand zulks, met inachtneming van de regels van bewijslast, in het nadeel van de nalatige partij te doen strekken. Voor de toepasselijkheid van de voorschotregeling op de procedure, bedoeld in de artikelen 429a e.v., zie artikel 429j, vierde lid. In artikel 174c, tweede lid, wordt de griffier als betaalmeester aangewezen. Wie van de partijen uiteindelijk de kosten van de deskundigen zal dragen, wordt beslist bij de kostenveroordeling.

Deskundigen worden door de rechter benoemd na overleg met partijen, aldus artikel 173, tweede lid. Voor alle duidelijkheid is dit ook vermeld in artikel 173, vierde en vijfde lid. In laatstgenoemde bepaling wordt voorts de mogelijkheid geboden om, na ontvangst van het rapport, dit - al dan niet op verzoek van partijen of een van hen - mondeling in aanwezigheid van de deskundigen te behandelen.

De beëdiging van deskundigen - die door de rechter na overleg met partijen vanwege hun

deskundigheid en betrouwbaarheid zijn aangezocht om ten dienste van de rechter hun deskundig oordeel te geven omtrent feitelijke geschilpunten - is vervallen. De keuze en benoeming van deze personen houdt in beginsel in dat althans bij de rechter het vertrouwen bestaat dat zij hun taak naar beste weten en onpartijdig zullen vervullen.

Ingevolge artikel 174b, derde lid, moeten partijen meewerken aan het deskundigenonderzoek. Zo niet, dan kan de rechter daaraan de consequenties verbinden die hij geraden acht. Vergelijk HR 12-6-1953, NJ 1954, 61, inzake een geweigerde medewerking aan bloedonderzoek in het kader van een vaderschapsactie, alsmede artikel 141, tweede lid, artikel 158, vierde lid, artikel 165 en artikel 21a, derde lid.

De in artikel 174d gegeven mogelijkheid niet door de rechter benoemde deskundigen te doen horen, is nieuw. De bewijskracht van hetgeen deze deskundigen naar voren brengen is uiteraard vrij.

Boek 1, titel 2, afdeling 8 - Plaatsopneming en bezichtiging

In de afdeling is het wederhoor voor partijen - de bevoegdheid om opmerkingen te maken en verzoeken te doen - uitdrukkelijk in de wet opgenomen (artikel 175, derde lid). De mogelijkheid bestaat om tijdens de descente getuigen te horen (derde lid, slot).

Boek 1, titel 2, afdeling 8A - Voorlopig bericht of verhoor van deskundigen, voorlopige plaatsopneming en bezichtiging

De nieuwe regeling van het voorlopig bericht of verhoor van deskundigen, voorlopige plaatsopneming en bezichtiging sluit zoveel mogelijk aan bij die van het voorlopig getuigenverhoor.

Boek 1, titel 2, afdelingen 9 tot en met 16

In afdeling 10 (Reconventie) kan artikel 182, eerste lid, ten 3°, vervallen in verband met het vervallen in het nieuwe BW van afzonderlijke bezitsacties. De huidige bepaling ten 4° is geschrapt in verband met het in dit ontwerp voorgestelde artikel 438. Het uitsluiten van een vordering in reconventie past niet bij de ruime bevoegdheid die in artikel 438, eerste lid, voor executiegeschillen in het leven wordt geroepen. Er is ook weinig bezwaar tegen dat wanneer het tot een gewone procedure voor het kantongerecht is gekomen, een vordering in reconventie wordt ingesteld, terwijl dit in vele gevallen zelfs een praktische oplossing zal zijn. Men denke bijvoorbeeld aan het geval dat de vordering in reconventie strekt tot schadevergoeding ter zake van de vertraging in de executie, teweeggebracht door de vordering in conventie, waardoor deze executie kan zijn geschorst.

Het tweede lid is verplaatst naar het nieuwe eerste lid van artikel 280.

In artikel 183 zijn de woorden 'van de verweerder in conventie' als overbodig geschrapt. Om dezelfde reden is het slot van artikel 184 komen te vervallen.

Titel 2, afdeling 12, inhoudende de artikelen 191 tot en met 203, betreffende de désaveu, is gehandhaafd. In Nederland is de désaveu afgeschaft (afschaffing was onder meer bepleit door onder meer S.K. Martens in: *Een goede procesorde*, p. 93 e.v. en H.J. Snijders, *Op de grens van burgerlijk recht en burgerlijk procesrecht*, 1992, p. 25 e.v. Een factor is of advocaten verzekerd zijn en verhaal

bieden. Overigens is artikel 202 terminologisch aangepast aan Boek 6 nieuw BW.

Afdeling 14, in drie paragrafen onderverdeeld, vervangt de huidige veertiende en vijftiende afdeling. De belangrijkste elementen van die afdelingen zijn gehandhaafd. Het royement (doorhaling op de rol) is thans ook geregeld (in § 1). Afstand van instantie is in de praktijk ongebruikelijk, terwijl het tot dusver niet geregelde royement juist heel vaak voorkomt. Anders dan in Nederland, wordt niet voorgesteld de huidige afstand van instantie na antwoord te laten vervallen en te doen opgaan in het royement. De gevolgen zijn verschillend. Na royement kan in beginsel de zaak weer op de rol worden gebracht, bij afstand van instantie niet. In artikel 209, derde lid, en artikel 212, eerste lid, is uitdrukkelijk bepaald dat de stuiting van een verjaring (artikel 3:316, derde lid, nieuw BW) niet ten gevolge van het afbreken van de instantie ongedaan wordt gemaakt. In artikel 210 wordt alleen de wederpartij van de partij die 'aan zet is' de mogelijkheid geboden verval van instantie te bewerkstelligen. Degene die aan zet is en van de zaak af wil, kan een royementsvoorstel doen. Als beide partijen niets meer doen, kan de rechter de zaak ambtshalve royeren.

Boek 1, titel 3 - De wijze van procederen voor het Hof van Justitie, rechtdoende in eerste aanleg

De wijziging van artikel 224, eerste lid, hangt samen met het vervallen van de deskundigenbeëdiging. Voorts is het slot van dit lid vereenvoudigd. Het nieuwe derde lid bevat de instructie dat de rechters die de getuigen hebben gehoord, zo veel mogelijk ook aan de einduitspraak meewerken. De sfeer waarin het getuigenverhoor plaatsvindt, is vaak essentieel voor de waardering ervan. Naar het onderhavige artikel 224 wordt in artikel 280 verwezen.

Boek 1, titel 4 - Het kort geding

De opsomming van de thans in artikel 226 opgenomen bijzondere gevallen, die reeds naar huidig recht overbodig kan worden geacht, is geschrapt. Wat betreft de bevoegdheid ten aanzien van executiegeschillen, verzegeling en ontzegeling, zie overigens de in dit ontwerp voorgestelde artikelen 438 en 676. In navolging van artikel 254 Ned.Rv begint het eerste lid met de woorden 'In alle spoedeisende zaken waarin', waarmee accurater wordt aangegeven dat het om een spoedeisend belang gaat. In het derde lid is 'te zijnen huize' verruimd tot 'op een andere plaats dan in het gerechtsgebouw'.

In artikel 230 is thans bepaald dat de rechter zijn vonnis ook ambtshalve uitvoerbaar bij voorraad kan verklaren. Zie overigens thans het nieuwe artikel 55.

Artikel 231 bepaalt, hetgeen praktischer is, dat het verzet ook als kort geding wordt behandeld.

Artikel 235 is met een volzin aangevuld. Zoals de kantonrechter de oproeping van de wederpartij kan bevelen op een door hem bepaald tijdstip, bij grote spoed 's zondags ingesloten (art. 226, tweede lid), zo behoort, bij grote spoed, ook het hoger beroep sneller te kunnen worden behandeld dan voortvloeit uit de normale regels. Weliswaar worden, ingevolge de eerste volzin van het onderhavige artikel, de termijnen van memories - die in het onderhavige ontwerp verlengd zijn tot: zes weken - van rechtswege verkort tot op de helft - dus tot op: drie weken - maar deze verkorting kan in een gegeven geval onvoldoende blijken. In de nieuwe tweede volzin wordt daarom aan de president van het Hof de discretionaire bevoegdheid tot verdere verkorting, mits op verzoek, gegeven.

Boek 1, titel 5

De huidige titel 5 (Rechtspleging in wissel- en zeezaken), inhoudende de artikelen 236 tot en met 256r, is vervallen. Artikel 240 is opgegaan in het nieuwe artikel 711, eerste lid. Zie voor het overige titel 1 van Boek 3 (Rechtspleging in zaken van verkeersmiddelen en vervoer).

Boek 1, titel 6 - Prorogatie van rechtspraak aan het Hof van Justitie

Het schrappen van artikel 255 hangt samen met het vervallen van de deskundigenbeëdiging, dat van artikel 256a met het vervallen van het scheepsregister in het stelsel van het nieuwe BW en de Wet betreffende de openbare registers, bedoeld in artikel 3:16 nieuw BW.

In het huidige artikel 257 wordt gesproken van ‘dading’, waarmee bedoeld wordt op de bepaling van artikel 1872 van het huidige BW. Dit artikel keert echter in het nieuwe BW niet terug. Wel is in titel 15 van Boek 7 nieuw BW geregeld de vaststellingsovereenkomst. In verband hiermee is in het onderhavige artikel 257 een enigszins andere wending gekozen, die aansluit bij de bewijsrechtelijke artikelen 128, eerste lid, en 132.

Voorts is het vereiste van een akte geschrapt. Deze eis hield verband met het huidige artikel 1872, tweede lid BW, terwijl de vaststellingsovereenkomst van titel 7.15 nieuw BW vormvrij is.

In artikel 259, tweede lid, is de term ‘request-civiel’ vervangen door de nieuwe term ‘herroeping’ (zie de nieuwe titel 9).

Boek 1, titel 7 - Het rechtsgeding in hoger beroep bij het Hof van Justitie

1. Het opschrift is aangepast. Deze titel betreft vonnissen en beschikkingen die gegeven worden in een procedure die in een vonnis zal eindigen. Gaat het om een procedure - al dan niet in eigenlijk rechtsgeding - die met een beschikking eindigt, dan gelden in beginsel de artikelen 429a e.v.
2. De termijn van hoger beroep is telkens gesteld op zes weken. De huidige termijn van dertig dagen wordt als aan de korte kant beschouwd. In geval van kort geding wordt de beroepstermijn tot de helft teruggebracht (artikel 235). De termijn voor de memorie van antwoord en de memorie van antwoord is ook zes weken (zie de artikelen 271 en 275); in kort geding wederom de helft daarvan.

Het tweede lid van artikel 262 is gemoderniseerd. Zie artikel 335, tweede lid, Ned.Rv.

Het gaat er in artikel 263, eerste lid, om dat tussentijds appel in beginsel is uitgesloten - behoudens toestemming van het Hof (artikel 263a) - van alle uitspraken waardoor de hoofdprocedure niet wordt beëindigd, noch door een uitdrukkelijk dictum aan het hoofdgeding omtrent enig deel van het gevorderde een einde wordt gemaakt (in welk geval de uitspraak in zoverre als een einduitspraak zou zijn aan te merken). Overigens kan in geval van een deelvonnis, indien geappelleerd wordt van het eindvonnis-component, ook van het tussenvonnis-component hoger beroep worden ingesteld. Samenhang tussen beide componenten is niet nodig. Zie HR 7-12-1990, NJ 1992, 85.

Artikel 263a is in de Nederlandse Antillen en Aruba ingevoerd bij landsverordening van 4-8-1956, Publicatieblad 1956, no. 97. De volledige uitsluiting van tussentijds appel bleek in de praktijk bezwarend. Men denke onder andere aan de opdracht door de eerste rechter van een tijdrovend en kostbaar bewijs, terwijl een partij op goede gronden meent dat de eis terstond had moeten zijn toedan wel afgewezen. Men heeft daarom – in navolging van wat in het Angelsaksische recht bekend is, gekozen voor de mogelijkheid aan het Hof toestemming te vragen voor tussentijds appel. In Nederland bestaat overigens thans het systeem dat de eerste rechter al dan niet daartoe toestemming kan geven (zie artikel 337, tweede lid, Ned.Rv). Het Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse systeem wordt hier voorgesteld. De termijn om toestemming te vragen is kort (twee weken; zie het eerste lid) en het Hof beslist zo spoedig mogelijk (tweede lid; in de Nederlandse Antillen en Aruba ook binnen twee weken).

Wat betreft deelvonnissen - waarvan men onmiddellijk in beroep dient te komen - zie hetgeen is opgemerkt bij artikel 263.

In artikel 264, tweede lid, is ter verduidelijking de aanwezigheid van de gemachtigde van eiser toegevoegd. Ook is verduidelijkt dat de eerste volzin geschreven is in het belang van de appellant en zich niet tegen hem behoort te keren. In het derde lid is rekening gehouden met het praktijkgeval dat door de griffie geen dienstbrief als bedoeld in artikel 119, vierde lid, was gestuurd, maar de wederpartij van de eiser in beroep wel het vonnis aan hem in persoon had laten betekenen.

De aanvulling ten aanzien van vrijwaring komt overeen met artikel 339, vijfde lid, Ned.Rv.

In artikel 270 is, evenals in artikel 263a, eerste lid, rekening gehouden met HR 16-6-1995, NJ 1995, 581. Dat aanhangig gemaakte appelzaken maar in de kast blijven liggen doordat niet tijdig betekend wordt door de appellant wordt tegengegaan in het vierde lid, in verbinding met regels gesteld in het Procesreglement.

In artikel 271 de termijn voor het indienen van een memorie van grieven verlengd tot zes weken. Hetzelfde geldt voor de memorie van antwoord (artikel 274). De termijn voor de akte van appel is ook zes weken (in het huidige recht: dertig dagen). Dertig dagen wordt in de praktijk als aan de korte kant ervaren. In Nederland is overigens de beroepstermijn drie maanden.

Artikel 272 heeft een andere formulering gekregen in verband met het gewijzigde artikel 55. Zie ook artikel 57 inzake zekerheidsstelling.

Artikel 273 is enigszins gewijzigd. Indien geen memorie van grieven is ingediend dan zal uiteraard volstaan worden met de aanzegging dat hoger beroep is ingesteld.

Voor de nieuwe termijn van zes weken in artikel 274, zie bij artikel 271.

In artikel 275, tweede lid, is de termijn voor het antwoord verlengd tot zes weken, in verband met de verlengingen in de artikelen 271 en 274; in kort geding is het de helft (artikel 235). Voorts zijn duidelijkheidshalve de woorden ‘na de dag van betekening’ toegevoegd.

Artikel 275a laat ook in hoger beroep het nemen van incidentele conclusies toe; dat het huidige wetboek ervan uitgaat dat zulks niet nodig is, is een lacune. In de Nederlandse Antillen en Aruba is artikel 275a eveneens bij voornoemde landsverordening van 4-8-1956, P.B. 1956, no. 97 ingevoerd.

Op grond van artikel 277 (zie ook artikel 281) is pleidooi niet langer voorbehouden aan advocaten. Men stelle zich voor – met het oog op de ‘equality of arms’ – dat een der partijen niet en de andere partij wel een advocaat heeft; onaanvaardbaar zou zijn dat dan de in persdoon procederende partij niet zou kunnen pleiten als de advocaat wel pleit.

Voorts is niet langer vereist dat men een memorie heeft ingediend; vergelijk HR 10-11-2000, NJ 2001, 301. Uitgangspunt is dat indien geen (tijdige) memorie van grieven is ingediend het Hof de zaak ambtshalve dient te beoordelen. Het Hof dient het geschil in volle omvang opnieuw te beoordelen, waarbij moet worden gelet op hetgeen in eerste instantie door partijen is aangevoerd en op hetgeen partijen in verband daarmee in hun pleitnota's in hoger beroep nader hebben aangevoerd. Wel volgt uit het nieuwe artikel 281a dat aan het Hof een zekere vrijheid toekomt om al dan niet ambtshalve tot vernietiging over te gaan.

In artikel 278, eerste lid, is ter verduidelijking het woord ‘overeenkomstig’ toegevoegd.

Artikel 280, eerste lid, is herzien. Al lang is het Hof niet ‘vrij’ om een aangeboden getuigenverhoor te gelasten. Op de keper beschouwd moeten vrijwel alle bepalingen van titel 2 in hoger beroep van overeenkomstige toepassing zijn. De uitzondering dat geen eis in reconventie kan worden gedaan is verplaatst van artikel 182, tweede lid, naar het eerste lid van het onderhavige artikel. Hier is zij beter op haar plaats. De mogelijkheid van oproeping in vrijwaring bestaat niet in hoger beroep. Zou een oproeping in vrijwaring in hoger beroep mogelijk zijn, dan zou de waarborg een feitelijke instantie worden ontnomen.

Uit de onderhavige titel of uit een andere regeling kan iets anders voortvloeien. Zo blijkt uit het stelsel van de onderhavige titel dat de in eerste aanleg toegelaten conclusies van repliek en dupliek niet bestaan in hoger beroep. Vergelijk ook artikel 353 Ned. Rv. In het tweede lid wordt verwezen naar het gewijzigde artikel 224.

Het nieuwe derde lid maakt het mogelijk de behandeling van de rol, inclusief het laten wisselen van schriftelijke pleitnotities, over te laten aan één lid van het Hof. Zie ook hierna bij artikel 281, tweede lid.

In het nieuwe tweede lid van artikel 281 wordt de mogelijkheid geboden - evenals in artikel 429q, vijfde lid - dat het pleidooi wordt gehouden ten overstaan van een uit het midden van het Hof aangewezen lid; men vergelijk ook de artikelen 224, eerste lid, en 280, tweede en derde lid.

In het nieuwe artikel 281a wordt - blijkens het woord ‘kan’ - aan het Hof een zekere discretionaire bevoegdheid gelaten om, indien geen grieven zijn ingediend, al dan niet ambtshalve te vernietigen. In het bijzonder kan van belang zijn of het resultaat waartoe de eerste rechter is gekomen in de gegeven omstandigheden praktisch of anderszins redelijk is. Een overeenkomstige bepaling is opgenomen in artikel 429q, zesde lid.

Ook artikel 281b is nieuw. Het komt regelmatig voor, vooral in kort geding, dat op het tijdstip dat het Hof in hoger beroep over de zaak moet oordelen, het materiële belang inmiddels is komen te ontvallen. Zo beval de rechter in eerste aanleg te Curaçao eind 2000 in kort geding dat, in verband met besmetting van de Curaçaose drinkwaterleiding, aan gedetineerden bepaald drinkwater moest worden verstrekt (GEA 27-10-2000, *Martines v. Nederlandse Antillen*, TAR-Justicia 2001, p. 61 e.v.). Toen de zaak door het Land de Nederlandse Antillen in hoger beroep aan het Hof werd

voorgelegd, was de besmetting al lang voorbij. Het Hof moest echter toch een oordeel geven, omdat naar vaste rechtspraak de kostenveroordeling van het Land in eerste aanleg reeds voldoende belang voor het hoger beroep oplevert. De bedoeling van het onderhavige artikel is om deze rechtspraak te doorkruisen. Het moet mogelijk zijn dat het Hof bepaalt dat de kostenveroordeling in het gegeven geval onvoldoende belang oplevert. Aan het Hof wordt hier een discretionaire bevoegdheid gegeven. Vooral bij ingewikkelde zaken zal zich spoedig voordoen dat het belang van de kostenveroordeling in eerste aanleg niet opweegt tegen het beslag dat op de menskracht van het Hof wordt gelegd. In dit verband zij voorts er nog op gewezen dat het verkrijgen van een principiële uitspraak al is dit de wens van beide partijen, niet zonder meer een voldoende belang voor een rechtsvordering is.

In artikel 282a is de praktische regel, gegeven in HR 20-3-1913, NJ 1913, p. 636, neergelegd.

Het huidige eerste lid van artikel 285 is vervallen. Dit hangt samen met het nieuwe artikel 438, eerste lid, waarin een algemene regeling betreffende executiegeschillen wordt gegeven, alsmede het nieuwe artikel 613, tweede lid, derde volzin, inzake de schadestaatprocedure.

Boek 1, titel 8 - Verzet door derden

Deze titel is niet gewijzigd.

Boek 1, titel 9 - Herroeping

1. Reeds lang bestaat onvrede met de huidige regeling inzake rekestciviel. De belangrijkste bezwaren zijn de volgende.
  - In de literatuur bestaat sinds jaar en dag overeenstemming, dat verzuimen van de rechter als bedoeld in het huidige artikel 292, ten 3° tot en met ten 7°, dienen te worden geadresseerd door de aanwending van een gewoon rechtsmiddel en geen grond voor rekestciviel dienen op te leveren.
  - De eis van het huidige artikel 292 dat alleen vonnissen in laatste ressort gewezen herroepen kunnen worden, maakt in een aantal gevallen herroeping onmogelijk, hoewel die herroeping op zichzelf gerechtvaardigd zou zijn. Men denke aan gevallen waarin, na het verstrijken van de termijn voor hoger beroep, wordt ontdekt dat de uitspraak door bedrog in de procedure is verkregen, dat stukken van beslissende aard zijn achtergehouden of dat stukken die in het geding zijn gebracht, vals zijn. De herroeping van het vonnis kan dan niet worden gevorderd, omdat het niet in laatste ressort - in hoogste feitelijke instantie - is geweest.
  - De wet voorziet niet in de mogelijkheid van rekestciviel tegen beschikkingen, ook niet in procedures die van contentieuze aard zijn.
  - Een eenvoudige mogelijkheid om kennelijke vergissingen in een rechterlijk vonnis te verbeteren, kent het huidige recht niet. Rectificatie kan alleen worden verkregen door in beroep te gaan of door middel van rekestciviel, indien het vonnis in laatste feitelijke instantie is geweest en de vergissing tevens een van de gronden van het huidige artikel 292 oplevert. Het is wenselijk de mogelijkheid te scheppen tot verbetering van kennelijke vergissingen in een vonnis of beschikking, indien die zich voor eenvoudig herstel lenen. In het onderhavige ontwerp is deze mogelijkheid tot verbetering opgenomen in artikel 66 en aldaar toegelicht.
2. Het onderhavige voorstel beoogt de hiervoor genoemde bezwaren tegen de huidige regeling op te heffen door de regeling ingrijpend te wijzigen. Daarbij is aansluiting gezocht, ook wat betreft de

nummering, bij artikel 382 e.v. Ned.Rv. De gronden voor de herroeping van een vonnis - de term 'rekestciviel' is vervallen - worden beperkt tot bedrog in het geding, achterhouden van stukken van beslissende aard en valsheid van stukken waarop het vonnis berust. Een ander belangrijk uitgangspunt van het voorstel is dat herroeping van een vonnis slechts kan worden gevorderd, nadat het in kracht van gewijsde is gegaan. Dat betekent dat, zolang een gewoon rechtsmiddel mogelijk is, de weg van het buitengewone rechtsmiddel van herroeping niet open staat. De vernietiging van het vonnis kan dan immers door de aanwending van een gewoon rechtsmiddel worden bereikt. In het ontwerp is het instellen van het rechtsmiddel mogelijk tegen elk vonnis dat berust op een grond, die het voor herroeping vatbaar maakt en dat in kracht van gewijsde is gegaan, ongeacht of het in eerste dan wel in hoogste ressort is geweest. De eis van 'laatste ressort' in het huidige artikel 292 berust op het - op zichzelf juiste - uitgangspunt, dat geen rekestciviel moet openstaan indien tegen de onjuistheid van het vonnis kan worden opgekomen door de aanwending van een gewoon rechtsmiddel. In de gevallen waarvoor het buitengewone rechtsmiddel van de herroeping juist van belang is, zoals indien in het geding bedrog is gepleegd of valse stukken zijn overgelegd of stukken van beslissende aard zijn achtergehouden, is de eis dat een gewoon rechtsmiddel is ingesteld alleen reëel, indien de verliezende partij tijdig het bedrog, de valsheid van de stukken of de achterhouding van stukken heeft ontdekt. Indien eerst na het verstrijken van de voor het gewone rechtsmiddel bepaalde termijn, het bedrog enz. wordt ontdekt, heeft zij onder de huidige regeling geen mogelijkheid meer om de herroeping van het vonnis te bewerkstelligen. De bijzondere grond voor rekestciviel die thans in artikel 293 is opgenomen, te weten dat een minderjarige in een procedure niet verdedigd is geweest, komt in het ontwerp te vervallen. De bescherming die de minderjarige nodig heeft, moet hij vinden in het materiële recht. De ouders of de voogd van het kind dienen er op toe te zien, dat de minderjarige de bescherming die het recht hem biedt ook daadwerkelijk geniet, zoals door het zorgen voor rechtsbijstand. Schieten zij hierin te kort, dan zijn zij als ouder of als voogd tegenover de minderjarige aansprakelijk voor hun tekortkoming. Een grond voor herroeping van vonnissen die bij verstek tegen de minderjarige zijn gewezen, levert dat verzuim echter niet op.

3. In het huidige stelsel leidt de aanneming van het rekestciviel steeds tot vernietiging van het vonnis met de onmiddellijk intredende verplichting de gevolgen daarvan ongedaan te maken. Eerst daarna wordt in een vervolprocedure opnieuw beslist over de oorspronkelijke zaak. In het nieuwe artikel 387 is gekozen voor een stelsel, waarbij de gegrondbevinding van de vordering tot herroeping leidt tot heropening van het geding. Aldus wordt bereikt dat niet meer in twee fasen over de zaak wordt geoordeeld. Dit brengt mee dat partijen hun stellingen en verweren kunnen wijzigen en aanvullen. De heropening van het geding zal in voorkomende gevallen kunnen worden beperkt tot een deel daarvan.
4. Naar huidig recht is rekestciviel alleen mogelijk tegen vonnissen. Dientengevolge kunnen beschikkingen in beginsel niet worden herroepen. Dat is onwenselijk, nu de verzoekschriftprocedure op het terrein van het familierecht ook voor rechtsbetrekkingen in geschil is voorgeschreven. Het ontwerp geeft daarom het buitengewone rechtsmiddel van de herroeping ook voor beschikkingen. Zie de voorgestelde artikelen 429u en 429v. Wel is een uitzondering gemaakt voor beschikkingen waarvan de aard zich tegen herroeping verzet. Daarbij denke men aan beschikkingen waarvan, indien zij berusten op onjuiste gegevens, steeds wijziging kan worden verzocht, zoals alimentatiebeschikkingen. Beschikkingen waarbij verlof tot het leggen van beslag wordt verleend, verzetten zich eveneens naar hun aard tegen herroeping; de beslagene kan tegen een beslag waarvoor het verlof met ongeoorloofde middelen is verkregen, opkomen door de opheffing daarvan in kort geding te vorderen.

Boek 1, titel 10 - De rechtspleging in zaken waarin een beschikking wordt gegeven

1. Het Nederlandse nieuwe BW, zowel in Boek 1 als in de Boeken 3, 5 en 6, gaat uit van het bestaan van een algemene regeling van de zogenaamde oneigenlijke, vrijwillige, niet-contentieuze of volontaire rechtspraak, in de terminologie van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering hier te lande: 'beschikkingen buiten eigenlijk rechtsgeding' (artikel 286a) (in Nederland: verzoekschriftprocedure). Bij de invoering van Boek 1 in 1970 is deze algemene regeling (Boek 1, titel 12, inhoudende de artikelen 429a e.v.) in Nederland ingevoerd; men zie C.J. van Zeben (red.), *Parlementaire Geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, Invoeringswet Boek 1*, p. 1506-1568. In de loop der tijd is zij, met de totstandkoming van nieuwe wetgeving, aangepast en is haar bereik uitgebreid. Dit geschiedde onder andere op 1 januari 1992 met de inwerkingtreding van de Boeken 3, 5 en 6; zie *Parlementaire Geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, Invoering Boeken 3, 5 en 6, Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering* e.a., p. 67-78 en 439. In 1995 zijn bovendien, ter aanvulling van deze algemene regeling, uniforme bijzondere regels van personen- en familieprocesrecht ingevoerd (wet van 7-7-1994, Stb. 570; Kamerstukken 22 487). Daarbij zijn - afgezien van het scheidingsprocesrecht - de ruim 160 artikelen met betrekking tot het personen- en familieprocesrecht teruggebracht tot 17 artikelen. Met ingang van 2002 zijn de Nederlandse bepalingen vernummerd tot de artikelen 261 e.v. en 358 e.v. (Parl. Gesch. Burg. Procesrecht, Van Mierlo/Bart, 2002, p. 432 e.v. en 468 e.v.).
2. Overneming hier te lande van deze - algemeen als positief gewaardeerde regelingen - is stellig wenselijk. Het Eerste Boek van het geldende Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering regelt, behoudens de tweede afdeling van de zevende titel, slechts het contentieuze geding. Aangezien echter hier te lande alle procedures aanvangen met een verzoekschrift, kan niet worden gesproken van een verzoekschriftprocedure. Wel is bruikbaar als criterium of de procedure eindigt met een beschikking, dan wel met een vonnis.

Boek 1, titel 10, afdeling 1 - Algemene bepalingen

1. In de artikelen 429a en 429b wordt, in overeenstemming met het hiervóór gestelde, gesproken van: zaken waarin een beschikking wordt gegeven, in plaats van - zoals in de Nederlandse bepalingen - van: zaken die met een verzoekschrift moeten worden ingeleid. Of in een zaak een beschikking moet worden gegeven dan wel een vonnis, is, voorzover de wet niet met zoveel woorden een beschikking voorschrijft, een kwestie van uitleg van de desbetreffende wetsbepalingen. Zo zullen de artikelen 429a e.v. in elk geval toepasselijk zijn indien in de nieuwe burgerlijke wetgeving (Boeken 1, 3, 5, 6, 7 en 8 nieuw BW alsmede de nieuwe Boeken 2, 3 en 4 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) van een verzoek wordt gesproken. In deze nieuwe wetgeving is namelijk de terminologie bewust met het oog op de rechtsgang gekozen. Zo zal in vrijwel alle zaken betreffende Boek 1 nieuw BW een beschikking worden gegeven. In die zaken geldt overigens eveneens titel 6 van Boek 3 Rv (artikelen 798 e.v.), als *lex specialis*; voor de duidelijkheid is daaraan aan het slot van artikel 429a gerefereerd.
2. Het voorbehoud in artikel 429a 'Voorzover uit de wet niet het tegendeel voortvloeit' heeft betrekking zowel op zaken die krachtens wettelijk voorschrift de gewone rechtsgang volgen, alsook op zaken waarvoor de wet elders afwijkende voorschriften heeft gegeven, als op zaken waarvan de wet bepaalt dat een of meer bepalingen van deze titel niet van toepassing zijn. Op

- ambtshalve rolbeschikkingen en dergelijke, die in gewone contentieuze gedingen worden gegeven, zijn de artikelen 429a niet van toepassing; men zie PG Invoering Boek 1, p. 1534-1535.
3. Het is wenselijk dat de toegang tot de rechter in arbeidszaken wordt verbeterd en dat de procedure regels worden vereenvoudigd. In artikel 429b, tweede lid - dat geen pendant heeft in het Nederlandse procesrecht - wordt dit bewerkstelligd doordat de artikelen 429a e.v. over de hele linie, en dus niet alleen voor de ontbinding van een arbeidsovereenkomst, van toepassing worden verklaard. Dit betekent onder meer dat de wederpartij niet langer wordt opgeroepen bij deurwaardersexploot, met alle kosten van dien, maar door de griffie. Agentuurovereenkomsten lijken in veel opzichten op arbeidsovereenkomsten en zijn daarom mede bestreken door het tweede lid. Voor een bijzondere bepaling inzake de relatieve competentie, zie artikel 429c, zevende lid.

In artikel 429ba is een zogenaamde 'forum non conveniens'-regel opgenomen. Deze is nodig omdat er - door het bestaan van artikel 429c, achtste lid - anders altijd rechtsmacht zou zijn, indachtig het adagium 'distributie bepaalt attributie'.

Boek 1, titel 10, afdeling 2 - Relatieve bevoegdheid

Artikel 429c is ontleend aan de artikelen 261 e.v. Ned.Rv, inzake de relatieve bevoegdheid. Vergelijk voor de contentieuze procedure de artikelen 95 e.v. van het onderhavige ontwerp. Het eerste lid van artikel 429c geeft een algemene regel voor de relatieve bevoegdheid, waarbij als aanknopingspunt geldt de woonplaats of het werkelijk verblijf hier te lande van de verzoeker. Daarmee wordt afgeweken van de in de contentieuze procedure geldende aanknopingspunt, te weten de woonplaats van de gedaagde (verweerder). Niet zelden zal er immers een tegenpartij ontbreken. Naast de aanknopingspunt aan de woon- of verblijfplaats van de verzoeker bevat het eerste lid een aanknopingspunt aan de woon- of verblijfplaats van een belanghebbende. Deze aanknopingspunt is echter niet subsidiair, maar alternatief bevoegdheidscheppend. De overige leden van het onderhavige artikel, behalve het zesde en zevende lid, geven echter - anders dan de artikelen 96 e.v. - geen alternatieve bevoegdheden, naast de algemene van het eerste lid, maar specifieke die in beginsel de materie beheersen. In de onderhavige procedure behoort er minder vrijheid te zijn om de procedure te beïnvloeden. Meestal gaat het om aangelegenheden die niet ter vrije bepaling van partijen staan. De rechter zal de relatieve bevoegdheid ook ambtshalve moeten toetsen.

Sluitstuk is het achtste lid, bepallende dat de rechter te Paramaribo bevoegd is indien de voorgaande leden geen bevoegde rechter hier te lande aanwijzen (mits de rechter absoluut bevoegd is).

Boek 1, titel 10, afdeling 3 - Oproeping

Deze afdeling - die geïnspireerd is door Boek 1, titel 3, afdeling 3 Ned.Rv - regelt de oproepingen die plaatsvinden in het kader van procedures die eindigen met een beschikking. Deze procedures vangen niet aan met een oproeping door middel van deurwaardersexploot, maar de oproeping van verweerder of andere belanghebbenden geschiedt door de griffie. Voorts worden in deze procedures geen rolzittingen gehouden waarop stukken kunnen worden uitgewisseld. Gestreefd is naar eenvoud. Oproepingen geschieden in beginsel bij aangetekende brief, met dien verstande dat indien partijen vertegenwoordigd worden, het postvakje van de gemachtigde wordt benut. Niet overgenomen is dus het Nederlandse systeem, waarin de personen die in de procedure verschenen zijn, de voor hen bestemde stukken in beginsel ontvangen bij gewone brief.

In deze opzet bestaat aan gedetailleerde voorschriften geen behoefte. Het verdient de voorkeur in de meer problematische gevallen aan de rechter een grote mate van vrijheid te laten, om naar bevind van zaken te handelen; gedacht kan bijvoorbeeld worden aan een onbekende woonplaats of aan gevallen waarin achteraf blijkt dat het door verzoeker opgegeven adres niet juist is.

Boek 1, titel 10, afdeling 4 - Verloop van de procedure in eerste aanleg

Artikel 429d, eerste lid, bevat een aantal eisen die aan het verzoekschrift worden gesteld. Het verzoek en de gronden moeten duidelijk zijn omschreven, maar er bestaat de gelegenheid tot verduidelijking (artikel 429i). In het tweede lid is voorgeschreven dat ook moeten worden overgelegd de bescheiden die kunnen dienen tot bewijs van de gestelde feiten. Voorts is voorgeschreven dat het verzoekschrift vergezeld gaat van de nodige afschriften (vergelijk het tweede lid van artikel 429h), al is het niet de bedoeling van deze bepaling dat te weinig afschriften tot een niet-ontvankelijkheid leiden.

Indiening door een advocaat is hier te lande niet verplicht. Het is praktisch dat, indien dit wel geschiedt, het kantoor van de advocaat als gekozen woonplaats van de verzoeker geldt (derde lid).

Het spreekt van zelf dat de hulp die ingevolge de artikelen 110, tweede lid, en 112 aan de (niet vertegenwoordigde) justitiabele kan worden geboden ook hier moet openstaan; de bepalingen zijn daarom in het vierde lid van overeenkomstige toepassing verklaard.

Artikel 429f

Aanstonde onbevoegdverklaring of aanstonde toewijzing is mogelijk, niet is mogelijk aanstonde niet-ontvankelijkverklaring of ontzegging van het verzoek. Wat betreft de aanstonde toewijzing denke men bijvoorbeeld aan een verzoek tot benoeming van deskundigen of een verzoek tot verkrijging van verlof om conservatoir beslag te leggen.

Onder 'behandeling' moet worden verstaan mondelinge behandeling. De rechter moet de verzoeker oproepen, maar moet ten aanzien van de in het verzoekschrift genoemde belanghebbenden zich afvragen of oproeping wel nodig is. De rechter kan ook andere belanghebbenden oproepen. Hij is in deze procedure verre van lijdelijk.

Het derde en vierde lid gaan ervan uit dat de opgeroepene alleen in persoon verschijnt, of niet in persoon, maar bij gemachtigde (waarbij de rechter verschijning in persoon kan gelasten), of in persoon, bijgestaan door een raadsman.

Artikel 429g

De hoofdregel is een openbare behandeling. Dit houdt mede verband met artikel 10 Grondwet. Zie ook artikel 803 betreffende personen- en familierechtelijke procedures.

Ingevolge artikel 429h mag zelfs een niet opgeroepen belanghebbende een verweerschrift indienen, mits hij daarbij een werkelijk belang heeft. Zonder meer is een belanghebbende gerechtigd het verweerschrift in te dienen tot de aanvang van de door de rechter ingevolge artikel 429f, eerste lid, bepaalde behandeling. Daarna heeft men toestemming van de rechter nodig.

Het verzoek in reconventie, bedoeld in het vierde lid, moet betrekking hebben op hetzelfde onderwerp als het oorspronkelijk verzoek. Dit is een verschil met wat geldt in de contentieuze procedure.

Artikel 429i verwijst inzake de verandering of vermeerdering van het verzoek of de gronden daarvan - om redenen van harmonisatie - naar artikel 109.

In artikel 429j wordt het nieuwe bewijsrecht in beginsel van toepassing verklaard op de procedure, geregeld in de artikelen 429a e.v. In de praktijk bleek in Nederland dat ook de niet genoemde bewijsbepalingen - analogisch - werden toegepast (bijvoorbeeld HR 13-9-1991, NJ 1991, 783). Er is geen goede reden meer ze uit te sluiten. Wel kan de aard van de procedure zich tegen toepasselijkheid verzetten; men denke aan een procedure waarin er slechts één verzoeker is en geen belanghebbende. Ook het spoedeisend karakter van de procedure kan zich tegen toepassing verzetten. Op grond van het tweede lid kan de rechter ambtshalve door hem aangewezen personen als getuigen doen oproepen.

De in artikel 429k, eerste lid, voorgeschreven dagbepaling geldt ook voor tussenbeschikkingen. In de bepaling is ook een mededelingsplicht van de rechter neergelegd. Niet uitgesloten is dat een tussenbeschikking mondeling wordt gegeven. Is de rechter in staat terstond schriftelijk een eindbeschikking te geven, dan kan hij daartoe eventueel bij uitzondering overgaan. De rechter kan op verzoek aanhouden. Anders dan in artikel 119, tweede lid, is hij daartoe niet verplicht. Veelal gaat het immers in art. 429a-procedures om belangen waarover partijen niet vrijelijk kunnen beschikken.

Beschikkingen worden in het openbaar uitgesproken (tweede lid). Dit is in overeenstemming met artikel 14 IVBPR. Om elke twijfel omtrent de toepasbaarheid uit te sluiten zijn in het tweede lid enkele bepalingen uitdrukkelijk van overeenkomstige toepassing verklaard.

De in het derde lid neergelegde motiveringsplicht behoort tot een der grondbeginselen van het procesrecht. Zij strekt ertoe dat de uitspraak voldoende inzicht geeft in de daaraan ten grondslag liggende gedachtegang om de beslissing zowel voor partijen als voor derden - in geval van openstaan van hogere voorzieningen: de hogere rechter daaronder begrepen - controleerbaar en aanvaardbaar te maken (HR 4-6-1993, NJ 193, 659); zie voor vonnissen artikel 48a.

Een eindvonnis kan uitvoerbaar bij voorraad worden verklaard; dit kan ook ambtshalve geschieden. Ook een proceskostenveroordeling kan ambtshalve plaatsvinden, ook in familierechtelijke zaken, bijvoorbeeld in geval van chicanerende of querulerende verzoekers.

Ook in niet-contentieuze procedures geldt het beginsel dat de rechter slechts beslist aan de hand van stukken tot kennisneming waarvan en uitlating waarover aan partijen voldoende gelegenheid is gegeven. Dit komt tot uitdrukking in artikel 429l.

De verwijzing of voeging wegens litispentie of connexiteit kan ambtshalve geschieden en op verzoek; artikel 429m. Een verzoek tot verwijzing kan worden gedaan tot de aanvang van de behandeling (eerste lid), een verzoek tot voeging tot het einde van de behandeling (tweede lid). Verwijzing geschiedt namelijk naar een andere rechter.

Boek 1, titel 10, afdeling 5 - Hoger beroep

Artikel 429n

Een eindbeschikking, inclusief een ambtshalve gegeven eindbeschikking, is altijd appellabel, behoudens berusting of afwijkende wetsbepalingen. Voor berusting is nodig dat de in het ongelijk gestelde partij na de uitspraak een houding heeft aangenomen waaruit in het licht van de omstandigheden van het geval ondubbelzinnig blijkt dat deze zich bij de uitspraak neerlegt (vergelijk HR 1-7-1983, NJ 1984, 50).

De beroepstermijn is zes weken, zij het dat er verschillende ingangstijdstippen gelden naar gelang de

hoedanigheid van de appellant. De termijn van zes weken komt overeen met wat is voorgesteld voor de contentieuze procedure. Voor afwijkende regels in het personen- en familieprocesrecht inzake het hoger beroep, zie de artikelen 820 en 827, tweede lid.

In het vierde lid is voorzien in de mogelijkheid van incidenteel appel bij verweerschrift, zonder gebondenheid aan de appeltermijn. Het verweerschrift kan worden ingediend vóór de aanvang van de behandeling of - met toestemming van de rechter - in de loop van de behandeling (artikel 429q, vijfde lid, in verbinding met artikel 429h, eerste lid). De bevoegdheid incidenteel hoger beroep in te stellen is niet beperkt tot het deel van de beschikking waartegen het principale beroep is gericht.

Artikel 429o

In afwijking van de Nederlandse regeling wordt het hoger beroep ingesteld door indiening van een beroepschrift ter griffie van de kantonrechter waar de beroepen beschikking is gegeven; vergelijk artikel 270. Het kantongerecht zendt de stukken rechtstreeks aan het Hof. Het verweerschrift wordt wel in alle gevallen ingediend ter griffie van het Hof, of ter terechtzitting 'indien de rechter zulks bepaalt' (artikel 429q, vijfde lid, in verbinding met artikel 429h, eerste lid).

Overeenkomstig hetgeen bepaald is in artikel 271, is de appellant bevoegd - dus niet, zoals in Nederland, verplicht - de middelen voor te dragen waarop het hoger beroep gegrond is. Zijn er geen middelen, dan kan het Hof ambtshalve recht doen (artikel 429q, zesde lid); zie de toelichting bij artikel 281a.

Ter griffie van het Hof wordt het hoger beroep ingeschreven in een register, aldus het derde lid van het onderhavige artikel; artikel 270, derde lid, is overigens ook van toepassing, en wel ingevolge het eerste lid, tweede volzin, van het onderhavige artikel.

Ingevolge artikel 429p, tweede lid, kan een beschikking in eerste aanleg, zonder meer gegeven, door het Hof van Justitie alsnog bij voorraad uitvoerbaar worden verklaard. Immers, in hoger beroep kan dadelijke uitvoering nodig blijken.

Het Hof van Justitie is ingevolge artikel 429q, eerste lid, verplicht de in eerste aanleg verschenen belanghebbenden te laten oproepen. Belanghebbenden die in eerste aanleg niet verschenen zijn, ook al zijn zij bij name opgeroepen, behoeven niet te worden opgeroepen. Dit is aan de discretie van het Hof overgelaten. Aan het slot van het vijfde lid is in het algemeen bepaald dat de behandeling geheel of gedeeltelijk kan worden toevertrouwd aan een van de leden van het Hof. Het zesde lid bevat een bepaling overeenstemmend met artikel 281a; men zie de toelichting aldaar. Ook in zaken die met een beschikking eindigen moet het Hof kunnen oordelen dat een kostenveroordeling in eerste aanleg onvoldoende belang oplevert voor het hoger beroep. Daarom is artikel 281b Rv in het zesde lid mede van toepassing verklaard.

Boek 1, titel 10, afdeling 6 - Herroeping

In artikelen 429r wordt de herroeping van beschikkingen geregeld. De bepalingen over de herroeping van vonnissen zijn van overeenkomstige toepassing verklaard. Een uitzondering is slechts gemaakt voor het specifieke artikel 385.

Boek 2 - De gerechtelijke tenuitvoerlegging van vonnissen, beschikkingen en authentieke akten

De invoering van het nieuwe BW, in het bijzonder Boek 3, maakt een aanpassing van het executie- en beslagrecht nodig. Daarbij zijn belangrijke vereenvoudigingen en moderniseringën aangebracht. Er is naar gestreefd om zoveel mogelijk voor alle vermogensbestanddelen die zich tot verhaal lenen, tot een regeling van de uitwinning daarvan te komen.

Geen voorstellen worden gedaan inzake een algemene regeling van het beslag op loon, sociale verzekeringsuitkeringen en andere periodieke betalingen; men zie bij titel 2, afdeling 2 (bij artikel 475a).

De nieuwe regeling sluit in hoofdzaken aan - ook wat betreft de nummering - bij het nieuwe Nederlandse executie- en beslagrecht, dat goed is ontvangen. Voor de Nederlandse wetsgeschiedenis, zie men: C.J. van Zeben (red.), *Parlementaire Geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, Invoering Boeken 3, 5 en 6, Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Wet op de rechterlijke organisatie en de Faillissementswet*, 1992, p. 79 e.v. De onderhavige toelichting is voor een belangrijk deel daaraan ontleend.

Boek 2, titel 1 - Algemene regels

In het nieuwe artikel 430 worden ook de beschikkingen vermeld.

Blijkens artikel 430, derde lid, maakt nalaten van de betekening de executie nietig. De partij tegen wie de executie zich richt, dient te worden onderscheiden van een eventuele derde, zoals bij derdenbeslag, voor wie afzonderlijke regels gelden. Zijn er meer partijen tegen wie de titel ten uitvoer kan worden gelegd, dan is het derde lid ten aanzien van ieder van hen afzonderlijk van toepassing.

In artikel 431a is in de tweede volzin rekening gehouden met de prejudiciële beslissing van de Nederlandse Hoge Raad van 30 oktober 2015, ECLI:NL:HR:2015:3197, NJ 2016/171 (Zilveren Kruis Achmea/Demnati). Gelet op de waarborgen waarmee de totstandkoming van de fusie of splitsing van rechtspersonen en de publicatie van de fusie of splitsing in Boek 2 BW zijn omgeven, kan de overgang van de executiebevoegdheid in beginsel als vaststaand kan worden aangemerkt met de publicatie van de fusie of splitsing. De bekendmaking aan de schuldenaar van de overgang van bevoegdheid tot tenuitvoerlegging kan bij een fusie of een splitsing dus ook schriftelijk geschieden. Als de schuldenaar echter bijzondere omstandigheden aannemelijk maakt waardoor hij niet op de hoogte is geraakt van de overgang door de schriftelijke mededeling, komt dit voor rekening van de schuldeiser. Dit volgt uit de zinsnede 'mits deze hierdoor niet in zijn belang wordt geschaad'. De rechtsopvolger van de schuldeiser die derhalve zekerheid wil dat de overgang van de bevoegdheid bekend is gemaakt aan de schuldenaar, kan gebruik blijven maken van de betekeningmethode.

In artikel 432 is, in verband met het vervallen van artikel 87, het verzet toegevoegd.

Het derde lid van artikel 435 geeft nadere regels die waarborgen dat de derde wiens goed aan verhaal bloot staat, hiervan niet onnodig het slachtoffer kan worden. De executant zal het beslag binnen acht dagen aan hem moeten betekenen. Het gaat hier - evenals in het tweede lid van het artikel - niet om een verplichting waarvan de niet-nakoming tot nietigheid van het beslag leidt, maar slechts tot gehoudenheid de eventuele schade te vergoeden. Door een schriftelijke mededeling van de derde aan de deurwaarder kan worden bereikt dat het beslag jegens hem slechts als een conservatoir beslag geldt en dat de executie jegens hem slechts kan plaatsvinden op grond van een executoriale titel om deze executie te dulden.

Artikel 436a – die mede van belang is om gemeenschapsgronden, waaronder de uitgestrekte binnenlanden, te behouden voor volgende generaties – strekt ertoe elke twijfel uit te sluiten over de vraag of sprake is van bestemming voor de openbare dienst als bedoeld in artikel 436. Het resultaat is dat de gemeenschapsgronden niet kunnen worden beslagen door crediteuren van de overheid. Doordat de bepaling in de wet staat weet iedereen waar men aan toe is. Men vergelijk ook artikel 3:106a BW, waarin verjaring ten behoeve van een bezitter die niet te goede trouw is ten aanzien van gemeenschapsgrond wordt uitgesloten, alsmede artikel 5:26, tweede lid BW over de openbaarheid van aan de overheid toebehorende stranden.

In artikel 438 wordt een algemene regeling betreffende executiegeschillen gegeven. Deze geldt dus mede voor de executie van een authentieke akte, alsmede bij geschillen wegens verzet door een derde of naar aanleiding van executie tegen een derde. De hoofdregel in het eerste lid maakt het mogelijk indien meer beslagen zijn gelegd, het geschil voor één rechter aan te brengen. Voorts kunnen executiegeschillen gemakkelijk verband houden met andere vorderingen, bijvoorbeeld uit onverschuldigde betaling of tot vergoeding van schade die reeds ontstaan is. Mogelijk is echter ook gemaakt de vordering aanhangig te maken voor de rechter in wiens rechtsgebied de inbeslagneming plaatsvindt, zich een of meer van de goederen bevinden of de executie zal plaatsvinden. In de praktijk gaat het veelal om een kort geding (tweede lid). De kort geding-rechter heeft alle bevoegdheden die hij aan de regels betreffende het kort geding ontleent. Daarnaast worden hem in het tweede lid uitdrukkelijk een aantal bevoegdheden toegekend, ten dele om buiten twijfel te stellen wat men nu al pleegt aan te nemen.

Bij het derde lid denke men bijvoorbeeld aan het geval dat twijfel mogelijk is over de vraag of een zaak zich meer leent voor kort geding of voor een hoofdzaak. Het derde lid maakt het mogelijk beide wijzen van procederen open te houden. Anderzijds is denkbaar dat het aangewezen is een hoofdzaak aan te spannen, maar dat toch behoefte bestaat deze in te leiden met een of meer provisionele voorzieningen. De laatste zin van het derde lid dient ter bescherming van een niet bij advocaat verschenen gedaagde.

Bij het vierde lid van artikel 438 valt te denken aan het geval dat een deurwaarder twijfelt of de door zijn cliënt voorgestane wijze van executie geoorloofd is, terwijl hij zich anderzijds aan zijn ministerieplicht gebonden voelt. De deurwaarder dient aan zijn optreden een proces-verbaal ten grondslag te leggen. Hij maakt door zich daarmee bij de kantonrechter te vervoegen, een kort geding aanhangig tussen de betrokken partijen, zodat hij zelf niet geacht kan worden als eiser op te treden.

Artikel 438a geeft regels van relatieve competentie, overeenstemmend met die in Boek 1, titel 10, afdeling 2 (artikel 429c).

Artikel 438b is nodig aangezien het huidige artikel 15 slechts op exploitanten betrekking heeft.

Boek 2, titel 2, afdeling 1 - Executoriaal beslag op roerende zaken die geen registergoederen zijn

De thans in afdeling 1 opgenomen artikelen hebben alleen betrekking op roerende zaken in de zin van stoffelijke voorwerpen. In het ontwerp betreft deze afdeling alle roerende zaken die geen registergoederen zijn. Een nog belangrijker bron van wijzigingen is gelegen in het afschaffen van het vereiste dat bij het onderhavige beslag steeds een bewaarder moet worden aangesteld. Men zie de bevoegdheid, opgenomen in artikel 446.

Het nieuwe derde lid van artikel 439 geeft een van het huidige artikel 313, vierde lid, afwijkende regeling van de keuze van de woonplaats. De bepaling dat woonplaats moet worden gekozen te Paramaribo, is geschrapt. Van tevoren is vaak niet te voorzien waar hier te lande mogelijkwerwijs executiehandelingen zullen plaatsvinden. Bepaald is daarom dat voor de gehele executie woonplaats gekozen moet worden bij de deurwaarder die het exploit uitbrengt, terwijl als naderhand binnen een ander rechtsgebied beslag gelegd wordt, ingevolge artikel 440, eerste lid, onderdeel c, mede woonplaats moet worden gekozen ten kantore van de deurwaarder die het beslag legt. Aldus heeft enerzijds de geëxecuteerde steeds de mogelijkheid om aan een adres ter plaatse waar het beslag is gelegd, zijn eventuele exploit te dier zake te doen betekenen - men zie artikel 438a -, terwijl anderzijds de executant de mogelijkheid heeft voor de gehele executie één adres hier te lande op te geven waar men desgewenst exploit kan uitbrengen. Voor het geval dat de executie door bemiddeling van een advocaat plaatsvindt, is - uit praktische overwegingen - tevens de mogelijkheid geopend dat ten kantore van deze woonplaats gekozen wordt.

De in artikel 444 neergelegde regeling van binnentreding moet worden aangemerkt als een bij wet gemaakte uitzondering zoals bedoeld in artikel 17, tweede lid, Grondwet; hetzelfde geldt voor artikel 813, derde en vierde lid.

In artikel 446 gaat het om een geval van gerechtelijke bewaring, zoals nader geregeld in de nieuwe artikelen 796 e.v. De deurwaarder mag slechts tot de bewaring overgaan indien dit voor het behoud van de zaken redelijkerwijs noodzakelijk is. Het is de deurwaarder die dit voorshands heeft te beoordelen. Wil de executant de inbewaringgeving, maar meent de deurwaarder dat dit, gezien de bezwaren van de geëxecuteerde, niet verantwoord is, dan zal het conflict langs de weg van artikel 438, vierde lid, kunnen worden uitgevochten. De kosten van de bewaring komen krachtens artikel 797b in eerste instantie ten laste van de executant. Aantekening verdient nog dat de onderhavige bevoegdheid niet bestaat bij conservatoir beslag. Inbewaringstelling is daar slechts mogelijk met een daarop gericht verlov van de kantonrechter; men zie artikel 709.

In artikel 453a, eerste lid, is buiten twijfel gesteld dat de regel mede geldt voor verhuring en onderbewindstelling. Voorts bevat het tweede lid een bepaling ter bescherming van derden te goeder trouw.

Artikel 455a komt overeen met wat in de artikelen 3:229 en 3:283 nieuw BW bepaald is voor zaken waarop een pandrecht, een hypotheek of een voorrecht rust. Het is wenselijk dat een zelfde regel voor beslag geldt, ten einde de executie van de door het beslag getroffen zaken en vorderingen, die gezamenlijk onder het betreffende pandrecht vallen of waarop de bevoorrechte vordering beslag is gelegd, ook bij verdere beslagen zoveel mogelijk gezamenlijk te kunnen voortzetten en eventueel te kunnen doen uitmonden in een rangregeling als bedoeld in de artikelen 480 e.v. ter zake van de gehele opbrengst die uit deze vermogensbestanddelen is verkregen. Een vergelijkbare regel voor onroerende zaken is opgenomen in het nieuwe artikel 507a.

In artikel 457, eerste lid, wordt voorop gesteld dat tweede en volgende beslagen gelegd kunnen worden tot op het tijdstip van de verkoop door de eerste beslaglegger. Het is uiteraard van belang dat de deurwaarder en een eventuele gerechtelijke bewaarder zo spoedig mogelijk van het tweede beslag op de hoogte komen: zowel voor de eerste beslaglegger die met de tweede de opbrengst zal moeten

delen of in geval van een voorrecht zelfs bij deze achter kan staan, als voor de tweede beslaglegger die wel zal willen voorkomen dat de eerste uit onwetendheid de executie geheel buiten hem om afwikkelt. Het tweede beslag zal ook een conservatoir beslag kunnen zijn; om alle misverstand uit te sluiten is een verwijzing naar artikel 457 in artikel 712 opgenomen. In dat geval zijn, indien het tot een rangregeling komt, de artikelen 486 en 483f (reservering voor betwiste vorderingen) van toepassing. Men lette er ten slotte op dat het hier bedoelde tweede beslag onderscheiden moet worden van het beslag op de opbrengst van de executie, waarvan in de artikelen 480 e.v. sprake is. Het gaat daar om derdenbeslag op hetgeen van de opbrengst aan de geëxecuteerde zal blijken toe te komen, niet om een beslag dat met het oorspronkelijk beslag op de zaken zelf gelijkgesteld mag worden.

Artikel 461d regelt de verhouding tussen het beslag van de onderhavige afdeling en het beslag onder een derde, bedoeld in de artikelen 475 e.v. (vergelijk HR 4-5-1951, NJ 1951, 525). Op een zaak die zich onder een derde bevindt, kan beslag overeenkomstig deze afdeling worden gelegd. Maakt de derde geen bezwaar, dan kunnen verder de regels van deze afdeling worden gevolgd. Geeft de derde echter te kennen dat hij een beslag in deze vorm niet wenst of dat hij geen beslag hoeft te dulden wegens een recht dat hemzelf ten aanzien van de zaak toekomt, dan zal de beslaglegger de regels van het derdenbeslag moeten volgen. Bereikt wordt dat de derde niet, door het aanvankelijk beslag gewaarschuwd, de zaken vrijelijk aan de geëxecuteerde kan afdragen, omdat hij dit beslag als niet geldig naast zich neer kan leggen.

Als onder de derde reeds ten laste van dezelfde schuldenaar derdenbeslag was gelegd, doet zich het geval van artikel 478 voor. Hetzelfde geldt wanneer na een beslag als bedoeld in artikel 461d derdenbeslag wordt gelegd en de derde toen de zaak nog onder zich had.

De termijn waarbinnen geen verkoop mag plaatsvinden is in artikel 462 verlengd tot vier weken, ten einde te voorkomen dat de executie zich geheel kan afspelen gedurende een vakantie van gebruikelijke duur van de geëxecuteerde. Geen termijn wordt gesteld waarbinnen de verkoop moet plaatsvinden. Zo behoort een executant, indien de geëxecuteerde een rechtsmiddel heeft ingesteld, ook al heeft dit geen schorsende werking, met handhaving van het beslag te kunnen wachten. Meent de geëxecuteerde dat het beslag onnodig lang blijft liggen, dan kan hij daartegen opkomen langs de weg van artikel 438, tweede lid.

De bepaling van de plaats van verkoop is in artikel 463 versoepeld in verband met de eisen van de praktijk.

In artikel 469, eerste lid, is aangegeven dat betaald moet worden in handen van de deurwaarder. Dit is van belang omdat het belet dat een bevoegdheid van de executant kan ontstaan om, nadat hij zich uit de opbrengst heeft voldaan, een andere vordering dan waarvoor hij beslag heeft gelegd, te verrekenen met het restant van de opbrengst. De regel houdt voorts verband met artikel 480.

In artikel 474 is tot uiting gebracht dat de deurwaarder uit de opbrengst de executiekosten betaalt. Deze betaling geschiedt derhalve vóór de verdeling onder de belanghebbenden, geregeld in de artikelen 480 e.v. Aldus krijgen de kosten van de executie een bevoorrechte positie die de behoefte aan een afzonderlijk voorrecht ter zake van deze kosten wegneemt, een stelsel dat in het nieuwe BW is neergelegd in de artikelen 3:253, 3:270, 3:277, eerste lid, en 3:282, en dat in het onderhavige artikel 474 en de artikelen 477, tweede lid, eerste volzin, 485 en 526 verder wordt uitgewerkt.

Boek 2, titel 2, afdeling 1A - Executoriaal beslag op rechten aan toonder of order, aandelen op naam, en effecten op naam die geen aandelen zijn

Artikel 474a stelt voorop dat het beslag op alle rechten aan toonder of order geschiedt door beslag op het papier. De verdere afwikkeling van dit beslag kan op twee wijzen geschieden. In de eerste plaats kan ook verder de weg van afdeling 1 worden gevolgd, die leidt tot openbare verkoop van het papier op de voet van artikel 463. In de tweede plaats kan de weg worden gevolgd van een derdenbeslag waarbij afdeling 2 toegepast zal moeten worden. Deze weg zal vooral zin hebben als de derde het recht aan order of toonder betwist en dus van verkoop van dat recht geen redelijke opbrengst te verwachten is. Een zodanig derdenbeslag is echter niet mogelijk als niet eerst het papier zelf in beslag genomen is.

Artikel 474bb regelt de executie van alle groepen van goederen waarvoor geen uitdrukkelijke regel in de wet is opgenomen, zoals artikel 3:95 nieuw BW dat doet voor de overdracht. Het artikel noemt mede de niet opeisbare rechten waarop derdenbeslag mogelijk is. Zij zouden anders uitsluitend door afdeling 2 worden beheerst, zodat de executant in verband met artikel 477, derde lid, steeds op de opeisbaarheid van de vordering zou moeten wachten en deze niet voor haar contante waarde zou kunnen verkopen. Het vierde lid waakt tegen misbruik van deze wijze van uitwinning.

Boek 2, titel 2, afdeling 1B - Executoriaal beslag op aandelen op naam in naamloze vennootschappen

Naar huidige recht dient het beslag op aandelen op naam in een vennootschap, naar moet worden aangenomen, gelegd te worden bij degene bij wie het aandeelrecht berust (vergelijk HR 19-3-1999, NJ 2000, 99). Volgens het in Nederland, sedert 1972, geldende recht moet beslag in beginsel bij de vennootschap worden gelegd. Deze regeling - die per 1 januari 1992 was aangepast aan het nieuwe executie- en beslagrecht - wordt thans overgenomen.

De geheel eigen structuur van het aandeel als vermogensbestanddeel, als participatie in het maatschappelijk kapitaal van een vennootschap enerzijds, en als drager van rechten jegens die vennootschap anderzijds geeft aan het beslag daarop een gemengd karakter. Het beslag heeft het uiterlijk van een derdenbeslag; de verkoop echter geschiedt ongeveer als die van roerend goed. Voor het conservatoire beslag zie men de artikelen 714 tot en met 717.

Het beslag geschiedt ingevolge artikel 474c door een exploit aan de vennootschap. De executant moet woonplaats kiezen ten kantore van de deurwaarder. Het artikel bevat de bijzondere vereisten van dit beslag; daarnaast zal het exploit uiteraard de normale inhoud van alle exploiten moeten hebben, zoals de persoonsgegevens van de executant, de geëxecuteerde, de deurwaarder, de vermelding van de titel welke wordt ten uitvoer gelegd, van de persoon aan wie, en de plaats waar afschrift wordt gelaten, en de kosten.

Ook zullen zoveel mogelijk in het exploit worden vermeld het aantal en de nummers van de in het beslag betrokken aandelen; men zie het tweede lid.

Het exploit wordt tegelijk met de executoriale titel aan de vennootschap betekend en het beslag wordt ingevolge het vierde lid terstond aangetekend in het register van aandeelhouders, voorzover aanwezig. Het vijfde lid behelst de verplichting van de vennootschap en haar employeés om hun medewerking aan het beslag te verlenen door voormelde inschrijving in het register van aandeelhouders, en door mede te delen of voor die in beslag genomen aandelen aandeelbewijzen zijn

uitgegeven; deze verplichting wordt desnoods afgedwongen op de wijze in artikel 444b voorgeschreven.

In het achtste lid van artikel 474c wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat ten aanzien van beursgenoteerde vennootschappen een extra eis geldt voor de levering met het oog op de onwenselijkheid dat door beslag en executie waardeloos geworden stukken blijven circuleren.

Terstond na het onder de vennootschap gelegd beslag moet de deurwaarder daarvan ingevolge artikel 474d schriftelijk mededeling doen aan de geëxecuteerde, maar daarenboven binnen acht dagen een afschrift van het beslagexploot aan deze betekenen. Op niet tijdige betekening staat de sanctie van verval van het effectenbeslag. Op de termijn van acht dagen is de Algemene termijnenwet van toepassing. De geëxecuteerde is volgens het derde lid verplicht om aan de deurwaarder, die hem het exploot van effectenbeslag betekent, de aandeelbewijzen met bijbehorende dividendbewijzen en talons ter hand te stellen; deze deponeert die stukken op de wijze, in artikel 445 vermeld. Indien medewerking van een ander nodig is voor de terhandstelling van de aandeelbewijzen e.a. aan de deurwaarder, is die medewerking desnoods langs de weg van artikel 444b af te dwingen.

Door het effectenbeslag worden de in het beslag betrokken aandelen beperkt geblokkeerd; zij kunnen, gelet op artikel 474e, niet ten nadele van de executant worden vervreemd, bezwaard of onder bewind gesteld. Verkoop of verpanding in weerwil van deze bepaling belet de executoriale verkoop dus niet (vergelijk artikel 505, tweede lid); de koper of pandnemer te goeder trouw verkrijgt een aanspraak op schadevergoeding jegens de vennootschap of geëxecuteerde die aan de verkoop of verpanding meewerkte; immers, op grond van deze bepaling moet de koper of inpandnemer het aandeel aan de executant uitleveren.

Ingeval reeds vóór het effectenbeslag anderen rechten mochten hebben gevestigd op het in beslag genomen aandeel (verpanding, bezwaring) moet de vennootschap daarvan binnen acht dagen na het beslag schriftelijk mededeling doen aan de deurwaarder die het beslag heeft gelegd, onder opgave van namen en woonplaatsen der gerechtigden, aldus artikel 474f; een soort verklaring derhalve, te vergelijken met die van artikel 476a. Nalatigheid schept een verplichting van de vennootschap tot schadevergoeding.

De executoriale verkoop van de effecten op naam wordt slechts rudimentair in artikel 474g geregeld; uitwerking wordt overgelaten aan de rechter. Het verzoekschrift inzake de verkoop moet worden ingediend binnen één maand na het exploot waarbij het effectenbeslag is gelegd. De sanctie is verval van het hele beslag. Bij het rekest moeten worden gevoegd de mededeling van de vennootschap, bedoeld in artikel 474f, alsmede haar statuten; het petitum zal strekken tot vaststelling van de verplichting tot executoriale verkoop en van de termijn, waarbinnen deze moet geschieden. Tevens zal, in verband met het in het derde lid bepaalde, moeten worden verzocht dat de rechter de wijze waarop, en de voorwaarden waaronder de verkoop en de overdracht zullen dienen te geschieden bepaalt.

Op het verzoekschrift moeten worden gehoord de deurwaarder, de executant, de geëxecuteerde, de vennootschap en eventueel andere door de rechter aangewezen belanghebbenden. Zij worden door de griffier opgeroepen.

Thans is er gelegenheid voor diegenen, die de eigendom van de in beslag genomen aandelen pretenderen, om tegen de verkoop verzet te doen (vergelijk artikel 456); dit verzet moet plaatsvinden door tijdige indiening van een daartoe strekkend gemotiveerd rekest bij het gerecht, dat voorts moet

worden betekend aan de executant en aan de deurwaarder die het effectenbeslag legde. Op het verzet moet vóór de verkoop worden beslist; de behandeling schorst de executie.

Ook bij deze vorm van executie is cumulatief beslag mogelijk; men zie artikel 457.

In zijn beschikking zal de rechter zo nauw mogelijk aansluiten aan de overdrachts- en leveringsbepalingen welke in de statuten zijn opgenomen. Zelfs blokkeringsbepalingen - zoals de verplichting om het te verkopen aandeel eerst aan medeaandeelhouders aan te bieden of om goedkeuring tot de verkoop aan een bepaalde persoon aan de vennootschap te vragen - moeten worden nageleefd. Slechts als statutaire bepalingen de executoriale verkoop geheel onmogelijk zouden maken moet daarvan in de beschikking worden afgeweken. De beschikking vermeldt voorts, op welke wijze en onder welke voorwaarden de verkoop plaats vindt. Daarbij zullen wederom de statutaire bepalingen moeten worden nageleefd. Slechts als de statuten geen blokkerings-, overdrachts- of leveringsbepalingen bevatten, is de rechter vrij, verkoop ter beurze te gelasten of ook onderhandse verkoop door middel van effectenmakelaars toe te staan (vergelijk artikel 3:250, tweede lid, nieuw BW voor toondereffecten).

Een belangrijk punt is, dat de koper aanvaardbaar is voor de vennootschap als haar aandeelhouder; immers ook de aandeelhoudersrechten gaan na overdracht op hem over. Vandaar dat de rechter aan de vennootschap de gelegenheid zal bieden, zich over de (aspirant)koper uit te laten, indien deze al niet reeds aandeelhouder zou zijn.

Uit deze bepalingen van artikel 474g blijkt, dat niet sprake is van een volkomen vrij spel van vraag en aanbod bij deze executoriale verkoop, maar dat, mede in het kader van de aard van het aandeelhouderschap op naam, de statutaire bepalingen de voorrang hebben.

Op welke wijze de verkoop van effecten op naam ook geschiedt, de deurwaarder blijft de executerende ambtenaar, dus ook wanneer voor de verkoop effectenmakelaars worden ingeschakeld. Ingevolge [artikel 474h](#), eerste lid, maakt de deurwaarder van het hele verloop van de verkoop proces-verbaal op; hem wordt de contante opbrengst overhandigd; hij handelt daarmee als in art. 474 is voorgeschreven. De wet bevat in het tweede en derde lid van art. 474h de materieelrechtelijke regeling van de levering der executoriaal verkochte aandelen op naam. Deze geschiedt door betekening van het proces-verbaal van de verkoop en van de grosse der beschikking van de rechter, houdend bepaling van de wijze en de voorwaarden van de verkoop, aan de vennootschap. Door deze betekening is derhalve de vennootschap verplicht de koper als aandeelhouder te erkennen en in te schrijven in haar register.

In het geval van reële executie van de verplichting tot levering van een aandeel wordt, ingevolge [artikel 474i](#), het tweede tot en met vierde lid van artikel 474h overeenkomstig toegepast; de in het tweede lid bedoelde proces-verbaal en beschikking van de rechter wordt dan vervangen door de te executeren titel tot levering.

Boek 2, titel 2, afdeling 2 - Executoriaal beslag onder derden

De onderhavige afdeling is in belangrijke mate gewijzigd. De grondgedachte - ter besparing van nodeloze tijd en kosten - schuilt in het openen van de mogelijkheid voor de derde om vrijwillig aan de executie mee te werken zonder dat hij daarvoor de instemming van de geëxecuteerde nodig heeft. De derde wordt verplicht en dus ook bevoegd om vier weken na het beslag een onderhandse verklaring omtrent hetgeen hij verschuldigd is of moet afgeven, aan de executant te doen toekomen, waarna hij tevens verplicht wordt om wat volgens zijn verklaring aan de executant

toekomt, terstond aan deze af te dragen; men zie met name de artikelen 476a, 477 en 477a.

Artikel 475a, eerste lid, spreekt van niet voor beslag vatbare vorderingen. Hierbij denke men onder meer aan de artikelen 447 en 448 van het onderhavige wetboek (wanneer de zaken zich tijdelijk onder een derde bevinden), aan artikel 7:632a nieuw BW (wat betreft loon), alsmede aan de sociale verzekeringswetgeving. Ingevolge artikel 475a, tweede lid, worden de aldaar genoemde verplichte inhoudingen evenmin door het beslag getroffen. Indien bijvoorbeeld slechts een gedeelte van een vordering niet voor beslag vatbaar is - men zie artikel 7:632a nieuw BW voornoemd - wordt dit gedeelte berekend over de vordering verminderd met de verplichte inhoudingen. Het slot van artikel 475a, vierde lid, betreft het beslag op een alimentatievordering van de geëxecuteerde ter zake van een alimentatieschuld van de geëxecuteerde.

In dit verband verdient de aandacht dat de nieuwe Nederlandse regeling inzake beslag op loon, sociale uitkeringen en andere periodieke betalingen (de artikelen 475b tot en met 475g Ned.Rv) niet in het onderhavige ontwerp is opgenomen. Die nieuwe regeling verbindt aan een aantal vorderingen tot periodieke betalingen (loon, sociale verzekeringsuitkeringen, pensioen, alimentatie-uitkeringen enz.) een bepaalde beslagvrije voet (negen tienden van de normuitkering en vakantie-aanspraak naar de maatstaf van het Bijstandsbesluit landelijke normering). Het verdient de voorkeur om het nieuw-BW-project niet met deze - mogelijkterwijs gevoelig liggende - problematiek te belasten. Indien een algemene regeling, vergelijkbaar met de Nederlandse, hier te lande wenselijk zou zijn - waarbij zou kunnen worden gedacht aan een koppeling met het minimumloon - dan kan deze beter bij aparte wet worden tot stand gebracht. Ook in Nederland is de hier bedoelde algemene regeling (wet van 13-12-1990, Stb. 605) totstandgekomen los van het nieuw-BW-project.

In de tweede plaats noemt artikel 475a, tweede lid, vorderingen die recht geven op een volgens de wet of naar haar aard niet voor beslag vatbare prestatie. Zo zal beslag op een vordering tot vestiging van een afhankelijk recht als pand of hypotheek of een erfdiensbaarheid, dat niet zelfstandig overdraagbaar is, in verband met de aard van een zodanig recht niet mogelijk zijn.

Aandacht verdient dat artikel 475h, eerste lid, tweede volzin, slechts spreekt van betaling en afgifte. Daaronder valt niet ook verrekening. In hoeverre de derde, ondanks het beslag, bevoegd blijft tot verrekening, wordt geregeld in artikel 6:130 nieuw BW, waaruit blijkt dat een zodanige bevoegdheid in beginsel in stand blijft. De bevoegdheid van de geëxecuteerde om te verrekenen zal door het beslag vervallen krachtens artikel 6:127, tweede lid, nieuw BW.

In artikel 476 is bepaald dat een schorsing van de executie niet tegen de derde werkt, alvorens aan deze een schriftelijk stuk is verschaft waaruit blijkt waarom zijn verplichtingen jegens de executant zijn opgeschort. De derde heeft er immers belang bij een dergelijk stuk aan de beslaglegger te kunnen tonen om deze duidelijk te maken welke schorsing wordt gepretendeerd en deze in de gelegenheid te stellen daartegen bezwaar te maken jegens degene die de schorsing meent te kunnen inroepen.

Het eerste lid van artikel 476a brengt tot uiting dat de verplichting van de derde tot het doen van verklaring pas na het verstrijken van vier weken ontstaat. Daarvóór heeft de geëxecuteerde de gelegenheid om door in verzet te komen op de wijze, bedoeld in artikel 476, tweede lid, een zodanige verklaring en het ontstaan van de daarmee gepaard gaande verplichting tot afdragen, bedoeld in artikel 477, te voorkomen. Tevens strekt de termijn van vier weken ertoe aan de derde

alle gelegenheid te geven tot beraad, en zo nodig tot het vragen van deskundig advies. Het tweede lid van artikel 476a geeft onder meer aan wat de verklaring dient te bevatten.

Het vierde lid van artikel 477 is ontleend aan artikel 3:246, tweede lid, nieuw BW waar een soortgelijke bevoegdheid is opgenomen van degene die pandrecht op de vordering heeft. De tweede volzin van dit lid brengt mee dat als verschillende vorderingen in het beslag begrepen zijn, eerst verhaal op de opeisbare vorderingen moet plaatsvinden. Ook kan het meebrengen dat, zo gedeeltelijke opzegging mogelijk is, alleen wordt opgezegd voor het bedrag waarvoor verhaal genomen wordt.

Het vijfde lid van artikel 477 verklaart op hetgeen in handen van de deurwaarder is gesteld, de gewone regels betreffende executie daarvan van toepassing. Deze bepaling brengt mee dat ieder goed verder wordt geëxecuteerd volgens de regels die voor een zodanig goed gelden.

Artikel 477a, eerste lid, regelt het geval dat geen verklaring is afgelegd, het tweede lid dat dit wel is geschied. Indien wel een verklaring is gedaan, volgt uit artikel 477 dat hij dan ook onmiddellijk verplicht is om de inhoud van die verklaring te voldoen. De executant kan echter tegen de verklaring opkomen. Daarbij heeft hij verschillende mogelijkheden. Hij kan de gehele verklaring betwisten, hij kan de verklaring ten dele betwisten en ten slotte is denkbaar dat hij alleen een aanvullende verklaring eist, bijvoorbeeld omdat hij meent dat de derde nog meer verschuldigd is. Om te voorkomen dat de derde die enerzijds aan zijn verklaring moet voldoen, en anderzijds naar aanleiding van de betwisting van die verklaring of de geëiste aanvulling daarvan moet procederen, met onverhaalbare proceskosten blijft zitten, is een derde volzin aan het tweede lid van artikel 477a toegevoegd die hem in een zodanig geval toestaat zekerheid te vragen. Deze kan hierin bestaan dat de derde een gedeelte van wat hij moet afdragen onder zich houdt totdat op de vordering van de executant is beslist.

Een bijzonder rechtsmiddel om tegen de inhoud van de verklaring op te komen is aan de geëxecuteerde niet toegekend. Hij kan, zodra het beslag hem bekend geworden is, daartegen in verzet komen langs de weg van artikel 438. Voorts zal hij te allen tijde de executie kunnen voorkomen door aan de executant te voldoen wat deze volgens de executoriale titel toekomt. Heeft hij van deze bevoegdheden geen gebruik gemaakt, dan behoort hij de verdere afwikkeling van het derdenbeslag niet te kunnen verstoren. Ook naar huidig recht kan hij dit niet (vergelijk HR 16-11-1928, NJ 1928, 1677).

Tot op het tijdstip dat de derde de door het beslag getroffen vorderingen of zaken aan de deurwaarder heeft betaald of afgegeven, kunnen andere schuldeisers eveneens op deze vorderingen of zaken beslag leggen. Zodanige beslagen hoeven niet noodzakelijkerwijs met elkaar in botsing te komen. Is wel sprake van botsende beslagen, dan is artikel 478 van toepassing. Een regeling wordt gegeven van de bevoegdheid om van de derde te innen. De derde hoeft zich echter niet in de vraag te verdiepen aan wie deze bevoegdheid toekomt; men zie het tweede lid.

Artikel 479 betreft het derdenbeslag onder de overheid. Van belang is dat achterhaald kan worden wat deze precies verschuldigd is.

Boek 2, titel 2, afdeling 2A - Executoriaal beslag onder derden in zaken betreffende levensonderhoud en uitkering voor de huishouding

Deze afdeling correspondeert met de huidige afdeling 3 (de artikelen 348 tot en met 353). In het nieuwe artikel 479b is ook rekening gehouden met voorlopige voorzieningen in verband met een scheidingsprocedure.

Boek 2, titel 2, afdeling 2B - Executoriaal beslag onder de schuldeiser zelf

Het onderhavige beslag kan niet los worden gezien van het derdenbeslag. In afdeling 2, met name in artikel 475 in verbinding met artikel 475a, eerste lid, is derdenbeslag in beginsel mogelijk gemaakt op alle vorderingen tot een voor beslag vatbare prestaties, dat wil zeggen in beginsel op alle vorderingen tot levering van een goed, en dat op grond van de overweging dat in beginsel op alle vermogensbestanddelen van de schuldenaar door zijn schuldeisers verhaal behoort te kunnen worden genomen. Hieruit volgt dat op de onderhavige vermogensbestanddelen ook door de schuldeiser onder zichzelf beslag dient te kunnen worden gelegd, en dat wel zowel conservatoir als executoriaal. Concreet denke men bijvoorbeeld aan een vordering tot levering van andere goederen dan roerende zaken, al dan niet na een ontbinding van een overeenkomst (die geen zakelijke werking meer zal hebben in het nieuwe BW). Een andere situatie waarin een executoriaal beslag onder de schuldeiser zelf moeilijk kan worden gemist, doet zich voor wanneer onder de schuldeiser derdenbeslag wordt gelegd en daardoor een tegenvordering van zijn schuldenaar op hem wordt getroffen die niet meer voor verrekening vatbaar is. In de onderhavige afdeling is in veel opzichten aansluiting gezocht bij het derdenbeslag.

Boek 2, titel 2, afdeling 2C - Executoriaal beslag op de rechten uit een sommenverzekering

Deze afdeling betreft de sommenverzekering in het algemeen (voor een omschrijving zie artikel 7:964 BW jo artikel 7:925 BW) en – in § 2 – de levensverzekering als species daarvan in het bijzonder (voor een omschrijving zie artikel 7:975 BW jo artikel 964 BW). De afdeling ziet mede op beslag ten laste van een als begunstigde aangewezen derde, terwijl het niet in alle gevallen hoeft te gaan op een beslag onder derden.

§ 1 (Algemene bepalingen)

Artikel 479ka stelt voorop de, reeds uit de algemene regels van beslagrecht voortvloeiende, mogelijkheid van beslag ten laste van de derdebegunstigde die zijn aanwijzing heeft aanvaard en daardoor een recht op uitkering, eventueel onder voorwaarde of tijdsbepaling, heeft verkregen; men zie onderdeel a van het eerste lid. Onderdeel b betreft de gevallen waarin weliswaar nog geen recht op uitkering bestaat, omdat de begunstigde de aanwijzing nog niet heeft aanvaard, doch die aanwijzing wél onherroepelijk is: de gevallen van artikel 7:968, onderdelen b tot en met d, BW. Daarvan zou de begunstigde misbruik kunnen maken, door noch te aanvaarden, noch te verwerpen. Daarom staat, indien hij geen van beide doet, het thans voorgestelde artikel beslag te zijnen laste toe.

In het tweede lid is bepaald dat de onherroepelijk aangewezen derde geacht wordt zijn aanwijzing te hebben aanvaard voorzover de executie strekt. Uit deze slotwoorden vloeit voort dat, indien de executie een lager bedrag betreft dan de uitkering, de executie van geen invloed is op de vraag aan wie het overschot van de uitkering toekomt. De geëxecuteerde die het overschot in handen wil krijgen, zal dus alsnog moeten aanvaarden. Heeft hij daarentegen zijn aanwijzing afgewezen, dan

kan hij niet alsnog aanspraak op het overschot maken.

In geval van conservatoir beslag is deze regel pas van toepassing wanneer het is overgegaan in executoriaal beslag (dit blijkt uit de omstandigheid dat artikel 724a, eerste lid, niet verwijst naar artikel 479ka, tweede lid).

Wanneer ten laste van de verzekeringnemer beslag onder de verzekeraar is gelegd en door diens overlijden de aanwijzing onherroepelijk is geworden, kan weliswaar beslag worden gelegd ten laste van de begunstigde, doch de aanwijzing wordt niet geacht te zijn aanvaard zolang het beslag ten laste van de verzekeringnemer nog kan leiden tot wijziging van de begunstiging. Derhalve zal het beslag ten laste van de verzekeringnemer eerst dienen te worden afgewikkeld voordat de uitwinning ten laste van de derde-begunstigde kan worden voortgezet.

Beslag onder de verzekeringnemer of een begunstigde op uit de verzekering voortvloeiende rechten zou tot verkoop van die rechten leiden, waarbij ten detrimente van alle betrokkenen een abnormaal lage opbrengst te verwachten zou zijn. Bovendien zou zulks op ongewenste wijze een beslag ten laste van de verzekeringnemer krachtens artikel 479l e.v. kunnen doorkruisen. Daarom wordt zulk een beslag in artikel 479kb niet toegelaten. Uitwinning van een sommenverzekering kan in beginsel niet anders dan door derdenbeslag plaatsvinden. Aan het slot van dit lid wordt op het bovenstaande een uitzondering gemaakt voor het geval dat rechten van de verzekeringnemer aan toonder of order zijn gesteld, hetgeen alleen bij bepaalde vormen van levensverzekering denkbaar is. Beslag op een vordering van order of toonder leidt in beginsel tot verkoop van de vordering; vgl. artikel 474a. Het tweede lid van het onderhavige artikel 479kb beoogt, zonder het aangaan van een levensverzekering aan order of toonder te verbieden, desondanks ook bij zulke verzekeringen recht te doen aan de gedachten die aan het eerste lid ten grondslag liggen. De voorgestelde oplossing is geïnspireerd door artikel 474a, eerste lid.

Artikel 479kc vormt de op sommenverzekering toegespitste uitwerking van artikel 475b. Deze algemene formuleringen beletten dat de nemer over meer mogelijkheden om de positie van de beslaglegger te beïnvloeden zouden kunnen beschikken dan in artikel 475b opgesomd. De verzekeringnemer kan de verzekering die afkoopwaarde heeft, doen afkopen en belenen; ook kan hij de beslaglegger benadelen door de als begunstigde aangewezen derde toestemming te geven de aanwijzing te aanvaarden. Deze handelingen kunnen na het leggen van het beslag niet aan de beslaglegger worden tegengeworpen. De wet kan niet beletten dat de betaling van premie wordt gestaakt met alle gevolgen van dien.

§ 2 (Beslag ten laste van de verzekeringnemer op diens rechten uit een levensverzekering)

Uitgangspunt van deze paragraaf is dat de aan de beslaglegger toekomende bevoegdheden slechts kunnen worden uitgeoefend op de wijze zoals de verzekeringnemer dat jegens de verzekeraar kan. Zo is bijvoorbeeld uitwinning van de levensverzekering onmogelijk, indien een derde die als begunstigde is aangewezen deze begunstiging heeft aanvaard. Evenmin is uitwinning mogelijk in geval de verzekering tot uitkering komt. Immers, in dat geval wordt de begunstiging onherroepelijk, vervallen de rechten die voor de verzekeringnemer uit de verzekering voortvloeien en krijgt de derde-begunstigde een zelfstandig recht op uitkering.

In geval onder de verzekeraar overeenkomstig het bepaalde in artikel 475 beslag is gelegd, dient deze op de voet van artikel 476a verklaring te doen van de levensverzekeringen die door het

beslag zijn getroffen. Nadat deze verklaring is gedaan, heeft de beslaglegger de bevoegdheid tot het uitoefenen van (i) het recht op het doen afkopen van de levensverzekering, en (ii) het recht om de begunstiging te wijzigingen ten behoeve van de beslagene (de geëxecuteerde) of diens nalatenschap; aldus artikel 479m, eerste lid).

De beslaglegger is ingevolge artikel 479n, eerste lid, verplicht aan de beslagene bij deurwaardersexploot, met een afschrift daarvan aan de verzekeraar, mededeling te doen welke van deze bevoegdheden hij wenst uit te oefenen. Vervolgens dient hij een 'wachtperiode' van twee weken in acht te nemen, alvorens tot uitoefening van de door hem voorgenomen bevoegdheid te kunnen overgaan (derde lid).

Gedurende deze 'wachtperiode' kan de beslagene of de begunstigde, ingevolge artikel 479p, bij de rechter een verbod tot uitoefening van de desbetreffende bevoegdheid vorderen, indien zij menen door deze uitoefening onredelijk te worden benadeeld.

Als het gaat om de bevoegdheid tot afkoop van de levensverzekering kan de 'wachtperiode' van twee weken door de beslagene met nog eens vier weken worden verlengd, door tijdens de wachtperiode bij aangetekende brief aan de beslaglegger en de verzekeraar mede te delen dat hij de levensverzekering overeenkomstig artikel 479m, tweede lid, wenst te belenen, aldus artikel 479n, derde lid. Heeft de beslagene de belening niet binnen de termijn van vier weken geëffectueerd, dan kan de beslaglegger alsnog tot afkoop overgaan.

Belening van de verzekering is essentieel in de nieuwe regeling. Daarmee kan afkoop door de beslaglegger worden voorkomen. Zij is evenwel slechts mogelijk indien de beslagene daarmee voldoet hetgeen door hem aan de beslaglegger verschuldigd is (artikel 479m, tweede lid). Teneinde te waarborgen dat het bedrag van de belening ook aan de beslaglegger ten goede komt, bepaalt het derde lid van artikel 479m dat hetgeen de verzekeraar ingevolge de belening verschuldigd is onder het beslag valt. De verzekeraar is dientengevolge gehouden het bedrag der belening aan de deurwaarder te voldoen (artikel 477, eerste lid).

Het beslag neemt een einde indien de beslaglegger de verzekering afkoopt. Hetzelfde geldt voor het geval waarin de verzekering wordt beleend. In beide gevallen eindigt het beslag zodra de verzekeraar het uit de afkoop of de belening verschuldigde bedrag heeft voldaan aan de deurwaarder. Zie artikel 479a.

Wat artikel 479r betreft, zij opgemerkt dat de mogelijkheid van het doen afkopen van de verzekering teniet gaat door het eindigen van het verzekerde risico, maar dat er geen noodzaak is om hetzelfde te laten gelden voor de wijziging van de begunstiging. Om te voorkomen dat het beslag gefrustreerd wordt door de verwezenlijking van het risico, is in het eerste lid bepaald dat het na de beslaglegging onherroepelijk worden van de begunstiging niet aan de executant kan worden tegengeworpen. Daardoor blijft voor de executant de mogelijkheid van wijziging van de begunstiging bestaan. Tevens is bepaald dat de verzekeraar verplicht is een verschuldigde uitkering onder zich te houden. Dat betekent niet dat daarmee het recht op uitkering van de derde – die inmiddels wel kan hebben aanvaard – onder het beslag valt. Het is immers niet dit recht dat wordt uitgewonnen, doch het voorwaardelijk recht op uitkering van de verzekeringnemer. Zou de verzekeraar echter niet verplicht zijn de uitkering onder zich te houden, dan zou door uitkering aan de begunstigde ook het voorwaardelijk recht op uitkering van de verzekeringnemer teniet gaan.

De executant kan in deze gevallen de uitwinning voortzetten door het wijzigen van de begunstiging ten behoeve van de geëxecuteerde of diens nalatenschap. Wanneer wijziging van de begunstiging niet langer mogelijk is, doordat de rechter in kort geding deze geheel of ten dele heeft verboden – of bijvoorbeeld doordat de executant zijn bevoegdheid tot wijziging in het kader van een minnelijke regeling prijsgeeft – verkrijgt de onherroepelijkheid van de aanwijzing alsnog zijn werking tegenover de executant en zal hem derhalve ook een daarop gebaseerde aanvaarding door de begunstigde van zijn aanwijzing kunnen worden tegengeworpen.

Overlijdt de verzekeringnemer kort na het exploit waarbij de beslaglegger aanzegt dat hij tot wijziging van de begunstiging wil overgaan, dan is het gevaar groot dat de termijn om in kort geding op te komen tegen de wijziging ook door de begunstigde niet tijdig kan worden benut. In het tweede lid zijn daarom regels gegeven om te waarborgen dat de derde, wiens aanwijzing zonder het beslag onherroepelijk zou zijn geworden, in zo'n geval tegen wijziging van de begunstiging in rechte kan opkomen. De waarschuwingsplicht betreft slechts de eerste begunstigde. Het zou te ver voeren van de executant te vergen ook subsidiaire begunstigten te waarschuwen. De verplichting om zich van wijziging te onthouden tot twee weken na een exploit aan de begunstigde blijft buiten toepassing wanneer door de begunstigde reeds een vordering tot het verbieden van de voorgenomen wijziging is ingesteld bij de kort gedingrechter.

Wanneer de beslaglegger na de beslaglegging talmt met verdere stappen, brengt dat voor de begunstigde onzekerheid mee over zijn rechtspositie. Weliswaar kan de begunstigde in voorkomende gevallen in kort geding een verbod van verdere uitwinning vorderen, maar een bezwaar van die mogelijkheid is dat hij het initiatief moet nemen tot een procedure. Het derde lid biedt de begunstigde de mogelijkheid om aan de beslaglegger een termijn te stellen voor het nemen van stappen tot verdere uitwinning. Laat de beslaglegger een gestelde termijn ongebruikt verstrijken, dan vervalt voor hem de mogelijkheid van verdere uitwinning.

De regeling legt derhalve het procesinitiatief bij de executant en zet de verhoudingen – anders dan wanneer de wet de beslaglegger een vaste termijn voorschrijft om te komen tot uitwinning – niet nodeloos op scherp. Het derde lid verplicht de beslaglegger slechts tot mededeling van zijn eventuele voornemen van begunstigingswijziging, wanneer de beslaglegger zijn voornemen daartoe niet reeds eerder had meegedeeld, hetzij aan de geëxecuteerde (artikel 479n, eerste lid), hetzij aan de begunstigde (artikel 479r, tweede lid). De begunstigde ontleent dan ook slechts onder die omstandigheden aan het derde lid een extra termijn om tegen dat voornemen in rechte op te komen (artikel 479p, eerste lid, derde volzin).

Boek 2, titel 2, afdeling 3 - De verdeling van de opbrengst van de executie

In de artikelen 3:253 en 3:271 nieuw BW wordt een rangregeling verondersteld, die het sluitstuk dient te zijn van de executie door een pand- of hypotheekhouder. De geheel verouderde huidige regeling van deze materie in het huidige Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is niet meer geschikt deze functie te vervullen, zoals zij eigenlijk ook niet meer geschikt is om dat te doen ter zake van de executie door een schuldeiser die beslag heeft gelegd. Om deze reden is deze afdeling geheel herzien. In de nieuwe opzet is er naar gestreefd de rangregeling voor alle groepen van goederen zoveel mogelijk gelijk te regelen.

De artikelen 480 tot en met 490d zijn van toepassing bij een executie krachtens de voorafgaande afdelingen. In geval van executie van onroerende zaken gelden de artikelen 551 tot en met 553, waarvan artikel 552 echter de artikelen 482 tot en met 490a, 490c en 490d van toepassing verklaart, zodat deze gezegd kunnen worden voor alle goederen te zijn geschreven. Met

betrekking tot de executie door een pandhouder geldt ten slotte nog artikel 490b, dat mede een aantal regels bevat die de voorgaande beogen aan te vullen.

In artikel 480 is mede rekening gehouden met de beperkt gerechtigden, bedoeld in artikel 3:282 nieuw BW, en met schuldeisers die op de opbrengst van het goed beslag gelegd hebben. De laatstgenoemde categorie moet worden onderscheiden van een opvolgend beslag op het geëxecuteerde goed, dat aan de schuldeiser het recht geeft overeenkomstig zijn rang aan de verdeling van de opbrengst deel te nemen. Beslag op de opbrengst kan slechts worden gelegd in de vorm van een derdenbeslag op de vordering die de geëxecuteerde heeft ter zake van zijn recht op het restant dat eventueel van de opbrengst overblijft. Het kan worden gelegd onder de deurwaarder of onder de bewaarder bij wie deze de opbrengst heeft gestort, beiden in hun hoedanigheid van houder van de opbrengst voor de gezamenlijke belanghebbenden, zulks blijkens het slot van artikel 490, tot het tijdstip van het sluiten van de rangregeling.

In het eerste lid van artikel 480 wordt gesproken van netto-opbrengst. Er mag in beginsel van worden uitgegaan dat de kosten van de executie reeds door de deurwaarder zijn betaald; men zie de artikelen 474 en 477, tweede lid. Voorzover zij nog niet betaald zijn, dient artikel 485 toepassing te vinden. Voor de bevoorrechte positie die in verband hiermee aan een vergoeding ter zake van executiekosten toekomt, zie men de toelichting bij afdeling 1 (met betrekking tot artikel 474).

Blijkens het tweede lid van artikel 480 wordt de opbrengst niet meer ter griffie gestort, maar bij bijvoorbeeld een bank, hetgeen een praktischere oplossing is. Niet is overgenomen dat de Staat hoofdelijk met de deurwaarder aansprakelijk is (vergelijk artikel 480, derde lid, van het Nederlandse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering); het Nederlandse artikel 551, vierde lid, alsmede artikel 3:270 van het Nederlandse BW - met betrekking tot de aansprakelijkheid voor niet-nakoming door de notaris van zijn verplichtingen in het kader van de verdeling van de opbrengst - zijn evenmin overgenomen.

In artikel 481 e.v. komt een rechter-commissaris voor, ofschoon het kantongerecht recht doet met één rechter. De praktijk met het Faillissementswet heeft uitgewezen dat een verwijzing naar het gerecht, waarbij aan andere rechter het geschil beslist, goed werkt. De rechter-commissaris zelf is te nauw betrokken bij de afwikkeling. Zie ook artikel 642c e.v.

In de artikelen 483a tot en met 483f is rekening gehouden met de situatie dat een ingediende vordering niet opeisbaar of niet vereffend is dan wel voorwaardelijk of, als het om de vordering van een pand- of hypotheekhouder gaat, vooralsnog alleen toekomstig is. In beginsel is aangesloten bij de regeling van het Faillissementswet; ook artikel 486 sluit aan bij de overeenkomstige regeling van het Faillissementswet (artikel 117).

Artikel 490c bevat een regeling betreffende de verplichting van de executant tot het doen van rekening en verantwoording, die overeenstemt met wat in artikel 3:272 nieuw BW is bepaald voor het geval van executie door een hypotheekhouder. Ook in geval van executie door een pandhouder of een beslaglegger bestaat aan zodanige regeling behoefte. Wat de pandhouder betreft, is hierin mede een middel gelegen voor de curator in het faillissement van de pandgever om zich het overschot te doen verantwoorden indien de executie krachtens artikel 53 van het Faillissementswet buiten het faillissement om heeft plaats gevonden.

Boek 2, titel 2, afdeling 4 - Executie tot afgifte van roerende zaken die geen registergoederen zijn

In het nieuwe BW wordt er zowel in titel 11 van Boek 3 als in Boek 6 vanuit gegaan dat iemand die recht heeft op een bepaalde prestatie de nakoming door de wederpartij van haar desbetreffende verplichting moet kunnen afdwingen. Daarbij valt niet alleen te denken aan indirecte pressiemiddelen, waarvan de dwangsom (artikelen 611a e.v.) het belangrijkste is, maar ook aan de maatregelen waarmee de gerechtigde zich rechtstreeks het hem toekomende kan verschaffen. Gaat het om een geldvordering, dan wijzen de voorafgaande afdelingen en ook titel 3, betreffende verhaal op onroerende zaken, daartoe de weg aan van beslag, gevolgd door verkoop van de beslagen goederen, dan wel inning van de beslagen vorderingen, waarna de executant zich al of niet na een rangregeling uit de opbrengst kan voldoen. Voor vorderingen tot een andere prestatie - waaraan men bij de term reële executie vooral pleegt te denken - is een aantal regels opgenomen in de artikelen 3:297 tot en met 3:301 nieuw BW. Deze laatste regels behoeven evenwel in verschillende opzichten uitwerking in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Vermelding verdient verder dat de huidige artikelen 363a e.v. in de nieuwe artikelen 491 e.v. zijn opgegaan. Nu de reële executie ter zake van vorderingen tot afgifte in het algemeen is geregeld, is aan een bijzondere regeling voor de verplichting tot afgifte van de huurkoper die niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan, geen behoefte meer.

Bij het eerste lid van artikel 491 verdient aandacht dat geen termijn in acht hoeft te worden genomen ter zake van de executie van vonnissen en beschikkingen die uitvoerbaar bij voorraad zijn verklaard. Deze afwijking van artikel 439 wordt gerechtvaardigd door het feit dat het hier om een minder ingrijpende maatregel gaat. De executie overeenkomstig de artikelen 439 e.v. kan immers in beginsel tot uitwinning leiden van alle roerende zaken die de deurwaarder aantreft en die voor beslag vatbaar zijn. De geëxecuteerde dient de gelegenheid te hebben dit onheil af te wenden door alsnog de door hem verschuldigde geldsom te voldoen. Bij de executie tot afgifte daarentegen, gaat het uitsluitend om de af te geven zaken zelf, terwijl de geëxecuteerde zich ook niet door iets anders dan deze afgifte kan bevrijden. Is van uitvoerbaarheid bij voorraad nog geen sprake en is er toch behoefte aan onverwijlde maatregelen, dan kan de weg van artikel 492 worden gevolgd.

Artikel 496 vormt een uitwerking van het recht op afgifte dat aan een bezitloze pandhouder toekomt krachtens artikel 3:237, derde lid, nieuw BW. Het recht op parate executie dat ook deze pandhouder ontleent aan artikel 3:248 nieuw BW, maakt het wenselijk dat hij ook zijn recht op afgifte op een eenvoudige wijze kan verwezenlijken, onder meer wanneer op de zaak door een andere schuldeiser beslag is gelegd en de pandhouder krachtens artikel 461a de executie van de beslaglegger wil overnemen. Te bedenken valt daarbij dat de pandhouder - anders dan de hypotheekhouder wiens recht bij authentieke akte is gevestigd - niet over een executoriale titel beschikt, behoudens het uitzonderlijke geval dat ook zijn rechten in een authentieke akte zijn neergelegd. Buiten dit geval zou zonder nadere bepalingen de pandhouder derhalve de afgifte slechts kunnen afdwingen door een rechterlijke uitspraak uit te lokken en deze vervolgens ten uitvoer te leggen. In het tweede lid van artikel 496 wordt ervan uitgegaan dat dit een onnodig zware eis is. Daarom is aansluiting gezocht bij de eisen voor het leggen van conservatoir beslag in

dier voege dat de deurwaarder de verpande zaak onder zich mag nemen met verlof van de kantonrechter, te verlenen naar regels die vergelijkbaar zijn met het bepaalde in artikel 700, eerste en tweede lid. Het verlof en het verzoekschrift waarop het is gegeven, moeten tezamen met het in artikel 491, tweede lid, bedoelde proces-verbaal aan de pandgever worden betekend; men vergelijkte artikel 702, tweede lid. Tegen het verlof is geen hogere voorziening toegelaten.

Het eerste lid van artikel 498 bevat een soortgelijke bepaling als artikel 456. Het verzet tegen de executie moet worden onderscheiden van de gevallen waarop artikel 497 betrekking heeft. Zo zal een derde die eigenaar van een zaak is, zich kunnen verzetten tegen een executie tot afgifte aan degene aan wie de geëxecuteerde haar onbevoegd verkocht, ook zonder dat deze derde zelf eveneens beslag heeft gelegd.

Voor de gevallen dat artikel 499 geen oplossing biedt of de executant twijfelt of wel aan de eisen voor toepasselijkheid ervan is voldaan, is in artikel 500 de mogelijkheid geopend om de afgifte door middel van een derdenbeslag af te dwingen, waarbij de artikelen 475 tot en met 479 van overeenkomstige toepassing zijn, behoudens dat het beslagexploot en de verklaring van de derde uitsluitend betrekking hebben op de af te geven zaak of zaken. Een bepaling als de laatste zin van artikel 499 is hier niet nodig in verband met de overeenkomstige toepassing van artikel 477b, eerste lid.

Boek 2, titel 3 - De gerechtelijke tenuitvoerlegging op onroerende zaken

In deze titel dienden voor alles voorzieningen te worden opgenomen ter aanvulling en uitwerking van de regeling die in de artikel 3:268 e.v. nieuw BW is opgenomen met betrekking tot de executie door een hypotheekhouder. Deze regeling wijkt in verschillende opzichten af van die van het huidige recht. In de eerste plaats heeft in het nieuwe BW in beginsel iedere hypotheekhouder het recht van parate executie, zonder dat daarvoor een bijzonder beding nodig is. Voorts kan deze parate executie krachtens artikel 3:268 nieuw BW ook door onderhandse verkoop plaatsvinden. Ten slotte is een geheel nieuwe regeling opgenomen betreffende de zogenaamde zuivering van het verkochte goed van hypotheken en beslagen, die tevens invloed heeft op de wijze waarop met de opbrengst moet worden gehandeld. Het verdient aanbeveling daarbij zoveel mogelijk ook voor de executie door een beslaglegger aan te sluiten.

Boek 2, titel 3, afdeling 1 - Executoriaal beslag op onroerende zaken

Artikel 505, eerste lid, laat enerzijds de volgorde van betekening en inschrijving aan de executant over, maar bindt anderzijds de betekening aan een termijn van drie dagen sedert de inschrijving. Men lette erop dat deze termijn nog een zekere verlenging kan ondergaan door toepassing van artikel 2 van de Algemene termijnenwet. Op de inschrijving van beslagen zijn in beginsel mede de bepalingen van afdeling 3.1.2 nieuw BW van toepassing, waar de inschrijving in de openbare registers in het algemeen is geregeld. Men zie in dit verband met name de artikelen 3:18 en 3:19, tweede en derde lid, nieuw BW.

Artikel 3:21 nieuw BW brengt mee dat voor de in artikel 505, tweede lid, bedoelde werking van het beslag niet de dag van inschrijving, maar het tijdstip van de inschrijving beslissend wordt, welk tijdstip blijkens artikel 3:19, tweede lid, nieuw BW nader is bepaald op het tijdstip waarop

het proces-verbaal van inbeslagneming aan de bewaarder van de registers ter inschrijving wordt aangeboden. De verdere bescherming van huurders, zoals neergelegd in de tweede volzin van artikel 505, tweede lid, van het Nederlandse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is niet overgenomen, net zo min als is geschied in artikel 3:264 nieuw BW.

Het derde lid van artikel 505 beoogt de kopers van onroerende zaken of van een daarop rustend beperkt recht (bijvoorbeeld erfpacht), alsmede de hypotheekhouders die de koop geheel of ten dele hebben gefinancierd, te beschermen tegen beslagen die zij ten tijde van het verlijden van de transportakte - in de praktijk tevens van het betalen van de koopprijs - nog niet konden kennen, omdat die beslagen toen nog niet waren ingeschreven. Krachtens het derde lid heeft de inschrijving van een beslag een minder sterke werking dan de inschrijving van een akte betreffende een vervreemding of bezwaring. Het nieuwe BW kent daarvan andere voorbeelden. Zo kunnen de bepalingen van de artikelen 3:24 tot en met 3:26 nieuw BW betreffende de bescherming op grond van goede trouw ten aanzien van niet ingeschreven of onjuist ingeschreven feiten slechts worden ingeroepen door verkrijgers van een recht op een registergoed onder bijzondere titel en niet ook door beslagleggers. Opmerking verdient nog dat de gedachte van het nieuwe derde lid niet is doorgetrokken tot het faillissementsbeslag (artikel 31 van het Faillissementswet).

Artikel 508 is aangepast aan de regeling van het hypotheekrecht in afdeling 3.9.4 nieuw BW. Zoals reeds is vermeld, krijgt daar iedere hypotheekhouder in beginsel het recht van parate executie. De betekening dient daarom aan alle hypotheekhouders te geschieden. Verduidelijkt is ook dat de betekening mag geschieden aan de in de registers gekozen woonplaats; dit sluit echter de geldigheid van een betekening aan de gewone woonplaats van de hypotheekhouder niet uit.

Boek 2, titel 3, afdeling 2 - Executoriale verkoop van onroerende zaken

Het voorschrift van het eerste lid van artikel 514 heeft tezamen met het bepaalde in artikel 519 tot gevolg dat op het punt van de verkoop door de beslaglegger hetzelfde geldt als hetgeen voor de verkoop door een hypotheekhouder volgt uit artikel 3:268, eerste lid, nieuw BW. Dit is van belang, omdat vrijwel het gehele vervolg van de afdeling krachtens artikel 546 mede op de executie door een hypotheekhouder van toepassing is. Beide regelingen zijn aldus op eenvoudige wijze op elkaar afgestemd.

De aanplakking die artikel 516 voorschrijft kan een nuttige functie hebben. Deze leidt vaak tot een hogere opbrengst, het maakt bovendien indruk op de schuldenaar aangezien de aanplakking gezien wordt als een 'public disgrace'. Aanplakking is echter slechts voorgeschreven indien plaatselijk gebruikelijk is. In afwijking van wat in Nederland en de Nederlandse Antillen geldt, is publicatie in twee bladen en niet slechts één blad verplicht gesteld. Overigens is denkbaar dat in de toekomst een website wordt geopend om potentiële gegadigden op een executoriale verkoop te attenderen, dit met het oog op het behalen van een maximale opbrengst. Zo bestaat in Nederland een website 'www.veilingnotaris.nl'.

Er dient een waarborg te bestaan dat zowel de belanghebbenden bij de opbrengst als de gegadigden voor het te verkopen goed op eenvoudige wijze tijdig van de inhoud van de veilingvoorwaarden op de hoogte kunnen komen. Daarom is in artikel 517, eerste lid,

voorgeschreven dat de notaris aan de uit de registers bekende belanghebbenden een exemplaar van de veilingvoorwaarden toezendt, en dat hij tevens een exemplaar voor het publiek op zijn kantoor ter inzage legt. De inhoud van de veilingvoorwaarden wordt door de notaris vastgelegd in overleg met de executant en met inachtneming van artikel 519. Verdere voorschriften omtrent de inhoud van de veilcondities zijn niet nodig geoordeeld. Zo kan ook aan de notaris worden overgelaten in hoeverre de kosten voor rekening van de koper dienen te worden gebracht.

Het tweede lid van artikel 517 bevat nog een bepaling die dezelfde moeilijkheid beoogt op te lossen als artikel 458, tweede lid, voor de executie van roerende zaken doet. Men denke aan het geval dat de executant het betreffende recht of de betreffende beperking wel in stand wil houden, omdat hij wegens de hem toekomende voorrang zich toch wel op de opbrengst, ook al valt deze wat lager uit, zal kunnen verhalen, terwijl een latere beslaglegger of een lager gerangschikte hypotheekhouder aldus tekort zou komen. Een sluitstuk van deze bepaling wordt gevormd door artikel 526, tweede lid; door de verkoop vervallen de betreffende beperkte rechten.

De berechting van de geschillen over de inhoud van de veilcondities, over de wijze van verkoop of over de dag, uur of plaats daarvan is in [artikel 518](#) vereenvoudigd. Zij worden beslecht door de kantonrechter op verzoek van de meest gereede partij of de notaris. Een termijn waarbinnen het verzoek moet worden ingediend is niet opgenomen. Indien de rechter meent dat het verzoek als een vertragsmanoeuvre moet worden opgevat, kan hij het terstond afwijzen. Daartegen staat geen rechtsmiddel open; men zie het tweede lid. Het is wenselijk dat over geschillen als hier bedoeld, die gemakkelijk kunnen worden gebezigd om de executie te vertragen, in korte tijd definitief wordt beslist. Het kan echter zijn dat het geschil over de veilingvoorwaarden tevens een geschil als bedoeld in artikel 538 betreft, met name in verband met het tweede lid van artikel 517, waarin de vraag met inachtneming van welke rechten de zaak wordt verkocht, onder de inhoud van de veilingvoorwaarden wordt begrepen. In een zodanig geval behoort het onderhavige artikel niet aan de toepassing van artikel 538 in de weg te staan. Dit is in de slotzinsnede van het eerste lid, tot uiting gebracht.

Aan [artikel 525](#), tweede lid, is een zinsnede toegevoegd die aansluit bij de toevoeging, aangebracht in artikel 477b, tweede lid. Zij heeft betrekking op het geval dat derdenbeslag is gelegd op de vordering tot levering van de onroerende zaak onder degene die tot deze levering verplicht was. Uit artikel 477, vijfde lid, in verbinding met artikel 477b, tweede lid, vloeit dan voort dat deze zaak, nadat zij ter beschikking van de deurwaarder is gesteld, overeenkomstig de artikelen 514 e.v. door een notaris kan worden verkocht en met toepassing van artikel 525 rechtstreeks aan de koper ter executie kan worden geleverd. Het kan evenwel zijn dat de derde jegens de geëxecuteerde een opschortingsrecht had, omdat de verschuldigde tegenprestatie nog niet was voldaan. De derde heeft dan de mogelijkheid om, zolang hij niet voldaan is, terbeschikkingstelling aan de deurwaarder te weigeren. Opdat de derde niet door een eventuele rechtstreekse levering overeenkomstig artikel 477b, tweede lid, de eigendom en daarmee zijn opschortingsrecht kan verliezen, is thans voorgeschreven dat aan de bewaarder niet alleen een verklaring van de notaris moet worden overgelegd dat de koopprijs in zijn handen is gestort, maar ook, zo het gaat om een verkoop als bedoeld in artikel 477, tweede lid, een schriftelijke verklaring van de derde dat hij de zaak ter beschikking van de deurwaarder heeft gesteld. Uit die verklaring vloeit voort dat hij ter zake daarvan geen opschortingsrecht meer heeft.

Boek 2, titel 3, afdeling 3 - Opvordering door derden

De afwijking in artikel 539 van de hoofdregel van artikel 438 wordt gerechtvaardigd, doordat de derde door inschrijving van de oproeping overeenkomstig artikel 3:17, eerste lid, onderdeel f, nieuw BW toch kan bereiken dat hij zijn recht tegen eventuele kopers ter executie kan inroepen, zelfs als deze zich anders op hun goede trouw als bedoeld in de artikelen 3:24 of 3:88 nieuw BW, zouden kunnen beroepen. Het verdient dan veelal de voorkeur om de verkoop voorlopig aan te houden. Men lette erop dat de bevoegdheid van de notaris tot opschorting alle in de executie betrokken zaken betreft, ook die welke niet door de derde worden opgevorderd. Ook de kantonrechter kan de schorsing van de executie tot alle zaken uitbreiden. Bij de bevoegdheid van de notaris om zich tot de rechter te wenden, vergelijk men artikel 3:234, derde lid, nieuw BW en de soortgelijke bevoegdheid die in artikel 438, vierde lid, aan de deurwaarder wordt gegeven.

Boek 2, titel 3, afdeling 4 - Executie door een hypotheekhouder

Het eerste en het tweede lid van artikel 544 hebben evenals de volgende artikelen betrekking op elke executie door een hypotheekhouder, onverschillig of deze de executie van een andere beslaglegger of hypotheekhouder heeft overgenomen, dan wel zelf het initiatief heeft genomen. In dit verband moet het volgende worden bedacht. Uit artikel 509 blijkt dat voor de overneming van een beslaglegger alleen een aanzegging aan de executant nodig is. Een dergelijke regel volgt uit het derde lid van artikel 544 voor de overneming van een andere hypotheekhouder. Uit het eerste lid van artikel 544 - waarnaar het derde lid mede verwijst - vloeit bij wijze van aanvulling op dit constitutief vereiste voort dat de aldus tot stand gebrachte overneming evenals een op eigen initiatief begonnen executie aan alle belanghebbenden moet worden aangezegd. Deze aanzegging is voor de executie of de overneming geen geldigheidsvereiste. Het gaat hier slechts om een verplichting, waarvan de niet-nakoming tot aansprakelijkheid voor de eventueel daardoor ontstane schade kan leiden. De aanzegging moet worden onderscheiden van de in artikel 515, tweede lid, voorgeschreven mededeling van dag, uur en plaats van de verkoop, die eerst later aan de orde komt. Wel kan zij worden vergeleken met het voorschrift van artikel 3:249 nieuw BW voor de executie door een pandhouder. Het feit dat hier de zwaardere eis van een exploit wordt gesteld, wordt gerechtvaardigd door het feit dat het hier om voor de geëxecuteerde belangrijke goederen gaat.

Het tweede lid van artikel 544 geeft enige nadere voorschriften voor de inhoud van het exploit van aanzegging. Onderdeel a houdt verband met artikel 3:269 nieuw BW; men vergelijk ook artikel 3:249, tweede lid, nieuw BW. Voorgeschreven is verder dat de aanzegging ook de aanwijzing moet bevatten van de notaris ten overstaan van wie de verkoop zal plaatsvinden; men vergelijk artikel 514, tweede en derde lid. Uit artikel 515, dat in artikel 546 op de executie door een hypotheekhouder van toepassing wordt verklaard, volgt dat daarmee tevens in de wet is neergelegd dat binnen veertien dagen na de aanzegging dag, uur en plaats van de verkoop moeten worden vastgesteld. In verband daarmee is afgezien van een verplichting van de overnemende hypotheekhouder om een termijn aan te zeggen waarbinnen de verkoop zal plaatsvinden, waartegen dan bij de rechter kan worden opgekomen. Het nieuwe artikel 545 geeft in verband met het voorgaande voldoende mogelijkheid zich tegen een ongerechtvaardigde vertraging van de executie door een hypotheekhouder te verzetten. Men vergelijk ook het nieuwe artikel 513, tweede lid, onderdeel b, dat dezelfde materie regelt in de verhouding tussen beslagleggers onderling.

In het derde lid van artikel 544 is tot uiting gebracht dat voor de overneming van de executie van

een lager gerangschikte hypotheekhouder dezelfde regels gelden als voor de overneming van een beslaglegger.

Artikel 548, eerste lid, beoogt te voorkomen dat een eenmaal vastgestelde openbare verkoop op het allerlaatste moment nog met een verzoek tot onderhandse verkoop kan worden doorkruist. Het tweede lid geeft een aantal waarborgen dat een zodanig verzoek niet lichtvaardig kan worden gedaan, opdat de executie niet nodeloos kan worden opgehouden. Zoals uit artikel 3:268, tweede lid, nieuw BW reeds blijkt, is een dergelijk verzoek alleen ontvankelijk als er inderdaad een gegadigde is gevonden, die bereid is het goed onderhands te kopen. Hoe daarvan dient te blijken, wordt in het onderhavige lid bepaald. Het derde lid beoogt te bevorderen dat de belanghebbenden bij de opbrengst zich tijdig over de binnengekomen bieding(en) kunnen uitlaten. De mededeling kan door de griffier desnoods telefonisch worden gedaan. De bepaling impliceert voorts dat de belanghebbenden desgewenst hun bedenkingen ook schriftelijk aan de kantonrechter kenbaar kunnen maken. Het vierde lid bevat onder meer enige regels voor het geval dat het verzoek wordt afgewezen. Schadevergoeding kan op zijn plaats zijn, bijvoorbeeld indien het verzoek slechts een vertragingmanoeuvre was en de markt voor goederen als waarom het gaat, intussen is gedaald.

Het Nederlandse artikel 549 is niet overgenomen. Dit artikel is immers een uitwerking van het evenmin overgenomen Nederlandse vijfde lid van artikel 3:264 BW.

Boek 2, titel 3, afdeling 5 - De verdeling van de opbrengst van de executie

In de artikelen 551 en volgende wordt voor de executie door de beslaglegger een regeling gegeven die zoveel mogelijk in de pas loopt met die welke in de artikelen 3:270, tweede tot en met zesde lid, en 3:271 nieuw BW voor de executie door een hypotheekhouder is opgenomen. Opmerking verdient daarbij dat ook ten aanzien van de artikelen 3:270, eerste lid, 3:272 en 3:273 nieuw BW, een overeenkomstig regeling voor executie door een beslaglegger bestaat; men zie de artikelen 524, 490c en 526, eerste lid.

De eerste twee leden van artikel 552 regelen hoe een gerechtelijke rangregeling wordt verzocht, zowel in het geval van artikel 551a als in dat van artikel 3:271 nieuw BW. Deze regeling stemt overeen met die van artikel 481, behoudens dat in artikel 552, tweede lid, geen door de deurwaarder op te maken staat van belanghebbenden wordt geëist, maar zowel een staat van alle bestaande inschrijvingen, opgemaakt door de bewaarder der registers, als een staat van de schuldeisers die beslag hebben gelegd op de opbrengst, af te geven door de notaris. Deze zal bij de bewaarder moeten informeren of wellicht onder deze zodanige beslagen zijn gelegd. Evenals bij artikel 515, tweede lid, is rekening gehouden met boekingen in het register van voorlopige aantekeningen, waaruit kan worden afgeleid dat de mogelijkheid bestaat dat iemand met terugwerkende kracht als belanghebbende in de zin van artikel 551 moet worden aangemerkt.

Boek 2, titel 3, afdeling 6 - Gedwongen ontruiming

Een ontruiming zonder voorafgaand bevel behoort in deze tijd een figuur te zijn die niet dan met grote terughoudendheid wordt gehanteerd. Daarom is in de eerste zin van artikel 555 voorgeschreven dat geen ontruiming zonder een zodanig bevel mogelijk is. De geëxecuteerde heeft er bovendien krachtens artikel 430, derde lid, recht op dat tevoren de executoriale titel aan

hem wordt betekend.

Doordat de artikelen 502 en 503 van overeenkomstige toepassing zijn verklaard, is tevens buiten twijfel gesteld, dat deze betekening en het voormelde bevel bij een exploot kunnen geschieden, en dat de kantonrechter op verzoek van de deurwaarder in bijzondere gevallen de in het eerste lid vermelde termijn van drie dagen kan bekorten. Op de termijn van de onderhavige bepaling is artikel 2 van de Algemene termijnenwet van toepassing, zodat de geëxecuteerde voor de ontruiming nog ten minste twee dagen krijgt die niet een zaterdag, zondag of algemene feestdag zijn. Voorts volgt uit de verwijzing naar artikel 502 dat de executant woonplaats moet kiezen ten kantore van de deurwaarder, zodat de geëxecuteerde die nog mogelijkheden heeft om tegen de dreigende ontruiming op te komen, dit op eenvoudige wijze kan doen. Gaat het om een executiegeschil, dan is artikel 438 van toepassing.

Niet zijn overgenomen het Nederlandse tweede lid van artikel 557, dat verband houdt met de Nederlandse Algemene wet op het binnentreden, alsmede artikel 557a, dat geïntroduceerd is bij de Nederlandse Leegstandswet.

Boek 2, titel 4, afdeling 1 - Executoriaal beslag op en executie van schepen

Het betreft hier een benodigde aanpassing van de bestaande wetgeving in de vorm van wijziging van bepalingen die zelf technisch van aard zijn. Hierbij gaat het ten dele om een zekere vereenvoudiging. De wijze van executie volgt in beginsel de algemene regels, maar enige aanpassingen aan de bijzondere situatie waarin schepen zich bevinden, is geboden. Zo volgt uit artikel 563, derde lid, dat indien de vrees bestaat dat elke aan de beslaglegging voorafgaande handeling of exploot de kapitein tot overhaast vertrek zou brengen, de executant, na verkregen rechterlijk verlof, rauwelijks tot executoriaal beslag kan overgaan onder gelijktijdige betekening van de grosse van de titel. De deurwaarder is bevoegd, en niet langer verplicht, zich te doen vergezellen door getuigen; men zie artikel 564, tweede lid (vergelijk ook artikel 440, tweede lid). Het vierde lid van artikel 564 - dat ontbreekt in het Nederlandse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering - is van praktisch belang. Het binnentreden is vaak nodig om een goede beschrijving van het schip te kunnen maken en soms wordt dat geweigerd; zie ook de laatste volzin van artikel 728, eerste lid, ten aanzien van conservatoir beslag op schepen.

De executie geschiedt in beginsel door de notaris, maar met het oog op de erkenning van de in Suriname plaats gevonden hebbende verkoop van buitenlandse zeeschepen, wordt ook de mogelijkheid van verkoop door de rechter geopend. Dit is met name van belang in die landen welke geen equivalent voor de notariële akte kennen. De executoriale verkoop zal immers met bewijsstukken moeten worden geregistreerd in het buitenlands scheepsregister van het land van de vlag. Men zie de artikelen 570 en 575. De executie voor kleine schepen geschiedt door een deurwaarder (artikel 576); vergelijk artikel 572.

In artikel 575, tweede lid, is het mogelijk gemaakt dat de rechter de termijn van dertig dagen wegens dringende redenen verkort.

Artikel 575a is opgenomen uit praktische overwegingen. Het heeft zich voorgedaan dat een uitgebrand schip onverkoopbaar bleek wegens vorderingen die met het liggen in de haven verband hielden.

De rechter kan nadere eisen stellen, bijvoorbeeld dat de verkoopprijs niet lager mag zijn dan een door een taxateur vastgesteld bedrag.

Voor het conservatoir beslag op schepen, zie Boek 3, titel 4, afdeling 6A.

Boek 2, titel 4, afdeling 2 - Executoriaal beslag op en executie van luchtvaartuigen

Deze regeling sluit nauw aan bij die ter zake van het executoriaal beslag op schepen in afdeling 1. De in deze afdeling gegeven regeling heeft slechts betrekking op luchtvaartuigen die in het Surinaamse luchtvaartregister of in een parallel register in een verdragsland zijn opgenomen. Suriname is aangesloten bij het in artikel 584a genoemde Verdrag van Chicago. Wat betreft het register voor de teboekstelling van luchtvaartuigen, zie artikel 8:1302 nieuw BW.

Niet-teboekgestelde luchtvaartuigen worden geëxecuteerd als roerende-niet-registergoederen via de artikelen 439 e.v.

Voor het conservatoir beslag op luchtvaartuigen, zie Boek 3, titel 4, afdeling 6B.

Boek 2, titel 5 - Lijfswang en haar tenuitvoerlegging en dwangsom

Boek 2, titel 5, afdeling 1 - Lijfswang

Opgenomen is een nieuwe regeling van het onderwerp lijfswang. De huidige, sterk verouderde regeling is gemoderniseerd en ingekort. In de voorgestelde regeling is rekening gehouden met het nieuwe executie- en beslagrecht. Daardoor konden diverse bepalingen vervallen. Voorts bevat de huidige regeling van lijfswang nogal wat 'dor hout', dat zonder bezwaar kon worden gekapt. Ten slotte zijn allerlei verschillen tussen de algemene regeling van gijzeling en die van de alimentatiegijzeling als overbodig geschrapt.

In artikel 585, onderdeel b, zijn 'vonnissen' gehandhaafd in verband met de mogelijkheid van executie alhier van buitenlandse alimentatievonnissen. Bij de 'akten' bedoeld in dit onderdeel b is uiteraard steeds apart verlof nodig. In de overige gevallen kan deze weg gevolgd worden als uitvoerbaarheid bij lijfswang niet reeds in de veroordelende titel was uitgesproken. De vordering wordt ingevolge artikel 586 ingesteld en behandeld als een kort geding.

Gezien de zwaarte van het dwangmiddel lijfswang is in artikel 587 bepaald dat dit slechts mag worden toegepast als aannemelijk is dat alle andere dwangmiddelen - zowel directe als indirecte - niet zullen baten. Hierbij zij aangetekend dat om toepassing van sommige dwangmiddelen, bijvoorbeeld dwangsom, moet worden gevraagd. Is dat niet gebeurd, dan moet de rechter uiteraard de vrijheid hebben de hier bedoelde afweging ten aanzien van dat middel toch te maken. De schuldeiser moet niet menen dat hij, door geen dwangsom te vragen, de schuldenaar gemakkelijker kan laten gijzelen. Naast het beginsel van subsidiariteit is in dit artikel ook het beginsel van proportionaliteit uitgedrukt. De rechter zal het belang van de schuldeiser bij gijzeling moeten afwegen tegen het belang van de schuldenaar bij niet-toepassing daarvan. Vergelijk HR 2-12-1983, NJ 1984, 306 en HR 22-7-1991, NJ 1991, 766 met betrekking tot faillissementsgijzeling.

Ingevolge het voorgestelde artikel 588 is lijfswang niet mogelijk als de te verrichten prestatie onmogelijk is (geworden), zelfs al heeft de schuldenaar die onmogelijkheid zelf veroorzaakt.

Lijfswang blijft daardoor wat het behoort te zijn: een dwangmiddel en geen strafmaatregel. Vergelijk in dit verband artikel 11 IVBPR ('Niemand mag gevangen worden genomen uitsluitend omdat hij niet in staat is een uit een overeenkomst voortvloeiende verplichting na te komen').

Voor het maken van verschil in de termijn van lijfswang bij geldelijke en andere verplichtingen lijkt onvoldoende grond. Gekozen is in artikel 589 voor een algemene maximumtermijn van een jaar. De rechter kan deze termijn bekorten door uitdrukkelijk een kortere maximumtermijn te bepalen. Doet hij dat niet, dan geldt de termijn van een jaar.

Het tweede lid schrijft voor dat de rechter bij gijzeling ter zake van het niet nakomen van een verplichting tot nalaten - zoals een straatverbod - in ieder geval een maximale termijn voor de gijzeling bepaalt. Het komt wat al te kras voor iemand die een verbod overtreedt meteen een jaar vast te zetten, terwijl minder goed is vast te stellen of zonder gijzeling overtredingen zouden plaatsvinden. Dit houdt verband met artikel 600, onderdeel b: de kans dat iemand uit de gijzeling wordt ontslagen op grond van de enkele belofte dat hij het verbod niet meer zal overtreden, is kleiner dan de kans op ontslag van de gijzelaar die door betaling of door het stellen van daadwerkelijk voldoende waarborg zijn goede wil kan tonen. Evenals bij de dwangsom zijn bij het stellen van een termijn van gijzeling verschillende modaliteiten denkbaar, zoals een termijn sec, een termijn per tijdseenheid of een termijn per overtreding. Zo kan een termijn van bijvoorbeeld twee maanden per overtreding van een verbod worden bepaald. De totale op een en dezelfde verplichting gebaseerde gijzelingsduur mag echter een periode van één jaar niet overschrijden.

Ter toelichting van artikel 592, tweede lid, diene het volgende. Wordt de schuldenaar met uitvoerbaarheid bij voorraad verklaarde lijfswang bedreigd, dan wil deze zich soms daartegen verweren door bijvoorbeeld een kort geding-procedure aanhangig te maken. In dat geval gaat het niet aan dat de schuldenaar op weg naar de zitting zou kunnen worden aangehouden. Een vrijgeleide kan echter ook in andere gevallen worden verschaft, onder andere als een getuigenverklaring moet worden afgelegd.

Boek 2, titel 5, afdeling 2 - Tenuitvoerlegging van lijfswang en ontslag

Het in artikel 591, eerste lid, bedoelde verlov zal in de praktijk alleen worden gevraagd als de aparte rechtsgang in kort geding, bedoeld in het voorgestelde artikel 586, wordt gemaakt en kan dan direct bij het verlov tot tenuitvoerlegging bij lijfswang worden gegeven.

Het gaat in artikel 600 om ontslag op materiële gronden. Met betrekking tot onderdeel b zij opgemerkt dat bij verplichtingen tot niet doen, veelal alleen de belofte van de schuldenaar als waarborg voorhanden is. Het blijft dan onzeker of deze zich na zijn vrijlating aan het verbod zal houden. De rechter zal bij zijn beoordeling van de ontslagvordering de belofte van de schuldenaar moeten 'wegen'. Ook bij deze verplichtingen geldt echter dat lijfswang, evenals de dwangsom, een drukmiddel moet blijven en niet moet ontaarden in een strafmaatregel. Wat betreft onderdeel f vergelijk men artikel 587 en de toelichting daarop met betrekking tot de subsidiariteit.

Boek 2, titel 5, afdeling 3 - Dwangsom

Deze afdeling komt grotendeels overeen met de *Benelux-overeenkomst houdende een eenvormige wet betreffende de dwangsom*, waaraan Suriname overigens niet gebonden is, hetgeen, indien

wenselijk geacht, afwijking – zoals in artikel 611d – mogelijk maakt; zie ook C.J. van Zeben, Parl. Gesch. NBW Boek 3, p. 901 e.v.

Artikel 611a, eerste lid bevat een omschrijving van de bevoegdheid van de rechter om dwangsommen op te leggen en van hetgeen de dwangsom inhoudt. Uitdrukkelijk is daarbij thans aangegeven dat de dwangsom niet afdoet aan het recht van de eiser op schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn. Dit is in overeenstemming met het autonome karakter van de dwangsom als dwangmiddel om nakoming van een veroordeling te verkrijgen. Evenmin mag de rechter bij de vaststelling van het bedrag van de schadevergoeding rekening houden met eventueel door de eiser reeds geïnde dwangsommen, bijvoorbeeld door deze te zien als een voordeel dat door de niet-nakoming voor de schuldeiser is ontstaan en daarom op het bedrag van de schadevergoeding in mindering behoort te worden gebracht. Dit blijkt ook uit de eerste zin van het nieuwe artikel 611c; de dwangsom ‘komt ten volle toe’ aan de partij die de veroordeling heeft verkregen, waarmee beoogd is mede tot uitdrukking te brengen dat de verschuldigdheid van de dwangsom geheel los staat van eventueel geleden schade. Uitdrukkelijk is aangegeven dat de rechter niet ambtshalve een dwangsom kan opleggen, doch slechts op vordering van een der partijen, met name van de partij die de hoofdveroordeling verlangt. De regel is gehandhaafd dat geen dwangsom ter zake van een veroordeling tot een geldsom kan worden opgelegd.

Het tweede lid van artikel 611a stelt buiten twijfel dat de dwangsom ook voor het eerst in verzet of in hoger beroep kan worden gevorderd, uiteraard met inachtneming van de desbetreffende processuele voorschriften, derhalve niet indien niet alle gedaagden in het geding zijn opgekomen of een gedaagde zich tijdig tegen deze vermeerdering van de eis verzet op grond dat hij daardoor in zijn verdediging onredelijk zou worden bemoeilijkt of dat het geding daardoor onredelijk zou worden vertraagd. In dit verband zij nog opgemerkt dat het eerste lid doet uitkomen dat een dwangsom slechts kan worden gevorderd met betrekking tot de in het geding gevorderde hoofdveroordeling. Is het geding waarin de hoofdveroordeling is uitgesproken, geëindigd zonder dat daaraan een dwangsom verbonden is, dan kan deze niet later afzonderlijk worden gevraagd en is dus nog slechts denkbaar dat opnieuw een eis wordt ingesteld tot verkrijgen van de hoofdveroordeling, thans met een daaraan verbonden veroordeling tot betaling van een dwangsom.

Het derde en het vierde lid van artikel 611a betreffen de vraag wanneer een opgelegde dwangsom wordt verbeurd. In het derde lid is bepaald dat de dwangsom niet wordt verbeurd vóór de betekening van de uitspraak waarbij zij is vastgesteld. Het vereist dus geen bevel tot nakoming. Het vierde lid geeft aan dat het derde lid niet in de weg staat aan de bevoegdheid van de rechter te bepalen dat de dwangsom pas na verloop van een zekere tijd zal kunnen worden verbeurd. Door zo aan de veroordeelde een ‘terme de grâce’ te verlenen, kan hem de gelegenheid worden gegeven maatregelen te nemen om alsnog aan de hoofdveroordeling te voldoen.

De eerste zin van artikel 611b geeft aan in welke vorm de dwangsom opgelegd kan worden: hetzij in die van een bedrag ineens, hetzij in die van een bedrag per tijdseenheid of per overtreding. Wordt een van de laatste twee vormen gekozen, dan kan het gewenst zijn dat de rechter een maximumbedrag vaststelt waarboven geen dwangsommen meer verbeurd kunnen worden. Aldus kan worden voorkomen dat de dwangsom tot onaanvaardbare hoogte zou kunnen oplopen, zulks vermoedelijk mede ten koste van de andere schuldeisers van de veroordeelde. Men zie ook artikel 611g.

Artikel 611c brengt tot uiting dat wanneer de dwangsom eenmaal verbeurd is, zij ook zonder meer dient te worden voldaan. In een tweede zin is hieraan toegevoegd dat de partij die de veroordeling verkreeg, de dwangsom kan ten uitvoer leggen krachtens de titel waarbij zij is vastgesteld. Aldus is duidelijk dat niet voor de tenuitvoerlegging nog een afzonderlijke vereffeningsprocedure nodig is. Vanzelfsprekend sluit deze regel niet uit dat naderhand nog door een der partijen een beroep op de rechter wordt gedaan indien geschil ontstaat, hetzij over de vraag of de veroordeelde een dwangsom verschuldigd is geworden, hetzij naar aanleiding van de tenuitvoerlegging van de dwangsom, die met de gewone executiemiddelen dient te geschieden. Zo zal het oordeel van de rechter bijvoorbeeld kunnen worden ingeroepen over de vraag of bepaalde feiten overtreding van een opgelegd verbod opleveren, alsook of de uitspraak behoorlijk betekend was vóór de overtreding waarvoor de betaling van de dwangsom wordt verlangd; zie artikel 611a, derde lid. Voorts beoogt artikel 611c - met name door de in de eerste zin voorkomende woorden 'komt ten volle toe aan' - uit te drukken dat de dwangsom als pressiemiddel tot nakoming een autonoom karakter draagt. Zij staat geheel los van eventueel geleden schade en kan ook niet naderhand door de veroordeelde op een van hem gevorderde schadevergoeding in mindering worden gebracht. Voorts vloeit uit het autonome karakter voort hetgeen heeft te gelden in het geval dat in kort geding een dwangsom wordt opgelegd en dat vervolgens de veroordeelde in het gelijk wordt gesteld in de hoofdzaak. Ook in dit geval blijft de eenmaal verbeurde dwangsom verschuldigd. Uit hoofde van de veroordeling in kort geding reeds voldane dwangsommen, kunnen dan dus ook niet als onverschuldigd betaald teruggevorderd worden.

Artikel 611d, eerste lid, geeft aan de rechter de bevoegdheid om in geval van blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid voor de veroordeelde om aan de hoofdveroordeling te voldoen, de verplichting tot betaling van de dwangsom op te heffen of te verminderen. Aangezien het hier een discretionaire bevoegdheid betreft, is de rechter vrij hierbij betekenis toe te kennen aan alle omstandigheden van het geval. Zo zal hij opheffing of vermindering kunnen weigeren, wanneer de onmogelijkheid om aan de hoofdveroordeling te voldoen te wijten is aan schuld of opzet van de veroordeelde zelf. Met name met het oog op de vraag in hoeverre in een gegeven geval van tijdelijke of gedeeltelijke onmogelijkheid sprake is, waarvan ook de gevolgen moeilijk kunnen zijn vast te stellen, is het gewenst tussenkomst van de rechter te eisen. Het spreekt evenwel vanzelf dat de partij die de veroordeling verkreeg, ook zonder tussenkomst van de rechter vrij is tenuitvoerlegging van de dwangsom achterwege te laten of deze kwijt te schelden.

Uit de gekozen redactie van artikel 611d is duidelijk dat de bewijslast van de onmogelijkheid aan de hoofdveroordeling te voldoen op de veroordeelde rust. Tevens is aan de rechter de nodige vrijheid gelaten ten aanzien van de vraag in welke gevallen de dwangsom in geval van deze onmogelijkheid al of niet dient te worden gehandhaafd. Te ver gaat echter de gedachte dat hier aansluiting dient te worden gezocht bij de moderne opvattingen omtrent overmacht. Uit het karakter van de dwangsom als pressiemiddel tot nakoming vloeit voort dat zij in beginsel niet meer op haar plaats is, indien nakoming niet meer mogelijk is en dus de dwang haar zin heeft verloren. Dit is slechts anders voorzover het dwangmiddel mede de strekking heeft om de veroordeelde ervan af te houden zichzelf in de onmogelijkheid te stellen om aan de hoofdveroordeling te voldoen. Daarbij zal in de eerste plaats moeten worden gedacht aan opzet van de veroordeelde en, voor geval deze niet te bewijzen valt, in een aantal gevallen wellicht ook aan schuld.

In afwijking van wat in Nederland is bepaald, kan de rechter, ingevolge artikel 611d, tweede lid, de dwangsom matigen indien verbeurde tot kennelijk onaanvaardbare gevolgen zou leiden. Men denke in het bijzonder aan gevallen waarin dwangsommen verbeurd worden per overtreding of per tijdseenheid zonder dat een maximum is gesteld. De rechter kan niet alles voorzien en de veroordeelde partij gaat nu eenmaal niet altijd in hoger beroep, ook al is de dwangsomveroordeling minder gelukkig. Zie voorts M.B. Beekhoven van den Boezem, WPNR 6431-6432 (2001) die een aantal gevallen noemt waarin de in Nederland geldende Benelux-regeling, waarin de mogelijkheid van matiging ontbreekt, niet voldoet.

In dit verband zij erop gewezen dat Suriname niet gebonden is aan de Benelux-overeenkomst houdende een eenvormige wet betreffende de dwangsom.

In artikel 611e wordt de invloed geregeld die het faillissement van de veroordeelde op de veroordeling tot een dwangsom heeft. Het eerste lid bepaalt dat dwangsommen tijdens het faillissement niet worden verbeurd. Deze regel stemt overeen met het huidige artikel 29 van het Faillissementswet. Nieuw ten opzichte van het huidige recht is de regel van het tweede lid, dat dwangsommen die vóór de faillietverklaring zijn verbeurd, niet in het faillissement van de veroordeelde worden toegelaten. Aan deze twee regels ligt een gemeenschappelijke gedachte ten grondslag. Zij beogen beide om andere crediteuren te beschermen tegen onredelijke gevolgen die een veroordeling van de schuldenaar tot betaling van een dwangsom voor hen zou kunnen hebben. De dwangsom heeft ten doel de veroordeelde te dwingen aan een veroordeling te voldoen; zij bedreigt hem voor het geval hij niet nakomt. Slechts wanneer hij voor die bedreiging niet opzigt gaat, ontstaat voor hem de verplichting tot betaling van een dwangsom: doorgaans een hoog bedrag in verhouding tot de waarde van de hoofdveroordeling. Het ontwerp aanvaardt deze onevenredigheid uitsluitend om de dwangsom te laten voldoen aan haar functie: de schuldenaar te dwingen tot voldoening aan de hoofdveroordeling. Het verbeuren van dwangsommen tijdens het faillissement en toelaten in het faillissement van dwangsommen die vóór of tijdens het faillissement zijn verbeurd, zou niet zozeer de schuldenaar zelf treffen, als wel zijn andere schuldeisers. Enerzijds is het onbillijk de andere schuldeisers schade te doen lijden door de koppigheid van de veroordeelde die er de voorkeur aan geeft een hoog bedrag aan dwangsommen schuldig te worden in plaats van een veel lichtere hoofdverplichting na te komen. Anderzijds zal de dwangsom als middel om de schuldenaar tot betaling te dwingen tijdens het faillissement aanzienlijk aan kracht inboeten, juist omdat zij meer ten nadele van de andere schuldeisers dan van de veroordeelde zou strekken. Daarnaast zit bij het eerste lid nog een andere gedachte voor. Het faillissement brengt mee dat individuele executies van de goederen van de schuldenaar een einde nemen. De schuldeiser kan de hoofdveroordeling niet meer executeren en de schuldenaar kan daaraan ook niet meer vrijwillig voldoen, althans indien deze veroordeling de schuldenaar in zijn vermogen treft. Het zou onredelijk zijn, indien de dwangsom, aan de schuldeiser toegekend als dwangmiddel, verbeurd zou worden gedurende de tijd dat de schuldenaar op grond van wettelijke voorschriften niet mag nakomen. In zoverre berust dit lid op dezelfde gedachte als aan artikel 611d ten grondslag ligt, met dien verstande dat hier voor tussenkomst van de rechter geen plaats is. Het eerste lid werkt vanaf de aanvang van het faillissement tot het ogenblik waarop het faillissement, door welke oorzaak ook, eindigt. Nadien kan de schuldenaar wel opnieuw een dwangsom verbeuren, maar ook dan kan geen betaling van dwangsommen over de periode gedurende het faillissement worden gevorderd. Uit de regel van het tweede lid volgt niet alleen dat een vordering wegens een vóór de faillietverklaring verbeurde dwangsom niet in het faillissement kan worden ingediend, maar tevens dat daarop ook geen uitkering uit het faillissement kan worden

verkregen en dat deze vordering evenmin meetelt voor het geval in het faillissement een akkoord wordt aangeboden. Zij laat evenwel toe dat vóór de faillietverklaring verbeurde dwangsommen na het einde van het faillissement alsnog worden geëxecuteerd.

Artikel 611e staat er verder niet aan in de weg dat tijdens het faillissement aan de curator een dwangsom wordt opgelegd. In het algemeen mag worden verwacht dat de faillissementscurator aan de verplichtingen die hij in zijn kwaliteit moet nakomen, ook inderdaad zal voldoen, voorzover hij ten minste door de schuldenaar van deze verplichtingen op de hoogte is gebracht of uit anderen hoofde daarmee bekend is. Mocht evenwel bij uitzondering de vrees bestaan dat de curator een hem bekende verplichting niet zal nakomen, dan zal een veroordeling tot een dwangsom een redelijk middel kunnen zijn hem tot nakoming te dwingen. Men denke aan het geval dat zich in de boedel een goed van een ander dan de schuldenaar bevindt, of dat de curator het bedrijf van de schuldenaar voortzet en zich daarbij jegens een ander aan ongeoorloofde mededinging schuldig maakt of weigert een door hem aangegane verbintenis na te komen. Ook belet het onderhavige artikel uiteraard niet dat in het faillissement een vordering tot schadevergoeding wordt ingediend, indien de schuldeiser ten gevolge van de niet-nakoming van een veroordeling waaraan tevens een dwangsom verbonden was, schade heeft geleden.

Artikel 611e geldt niet voor surséance van betaling, evenmin als het huidige artikel 29 van het Faillissementswet dat doet. Bij surséance blijft de schuldenaar zelf bevoegd ten aanzien van zijn vermogen te handelen, zij het ook dat hij daarbij medewerking, machtiging of bijstand van zijn bewindvoerders nodig heeft. De schuldenaar behoort in beginsel ook tijdens zijn surséance door een vóór of na de verlenging daarvan opgelegde dwangsom gedwongen te kunnen worden zijn verplichtingen niet te schenden. Men denke met name aan een verplichting om niet te doen. Voorzover de surséance het de schuldenaar onmogelijk maakt de hoofdveroordeling na te komen, zal hij de weg van artikel 611d kunnen volgen.

Inzake artikel 611f zij het volgende opgemerkt. Het spreekt vanzelf dat in beginsel de verplichting aan de hoofdveroordeling te voldoen op de erfgenamen overgaat, en de erfgenamen die daarmee in strijd handelen, gehouden zijn tot vergoeding van de door de schuldeiser geleden schade. Ten aanzien van de bijkomende verplichting tot betaling van de aan de hoofdveroordeling verbonden dwangsom kan er echter aanleiding zijn om hen minder streng te behandelen. Zij zijn soms met de uitgesproken veroordeling niet bekend en de persoonlijke omstandigheden van de erflater die mede bepalend zijn geweest voor het opleggen van de dwangsom en de bepaling van de hoogte daarvan door de rechter, gelden dikwijls voor hen niet. Het zwaarst getroffen kunnen de erfgenamen worden, wanneer een dwangsom is bepaald op een bedrag per tijdseenheid. Men denke aan het geval dat de veroordeelde voor een bepaalde dag iets moet geven of doen en een dwangsom wordt vastgesteld die verbeurd wordt voor iedere dag waarmee hij die termijn overschrijdt. Het eerste lid bepaalt voor dergelijke gevallen dat geen dwangsommen meer verbeurd worden over de periode na de dag van overlijden en dat tussenkomst van de rechter nodig is, wil de dwangsom opnieuw verbeurd kunnen worden ten laste van de erfgenamen; de rechter kan haar dan tot een ander bedrag of in een andere vorm opleggen, rekening houdende met de omstandigheden die voor hen gelden. Voor andere gevallen waarin een dwangsom is opgelegd, is het niet nodig geoordeeld erfgenamen in deze mate tegemoet te komen. Dat zou zelfs tot misbruik aanleiding kunnen geven. Is bijvoorbeeld aan de veroordeelde de verplichting opgelegd een huis niet te verkopen alvorens het aan een bepaald persoon te hebben aangeboden, dan zouden na zijn overlijden zijn erfgenamen in de verleiding kunnen komen de door de rechter verboden verkoop tot stand te brengen alvorens deze de dwangsom jegens hen heeft bekrachtigd. Door een

zodanige regeling zou de schuldeiser gedwongen worden zich nog op de dag van het overlijden - gesteld dat hij daarvan op de hoogte zou zijn - tot de rechter te wenden om de dwangsom zo spoedig mogelijk tegenover de erfgenamen bevestigd te krijgen, wil hij niet de kans lopen in plaats van met de prestatie waarop hij krachtens de uitspraak recht heeft, genoeg te moeten nemen met een vordering tot schadevergoeding. In het tweede lid is daarom voor deze gevallen de volgende oplossing gekozen: de verplichting tot betaling van de dwangsom blijft voor de erfgenamen in beginsel bestaan, maar de tussenkomst van de rechter kan worden ingeroepen door hen en niet door de schuldeiser om deze verplichting tijdelijk of voorgoed, geheel of ten dele ter zijde te stellen, zo nodig met terugwerkende kracht tot aan de dag van het overlijden.

Artikel 611g geeft verjaringsregels. Het zou met de strekking van de dwangsom en met de billijkheid in strijd zijn, indien de schuldeiser deze nog lange tijd na de overtreding zou kunnen vorderen en, indien zij per tijdseenheid of overtreding is vastgesteld, haar bovendien door stil te zitten tot een onevenredige hoogte zou kunnen doen oplopen. Het is daarom wenselijk ten aanzien van verbeurde dwangsommen een korte verjaringstermijn op te nemen, die in het onderhavige artikel op zes maanden wordt gesteld. Het spreekt vanzelf dat de bepalingen betreffende stuiting en verlenging op deze gewone extinctieve verjaring van toepassing zijn. Wel is het nodig geoordeeld in het artikel enige bijzondere verlengingsgronden toe te voegen. Volgens het tweede lid wordt de verjaring mede verlengd door faillissement en ieder ander wettelijk beletsel voor tenuitvoerlegging van de dwangsom. Uit artikel 611e volgt dat een vordering tot betaling van een dwangsom niet in een faillissement ter verificatie kan worden ingediend, zodat de schuldeiser zich zelfs op deze wijze niet tegen verjaring kan beveiligen. Daarnaast valt met name te denken aan surséance van betaling en beneficiaire aanvaarding van een nalatenschap. In al deze gevallen is, mede gezien de korthed van de in het artikel vervatte termijn, een bescherming als de onderhavige van degene die de veroordeling verkreeg, op zijn plaats. Het derde lid van artikel 611g bepaalt ten slotte dat de verjaring ook verlengd wordt zolang degene die de veroordeling verkreeg, met het verbeuren van de dwangsom redelijkerwijs niet bekend kon zijn. Met name wanneer het gaat om veroordelingen om niet te doen, bijvoorbeeld om zich te onthouden van bepaalde daden van ongeoorloofde mededinging, zal het kunnen voorkomen dat degene die de veroordeling verkreeg, eerst geruime tijd na de inbreuk die tot het verbeuren van de dwangsom leidt, van dit verbeuren op de hoogte komt, zonder dat hij middelen heeft zich daarvan eerder kennis te verschaffen. Niet zelden zal het gedrag van de veroordeelde er immers juist op afgestemd zijn geweest de inbreuk zo lang mogelijk voor zijn wederpartij verborgen te houden. In dergelijke gevallen behoort de vordering tot betaling van de dwangsom niet intussen te kunnen verjaren. De bepaling stelt evenwel niet uitdrukkelijk de eis dat de veroordeelde opzettelijk het bestaan van deze schuld verborgen heeft gehouden, zoals artikel 3:321, eerste lid, onderdeel f, nieuw BW. Waar het in het onderhavige geval om een zeer korte verjaringstermijn gaat, kwam het gewenst voor om op dit punt op degene die de veroordeling verkreeg, niet een te zware bewijslast te leggen, wil hij een beroep op de verlenging kunnen doen.

Boek 2, titel 6 - Het vereffenen van schadevergoeding

De aansluiting bij afdeling 6.1.10 van het nieuwe BW heeft behalve op de opzet en terminologie van de regeling ook invloed gehad op het toepassingsgebied. Die afdeling ziet op iedere wettelijke verplichting tot schadevergoeding. Daaronder vallen, evenals naar het huidige recht, zowel vorderingen tot schadevergoeding wegens onrechtmatige daad als wegens wanprestatie. In het

nieuwe BW kunnen daarnaast nog bijvoorbeeld worden genoemd de verplichting tot schadevergoeding wegens ongerechtvaardigde verrijking en die wegens de niet-nakoming van een verplichting tot ongedaanmaking van een vernietigde of ontbonden overeenkomst, geregeld in afdeling 6.4.2 en de artikelen 6:271 e.v. nieuw BW.

De nieuwe redactie van artikel 612 sluit aan bij die van artikel 6:97 nieuw BW, waar eveneens van 'begroten' van de schade wordt gesproken. Deze begroting dient plaats te vinden met inachtneming van de regels van afdeling 6.1.10 nieuw BW en eventueel toepasselijke, elders opgenomen bepalingen, bijvoorbeeld ter zake van bijzondere vormen van abstracte schadevergoeding. Het artikel bepaalt dat de rechter de schade in beginsel dient te begroten in het vonnis waarin tot schadevergoeding wordt veroordeeld, en dat hij pas wanneer dit voor hem niet mogelijk is, een veroordeling tot schadevergoeding op te maken bij staat uitspreekt. De rechter maakt deze keuze desnoods ambtshalve. In overeenstemming met het huidige recht (vergelijk HR 4-5-1923, NJ 1923, 839) gaat ook de nieuwe redactie van artikel 612 daarvan uit. Met het oog daarop wordt dan ook uitdrukkelijk bepaald dat, wil het kunnen komen tot een veroordeling tot schadevergoeding op te maken bij staat, het voor de rechter onmogelijk moet zijn alle schade te begroten. Het staat aan partijen vrij de voor de begroting nodige gegevens niet aan de rechter voor te leggen, bijvoorbeeld door de vordering te beperken tot 'schadevergoeding op te maken bij staat'. Daaraan doet evenwel niet af dat de rechter gegevens die partijen wel te zijner beschikking hebben gesteld, mag bezigen om terstond een veroordeling tot een bepaald bedrag uit te spreken.

De redactie van artikel 613 sluit niet uit dat na veroordeling in de hoofdzaak voor de verdere afdoening meer schadestaatprocedures nodig kunnen zijn (vergelijk HR 28-11-1969, NJ 1970, 172). De schuldeiser kan derhalve tot betekening van een schadestaat overgaan, naarmate schadeposten zijn ontstaan die zich voor vereffening lenen; zie ook artikel 615b. Wel zullen de eisen van een goede procesorde eraan in de weg kunnen staan dat hij aldus het proces teveel versnipperd, maar men zal slechts in extreme omstandigheden mogen aannemen dat dit geval zich voordoet.

Tussen het vonnis waarbij tot schadevergoeding op te maken bij staat is veroordeeld en het aanhangig maken van de schadestaatprocedure - die mede blijkens artikel 615a in veel opzichten als een afzonderlijk geding is te beschouwen - kan lange tijd verlopen, mede omdat in dit verband geen termijn is voorgeschreven en het soms lange tijd kan duren eer voldoende inzicht bestaat in de omvang van de schade om een definitieve vaststelling daarvan verantwoord te maken. Bovendien kan het zich voordoen dat ook in de schadestaatprocedure niet alle schade kan worden vastgesteld en dat een volgende schadestaatprocedure aanhangig moet worden gemaakt met het oog op de vaststelling van naderhand nog aan het licht gekomen schadeposten. Tegen deze achtergrond is het wenselijk geacht de schadestaatprocedure op dezelfde wijze als andere gedingen te doen aanvangen.

Wat artikel 615a betreft, zij opgemerkt dat indien de gedaagde in de hoofdzaak niet verschenen is, door zijn verschijning in de schadestaatprocedure het verstek in de hoofdzaak niet wordt gezuiverd, zodat niet ineens een eventueel verzet in de hoofdzaak niet ontvankelijk wordt. Verschijnt de gedaagde wel in de hoofdzaak, maar niet in de schadestaatprocedure, dan kan in dit laatste geding tegen hem verstek worden verleend en kan hij tegen een daarin tegen hem gewezen verstekvonnis in verzet komen.

Boek 2, titel 7 - Het stellen van zekerheid

In artikel 6:51 nieuw BW wordt een algemene regel van materieel recht gegeven betreffende het geval dat uit de wet voortvloeit dat iemand tot het stellen van zekerheid verplicht is of dat het stellen van zekerheid voorwaarde is voor enig rechtsgevolg. Met het oog op de effectuering van een zodanige zekerheidstelling zijn echter ook processuele bepalingen noodzakelijk.

Boek 3 - Rechtspleging van onderscheiden aard

Boek 3, titel 1 - Rechtspleging in zaken van verkeersmiddelen en vervoer

De invoering hier te lande van een Boek 8 nieuw BW (Verkeersmiddelen en vervoer) maakt het wenselijk in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering een afzonderlijke titel te wijden aan verschillende in Boek 8 geregelde onderwerpen. Deze zijn te beschouwen als *lex specialis* ten opzichte van de overige bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Voorzover het gaat om Boek 8-zaken die met een beschikking eindigen, zijn de nieuwe artikelen 429a e.v. - mits daarvan niet wordt afgeweken - van toepassing.

De huidige eerste titel van Boek 3, inhoudende het arbitragerecht, is vervangen door het nieuwe Boek 4 (artikelen 1020 tot en met 1069).

Boek 3, titel 1, afdeling 1 - Algemene bepalingen

Afdeling 1 betreft onder meer de aanwijzing van de kantonrechter die bevoegd is van een bepaald verzoek kennis te nemen (zie bijvoorbeeld de artikelen 621, 624, 625, 629 en 635). Ook worden procedureregels gegeven zoals de regel dat verkoop van een schip ingevolge artikel 8:173 nieuw BW slechts geschiedt na verhoor of behoorlijke oproeping van de leden der rederij en de eventuele boekhouder (artikel 621).

Een aantal bepalingen komen overigens reeds voor in het bestaande Wetboek van Koophandel. Zo is artikel 626 in de plaats gekomen van het huidige artikel 615 van dat wetboek, artikel 627 in de plaats van artikel 630 en de artikelen 635, 636 en 637 in de plaats van respectievelijk de artikelen 783, 807 en 810 van het Wetboek van Koophandel.

Indien een schip aan twee of meer personen gezamenlijk toebehoort, bestaat tussen hen van rechtswege een rederij (artikel 8:160, eerste lid, nieuw BW). De rederij is een zelfstandige eenheid waarvan het voortbestaan in beginsel niet afhangt van de lotgevallen van haar leden (zie de artikelen 8:182 en 8:183 van BW). De rederij is echter geen rechtspersoon (artikel 8:160, tweede lid, nieuw BW). Voor de verbintenissen der rederij zijn de leden dan ook aansprakelijk, ieder naar evenredigheid van zijn aandeel in het schip (artikel 8:181 nieuw BW). In samenhang hiermee moet artikel 623 worden gezien. Voorkomen moet worden dat zij die lid zijn van de rederij zich aan hun persoonlijke aansprakelijkheid onttrekken door uit de rederij te treden.

Artikel 629 strekt ter bescherming van derde-cognossementshouders die herhaaldelijk geconfronteerd worden met jurisdictieclausules die hen verwijzen naar een dikwijls moeilijk te bereiken rechter in een land waar noch de schadeoorzaak noch de schadeomvang werd vastgesteld

en waar veelal onzekerheid bestaat over toe te passen rechtsregels; bovendien wordt deze plaats meermalen op onduidelijke en dubbelzinnige wijze vermeld.

De artikelen 638 tot en met 641d zijn gewijd aan de benoeming van een dispacheur en de verdere gang van zaken bij de berekening en de omslag in geval van averij-grosse (de artikelen 8:610 tot en met 8:613 en de artikelen 8:1830 tot en met 8:1832 nieuw BW).

Boek 3, titel 1, afdeling 2 - Rechtspleging inzake beperking van aansprakelijkheid van scheepseigenaren

De mogelijkheid van scheepseigenaren om hun aansprakelijkheid voor scheepsschade (met name ten gevolge van aanvaringen) te beperken, is geregeld in de artikelen 8:750 tot en met 8:759 nieuw BW. Nadat fonds gesteld is, lijkt de gang van zaken sterk op die in geval van faillissement. Gehandhaafd is de figuur van rechter-commissaris, omdat deze ook voorkomt in de huidige artikelen 256a tot en met 256r Rv en ook in het Faillissementswet; zie voorts artikel 481 e.v. Anders dan in Nederland bestaat hier te lande (in het huidige Wetboek van Koophandel en in het nieuwe Boek 8 BW) geen wettelijke beperking van aansprakelijkheid van eigenaren van binnenschepen.

In artikel 642t, tweede lid, onderdeel c, is - in afwijking van wat in Nederland geldt - een zekere voorrang geregeld voor vorderingen met betrekking tot beschadiging van kunstwerken van havens, dokken, waterwegen en van hulpmiddelen bij de navigatie. Deze mogelijkheid wordt overigens ook geboden door het Londense Verdrag van 19 november 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen.

De procedure vangt aan met een verzoek aan het kantongerecht van de plaats waar het schip te boek staat om het bedrag of de bedragen vast te stellen waartoe zijn aansprakelijkheid is beperkt (artikel 642a). De rechter van artikel 642a hoeft niet dezelfde te zijn als de rechter die de zaak behandelt waarin vergoeding van de schade wordt gevorderd. Blijkens artikel 642a, tweede lid, onderdeel f, kan de debiteur niet volstaan met een opgave van het totale bedrag waarvoor hij denkt te worden aangesproken. Hij zal voor iedere crediteur afzonderlijk zodanige opgave moeten doen. De rechter kan daardoor beter over de gegrondheid van het verzoek oordelen.

Artikel 642b geeft een eigen regeling voor de voeging van zaken, indien bij het ongeval meer dan één schip betrokken is en de schuld over twee of meer schepen verdeeld is. De voeging van zaken die op één fonds betrekking hebben, is slechts mogelijk voordat de kantonrechter op het verzoek tot het stellen van het fonds zijn voorlopige beslissing geeft.

Artikel 8:754 nieuw BW houdt in, kort gezegd, dat aansprakelijkheidsbeperking niet mogelijk is indien de schade is ontstaan door eigen opzettelijk of roekeloos handelen of nalaten van de debiteur. De vraag of dit zich voordoet, is in het algemeen te ingewikkeld om in de voorprocedure te behandelen. Daarom wordt in artikel 642c, eerste lid, een beroep op genoemd artikel 754 van Boek 8 uitgesloten.

Artikel 642c, tweede lid, voorziet in vermeerdering van het fondsbedrag met de wettelijke rente ingevolge artikel 8:757 nieuw BW. Wettelijk is niet voorzien in het lopen van rente ná de storting ter griffie (artikel 642c, tweede lid, onderdeel a), maar in de praktijk wordt aan het gestorte bedrag

wel rente toegevoegd. In Nederland vindt de storting plaats in de consignatiekas. De rechter kan ook bepalen dat op andere wijze dan storting ter griffie zekerheid wordt gesteld. In dat geval loopt er wel rente ook na de zekerheidstelling (artikel 642c, tweede lid, onderdeel b).

Naast hoofdsom en wettelijke rente moet tevens ter griffie gestort, onderscheidenlijk als zekerheid gesteld worden, een door de kantonrechter vast te stellen bedrag ter bestrijding van de proceskosten (artikel 642c, tweede lid, onderdelen a en b). Deze proceskosten komen immers in beginsel ten laste van de schadeplichtige (artikel 642z).

Door het vierde en het achtste lid van artikel 642c - alsmede door artikel 447, onderdeel d, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, en artikel 18, ten 5°, van het Faillissementswet - hebben de schuldeisers de zekerheid dat de eenmaal gestorte bedragen of gestelde zekerheden tot hun beschikking blijven.

Wat betreft de opheffing van beslagen en teruggave of vrijgave van door de schadeplichtige ter afwijking of opheffing van beslagen gestelde zekerheid, onderscheidt artikel 642e gevallen waarin de rechter bevoegd is aan het verzoek te voldoen (eerste lid) en gevallen waarin de rechter daartoe verplicht is (tweede lid).

Nadat de kantonrechter de in artikel 642c, zesde lid, bedoelde verklaring heeft afgegeven, inhoudende dat de schuldenaar aan het door hem gegeven bevel tot het stellen van fonds heeft voldaan, begint de rechter-commissaris zijn taak met de vaststelling van twee tijdstippen: de laatste dag van indiening van de vorderingen op de schuldenaar en de betwisting van diens beroep op aansprakelijkheidsbeperking en plaats, dag en uur van de verificatievergadering, waar tevens de genoemde betwistingen worden behandeld. Tussen beide dagen moeten ten minste acht weken verlopen (artikel 642g).

De hiermee ingezette verificatiefase herinnert op verschillende punten aan de overeenkomstige regeling in het Faillissementswet. De schuldeiser die zijn vordering niet ter verificatie aanmeldt, ziet zijn recht teloor gaan (artikel 642w). Tardieve indiening is mogelijk, mits met toestemming van de rechter-commissaris (artikel 642o). In de artikelen 642q en 642r wordt voorzien in een renvooiprocedure. Artikel 642s handelt over de uiteindelijke en definitieve staat van verdeling, die pas kan worden opgesteld als alle gegevens, ook die betreffende betwiste aanspraken, onherroepelijk bekend zijn. Deze staat kan dus pas worden opgemaakt als de renvooiprocedures zijn geëindigd in een vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan. De staat wordt door de vereffenaar opgemaakt en door de rechter-commissaris goedgekeurd.

In artikel 642t, tweede lid, worden de normen gegeven volgens welke in het zeerecht de vorderingen die ten gevolge van de aansprakelijkheidsbeperking niet ten volle kunnen worden voldaan, behoren te worden ingekort.

Artikel 642u voorziet ten behoeve van de schuldeisers in een tervisielegging van de door de vereffenaar opgemaakte staat van verdeling en in de mogelijkheid van verzet. Na vaststelling van de staat van verdeling volgt ingevolge artikel 642v neerlegging ter griffie ter kosteloze inzage van belanghebbenden. Dit is een ruimere categorie van personen dan die waarop artikel 642u betrekking heeft. Men denke aan schuldeisers van de schuldeisers, die zich van hun aanspraken willen overtuigen ter voorbereiding van derdenbeslag ter griffie van het Hof van Justitie of onder de houders van de door de schadeplichtige gestelde zekerheid.

Boek 3, titels 2 e.v.

Ook hier is de toelichting grotendeels ontleend aan de Nederlandse parlementaire geschiedenis; men zie C.J. van Zeben, *Parlementaire Geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, Invoering Boeken 3, 5 en 6, Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering e.a.*, 1992, p. 279 e.v.

Boek 3, titel 2, afdeling 1 - De verzegeling

In artikel 658 is de verzegeling opgedragen aan de notaris. Deze heeft daarvoor echter verlof van de kantonrechter nodig. De mogelijkheid van verzegeling is beperkt tot zaken die tot een nalatenschap of gemeenschap behoren. De maatregel van verzegeling strekt ertoe te voorkomen dat zaken verdwijnen in een situatie dat belanghebbenden nog niet, bijvoorbeeld door een boedelbeschrijving, bewijs in handen hebben dat zij er op het voor hun recht beslissende tijdstip nog waren. Krachtens artikel 666, tweede lid, leidt de boedelbeschrijving dan ook in elk geval tevens tot ontzegeling. Wil men voorkomen dat bepaalde zaken, waarvan de aanwezigheid reeds is vastgelegd, verdwijnen, dan is niet verzegeling, maar inbeslagneming de daartoe geëigende maatregel. Tevens zal soms kunnen worden gedacht aan de onderbewindstelling van het nieuwe artikel 710. In het tweede lid van artikel 658 is de aanstelling van een bewaarder facultatief gemaakt, zoals dat in het onderwerp ook is gebeurd bij executoriaal en conservatoir beslag.

Artikel 660, eerste lid, bevat een opsomming van de belanghebbenden die een verzegeling kunnen uitlokken. In onderdeel a is de meest voor de hand liggende groep van belanghebbenden vermeld, namelijk zij die de nalatenschap bijvoorbeeld als enige erfgenaam of als vruchtgebruiker van een gehele nalatenschap kunnen opeisen of die als deelgenoot of beperkt gerechtigde op een aandeel in de gemeenschap verdeling daarvan kunnen vorderen. Men denke aan het geval van een nalatenschap met meer erfgenamen of een vruchtgebruiker op het aandeel van een erfgenaam. In het tweede lid is voor alle groepen van de in het eerste lid opgesomde belanghebbenden bepaald dat degene die verlof tot verzegeling vraagt, daartoe zowel zijn recht of bevoegdheid als een voldoende ernstig belang bij de verzegeling summierlijk aannemelijk moet maken. Deze bepaling strekt ertoe te voorkomen dat een boedel onnodig door verzegeling wordt geblokkeerd.

Uit de artikelen 1:301 en 1:342, tweede lid, nieuw BW vloeit voort dat het kan gebeuren dat de kantonrechter kennis krijgt van een situatie waarin verzegeling op haar plaats zou kunnen zijn, voordat bij de boedel een notaris is betrokken. In het stelsel van het huidige recht kan de kantonrechter dan ambtshalve zelf tot verzegeling overgaan, hetgeen evenwel niet past in het stelsel van het ontwerp, waarin het de notaris is die verzegelt. Daarom is artikel 661 aangevuld met een bepaling die aan de kantonrechter de bevoegdheid geeft om ambtshalve verzegeling door een door hem aan te wijzen notaris te bevelen.

Boek 3, titel 2, afdeling 2 - Ontzegeling

Ontzegeling kan, evenals verzegeling, in beginsel slechts krachtens verlof van de kantonrechter plaatsvinden en dat wel op verzoek van een rechthebbende als bedoeld in artikel 660, onderdeel a, van de in artikel 660, onderdeel c, ten 1°, bedoelde echtgenoot of uitvoerders van een testament (artikel 666). De andere in artikel 660 bedoelde personen hebben niet een zo nauwe band met de

algemeenheid dat zij het initiatief tot ontzegeling moeten kunnen nemen. De bevoegdheid van de kantonrechter om het verlot al of niet te verlenen, geeft hem voldoende armslag daarbij ook rekening te houden met de belangen van een minderjarige. In artikel 666, tweede lid, wordt bepaald dat ook zonder verlot van de kantonrechter ontzegeling plaats vindt naar gelang van de verzegelde zaken een boedelbeschrijving wordt opgesteld. Door de boedelbeschrijving wordt immers de aanwezigheid van deze zaken vastgesteld, zodat daardoor de verzegeling haar zin verliest. Evenmin is verlot van de kantonrechter nodig als alle partijen het over ontzegeling eens zijn en het vrije beheer over hun goederen hebben.

Boek 3, titel 2, afdeling 3 - Boedelbeschrijving

Artikel 671 komt in de plaats van het huidige artikel 556, maar volgt een ander stelsel. Het bepaalt dat, indien alle partijen zich daarmee verenigen en het vrije beheer over hun goederen hebben, een voorgeschreven boedelbeschrijving kan plaatsvinden bij een onderhandse akte, terwijl zij in alle andere gevallen bij notariële akte moet geschieden. Hierbij valt overigens te bedenken dat voor een aantal gevallen afwijkende regels gelden; men zie bijvoorbeeld artikel 1:338 nieuw BW. Anders dan het huidige artikel 556 spreekt het nieuwe artikel voorts van 'partijen' en niet van 'belanghebbenden'. Het gaat te ver om de instemming van allen die bij de boedelbeschrijving belang hebben te eisen, wil een onderhandse akte toegelaten zijn. De bepaling is slechts van toepassing indien een verplichting tot het opmaken van een boedelbeschrijving bestaat, hetgeen tot uiting komt in het woord 'voorgeschreven'. Deze verplichting kan voortvloeien uit de wet, maar ook uit een bevel als bedoeld in artikel 672. Gaat het om een verplichting uit overeenkomst, dan zal het antwoord op de vraag in welke vorm de boedelbeschrijving dient te geschieden, in de eerste plaats van de uitleg van deze overeenkomst afhangen.

Boek 3, titel 2, afdeling 4 - Geschillen in verband met verzegeling, ontzegeling en boedelbeschrijving

In het nieuwe artikel 676 zijn de huidige artikelen 543 en 560 opgegaan.

Boek 3, titel 2, afdeling 5 - De verdeling van een gemeenschap

Deze afdeling bevat een aantal bepalingen ter uitwerking van de regels betreffende de verdeling van een gemeenschap als bedoeld in titel 3.7 nieuw BW. Een dergelijke verdeling zal op verschillende wijzen kunnen worden afgedwongen. Men kan verlangen zowel een rechterlijk bevel aan de deelgenoten om mee te werken aan een door hen ten overstaan van een notaris vast te stellen verdeling, zo nodig met toepassing van artikel 3:181, als een vaststelling door de rechter zelf. Zo kan de rechter die de echtscheiding uitspreekt blijkens artikel 3:185 nieuw BW (in verbinding met artikel 3:189, tweede lid, nieuw BW; zie ook artikel 1:99, tweede lid, nieuw BW, alsmede de artikelen 827, eerste lid, onderdeel b, en 677, vierde lid, van het onderhavige ontwerp) niet alleen overeenkomstig artikel 1:157 nieuw BW een uitkering tot levensonderhoud bepalen, maar ook de verdeling van de gemeenschap vaststellen zonder dat eerst een bevel tot verdeling met benoeming van een notaris nodig is. Dat daarbij de beslissing omtrent de (definitieve) uitkering tot levensonderhoud wellicht pas geruime tijd na de echtscheiding kan worden genomen, behoeft geen doorslaggevend bezwaar op te leveren, nu de voorlopige voorziening betreffende het levensonderhoud gedurende het echtscheidingsgeding niet vervalt voordat omtrent de definitieve

uitkering is beslist.

Artikel 677 betreft het geval dat de vordering tot verdeling strekt tot een desbetreffend bevel met benoeming van een notaris en sluit derhalve aan bij het huidige artikel 573. In het eerste lid is verduidelijkt dat de bepaling niet aan de mogelijkheid van vaststelling van de verdeling door de rechter afdoet. Evenmin als in het huidige recht (vergelijk HR 28-6-1946, NJ 1946, 547), is het noodzakelijk de vordering tot verdeling tegen alle deelgenoten te richten; de eiser kan zich beperken tot hen die medewerking weigeren. Of oproeping van alle deelgenoten nodig is met het oog op wellicht tezamen met de verdelingsvordering aanhangig gemaakte prejudiciële geschilpunten, is evenals in het huidige recht aan de rechtspraak overgelaten, die een hierop gegrond verweer alleen pleegt te aanvaarden als het rechtens noodzakelijk is dat de beslissing jegens alle betrokkenen in gelijke zin luidt. Verduidelijkt is voorts dat in het geding waarin verdeling wordt gevorderd, door ieder der partijen benoeming van een onzijdige persoon als bedoeld in artikel 3:181 nieuw BW kan worden gevraagd, aangenomen dat de houding van de deelgenoot voor wie de onzijdige persoon zal optreden, daartoe aanleiding geeft. Meent de rechter dat een veroordeling tot verdeling ten overstaan van een notaris op haar plaats is, dan kan een zodanige benoeming de verdere afwikkeling aanzienlijk vereenvoudigen. In de regel zal een zodanig vonnis tevens de benoeming van een notaris moeten inhouden. Dat zal echter niet nodig zijn als partijen te kennen geven het over de persoon van de te benoemen notaris eens te zijn.

Artikel 678 beoogt een waarborg te geven dat op zijn minst een ernstige poging wordt ondernomen om onder leiding van een notaris tot elkaar te komen, zonder dat, indien zulks mislukt, onnodige vertraging ontstaat. Dit kan alleen bereikt worden door met een minimum aan formaliteiten te volstaan. In verband daarmee is voorgeschreven dat de notaris, indien hij partijen niet kan verenigen, dit constateert in een proces-verbaal. Hij neemt op verlangen van partijen daarin op de punten waarop zij reeds tot overeenstemming zijn gekomen. Dit laatste kan geschieden zowel in de vorm van een in het proces-verbaal opgenomen, door partijen mede ondertekende overeenkomst, als in die van een weergave door de notaris van een reeds eerder gesloten overeenkomst. Een proces-verbaal waarin de notaris constateert partijen niet te hebben kunnen verenigen, is echter geen vereiste dat vervuld moet zijn, willen partijen zich opnieuw tot de rechter kunnen wenden. Krachtens het tweede lid blijven de partijen vrij rechtstreeks vaststelling van de verdeling door de rechter te vorderen zolang geen volledige overeenstemming is bereikt. Maar krachtens het derde lid zal de rechter, zolang geen proces-verbaal als bedoeld in het eerste lid is overgelegd, de zaak op verlangen van elk der partijen kunnen aanhouden ten einde de notaris opnieuw gelegenheid te geven tot een poging om partijen tot elkaar te brengen. Ook zal de rechter in een zodanig geval, naar gelang van de omstandigheden, kunnen oordelen dat de kosten van het geding nodeloos werden gemaakt; men zie artikel 60, eerste lid, derde zin. Aan een en ander ontleent de rechter voldoende bevoegdheden om te voorkomen dat partijen aan het oorspronkelijke bevel tot verdeling ten overstaan van een notaris onvoldoende gevolg geven.

Zowel indien een verdeling is bevolen als wanneer de rechter ertoe overgaat zelf de gevorderde verdeling vast te stellen, kan er behoefte bestaan aan een schatting van de waarde van de tot de gemeenschap behorende goederen door een deskundige. Het eerste lid van artikel 679 geeft hieromtrent een regel voor het geval de verdeling door partijen zelf tot stand moet worden gebracht. Deze regel is niet beperkt tot een verdeling ter voldoening aan een rechterlijk bevel, maar kan ook toepassing vinden als partijen wel allen aan de totstandbrenging van een verdeling

willen meewerken, maar alleen over de te benoemen deskundigen van mening verschillen.

In het huidige recht is, indien bij de werkzaamheden van de verdeling moeilijkheden ontstaan, de regeling van artikel 574 van toepassing. Deze komt er op neer dat de notaris in dat geval van de beweringen van partijen een proces-verbaal van zwaarigheden moet opmaken en dat neerlegt ter griffie. Bij de daaropvolgende berechting van het geschil is de rechter aan de inhoud van dit proces-verbaal gebonden in die zin dat het partijen niet vrij staat nog andere geschilpunten op te werpen als destijds in het proces-verbaal van zwaarigheden uitdrukking hebben gevonden. Aan een uitspraak in een zwaarigheden-procedure zijn bovendien alle partijen gebonden, ook als zij geen partij in het betreffende geding waren (vergelijk HR 13-12-1957, NJ 1958, 50). Dit stelsel staat op gespannen voet met de regeling van titel 3.7 nieuw BW, terwijl daartegen bovendien belangrijke praktische bezwaren zijn aan te voeren. Het dwingt immers partijen om reeds bij hun eerste conflict ten overstaan van de notaris terstond al hun geschilpunten volledig uiteen te zetten, willen zij niet het gevaar lopen dat de rechter hun naderhand de mogelijkheid onthoudt een geschilpunt alsnog aan de orde te stellen. Op het tijdstip waarop het proces-verbaal moet worden opgemaakt, zullen partijen echter vaak hun positie en belangen nog niet volledig kunnen overzien, nog afgezien van het feit dat zij dan dikwijls ook niet over de rechtskundige bijstand zullen beschikken, nodig om zich over de omvang van hun rechten te doen voorlichten en zich omtrent de juridische gevolgen van hun verklaringen te doen inlichten.

Anderzijds dient te worden voorkomen dat een partij de verdeling eindeloos zou kunnen rekken, door nadat een geschilpunt is berecht, steeds weer een nieuw geschilpunt op te werpen. Dit gevaar, waarvoor de figuur van de zwaarighedenprocedure een oplossing tracht te bieden, is in titel 3.7 nieuw BW op andere wijze ondervangen, namelijk langs de weg van artikel 3:179 in verbinding met artikel 3:185. Wordt door een der partijen slechts één geschilpunt voor de rechter gebracht, dan kunnen de anderen binnen de in die artikelen getrokken grenzen eisen dat terstond wordt overgegaan tot verdeling van alle voor verdeling vatbare goederen en schulden en dat deze verdeling door de rechter wordt vastgesteld. Deze weg behoeft echter uitwerking in de onderhavige afdeling, in het bijzonder met het oog op het geval dat er meer dan twee deelgenoten zijn. In dit geval kan de vordering tot algehele vaststelling van de verdeling immers wel bij wege van een vordering in reconventie tegen de eiser worden ingesteld, maar zij dient, wil zij haar volledige werking hebben, tevens tegen de mede-opgeroepen ingesteld te kunnen worden. Een zodanige figuur wordt daarom in het eerste lid van het artikel 680 alsnog mogelijk gemaakt. In het tweede lid is deze lijn doorgetrokken door mogelijk te maken op overeenkomstige wijze vaststelling van de verdeling te vorderen in een geding waarin de eiser een bevel tot verdeling of een gelasting van de wijze van verdeling heeft gevorderd van een gehele gemeenschap. Ook hier bestaat behoefte aan de bevoegdheid om daartegenover terstond vaststelling van die verdeling door de rechter te vragen ten einde onnodige vertraging te voorkomen.

Bij dit alles valt te bedenken dat indien overeenkomstig artikel 3:185 nieuw BW, vaststelling van de verdeling wordt gevorderd - waartoe de eiser niet terstond een bepaalde wijze van verdeling behoeft voor te stellen - ieder der partijen naar voren kan brengen hoe naar haar zienswijze de goederen moeten worden verdeeld zonder dat de rechter gebonden is aan hetgeen partijen aldus voorstellen. Dit stelsel ligt in artikel 3:185 nieuw BW zelf opgesloten. Het derde lid van artikel 680 bepaalt dat de hier bedoelde eis door ieder van de opgeroepen voor alle wesen moet worden gedaan, behoudens die van onbevoegdheid en van artikel 122 (de zgn. cautio iudicatum solvi). Het vierde lid bevat voorts een regeling voor het geval een of meer van de opgeroepen niet zijn

verschenen, welke regeling waarborgt dat zij niet veroordeeld kunnen worden uit hoofde van een vordering als hier bedoeld, zonder dat zij in de gelegenheid zijn geweest zich daartegen te verweren. De oproeping kan eventueel geschieden tezamen met die, voorgeschreven in artikel 82. Voorkomen dient evenwel te worden dat de hantering van het onderhavige lid voor de betreffende opgeroepene een middel tot excessieve vertraging van de procedure zou kunnen opleveren. Daartoe is de mogelijkheid tot oproeping tegen een nadere dag aan een termijn gebonden, in dier voege dat de dag waartegen wordt opgeroepen niet later zal mogen worden gesteld dan drie maanden na de dag waartegen de op te roepen partij voor wie de langste termijn van oproeping geldt, op zijn vroegst opgeroepen zou mogen worden; men denke aan de termijn van de artikelen 9 e.v.

De eerste vier leden van artikel 680 zien slechts op de vordering tot vaststelling van de verdeling tegen hen die door de eiser in het aanhangige geding zijn betrokken. Heeft de eiser niet allen die aan de verdeling dienen mee te werken, opgeroepen, dan zal ieder van de opgeroepenen hen krachtens het vijfde lid alsnog in het geding kunnen betrekken op dezelfde wijze als in het vierde lid is voorgeschreven, namelijk door hen de eis tot algehele vaststelling van de verdeling te betekenen, met inachtneming van de voor oproeping voorgeschreven termijnen en met oproeping tegen de dag waarop hij de zaak wederom ter rolle wil doen dienen. Het onderhavige artikel geeft aan de daarin bedoelde opgeroepenen een bevoegdheid, waarvan het hun vrij staat geen gebruik te maken. Zij kunnen dan ook naderhand nog in een afzonderlijk geding algehele verdeling vorderen en dan eventueel voeging wegens connexiteit vragen met de reeds aanhangige zaak. Dezelfde weg kan worden gevolgd door een deelgenoot die in het oorspronkelijke geding in het geheel niet betrokken was.

Boek 3, titel 4 - Middelen tot bewaring van zijn recht

In de regeling van het conservatoir beslag is een niet onaanzienlijk aantal wijzigingen nodig gebleken, zowel ter aanpassing aan de nieuwe regels betreffende executoriaal beslag als rechtstreeks in verband met de Boeken 3, 5 en 6 van het nieuwe BW. Het is daarbij overzichtelijker gebleken om de nieuwe regeling te beginnen met een afdeling met algemene bepalingen zoals ook in titel 1 van Boek 2 (artikelen 430 tot en met 438a) de algemene bepalingen betreffende executoriaal beslag zijn opgenomen. In de nieuwe afdeling zijn tevens twee artikelen te vinden die niet op beslag betrekking hebben, maar op andere conservatoire maatregelen, namelijk gerechtelijke bewaring (artikel 709) en bewind (artikel 710). Hieruit volgt dat het opschrift van de onderhavige titel, die niet alleen van beslag spreekt, ook in de nieuwe opzet juist is gebleven.

De nieuwe opzet heeft tevens tot een aanzienlijke mate van vereenvoudiging geleid. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt nog enige verdere vereenvoudigingen aan te brengen, waarvan de belangrijkste is gelegen in het vervallen van de eis dat de beslagene binnen acht dagen moet worden opgeroepen tot vanwaardeverklaring van het beslag. Deze eis is vervangen door een simpeler regeling, waarvan de hoofdregels zijn te vinden in de artikelen 700, 704 en 705. Geen conservatoir beslag kan worden gelegd dan met verlof van de kantonrechter (artikel 700, eerste lid). Zo de hoofdzaak nog niet aanhangig is, stelt de rechter een termijn van ten minste acht dagen vast, waarbinnen de eis in de hoofdzaak ingesteld moet worden (artikel 700, derde lid). Het conservatoir beslag gaat over in een executoriaal beslag, zodra in de hoofdzaak een executoriale titel is verkregen (artikel 704).

De controle op de inachtneming van de voorgeschreven vormen is in beginsel aan de deurwaarder overgelaten, met dien verstande dat een verzuim op dit punt tot opheffing van het beslag kan leiden, waartoe de geëxecuteerde het initiatief moet nemen (artikel 705).

Een volgende belangrijke vernieuwing betreft het vreemdelingenbeslag dat in dit onderwerp op alle groepen van goederen kan worden gelegd en dan ook steeds zo nodig bevoegdheid van de rechter hier te lande schept (artikel 767). Op dit stelsel diende ook een aantal andere artikelen van het ontwerp te worden afgestemd, met name de artikelen 700 en 705.

De huidige artikelen 626 e.v. (Van pandbeslag voor huren en pachten) kunnen vervallen, aangezien in het nieuwe BW het desbetreffende voorrecht van de verhuurder en verpachter niet meer voorkomt.

Boek 3, titel 4, afdeling 1 - Algemene bepalingen

Wat artikel 700 betreft, lette men erop dat op de onderhavige procedure de artikelen 429a e.v. in beginsel van toepassing zijn. Uit de bepaling dat de kantonrechter beslist na summier onderzoek, volgt dat hij in de regel op de mededelingen van de verzoeker en de door deze overhandigde stukken mag afgaan. Dat hij het verzoek mag toewijzen zonder de wederpartij op te roepen, volgt uit artikel 429f, eerste lid. Uit die bepalingen volgt tevens dat hij de verzoeker in de gelegenheid moet stellen het verzoekschrift toe te lichten, eer hij het afwijst.

In het tweede lid van artikel 700 is voorts bepaald dat het verzoekschrift onder meer dient aan te geven welk beslag de verzoeker wil leggen, opdat duidelijk is welke van de volgende afdelingen daarop van toepassing zullen zijn. Verder zal ook de aard van het recht moeten worden aangegeven tot bewaring waarvan het beslag strekt. Dit kan een recht zijn als bedoeld in de artikelen 730 e.v., of een geldvordering waarvoor de beslaglegger zich op de beslagen goederen wil verhalen. In dit laatste geval moet tevens het bedrag van de geldvordering of ten minste een maximum bedrag worden opgegeven, opdat de kantonrechter op zijn beurt overeenkomstig de derde zin het bedrag kan vaststellen, waarvoor hij het verlov verleent. De woorden 'onverminderd de bijzondere eisen door de wet gesteld voor een beslag van de soort waarom het gaat' zien op de eis van vrees voor verduistering, die wordt gesteld in de artikelen 711 tot en met 714 en 725, en op de eis dat het in beslag te nemen goed in het verzoekschrift moet worden omschreven, te vinden in de artikelen 711, derde lid, 720, tweede volzin, 724, eerste lid, tweede volzin, 725 en 734, vierde lid. Te bedenken valt dat deze eis niet bij alle beslagen geldt. Met name bij het beslag van artikel 711 en het derdenbeslag in artikel 718 strekt het verlov tot het leggen van een beslag op alle hier bedoelde goederen die zich onder de schuldenaar, dan wel onder de derde bevinden. Tegen een krachtens het tweede lid gegeven verlov is geen hogere voorziening toegelaten; tegen een afwijzing van het verzoek derhalve wel (vergelijk HR 2-6-1970, NJ 1972, 454).

Het derde lid van artikel 700 bepaalt dat de kantonrechter die verlov tot het leggen van het beslag verleent in een geval dat de hoofdzaak nog niet is ingesteld, een termijn van ten minste acht dagen vaststelt, waarbinnen dit alsnog dient te geschieden. Wanneer het gaat om een vordering die hier te lande voor de gewone rechter ingesteld kan worden, ligt het voor de hand dat een termijn van acht dagen in de regel voldoende zal zijn. Denkbaar is echter dat, bijvoorbeeld krachtens verdrag of overeenkomst, slechts een buitenlandse rechter bevoegd is of dat de hoofdzaak aan arbitrage hier te lande of in het buitenland is onderworpen. In zodanige gevallen dient de kantonrechter de vrijheid te hebben een langere termijn vast te stellen en ook om deze termijn te verlengen,

wanneer onverhoopt mocht blijken dat de eerste niet voldoende is geweest; men denke aan onvoorziene moeilijkheden bij het op gang brengen van arbitrage. Voorkomen behoort te worden dat een eenmaal gelegd conservatoir beslag daardoor zou vervallen.

In het huidige recht neemt men aan dat het conservatoir beslag door de vanwaardeverklaring overgaat in een executoriaal beslag, aangenomen ten minste dat inmiddels ook de vordering in de hoofdzaak is toegewezen. Nu de vanwaardeverklaringsprocedure in het ontwerp vervalt, is een afzonderlijke regel omtrent het intreden van de executoriale fase noodzakelijk. Deze regel is in het eerste lid van artikel 704 neergelegd en komt er op neer dat de executoriale fase intreedt op het tijdstip dat een executoriale titel is verkregen en voorts aan alle eisen om deze ten uitvoer te leggen, is voldaan. Daartoe moet deze titel in de eerste plaats voor tenuitvoerlegging vatbaar geworden zijn. Dat is bijvoorbeeld niet het geval zolang de termijnen van acht dagen, vervat in de artikelen 83, 87 en 434, nog niet zijn verstreken en het vonnis ook niet uitvoerbaar bij voorraad is verklaard. Ook zal de titel nog niet voor tenuitvoerlegging vatbaar zijn als daaraan een opschortende tijdsbepaling of voorwaarde verbonden is en de termijn nog niet verstreken c.q. de voorwaarde nog niet vervuld is. Daarnaast is vereist dat de executoriale titel aan de beslagene, en in geval van derdenbeslag ook aan de derde, is betekend; vergelijk de artikelen 430, derde lid, en 475, tweede lid. De gekozen redactie sluit niet uit dat de betekening geschiedt voordat aan alle eisen voor de vatbaarheid voor tenuitvoerlegging is voldaan. Moest de hoofdzaak voor een buitenlandse rechter worden gebracht, dan zal eerst van een executoriale titel sprake zijn, wanneer daarop een exequatur is verkregen. Hetgeen boven is opgemerkt, geldt dan voor dit exequatur. Is de titel eenmaal voor tenuitvoerlegging vatbaar geworden en het beslag in de executoriale fase getreden, dan blijft het zijn executoriale karakter behouden, ook al verliest de executant de bevoegdheid de executie voort te zetten, bijvoorbeeld omdat deze wordt geschorst door een naderhand ingesteld rechtsmiddel. Men lette er nog op dat ter zake van de betekening van de titel aan de derde bij derdenbeslag nog een nadere regel is te vinden in artikel 722.

Door het schrappen van de vanwaardeverklaringsprocedure neemt het belang van een behoorlijke regeling van de vordering tot opheffing van het beslag toe. In het eerste lid van artikel 705 is buiten twijfel gesteld dat steeds opheffing kan worden gevorderd in kort geding, zowel door de beslagene als door andere belanghebbenden, zoals een derde die de beslagen zaak op grond van artikel 5:2 nieuw BW opeist. De bepaling waarborgt dat, als eenmaal verlov tot het beslag is gegeven, er ook steeds een rechter bevoegd is ter zake van de opheffing. Het tweede lid bevat een niet-limitatieve opsomming van een aantal belangrijke opheffingsgronden, die voor zich spreken. In het derde lid zijn het derde, vierde en vijfde lid van artikel 438 van overeenkomstige toepassing verklaard. Ook bij een geschil ter zake van een conservatoir beslag kan aan de daarin vervatte regels behoefte bestaan. Bovendien wordt aldus voorkomen dat voor de wijze waarop een geschil aanhangig kan worden gemaakt een al te grote betekenis toekomt aan de vraag of een beslag nog als conservatoir beslag moet worden beschouwd, dan wel reeds in de executoriale fase is gekomen, iets wat voor de eiser niet steeds onmiddellijk duidelijk zal behoeven te zijn.

Nu vanwaardeverklaring niet langer wordt geëist, is het wenselijk een uitdrukkelijke bepaling omtrent de beslagkosten op te nemen. Artikel 706 brengt deze kosten in beginsel ten laste van de beslagene, als het beslag maar niet nietig, onnodig of onrechtmatig was. Het ligt voor de hand dat de beslaglegger in de hoofdzaak tevens de beslagkosten terugvordert, maar hij kan het ook zelfstandig doen, bijvoorbeeld wanneer de hoofdvordering inmiddels is voldaan. De beslagene kan

het verweer van nietigheid, onnodigheid of onrechtmatigheid voeren, ongeacht of hij tevens op de voet van artikel 705 in kort geding opheffing van het beslag heeft gevorderd, zoals de beslaglegger ook zijn recht op deze kosten kan geldend maken, ongeacht of het beslag inmiddels is opgeheven of niet. Zo zal, wanneer het beslag hetzij in der minne, hetzij door de rechter opgeheven is tegen zekerheidstelling, deze opheffing geen grond opleveren om aan de beslaglegger zijn recht op terugbetaling van de kosten te ontzeggen. Men lette erop dat in geval van vreemdelingenbeslag de bevoegdheid van de rechter hier te lande ook ter zake van de terugvordering van de beslagkosten door artikel 767 wordt gewaarborgd.

Artikel 708 regelt dezelfde kwestie als bij het executoriaal beslag wordt geregeld door artikel 435. Wanneer een schuldenaar voor zijn vordering verhaal heeft op een goed dat niet aan de schuldenaar toebehoort, dient hij daarop niet alleen executoriaal maar ook conservatoir beslag te kunnen leggen ten einde zijn verhaalsrecht te kunnen beveiligen. In artikel 708 wordt aan deze gedachte uitwerking gegeven door op een zodanig beslag de bepalingen betreffende beslag op een goed van de schuldenaar van overeenkomstige toepassing te verklaren; vergelijk artikel 3:48 nieuw BW, dat op dezelfde gedachte berust. Toegevoegd is een zin die voorkomt dat de schuldenaar met een beslag als hier bedoeld onbekend zou blijven, omdat het uitsluitend aan de beslagene is betekend. Men vergelijk artikel 435, tweede lid.

Het tweede lid van artikel 708 komt overeen met het derde lid van artikel 435. Het komt erop neer, dat degene die geen schuldenaar is, maar op wiens goed verhaal dreigt te worden genomen, door middel van een betekening moet worden gewaarschuwd, en dat hij door zich tijdig schriftelijk tegen het voorgenomen verhaal te verzetten kan bereiken dat voor toepassing van artikel 704 jegens hem een executoriale titel moet worden verkregen om de voorgenomen executie te dulden. Men lette erop dat voor de vordering tot het verkrijgen van deze titel niet ook de termijn geldt van artikel 700, derde lid, die slechts betrekking heeft op de hoofdzaak tegen de schuldenaar te wiens laste het beslag werd gelegd. Jegens de naderhand pas opgekomen persoon om wiens goed het gaat, zou deze termijn veelal ook niet meer in acht genomen kunnen worden.

In de eerste afdelingen van titel 2 van Boek 2 (artikelen 439 tot en met 474) is de regeling van de verplichte aanstelling van een bewaarder bij beslag op roerende zaken die geen registergoederen zijn, vervallen en vervangen door een regeling die gerechtelijke bewaring mogelijk maakt, maar dan in deze vorm dat de deurwaarder de zaak onder zich neemt en aan de bewaarder afgeeft; men zie het nieuwe artikel 446. Een zodanige bevoegdheid is bij een executoriaal beslag op haar plaats, maar zou te ingrijpend zijn bij een beslag dat vooralsnog slechts conservatoir van aard is. Voorkomen moet worden dat de schuldeiser, als eenmaal verlot tot het beslag verkregen is, vrij is de beslagene nog verder onder druk te zetten door voor hem noodzakelijke roerende zaken, bijvoorbeeld bedrijfsmiddelen, door de deurwaarder te doen weghalen en bij een bewaarder te doen onderbrengen, zodat zij aan gebruik door de beslagene onttrokken zijn.

Anderzijds dient wel een eenvoudige mogelijkheid te bestaan om in de gevallen dat de belangen van de beslaglegger bij gebreke van inbewaringstelling gevaar zouden lopen, een rechterlijke beslissing hieromtrent uit te lokken. Aan deze behoefte beoogt artikel 709 tegemoet te komen door inbewaringstelling mogelijk te maken, mits daartoe eerst een bevelschrift is verkregen van de kantonrechter. In het eerste lid is rekening gehouden zowel met het geval dat het beslag nog gelegd moet worden, als met de situatie dat het beslag reeds is gelegd. In het eerste geval kan in een verzoekschrift zowel verlot tot het leggen van het beslag (artikel 700) als het bevel tot afgifte ter gerechtelijke bewaring worden gevraagd. In beide gevallen moet de kantonrechter die het bevel

geeft, tevens een bepaalde bewaarder aanwijzen. Het betreffende beslag mag zowel een beslag tot verhaal van een geldvordering als een beslag tot afgifte van een zaak of levering van een goed zijn. Aan de term 'bevel' is hier de voorkeur gegeven boven 'verlof' om te doen uitkomen dat de toewijzing van het verzoek door de kantonrechter tevens een executoriale titel oplevert, op grond waarvan de deurwaarder zo nodig afgifte door de houder van de zaak (veelal de beslagene) kan afdwingen. Men zie het nieuwe artikel 491, tweede lid.

In het tweede lid van artikel 709 is bepaald dat ook een pandhouder inbewaringstelling kan verzoeken, zulks zowel in geval van conservatoir als in geval van executoriaal beslag. Men zie artikel 3:237, derde lid, nieuw BW, waarop de onderhavige bepaling een aanvulling vormt die aangeeft hoe de daar aan de pandhouder toegekende bevoegdheid in geval van beslag op de zaak kan worden geëffectueerd. De bepaling ziet niet mede op het geval dat de pandhouder de afgifte van de zaak aan zich zelf wil bewerken, omdat hij tot executie daarvan wil overgaan. Daartoe zal hij de weg van artikel 496, derde lid, moeten volgen.

Het derde lid van artikel 709 strekt ertoe te voorkomen dat de kantonrechter te gemakkelijk is met het geven van het bevel. De bepaling houdt een afwijking in van de algemene regel van artikel 429f. De tweede zin van dit lid sluit aan bij de laatste zin van artikel 700, tweede lid. Het vierde lid verklaart artikel 701 van overeenkomstige toepassing. Ook hier kan behoefte bestaan aan de mogelijkheid het bevel niet dan tegen zekerheidstelling in werking te doen treden. Zoals blijkt uit artikel 795 kan ook in kort geding, eventueel los van beslag, gerechtelijke bewaring worden bevolen. Dit is onder meer van belang omdat ook artikel 710 voor de daar bedoelde onderbewindstelling een vordering in kort geding eist, terwijl niet is uitgesloten dat voor een geval beide figuren in aanmerking komen en de eiser niet een van beide bij voorbaat wil uitsluiten. Ten slotte dient er nog op te worden gewezen dat ook op de gerechtelijke bewaring van het onderhavige artikel de artikelen 796 tot en met 797d van toepassing zijn. Daar wordt ook aangegeven hoe deze bewaring eindigt: men zie de artikelen 797c en 797d.

Boek 3, titel 4, afdeling 2 - Conservatoir beslag in handen van de schuldenaar

In artikel 712 is buiten twijfel gesteld welke bepalingen betreffende executoriaal beslag op het conservatoire beslag van overeenkomstige toepassing zijn. Ten dele zou men deze toepasselijkheid ook reeds kunnen afleiden uit artikel 702, maar aarzeling omtrent wat nog behoort tot de voorschriften, geldende voor het leggen van executoriaal beslag, is bij de aangehaalde artikelen niet uitgesloten. Aangezien daaronder bovendien verschillende nieuw zijn, mag ook niet worden vertrouwd dat het huidige recht daaromtrent voldoende houvast zou bieden.

Boek 3, titel 4, afdeling 3 - Conservatoir beslag op aandelen op naam, en effecten op naam die geen aandelen zijn

Men zie de toelichting bij Boek 2, titel 2, afdeling 1B (artikel 474c e.v.).

Boek 3, titel 4, afdeling 4 - Conservatoir beslag onder derden

Ook de wijze waarop het onderhavige beslag moet worden gelegd wordt in beginsel beheerst door artikel 702, dat mede verwijst naar de wijze waarop het executoriale derdenbeslag moet worden gelegd. Op deze hoofdregel geeft artikel 719 nog enkele aanvullingen, waarvan de voornaamste is dat de derde in het beslagexploot ervan op de hoogte moet worden gesteld waar de hoofdzaak

aanhangig is of binnen welke termijn zij blijkens het in artikel 700 bedoelde verlot ingesteld moet worden. De derde dient dit te weten, omdat niet-inachtneming van de voor dit instellen bepaalde termijn, het beslag doet vervallen. In artikel 721 is voorts bepaald dat de derde er eveneens bij exploit van op de hoogte moet worden gesteld dat de eis in de hoofdzaak inderdaad is ingesteld.

Artikel 723 stelt vast vanaf welk tijdstip de termijn van artikel 476a, eerste lid, begint te lopen. Ook hier ligt het voor de hand aan te knopen bij de betekening van de executoriale titel. Nodig is dat in het exploit tevens aan de derde omtrent het gaan lopen van de termijn mededeling wordt gedaan. Niet wordt hier met zoveel woorden geëist dat de titel ook voor tenuitvoerlegging vatbaar is. Het is aan de deurwaarder overgelaten te zorgen dat voordien geen betekening plaatsvindt. Jegens de derde behoort er geen beroep op te kunnen worden gedaan dat wat hem als executoriale titel wordt gepresenteerd, niettemin onvoldoende was voor het ingaan van de termijn en van het ontstaan van zijn bevoegdheid na afloop daarvan het door hem verschuldigde aan de deurwaarder af te dragen.

Boek 3, titel 4, afdeling 5 - Conservatoir beslag onder de schuldeiser zelf

De tweede volzin van het eerste lid van artikel 724 stelt een eis die niet reeds uit artikel 700, tweede lid, voortvloeit. In bijvoorbeeld een verzoek tot verlot tot het leggen van derdenbeslag behoeven niet bepaalde goederen te worden omschreven die de beslaglegger met het beslag hoopt te treffen. Bij het onderhavige beslag is een zodanige eis echter wel op zijn plaats. Men zie ook artikel 479i, eerste lid, onderdeel b. Het tweede lid verwijst, evenals artikel 479i, tweede lid, naar de artikelen 475a, eerste lid, en 475b, die aldus ook hier van overeenkomstige toepassing zijn. Het derde lid geeft een nadere regel met het oog op de termijn van artikel 479j, eerste lid. Deze termijn behoort niet te gaan lopen voordat het beslag overeenkomstig artikel 704 in de executoriale fase is gekomen. De redactie van het derde lid is daarom op die van artikel 704 afgestemd.

Boek 3, titel 4, afdeling 5A - Conservatoir beslag op de rechten uit een sommenverzekering

Het is wenselijk dat de wet apart melding maakt van de mogelijkheid om conservatoir beslag te leggen op de rechten van de verzekeringnemer of een begunstigde uit een sommenverzekering, nu deze rechten niet alle vallen onder de omschrijving van goederen in artikel 475 waarop volgens artikel 718 conservatoir derdenbeslag kan worden gelegd. Daarbij worden in het onderhavige enige artikel van deze afdeling, artikel 724a, enige bepalingen uit de afdeling voor executoriaal beslag op genoemde rechten van overeenkomstige toepassing verklaard. In geval van beslag ten laste van een als begunstigde aangewezen derde, wiens aanwijzing onherroepelijk is, wordt de aanwijzing eerst geacht te zijn aanvaard wanneer het conservatoir beslag in een executoriaal beslag is overgegaan (artikel 479ka, tweede lid, dat niet van overeenkomstige toepassing is verklaard voor de conservatoire fase).

Er zij nog op gewezen dat krachtens artikel 720, tweede zin, verlot voor het leggen van conservatoir beslag op periodieke uitkeringen uit een levensverzekering slechts kan worden verleend, nadat de schuldenaar is gehoord of hij de gelegenheid te worden gehoord ongebruikt heeft laten voorbijgaan.

Boek 3, titel 4, afdeling 6 - Conservatoir beslag op onroerende zaken

Het eerste lid van artikel 726 stelt, ten dele als aanvulling op artikel 702, de toepasselijkheid van een aantal bepalingen betreffende executoriaal beslag buiten twijfel. Het is wenselijk geacht de in artikel 727 bedoelde verplichting uitdrukkelijk in de wet neer te leggen, ten einde te doen uitkomen dat de beslaglegger onverwijld voor de doorhaling heeft zorg te dragen. Daartoe kan de weg worden gevolgd, aangegeven in artikel 513a, dat in het eerste lid van artikel 726 van overeenkomstige toepassing is verklaard. De beslaglegger die niet onverwijld voor de doorhaling zorgt, zal de daardoor ontstane schade hebben te vergoeden.

Boek 3, titel 4, afdeling 6A - Conservatoir beslag op schepen

Artikel 728, eerste lid, geeft een uitbreiding van de bevoegdheidsregeling van artikel 700, eerste lid, die verband houdt met de mogelijkheid dat het schip op het tijdstip van het beslagverzoek nog varende is en zich wellicht zelfs nog buiten de territoriale wateren bevindt. De in artikel 711 gestelde eis van vrees voor verduistering geldt hier niet. Wegens de grote mobiliteit van schepen, moet hier tot uitgangspunt worden genomen dat vrees voor verduistering mag worden verondersteld. Er is geen reden om, indien de executoriale verkoop ten overstaan van een notaris zal plaatsvinden, reeds bij het leggen van het conservatoir beslag de naam van zodanige notaris te noemen en bij hem domicilie te kiezen. Daarom kan hier, ook indien de executoriale verkoop voor een notaris zal plaatsvinden, bij het conservatoir beslag worden volstaan met domiciliekeuze bij een deurwaarder. Ook kan woonplaats worden gekozen ten kantore van een advocaat (artikel 728, tweede lid). Artikel 728b bevat een zelfde bepaling als artikel 727 voor conservatoir beslag op onroerende zaken.

Er zij nog op gewezen dat de algemene bepalingen van conservatoir beslag toepasselijk zijn. Voorts is conservatoir beslag tot afgifte van zaken en levering van goederen op schepen mogelijk volgens afdeling 7. Ook kan conservatoir beslag op schepen als vreemdelingenbeslag worden gelegd overeenkomstig afdeling 8, met de daaraan verbonden voordelen.

Boek 3, titel 4, afdeling 6B - Conservatoir beslag op luchtvaartuigen

In deze afdeling is de materie van de huidige artikelen 645a tot en met 645d ondergebracht. De nieuwe bepalingen zijn aangepast aan het nieuwe executie- en beslagrecht, maar gehandhaafd - in de artikelen 729 tot en met 729c - voorzover dit noodzakelijk was in verband met het op 29 mei 1933 te Rome gesloten Verdrag tot het vaststellen van enige eenvormige bepalingen inzake conservatoir beslag op luchtvaartuigen. Daarnaast zijn enige nieuwe regels gegeven - in de artikelen 729d en 729e - overeenkomend met hetgeen voor schepen is geregeld in de artikelen 728 tot en met 728b. Naast de bepalingen van deze afdeling komt ook afdeling 1, houdende algemene bepalingen, hier voor toepassing in aanmerking.

Naast conservatoir verhaalsbeslag is ook mogelijk conservatoir beslag tot afgifte van zaken en levering van goederen op luchtvaartuigen volgens afdeling 7. Ook kan conservatoir beslag op luchtvaartuigen als vreemdelingenbeslag worden gelegd volgens afdeling 8, met de daaraan verbonden voordelen.

De eerste zin van artikel 729d geeft voor luchtvaartuigen een soortgelijke bepaling als de eerste zin van artikel 728 voor schepen. Hier wordt ook voor luchtvaartuigen een uitbreiding aan de bevoegdheidsregeling van artikel 700, eerste lid, gegeven en wel op grond van hetzelfde motief. Eveneens kan de in artikel 711 gestelde eis van vrees voor verduistering hier vervallen (volgens

artikel 728). De grote mobiliteit van luchtvaartuigen leidt tot de gedachte dat vrees voor verduistering hier mag worden verondersteld.

In het nieuwe executie- en beslagrecht is de vanwaardeverklaring vervallen. Het beslag komt in dit stelsel in de executoriale fase doordat de beslaglegger een voor tenuitvoerlegging vatbare executoriale titel verkrijgt. Artikel 729e bepaalt duidelijkheidshalve dat dan de gerechtelijke tenuitvoerlegging kan worden aangevangen overeenkomstig de procedure van artikel 584f.

Boek 3, titel 4, afdeling 7 - Conservatoir beslag tot afgifte van zaken en levering van goederen

Deze afdeling regelt het conservatoir beslag ter inleiding van een reële executie tot afgifte van roerende zaken of tot levering van goederen. Voorzover het betreft de afgifte van roerende zaken die geen registergoederen zijn, mondt dit conservatoire beslag uit in een executie tot afgifte overeenkomstig de artikelen 490 tot en met 500. In de andere gevallen zal de executie in de regel kunnen worden geëffectueerd door toepassing van artikel 3:300 nieuw BW. Men zie het nieuwe artikel 735.

Artikel 730 onderscheidt tussen het recht op afgifte van een roerende zaak en het recht op levering van een goed. Bij het eerste moet - evenals in artikel 491 - onder meer worden gedacht zowel aan een persoonlijke vordering tot afgifte jegens een huurder of lener na het einde van een overeenkomst, als aan het zakelijk recht op afgifte van een eigenaar die zijn roerende zaak krachtens artikel 5:2 nieuw BW opeist, alsook aan het recht op afgifte van degene die recht op levering heeft van roerende zaken die geen registergoederen zijn, en waarvan de levering moet geschieden door hem het bezit van de betreffende zaken te verschaffen (artikel 3:90, eerste lid, nieuw BW). Dit laatste is mede van belang voor de beide volgende artikelen die op zodanige gevallen betrekking hebben. Bij het recht op levering van een goed moet niet alleen worden gedacht aan levering, nodig voor de overdracht van de in de artikelen 3:89 tot en met 3:96 nieuw BW bedoelde goederen, maar ook aan de levering, vereist voor vestiging en afstand van beperkte rechten (artikel 3:98 nieuw BW) en voor de effectuering van de verdeling van een gemeenschap (artikel 3:186 nieuw BW). Onder de omschrijving valt tevens het recht op levering van roerende zaken die geen registergoederen zijn, dat ook bij het recht op afgifte reeds ter sprake kwam. Dit is van belang met het oog op het geval dat deze levering niet door afgifte kan worden geëffectueerd omdat de zaken niet in de macht van de vervreemder zijn, zodat voor de levering de weg van artikel 3:95 nieuw BW moet worden gevolgd. Toegevoegd is ten slotte het geval dat iemand recht op afgifte of levering kan verkrijgen door een rechterlijke uitspraak tot vernietiging of ontbinding. Men denke aan een voor vernietiging of ontbinding vatbare overeenkomst, die reeds is uitgevoerd, zodat door de vernietiging of door de ontbinding vorderingen tot ongedaanmaking ontstaan. Bij vernietiging kunnen dit zakelijke en persoonlijke vorderingen (uit onverschuldigde betaling) zijn, bij ontbinding krachtens de artikelen 6:265 e.v. nieuw BW, alleen persoonlijke (uit de artikelen 6:271 en 6:272 nieuw BW), bij ontbinding krachtens 6:258 nieuw BW weer zowel zakelijke als persoonlijke. In de regeling van het conservatoir beslag in het huidige recht bestaat voor deze vooralsnog toekomstige vorderingen een lacune. Het ligt in de lijn van het stelsel van reële executie van het nieuwe BW om deze op te vullen.

Artikel 731 maakt conservatoir beslag mogelijk uit hoofde van een recht tot afgifte van naar de

soort bepaalde zaken, waarop ook artikel 493 betrekking heeft. Ook hier is er rekening mee gehouden dat de bevoegdheid om de te leveren zaken aan te wijzen, veelal aan de schuldenaar is voorbehouden. De redactie wijkt op dit punt iets af van die van artikel 493, omdat bij conservatoir beslag de vraag aan wie de keuze toekomt, veelal nog niet door de rechter zal zijn beslist, terwijl dit, zo een executoriale titel is verkregen, in de regel wel het geval zal zijn. Het recht op afgifte waarvan het artikel spreekt zal slechts kunnen voortvloeien uit een recht op levering van de betreffende soort zaken. Aan de term 'recht op afgifte' is niettemin de voorkeur gegeven, omdat hier uitsluitend moet worden gedacht aan het geval van levering (bezitsverschaffing) door een afgifte die zich voor effectuering door het onderhavige beslag en de daarbij aansluitende executie leent; aldus ook de terminologie van artikel 493.

Ten aanzien van artikel 733 zij het volgende opgemerkt. Een deelgenoot in een gemeenschap dient er voor te kunnen waken dat de goederen van de gemeenschap niet worden weggemaakt. In de eerste plaats heeft hij er in het algemeen belang bij, dat geen vermindering ontstaat van wat er aan gemeenschappelijke vermogensbestanddelen te gebruiken of te verdelen valt. Tegen aantasting van dit belang kan hij zich beveiligen langs de weg van artikel 3:168 nieuw BW, dat hem in staat stelt van de andere deelgenoten een behoorlijke regeling van het beheer van de goederen af te dwingen, desnoods door een verzoek tot onderbewindstelling door de rechter overeenkomstig het tweede lid van dat artikel, alsook door de maatregelen van de artikelen 658 e.v. (verzegeling) en 678 e.v. (boedelbeschrijving). Daarnaast kan een deelgenoot er meer in het bijzonder belang bij hebben dat een of meer bepaalde tot de gemeenschap behorende goederen aan hem worden toegedeeld, bijvoorbeeld omdat hij ze nodig heeft of goed kan gebruiken voor de uitoefenen van zijn beroep of bedrijf of omdat hij een persoonlijke affectie tot het goed heeft. Ter bescherming van dit laatste belang dient het beslag van het onderhavige artikel, dat kan worden gelegd ter inleiding van een verdelingsvordering als bedoeld in artikel 3:178 nieuw BW.

Het beslag kan voorts niet alleen worden gelegd door een deelgenoot, maar ook door anderen die verdeling van de gemeenschap kunnen vorderen, zoals degene die een beperkt recht op een aandeel van een deelgenoot heeft. Men zie artikel 3:178, eerste lid, nieuw BW en denke aan een vruchtgebruiker die er belang bij kan hebben dat aan de hoofdgerechtigde bepaalde goederen worden toegedeeld waarvan het gebruik hem in het bijzonder ter harte gaat of waarvan een hoger bedrag aan vruchten te verwachten is dan van de andere goederen. Onder het artikel valt eveneens het geval van een schuldeiser die op grond van artikel 3:193 nieuw BW verdeling kan vorderen. Het belang dat deze bij de verdeling heeft kan met name het gevolg zijn van een door hem overeenkomstig artikel 3:190, tweede lid, nieuw BW verworven recht van pand of hypotheek op dit goed, dat immers verloren zou gaan als het goed aan een andere deelgenoot dan zijn schuldenaar toegedeeld zou worden. Het beslag door een beperkt gerechtigde of een schuldeiser als voormeld, heeft tot gevolg dat ten aanzien van het beslagen goed verrichte beschikkingshandelingen door de gezamenlijke deelgenoten als bedoeld in artikel 3:170, derde lid, nieuw BW, niet tegen hem kunnen worden ingeroepen.

Het beslag zal, zo partijen voordien geen overeenstemming omtrent de verdeling bereiken, uitmonden in een overeenkomstig artikel 3:185 nieuw BW door de rechter vast te stellen verdeling. Het tweede lid van artikel 733 bepaalt in verband daarmee dat het beslag vervalt, naarmate de goederen aan een ander worden toegedeeld dan aan de beslaglegger of de deelgenoot voor wiens aandeel hij optreedt. Het beslag heeft dan immers zijn zin verloren. Wordt het goed aan de beslaglegger of de deelgenoot aan diens zijde toegedeeld, dan blijft het beslag liggen tot het goed ook overeenkomstig de verdeling is geleverd; men zie artikel 735.

Artikel 704 gaat ervan uit dat er een met het conservatoir beslag corresponderend executoriaal beslag bestaat, waarin het conservatoire beslag kan overgaan. Bij een conservatoir beslag tot levering van een goed ontbreekt een corresponderend executoriaal beslag. Het eerste lid van artikel 735 bevat daarom een aanvulling op artikel 704, die inhoudt dat het eenmaal gelegde beslag blijft liggen, totdat de levering heeft plaatsgevonden, hetgeen in de regel zal moeten geschieden doordat een vonnis is verkregen dat, door toepassing van artikel 3:300 nieuw BW, voor de voor levering vereiste akte in de plaats treedt, en waarmee vervolgens de verdere voor de levering vereiste formaliteiten zijn vervuld. Om te voorkomen dat het beslag eindeloos blijft liggen, omdat de beslaglegger in gebreke blijft met de door hem in de hoofdzaak verkregen executoriale titel iets te ondernemen, is hieraan toegevoegd dat het beslag eveneens vervalt, indien zes maanden zijn verstreken nadat de door hem verkregen beslissing die een executoriale titel oplevert, in kracht van gewijsde is gegaan. Uit artikel 704, tweede lid, volgt dat het beslag eveneens vervalt als de beslissing waarbij de eis in de hoofdzaak is afgewezen, in kracht van gewijsde is gegaan.

In het tweede lid van artikel 735 is voorts buiten twijfel gesteld dat een beslag op een roerende zaak die geen registergoed is, krachtens artikel 704, eerste lid, kan overgaan in een beslag als bedoeld in artikel 492. Dit is met name het geval wanneer niet alleen aan de eisen van artikel 704, eerste lid, is voldaan, maar ook de verkregen executoriale titel tot afgifte strekt, en bijvoorbeeld niet alleen tot levering door een akte als bedoeld in artikel 3:95 nieuw BW, of tot bezitsverschaffing door enkele rechtshandeling als bedoeld in artikel 3:115 nieuw BW. Het beslag van artikel 492 brengt mee dat de deurwaarder de executie kan voortzetten door de zaak onder zich te nemen en af te geven aan degene die haar moet ontvangen, aangenomen dat daarop niet door een ander beslag is gelegd; men zie artikel 492, vierde lid, in verbinding met artikel 491.

Artikel 736 stemt overeen met wat in artikel 497 is bepaald voor het executoriale beslag tot afgifte van een roerende zaak die geen registergoed is. In het eerste lid is rekening gehouden zowel met het geval dat het andere beslag eveneens conservatoir van aard is, als met het geval dat dit een executoriaal beslag is. In het eerste geval zal het conflict dienen te worden uitgevochten langs de weg van artikel 705, in het tweede geval langs die van artikel 438, hetgeen overigens in de praktijk nauwelijks verschil zal maken.

In het stelsel van artikel 3:45 nieuw BW kan een door een rechtshandeling benadeelde schuldeiser die zijn rechten uit dat artikel wil geldend maken, dit slechts doen door in rechte een beroep op de vernietigbaarheid van de rechtshandeling te doen (de zgn. actio Pauliana). In dit stelsel is er behoefte aan een bijzonder conservatoir beslag dat, vooruitlopend op de vernietiging door de rechter, kan worden gelegd op de goederen die door de rechtshandeling aan het verhaal door de schuldeiser zijn onttrokken. Artikel 737 komt aan deze behoefte tegemoet. Het regelt een beslag dat kan worden omschreven als een mengvorm tussen het beslag van de onderhavige afdeling en dat van de vorige afdelingen. Het eerste doel van de schuldeiser die de Pauliana inroept, is om het goed in het vermogen van zijn schuldenaar terug te doen keren door vernietiging van de titel tussen de schuldenaar en de derde met wie deze handelde. Voor het herstel van de mogelijkheid van verhaal zal dit echter vaak niet voldoende zijn. Wil de schuldeiser het goed kunnen executeren, dan zal hij het immers ook feitelijk in handen moeten kunnen krijgen. Met het oog daarop kan de schuldenaar het in het eerste lid bedoelde conservatoire beslag leggen. Is na het leggen van het beslag eenmaal vernietiging van de rechtshandeling door de rechter

verkregen, dan dient het beslag verder te strekken tot verhaal van de geldvordering waarvoor de schuldeiser de Pauliana inriep. In het tweede lid is daarom bepaald dat het eerst bedoelde beslag na de vernietiging overgaat in een conservatoir beslag tot verhaal van de betreffende geldvordering of, zodra tevens is voldaan aan de eisen van artikel 704, eerste lid, in een overeenkomstig executoriaal beslag. Denkbaar is ook dat een schuldeiser geen conservatoir beslag legt, maar eerst vernietiging van de rechtshandeling vordert en na het verkrijgen daarvan executoriaal beslag wil leggen. Ook dat is mogelijk, met name door onder de derde met wie de schuldenaar de vernietigde rechtshandeling aanging, derdenbeslag te leggen op hetgeen deze als gevolg van de vernietiging heeft af te dragen.

Boek 3, titel 4, afdeling 8 - Conservatoir beslag tegen schuldenaren zonder bekende woonplaats hier te lande

Het zgn. vreemdelingenbeslag kan worden gelegd op alle goederen waarop verhaal bestaat, alsook op de zaken en goederen ten aanzien waarvan de beslaglegger een recht op afgifte of levering heeft. Indien de beslaglegger, na daartoe krachtens artikel 700 verlof te hebben verkregen, hier te lande beslag heeft gelegd, zou dit beslag goede zin missen, wanneer naderhand zou blijken dat het niet mogelijk is om hier te lande in de hoofdzaak een executoriale titel tegen de beslagene te verkrijgen. Artikel 767 gaat ervan uit dat enerzijds het een onwenselijke situatie is dat vermogensbestanddelen die zich hier te lande bevinden, aan iedere mogelijkheid van executie ten laste van de rechthebbende zouden zijn onttrokken, en dat anderzijds op de gewone bevoegdheidsregels zo min mogelijk inbreuk dient te worden gemaakt. Het lost de hier bedoelde moeilijkheid daarom aldus op dat, zo niet langs andere weg hier te lande een executoriale titel kan worden verkregen, de eis in de hoofdzaak kan worden ingesteld voor de kantonrechter die het verlof heeft verleend. De bevoegdheid van het onderhavige artikel is slechts van praktisch belang, voor het geval niet alleen de beslagene, maar ook de beslaglegger geen bekende woonplaats hier te lande heeft. Het artikel is immers niet van toepassing, wanneer er ter zake van de hoofdvordering een andere bevoegde rechter hier te lande is. Eveneens is de bevoegdheid van dit artikel uitgesloten indien partijen een arbitrage- of jurisdictiebeding overeenkwamen, aangenomen dat een als gevolg van dit beding verkregen arbitraal vonnis of buitenlandse rechterlijke beslissing hier te lande van een exequatur kan worden voorzien.

Boek 3, titel 4, afdeling 9 - Middelen tot bewaring van zijn recht op goederen der gemeenschap

De regeling van het zgn. maritale beslag dient te worden aangepast aan de nieuwe regeling van het conservatoir beslag. De afschaffing van de procedure tot vanwaardeverklaring heeft een belangrijk verschilpunt dat in het huidige recht tussen maritaal beslag en andere conservatoire beslagen bestaat, doen wegvallen. Dit brengt mee dat een niet onaanzienlijke vereenvoudiging van de regeling van het maritaal beslag bereikt kan worden door in artikel 769 voorop te stellen dat de bepalingen betreffende conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering in beginsel op maritale beslagen van overeenkomstige toepassingen zijn, waarna dan met een beperkt aantal aanvullingen en afwijkingen kan worden volstaan.

Het derde lid van artikel 505 behoort in geval van maritaal beslag niet van toepassing te zijn (artikel 770a). Het ziet immers alleen op het geval dat een geldcrediteur die beslag heeft gelegd,

staat tegenover de koper van de onroerende zaak of een hypotheekhouder. De bescherming die deze laatsten in het belang van een vlot lopend rechtsverkeer wordt gegeven, behoort niet ook te gaan ten koste van de echtgenoot die opheffing van de gemeenschap vordert en in verband daarmee op de gemeenschapsgoederen beslag legt om zich te beschermen onder meer tegen de geldcrediteuren jegens wie de andere echtgenoot schulden dreigt aan te gaan.

Boek 3, titel 5 - Rekenprocedure

De verouderde rekenprocedure is afgeschaft, met uitzondering van de procedure met werking tegen geheel of gedeeltelijk onbekende of afwezige belanghebbenden. Voor de 'gewone' rekenprocedure tegen bekende onwillige of nalatige rekenplichtigen of belanghebbenden kan zonder bezwaar het gewone procesrecht gaan gelden. De huidige artikelen 646 tot en met 657 komen dus zonder vervanging te vervallen. De huidige artikelen 658 tot en met 667 worden vervangen door de voorgestelde artikelen 771 tot en met 776.

Artikel 771 vervangt de huidige artikelen 658 en 660. De gezamenlijke belanghebbenden worden bij openbare oproeping opgeroepen, echter zonder tussenkomst van de rechter tot bepaling van een termijn. Aangehouden is de voor een openbare oproeping in artikel 9, eerste lid, bepaalde termijn van drie maanden. Deze termijn is, ingevolge het derde lid, ook voor de aparte oproepingen van de bekende belanghebbenden voorgeschreven. De eis van aanplakking van de oproeping aan het gerechtsgebouw is niet opgenomen; de meerwaarde daarvan lijkt in deze tijd twijfelachtig.

Artikel 772 is geïnspireerd op het huidige artikel 661 en dient het gemak van de belanghebbenden. Na kennisname van de oproeping kunnen zij de rekening en de stukken gaan inzien en bepalen of het zinvol lijkt in het geding te verschijnen.

Artikel 773 vervangt de huidige artikelen 662 tot en met 664. Nu het niet zeker is dat allen van de oproeping hebben kennis genomen, lijkt het goed dat de rechter zich, alvorens de vordering bij verstek toe te wijzen, actiever dan gewoonlijk opstelt met betrekking tot de beoordeling van rechtmatigheid en gegrondheid van de vordering, ook als de verschenen belanghebbenden geen verweer voeren. De rechter zal daartoe de concept-rekening moeten narekenen. Voor het overige is het gewone procesrecht van toepassing. Dit betekent dus dat er geen verzet is toegelaten.

Artikel 774 vervangt het huidige artikel 667, waarbij ook hier de rechter ambtshalve de rechtmatigheid en de gegrondheid van de vordering onderzoekt. Verzet is, om slepende procedures te voorkomen, ook hier niet toegelaten.

De artikelen 775 en 776 vervangen de huidige artikelen 666 en 665.

Boek 3, titel 6 - Rechtspleging in zaken betreffende het personen- en familierecht

Algemeen. Zoals reeds opgemerkt bij de nieuwe titel 9 van Boek 1 van het onderhavige ontwerp, houdt het nieuwe personen- en familieprocesrecht een grote vereenvoudiging in. De bijzondere procedureregels inzake verzoeken van echtgenoten, stuiting van een huwelijk, opheffing van de gemeenschap van goederen, levensonderhoud, aanvulling en verbetering van akten van de burgerlijke stand, ouderlijk gezag, voogdij, handlichting en adoptie - waarbij de eenheid en

overzichtelijkheid waren verloren gegaan - maken plaats voor een uniform procesrecht voor alle zaken betreffende het personen- en familierecht. Hierbij is mede van belang dat ingevolge het nieuwe Boek 1 nieuw BW vrijwel alle procedures eindigen met een beschikking, zodat de nieuwe artikelen 429a e.v. van toepassing zijn. De onderhavige titel bevat daarop, als *lex specialis*, aanvullingen en afwijkingen. Doordat thans voor vrijwel alle Boek 1 BW-gevallen dezelfde regels gelden, zal er in familiezaken voor een combinatie van verzoeken in één verzoekschrift meer ruimte zijn dan voorheen.

Boek 3, titel 6, afdeling 1 - Rechtspleging in andere zaken dan scheidingszaken

Artikel 798

Wat betreft de invulling van het begrip 'belanghebbende' kan nuttige diensten bewijzen een rapport van de Nederlandse Implementatiecommissie inzake het nieuwe familieprocesrecht, gepubliceerd in Kluwers losbladige editie *Burgerlijke Rechtsvordering*, bij artikel 798, alsmede in E.L. Schaafsma-Beverluis, J.A.M.P. Keijser, *Het nieuwe personen- en familieprocesrecht*, 1995. Het is van belang te weten of iemand al dan niet onder het begrip belanghebbende valt. Aan de belanghebbende worden belangrijke processuele rechten toegekend in de artikelen 429h, 799, eerste lid, 800, eerste lid, en 811, eerste lid, terwijl in de artikelen 825 en 827, tweede lid, betreffende het procederen in scheidingszaken, naar artikel 811 wordt verwezen. Zie voorts de artikelen 1:55, onderdeel d, 1:250, 1:284 en 1:313 nieuw BW.

Iemand die stelt in een 'gezinsleven'-relatie te staan als bedoeld in artikel 17 IVBPR, kan eveneens als belanghebbende worden aangemerkt. Ook hij moet echter een rechtstreeks belang hebben. Minderjarigen zijn belanghebbenden in de hen betreffende familierechtelijke procedures. Zij zijn echter in beginsel procesonbekwaam en dienen derhalve vertegenwoordigd te worden. Ook een rechtspersoon kan een belanghebbende zijn; men denke aan een (gezins)voogdij-instelling. Voor het Bureau voor Familierechtelijke Zaken daarentegen bestaan aparte regels; men zie artikel 810.

Artikel 799 geeft een aanvulling op artikel 429d, eerste lid. Artikel 815, eerste lid, vermeldt een zelfde soort aanvulling voor scheidingszaken. Op niet-nakoming van het voorschrift is overigens geen sanctie gesteld. Men mag aannemen dat de rechter verzoeker vraagt of doet vragen alsnog de ontbrekende gegevens te verschaffen. Zie ook artikel 803. Voor de invulling van het begrip 'anderen wier verklaring in verband met de beoordeling van het verzoek van betekenis kan zijn' kan eveneens het rapport van de Nederlandse Implementatiecommissie van nut blijken.

Over de vraag welke bescheiden dienen te worden overgelegd (in het onderhavige ontwerp: artikel 429d, tweede lid) heeft de Nederlandse Implementatiecommissie zich tevens gebogen. Te denken valt aan een uittreksel uit het curatelenregister, gezagsregister, bewijs van inschrijving van een echtscheidingsuitspraak in de registers van de burgerlijke stand, een schriftelijk verslag van een ondertoezichtstelling, financiële gegevens in alimentatiezaken, enz.

Artikel 800

Allen die door de rechter als belanghebbende worden aangemerkt - ook al zouden zij in het verzoekschrift niet zijn genoemd - moeten worden opgeroepen. Daarenboven is de rechter vrij te bepalen welke anderen wier verklaring van belang kan zijn, worden opgeroepen. Vergelijk in dit verband artikel 429f, eerste lid.

De alimentatieprocedure onderscheidt zich van de andere in deze afdeling bedoelde procedures door hetgeen in artikel 801 is bepaald met betrekking tot de indiening van een verweerschrift. Niet alleen moet het verweerschrift binnen een bepaalde termijn worden ingediend, maar bovendien kan de behandeling ter zitting achterwege blijven indien niet tijdig een verweerschrift is ingediend, behoudens artikel 809 (horen van een minderjarige) en artikel 810 (advisering door het Bureau voor Familierechtelijke Zaken). Vergelijk in dit verband artikel 818, eerste lid, voor scheidingszaken.

Artikel 802 betreft het horen buiten het gerechtsgebouw. Als het echter op voorhand duidelijk is dat de betrokkene niet zal begrijpen wat er tegen hem wordt gezegd - men denke aan een diep zwakzinnige of ernstig gedemeteerde persoon - kan het horen op de verblijfplaats achterwege blijven. Dit blijkt uit het woordje 'kan' in de tekst.

Artikel 803 bepaalt in het algemeen dat de behandeling plaats vindt met gesloten deuren. Deze bepaling moet worden gezien als een invulling van de uitzondering van het algemene artikel 429g.

Artikel 803a

Een uitdrukkelijke sanctie op het niet-voldoen aan het bevel is niet opgenomen. De rechter heeft in familiezaken de vrijheid daaraan de gevolgtrekking te verbinden die hij passend acht.

Artikel 804 correspondeert met artikel 429k, eerste lid, en artikel 805 met artikel 429l.

Artikel 806

Voor een afwijking van artikel 429n, tweede lid, zoals in Nederland, bestaat onvoldoende aanleiding. Het leidt tot een onnodige gecompliceerdheid en ondoorzichtigheid.

Met betrekking tot de in artikel 807 genoemde beschikkingen staat geen hoger beroep open. Het gaat hier in beginsel om maatregelen met een voorlopig karakter ten aanzien waarvan een meer definitieve beslissing te verwachten is. Van de voorlopige toevertrouwing aan het Bureau voor Familierechtelijke Zaken is echter hoger beroep wel mogelijk gemaakt. De maatregel is zeer ingrijpend en haar voorlopig karakter neemt niet weg dat zij lang kan voortduren. Wanneer de rechter de maatregel heeft getroffen, kan het niet alleen bijna zes weken duren voordat een verzoek tot het treffen van een gezagsvoorziening of tot de ontheffing of ontzetting van het gezag bij de rechter is ingediend, maar kan vervolgens met de behandeling van dit verzoek geruime tijd gemoeid zijn. De zitting kan meermalen worden aangehouden teneinde het Bureau voor Familierechtelijke Zaken in de gelegenheid te stellen onderzoek te doen, aan deskundigen kan worden gevraagd van advies te dienen en voorts kan de behandeling worden aangehouden om te bezien hoe de situatie zich ontwikkelt. De maatregel gaat voorts bijna steeds gepaard met uithuisplaatsing van kinderen uit het gezin. Wanneer dit langere tijd voortduurt, kan de maatregel door enkel tijdsverloop een definitief karakter krijgen in de zin dat de feitelijke situatie steeds moeilijker omkeerbaar wordt. Het verschil met de rechtspositie van de ouder in de ondertoezichtstelling valt op. Wanneer de kinderrechter aan de gezinsvoogd machtiging verleent een kind uit huis te plaatsen, is hoger beroep tegen deze beslissing wel toegelaten. In geen geval duurt de machtiging tot uithuisplaatsing langer dan een jaar. Toch is van de beslissing tot verlenging van deze termijn hoger beroep toegelaten. Dat de beschikbaarheid van rechtsmiddelen die een ouder bij uithuisplaatsing ter beschikking staan afhankelijk is van de aard van de

maatregel, is niet te rechtvaardigen. Om deze redenen wordt van de beslissing tot voorlopige toevertrouwing hoger beroep mogelijk gemaakt.

Artikel 809, eerste lid, heeft in de eerste plaats betrekking op minderjarigen van twaalf jaren en ouder. Zij moeten in de gelegenheid worden gesteld - een oproeping is derhalve voldoende - om te worden gehoord in alle zaken die hen betreffen, met uitzondering van alimentatiezaken. In de tweede plaats is er de categorie van minderjarigen die de leeftijd van twaalf jaren nog niet bereikt hebben. In afwijking van wat in Nederland en in de Nederlandse Antillen geldt is de rechter ook verplicht kinderen jonger dan twaalf jaren te horen indien zij voldoende 'wilsbekwaam' zijn. Aangesloten is bij het wetsvoorstel tot toevoeging van een nieuw artikel 119a aan het bestaande Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. In dat wetsvoorstel is verwezen naar artikel 12 van het Verdrag inzake de rechten van het kind. Dit wetsvoorstel spreekt van 'in staat is zijn eigen mening te vormen', maar in plaats daarvan is gekozen voor de terminologie 'in staat moet worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake', dit in navolging van de terminologie in onder andere artikel 1:228 BW (adoptie), artikel 1:377g BW (omgang enz.) en artikel 7:465 BW (medische behandeling). Het gelegenheid geven om gehoord te worden is ten aanzien van kinderen die niet voldoende wilsbekwaam zijn facultatief en afhankelijk van het oordeel van de rechter. Hetzelfde geldt voor alle kinderen in alimentatiezaken. Niet overgenomen is de Nederlandse bepaling dat minderjarigen van zestien jaren of ouder in alimentatiezaken altijd de gelegenheid moet worden geboden om te worden gehoord. Deze bepaling hangt samen met de Nederlandse Wet op de studiefinanciering die een zeventienjarige handelingsbekwaam verklaart in zaken betreffende de studiefinanciering.

In zaken van ondercuratelestelling, onderbewindstelling en mentorschap moet de betrokkene in de gelegenheid gesteld worden zijn mening kenbaar te maken, tenzij het naar het oordeel van de rechter een kwestie van kennelijk ondergeschikt belang betreft (tweede lid).

In crisissituaties is een voorlopige ondertoezichtstelling mogelijk zonder de minderjarige te horen. De gelegenheid daartoe zal echter binnen twee weken moeten worden geboden. Anders verliest de beschikking haar kracht (derde lid).

Artikel 810, eerste tot en met derde lid, betreft het facultatief horen van het Bureau voor Familierechtelijke Zaken. In de zaken, genoemd in het vierde lid, waar het gaat om kerntaken van het Bureau, is de rechter echter verplicht het Bureau voor Familierechtelijke Zaken in de gelegenheid te stellen zijn mening te geven.

Artikel 811 betreft het recht op inzage en afschrift. Dit recht kan in familiezaken ook afgeleid worden uit de artikelen 14 en 17 IVBPR. Men vergelijkte, wat betreft de corresponderende artikelen 6 en 8 EVRM, het arrest van het Europese Hof voor de rechten van de mens van 24-2-1995, in de zaak *McMichael v. the United Kingdom*, NJ 1995, 594. Ten aanzien van categorie c van het eerste lid, houde men in het oog dat het gaat om cumulatieve eisen. Het is denkbaar dat wel is voldaan aan de verzorgingseis, maar dat desalniettemin een nauwe persoonlijke betrekking ontbreekt. Wat betreft andere bescheiden dan die genoemd in het onderhavige artikel, zie men artikel 429l.

De artikelen 812 en 813 betreffen de gedwongen tenuitvoerlegging, mede met een voorziening (in artikel 813, eerste lid, onderdeel e) in verband met de gedwongen opname van verslaafden aan alcohol of drugs. De afgifte van de minderjarige hoeft niet uitdrukkelijk te worden verzocht en

uitdrukkelijk in de beschikking te worden bepaald, al kan zulks in verband met de duidelijkheid wel praktisch zijn. Artikel 813, derde en vierde lid, moet worden aangemerkt als een bij wet gemaakte uitzondering zoals bedoeld in artikel 17, tweede lid, van de Grondwet; hetzelfde geldt voor artikel 444.

Boek 3, titel 6, afdeling 2 - Rechtspleging in scheidingszaken

Ook voor deze afdeling geldt dat de algemene regeling, neergelegd in de artikelen 429a tot en met 429r, de basis is van de procesgang. Deze afdeling bevat slechts afwijkingen van en aanvullingen op die algemene regeling.

Boek 3, titel 6, afdeling 2, § 1 - Echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed

De internationale rechtsmacht in scheidingszaken wordt beheerst door artikel 429ba. Per geval zal de rechter moeten oordelen of er wellicht onvoldoende aanknopng is met de Surinaamse rechtssfeer.

In artikel 815 wordt - in aanvulling op hetgeen in artikel 429d, eerste lid, is bepaald - voorgescreven wat het verzoekschrift dient in te houden en welke stukken moeten worden overgelegd. Bij niet behoorlijke nakoming zal de rechter in beginsel herstel kunnen bevelen.

Artikel 816

Een afwijking van de elders in de niet-contentieuze procedures gebruikelijke gang van zaken is dat een afschrift aan de andere echtgenoot wordt betekend. Dit biedt meer waarborgen dat het verzoekschrift de andere echtgenoot tijdig in persoon bereikt. Het betekeningvoorschrift geldt overigens niet in hoger beroep (artikel 820, vijfde lid).

Bij een tegenverzoek moet de rechter de oorspronkelijke verzoeker gelegenheid tot een verweerschrift geven, aldus het derde lid; dit in afwijking van artikel 429h, vierde lid. Verlangen beide echtgenoten uitstel, dan moet de rechter dit in beginsel verlenen. Gaat dat verzoek uit van een der echtgenoten, dan kan de rechter dit na afweging verlenen. De rechter kan ook ambtshalve uitstel verlenen (vierde lid).

Artikel 817

Indien bij een eenzijdig scheidingsverzoek de andere echtgenoot geestelijk gestoord is, dient de wetgever een waarborg te creëren dat de belangen van de desbetreffende echtgenoot, waaronder diens financiële belangen, worden behartigd. Rechtskundige bijstand kan moeilijk worden gemist. Daarom is bepaald dat de rechter een advocaat toevoegt die kosteloos rechtsbijstand verleent, tenzij betrokkene al een advocaat heeft. Een advocaat wordt toegevoegd, zelfs indien de betrokken geestelijk gestoorde echtgenoot niet voldoet aan de eisen gesteld in de regels ter zake van kosteloze rechtskundige bijstand. Gezien het geringe aantal gevallen wegen budgettaire bezwaren niet op tegen de voordelen van de voorgestelde regeling.

Artikel 818

Onder de aangegeven omstandigheden kan een mondelinge behandeling achterwege blijven (eerste lid); vergelijk ook artikel 801, eerste lid, tweede zin. De rechter behoudt echter altijd de

bevoegdheid een mondelinge behandeling te bevelen. Indien beide echtgenoten - wegens onderhandelingen of om andere redenen - om uitstel vragen van een mondelinge behandeling, is de rechter in beginsel verplicht het verzoek te honoreren (tweede lid). Het derde lid bevat een voorziening voor het geval dat in het verweerschrift een zelfstandig tegenverzoek gedaan is. Het is dan doelmatiger de mondelinge behandeling uit te stellen totdat de oorspronkelijke verzoeker op dat tegenverzoek heeft kunnen reageren. Alle in het verzoek- of verweerschrift aan de orde gestelde onderwerpen dienen indien mogelijk op één zitting te worden behandeld (vierde lid); men spreekt hier van het beginsel van geconcentreerde behandeling.

Artikel 819

Indien echtgenoten onderling regelingen zijn overeengekomen, dan kan de rechter deze geheel of gedeeltelijk in de beschikking opnemen. Dit heeft, vooral ten aanzien van verplichtingen tot uitkering van levensonderhoud, het voordeel dat de betrokken echtgenoot direct over een executoriale titel beschikt.

Artikel 820

Er dienen voor het geval dat een echtgenoot geen verweerschrift indient en er ook geen behandeling plaatsvindt, bijzondere waarborgen te bestaan met het oog op de bescherming van de belangen van deze niet verschenen echtgenoot. Voor het ingaan van de termijn van hoger beroep - het rechtsmiddel van verstek bestaat niet meer - is altijd betekening nodig (eerste lid). De wijze van betekening is voorts gekoppeld aan bijzondere publicatievoorschriften (tweede lid).

Het derde lid van de hiermee corresponderende Nederlandse bepaling is niet overgenomen. Hoger beroep wordt ingesteld bij het kantongerecht dat daarvan aantekening maakt in het algemeen register (artikel 429o, eerste lid, in verbinding met artikel 270). Ook het Hof van Justitie houdt een register bij (artikel 429o, vijfde lid, in verbinding met artikel 285). Partijen of de ambtenaar van de burgerlijke stand kunnen zodoende als regel bij de inschrijving van de scheidingsbeschikking op eenvoudige wijze nagaan of en wanneer deze in kracht van gewijsde is gegaan. Zie voorts de toelichting bij artikel 433.

Ingevolge het derde lid is incidenteel appel tegen een scheidingsbeschikking uitgesloten. Blijkens het vierde lid wordt wat de appelprocedure betreft in hoofdzaak teruggevallen op de algemene regeling vervat in de artikelen 429a e.v., in het bijzonder artikel 429o tot en met 429q. De artikelen 816 en 818 (omtrent de betekening van het inleidend verzoek en aanvang, uitstel of achterwege blijven van de geconcentreerde behandeling ter terechtzitting) gelden niet voor het hoger beroep.

Boek 3, titel 6, afdeling 2, § 2 - Voorlopige voorzieningen

Artikel 821

In het kader van een scheidingsprocedure heeft iedere echtgenoot de bevoegdheid aan de rechter voorlopige voorzieningen te vragen. Twee manieren zijn mogelijk: in combinatie met het verzoek tot scheiding of bij afzonderlijk verzoekschrift. In geval van combinatie der verzoeken ontvangt de andere echtgenoot een afschrift van het desbetreffende verzoekschrift via betekening door de deurwaarder. Vervolgens gaan wel verschillende termijnen lopen. Behandeling van het verzoek om voorlopige voorzieningen heeft nu eenmaal meer haast. Combineert de verzoekende echtgenoot het verzoek tot voorlopige voorzieningen niet met dat betreffende de scheiding of dient de andere echtgenoot van zijn kant een verzoek tot voorlopige voorzieningen in, dan is de

algemene regeling van artikel 429a e.v. van toepassing.

In artikel 822, eerste lid, worden de meest gevraagde voorlopige voorzieningen opgesomd; hiernaast is er artikel 823. De voorlopige voorzieningen vangen aan op de dag der beschikking. De rechter heeft echter de bevoegdheid een eerdere of latere aanvangsdag vast te stellen (tweede lid). Uit artikel 821, vierde lid, volgt de mogelijkheid van gelding vóór de aanvang van de scheidingsprocedure, al is deze beperkt tot hoogstens vier weken.

Artikel 823 heeft - anders dan het oude recht - tot uitgangspunt dat echtscheiding als zodanig geen reden is voor een maatregel van kindbescherming. De mogelijkheid van schorsing en voorlopige toevertrouwing vervallen. In de plaats daarvan krijgt de rechter de bevoegdheid om een minder verstrekkende maatregel van kindbescherming uit te spreken, de ondertoezichtstelling. Deze maatregel kan de rechter niet, zoals thans de schorsing en de voorlopige toevertrouwing, ambtshalve uitspreken. Er dient een verzoek van een ouder of van de raad voor het Bureau voor Familierechtelijke Zaken aan ten grondslag te liggen. Voorts is als grondslag voor het uitspreken van de maatregel het belang van het kind niet voldoende, zoals dat wel het geval was ten aanzien van de schorsing en de voorlopige toevertrouwing. Voor het uitspreken van een ondertoezichtstelling moeten de gronden genoemd in artikel 254 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek aanwezig zijn. Voorts blijft de duur van de ondertoezichtstelling niet beperkt tot de duur van de echtscheidingsprocedure en vervalt zij niet wanneer de ouders de procedure halverwege beëindigen. Wat dat betreft is er geen verschil tussen deze ondertoezichtstelling en iedere andere ondertoezichtstelling die gedurende een echtscheidingsprocedure kan worden uitgesproken. Zodra de maatregel is uitgesproken zijn de op de ondertoezichtstelling geldende regels van toepassing. Het uitgangspunt dat echtscheiding als zodanig geen reden is voor het treffen van een maatregel van kindbescherming heeft dus geleid tot beperking van de bevoegdheden van de echtscheidingsrechter om kindbeschermingsmaatregelen te treffen. Deze beperking betreft de aard van de maatregel, de vereiste gronden, alsmede de afschaffing van de ambtshalve bevoegdheid. Algehele afschaffing van de bevoegdheid van de rechter om tijdens de echtscheidingsprocedure een kindbeschermingsmaatregel te treffen wordt niet voorgesteld. Het is immers zeer wel mogelijk dat de ernstige bedreiging van een kind, de grondslag van een kindbeschermingsmaatregel, zich openbaart in een situatie waarin de ouders van het kind uit elkaar gaan. Hiervan kan bijvoorbeeld blijken uit een rapport van het Bureau voor Familierechtelijke Zaken over voorlopige voorzieningen of over de gezagsvoorziening na de echtscheiding.

In artikel 824 wordt de mogelijkheid van hoger beroep uitgesloten (eerste lid). Naarmate de hoofdprocedure vlotter verloopt, is aan deze mogelijkheid minder behoefte. Wel bestaat er de mogelijkheid om tijdens de hoofdprocedure wijziging of intrekking van de voorlopige voorzieningen te vragen. Voor de criteria voor wijziging (tweede lid) vergelijk HR 8-6-1973, NJ 1973, 405.

In artikel 825 gaat het om invulling van het begrip 'belanghebbende' in verband met het recht op inzage en afschrift van stukken.

De strekking van artikel 826 is om de voorlopige voorzieningen zo goed mogelijk te doen aansluiten op eventuele dienovereenkomstige definitieve voorzieningen. In het eerste lid,

onderdeel a, is er rekening mee gehouden dat het in de praktijk hier te lande voorkomt dat een echtgenoot verzoekt een door de andere echtgenoot aangegane huur van de echtelijke woning voort te zetten, welk verzoek onder omstandigheden ook wordt gehonoreerd.

Boek 3, titel 6, afdeling 2, § 3 - Nevenvoorzieningen

In artikel 827 worden de nevenvoorzieningen opgesomd. De materieelrechtelijke basis vindt men in het BW. Ook in hoger beroep kunnen nevenvoorzieningen worden verzocht. De opsomming is niet limitatief, mits de voorziening met de scheiding onmiddellijk verband houdt en geen onnodige vertraging te verwachten is; men denke bijvoorbeeld aan de beslissing van de rechter omtrent de gewone verblijfplaats van het kind, in het geval dat de ouders na scheiding gezamenlijk belast blijven met het gezag (vergelijk HR 15-12-2000, NJ 2001, 123).

Boek 3, titel 7, afdeling 1 - Afschrift, uittreksel en inzage van akten en andere bewijsmiddelen

De praktisch nimmer toegepaste huidige artikelen 716 tot en met 719 worden niet vervangen. De nieuwe artikelen 141 en 21a bieden voldoende mogelijkheden om te bewerkstelligen dat de wederpartij de relevante stukken in het geding brengt.

De huidige artikelen 720 tot en met 725 worden vervangen door de artikelen 838 tot en met 843.

Artikel 843a correspondeert met de artikelen 1906 en 1907 uit het huidige vierde boek van het BW (Van bewijs en verjaring), welk boek komt te vervallen. De bepaling is echter uitgebreid tot alle bescheiden en andere gegevensdragers. Ook zijn de weigeringsgronden uitgewerkt.

Artikel 843b is een praktische bepaling die correspondeert met het oude Nederlandse 1922a nieuw BW, eveneens uit het oude vierde boek nieuw BW. Eenzelfde uitbreiding als in artikel 843a is aangebracht.

Boek 3, titel 7, afdeling 2 - Gerechtelijke bewaring

In de onderhavige afdeling is een regeling opgenomen betreffende gerechtelijke bewaring die zowel in verband met het nieuwe BW zelf als in verband met de voorgestelde nieuwe regeling van het executie- en beslagrecht, wenselijk is gebleken. Zij ziet op uiteenlopende gevallen. Wat het nieuwe BW betreft, is het belangrijkste geval de gerechtelijke bewaring, bedoeld in de artikelen 6:66 tot en met 6:71. Daarnaast kan de regeling van belang zijn bijvoorbeeld voor artikel 3:257. Wat het executie- en beslagrecht betreft, kan worden gewezen op de thans voorgestelde artikelen 445, 446, 506, 709 en 766. Tenslotte is er in de onderhavige afdeling nog een bepaling opgenomen die buiten twijfel stelt dat ook buiten deze gevallen de rechter in kort geding de gerechtelijke bewaring van een zaak kan bevelen; men zie artikel 853.

Uit het voorgaande vloeit voort dat de onderhavige afdeling niet alleen de gerechtelijke bewaring als conservatoire maatregel betreft, tezamen of in de plaats van conservatoir beslag, maar ook andere gevallen. Zij is daarom hier en niet in titel 4 van Boek 3 opgenomen. Men lette erop dat als de gerechtelijke bewaring een geldsom betreft en deze wordt geëffectueerd door consignatie, de Verordening houdende aanwijzing der plaatsen tot het ontvangen van Consignaties van toepassing

is. De onderhavige afdeling gaat er ten slotte vanuit dat de wettelijke regels betreffende bewaargeving die van titel 7.9 nieuw BW zijn.

In het tweede lid van artikel 857 wordt aan de bewaarder een retentierecht toegekend, dat hij anders aan de algemene regels van artikel 6:52 nieuw BW in verbinding met artikel 3:290 nieuw BW zou ontleen. Een uitdrukkelijke regel dat dit retentierecht werkt tegen ieder die recht op afgifte van de zaken heeft of mocht verkrijgen, is wenselijk, omdat artikel 3:291, tweede lid, nieuw BW, tot complicaties zou kunnen leiden. De bevoegdheid van de executant, de beslaglegger, of de schuldenaar van de in verzuim verkerende schuldeiser zal door hun wederpartij immers vaak betwist worden, waarvan de bewaarder in de regel op de hoogte zal zijn. Als de rechter deze betwisting tenslotte gegrond acht, behoort de bewaarder daarvan echter niet de dupe te kunnen worden. Bovendien stelt het tweede lid van artikel 857 buiten twijfel dat de bewaarder retentierecht heeft voor al hetgeen hem ter zake van bewaring toekomt, dus niet alleen voor zijn bewaarloon, maar ook bijvoorbeeld voor de schadevergoeding die de bewaargever hem verschuldigd is omdat de door hem in bewaring gestelde zaken schade hebben teweeggebracht, waarvoor de bewaarder jegens derden aansprakelijk is.

Evenals een beslag dient ook een dergelijke bewaring in kort geding te kunnen worden opgeheven en, indien zij haar grond in een beslag vindt, dient opheffing daarvan ook opheffing van de bewaring tot gevolg te hebben (artikel 860). De bewaarder zal als gevolg van de opheffing de zaak moeten en mogen afgeven aan de bewaargever (in het geval van artikel 446: de deurwaarder) of de door deze aangewezen rechthebbende. De kantonrechter kan, indien een der betrokkenen dit verlangt, echter uitdrukkelijk bepalen aan wie de afgifte dient plaats te vinden, bijvoorbeeld aan degene die de opheffing vordert. In geval van opheffing door opheffing van het beslag waarin de bewaring haar grond vindt, is de bewaarder verplicht tot afgifte aan degene wiens zaak in beslag genomen werd. Ten slotte is in het derde lid van artikel 860 buiten twijfel gesteld dat de opheffing de rechten van de bewaarder voor de periode na de opheffing tot de afgifte van de zaak niet aantast. Deze behoudt dus zijn recht op bewaarloon over die periode en kan ook daarvoor het retentierecht van artikel 857 uitoefenen.

Artikel 861 bevat het sluitstuk van de gerechtelijke bewaring in verband met een beslag. Het eerste lid waarborgt in geval van beslag tot verhaal, dat de deurwaarder de in bewaring gegeven zaak executoriaal kan verkopen en aan de koper leveren. Het tweede lid, dat overeenkomt met artikel 710, vierde lid, waarborgt in geval van een beslag tot afgifte of tot levering, wat bij zaken als de onderhavige op hetzelfde neerkomt, dat de zaak uiteindelijk terecht komt bij degene aan wie zij blijkt toe te komen. Men lette er op dat de bewaarder krachtens zijn retentierecht van artikel 857, tweede lid, ook de afgifte, bedoeld in het onderhavige artikel, kan opschorten.

Boek 3, titel 7, afdeling 3 (Toelating om kosteloos te procederen)

Deze afdeling correspondeert met de huidige elfde afdeling van de zesde titel van het Derde Boek (de huidige artikelen 736 tot en met 748). Het tweede lid van het huidige artikel 736 keert echter niet terug. Ook vreemdelingen hebben immers ingevolge artikel 10 Grondwet en artikel 14 IVBPR het recht van toegang tot de rechter.

Boek 3, titel 7, afdeling 4 (De wijze van procederen in ambtenarenzaken)

Deze afdeling correspondeert met de huidige zesde afdeling B van de zesde titel van het Derde Boek (de huidige artikelen 714d tot en met 714g).

Boek 3, titel 7, afdeling 5 (Overtreding van notarissen en andere ambtenaren)

Deze afdeling correspondeert met de huidige tiende afdeling van de zesde titel van het Derde Boek (het huidige artikel 735).

Zoals reeds is opgemerkt, kunnen alle familieprocesrechtelijke regelingen in de huidige zesde titel van het Derde Boek (tweede tot en met zesde afdeling en zevende afdeling) vervallen in verband met de nieuwe titel 6 van Boek 3 (zie aldaar onder Algemeen) in verbinding met de nieuwe titel 10 van Boek 1. De huidige zesde afdeling A van de zesde titel van het Derde Boek met betrekking tot huurkoop heeft onvoldoende bestaansrecht, gelet op de nieuwe bepalingen van relatieve competentie (Boek 1, titel 2, afdeling 1, § 1) en de nieuwe regelingen van gedwongen afgifte van zaken. Het vervallen van de negende afdeling betreffende rechtsweigering is vervangen door artikel 48c in Boek 1, titel 1, afdeling 4 (zie aldaar). De twaalfde afdeling betreffende voorlopig getuigenverhoor is opgegaan in Boek 1, titel 2, afdeling 6A. De overige afdelingen zijn gemodificeerd gehandhaafd.

Boek 3, titel 8 - Het niet toelaten van gemachtigden

Deze titel correspondeert met de huidige zevende titel van het Derde Boek. Het huidige artikel 754 is echter met het oog op de overzichtelijkheid gesplitst in twee artikelen, te weten de nieuwe artikelen 894 en 895.

Boek 3, titel 9 - De formaliteiten, vereist voor de tenuitvoerlegging van in vreemde Staten totstandgekomen executoriale titels

Deze titel correspondeert met het huidige artikel 306 en de huidige titel IA van het Tweede Boek. De titel beoogt een algemene regeling te geven die geldt voor al die gevallen waarin de rechterlijke uitspraken wederzijds worden erkend en voor uitvoering in de andere verdragstaten als waarin zij gedaan werden, vatbaar worden gehouden.

Boek 4 - Arbitrage

Het bestaande arbitragerecht, zoals neergelegd in titel 1 van Boek 3 is in veel opzichten verouderd en vertoont leemten en gebreken. De nieuwe regeling beoogt deze onvolkomenheden op te heffen. Ook voor buitenlandse arbitrage is de nieuwe regeling geschikt. Gebruik gemaakt is onder meer van de *UNCITRAL Arbitration Rules* en de *UNCITRAL Model Law on Commercial Arbitration*, afkomstig van de United Nations Commission on International Trade Law.

Markante wijzigingen ten opzichte van het bestaande arbitragerecht (de huidige artikelen 500 tot en met 535) zijn de volgende:

- Voor het arbitraal beding geldt de – ruim gestelde – eis van geschrift (artikel 1021).
- Aan het scheidsgerecht wordt uitdrukkelijk de bevoegdheid toegekend contractuele leemten op te vullen (artikel 1020, vierde lid, onder c).
- Indien in de overeenkomst tot arbitrage aan een der partijen een bevoorrechte positie bij de benoeming van de arbiter of arbiters is toegekend, kan de wederpartij, in afwijking van de in deze overeenkomst neergelegde benoemingsregeling, de rechter verzoeken de arbiter of arbiters te benoemen (artikel 1028).
- Beroep op onbevoegdheid op de grond dat een geldig arbitraal beding ontbreekt, moet worden gedaan vóór alle weren.
- Voorzien wordt in een regeling van voeging, tussenkomst of vrijwaring (artikel 1045) en van samenvoeging van bij verschillende scheidsgerechten aanhangige gedingen (artikel 1046).
- Het scheidsgerecht krijgt de bevoegdheid op verzoek of ambtshalve fouten in het vonnis te herstellen (artikel 1060). Voorts is de mogelijkheid geopend van een aanvullend vonnis (artikel 1061).
- De mogelijkheid is geopend dat het arbitraal vonnis een vergelijk tussen partijen inhoudt (artikel 1068; vergelijk ook artikelen 1043 en 1058, vierde lid, onderdeel e).
- De mogelijkheid van vernietiging is enigszins beperkt (afdeling 5).
- Een regeling wordt gegeven voor het geval partijen arbitraal hoger beroep zijn overeengekomen (artikel 1050 e.a.).
- De mogelijkheid om hoger beroep op de gewone rechter overeen te komen, vervalt.
- Partijen kunnen het scheidsgerecht de bevoegdheid verlenen in kort geding vonnis te wijzen (artikel 1051).
- Een afzonderlijke regeling is opgenomen voor de erkenning en tenuitvoerlegging van in vreemde staten totstandgekomen arbitrale vonnissen (titel 2).

Paramaribo, de .....14-01-22.....

CHANDRIKAPERSAD SANTOKHI

